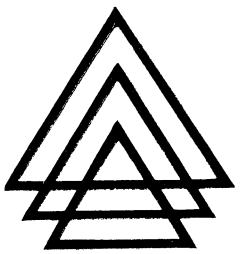
J. R. Hannula

Kristosofian Polulla

KRISTOSOFIAN POLULLA

J. R. Hannula

KRISTOSOFIAN POLULLA

Tampereella 1954
P. E:n Kannatusliitto

Tampere 1954
Tampereen Paperinjalostustehdas
ja Kivipaino Oy.

Kirjailija J. R. Hannula kesällä 1907,
jolloin hän oli tutustunut jo alustavasti teosofiaan.

J. R. Hannula

TEOKSEN ESITTELYÄ

»Kristosofian Polulla» on kokoomateos kirjailija J. R. Hannulan kynästä lähteneistä, vuonna 1907 aikakauslehti Omassatunnossa, vuosina 1909—20 aikakauskirja Tietäjässä ja vuosina 1921—37 aikakauskirja Ruusu-Ristissä julkaistuista artikkeleista, kirja-arvosteluista, toimitukselle osoitetuista kirjeistä, pienistä työtä koskevista tiedoituksista jne. Joukosta puuttuvat kuitenkin: 1) Artikkelisarja »Kristuksen ja Maailmanopettajan tuleminen», julkaistu v. 1925 kirjana »Jos Kristusta seuraisin?» (II painos v. 1946). 2) Artikkelisarja »Uskonto ja Kristus», julkaistu v. 1940 kirjana »Uudestisyntyvä temppeli» 3) 3-osainen kirjoitussarja »Taloudellinen pulma ja sen ratkaisu», julkaistu eräiden ystäväin ehdotuksesta samannimisenä brosyyrinä v. 1953 kirjailija J. R. Hannulan täyttäessä 80 vuotta.

Kaikki kirjoitukset ovat teoksessa kronologisessa järjestyksessä. Tekijä on käyttänyt samalla tilaisuutta tehden muutamia selventäviä korjauksia ja poistoja tekstiin.

Niille, jotka ottavat teoksen kristosofiseksi käsikirjakseen, jotka haluavat tietää, mitä J. R. H. on siitä ja siitä asiasta sanonut, niille on teoksen lopussa oleva hakemisto erikoisesti omistettu. Koska samasta asiasta on kuitenkin saatettu puhua useammassa eri paikassa sitä monelta puolen valottaen, toisessa artikkelissa laajemmin selostaen kuin toisessa, on hakusanojen jäljissä kolmenlaisia viitenumeroita: tavallisia, puolilihavia ja lihavia. Tavalliset numerot tarkoittavat, että niiden osoittamilla sivuilla on asiasta vain mainittu, puolilihavat viittaavat sivuille, joilla asiaa on melkoisesti käsitelty ja lihavat numerot ilmoittavat, miltä sivuilta voi löytää perusteellisimman selostuksen ko. asiasta.

Auttakoon teos nykyisiä ja tulevia uutteria tutkijoita, totuutta janoavia sieluja, historioitsijoita ja tiedemiehiä heidän pyrkimyksissään ja ponnistuksissaan, sillä ylen vaikea on myöhempien totuudenetsijäin saada oikeita tietoja, päästä tunkeutumaan asian ytimeen, koska teosofisen liikkeen historian kirjoittajat kuvaavat sitä niin eri tavalla, kukin omasta näkökulmastaan. Kirjailija J. R. Hannula on alusta alkaen, vuoden 1912 Kiteen kesäkursseilta lähtien ymmärtänyt Pekka Ervastin, Suomen Teosofisen Seuran perustajan ja ylisihteerin Opettaja-aseman ja seisoen hänen rinnallaan kristosofista työtä tehnyt. Mitä enemmän olemme kristosofiseen sanomaan syventyneet, sitä rakkaammiksi ovat nämä J. R. H:n kirjoitukset meille käyneet, sitä enemmän olemme niistä apua saaneet oman aikamme pulmissa, ryhmämme vaikeuksissa ja vastuksissa. Ja kun ne nyt julkaistaan, toteutuu samalla suuri kristosofinen unelmamme ja sydämiemme harras toive.

Helsingissä 22. 7. 1954

Helsingin kristosofiryhmä

Omatunto 1907 ja Tietäjä 1909

Kysymys. J.R.H. Jos ihminen ruumistuu useamman kerran ja sillä tavalla kehittyy täydellisyyttä kohti, niin mistä silloin johtuu, että samojen vanhempien lapset ovat useastikin sekä ruumiiltaan että hengeltään sangen paljon toistensa kaltaiset?

Vastaus. P.E. Yhdenkaltaisuus on useimmiten vain ulkonaista laatua, s.o. peritystä fyysillisestä ruumiista riippuvaa, ja näyttäytyy liikkeissä, ulkomuodossa, puhe- ja ajatustavoissa; henkisesti jokainen ihminen on oma itsensä ja henkinen samankaltaisuus näyttää olevan verrattain harvinainen ilmiö. Sielut syntyvät samaan perheeseen, sentähden että niillä on velvollisuuksia toisiaan kohtaan, toisin sanoen yhteinen karma.

1907: 165—166

Kysymys. J.R.H. Koska ihmiskunta vuosittain lisääntyy muutamilla miljonilla, niin täytyy kai noita korkeampiakin miniä samassa suhteessa lisääntyä, ellei niitä alkuaan ole ääretön joukko jossakin varastossa?

Vastaus. P.E. Tätä maapalloa käyttää koulunaan määrätty joukko ihmissieluja, joista kukin syntyy monen monituisia kertoja uudestaan maan päälle. Ruumistuneiden luku on nykyään noin 1,500 miljoonaa, mutta sielujen koko lukumäärä on noin 20 kertaa suurempi, väittävät eräät salatieteelliset tutkijat. Ihmiskunta saa siis huoleti lisääntyä monin verroin lukuisammaksi kuin nykyään, eivätkä taivaat sittenkään jää tyhjiksi asujamista.

1907: 166

Kysymys. J.R.H. Kuinka täydellisen hyvä, kaikkivoipa ja kaikkitietävä jumala voi aiheuttaa, synnyttää, itseensä verraten niin epätäydellisen olennon kuin ihmisen? Tai miksi erkaantuu joku aihe jumalasta lähteäkseen kulkemaan tuota kärsimysten tavatonta taivalta taas palatakseen takaisin lähtökohtaansa, jumalaan?

Vastaus. P.E. Älkäämme uskoko kaikkivaltiaaseen taikuri-jumalaan! Olemassaolon syvin salaisuus on: Välttämättömyys. Korkein ilmennyt jumala tottelee välttämättömyyden lakia luodessaan. Ja mitä on luominen? Itsensä rajottamista, itsensä uhraamista, jotta voisi antaa elämän muille. Luominen on työtä. Kaikki työ valmistuu vähitellen. Lapsesta kasvaa mies. Jumala on elävä tuli. Ihmissielut ovat kipinöitä, jotka jumala luodessaan on sinkauttanut palavasta sydämestään. Kunkin kipinän tarkotus on tulla eläväksi liekiksi. Jokainen ihmissielu on jumalan yksisyntyinen (»ainokainen») poika, s.o. on yksin isästä jumalasta syntynyt. Jokainen ihmissielu tarvitsee aineellisen elämän kokemukset päästäkseen aineen herraksi ja voidakseen ottaa osaa jumalalliseen luomistyöhön. Ja pitkä se kokemusten koulu on. Harvat vielä ovat ne täydelliset ihmiset, joissa jumalallinen kipinä on kasvanut aurinkoiseksi tuleksi — useimmissa se vain tuikkii pienenä toivon tähtenä! »Palaaminen jumalaan» ei niin muodoin ole käsitettävä aineellisesti; se tarkottaa, että jumalsyntyinen ihmishenki, joka aineellisessa elämässä eläessään luulee olevansa kaukana jumalasta, herää totiseen itsetuntoon ja siten ikäänkuin »palaa takaisin» jumalaan.

1907: 166

Kysymys. J.R.H. Oliko kuuketjun fyysillinen planeetta ketjun viimeinen, koska elämä sieltä siirtyi maan päälle? Eikö maapallo siis ole maaketjun ensimäinen planeetta? Vrt. Enkelein lankeemus. Kehittääkö maapallon seitsemäs juurirotu ihmisistä adepteja, kuten sanotaan Tietäjässä siv. 93, vai saavuttaako ihmiskunta mestariuden vasta ensi pyörässä, kuten Enkelein lankeemus väittää? Näissä eri tiedonannoissa esiintyy mielestäni ristiriitaisuutta tahi ainakin epäselvyyttä.

Vastaus. (P.E.) Ketjussa on aina neljäs planeetta alin, ensimäinen ja viimeinen ovat samalla tasolla, samoin toinen ja kuudes, kolmas ja viides. Koko kuuketjun elämä on siirtynyt maaketjuun. Kuuketjun eläinkunta saavutti ihmisasteen. Ne jotka jo siellä tulivat ihmisiksi, s.o. saavuttivat yksilöllisen minätajunnan, ruumistuivat nykyisessä maaketjussa vasta tällä neljännellä planeetalla. Muu eläinkunta oli mukana vanhemmassakin maaketjun elämässä ja saavutti ihmisasteen nykyisellä maapallol-

lamme. (Maapallo ei ole ensimäinen, vaan neljäs, aineellisin planeetta). Seitsemännessä juurirodussa useat ihmiset saavuttanevat ensimäisen vihkimyksen, ovat siis kulkeneet valmistavan tien. He tulevat adepteiksi, mutta ei läheskään mestareiksi. Viidennessä kierroksessa vasta kukin ihmisyksilö asetetaan lopulliselle koetukselle, tahtooko omin voimin pyrkiä eteenpäin vaiko ei. Se on ihmiskunnan kehityshistorian kriitillinen aika. Ne jotka valitsevat itsekasvatuksen, kehittyvät mestareiksi ainakin seitsemännessä kierroksessa, siis nykyisen manvantaran lopulla. Samoinkuin kuu-manvantara teki eläinkunnasta ihmiskunnan, samoin maamanvantara tekee ihmisistä mestarit. Ihminen vain on semmoisessa asemassa, että hän voi jouduttaa kehitystään ja siis kaikista kierroksista, roduista ja planetoista huolimatta koska tahansa astua tielle, joka viepi adeptiuteen ja mestariuteen.

1909: 300—301

Tietäjä 1912

VAIKUTELMIA TEOSOFISILTA KESÄKURSSEILTA

Ensimmäiset teosofiset kesäkurssit Suomessa ovat olleet. Ne kestivät kaksi viikkoa, joka aika kumminkin käytännössä suli yhdeksi ihmeelliseksi hetkeksi, hetkeksi, joka varmaan tulee olemaan erittäin merkityksellinen osanottajain elämässä. Ainakin minulle, irtojäsenenä, oli tämä aika suurenmoinen: Tiedon, viisauden ja henkevyyden lähteet pulppusivat suurena vedenpaisumuksena koko ajan. Väliaikoina ihmetellen kuiskailimme toisillemme: »Kyllä tämä on ihmeellistä!» Tuntui kuin olisi oltu jossakin vanhassa Pythagoraan koulussa, jossa opettajaa kunnioitettiin tunnustuksella: »Hän sen sanoi».

Työjärjestyksessä oli aamulla yhteinen mietiskelyhetki. Ylisihteeri lausui mietiskelyn muodon, joka aina, kehittyvässä sarjassa, suuntautui Suomen hyväksi. Henkisestä voimakeskuksesta koetettiin välittää valoa ja uudestisynnyttävää voimaa Suomellemme. Hengessämme asettuneina yhtenä joukkona valon temppelin portaille, lähetimme suurena pasuunana herätyshuudon Suomen kansalle. Joskus kuiskailimme ihmisjoukoille: »Jumala on Rakkaus, Ilo ja Onni», ja koetimme huomata kuinka ihmisten kasvot kirkastuivat, kun he sydämessään tunsivat tämän kuiskeen. — Loppupäivinä koetimme mietiskelyssä antautua Mestarin työhön, lupautua tekemään työtä Suomen kansan hyväksi. Ja toivoimme, että Mestari ottaisi meidät työhönsä sellaisina kun olemme.

Nämä mietiskelyhetket panivat ajattelemaan, kuinka kansoja johdetaan henkisistä maailmoista. Tuntui, että juuri näilläkin joukkomietiskelyillä tehtiin suurta, todellista työtä Suomen maan ja kansan hyväksi. Tuntuu niinkuin me yhä vieläkin vaikuttavasti huutaisimme: »Herää Suomen kansa!» Ja niinhän me huudammekin.

Mietiskelyhetken jälkeen Ylisihteeri esitelmöi omista elämänvaiheistaan ja kokemuksistaan. En uskalla tästä sanoa muuta, kun että siinä paljastui eteemme suuren sielun suuria kokemuksia, taisteluita ja voittoja. Siinä tunsin luhistuvani yhä pienemmäksi ja pienemmäksi. Tuntui kuin olisin erinomaisen suurennuslasin kanssa tarkastellut itseäni. Kehottaisin jokaista tavalla tai toisella tutustumaan tähän esitelmäsarjaan. — Voitaneekohan sitä julaista?

Aamiaisen jälkeen Ylisihteeri kyseli ja kuulusteli osanottajain tietovarastojen laajuutta ja syvyyttä teosofisissa opeissa. Siinä kokouksessa meidän väkisinkin täytyi näyttää tietäväisyytemme ja teosofisen oppineisuutemme rajat. Kysymykset kohdistettiin aina ensin vuoroonsa sattuneelle henkilölle, jonka jälkeen toisetkin saivat näin saatua vastausta joko muuttaa tai täydentää ja syventää. Lopullinen, asiaa täydellisemmin valaiseva vastaus jäi kuitenkin aina Ylisihteerin itsensä annettavaksi.

Sitten joka toisen päivän ehtoolla herra V. H. Valvanne johti kurssilaisia astrologian salaisuuksiin. Saipa jokainen vielä oman pienen horoskooppinsakin, jota mielenkiinnolla tarkkailtiin, erittäinkin silloin, kun herra Valvanne selitteli muutamia, arvalla selitettäviksi joutuneita horoskooppeja. — Joka toisen päivän ehtoolla taas asetimme kirjeellisiä kysymyksiä Ylisihteerin vastattavaksi. Olihan siinä kysymyksiä kymmenittäin, joihin aina saimme vastauksen, joskus lyhyen, useimmin pidemmän ja asiata syvälti valaisevan.

Ja tällä tavalla se kaksi viikkoa meni kuin yhdessä hengenvedossa.

Olen hyvin iloinen, että sain olla mukana näissä kursseissa. Niin iloinen, että olen ollut ihan kuin yhdessä sunnuntai-tunnelmassa vielä kurssien jälkeenkin. Sentähden tahtoisinkin teille toisille irtojäsenille, joiden karma ei tällä kertaa sallinut olla mukana, sydämeni syvimmästä huomauttaa, että meidän kaikkien pitäisi nyt jo ryhtyä valmistamaan asemaamme sellaiseksi, että voisimme olla mukana seuraavissa kursseissa.

Ja lopuksi. Se kuva mikä minulla oli ollut seuramme liikkeellepanevasta voimasta Suomessa, niin miellyttävä kun se oli ollutkin, meni aivan luhaksi todellisuuden rinnalla. Ja me suomalaiset olemme onnelliset — jos se sallitaan tässä sanoa — että meidän teosofisena johtajanamme, Ylisihteerinämme toimii suuri ihminen, todellinen tietäjä. Sekin jo velvottaa meitäkin ponnistamaan.

J. R. H.

1912: 293—295

Tietäjä 1913

Tien varrelta:

Teosofia Somerolla. Eräs T. S:n jäsen (J. R. H.) kirjottaa meille joulukuun 26 p:nä: »minun pitäisi vähän kertoa eräästä täällä pidetystä teosofisesta juhlasta. Muuan innokas teosofisen työn tekijä, taidemaalari Uuno Kamppuri oli Kosken työväen talolle t.k. 15 p:nä hommannut merkillisen juhlan. Hän oli paljon työtä tehnyt tämän juhlan hyväksi. Eteisessä jo oli erinomainen maalaus uuden ajan aamun koittamisesta. Juhlasalin peräseinällä oli 9 ryhmässä esitettyinä Sydämen oppi. Sivuseinällä oli muutamia kesäkursseissa käytettyjä herätysmietiskelylauseita. Valaistus oli myös taiteellista, ja juhlasali sellaisenaan tekikin jo salaperäisen, nostattavan vaikutuksen. Sitten oli varsinaisessa ohjelmassa m.m. 3 erinomaista, Kalevala-aiheista kuvaelmaa Väinämöisen heräämisestä. Allekirjottaneen osalle oli tullut pitää teosofinen esitelmä. Sisäänpääsy oli kaikille vapaa, ja olikin avara tupa ihan ääriään myöden täynnä kaiken säätyistä yleisöä.

Ainakin minä sain sen vaikutelman, että tämä juhla oli erinomainen, sanoisinko satumaisen kaunis. Ja Uuno Kamppurista täytyy sanoa, että hän tämän juhlan ilmentämisessä oli jotakin tehnyt».

(J. R. H.)
1913: 55

PYRAMIDIN RAKENTAJAT

Tämänniminen kirja ilmestyi ennen joulua. Siinä kuvaillaan viidessä kuvaelmassa suuren pyramidin rakentamista Egyptissä. Rakennushommien ohella tulee siinä vedetyksi esille monia mielenkiintoisia seikkoja yhteisistä oloista ja henkilöiden vaikuttimista ja pyrkimyksistä. Siinä kuvataan kuinka Egyptin farao ensin jätti valtaistuimen ja lähti hakemaan tietoa, etsimään valoa hänelle hämäräksi käyneeseen elämään. Pian kuningas tapasikin metsässä tietäjän, joka kehottaa häntä ryhtymään suuren pyramidin rakentamiseen. Tietäjä saa kuninkaan niin vakuutetuksi, että hän tuntee voivansa kokonaan antautua tietäjän esittämän suunnitelman toteuttamiseen. Sitten kuningas palasikin heti kansansa luokse, jonka hän tapaa suuresti levottomana ja neuvottomana, syystä että lähetit ovat tuoneet tietoja, kuinka eräs suuri sotajoukko, saapuneena Egyptin rajoille tekee tuhotöitään, ryöstää ja polttaa ja nyt uhkaa Egyptin kansaa surkealla hävityksellä ellei egyptiläiset suostu maksamaan suurta sotaveroa ryöstäjä-valloittajille.

Tällaisena hetkenä, jolloin kaikkien katse on kääntynyt ulospäin, saapuu kuningas ja kehoittaa kansaa yhtymään hänen vakavaan päätökseensä ryhtyä rakentamaan suurta pyramidia. Ulkonaisiin voimiin luottavan sotilaskansan mielestä tuskin olisi voinut hullumpaa ehdotusta tehdä. Jättää kaikki siihen ja ryhtyä pyramidia rakentamaan! Mutta tässä puhuukin Egyptin farao Egyptin kansalle. Asia tapahtuu tiedon ja sivistyksen maassa. Ja niinpä kävikin, että kansa hyvin pian ja suurella riemulla yhtyi kuninkaan tuumiin. »Kunniakasta on sillä tavalla taistella raakalaisia vastaan», huutaa joukosta eräs ylimys vastaukseksi kuninkaan puheeseen.

Ja kun sitten Egyptin kansa oli jättänyt kaiken aseellisen puolustautumisen sillensä, kun se yhtenä miehenä, kuningas ja kuningatar esimerkkiä näyttäen, oli parhaallaan rakentamassa suurta pyramidia, saapuukin lähettiläitä jotka kertovat, että vihollisjoukot, vastoin kaikkea odotusta, olivat poistuneet Egyptin rajoilta. Heidän omaan maahansa oli hyökännyt toinen yhtä saaliinhimoinen armeija, uhaten sitä samanlaisella hävityksellä millä he olivat egyptiläisiä uhanneet. Ja silloin ei heillä ollutkaan aikaa ajatella Egyptin lihapatoja, vaan piti kiireenkaupalla lähteä puolustamaan omia kontuja.

Kirja sellaisenaan on positiivinen ja hyvin kaunis. Positiivinen se on suuren uskonsa tähden hyvän voittoon, ja kaunis se on egyptiläisten suuren uhrautumisen vuoksi yhteisen sisäisen sivistystyön hyväksi. Ja vaikka se liikkuukin kaukaisilla Egyptin mailla, vaikka se puhuukin kaukaisen Egyptin faraon ja hänen alamaistensa etsivästä kamppailusta ja suuresta uutteruudesta ja uhrautumisesta yhteisen hyvän eteen, voimme me ikäänkuin perspektiivissä nähdä tuon painostetun Egyptin niin lähellä kun vaan osaamme katsoa. Heidän kuninkaansa vakavuuden ja innon, hänen ylimystensä kunniakkuuden, monien porvareiden ahkeruuden ja

muutamien itsekkään pelkuruuden, ne me kyllä tapaamme omassa sydämessämme.

Tavannemmeko siellä myöskin sitä kaikkiantavaa uhrautumista, jota osotti koko Egyptin kansa? Asian tästä puolesta kannattaisi meidän teosofien keskuudessa vielä vähän keskustella.

Kun me ensin tutustumme teosofiseen sanomaan ja tunnemme siitä saavamme valaistusta elämänkysymyksiin, jota järkemme voi hyväksyä ja josta sydämemme ilostuu, silloin me elämme kuin jonkunlaisessa elonkorjuunajassa. Me vaan ahmimme tuota teosofista tietoa, tutkimme kaikkea saatavissa olevaa teosofista kirjallisuutta, ja meistä voi tuntua niinkuin elämämme nyt olisi saanut ratkaisunsa.

Tätä voi kestää pitemmän tai lyhemmän ajan, mutta varmaan siitä kerran tulee loppu. Niinkuin ei täällä maailmassa kehitys missään kohdassaan näytä voivan pysähtyä paikalleen, niin ei se voi pysähtyä ihmisessäkään tuohon ensimmäiseen teosofisen sanoman vastaanottoaikaan. Hänelle tulee hetki jolloin hän tuntee sisässään kysymyksen: Yrittääkö eteenpäin, vai jäädäkö tähän kaikkien tuulien heiteltäväksi?

Tällöin ihminen tuntee itsessään ehkä levottomuutta. Sellaistako se teosofiakin oli? Eikö se sitten ratkaissutkaan elämänkysymystäni? Ja minä kun luulin jo kaikki olevan selvää. Nyt kumminkin huomaan sydämessäni tuskaa ja levottomuutta. Sitäkö varten olen teosofiaan tutustunut? — Ne puhuvat työstä. Pitäisi tehdä työtä, teosofista työtä. Niinpä kyllä. Mutta onhan teosofista kirjallisuutta yllinkyllin jokaisen saatavissa. Siitä minäkin olen tietoni saanut. Ja mihinkä tässä sitten oikein pitäisi ryhtyä? Pitäisikö minun jättää kaikki tähän ja lähteä teosofiasta saarnaamaan? Mutta olenko minä joku puhuja, kuka minun puhettani kuunteleisi? — Teosofinen kirjallisuus. — Ettäkö lähteä kirjakauppiaaksi? No, siihen kenties kykenisin. Mutta voinko jättää kaikki tähän? Kuka täyttää ne velvollisuudet joita »karma» on minun tehtäväkseni pannut? — Rahaa. Avustaa teosofista työtä. — Niin se on kyllä helppo sanoa, mutta onko minulla mitään liikoja rahoja? Päinvastoin saisi olla vähän enemmänkin. Ja jos olenkin uutteruudella ja säästäväisyydellä onnistunut hiukan säästämään, niin pitäisikö minun nyt heittää koko tähänastinen työni? Ei, kyllä tämä alkaa olla hassua!

Hassua se voi olla. Mutta Elämä ei välitä siitä. Se vaan kysyy, lempeästi mutta järkähtämättömästi: Tahdotko seurata mukana, vai sanommeko hyvästi? Toinen taikka toinen. Ei sua kukaan mihinkään pakota. Itse olet minut esille kutsunut. Tässä nyt olen. Valitse. Annan sulle pikkusen miettimisen aikaa. —

— Niin, miettiä tässä pitää. Tarkasti puhuen minä en oikeastaan tiedä mitään. Minähän olen vaan lukenut teosofista kirjallisuutta ja saanut siitä muutamia mielipiteitä. Ja tällaisellako perusteella sitä pitäisi ryhtyä akiteeraamaan, toisia opettamaan?

— Mutta kyllä sinä aina pikkusen raha-avustusta voit antaa. (En puhu Sinulle vaan tajunnan sinulle). Vaikket olekaan rikas, niin on niitä maailmassa monta, aivan tässä lähelläkin, jotka pienemmilläkin tuloilla elävät ja suuremmaakin perhettä elättävät. Miksi aina ajattelet noita suurituloisia senaattoreita, piispoja, rovasteja, kappalaisia, lukkareita, tai leveitä pankkitirehtöörejä, kauppaneuvoksia, kauppiaita j.n.e. Niin kauvan kun kiinnität katseesi itseäsi rikkaampiin, tunnet aina itsesi köyhäksi ja vaivaiseksi. Jos tahdot seurata minua, niin käännä katseesi omasta asemastasi yksi tai kaksi rappua alaspäin. Katsos tuotakin Antti Tukevaista. Hänellä on 300 mk. rahapalkkaa ja muutamia tynnyreitä »jyviä», vähän perunamaata sekä asunto ja polttopuut, ja kuitenkin hän on kasvattanut maailmaan seitsemän reimaa ihmistä. Ja kun tässä takavuonna vanhin tytär saapui kotia ja lisäsi perhettä kahdella henkilöllä, ei Tukevainen siitäkään suurta ääntä pitänyt. Kiristihän hiukan »nälkävyötä» ja niin on vaan perheinensä eteenpäin mennyt.

— Niin kyllä. Mutta mihin hän siitä meni. Hänen on pakko toimia. —

— Kas niin. Nyt sinä käytit kumman sanan paljastit salaisuuden. Jos ihmisen on p a k k o toimia ja uhrata, kestää hän vaikka mitä, mutta uhrata v a p a a e h t o i s e s t i — ken kykenee sen tekemään? Ja kuitenkin ihmisen joskus t ä y t y y oppia tämä läksy. Hänen täytyy uhrautumisessaan vapautua kohtalon pakottavasta vaatimuksesta ja oppia seisomaan vapaudessa. Mikä uhri on se joka pakosta annetaan? Pakosta on moni ihminen uhrannut kaiken omaisuutensa. Hän on ollut hyvinkin varakas mies ja eli leveästi, mutta sitten hän onnettomissa sijoituksissa menetti kaikki, luopui kaikesta tavarastaan. Mutta olisiko hän varallisuutensa päivinä voinut luovuttaa omaisuutensa esim. Suomen teosofisen seuran päämajalle vapaaehtoisesti? Ei, se olisi ollut sula mahdottomuus.

Katsos, asia on sillä tavalla, että kunnes ihminen oppii uhrautumisen suuren läksyn, täytyy kohtalon sitä opettaa. — Oletko ymmärtänyt? Jos ymmärrät ja tahdot olla viisas ihminen, älä sitten nurise köyhyyttäsi vastaan, vaan ala harjotella antamista. Ei mihinkään päästä ilman harjottelua. Päätä sinä voittaa tuo hangotteleva osa itsessäsi. Uhraa sinä vaan vaikka se tuntuisi kuinka ikävältä. Toisen kerran antaminen on jo helpompaa. Ja kerran tulet siihen, että voit antaa iloisella mielellä, tulet huomaamaan, että elämä onkin antamisessa, vaikka sinä ennen tyhmyydessäsi luulit sen olevan ottamisessa.

Ja sitten tahtoisin kiinnittää katsettasi vielä yhteen asiaan. Mikä olet sinä sadan vuoden kuluttua? Olenpa melkein varma, että vaikka sinä nyt ponnistelisit ihan veriin saakka omistaaksesi miljoonia miljoonien päälle, niin sadan vuoden kuluttua ei sinulla ole yhtäkään penniä. Suuri herra — sinuun nähden jos olet niin toiminut — Kuolema on tehnyt tyhjäksi kaiken työsi. Kannattaako siis kuluttaa aikaansa ja voimaansa pian raukeavien saippuakuplien puhaltamiseen? Minä vain kysyn.

Jatketaanko? Olkoon menneeksi. Oletetaan että sinä sadan vuoden kuluttua liitelet vapaana henkenä ja katselet tätä ihmisten kirjavaa elämää. Sinun silmiltäsi on silloin harhan verhot ohentuneet. Silloin kykenet näkemään asioiden

ytimeen paremmin kuin nyt. Sinä näet kuinka ihmiset repivät toisiltaan — saippuakuplia, ihan veriin saakka tappelevat tyhjän omistamisesta. Silloin sinä tunnet suurta halua sekaantua heidän peleihinsä. Sinä tahtoisit tulla heitä opettamaan. Mutta voi, siihen et kykene. Et harjoitellut. Kohtalo sanoo: koska sinä kulutit aikasi saippuakuplien puhaltamiseen, täytyy toistenkin saada sitä tehdä rauhassa sinun puoleltasi.

Mahdollisesti tulet silloin sydämessäsi murheelliseksi. — Voi, miksi olin niin sokea. Pääsisinpä vaan takaisin niin totisesti ryhtyisin tosi töihin. — Turhia höpiset. Tuskinpa vaan ryhtyisit muuhun kuin entisen toimesi jatkamiseen. — Totta kai. Tietysti ryhtyisin. — Annahan olla. Nyt kuiskaan sulle taas suuren salaisuuden. Ole varuillasi ettet pelästy. Katsos, asia on sillä tavalla, että Kohtalon sallimuksesta sinulla juuri nyt on tuo uudelleen annettu pieni etsikkoaika. Sinun käytettävänäsi on taas uudelleen pieni lyhyt aika, kenties muutama vuosi. Nyt saat näyttää onko sinussa miestä mihinkään.

Mutta että sinulla olisi vapaus kehittyä itsenäiseksi, on sinulla taas nuo harhan peitteet silmilläsi. Ensimmäinen työsi on nyt repiä nuo harhat silmiltäsi. Ellei muu auta, tee väkirynnäkkö. Taistele. Harjoittele nyt. Lakkaa aina vaan ottamasta ja vaatimasta ja harjoittele antamista. Ala säännöllisillä avustuksilla hyvän asian hyväksi.

Hyvänä apuna ensimmältä on ajatella että olet kuollut. Sinä olet kuollut tämän maailman saippuakuplille. Sinä vaan ikäänkuin jostain erinomaisesta sattumuksesta tai armosta toimit täällä vielä muutaman vuoden. Koeta nyt toimia niin, ettei Kuolema taas tulisi vastaasi yhtä suurena herrana kuin viime kerralla. Sillä mitä on kuolema? Se on vaan suuri opettaja, joka ottaa ihmiseltä hänen turhat hetuleensa ja pakottaa ajattelemaan vakavia asioita. Ja niinpian kun ihminen vapaaehtoisesti oppii kuolemaan, oppii kieltämään alemman, kuoleman alaisen itsensä, lukee Kuolema hänessä nuo sanat: »Kuolema, kussa on valtasi, hauta, kussa on voittosi».

Opi siis katsomaan aineellisissa asioissa alaspäin, köyhiin ihmisiin, henkisissä asioissa sen sijaan ylöspäin, henkisesti rikkaihin. Ja ennen kaikkea: ryhdy työhön. Älä päästä tätä hetkeä käsistäsi. Muista: Ellei Egyptin faarao olisi juuri s i l l ä hetkellä seurannut Tietäjän neuvoa, ellei egyptiläiset silloin olisi uhranneet kaikkeansa ja ryhtyneet kuninkaansa kanssa suurta pyramidia rakentamaan, olisi Egyptin maa ja kansa todennäköisesti joutunut vihollisjoukkojen tallattavaksi.

J.R.H.
1913: 81—86

VELJEYSTYÖ

(Lukiessa Annie Besantin esitystä buddhisesta tasosta teoksessa »Aikain Viisaus»).

Nykyisen sivistyskauden kenties tunnusmerkillisin määritelmä olisi taistelu. On sanottu: »Elämä on taistelua ja se on taistelua olemassaolosta». Taistelua se on, mutta ei niin paljon pelkästä olemassaolosta, kuin taistelua ensimmäisestä sijasta. Ihmiset toimivat itsekkään järjen johdossa, joka tekee laskelmia mitenkä m i n ä voisin eniten saavuttaa onnea, s.o. ennen kaikkea rikkautta, johon sellaisenaan näyttää sisältyvän kaiken onnen ja hyvän edellytykset. Tämän tarkotusperän alttarille uhrataan kaikki. Siihen tähtää kirjaileminen, taide, keksinnöt, siihen miltei koko koulukasvatus ja, loppujen lopuksi, niiden laitosten toiminta, jotka ovat ottaneet hoitaakseen ihmisten henkistä elämää, eli n.s. sielunhoidon yksinoikeutettuja edustajia. Rikkaus, valta, kunnia ja maine, ne ovat ne arvot, johon koko toiminta tähtää.

Nyt voisimme kysyä: mitenkä tämä vie eteenpäin ihmisten henkistä kehitystä? Kun koetamme asettua yläpuolelle kaiken toiminnan ja tyynellä kylmäverisyydellä punnitsemme asiaa, voimme ymmärtää, että tällainen alinomainen kilpajuoksu rikkauden tavottelemiseksi pakottaa ihmiset järkeilemään. Hän kehittää järkeänsä keksiessään niitä keinoja ja menettelytapoja joiden avulla hän tehokkaammin kukistaisi kilpailijansa ja nopeammin kohoisi kanssaihmistensä hartioilla kuljetettavaksi.

Emme siis tarvitse kieltää kaikkea arvoa tällaiseltakaan kehityskaudelta ihmiskunnan elämässä, vaikka arvostelemmekin sitä yksinomaan henkisen kehityksen kannalta. Ihmisen on ollut tarpeellista kehittää järkeänsä, jotta siitä tulisi itsenäisesti ajatteleva olento, joskin tämä tulos on täytynyt ostaa kaikella sillä surkeudella mikä nykyään vallitsee länsimaisen sivistyksen alueilla, nim. kaikkien sota kaikkia vastaan. Ja jos tätä saisi jatkua yhä määräämättömiä aikoja, tultaisiin joskus siihen, että ihminen, kehittäen järkeänsä yhä käyttökelpoisemmaksi, eristyisi yhä täydellisemmin oman itsenäisyys-itsekkäisyytensä pylväälle ja muuttuisi kylmästi harkitsevaksi raatelevaksi pedoksi, jollaisena se jo monessa suhteessa esiintyykin.

Tähän järjellisen itsenäisyyden kehittämiseen sisältyy siis itsessään tuhon siemen. Nyt nousee eteemme kysymys: mikä on se seuraava kehityksen askel joka päästää meidät tästä umpikujasta? Mikä on se aate joka antaisi työtä niille vapautuneille voimille jotka eivät enään saata työskennellä itsekkään eristyslipun alla? Seuraava askel on eräässä suhteessa nykyisen vastakohta. Järjen kehitys on vienyt eristykseen, seuraava askel tähtää yhdistämiseen. Itsekkäisyyden kehittäminen tapahtui anasta-

misella, seuraava kehitys tapahtuu luovuttamisella. Nykyinen kehitys on soittanut itsenäisyyden kannelta, seuraavan kehityksen voima tulee veljeyden sävelestä. Veljeys, mikä lämmittävä voima tuosta sanasta lehahtaakaan vastaamme. Kuinka se valaakaan lämpöä järjen taistelussa jäähtyneeseen mieleemme.

Tämä veljeysaate ei ole mikään uusi sanoma maailmalle. Sama suuri Opettaja, joka on antanut sysäyksen länsimaiselle sivistyselämälle, samalla voimakkaammin kaiutti veljeyden säveltä. Eikö hän sanonut: rakastakaat lähimmäistänne niinkuin itseänne; älkäät vastustako pahaa, vaan voittakaa paha hyvällä; rukoilkaat niiden edestä, jotka teitä vainoovat ja vahingoittavat. Me vaan olemme käytännöllisessä elämässä unohtaneet tämän kaiken. Sitä on pidetty pilventakaisena teoriana, jota on muka mahdoton toteuttaa käytännöllisessä elämässä. Kuitenkin tuo suuri opettaja itse vahvisti oppinsa omalla elämällänsä. Ja monet hänen seuraajansa kuluneen 2000 vuoden ajalla ovat myös niin tehneet.

Tämä yksityisten henkilöiden taistelu jäisi kuitenkin perin hitaasti vaikuttavaksi. Ja koska ihmiskunnan hätä ja pelastuksen tarve oli todella suuri, ovat ihmiskunnan kehityksestä huolehtivat voimat ryhtyneet järjestämään tämän veljeysaatteen kasvattamistyötä. He ovat perustaneet seuran, jossa nyt voivat yhtyä kaikki ne yksilöt, jotka eivät enään jaksa olla mukana nykyisen eristyselämän kilpajuoksussa. Se seura on Teosofinen Seura. Sen tärkeimpänä tehtävänä on muodostaa yleisen veljeyden ydin. Ja ainoana vaatimuksena tähän seuraan pääsemiselle on tämän aatteen tunnustaminen. Itsestään myöskin seuraa, että, jos seuran jäsenyydellä mieli olla jotakin tehoisampaa merkitystä, koituu jokaiselle jäsenelle kerran hetki jolloin häneltä aivankuin kysytään: No, mitä pidät seurasta, mitä pidät aatteista? Tuntuuko ne sinusta hyväksyttäviltä? — Tuntuuko? Olisikohan sinulla tilaisuutta ja halua tehdä jotakin tämän asian hyväksi? — »Kyllä lyöjä aseen katsoo». Tässä vaan kysytään, tahdotko. Seurassa tarvitaan paljon ja monenlaisia työntekijöitä. Ellei sinulle sovellu yksi työ, niin soveltuu toinen. Pääasia on tahtomisessa antautua työhön. — Suuri ilo taivaassa», jos sinä jaksat antautua niin, ettei mikään työ veljeyden hyväksi tunnu liian vähäpätöiseltä tai liian halvalta sinun tehdäksesi. Jos sinussa on oikea työninto, silloinhan sinä vaan haluat tehdä työtä, etkä ollenkaan tahdo määrätä mitä työtä saisit tehdäksesi. Ja ennenkuin sinut voidaan panna paljon päälle, täytyy sinun näyttäytyä vähässä uskolliseksi. — On aivan turhaa vaikeroida kykenemättömyyttään. Pieni yölamppukin valaisee pimeässä makuuhuoneessa, vaikkei sitä kaarilampun valossa ollenkaan huomattaisi. Ja muistathan mitenkä kävi sen pelkurin palvelijan, joka oli herraltansa saamansa talentin maahan kätkenyt: talentti otettiin pois ja annettiin sille jolla oli ollut rohkeutta sijottaa saamansa talentit käytännölliseen elämään ja kartuttaa ne siinä kaksinkertaisiksi. Ja Mestari vielä sanoo: »Sinä paha ja laiska palvelija!» (Matt. 25:26)

Sinä ymmärrät, että Teosofinen Seura, vaikka se tekeekin aatteellista työtä, työskentelee aineellisessa maailmassa ja aineellisten lakien alaisena. Silläkin on sekä ruumis että sielu. Ja muistathan, että »terve sielu asuu terveessä ruumiissa». Ellet vielä voi sen sielua paisuttaa, ryhdy pitämään huolta sen ruumiista. Sinä voit pitää huolta siitä, ettei seura näivettyisi aineellisen ravinnon puutteessa. — Tahtoisitko tyytyä työskentelemään ulkovarustuksilla? En voi nyt tarjota paikkaa sisäisissä linnoituksissa. Muistakaamme kuinka Kristus kehotti meitä tekemään itsellemme ystäviä väärästä mammonasta. Hän sanoi myöskin, että jos joku valtakunta nousee taisteluun itseänsä vastaan, on se sen valtakunnan perikato. Nyt sinä tiedät, kuinka suuri on rahan valta itsekkäisyyden valtakunnassa. Toivottavasti sinä ymmärrät myöskin, että juuri tuota valtakuntaa vastaan Teosofinen Seura taistelee. Jos nyt sinä voisit toimia niin, että saisit rahan taivutetuksi teosofian palvelukseen, silloin se tulisi taistelemaan omaa valtakuntaansa vastaan, ja se olisi alku sen valtakunnan perikatoon. — Vieläkö tämä tulos tuntuu liian pieneltä sinun aikaansaamaksesi? — Tuntuuko? Niinkö todellakin! Sitten emme mahda mitään. Rauha kanssasi. Minulla on kiire. Minä olen saanut tehtäväkseni värvätä työntekijöitä. — — Kuulitte väärin. Minähän sanoin etten pidä mitään siltä taholta tulevaa työtä liian halpana. Ja pyydän vielä lisätä, että jos minulla on onni saada työtä Teosofisen Seuran Mestareilta, olen valmis vaikka puunhakkaajana kiertämään talosta taloon, jos minun sillä tavalla annetaan osottaa Mestareitten suurta rakkautta ihmiskuntaa kohtaan. — Niinkö! Nyt minun sydämeni riemuitsee. Juuri sellaisia He tarvitsevat.

(Suomen teosofit? —)

J. R. H.

1913: 249—251

Tien varrelta:

TEOSOFIA SOMEROLLA

J. R. Hannula kirjottaa: »Hommailin tännekin teosofisen juhlan marraskuun 2 p. Se raukesi kuitenkin hyvin pieneen, ainoastaan 22 sisäänpääsylippua oli jaettu. Tähän pieneen osanottoon lienee osaltaan vaikuttanut huono ilma, sillä oli pimeä ja satoikin vielä. Ohjelma kuitenkin suoritettiin, jossa oli Ylisihteerin esitelmä ja toinen esitelmä »Piirteitä ihmiskunnan historiasta» sekä lausuntoa ja soittoa. Lopuksi koetin vielä esittää Suomen Kansallishaltiaa. Olen myös ryhtynyt alkuvalmistuksiin teosofisen lukupiirin, tai jos mahdollista, looshin aikaansaamiseksi paikkakunnalla».

1913: 464

Tietäjä 1914

LAPSEN MIELI

Kun joutuu keskusteluihin tavallisen uskovaisen, erittäinkin n.s. evankelisen suunnan tunnustajan kanssa ja tulee hänelle esittäneeksi niitä järjellisen kehityksen perusteita, joita teosofia pyrkivälle sielulle tarjoo, silloin saa aina ensiksi vastaansa sen väitteen, että järki on otettava vangiksi uskon asioissa, sillä vaikka viisaat niitä tutkivat, ovat ne tutkimattomat, ja että täytyy olla lapsen kaltainen voidaksensa tulla taivaanvaltakuntaan.

Ja sanookinhan Kristus opetuslapsilleen: »ellette käänny ja tule lasten kaltaisiksi, ette ollenkaan pääse taivasten valtakuntaan». Mahtaneekohan tämä sitten merkitä sitä, että uskovaisen pitää koettaa välttää kaikkea henkisten asioitten ajattelemista? Niin ainakin kiivas uskovainen sanoo, ollen samalla vakuutettu siitä, että Kristus on puolestamme tehnyt kaikki, valmistanut iankaikkisen taivaan, jonka saamme uskossa itsellemme omistaa. Näin käy kun pintapuolisesti takerrumme muutamiin raamatunlauseisiin, emmekä tahdo syventyä koko siihen henkeen mikä Kristuksen puheista huokuu.

Kaikkein räikeimmän todistuksen tuota tyhmänä pitävää sokeata uskoa vastaan saamme Matteuksen 25 luvussa, kun ymmärrämme sen siten kuin se on ymmärretty ja niinkuin sitä kirkoissamme on saarnattu, että nimitt. tässä olisi kyseessä maailman viimeinen tuomiopäivä, jolloin ihmiset erotetaan kahteen joukkoon iankaikkisiksi ajoiksi, joista oikealle puolelle asetetut pääsevät taivaaseen ja vasemmalla puolella olevat menevät tuliseen helvettiin. Ja mistä johtuu että silloin saadaan olla joko oikealla tai vasemmalla puolella? Me kuulemme kuninkaan suusta sekä tuomion että tuomion perustelut. Ja eivätkö olekin merkilliset nuo perustelut! Kuningas sanoo: kaikki mitä olette t e h n e e t tai tekemättä jättäneet yhdelle näistä pienimmistä veljistäni, sen te olette minulle tehneet tai tekemättä jättäneet. Ja nuo vaaditut teot olivat nälkäisten ruokkimista, alastomien vaatettamista, sairaitten lohduttamista, j.n.e. Sekä vapautetut että tuomitut ovat hämmästyksissään, mutta tuomio on peruuttamaton.

Tämä on merkillisen tärkeä kohta kristityn maailman kohtalossa. Siinä on etukäteen paljastettu sen taloudenhoidon lopullinen kirjainpäätös. Ja se päätös sisältää musertavan tuomion sokealle uskolle. Sillä tuomion perusteluissa ei puhuta mitään uskosta tai uskottomuudesta. Ei sanota oikealla puolella oleville: Koska te uskoitte, että Kristus on Jumala, että hän Golgatan veriuhrilla pelasti teidät Jumalan vihasta, että maailma luotiin 6 päivänä, että Eeva tehtiin Aadamin kylkiluusta, että pappi on Jumalan sijainen maan päällä, että te saitte synninpäästön ehtoollisen sakramentissa, että te ylimalkaan uskoitte kaikki kirkon esittämät opinkappaleet, siksi pääsette taivaaseen. Eikä hän vasemmalla puolellaan olevia tuomitse sillä perusteella, etteivät he olisi näitä kaikkia uskoneet. Eikö olekin merkillistä, ettei uskosta puhuta mitään. Sekä vapautus että tuomio johtuu siitä kuinka ihmiset ovat eläneet, mitä he ovat t e h n e e t.

Yksin tämä raamatun paikka pitäisi oleman riittävä tekemään tyhjäksi kaiken hoilotuksen uskosta ulkonaisen Kristuksen sijaissovitukseen. Sillä kuka tässä puhuu? Puhuuko tässä Paavali, Luther, tai joku korkea-arvoinen kirkolliskokous? Ei tässä puhu kukaan sen vähempi kuin itse Kristus, eli sokean uskovaisen uskon mukaan itse Jumala. Kummallista! Me olemme kristittyjä ja kehumme uskovamme Kristuksen »päälle», mutta uskomme kuitenkin enemmin muita kuin itse Kristusta. Me siis uskomme emmekä kuitenkaan usko; teemme Kristuksen valhettelijaksi. Ja kuitenkin hän sanoo olevansa Totuus. Vaikka kehumme ottavamme järkemme vangiksi, niin kuitenkin teemme itsemme Kristusta viisaammiksi. On niinkuin sanoisimme: »Kyllähän se niin on, että Kristus sanoo tuomitsevansa tekojen mukaan mutta hän joko valhettelee tai on hänelle sattunut ikävä erehdys. Sillä Luther sanoo toisella tavalla. Ja kyllä se niin kumminkin on, ettei meidän tekomme mihinkään kelpaa, ja ainoastaan usko Kristuksen vereen meidät lopultakin pelastaa. Sillä hän on kuolemallansa meidät pelastanut, verellänsä puhtaiksi pessyt, lumivalkeiksi laittanut».

No niin. »Tyhmyyttä vastaan ovat jumalatkin voimattomia». Kuitenkin, kun ajattelee kaikkea sitä suunnatonta typeryyttä ja itsekkyyttä mikä on tuon sokean uskon perustuksena, silloin tuntuu kuin pitäisi samalla kertaa nauraa ja itkeä.

Heittäkäämme siis sokea uskomme ja myös välinpitämättömyytemme, tunnustakaamme ihmisen kehittymismahdollisuus ja ottakaamme Totuus korkeimmaksi johtotähdeksemme. Ja koettakaamme sitten ajatella mitä mahtaa merkitä esim. lapseksi tuleminen.

Lapseksi tulemisen Kristus asettaa taivaanvaltakuntaan pääsemisen ehdoksi. Ja missä on

se taivaanvaltakunta josta Kristus puhuu? Hän sanoo ettei taivaanvaltakunta ole siellä eikä täällä vaan se on teissä itsessänne. Tästäkin jo näemme mitä loppumattomia aarteita ihmissielun syvyyksissä saattaa piillä, koskapa itse taivaanvaltakuntakin on siellä löydettävissä. Ja tähän taivaanvaltakuntaan, joka täytyy olla ihmissielun kehityksen tila, ei voi päästä ilman lapsen mieltä. Ja mikä on lapsen mieli? Kun muistelemme omaa lapsuuttamme tässä ruumiselämässämme, niin myönnämme että isä ja äiti olivat meille kaikki kaikessa. He olivat kuninkaamme ja pappimme, lakimme ja oikeutemme, heitä pidimme ainoina turvinamme, joihin luotimme. Ei meillä ollut mitään ennakkoluuloja heitä vastaan. Kun he antoivat opetustaan, niin otimme sitä vastaan ja olimme alttiit luopumaan tietämättömyydestämme. (Vasta sitten kun meidän päähämme ruvettiin pänttäämään ennakkopäätöksiä elämänkysymyksiimme, kävi oppiminen haluttomaksi). Tai jos saimme uuden lelun ja se näytti paremmalle entistä, silloin emme härkäpäisesti pitäneet kiinni vanhasta vaan luovuimme siitä ja otimme ilomielin tuon uuden.

Näemme siis, että lapsen mieli on luottavainen, vastaanottavainen ja ennakkoluuloton. Ja ennen kaikkea: hän alinomaan kasvaa koossa ja tiedossa.

Kuinka on uskonkiihkoilijan laita? Kasvaako hänkin »tiedossa ja viisaudessa», niinkuin Kristuslapsesta sanotaan? Kuinka hän voisi kasvaa tiedossa, kun hän ei tahdo kuulla siitä puhuttavankaan. Hän lukee vuorisaarnasta kuinka opetuslapsen tulee elää, mutta se on hänestä aivan mahdotonta, vaikka se onkin Kristuksen puhetta, sen Olennon puhetta, jota hän on pitävinään opettajanaan, isänään. Lapsi luopuu leluistaan, mutta sokea uskovainen ei jaksa luopua ennakkoluuloistaan. Hän pelkää menettävänsä autuutensa, eikä muista Opettajansa (jospa hän ottaisikin Hänet opettajakseen!) sanoja: »joka minun tähteni henkensä kadottaa, hän sen pelastaa».

Kristus on Opettaja ja Mestari, joka merkitsee että hänellä on oppilaita. Ja mitä hän niille opettaa? Hän sanoo: nyt on taivasten valtakunta tullut teidän keskellenne; minä olen Totuus, ja jos te tahdotte totuutta seurata, niin se tekee teidät vapaiksi. Mistä? Tietämättömyydestä. Te heitätte päältänne kaiken sen törkyn jonka koi ja ruoste raiskaa. Ja kun sen teette, silloin löydätte sisästänne taivastenvaltakunnan. Hän siis tahtoo meille opettaa kuinka taivasten valtakunta on löydettävä. Tienviittansa on hän pannut vuorisaarnaan. Mahdottomat noudattaa, huudahtaa uskonkiihkoilija. Niin onkin niin kauan kun annamme Kristuksen yksin rakastaa. Mutta annappas jos Totuus saa meissä vaikuttaa, jos sydämessämme leimahtaa vastarakkaus, silloin eivät Kristuksen käskyt tunnukaan mahdottomilta. Kun me tunnustamme Kristuksen opettajaksemme, silloin meidän sydämemme palaa halusta noudattaa Hänen ohjeitansa. Silloin emme enää huolehdi omasta autuudestamme, me vaan rakastamme ja sillä voimalla seuraamme Kristusta, ei ainoastaan taivaan ilosaleihin, vaan myöskin Getsemaneen, Golgatalle ja vaikka alas helvettiin, jos niin tarvittaisi. Tämä rakkaus on samalla usko. Me uskomme kaikkemme Kristukselle, Opettajallemme. Me uskomme että juuri hänen käskyjensä mukainen elämä on ainoa joka sopii Hänen opetuslapselleen. Me uskallamme etsiä taivastenvaltakuntaa ja uskomme että kaikki muu meille myös annetaan. Sellainen on usko. Sellainen on lapsen mieli Kristuksen, Totuuden seuraajalla.

J. R. H.
1914: 76—79

Kirjallisuutta:

SALATIEDETTÄ OMIN PÄIN

(Ote eräästä arvostelusta.)

Kokonaisuudessaan kirja on merkillinen ilmiö. Hengeltään on se vapauttava, ylentävä ja samalla sopusoinnussa tosikristillisyyden kanssa. Mutta ennen kaikkea on se todistajana tekijänsä suurista henkisistä kokemuksista. Lukija tulee vakuutetuksi, ettei esitelmöitsijä ole saavuttanut tietoansa ainoastaan kirjoja tutkimalla vaan että hän puhuu syvällisten sielullisten kokemusten viisastuttamana.

Onpa siis jokaisen totuudenetsijän ja aikaansa seuraavan henkilön täysi syy tutustua tähän kirjaan, jonka hintakin on vaan 1:50.

Meille tuntuu ajallamme paljon annettavan. Mutta kelle paljon annetaan, hänestä jotakin toivotaan. Uskallammeko ottaa lahjan vastaan —?

J. R. H.
1914: 144

Tien varrelta:

Aateveljille. Sydämelläni on ollut eräs asia ajatellessani teosofiaa ja meitä sen elähyttämiä aateveljiä. Me olemme Tietäjästä lukeneet ja ehkä muutenkin tietoomme saaneet, kuinka tärkeänä esim. Ylisihteerimme pitää teosofisen sanoman levittämistä. Niinpä vuoden 1911 Tietäjän 1:ssä numerossa luemme: »Ja niinollen omatuntomme pakottaa meitä väittämään,

että Suomen kansalle olisi välttämätöntä tulla teosofisen hengen ja maailmankatsomuksen läpitunkemaksi. Tämä ei ole lahkolaiskiihkoa, vaan päivänselvä totuus».

Mutta nyt meidän pitää järkevinä olentoina ymmärtää, että jos tämä työ jää yhden tai muutaman harvan kannettavaksi, kasvaa taakka heille ylenmääräisen raskaaksi. Parempi olisi mitä useamman kannettavaksi tätä taakkaa voitaisiin sovittaa. Ja jos joku tahtoisi kysyä mitenkä tuon taakan kantajaksi voisi päästä, niin sanon: lähtekäämme kirjakaupalle, niin varmasti saamme huomata mitenkä tuo taakka laskeutuu hartioillemme ja sydämellemme, varmasti saamme tuntea sen painon. — Pelkäisimmekö? Silloin muistakaamme: minun ikeeni on suloinen kantaa.

En tarkota että pitäisi lähteä vakinaiseksi kirjakauppiaaksi. Tarkotan vaan että uhraisimme jonkun päivän, joko päivän viikossa, kuukaudessa tai vuodessa, kuinka kukin tahtoo. Kyllä jonkun päivän silloin tällöin voi anastaa tavallisilta töiltä jos vaan tahtoo. Pitää vaan hiukan suunnitella, etsiä sopiva seutu, minne aikoo mennä, sekä sopiva päivä ja päättää uhrata se teosofiselle asialle. Hyvä on samalla ajatella, että tulkoon kohtelu tai painostus millaiseksi tahansa, minä ponnistan iltaan asti. Eikä tee mitään vaikka yönkin valvoisimme, sillä kyllä olemme joskus valvoneet turhemmankin asian tähden.

Varastossamme pitäisi olla vanhoja Tietäjiä, joita nyt saa halvalla, sekä pikkukirjasia »Palaammeko maan päälle?» ja »Mitä on teosofia?» ja kohtuullinen määrä muita lisäksi. Sitten vasta talosta taloon tyynenä ja kärsivällisenä. Palkaksemme saamme arvokkaita kokemuksia, joista ei kenenkään totuuden etsijän pitäisi olla välinpitämätön, vaan etsiä niitä kuin kalliita päärlyjä.

J. R. H.

1914: 311—312

IDÄN TÄHTI

Ei ole muuta perustusta. Meille on opetettu Vapahtajan tehtävän olevan siinä, että hän kuolemallansa lepytti Jumalan, ja että ainoastaan tämän uskomalla pelastumme ikuisesta kadotuksesta. Ja tässä nojaudutaan sellaisiin raamatunlaiseisiin kuin esim. »Ei kenkään taida panna muuta perustusta kuin mikä pantu on, Jeesus Kristus».

Kuitenkaan ei kukaan tahtone kieltää, ettei ihmiset olisi voineet tulla »autuaiksi» jo ennen Jeesuksen aikaa, esim. juutalaiset. Ja jos vapaudumme sen verran ennakkoluuloistamme, että myönnämme muidenkin kuin itsemme kristittyinä voivan pelastua, jos hurskas, rehellinen samarialainen, muhamettilainen tai buddhalainen voivat olla autuaita, silloin ymmärrämme tuolla apostolin lausunnolla täytyvän olla syvemmän merkityksen, ja että historiallisen Jeesuksen tehtävä oli uuden läksyn, rakkauden, veljeyden julistaminen ja ihmisten auttaminen ja opastaminen siinä.

Tämän myöntäessämme ymmärrämme, että Kristuselämä on ainoa tie vapauteen, ainoa perustus autuudellemme. Kristuksen elämässä näyttäytyy se perustus, jolle voidaan rakentaa, oltakoon ulkoisesti mitä uskontoa tahansa. Ja millainen on tuo perustus? Loihtikaamme eteemme kuva evankeliumin Kristuksesta sellaisena kuin hän esiintyi elävänä ja toimivana, silloin näemme perustuksen. Ja tämän perustuksen edessä voimme kysyä: kehottaako se meitä eripuraisuuteen, tuomitsemaan veljeämme hänen silmässään näkyvän raiskan tähden, kehottaako se vihaamaan ketään? Pitäisi koettaa olla rehellinen itsensä edessä vastatessaan tähän kysymykseen.

Kristus kyllä uhrasi itsensä. Mutta millä tavalla? Me sanomme: kuolemallaan. Mutta silloin aivan unohdamme, ettei hän itseään sillä tavalla tahtonut uhrata. Me ihmiset hänet sillä tavalla uhrasimme väkivaltaisesti. Ja ainoastaan tämä oma julma toimituksemme näyttää meille kelpaavan. Kristus uhrasi itsensä elämällään. Se oli vapaaehtoinen uhri. Hän eli köyhänä köyhien keralla, sairaana sairasten keralla, ottaen kaikkien murheet ja heikkoudet omikseen, kantaen siten tuhansin kerroin raskautettua taakkaa. Se oli uhri. Ja se on ainoa todellinen uhri ja autuuden perustus tänä päivänä ja aina.

Kyllähän hänen kuolemansakin oli tavallaan vapaaehtoinen. Olisihan se voitu välttää. Hän olisi vain »hurskaan» tavalla elänyt hiljakseen, saarnaillut hyväksyttyjen oppien mukaan, olisipa vielä Pilatuksen edessä tunnustanut erehtyneensä ja luvannut vastedes noudattaa vanhinten säännöksiä, niin varmaan olisi Barabbas saanut tuomionsa ja Jeesus olisi päästetty vapauteen.

Sillä tavalla Jeesus kyllä kuoli vapaaehtoisesti. Mutta ei hän sellaista kuolemaa etsinyt. Päinvastoin hän koetti sitä välttää. Hän varotti opetuslapsiaankin kellekään sanomasta häntä Kristukseksi. Ja parantaessaan jonkun sairaan, kielsi hän tätäkin siitä puhumasta. Minkä tähden? Sentähden että hän tiesi sen herättävän kateutta ja vihaa, ja siten vaikeuttavan hänen opettajatehtäväänsä. Ja kun sittenkin vihan pilvet kerääntyivät kuoleman uhkaksi hänen päänsä päällä, silloinkin hän vielä tuskasta hikoillen rukoili, että Isä ottaisi, jos mahdollista on, pois tämän maljan. Mutta kun se ei ollut totuudessa pysyen mahdollista, niin hän ei lähtenyt kohtaloa pakoon vaan astui kirkastunein mielin tuomitsijainsa eteen. Hän tiesi saavansa kuolemallaan maksaa hinnan siitä, että oli edes vähän aikaa maailman näyttämöllä tietämättömille ja syvästi rakastamilleen veljille saanut julistaa totuuden ja pelastuksen sanomaa, alistumatta »tämän maailman päämiehen» palvelukseen.

Tällä tavalla on monikin totuuden palvelija saanut maksaa totuudesta hinnan.

Nyt tiedämme millainen perustus Jeesuksessa Kristuksessa on ihmisille pantu. Se on todella ainoa perustus jolle vapautuksen rakennus voi-

daan rakentaa, olkoon se tunnettu joko juutalais-kreikkalaisella nimellä Jeesus Kristus tai sanskritilaisella nimellä Gautama Buddha. Ja jos tahdomme tälle perustukselle rakentaa tulessa kestävän rakennuksen, silloin rakennamme seinät kieltäymyksistä, permannon nöyryydestä ja suvaitsevaisuudesta, katon säälin ja rakkauden suojelevista levyistä. Jos näin rakennamme, silloin rakennamme perustuksen arvoisen rakennuksen. Ja jos meillä on sellainen rakennus, silloin Rakkauden Herra tulee tuonsa voi astua sinne sisälle — ja me tunnemme Hänet, osaamme sanoa Hänet tervetulleeksi.

J. R. H.
1915: 137—139

Tien varrelta:

TEOSOFINEN TYÖVAINIO

Innokas aatteemme harrastaja J. R. H. kirjottaa meille Somerosta: Lukupiirimme nimessä on kokoonnuttu 21 kertaa. Alkuvuodessa kokoonnuimme maanantai-iltoina, loppuvuodessa sunnuntaina kl. 4. Nämät tilaisuudet ovat olleet avoimina kaikille. Niissä on luettu ja keskusteltu. Jonkun teosofisen esitelmän tai puheen on allekirjottanut myös melkein aina pitänyt. Kesän aikana, pääsiäisestä marraskuun loppupuoleen ei ollenkaan kokoonnuttu. Sen sijaan on koetettu levittää teosofiaa ulospäin. Allekirjoittanut on tehnyt polkupyörämatkoja, kaupitellen teosofisia kirjoja ja pitäen esitelmiä. Näillä matkoilla olen risteillyt 13 pitäjässä ja esitelmöinyt 38 tilaisuudessa kouluhuoneissa, ulkona, seurataloissa, työväentaloissa ja yksityisten huoneissa.

Kirjallisuuden myyminen ei suinkaan ole leikin tekoa. Mutta kun yrittää, niin menehään sitä aina hiukan. Pikkukirjaa »Palaammeko maanpäälle?» meni noin tuhat kappaletta, vanhoja Tietäjän ja Omantunnon numeroita muutamia satoja ja muita kirjoja aina jonkun verran. Erittäin hyvä menekki tuntui olevan Idän Tähden joululehdellä. Näillä matkoilla saa tehdä paljon kokemuksia; tulee m.m. huomaamaan tosiksi raamatun sanat: »Työmies on palkkansa ansainnut». Siellä matkoilla myös yhä selvenee, kuinka tärkeätä on teosofisen sanoman leveneminen kansallemme juuri nyt. Siksi olisi jokaisen koetettava kuunnella Kansallishaltiamme ääntä ja pyrittävä asettumaan virran mukaan.

1915: 144

Kirjeitä toimitukselle:

KRISTUSUHRI

Tämän vuoden Tietäjän 5—6 n:ssa on nimimerkki H. E. V:n vastauksena allekirjottaneen aikaisemmassa Tietäjän n:ssa olleeseen kirjotukseen esittänyt sen »oikeaoppisen» katsantokannan, että Kristuksen tärkein tehtävä oli tulla maailmaan fyysillisen verensä vuodattamisella sovittamaan ihmiset Jumalan kanssa. Tähän liitetyssä selityksessään toimitus esittää kysymyksen: »Onko oikeastaan niin suuri ero J. R. H:n ja arv. vastaajan, H. E. V:n kannan välillä?»

Määrätyssä merkityksessä ei näillä katsantokannoilla olekaan niin merkillistä erotusta. Mutta jos lähdemme edemmäksi seuraamaan näitä kahta ajatusta, erittäinkin pitäen silmällä niiden vaikutusta käytännölliseen elämäämme, niin tulemme aivan suunnattomiin eroavaisuuksiin. Sillä sijaissovituksen kannalla ollessamme olemme aivan ulkopuolella Kristusuhrin sisäistä arvoa. Ja me ihmiset olemme silloin e l ä m i s e m m e puolesta näytteillä olevia, sisäistä arvoa, kehittyvää elämää vailla olevia nukkeja. Me olemme täällä ilman mitään henkisen kasvamisen mahdollisuutta ja tarpeellisuutta. Jos olemme alhaisia, itsekkäitä, tietämättömiä, niin saamme sellaisina olla; jos olemme oppineita, niin jos olemme opettajia, tuottaa se meille maallista hyvinvointia ja mukavuutta, jota käyttäessämme emme tarvitse olla levottomia niiden puolesta, joiden puutteenalainen elämä tekee meidän mukavuutemme mahdolliseksi. Me silloin elämällämme opetamme niinkuin se joka purkaa pienimmätkin Kristuksen käskyt.

Jos taas ajattelemme Kristusta Jumalallisena ilmennyksenä, joka omalla olemuksellaan näyttää täydellistyneen ihmisen, sen ihannekuvan, jonka Jumala iankaikkisessa armopäätöksessään on määrännyt siksi päämääräksi, jonka kaltaisiksi tuleminen vapauttaa meidät kuoleman valtapiiristä, jälleenruumistumisen pakosta, silloin Kristus ja hänen oppinsa ja meidän opetuslapsiutemme saa aivan toisen, saa s i s ä i s e n merkityksen. Se siirtää meidät ulkonaisesta, käsin tehdystä temppelistä sisäiseen temppeliin.

Jos olemme kehityksessämme tyhmiä ja tietämättömiä, niin Kristus meitä kehottaa ja auttaa nousemaan ylöspäin. Suurella rakkaudellaan hän kiinnittää katseemme siihen ihanteeseen jonka hän on e l a n y t, eikä vain u s k o n u t; hän tulee alastomana, kodittomana meidän rinnallemme, näyttäen käytännöllisesti kuinka köyhyys ja alastomuus eivät ole esteinä nousemaan ylöspäin, häntä, ihannetta kohti. Jos taas olemme oppineita, viisaita, silloin saamme katsoa kuinka elää ja toimii itse Viisauden Herra.

Ja — niin, jos olemme opettajia, jospa mielimme olla hänen sijaisinaan maan päällä, silloin saamme hänestä taas esikuvan, jota hänen sijaisinaan pyrimme ilmentämään. Silloin tulee meille tärkeäksi pitää ihmisille Kaanaan häitä ja muuttaa heidän vetensä ravitsevaksi juomaksi. Jos pyrimme olemaan Pietarin istuimella, jos uskallamme vastata myöntävästi Herramme kolmenkertaiseen kysymykseen: »Rakastatkos minua?», silloin olemme tuon käskyn alaisia: »Ruoki lampaitani». Ja siinä työssä ei ole aikaa istua Mooseksen istuimella, ei aikaa tutkia isien säännöksistä kuinka monta oinasta tai kyyhkyläisen poikaa siinä ja siinä tapauksessa on syntisen ihmisen omasta hyvinvoinnistaan luopumalla Herralle uhrattava. Ei; Kristuksella ei ole aikaa siihen, Pietarilla ei ole aikaa siihen. Ei, heidän täytyy huolehtia voidaksensa antaa jokaiselle ruokaa ajallansa, vaikkakin suhde olisi sellainen kuin se on 5000 nälkäisen ihmisen ja muutaman leivän ja kalan välillä. Ja jos he tässä työssään joutuvat vangituiksi, eivät he »lyö totuudesta leipää», eivät kiellä Pilatuksenkaan edessä Isänsä tahtoa, vaikkakin joko tietäjän tai järjen silmällä näkevät, että totuuden julistaminen avaa heille tien tyrmään tai ristinpuulle. Tässä on Kristuksen vapaaehtoinen uhri, uhri Isän tahdolle, ei mammonan houkutuksille.

Nyt voimme helposti ymmärtää, kuinka mitätön oli Kristukselle se tuska, jonka juutalaiset hänelle aiheuttivat fyysillisen ruumiin muutamassa hetkessä tapahtuvalla tappamisella verrattuna siihen suunnattomaan tuskaan, jonka me kristityt hänelle aiheutamme, kun korotamme hänet vuosituhansiksi sijaissovituksen ristille, emmekä laske häntä keskellemme Opettajana. Ihanteen näyttäjänä, joka vapahtaisi meidät itsekkäästä ylpeydestämme ja tietämättömyydestämme. Jospa pian koittaisi aika jolloin Kristuslaki, Rakkaus, otettaisiin ohjelmaamme. — Ihmiset tuntevat vaikeasti oman aikansa evankeliumin; ja meidän vaikeutemme on tässä kohdassa.

J. R. H.
1915: 354—356

VIHAN ASTIAT

Keskustellessani erään uskonnollisen ystäväni kanssa, tuli hän lausuneeksi, puolustaessaan omaamaansa kirkollista katsantokantaa, äsken lukeneensa jostakin kirjasta kuinka Jumala kasvattaa vihan astian sellaisesta ihmisestä, joka ei ole Jumalalle kuuliainen, jota vastoin Jumala kasvattaa vanhurskauden astian siitä ihmisestä, joka häntä tottelee.

Että tällä ajatuksella on sisäiset juurensa ihmiselämässä, ei tarvinne epäillä. Sillä jos ihminen antautuu kuuntelemaan Jumal-ääntä joko sisässään tai ulkoisessa uskonnossa, niin hän varmaan kasvaa yhä ilmeisemmäksi hyvyyden astiaksi. Jos taas ihminen on välinpitämätön henkisestä puolestaan, antaen sen vaipua ja hukkua itsekkäisyyden ja raakuuden pilviin, on se tietenkin omiansa kolkontamaan koko hänen olemustaan, niin että hän tulee kuin kaato- ja säilytyspaikaksi kaikelle huonolle.

Mutta kun tälle asialle annetaan se kirkollinen väritys, että Jumala suuttuu niihin, jotka eivät osaa tai jaksa häntä palvella, antaa vihansa levätä heidän yllänsä paaduttamassa heitä vihan astioiksi, ja sitten kostaa heille niin kauheasti, että heittää heidät ikuisesti palavaan helvettiin, kidutuslaitokseen, silloin saamme aivan kauhean kuvan Jumalasta. Tämän käsityskannan nurinkurisuuden ymmärrämme paremmin vertaillessamme sitä opetukseen, jonka mukaan Jeesus meitä opettaa elämään. Hän sanoo vuorisaarnassaan: rakastakaa vihollisianne ja rukoilkaa niiden edestä, jotka teitä vainoovat, jotta olisitte taivaallisen Isänne lapsia, sillä hän antaa aurinkonsa nousta niin pahoille kuin hyvillekin.

Tässä Jeesus opettaa meitä elämään niin, ettemme ketään vihaisi, vaan kaikkia siunaisimme, ollenkaan välittämättä saammeko vastarakkautta tai vihaa osaksemme. Ja kun Jeesus tällaisen elämänohjeen antaa, niin sillä on tosi tarkotus, eikä suinkaan ole tyhjä korulause.

Jos siis pidämme siitä kiinni, että Jeesus kaikessa ilmoittaa Isän tahdon, niin saamme tästä sen välittömän johtopäätöksen, että Jumala vaatii heikolta ihmiseltä enemmän kuin itseltään. Hänen käskynsä mukaan, jonka Jeesus on meille välittänyt, ihmisen täytyy suhtautua vihamieheensä samalla lempeydellä kuin ystäviinsäkin. Jumala sensijaan rakastaisi vain niitä, jotka häntäkin rakastavat, mutta vihaisi ja kauheasti kostaisi niille, jotka eivät häntä rakasta — aivankuin tyranni-ihminen. Täten on Jumala määritelty aivan raakalaisasteella olevan ihmisen kaltaiseksi, sensijaan että ihmiset pyrkisivät Jumalan kaltaisuuteen, tulisivat Isänsä lapsiksi eli pojiksi, niinkuin vanhemmassa käännöksessä sanotaan.

Mutta varmaankin tällainen vihan ja koston Jumala onkin vain tietämättömän uskonkiihkoilijan tai omia etujansa ajattelevan ihmisen mielikuvituksen tuote. Sillä todistaahan Jeesuskin hänen antavan sataa niin vanhurskaille kuin väärillekin. Senpätähden, jos malttaisimme pysähtyä rauhallisesti ja tyynesti tätä asiaa miettimään, silloin vähitellen valmistuisimme ottamaan vastaan teosofian sanoman jälleensyntymisestä ja Karmasta, jonka opin mukaan ihminen kehittyy syntymällä yhä uudelleen maiseen elämään ja saaden itse vastata kaikista teoistaan. Nämä opit järjellisesti ajateltuina vastaanotettuamme vapaudumme uskonnollisten opetusten ristiriidoista ilman että tarvitsisi vetää Jumalaa alas tyranni-ihmisen tasolle.

J. R. H.
1915: 433—434

Kirjeitä toimitukselle:

TIETÄJÄLLE

Jouduttuani Tietäjän palstoilla sananvaihtoon nimim. H. E. V:n kanssa, saanen vielä sanoa asiassa muutaman sanan.

H. E. V. tahtoo nimenomaan rajottaa keskustelunsa siihen josko Kristus olisi voinut tai ei voinut välttää väkivaltaisen kuoleman.

Kun pidämme Jumalaa sellaisena persoonallisena olentona joka mielenmäärin saattaa tehdä mitä tahansa, jopa rikkoa omat lakinsakin, joiden tunteminen ja noudattaminen ihmisellekin sentään on ainakin suotavaa, ja kun sitten pidämme Kristusta juuri tällaisen olennon lähettiläänä, silloin tietysti on kaikki hänelle mahdollista.

Mutta Kristuspa sanookin, ettei hänen valtakuntansa ole tästä maailmasta. Tässä on se sisäinen syy, miksi emme ymmärrä Kristusta, ellemme mekin ole kieltäytyneet tästä maailmasta ja alkaneet kolkuttaa ja etsiä tietä Hänen maailmaansa. Ja mikäli tällä Golgatanmatkallamme etenemme, sikäli meille selvenee kuinka henkinen elämä on vastakkaista aistimuselämälle. Aistimusmaailmassa olemme suuria saadessamme toisia hallita ja sillä tavalla osottaa voimiamme. Tässä tilassa emme pääse henkisen elämän ahtaasta portista sisälle emmekä ymmärrä pyhiä kirjoja muuten kuin kuolleen kirjaimen kannalta.

Henkinen elämä, Kristuselämä on palvelemista, voimiensa ja kykyjensä käyttämistä muiden hyväksi. Ja nytpä järkähtämätön laki sanoo, ettei kahta herraa voida palvella. Jos elämme maailman elämää, silloin käytämme kaikkia asioita omaksi eduksemme, joka juuri pitää meitä tämän maailman päämiehen orjina ja palvelijoina. Jos siis tahdomme olla henkisen maailman eläjiä, silloin e m m e voi itseämme palvella. Ja kun nyt täydellistynyt Jumalan Poika ilmestyy julkisena opettajana, silloin hän e i v o i muuttaa kiveä leiväksi i t s e ä ä n varten, ei voi astua alas siltä ristiltä jonne tietämättömät ja uskon vimmaiset, opinkappalten orjuuttamat ihmiset hänet saattavat. Näin »pilkkaajatkin» tietämättään lausuvat järkähtämättömän totuuden. Ja tässä valossa katsoen ovat H. E. V:n siteeraamat Annie Besantin sanat: »muita saattoi pelastaa, mutta itseänsä ei voinut pelastaa», aivan suoraa totuutta.

Ja osatessamme asettua tälle kannalle, emme tarvitse emmekä saata noukkia erityisesti mieluisia raamatun sanoja, vaan koetamme tunkeutua syvemmälle niiden kaikkien henkeen. Niinpä emme voi sivuuttaa tuota tuskallista Getsemane-rukousta, jossa Kristus kolmasti toistaa rukouksensa, että jos mahdollista tämä malja otettaisiin pois. Sillä jos Kristuksen tärkein tehtävä olisi pelastaa ihmiskunta ruumiinsa väkivaltaisella kuolemalla, silloinhan rukous tämän välttämiseksi olisi aivan tarkotukseton. Mutta tämä tuska on aivan paikallaan ymmärtäessämme Kristuksen kauhistuvan sitä rikosta, että ihmiset tahraavat kätensä verellä ja siten lisäävät maailman pahaa.

Ehkä vielä voisimme ajatella vertausta pahoista viinitarhureista. Emmeköhän ole juuri heitä, kun ajattelemme Jumalan lähettilään, Pojan eli perillisen tappamisen tuottavan meille perinnön. Eikä tässä auta se teeskentelevä farisealaisuus, että vieritämme murhan syyn juutalaisten kannettavaksi, ettemme ole omin käsin Kristusta tappaneet. Sillä niinkauan kun ylistelemme tuota verenvuodatusta ja pidämme sitä välttämättömänä perillisiksi tullaksemme, niin kauan olemme yhtä ruumista noiden murhamiesten kanssa. Pysähtykäämme miettimään.

J. R. H.
1915: 454—455

Tietäjä 1916

KESKINÄINEN LUOTTAMUS JA YMMÄRTÄMYS

Keskinäinen luottamus ja ymmärtämys on yksi niitä tekijöitä, jotka saattavat ihmisten yhteisen elämän siedettäväksi. Missä tätä ei ole, siellä ei myös ole järjestystä eikä menestyksellistä yhteistoimintaa.

Lienee sentähden syytä selvitellä mitkä seikat aiheuttavat luottamusta ja kuinka nämä seikat esiintyvät eri asteissa. Tässä sopinee ensin kysyä millainen on se ihminen joka ei nauti luottamusta? Lyhyesti: se on alkeellisessa tilassa sellainen ihminen, joka vain ajattelee itseään ja toimii itseään varten. Tästä seuraa: jos joku tahtoo nauttia kanssaihmistensä luottamusta, täytyy hänen laatia työsuunnitelmansa sellaiseksi, ettei se rajoitu ainoastaan oman edun tavotteluun, vaan ottaa myös huomioon niiden ihmisten harrastukset joiden luottamusta hän tahtoo nauttia. Tämän seikan ymmärtävätkin monet viekkaat ja itsekkäät keinottelijat, jotka esiintyvät näennäisinä hyväntekijöinä, saadaksensa siten kanssaihmistensä luottamukmuksen ja käyttääkseen heitä apureinaan omiin itsekkäisiin tarkotuksiinsa.

Jos tästä siirrymme ihmiskehityksen mukana askeleen ylemmäksi, tulemme n.s. oikeudentuntoiseen ihmiseen, joka uskonnollisessa sanastossa tunnetaan vanhurskaan nimellä. Vanhurskas eli oikeusperiaatetta noudattava ihminen pyrkii suhteessaan toisiin ihmisiin noudattamaan oikeutta ja täsmällisyyttä. Hän ei saata hankkia itselleen etuja niin, että hän käyttäisi hyväkseen toisten hänelle osottamaa luottamusta tai heikkoutta ja tietämättömyyttä. Jos hän myös tulee jotakin luvanneeksi, niin hän pitää lupauksensa. Se ihminen joka toimii tällaisella perusteella, saavuttaa kanssaihmistensä luottamuksen, ehkäpä ihailunkin, ilman että hänen sitä tarvitsisi erityisesti tavotella.

Luottamuksen ehtona on siis avunanto ja toisten olentojen huomioon ottaminen jossakin muodossa. Ja niin kauan kuin autettu ja auttaja työskentelevät samalla tajunnan tasolla, vallitsee heidän keskellään häiriintymätön ymmärtämys. Jos esim. henkilö, jonka harrastukset liikkuvat pääasiassa aineellisella tasolla, saapi aineellista apua ja tukea, antaa hän luottamuksensa ja kunnioituksensa sille ihmiselle jolta hän tuota aineellista apua saa.

Mutta suhde muuttuu ja luottamus ja ymmärtämys häiriintyy jos autettu ja auttaja elävät eri tajunnan tasolla. Tässä on syy, miksi ei henkisiä auttajia yleensä ymmärretä. Sillä ihminen, joka tajunnallisesti elää korkeampaa eli hengen elämää, ymmärtää asioiden ja kappalten arvot toisin ja syvällisemmin kuin se joka elää aistillista elämää ja arvostelee asioita sen mukaan. Henkinen ihminen tahtoo kyllä toisia auttaa, mutta hänen apunsa tulee yliaistillisessa muodossa, jota aistillisuuden kahleissa elävä ihminen ei ymmärrä. Ja vaikka hän auttamisessaan menee niinkin pitkälle, että kokonaan kieltää itsensä autettaviensa hyväksi, saa hän sittenkin osakseen epäluottamusta ja ylenkatsetta.

Kun aineellisen tason auttaja hankkii luottamusta, kohdistaa hän apunsa etupäässä niihin, joilta hän saa osakseen ymmärtämystä, jotavastoin hän voi kääntää selkänsä niille, jotka eivät häntä ymmärrä. Henkisen auttajan vaikuttimet ovat sensijaan kiinteät ja määrätyt. Ja mitä syvemmälle hän on tunkeutunut salattujen, jumalallisten lakien tuntemisessa, sitä määrätymmän ja kiinteämmän pohjan hänen auttamistyönsä saa. Sillä vaikka he ovat ehdottomasti nöyriä ja kuuliaisia ylempänään olevia Voimia kohtaan, voivat he alempana olevien autettavien silmissä näyttää kovilta ja tylyiltäkin, koska he toimivat ikäänkuin sisäisen lain ruumistuksina.

Jos siis luottamuksen ja kunnioituksen ehtona pidämme toisten etujen huomioon ottamista, niin jäämme miettimään: eikö sellainen suuri rakastaja kuin Kristus ole osannut ottaa huomioon toisten olentojen etuja, koska hän joutui luottamuksen puolesta aivan samanlaiseen asemaan kuin ne, jotka toisten etujen polkijoina yhdessä hänen kanssaan ristiinnaulittiin. Tässäkin äärimmäisyydet koskevat toisiaan — ja tietämätön ei kykene heitä erottamaan. Nekin jotka ovat olleet henkisen suurmiehen ihailijoita, unohtavat ja kieltävät hänet kriitillisen hetkenä. Ja tämä kriitillinen hetki voi tulla sekä opettajan että oppilaan taholta, mutta kuitenkin etupäässä oppilaan taholta. Sillä opettajan ja oppilaan yhteistyö merkitsee sitä, että oppilas vähentyisi aistillisessa ja lisääntyisi henkisessä puolessaan. Ja tästä seuraa, että oppilas ajoittain tulee sellaiseen kriitilliseen tilaan, jolloin olisi otettava huomattavampi askel henkisyyttä kohti. Tämä tilaisuus voi saada sellaisen muodon, että opettaja ikäänkuin etenee oppilaasta, heidän välilleen näyttää oppilaan silmissä nousevan jonkunlaista sumua, joka estää opettajan näyttäytymästä entisessä kirkkaudessaan. Silloin kysytään oppilaalta kykeneekö hän astumaan sumun läpi opettajansa luokse. Tätä kuvannee mainiosti kuvaus Kaanaan häistä, joissa tarjoilijat kummastele-

vat sitä, että tarjottiin ensin huonompaa juomaa ja sitten parempaa. Tämä on laki henkisessä kehityksessä. Siinä ei ole mitään houkutuskeinoja, vaan pyrkijän on juotava ensin huonompaa voidaksensa saada sitten parempaa. Ellei hän kykene tätä tekemään, jää hän paikalleen ja kieltää opettajansa.

Tämä kohta saa taas valoa vertauksesta kuninkaanpojan häistä. Henkinen opettaja on oppilaihinsa samassa suhteessa kuin kuninkaan lähettiläät kutsuttuihin. Niinkuin kutsutut pilkkasivat, häväisivät ja tappoivat kuninkaan lähettiläitä, niin tekevät usein kutsutut oppilaat henkiselle opettajalleen, joka esiintyy Isän lähettiläänä kehottamassa kutsutuita saapumaan jo valmistettuihin häihin. Ja niinkuin tämä ilmiö oli havaittavissa Jeesuksen päivinä, samoin näyttäytyy se tietysti nykyäänkin, eikä suinkaan ole vieras Teosofisessa Seurassakaan. Sillä alinomaan siinäkin kaikilla kehityksen asteilla monet kutsutuista mieluummin menevät kuka kaupalleen, kuka pellolleen, kuka härkiensä ja vaimojensa luo, kuin seuraisivat lähettiläiden mukana kuninkaan pojan häihin. Ja jos me näistä vertauksista tahdomme jotakin oppia silloin, kun ne henkilöt, joita olemme opettajinamme kunnioittaneet, näyttävät meidän silmissämme vetäytyvän pilveen, silloin olisi parasta sytyttää lamppumme löytääksemme ne siteet, jotka meitä estävät seuraamasta opettajiamme pilven toiselle puolelle.

J. R. H.
1915: 36—38

Kirjallisuutta:

F. K(orpi): Lomahetkinä. Teosofinen Kirjakauppa. Hinta 1:—.

F. Korpi on monelle tuttu Pellonpoika-nimisen viikkolehden kautta, jossa lämmöllä ajettiin aatteellisemman elämänymmärryksen asiaa. Pellonpoika kuoli ylivoimaisissa vaikeuksissa, mutta Korpi ei jäänyt toimettomana istumaan. Hän on kihlautunut Suomi-neidolle ja jatkuvasti mietiskelee sille ihanaa tulevaisuutta. — Lomahetki-kirjassa hän antaa jonkun opettajan ja toimittajan jollakin Suomenlahden kalliosaarella kolmen lomapäivän aikana keskustella näistä asioista. Ensin, viisaasti kyllä, tutkitaan onnettomuutta tuottavan eripuraisuus-tautimme syitä. Näistä selviydyttyään ryhtyvät miehet keskustelemaan parannusmenetelmistä. Ja ilokseen myöntää tässä keskustelussa avautuvan monia mielenkiintoisia ääriviivoja niiden katseltavaksi, joille kansamme tulevaisuus on tullut edes tilapäisen huomion esineeksi.

Arvosteleva lukija huomannee kirjassa vajanaisuuksiakin, esim. esityksessä uskontojen syntymistavassa. Asiallisesti siinä sittenkin avautuu niin monta älyllistä aukeamaa, kaunista luonnospiirrosta kansalliskotimme uudistamiseksi, että mielenkiinnolla sen luemme, ryhtyen ehkä itse edelleen miettimään mitenkä niitä luonnoksia olisi yhä täydennettävä ja toteutettava.

J. R. H.
1916: 44—45

KAKSI TIETÄ

Tapasin äsken erään lapsuuden ystäväni, joka kertoi seuraavan opettavaisen unen: Hän seisoi tienristeyksessä, josta haarautui kaksi näköalaa, vasemmalla puolen näkyi aukeama, jossa alinomaan kiersi vasemmalta oikealle sauhua ja tulta. Oikealla puolella taas näkyi aukeama, missä loisti kultakruunuja y.m. kaunista.

Tämä näky vakuutti kertojalleni taivaan ja helvetin olemassaolon varmuuden. Sillä hän otaksui nähneensä taivaan ja helvetin avoimina edessään.

Teosofisen elämänymmärryksen valossa tämä näky voidaan ymmärtää toisella, käytännöllisemmällä tavalla. On huomattava uneksujan seisoneen tienristeyksessä, jossa hänen eteensä aukeni kaksi näköalaa. Ne eivät tarvitse olla mikään ikuinen helvetti ja taivas, vaan voivat kuvata niitä kahta tietä, elämän tietä ja kuoleman tietä, joita ihminen elämässään astelee, joita hän käytännöllisellä elämällään, toiminnallaan elää, luo, rakentaa. Ihminen kulkee vasenta tietä, kun hän elää himojen ja itsekkäisyyden elämää. Ne ovat himojen ja itsekkäisyyden tuli- ja sauhupilvet mitkä täällä loimuavat. Oikeanpuoleisella tiellä taas säteilevät oikeuden, rehellisyyden, myötätunnon, säälin ja rakkauden kultakruunut ja kiehkurat.

Ihmiselle annetaan joskus unessa arvokasta opetusta, etenkin kun hän omilla ponnistuksillaan on sitä ansainnut, vaikkakin vertauskuvissa. Niinpä tässäkin näytettiin millaisia teitä ihminen itselleen rakentaa, jotta hän osaisi lähteä elämän tietä astelemaan.

J. R. H.
1916: 82—83

VÄÄRÄ TALOUDENHOITAJA

Luukkaan 16: 1—13 esitetään Jeesuksen puheena opetuslapsille kuvaus väärästä taloudenhoitajasta, joka sellaisenaan on miltei hämärä, joten täytyy harjoittaa sisäistä mietiskelyä löytääkseen sen opetuksen, minkä Jeesus tässä tahtoo opetuslapsilleen antaa.

Kun rikkaan miehen taloudenhoitaja saa kehotuksen tekemään tiliä toimestaan, poistuakseen paikaltaan ryhtyy hoitaja turvaamaan tulevaisuuttaan sillä omituisella toimenpiteellä, että vähentää isäntänsä velallisten velkakirjat jollakin summalla, ajatellen saavansa heiltä turvaa ja apua tulevaisuudessa.

Tämän toimen johdosta isäntäkin kehuu miehen menetelleen älykkäästi. Ja esityksessä annetaan tämän maailman lapsista se tunnustus, että he suhteessaan omaan sukuunsa ovat älykkäämmät kuin valon lapset —. Ja opetuslapsille annetaan suora kehotus tekemään itselleen ystäviä väärän mammonan avulla.

Juuri tämä opetuslapsille annettu kehotus antaa meille miettimisen aihetta. Mitenkä opetuslapsen olisi tehtävä itselleen ystäviä väärän mammonan avulla? Olisiko hänenkin meneteltävä tuon älykkääksi kehutun taloudenhoitajan tavalla?

Ymmärtääksemme tätä täytyy muistaa mille kannalle Jeesus yleensä asettuu maisen tavaran käyttämisen suhteen. Hänen oppinsa on: älkää kootko itsellenne aarteita maan päälle, antakaa niin teille annetaan, ruokkikaa nälkäisiä, vaatettakaa alastomia, käyttäkää tavaroitanne veljiänne auttaaksenne. Samoin kirjoittaa Paavali Timoteukselle: »Kehota niitä, jotka nykyisessä maailman ajassa ovat rikkaita, etteivät ylpeilisi ..... tekevät hyvää, hyvissä töissä rikastuvat, ovat anteliaita ja omastansa jakelevat, kooten itselleen aarteen, hyvän perustuksen tulevaisuuden varalle, jotta voittaisivat itselleen tosielämän».

Näissä opetuksissa kuvataan se asema, jota ihmisen on tavoteltava ja opetuslapsen seurattava maisten tavaroiden hoidossa. Ihminen ei ole tässä ainemaailmassa vain ollakseen, vaan oppiakseen, kehittyäkseen. — — Me huomaamme kaksi suurta kehityskautta eli luokkaa tässä elämässä. Niitä sanotaan milloin maailmanvaltakunnaksi ja taivastenvaltakunnaksi, milloin mammonaksi ja Jumalaksi. Ja nämät molemmat valtakunnat ovat tässä ilmenneessä maailmassa, ei pilvien tai haudan takana. Ne muodostavat ne kaksi suurta luokkaa, joihin ihmiset jakaantuvat sisäisen tajuntansa toiminnan perusteella. Ja kukaan ei voi lopullisesti siirtyä toiselle luokalle ennenkuin on oppinut ensimmäisen luokan läksyt.

Alempaa maailmaa sanotaan vähemmäksi. Jos siinä olette uskollisia, olette paljossakin uskollisia. Paljolla tarkotetaan henkisiä rikkauksia, joihin ei voi päästä osalliseksi ennenkuin on oppinut oikein käyttämään maisia rikkauksia. Sillä: »jos ette ole olleet uskollisia väärän mammonan hoitamisessa, kuka teille uskoo tosi hyvää?» Tosi hyvää on henkinen rikkaus, joka samalla myös on ihmisen omaa. Ahertaessaan pääasiassa maisissa asioissa, on ihminen toisen taloudenhoitaja. Ja »jos ette toisen oman hoitamisessa ole olleet uskollisia, kuka uskoo teille teidän omaanne?»

Ihmisen on siis tässä alemmassa koulussa opittava se läksy, että hän oppii pitämään itseään taloudenhoitajana, oppii oikein käyttämään maisia rikkauksia. Ne ovat kaikki Jumalan uhri eli armo ihmisten hyväksi, joita taivaallinen Isä puolueettomasti jakaa kaikille. Ja ihmisen päämääränä on tulla yhdeksi Isän kanssa, tulla siksi kanavaksi, jonka kautta Jumalan lahjat virtaavat maailmaan. Mutta tämä ei tapahdu pelkän luulottelun tai uskon kautta ulkopuoliseen sijaissovitukseen, vaan siten, että ihminen opettelee toimimaan Jumalan taloudenhoitajana. Jumala tahtoo hänen lahjojensa olevan vapaasti kaikkien käytettävinä. Sen tähden, jos ihminen kerää ja kasaa itselleen maisia rikkauksia, toimii hän Jumalan tahtoa vastaan, sulkien Jumalan hyvyyden virran vapaata kulkua tarvitseville.

Mikäli ihminen alemmassa koulussa toimiessaan antautuu ylemmästä koulusta tulevan valon ja vaikutuksen johdettavaksi, sikäli hänessä kasvaa myötätunto, veljeys, rakkaus. Ja mikäli tämä voima ja ominaisuus hänessä lisääntyy, sikäli hän oppii oikein käyttämään väärää mammonaa. Sentähden Kristuksen ja hänen koulunsa läksy onkin ihmisille: oppikaa rakastamaan. Sentähden Paavalikin niin voimakkaasti muistuttaa Timoteukselle, että hän vaan kehoittaisi ihmisiä hyviin töihin, olemaan anteliaita, siten laskemaan perustuksen tulevaisuuden varalle, siirtyäkseen ylemmälle luokalle, maailmanvaltakunnasta taivastenvaltakuntaan.

Voidaanhan nim. ajatella, että niinkuin tavallisissa kouluissa voidaan olla joko velttoja mukanaolijoita tai tietoisesti ahkeria ja pyrkiviä, samoin tässä suuressa elämän koulussakin. Kun ihminen tietää, että hänen olisi lisäännyttävä rakkaudessa, ja että rakkaustekojen tekeminen kasvattaa hänessä tätä ominaisuutta, silloin hän opettelee jakelemaan hallussaan olevia Jumalan lahjoja niitä tarvitseville. Ja tätä tehdessään hän ei etupäässä ajattele omaa vanhurskauttaan ja autuuttaan, vaan Jumalan tahdon toteuttamista.

Tällä päättäväisellä menettelyllään ihminen katkoo niitä siteitä, mitkä häntä pitävät alemmalla luokallaan, mammonan palveluksessa. Tällä toiminnallaan hän laskee sitä hyvää perustusta, josta Paavali puhuu, valmistautuu sitä ratkaisevaa hetkeä varten, jolloin hän lopullisesti kääntää selkänsä mammonalle ja ottaa oman perintönsä. Sillä jokaisen taivastenvaltakunnan ovelle kolkuttavan, perintö-osaansa etsivän ihmisen on ratkaistava tuon kehotuksen edessä: »Jos tahdot olla täydellinen, niin mene, myö, mitä sinulla on ja anna köyhille niin sinulla on oleva aarre taivaissa: ja tule ja seuraa minua». Ihmisen on opittava askel askeleelta hylkäämään ainemaailma nautintoineen ja noustava hengen maailmaan. Niinpä Jeesus lopettaakin kuvauksensa väärästä taloudenhoitajasta tuolla päättäväisellä opetuksella: »Ei kukaan palvelija voi palvella kahta Herraa, sillä

silloin hän on vihaava toista, taikka hän liittyy tuohon ensimmäiseen ja halveksuu tuota toista. Ette voi palvella Jumalaa ja mammonaa».

Tämä ei ole jonkun opettajan määräys, vaan ilmaus kehittävän elämän sisäisistä laeista. Siihen asti kun ihminen haluaa omistaa ja hallita aineen maailmassa, ei hänen haltuunsa uskota tosi hyvää. Mutta niinkuin maailman lapset ovat älykkäitä väärän mammonan hoidossa, tehden sillä itselleen ystäviä, samoin tulee valon lastenkin olla älykkäitä, tehden väärän mammonan avulla itselleen ystäviä, jotka »ottaisivat heidät vastaan iäisiin majoihin», s.o. oikeuttaisivat hänet siirtymään maailman koulusta taivastenvaltakunnan kouluun, väärän mammonan hoitamisesta tosi hyvän hoitamiseen.

Tässä on lyhyesti sen opin ydin mikä meille tarjotaan mietittäväksi esityksessä väärästä taloudenhoitajasta.

J. R. H.

1916: 224—226

TEOSOFISTEN TUTKIJAIN TYÖ

Teosofisen Seuran jäsenet tekevät henkistä ja älyllistä tutkimustyötä joko loosheissa tai irtojäseninä. Heidän innostaan, vakavuudestaan ja uutteruudestaan riippuu, mitenkä nopeasti he itsellensä selvittelevät teosofisessa kirjallisuudessa esiintyviä aatteita. Mutta joskin toinen tässä tutkimustyössä näyttää menevän jättiläisaskelin, ja toinen taas edistyy hitaasti, niin kuitenkin jokainen kerran saavuttaa kohdan, jolloin tuntuu niinkuin ei enää saisi mitään uutta esille; on tultu jonkinlaiseen jäykistystilaan.

Tälläinen tila on merkkinä siitä, että täytyy alkaa tutkia toisella tavalla. Sillä vika on siinä, että ihminen on kerännyt säiliönsä täyteen, eikä sentähden voi enempää ottaa. Ja kun me ensin kykenemme keräämään ainoastaan alkeellisia tietoja, niin seuraa tästä, että astiamme on niitä täynnä, eikä sinne mahdu suurempia tietoja. Ja tästä seuraa, että jos tahdomme välttää paikalleen jäykistymistä, on meidän saatava säiliöömme sellainen pohjaventtiili, josta ennen kerätty aines pääsee ulos tehdäkseen tilaa uudelle.

Mutta jos tahtoisimme tehdä sillä tavalla, jos tahtoisimme jatkaa henkisiä tutkimuksia niin, että laskemme entiset varastomme välinpitämättömästi tai hyödyttömästi maahan, silloin olisimme suuria tuhlareita ja saamme olla varmat, että tutkimuksemme tulevat tällä tavalla vaikeiksi; meillä on alituista valittamisen syytä, ettemme pääse eteenpäin tutkimuksissamme. Sillä täytyyhän ymmärtää, ettei henkisten maailmoiden rikkaudet voi virrata käytettäviksemme, jos niitä välinpitämättömästi pitelemme.

Jos siis tahdomme toimia niin, että henkiset tietovarastomme yhä uudistuvat ja lisääntyvät, täytyy meidän myös oppia vanhoja varastojamme oikein käyttämään tässä henkisessä taloudessa.

Mutta nyt nousee uusi pulma: voi, minä tahtoisin niin mielelläni niitä käyttää, mutta en kykene mihinkään! Jos tämä huudahdus on todellinen, silloin tulevat avuksi viisaan Paavalin sanat: Sitä tässä Jumalan taloudenhoitajalta ennen kaikkea vaaditaan, että hänet havaitaan uskolliseksi. Tässä ei siis ensikädessä edellytetä suuria kykyjä, vaan uskollisuutta. Ja jossain sanotaan, että Jumala vaatii aivan uskollista sydäntä. Tätä uskollisuutta vähässä opettaa myös Jeesus kuuluisassa vertauksessa palvelijoille uskotuista talenteista.

No niin. Jos siis tahdomme saada Jumalan taloudenhoitoa vastaavan varaventtiilimme tutkimussäiliöömme, jos tahdomme edistyä teosofisissa tutkimuksissa, niin voimme alkaa tämän tutkimustyön hyvin käytännöllisellä tavalla.

Nyt on teosofiset aikakauskirjat ja teosofinen kirjallisuus niitä kanavia, joista ammennamme. Tästä seuraa: jos me tahdomme jatkuvasti näistä kanavista ammentaa, täytyy meidän pitää huolta siitä, e t t e m m e m e m u o d o s t a p ä ä t e k o h t a a n ä i l l e k a n a v i l l e, s.o. meidän täytyy toimia niin, että teosofiset aikakausikirjat ja kirjat löytävät meidän välityksellämme yhä uusia tiedon säiliöitä, lukijoita, joihin niiden aarteet voivat virrata. Ja jos tämä tulee meille selväksi, silloin voimme itsetietoisina tutkijoina ottaa sydämen asiaksi saada teosofiselle esitelmälle, teosofiselle aikakauskirjallemme ja teosofisille kirjoille niin monta kuulijaa ja lukijaa kuin mahdollista.

Ja jos meidän onnistuu saada esim. Tietäjälle uusi tilaaja, silloin mekin, koska sydämemme on mukana tässä työssä, tulemme ikäänkuin teosofisen tiedon kanavaksi tuolle ihmiselle. Samoin on laita jos onnistumme myymään jonkun teosofisen kirjan.

Näin olemme saaneet oikean varaventtiilin säiliöömme ja voimme jatkaa sen edelleen täyttämistä turvallisesti ja nopeasti.

Tässä valossa me ymmärrämme Hiljaisuuden Äänen sanat: »Sinä et voi kulkea Tiellä, ennenkuin itse olet tullut tuoksi Tieksi». Toisin sanoen, pitäessämme erityisesti silmällä teosofista tutkimustyötä, jos tahdomme päästä eteenpäin teosofisissa tutkimuksissamme, täytyy meidän tulla näiden tutkimustulosten kanaviksi muille ihmisille. Ellemme hanki itsellemme tällaista varaventtiiliä, niin entinenkin varastomme pian pilaantuu, sekaantuu, niin ettemme pääse mihinkään selvyyteen asioista, ja saamme yhä valittaa paksua päätämme ja tylsyyttämme.

Tämä on luonnollista, koska emme ole tehneet itseämme Tieksi. Ja täksi Tieksi me tulemme, kun alamme huolehtia esim. siitä, että yhä useammat veljet saavat Tietäjän tai teosofisen kirjallisuuden avulla välähdyksen tästä Tiestä. Siis lyhyesti: teosofisten tutkimustemme menestyminen on suorastaan suhteessa sen kanssa, kuinka me teemme itsemme näiden tietojen välittäjäksi muille veljille ja siskoille,

joko esitelmien avulla tai Tietäjän tai teosofisen kirjallisuuden levittämisellä. Ja päähuomio on aina muistettava panna siihen, että tiedon kanavat aina ovat avoinna ohitsemme, ettemme me vaan jätä itseämme varjoksi, joka estää auringon valon ja lämmön edelleen virtaamasta.

(Alustus Kalervon looshikokouksessa 16/11—1915).

J. R. H.

1916: 230—232

TEOSOFINEN TYÖ

Ottaessamme keskusteltavaksi t e o s o f i s e n t y ö n, aukenee eteemme laaja näky. Jokainen yksilö jo näkee asian monipuolisena, hänen sisäiselle näkemykselleen avautuu monia kuvia teosofisesta työstä.

Jos yksilön mielessä kangasteleva kuva teosofisesta työstä on kirjava ja monipuolinen, sitä monipuolisemmaksi se tulee suuressa ryhmässä, jossa tahdottaisiin asiasta keskustella. Jotkut ehkä ajattelevat kaikenlaisen henkien manauksen olevan teosofista työtä. Toiset voivat arvella teosofiseksi työksi askettimaista ruumiinsa rääkkäämistä j.n.e.

Jos tahtoisimme lyhyesti määritellä mikä on teosofista työtä, niin voitaisiin ehkä sanoa: se on teosofista työtä, mikä jouduttaa ihmiskunnan kehitystä ja nousua jumalalliseen.

Tätä suurta työtä voitaisiin suurin piirtein katsoa kahdelta eri puolelta. Ensiksi: mitenkä voisi työskennellä, millä kaikilla keinoilla toimia, jotta ihmiset nousisivat tuohon jumalalliseen viisauteen. Toiseksi: mitä me yksilöinä voisimme tämän päämäärän hyväksi tehdä, miten olla teosofisina työntekijöinä.

Tässä alustuksessa koetan lähteä viimemainitulta, yksilöllisyyden pohjalta. Sen teen taas kahdestakin syystä. Ensiksikin siitä syystä, että kokonaisuus muodostuu yksilöistä. Ja toiseksi arvelen, että pitäisi voitaman puhua käytännöllisen asiallisesti myös yksilön suhteesta teosofiseen työhön.

H. P. Blavatsky sanoo Teosofian avaimessa: »Teosofinen Seura ei edes odota, vielä vähemmin vaatii miltään jäseneltään, että hän millään muotoa olisi askeetti, paitsi, — jos s i t ä kutsutte asketismiksi — että hän koettaisi olla muille ihmisille hyödyksi ja omassa elämässään epäitsekäs» (s. 245). Ja hän lisää: »Sokea, älytön asketismi on suoraa hulluutta» (s. 246).

Mutta yksinkertaisuus ja vaatimattomuus kaikessa on aina oleva henkisen ihmisen tunnusmerkki. Ja käytännöllisenä neuvona ruumiillisesta asketismista sanoo H. P. B.: »Asiain nykyisessä tilassa täytyy ihmisen syödä elääkseen ja niin me kehotamme todella hartaita tutkijoita syömään sellaista ruokaa, joka vähimmin ehkäisee ja raskauttaa heidän aivojaan ja ruumistaan ja joka vähimmin pidättää heidän intuitionsa, sisäisten kykyjensä ja voimiensa kehitystä» (s. 247).

Mutta seuramme suurten perustajain tarkotuksena ei suinkaan ollut muodostaa siitä harjoituskenttä joillekin yksilöille harjoitellakseen henkien manausta, selvänäköisyyttä ja tolkutonta asketismia. Seura on perustettu auttamaan ihmiskunnan kehitystä. Ja sen perustajat asettivat suuria vaatimuksia itselleen ja seuralleen tässä suhteessa. Tämä kajastaa etenkin Teosofian avaimen loppuluvussa, »Teosofisen Seuran tulevaisuus». Siinä sanotaan: »Jos Teosofinen Seura pysyy pystyssä ja elää uskollisena tehtävälleen, alkuperäiselle aikomukselleen vuosisadan ajan eteenpäin — sanokaa siis, menenkö liian pitkälle väittäessäni, että maa on oleva taivas ensimmäisellä kolmatta vuosisadalla verrattuna siihen millainen se nyt on!» (s. 274).

Nyt on helppo ymmärtää, ettei tätä suurta ja loistavaa tilannetta saavuteta sillä, että muutamat yksilöt harjottelisivat itseään jaloiksi ihmisiksi tai merkillisten kykyjen omaajiksi. Jos teosofia pitäisi saada aikaan jotakin siitä suuresta ohjelmasta jonka H. P. B. sille asetti, täytyy teosofisten aatteiden ja ihanteiden tulla laajalti tunnetuiksi ja käytännöllisesti tunnustetuiksi. Ja tämä taas ei tapahdu ilman työtä ja ponnistusta.

Ja tästä ne alkavatkin käytännölliset vaikeudet. Jos on kyseessä teosofian levittäminen, silloin tuodaan esille kaikenlaisia syitä ja esteitä. Ensiksikin sen opit ovat muka niin vaikeita ja käytäntöön soveltumattomia. Mutta kuulkaamme mitä H. P. B. taas tästä sanoo: »Unohdatte yhden asian, nim. että juuri teidän paljon kehuttu uudenaikainen sivistyksenne tekee teosofian ymmärtämisen teille niin vaikeaksi. Teidän mielenne on niin täynnä älyllisiä saivarteluja ja ennakkoluuloja, että luonnollinen intuitsioni ja totuudentajunta ei pääse toimimaan. Ei tarvitse metafysiikkaa ja sivistystä, jotta ihmiset ymmärtäisivät karman ja jälleensyntymisen yleispiirteet. Katsokaa miljoonia köyhiä ja oppimattomia buddhalaisia ja hindulaisia, joille karma ja jälleensyntyminen ovat vankkoja todellisuuksia vain sen vuoksi, ettei heidän mieliään ole nujerrettu ja kieristetty luonnottomiin uriin. Heidän sisäistä, inhimillistä oikeudentuntoaan ei ole koskaan vääristetty sellaisella uskottelemisella, että heidän syntinsä annettaisiin anteeksi sentähden, että joku toinen on niiden tähden tapettu» (s. 233).

Tämän H. P. B:n lausunnon mukaan vika ja vaikeus on suureksi osaksi siinä, että ihmisten käsitykset elämän tarkoituksesta on johdettu kieroon. Kun ihmiselle on kivenkovaan sanottu, etteivät he voi mitään henkisessä kasvussaan, vaan kaikki tapahtuu sijaissovituksella, silloin heidän mielensä luonnollisesti pysyy painuksissa eivätkä edes yritäkään ponnistella henkisesti. Toista olisi jos ihmisille saataisiin selvitetyksi nuo kaksi suurta elämän lakia, jälleensyntyminen ja karma. Se kasvattaisi heissä vas-

tuunalaisuuden tunnetta, joka taas kannattaisi heitä toimimaan siinä työssä jonka he nyt jättävät sijaissovittajansa tehtäväksi.

Ja eihän oppi karmasta ja jälleensyntymisestä ole sen vaikeampi uskoa ja ymmärtää kuin opit ikuisista kadotuksista ja sijaissovituksesta. Ja jos niin hullusti olisi, ettei ollenkaan voitaisi juurittaa ihmisten mielistä oppia sijaissovituksesta, tietäisi se ihmiskunnan henkisen kehityksen auttamatonta loppua.

Tästäkin pienestä väläyksestä jo huomaamme, kuinka erinomaisen tärkeätä on teosofisten aatteiden leveneminen. Ja tätä levitystyötä voidaan tehdä monella tavalla. Ja varmaankin vaikuttavin työ tehdään henkisillä tasoilla. Suuremmat ja pienemmät ajattelijakeskukset ajattelevat teosofisia asioita, luovat ajatusmuotoja, jotka hoputtavat ajatusmaailmaa, vaikuttaen vähitellen ihmisten ajatteluun ja tekoihin. Ja kun tähän ajatteluun tietoisella tavalla liitetään rukouksen, sisäisen tahdon voimaa, tulevat ajatusmuodot sitä vaikuttavampia mitä suurempaa tahdon voimaa ja antautuvaa hartautta käytetään ajatusmuotojen luomisessa ja lähettämisessä.

Mutta T. S:n ja sen työntekijöitten ei suinkaan sovi tyytyä tähän sisäiseen työhön, jääden odottamaan kunnes muu maailma sieppaisi nämä ajatusmuodot ja ilmentäisi niitä tekojen maailmassa. Teosofien on tekojen maailmassa osotettava, että he itse uskovat aatteisiinsa. Ja tämän he todistavat sillä, että antautuvat näiden aatteiden puolesta työtä tekemään. He tekevät sitä työtä jo sillä, että elävät ja toimivat tietoisesti niin, että heidän toimintansa saa sen värityksen mikä johtuu veljeyden, jälleensyntymisen ja karman totena pitämisestä. Tämä näin väritetty toiminta on se suola ja hapatus mikä vähitellen vaikuttaa kokonaisuuteen.

Kun tämä sisäinen ja ulkonainen asema on lujittunut Seurassa ja yksilössä, silloin voidaan ryhtyä tehokkaasti levittämään aatteita puheen ja kirjallisuuden avulla. Ellei teosofisella työllä olisi tällaista vankkaa lähtökohtaa, rakennettaisiin siinä hiekalle, jossa rakennus romahtaisi ensimmäisessä tuulenpuuskassa.

Ja mitenkä Seura voisi tätä levitystyötä tehdä? Seurana Seura kyllä tarjoo pohjan ja kanavan, mutta työt on yksilöiden suoritettava. Ei Seura sellaisenaan voi pitää teosofisia esitelmiä, ei kirjoittaa kirjoja ja niitä levittää. Mikäli Seurassa valmistuu työntekijöitä, jotka haluavat toimia, sikäli Seura voi toimia. Ja että tämä valmistuminen käy hitaasti, johtuu siitä, että teosofisen työn pohjaksi täytyy edellyttää juuri mainittu luja pohja, joka ei tuulissa sorru. Tämän perustuksen kulmakivenä täytyy olla vakaumus: »Etsikäät ensin Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskauttaan». Tämä henki täytyy läväistä Seuran ja sen työntekijät. Sentähden ei siinä voi tarjoutua yksityisen elinkeinon ja mukavuuden virkapaikkoja. Kaikki tämä seuraa vasta toisessa sijassa, jos seuraa.

Jos siis kysymme: miksi ei Seuralla ole enemmän työntekijöitä, miksi ei Seura tue enemmän työtä ulospäin, niin voisimme vastata: Seuralla on työntekijöitä ja aatteenlevittäjiä juuri niin paljon kuin niitä on tarjolla ollut. Ja tämä tarjoutuminen on vielä ymmärrettävä määrätyllä tavalla. Se tarjoumus tapahtuu parhaiten tehdyn ja yhä jatkuvan työn muodossa, joten jokainen teosofi on tavallansa itse sekä työntekijä että työnantaja.

Tässä seuraa luonnollisesti kysymys: kuinka voisimme tulla teosofisen työn tekijöiksi?

H. P. B. sanoo: »Ei kellään ole oikeutta minkäänlaisen tekosyyn nojalla sanoa, ettei hän voi tehdä mitään muiden puolesta» (s. 229). Jos täksi muiden puolesta tekemiseksi ajattelisimme teosofista työtä, silloin tämä H. P. B:n lausunto ehkä ensikuulemalta tuntuu vaativalta ja pelottavalta. Saattaa olla. Mutta toiselta puolen on se hyvin lohdullinenkin. Sehän itsessään sisältää sen suuren lupauksen, että jokainen on omalla tavallaan kykenevä tekemään teosofista työtä. Vika on suurimmaksi osaksi haluttomuudessamme ja siinä, että pidämme itseämme kykenemättöminä teosofiseen työhön. Se on tuo epäilyksen raskas kivi mikä lepää Lasaruksemme haudalla. Se kivi on meidän itse poistettava. Kun sen poistamme, silloin on kaikki mahdollista.

Ensimmäiset vastustajamme mitkä ovat kukistettavat ovat velttous, välinpitämättömyys. Toinen on suuruudenhulluus, jota kaunistellen sanotaan omanarvontunteeksi. Me pidämmé itseämme liian suurina tekemään sitä teosofista työtä mihin kykenemme, unohtaen, ettei kukaan ole seppä syntyissään. Jos ryhdymme mihin toimeen tahansa, on aina tyvestä puuhun noustava, aakkosista alettava.

Jos siis kysymme mitä ominaisuuksia tässä vaaditaan, niin voitaisiin vastata: ensiksi nöyryyttä, päättäväistä vaatimattomuutta. Ensin on ihmisten etsittävä ihanteensa. Sitten maailman monista toimista etsiä se mikä parhaiten vastaa tätä ihannetta. Jos sisässämme varmistumme pitämään teosofista työtä yleensä tuollaisena ihanteena, vaikkei muilla, niin niillä järjellisillä perusteilla, että teosofian leveneminen voisi poistaa tietämättömyydestä johtuvaa kurjuutta, silloin voimme sekä töillämme että rukouksillamme pyytää työtä Jumalalta ja Mestarilta. Mutta meidän tehtävämme on alottaa, alottaa sillä työllä mihin kykenemme, ja olla siinä vähässä uskollisia. Sanoohan Paavalikin: Sitä tässä Jumalan taloudenhoitajalta ennenkaikkea vaaditaan, että hänet havaitaan uskolliseksi.

On hyvin arkaluontoista ja vaikeatakin sanoa mitä kaikkia ominaisuuksia teosofisessa työssä vaaditaan. Se mikä soveltuu yhdelle, ei varmaankaan soveltuisi toiselle. Jokainen vaatii kehitystilaansa vastaavan tukeen pysyäkseen pystyssä täällä aineen maailmassa. Henkinen ihminen seisoo henkisen voiman varassa, kehittymätön vaatii aineellisuuden muodostamia kainalosauvoja.

Mutta kumpainenkaan ei näistä sellaisenaan riitä tukeeksi. Varmimman tukeen muodostaa se työ mitä kukin tekee. Ei ruumiskaan työttömänä pystyssä pysy. Jos ihminen vain työttömänä makaisi, niin pian hänen ruumiinsa surkastuisi, vaikka hän kuinka söisi ja joisi. Samoin on laita henkisessä elämässä. Siinäkään emme voi pelkästään lukemalla, kuulemalla

kasvaa. Siinäkin täytyy tehdä työtä. Kuvaavasti Jeesus sanookin: »Minun ruokani on se, että teen lähettäjäni tahdon ja täytän hänen tekonsa» (Joh. 4:34). Ja Kristushengen, veljeyden, rakkaudenhengen ruoka on siinä, että teemme työtä tässä hengessä.

Vaikkemme siis luonnostamme olisikaan vielä niin perin henkisiä, niin työ henkisen asian hyväksi kasvattaa meitä, muodostuu vähitellen sisäiseksi tukeeksi, joten voimme aste asteelta vapautua aineellisuuden tarjoomista tukeista. Me vähenemme aineellisuudessa ja kasvamme henkisyydessä. Johannes Kastaja, Kristuksen edelläkulkija, on tämän meidänkin puolestamme pukenut sanoihin: Hänen tulee kasvaa, mutta minun vähetä.

Jos vielä jatkaisimme selvittelyä teosofisessa työssä esiintyvien vaikeuksien voittamisessa, niin voitaisiin sanoa Bhagavad Gitaan sanoilla: »Joka on tyynimielinen, hänessä Jumalan henki toimii riittävästi omassa itsessänsä». Kaikissa oloissa on pyrittävä olemaan tyyni ja rauhallinen. Levoton hätäileminen häiritsee työtä.

Toinen yhtä tärkeä neuvo on Pythagoraan kultaisissa säkeissä: »Älä koskaan ryhdy mihinkään työhön käsiksi, ennenkuin olet ensin rukoillut Jumalia päättämään mitä sinä aiot alottaa».

Näin menetellen opimme myös nöyryyden läksyn. Ja jos sittenkin joudumme jatkuvassa työssämme siihen tilaan, että kaikki tuntuu mahdottomalta, miltei ylivoimaiselta, ehkäpä päästäen sieluun sellaisenkin kiusaajan ajatuksen, että olisi ehkä parasta jättää kaikki siihen paikkaan, luopua ylivoimaisesta yrityksestä, silloin voisi käyttää apuna kahtakin keinoa. Ensiksi: tahtonsa voimalla päättävästi nujertaa tuollainen ajatus. Mutta vaikka tässä onnistuisimmekin, on hyvä jatkoksi ja sisäisen aseman lujittamiseksi käyttää toistakin keinoa: ryhtyä miettimään sisäistä tilaansa, toimittamaan perinpohjaista kotitarkastusta. Ja tässä tarkastuksessa ehkä saamme huomata itseltämme sittenkin puuttuneen tuota ensimmäistä vaadittua ominaisuutta, nöyryyttä, vaatimattomuutta. Kaiken työmme ja ponnistelumme ohella on persoonallisuutemme sittenkin päässyt kasvamaan, tai ovat ne oireita sen jälellä olevista voimista. Se ei tahtoisi alistua nöyränä palvelemaan ylempää minäämme ja sitä asiaa jolle olemme päättäneet uhrautua.

Tämän huomion tehtyämme on parasta »pukeutua säkkiin ja tuhkaan». Voimme sanoa itsellemme persoonallisina olentoina: Mikä minä oikeastaan olen esittääkseni Elämälle joitakin vaatimuksia. Mitä syytä minulla on olla tyytymätön ja mittailla maailman tylyyttä; antavathan Jumalatkin olla sen sellaisena kuin se on. Eikö siinä ole kyllin, että saan olla olemassa. En tahdo palata takaisin siihen Jerusalemiin josta olen lähtenyt; ennemmin jään vaatimattomimpanakin paikallani toimimaan. Voimme vielä nöyrämieliseen Fransiskus Assisilaiseen vetoamalla sanoa hänen tavallaan: Eikö siinä ole suurin ilo kun meidät märkänä ja nälkäisenä johonkin kylään tultuamme säälimättä ajetaan ulos.

Tällainen pesänhajotus silloin tällöin on hyvin terveellinen, jopa välttämätönkin. Siten saamme varman pohjan jolle rakentaa. Sillä kun nöyryys, tyytyväisyys, on kotiutunut luonteemme pohjasäveleksi, silloin voimme turvallisesti kehittää muita hyödyllisiä ominaisuuksia ja kykyjä. Sillä nöyryys ja tyytyväisyys, niin välttämättömiä kuin ne ovatkin passiivisina luonteenominaisuuksina, eivät sellaisina riitä jatkuvan toiminnan ylläpitämiseen. Siihen vaaditaan tahdon lujuutta ja kykyjä. Ihminen on sisäsään päättänyt toimia yhdessä Jumalan kanssa. Kun nöyryys ja lujuus yhtyvät, syntyy siitä kestävä yhtymä, sitkistetyn ja karaistus teräksen luontoinen, joka pystyy eikä murru.

Mutta kaikki tämä lujuus ja joustavuus ei mitenkään ole välttämätön edellytys ryhtyessämme teosofiseen työhön, kunhan vain aloitamme omalla paikallamme ja omalla tavallamme. Jos niitä jäämme odottamaan, niin kenties emme pääse alkuunkaan nykyisessä ruumistuksessamme. Nämä ominaisuudet, kestävyys ja kyvyt, kasvavat jatkuvassa työssä. Ja se turvallisuudentunne, minkä tavallisessa elämässä tarjoo mainen rikkaus yhdessä tai toisessa muodossa, siirtyy vähitellen yhä henkisempään maailmaan. Siirtymissillan muodostaa työ, työ teosofisten aatteiden hyväksi.

Kaikki edistys tapahtuu kehittävällä työllä. Ja joskin pidetään hyvänä, jopa välttämättömänäkin, että ihminen joskus pudistaa päältänsä aineelliset kahleet, ei se nähtävästikään voi tapahtua aivan umpimähkään ja ennenaikojaan, siitä yksinkertaisesta syystä, että ihminen tarvitsee jotakin tukea pysyäkseen pystyssä. Ja kun hän ei osaa luottaa henkisiin voimiin, luottaa hän aineellisiin. Eihän toukkakaan voi tulla perhosena kotelostaan ennen aikojaan. Ihmisen toukkakotelona on aineellisuus ja mahdollisimman taattu »asema» yhteiskunnassa.

Aineellisuudesta vapautunutta henkistä ihmistä voimme taas verrata perhoseen. Vaikka hän eläänkin kiinteässä ruumiissa, ei se kuitenkaan sido häntä maahan; aivankuin perhonenkin, joka vapaasti kiikkuu ilmassa ja maassa, kun se toukkana ollessaan oli koteloonsa suljettu.

Jos siis pidämme teosofista työtä ihanteenamme, silloin voimme lohdutuksena ja rohkaisuna merkitä muistiimme, ettei sitä alkaaksemme ole välttämätöntä omata suuria kykyjä ja merkillisiä voimia. Tärkeintä, todella tärkeintä, on ryhtyä työhön, työhön sillä paikalla ja tavalla mihin kykenemme.

J. R. H.

1916: 261—267

TEMPPELIN PUHDISTUS

Evankeliumeissa (Matt. 21: 12, 13) kerrotaan kuinka Jeesus tuli Jerusalemiin, meni temppeliin, ajoi sieltä ulos myöjät ja ostajat, kaatoi rahanvaihettajain pöydät ja kyyhkysten myöjäin istuimet, sanoen: »Kirjoitettu on: Minun huoneeni on kutsuttava rukoushuoneeksi, mutta te teette sen rosvojen luolaksi.» Edelleen kerrotaan kuinka ylipapit ja kirjanoppineet alkoivat miettiä Jeesuksen surmaamista.

Ottakaamme tämä kohtaus mietiskelyaiheeksi. Sen voimme tehdä kahdestakin syystä. Ensiksi meille mietiskelemällä selviää pyhien kirjojen kirjotukset, toiseksi alamme paremmin ymmärtää henkisen elämän sisäistä puolta.

Tätä temppelin puhdistusta voimme katsoa 3:lta puolelta. 1:si historiallisena tapauksena, 2:si jatkuvana Kristushengen vaikutuksena maanpäälliseen pyhättöön ja 3:si näytelmänä sydämen temppelissä.

Historiallisena tapauksena luemme vain kuinka Jeesus Jerusalemin temppelissä mellasti, ajattelematta asiaa sen syvemmälti, vaikka siinä sellaisenaankin olisi paljon opittavaa. Olisihan luullut, että ylipapit itsekin olisivat ryhtyneet puhdistamaan sitä huonetta, jota heidän omat profeettansa kutsuivat rukoushuoneeksi, tai elleivät itse olisi sellaiseen työhön ryhtyneet, niin luulisi heidän ainakin iloitsevan, kun joku muu tuollaisen työn suoritti. Nyt he kuitenkin närkästymisellänsä osottivat että he pikemmin sallivat pyhättönsä olla kauppahuoneena, kuin että joku alkaisi sitä puhdistaa.

Mutta jos muistamme etteivät pyhien kirjojen kuvaukset rajotu johonkin erityiseen paikkaan tai aikaan, vaan ovat kaikkiallisia, silloin tämä temppelin puhdistus on omiansa valaisemaan suhdetta jatkuvasti vaikuttavien kahden voiman välillä. Ihmisillä on aina ulkoiset pyhättönsä, jollaisena voimme pitää koko sitä laitosta, minkä olemme muodostaneet jumalanpalvelustamme varten. Samoin ovat myös aina vaikuttamassa Kristus- eli henkimaailman voima, joka tahtoisi saada henkeä ja elämää noihin monesti muodollisuuksiin jäykistyneihin jumalanpalvelusmenoihin.

Koetetaanpa ajatella mitenkä me nykyään olemme pyhätöistämme tehneet rosvojen luolan. Tässä tarkkailussamme emme tarvitse asettua ulkopuolisuuden tuomareiksi, koska jokainen kohdallansa voimme olla osallisia temppelimme saastuttamisessa. Kuulummehan jokainen tähän temppeliin joko pappeina tai seurakunnan jäseninä, ollen sellaisina vastuunalaisia sen saastutuksesta.

Tämä pyhättölaitos pitäisi ulkoisessa maailmassa toiminnallaan ja koko olemuksellaan kuvastaman sitä sisäistä pyhättöä jossa kaikki ovat yhtä. Se pitäisi olla hapattavana siemenenä sille jumalanpalvelukselle mikä jouduttaa jumalallisten suunnitelmien toteutumista, joka jalona esitaistelijana osottaisi jäljessä tuleville joukoille tietä todelliseen henkiseen, uhrautuvaan veljeys- ja rakkauselämään. Mutta meidän ihmisten käsissä tästä pyhätöstä muodostuu jäykkä koneisto, joka raskaana taakkana painaa jäljessä kulkevien hartioilla. Jos me tahdomme tässä pyhätössämme toimia pappeina, opettajina, niin me ensiksi hankimme aineellisesti hyvin pönkitetyn aseman; me emme antaudu Jeesuksen lailla työhön, vaan muodostamme siitä jäykän, ylellisesti ammattimaisen laitoksen, ehkä jäykimmän kaikista laitoksistamme. Silloin meidän opettajina elämällämme antamamme opetus on omiansa näyttämään jäljessämme tai vierellämme kulkeville joukoille tietä yhä syvemmälle aineellisuuden kahleisiin. Jeesus ja Hänen todelliset pappinsa uhrasivat itsensä aatteelle, pudistivat päältänsä aineellisuuden taakat, voidaksensa edelläkulkien näyttää tietä henkisyyteen. Me sitävastoin tällaisina aineellisuuden turvaamina pappeina uhraamme aatteen itsellemme. Me teemme siitä oikean rahanvaihetuslaitoksen. Samoin yksityisinä seurakunnan jäseninä. Me rakennamme mahtavia rakennuksia, maksamme kymmenyksemme palkkaamillemme paimenille, käymme joskus kirkossa kuulemassa »sanaa», tekemässä uskon- ja synnintunnustuksemme ja ottamassa virallisen synninpäästön.

Tällaisessa kaupanteossa luulemme sitten olevan henkisen elämän, jumalanpalveluksen. Me emme ollenkaan huomaa sitä suurta Pyhättöä minkä riemuitseva ja kärsivä maailma ympärillämme muodostaa. Tällaisella, erittäin mukavalla, aineellisesti turvatulla, jäykällä, kaavamaisella juhlamenojen toimittamisella me nykyäänkin Jumalaa palvelemme. Ja jos joku silloin tällöin uskaltaa meille huomauttaa tästä pyhätön saastuttamisesta, uskaltaa tarttua ruoskaan ajaaksensa temppelistä ulos rahanvaihettajat ja kaupustelijat, saa hän monastikin verellänsä sovittaa tämän »rikoksensa». Niin kävi Jeesukselle, niin on käynyt monelle muulle, joka omassa elämässään on uskaltanut jättää aineellisen turvallisuutensa ja elävällä voimallaan ryhtynyt pyhätön puhdistamiseen. Hänen huudostaan emme tahdo oppia, emme parannuksia saada, vaan huuto kuuluu: pois hän!

Kun näin mietiskellen olemme oppineet tuntemaan oman osamme ulkoisen temppelin saastuttamisessa ja puhdistamisessa, silloin voimme siirtyä katselemaan tätä näytelmää sydämemme temppelissä, siinä pyhätössä mikä ei ole käsin tehty.

Teosofia opettaa meille, kuinka ihmiselämä on kehitystä. Ihmisessä on kaksi puolta, ylempi ja alempi. Alempi, persoonallinen puoli sitoo ihmisen tajunnan maahan, ylempi, Korkeampi Minä yhdistää ihmistajunnan henkiseen maailmaan. Mikäli ihminen toimivana tajuntakeskuksena lepää jommassa kummassa näissä, sikäli hänen katseensa on kääntyneenä joko alas maahan tai ylös korkeuksiin. Tavallinen ihminen, olkoon hän ulkonaisesti pappi tai maallikko, elää persoonallisuudessaan, katse kääntyneenä maahan. Vähitellen tapahtuu Jumalan elävän hengen puhaltuminen tähän maiseen ihmiseen: hänen tajuntansa saa toimintavaikutteita Ylemmästä Minästä. Silloin ihminen alkaa kääntää katsettansa ylöspäin,

alkaa odottaa sitä Messiasta, joka hänet pelastaisi. Ja joskus, ikävöiden odotettuna, tämä Messias syntyykin ihmissydämessä. Se on juuri tuo Ylempi Minä, Jumalan Poika, joka Isän lähettämänä tulee pelastamaan maailmaa. Ja millä tavalla? Siten, että ihminen siirrettyään toimintakeskuksensa jossainmäärin Ylempään Minäänsä, puhdistaa persoonallisuuttansa kaikesta itsekkyydestä, ilmentyköön se missä muodossa tahansa: ahneudessa, kateudessa, kostonhalussa, ahdasmielisessä suvaitsemattomuudessa, välinpitämättömyydessä j.n.e.

Näin alettuansa alemman minänsä puhdistamisen, tulee ihminen joskus sille kohdalle, mitä tässä evankelistan esittämässä temppelin puhdistuksessa kuvataan. Ihmisen Ylempi Minä, Kristushenki, on jo saanut siksi suuren vallan ihmisen toiminnassa, että se kykenee tekemään perinpohjaisemman puhdistuksen sydämen temppelissä. Hän ei voi enään jatkaa sellaista kaupantekoa, että sijaissovittajaan uskomalla, muutamilla virsillä, synnintunnustuksilla ja ulkonaisilla sakramenteilla maksaisi syntinsä tai saisi ne pois pyyhityksi. Kaikki tällaiset kaupanteot hän vähitellen lopettaa. Hän ei voi toimintansa suhteen ummistaa silmiänsä, vedoten inhimilliseen heikkouteensa ja turmeltuneeseen luontoonsa, tai luottaen jälkeenpäin suorittamaansa maksuun, siirtämällä ne jonkun uskonkappaleen avulla sijaissovittajan kannettavaksi. Hän ymmärtää, että juuri toiminnan hetkellä on oltava sitä mitä katumuksen hetkellä tahdottaisi olla. Hän on päättänyt antaa sisäiselle Jumalan Pojalle ylivallan itsessään. Ja tämä päätös on jatkuvaa toimintaa, joka vähitellen läpäisee koko hänen olemuksensa, niin että hän toimivana olentona on sitä, mitä hän on päättänyt olla.

Tämä temppelin puhdistus ei tapahdu siksi, että ihminen sitten eläisi synnittömänä ja hurskaana omassa autuudessaan. Ei, vaan se on valmistusta siihen työhön, mikä kohta tämän pyhätön puhdistuksen jälkeen seuraa. Luemme kohta: »Hänen tykönsä tuli temppelissä sokeita ja ontuvia, ja hän paransi heidät».

Kun ihminen puhdistaa sydämensä itsekkäisyydestä, saa siellä kohta sijansa ympärillä olevien sokeus ja rampaus. Hänen suhteensa kaikkiin kärsiviin tulee sellaiseksi, että he saattavat häntä siunaten kiittää ja veisata »Hoosianna Daavidin pojalle». Silloin hän saa vastaansa toiset voimat. Ylipapit, alemman minän kateelliset ylipapit, nostavat melun. Ihminen ei kateudessaan tahtoisi unohtaa itseänsä. Näitä vietteleviä ylipappejansa vastaan taistellessaan ihminen saa oppia nöyryytyksen läksyn. Ihmisen pitää päättävästi sanoa noille kiusaaville ylipapeilleen: »Ettekö ole koskaan lukeneet: Lasten ja imeväisten suusta sinä olet valmistanut itsellesi kiitoksen».

Tällaisella huomautuksella »hän jätti heidät ja meni ulos kaupungista Betaniaan ja oli siellä yötä». Tämän kaupungista Betaniaan yöksi menemisen voimme myös ymmärtää sisäisesti. Ihminen jättää kaikki kiitokset ja moitteet unhon yöhön. Itse hän myös vetäytyy siihen unhon yöhön, missä häntä ei juuri nähdä eikä huomata. Hän on oppinut nöyryyden läksyn, ymmärtää voivansa ylistää Isäänsä nöyrästi tunnustamalla olevansa vain yksi pieni osanen elävän rodun kokonaisuudessa. Ja tämän tunnustuksensa hän tekee toiminnallaan: hän ei enään etsi lepoa, rauhaa tai onnea, ei ajattele itseään, vaan toimii kokonaisuuden onnea varten, uhraten itsensä aatteelle.

Ja sitten: Ihmisen elämän tarkotus ja päämäärä velvottaa ja oikeuttaa jokaista meitä puhdistamaan sydämemme rakkauden tulessa sellaiseksi temppeliksi, jonne sokeat ja ontuvat voisivat tulla parannusta saamaan.

J. R. H.

1916: 289—293

VAIMON SIEMEN ON RIKKIPOLKEVA KÄÄRMEEN PÄÄN

Syntiinlankeemuksen jälkeen sanoo Herra Jumala käärmeelle: »Ja minä panen vihollisuuden sinun ja vaimon välille ja sinun siemenesi ja hänen siemenensä välille, se on rikkipolkeva sinun pääsi».

Tätä käärmeelle lausuttua tuomiota on pidetty ensimmäisenä lupauksena uuden liiton aikana toteutuvalle lunastustyölle. Mutta kun me teosofian avulla olemme oppineet ymmärtämään pyhiä kirjoja ja niiden kuvauksia sisäisesti, silloin emme enään voi tyytyä siihen selitykseen ihmisen pelastussuunnitelmasta, mikä tekee kaikki ulkokohtaiseksi, kytkien henkiset asiat ulkokohtaisesti historiallisiin aikoihin ja tapauksiin. Sentähden pyrkikäämme ymmärtämään tätä syntiinlankeemusta ja siitä vapauttavaa pelastussuunnitelmaa sisäisesti, ihmisen käytännöllisen elämän yhteydessä. Tässä voimme aluksi kysyä: Mikä on viettelevä kärme, mikä Eva ja mikä Adam.

KÄRME.

Raamatun ja pyhien kirjojen kuvakielessä esiintyvät ihmisen sisäiset ominaisuudet ulkokohtaisina, personoituina olentoina. Ja ajatellessamme näiden kolmen personoituneen voiman edustavan määrättyjä voimia ihmisessä, silloin voimme hyvällä syyllä sanoa kärmeen tässä tapauksessa edustavan ihmisen alemmassa minässä eli personallisuudessa hallitsevaa voimaa, h i m o a.

EVA.

Ihmisen sieluelämässä on kaksi huomattavaa puolta, t u n n e ja ä l y. Ikuinen Ihminen on maaelämänsä aikana puettu näihin personallisuuden vaippoihin, tarkoituksella oppia käyttämään tätä kahta voimaa, tunnetta ja älyä, joita Eva ja Adam tässä edustavat, yhä korkeamman ja henkisemmän elämän ilmentämiseksi. Mutta

tämä päämääränä oleva ihanteellisuuden tila saavutetaan kokemusperäisen viisastumisen avulla. Tätä kokemusperäistä viisastumista voidaan saavuttaa pääasiallisesti kahdella tavalla. Ensiksi niin, että ihminen päättävästi toimii aina korkeimman ihanteen mukaan, mikä hänelle näyttäytyy joko pyhien opetuksien avulla tai sisäisinä aavistuksina. Mutta ellei ihminen kykene tätä suoraa kehityksen tietä kulkemaan, ei jaksa pitää Evaansa ja Adamiansa kurissa, kasvattamalla niitä korkeimman ihanteen koulussa, täytyy kehittävä kokemus saavuttaa syntiinlankeemuksen ja sovitustyön kautta.

Ja kuinka nyt tapahtuu tämä syntiinlankeemus? Itse syntiinlankeemusta voidaan varmasti avata monella »avaimella», mutta nyt katsomme sitä ihmisen käytännöllisessä elämässä tapahtuvana näytelmänä.

Ensimmäinen lankeemus tapahtuu Evassa. Se tapahtuu siten, että ihminen jää tunteessaan nauttimaan kärmeen, himon, tarjoamista nautinnoista. Tarkotus olisi, että ihminen kasvattaisi ja puhdistaisi tunnettaan, sydäntään, kauniisti tuntevaksi, rakastavaksi, joka rientäisi viemään tuoksuaan ja suloaan kaikkialle. Mutta nyt tulee himon houkutteleva kärme, houkutellen Evan himon nautinnoihin. Ihmisen tunne ei enään riennä kauniin ja toden perään, vaan jää nauttimaan. Silloin esim. luonnollisesta ruumiin ravitsemisesta ruoalla ja juomalla, tulee ylensyömisen ja rentustavan mässäämisen tilaisuuksia. Samoin luonnollisesta, eläimellistä perintöä olevasta ruumiillisen rodun jatkamistyöstä, kehittyy kauhistuttava nautinnon kuilu.

Näin on Eva ottanut vastaan kärmeen tarjoaman omenan. Vasta Evan välityksellä esiintyy syntiinlankeava

ADAM.

Kun ihminen tunteessaan antautuu kaikenlaisiin ylellisyyksiin, himoissa elämiseen, seuraa siitä monenlaisia ikäviä häiriöitä, koska on antauduttu elämään luonnonlakien vastaisella tavalla. Ihminen järjellään ymmärtää, että jatkuva ylensyöminen pöyhistyttää ruumiin luonnottomaan lihavuuteen; myrkyllisten nautintoaineiden nauttiminen vie terveyden piloille. Jos ihminen ajattelevana olentona tästä huolimatta ottaa himolle antautuneen tunteensa houkutukset vastaan, silloin on hän Adamissaan langennut syntiin.

Tällä tavalla alussa aivan viattomalta näyttävä tunteen nautinto on vähitellen kehittynyt kauheasti tyranniseeraavaksi himoksi, jolloin ihmisestä on tullut kuoleman ja synnin orja. Ja selvyyden vuoksi lyhyesti mainittakoon, että ne voimakkaat taipumukset himoelämään, mitkä ihmiskunnassa näyttävät olevan synnynnäistä perintöä, ovatkin todella perintöä hänen edellisissä jälleensyntymissään, edellisissä maallisissa elämissään sattuneista lankeemuksistaan.

Raamatussa kerrotaan, kuinka Adam ja Eva peloissaan ja alastomuutensa tuntien lymysivät Jumalan edessä puiden sekaan. Tämä pelon ja häpeän tunne on aivan luonnollinen seuraus. Aina kun ihminen on antanut himoillensa vallan, tuntee hän häpeätä ja pelkoa kohta kun himon vaatimus on tyydytetty. Kun himon valta on tyydytyksen avulla ajaksi vaiennettu, pääsee ihmisen sisäinen jumal-ääni selvemmin kuuluviin, ja ihminen tuntee häpeätä.

PUHDISTUS.

Kun ihminen on aikansa elänyt viettelevän kärmeen, himon, alaisuudessa, saanut pohjaan asti tyhjentää nautintojen pettävän maljan, oppii ihminen vähitellen kääntämään selkänsä kärmeen tarjouksille. Sillä kun ihminen kokemuksistaan oppii, että nautinnon kaikkien sulotarten takana häämöttää raihnaisuuden ja kuoleman kalpeat kasvot, kyllästyy hän niiden perässä juoksemaan. Samoin on laita kaiken vallan, kunnian ja maineen: kun ne ovat saavutetut, seuraa tyhjyyden, pettymyksen tunne. Ja kun näin kaikkien saavutusten takana häämöttää tuska ja tyhjyys ja loppujen lopuksi persoonallisuuden kaikkinielevä kuolema, joutuu ihminen pakostakin itseltään kysymään: miksi nähdä loppumatonta vaivaa kerätäkseen aineksia nautintojen takana piilevälle kärsimysten polttoviolle, miksi hankkia varoja, kunniaa ja kultaa kaikkinielevälle kuolemalle?

Nämät, hämärämmin tai selvemmin tekemänsä kysymykset saavat ihmisen vähitellen vetäytymään syrjään kiihkeästä tavoteluelämästä. Hän voi käydä monen väliasteen kautta saavuttaakseen vähitellen selvemmin havaittavan leiman siihen suuntaan, ettei hänen toimintansa vaikuttimena ole enään pelkkä ulkonaisten arvojen ja nautintojen tavoitteleminen vaan toimiminen siihen suuntaan, että oikeuden ja rehellisyyden periaatteet ilmenisivät hänenkin toimintansa kautta.

Tällainen toiminta puhdistaa ihmisen sieluntilaa. Sensijaan, että hänen toimintansa vaikuttimina oli ennen nautintojen ja omistushalun tyydyttäminen, ovat hänen toimintansa määrääjinä nyt rehellisyyden ja oikeuden tarkka noudattaminen. Ja seuraus on selvä: ihminen puhdistuu vallanhimoisesta ja nautintoja tavottelevasta, vähitellen rehellisyyttä ja oikeutta tavottelevaksi ihmiseksi.

Tämä on sitä puhdistavaa koulua jossa Eva, taasenkin monen väliasteen kautta vähitellen muuttuu Mariaksi, Adami Josefiksi.

Etsikäämme sielustamme ensin

MARIA.

Samoin kuin Eva edusti ihmissielun tunnepuolta, samoin Mariakin. Ja samoin kuin Eva käy Adamin edellä vastaan ottamaan kärmeen tarjoamaa omenaa, samoin Maria taas välittää kihlattunsa Josefin antautumaan Herran kutsulle.

Ja mitenkä tämä neitsyt Maria näyttäytyy ihmisessä? Ajatelkaamme, että ihminen on aikansa pyrkinyt olemaan rehellisyyttä noudattava kaikissa toimissaan, joka pyrkimys jossain määrin vapauttaa hänet aistimuselämän pyörteistä. Mutta saavuttuansa tähän rehellisenä olemisen asteelle, voi hän joutua uskonnollisessa elämässään jonkunlaiseen toimettomuuden tilaan. Tämä sentähden, että hän pyr-

kiessään seuraamaan Mooseksen kielteisiä käskyjä, on vähitellen saavuttanut sellaisen tilan, jolloin ei tarvitse erityisesti ponnistella ollakseen pahaa tekemättä. Luonnollinen seuraus tästä on, että hänen voimansa vapautuvat, koska niitä ei enään niin huomattavassa määrässä tarvitse käyttää pahan kukistamiseksi itsessään.

Tähän kohtaan tullessaan ihminen kääntää katseensa ihanteihin. Ja vähitellen hänen katseensa kiintyy Uuden testamentin Jeesuksen käskyihin. Hän vaistomaisesti tuntee Jeesuksen vuorisaarnassa antamien käskyjen seuraamisen avaavan hänelle tien ihanteiden maailmaan. Alussa hän epäröi niiden sisäisten kuiskeiden edessä, joita hänen Korkein itsensä hänelle kuiskaa. Hän epäilee, mitenkä hänestä, Mariasta, voisi syntyä mitään toimijaa »kun en miehestä tiedä», kun en ymmärrä enkä käsitä henkisiä asioita.

Vasta monen epäilyksen jälkeen ihminen rohkenee uskoa Jeesuksen käskyjen noudattamisen mahdollisuuteen, ja rohkenee päättävästi antautua Korkeammalla ihanteelleen sanoen: Katso, olen Herran palvelijatar, tapahtukoon minulle sanasi mukaan.

Näin on ihmisen tunne-elämän aistillisuuteen lankeavasta Evasta kehittynyt ihanteellisuudelle pyhitetty Maria, jota vähitellen seuraa hänen miehensä

JOSEF.

Ihminen on älylläänkin jo ottanut monta askelta pois Adam-asteelta. Tunteen mieltymys, rakkaus totuuteen ja rehellisyyteen, on noussut sydämestä päähän, tunteesta järkeen. Nyt olisi taas otettava varma askel kauneutta kaipaavan sydämen seuraamisessa ja tukemisessa. Silloin esiintyvät Josefin epäilykset, hän ajattelee salaisesti hyljätä tunteensa ihanteelliset pyrkimykset.

Nämä Josefin epäilykset voivat tietysti esiintyä monissa muodoissa ja asteissa. Mutta katsokaamme niitä joltakin määrätyltä kannalta. Mielestäni Sauluksen toiminta ennen Damaskon tapausta kuvaa mainiosti hurskaan Josefin tilaa. Saulus oli rehellinen ja äärimmäisyyteen asti kiivaileva isiensä säädöksien puolesta. Innossaan hän meni niin pitkälle että hankki ylimmäiseltä papilta lupakirjan vangitakseen kaikki harhaoppiset. Hän luuli Jumalan palveluksen olevan siinä, että saisi kaikki ihmiset pysymään vanhojen säädöksien uskomisessa. Ja meidän päivinämme esiintyy paljon uskonkiivailijoita tällaisina Sauluksina. Kiivaudella ja ahdasmielisellä suvaitsemattomuudella he koettavat tukahuttaa ja vaikeuttaa toisinajattelevien työtä ja harrastuksia. Mutta kun Sauluksesta tuli Paavali, silloin ei hänellä enää ollut aikaa eikä halua vainota toisinajattelevia, koska hänen kaikki kykynsä ja voimansa tarvittiin r a k e n t a v a a n eikä repivään työhön. Ja samoin kuin hän ennen vainosi toisinajattelevia, tulee hän nyt itse vainotuksi. Karman käsi on laskeutunut hänen päällensä.

Josefin epäilys on siinä, että kun ihminen sydämessään aavistaa, ettei henkisen elämän pysähdysaste ole vain rehellisyydessä, väärintekemättömyydessä, vaan jatkuu kristushengen mukaisessa ihanteiden palveluksessa, silloin ihminen rakentelee kaikenlaisia järjen verukkeita saadaksensa olla seuraamatta sydämensä kutsuvaa ääntä. Tämäkin on hyvin huomattava ilmiö ihmiskehityksessä. Sillä monet ihmiset meidänkin maassamme tuntevat sydämensä Marian kutsun ihanteiden palvelukseen, mutta kaikenlaisiin itsekkään järjen estelyihin vedoten Josefin lailla hukkaavat tilaisuutensa miettiessään kutsuvan Mariansa hylkäämistä.

Sitten sanotaan Josefille näyttäytyneen unessa enkelin joka sanoi: »Josef, Davidin poika älä pelkää ottaa luoksesi Mariaa, vaimoasi; sillä se, mikä hänessä on siinnyt, on Pyhästä Hengestä».

Kun tällainen sanoma tulee Josefille unessa, merkitsee se, että ihminen unimaisen hämärästi ymmärtää, että se ihanteiden palveleva elämä, jota hän sydämessään ikävöi, on sittenkin todellista, jumalaista, jolloin hän ei enää epäile ottaa Mariaa luoksensa, ei epäile antautua järjellisesti rakentavaan työhön sydämensä ihanteiden puolesta.

KRISTUSLAPSI.

Kun ihminen päivätajuisessa ymmärryksessään on antautunut sydämensä Marialle, merkitsee se suurta muutosta hänen toimintaperiaatteissaan. Laittomuuden periaatteet ovat jo sitä ennen siirtyneet laillisuusperiaatteiden tieltä. Siinä on itsekkäisyyden edut saaneet jo aimo kolauksen. Mutta mikäli tämä rehellisyyskäsite hänessä vakiintuu, sikäli hänelle unimaisen hämärästi selviää, että hän sittenkin, kaikesta rehellisyydestään huolimatta toimii vain etupäässä itseään varten, joten hän kaikkiuhraavan Jumalan ja Kristushengen valossa havaitsee itsensä sittenkin itsekkääksi ihmiseksi. Ja kun hän vihdoinkin antautuu Marialle, niin se ei merkitse sen vähempää, kuin että hän aste asteelta luopuu pitämästä omia etujaan ja asemiaan toimintansa kannustimina, antautuen järkevällä, tyynellä, mutta lujalla päättäväisyydellä ihanteiden ja Kristushengen, s.o. ihmiskunnan palvelukseen. Silloin hänen toimintansa perustana on vain työ työn itsensä eikä palkan tähden. Hän ottaa Mooseksen kielteisten käskyjen tilalle Kristuksen rakastamiseen, pienempien veljiensä palvelemiseen johtavat käskyt.

Ja antautuessaan sydämessään ja järjessään näin Kristukselle, syntyy hänessä vähitellen sisäisellä tavalla uusi voima, Kristuslapsi. Se syntyy kyllä eläinten joukkoon, koska ihmissydämessä vielä elää eläimellisiä himoja ja vaistoja. Mutta kun tämä voima kerran on syntynyt, kasvaa se myös kaikkien vaarojenkin keskellä yhä määräävämmäksi.

VAIMON SIEMEN ON RIKKIPOLKEVA KÄÄRMEEN PÄÄN.

Tämä kohta on mainiosti kuvattu Johanneksen ilmestyksessä. Siinä sanotaan: »Ja syttyi sota taivaassa: Mikael ja hänen enkelinsä sotivat lohikäärmettä vastaan, ja lohikäärme ja hänen enkelinsä sotivat, ja he eivät voittaneet, eikä heillä enään ollut sijaa taivaassa. Ja suuri lohikäärme... heitettiin maan päälle, ja hänen enkelinsä heitettiin hänen mukanaan». (Joh. ilm. 12: 7—9).

Se taivas, jossa tämä sota käydään, ei ole avaruuden paikallisuuksissa, vaan ihmisen tajunnassa. Ihmisen tajunnan taivaan muodostavat hänen huomattavimmat ihanteensa ja pyrkimyksensä. Kun ihmisen korkeimpana päämääränä on vain oman persoonallisuutensa edut, suurimpana ihanteena vain oma onni, menestys ja »autuus», silloin ihmisen tajunnan taivaassa hallitsee lohikärme, persoonallisuuden voima ja mahti. Ja kun lohikärme tulee heitetyksi maan päälle, niin se merkitsee ettei persoonalliset edut ja mukavuudet enään ole ylinnä toiminnan kannustimina. Lohikärme ei ole tapettu; se on vaan heitetty taivaasta maan päälle. Tämä tulee esille siinä tajunnan tilassa, kun ihminen tunnustaa olevansa jotakin enempi kuin kuoleva persoonallisuus. Silloin persoonallisuuden voima, jota lohikärme edustaa, jääpi ihmisen tajunnan alapuolelle, josta se edelleen tekee petojensa avulla hyökkäyksiään, niinkuin Ilmestyskirjassa edempänä kerrotaan.

Tällä tavalla vaimon siemen on rikkipolkenut kärmeen pään. Ja niinkuin Eva lankesi ja vietteli Adamin syntiin, samoin taas Maria kulkee edellä kohti Kristuslasta ja vie Josefin perässään. Tunne kulkee edellä, raivaten tietä ensin himon tarjoamiin nautintoihin, sitten, niihin kyllästyttyään, oikeuden ja ihanteiden valtakuntiin. Minä-tajunta, järki, seuraa jäykempänä, arvostelevampana perässä.

J. R. H.

1916: 359—365

HÄÄKUTSU

Matt. 22: 1—14 esiintyy Jeesuksen puheena vertaus kuninkaanpojan häistä. Jeesus sanoo: »Taivasten valtakunta on verrattava kuninkaaseen, joka laittoi häät pojalleen.» Sitten esitetään tuo meille lapsuudesta tuttu kuvaus häiden menosta, kuinka kuningas lähetti palvelijoita kutsumaan kutsutuita, jotka eivät tahtoneet tulla, vaan ylenkatsoivat kutsun, pitelivät pahoin ja tappoivat uudelleen lähetettyjä kutsuvia palvelijoita, pitäen parempana edelleen mennä kuka pellolleen, kuka kaupalleen; edelleen, kuinka kuningas vihastuneena hävitti sotajoukoillaan murhamiehet ja heidän kaupunkinsa, sekä lähetti palvelijansa kutsumaan teiden risteyksistä kaikkia, joista häähuone sittenkin täyttyi. Vielä sanotaan kuninkaan tavanneen häähuoneessa erään, joka ei ollut häävaatteisiin puettu, ja sen tähden sidottuna heitettiin äärimmäiseen pimeyteen.

Ehkä tämäkin vertaus on aikojen kuluessa saanut olla tukemassa ikuista kadotusoppia, josta kadotuksesta on pyritty pelastumaan sijaissovittajalla ja monimutkaisella oppijärjestelmällä.

Kun teosofian esittämä tiedon valo kuitenkin on poistanut noin julman ja järjettömän kuvan jumalallisesta kehityssuunnitelmasta, silloin täytyy meidän ymmärtää tällaisia vertauksia käytännöllistä kehityselämää opastamaan annettuina mietiskelyaiheina, joihin täytyy syventyä käytännöllisen elämän yhteydessä. Ja syventyminen on taas sitä, että etsimme niistä yhä syvempiä, henkisiä merkityksiä, ja näin löytämämme valon avulla ohjaamme kulkuamme opastettuun suuntaan.

Voisimmekin tätä vertausta miettiä useammalta kehityskohdalta. Mutta tällä kertaa tyydymme katselemaan sitä vain yhdeltä kohdalta, nimittäin mitenkä näyttäytyy tämä

HÄÄKUTSU IHMISKUNNAN KOKONAISUUDESSA.

Pitäessämme ihmiskuntaa yhtenä kokonaisuutena, silloin voimme sanoa häitä valmistavan kuninkaan edustavan sitä kaikkiallista Voimaa, mikä on kätkettynä kaiken ilmenneen elämän sisällä ja takana. Ja kun tässä verrataan taivasten valtakuntaa kuninkaaseen, joka valmistaa häitä pojalleen, niin voidaan koko ihmiskuntaa pitää tuona ainoana poikana, jota tahdottaisi vihkiä taivasten valtakuntaan. Ja mikä on silloin taivasten valtakunta ja kuninkaan palvelijat? Taivasten valtakunnan voimme ajatella muodostuvan niistä olennoista, jotka omassa elämässään jo ovat ottaneet hääkutsun vastaan, vihkiytyen kuninkaalle, Ylemmälle Itselle. He ovat liittyneet Itseen, mikä merkitsee, että he ovat voittaneet oman persoonallisuutensa ja siten menettäneet kaksinaisuutensa ja tulleet yhtenäisiksi henkisiksi olennoiksi.

Mutta kaksinaisuuden kukistuminen, ehdottomaksi yhtenäiseksi tuleminen merkitsisi lepoa, toimettomuutta, mikä on taistelulla saavutettu.

Olisivatko siis kaksinaisuudesta voiton saavuttaneet Mestarit ja Vihityt, koska ovat yhtyneet Yhteen, Aatmaan, täytyneet jättää toiminnan kentät? Ei heistä niin opeteta; päinvastoin sanotaan Heidän olevan voimakkaita toimikeskuksia. Mutta missä on toimintaa, siinä on välttämättä kaksinaisuutta. Tavallisessa ihmisessä tämän toiminnalle välttämättömän kaksinaisuuden muodostavat hänen alempi ja ylempi minänsä. Ylempi minä on, henkisesti katsoen, toimijana, alempi toiminnan kenttänä, vastaanottajana ja vastustajana.

Täydellistyneessä olennossa ei tätä kaksinaisuutta enään ole, ja kuitenkin hän toimii. Mitenkä tämä ristiriita on ymmärrettävä? Ainoastaan niin, että hänen on pitänyt uudelleen kaksistua. Ja millä tavalla? Hiukan mystillisellä, mutta silti ymmärrettävällä tavalla, sillä tavalla, että hänen on pitänyt r u u m i s t u a k o k o i h m i s k u n t a a n, tai määrättyyn osaan siinä. Hän on itse vapaa henkinen olento, mutta hänen vankilansa (huomaa Paavalin puhe vangittuna olemisesta Kristuksessa), persoonallisuutensa, toimikenttänsä muodostaa se ihmiskunnan osa mihin hän on työtänsä varten ruumistunut.

Tällä tavalla voidaan sanoa maailman Ylimmän Opettajan, Kristuksen, ruumistuneen koko ihmiskuntaan, joka sellaisenaan muodostaa hänen alemman minänsä, persoonallisuutensa, jota hän puhdistaa, johtaa ja ohjaa. Samalla tavalla muut henkiset olennot ovat saaneet kaksoispuolensa, persoonallisuutensa siitä työstä mihin ovat liittyneet, ruumistuneet. Niinhän esim. Pekka Ervast syvällisessä kirjassaan, »Suomen Kansallishaltia», esittää sen ajatuksen, että tuo korkea henkinen olento, Deeva, Enkeli tai Haltia, miksi häntä sanottanee, on tavallansa ruumistunut Suomen kansaan, tuntien ominaan sen tuskat, kärsimykset ja ilot. Hän henkisenä olentona sulkee itseensä, auraansa, koko Suomen kansan, joka siis muodostaa hänen alemman minänsä, toimikenttänsä.

Tällä tavalla nuo vapautuneet henkiset olennot tulevat uudelleen kaksinnetuiksi siinä työssä mihin he vapaaehtoisella uhrautumisellaan vihkiytyvät, ovat tulleet syntisiksi syntisten kanssa, antautuen Vapahtajina aineellisen elämän ristinkuolemaan. Nämät ne muodostavat ulkokohtaisen taivasten valtakunnan ja ovat siinä hallitsevan Kuninkaan palvelijoita ja lähettiläitä.

Tämän taivasten valtakunnan suhde maailman valtakuntaan, tavalliseen ihmisten elämään, on tavallansa sama kuin ihmisen Ylemmän Minän suhde alempaan minään: molemmissa ylempi puoli taistelee, ponnistelee, pelastaakseen alempaa puolta tietämättömyydestä, pimeydestä, ohjaten sitä vähitellen vihkiytymään Ylemmälle Minälle.

Jos nyt, niinkuin sanoimme, pidämme erityisesti silmällä ihmiskunnan kokonaisuutta, niin voimme kyllä sanoa tuon hääkutsun olevan aina vaikuttamassa, mutta aivan erityisemmin se kaikuu joinakin määrättyinä aikoina, suurina ihmiskunnan historian käännekohtina, jolloin vanha sivistys uskontoineen on jäykistynyt kaavoihinsa, jättäen ihmiset elämään viimeisen päivän tuomion odotuksessa, jonka tähden on saatava uusi henkinen ilmotus ja vuodatus, joka taas näyttäisi tietä elämään. Tällainen vuodatus ilmeni huomattavammassa määrässä Jeesus Kristuksen esiintymisessä Palestiinassa, jolloin pantiin alku sille työlle, minkä kristitty maailma sitten joko onnistuneemmin tai epäonnistuneemmin on suorittanut.

Jos siis taivasten valtakunnan kuninkaan lähettiläitä ja palvelijoita ovat Suuret Mestarit ja Vihityt ja heidän eriasteiset oppilaansa, ja jos edelleen ajattelemme tuollaisen kutsun erityisemmin tapahtuvan uuden uskonnon perustamisessa, ja että maailma parhaallaan elää sellaisessa ajassa, jolloin tuollainen kutsu taas erityisemmin kaikuu, ja kaikuu ensin kutsutuille, silloin voimme ajatella ja miettiä keitä ovat nuo

KUTSUTUT.

On huomattava tässä lähetetyn kutsun kutsutuille, siis sellaisille, joita on ennen kutsuttu. Keitä siis olisivat nuo kutsutut olleet Palestiinassa? Aivan asiallisesti ne, joita jollakin erityisemmällä tavalla oli kutsuttu henkiseen työhön. Sellaisia olivat ainakin papit, opettajat ja »kirjanoppineet», jotka asemansa puolesta olivat kutsutut henkiseen työhön. Sellaisia olivat myös ne kaikissa asemissa ja ammateissa olevat ihmiset, jotka pitivät itseään erityisemmin uskovaisina, vastakohtana uskomattomille.

Näitä kaikkia silloin erityisemmin ensiksi kutsuttiin. Minkätähden? Tietystikin sentähden, että jos he olisivat ottaneet kutsun vastaan, olisi uudistus tapahtunut paljon nopeammin ja helpommin, koska olisi voitu siirtyä uuteen aikaan olevien laitosten ja järjestöjen uudistamisella, eikä syrjäyttämisellä ja hävittämisellä.

Mutta kuinka kävi? Kutsutut eivät kutsua totelleet. Turhaan puuhasivat profeetat, turhaan saarnasi Johannes Kastaja; kaikki kilpistyi takaisin kutsuttujen kivikovasta sydämestä. Eikä itse Jeesuksen kutsua kuunneltu, ei sittenkään, vaikka hän tällaisissa kauniissa ja opettavaisissa vertauksissa kuvasi taivasten valtakuntaa ja kutsuttujen tottelemattomuutta. Kutsutut menettelivät sittenkin juuri niinkuin heidän tässä vertauksessa sanotaan tehneen. He ylenkatsoivat kutsujat, pitelivät pahoin ja tappoivat heidät, mennen mieluummin kuka pelloilleen, kuka kaupoilleen j.n.e. Sillä koko heidän n.s. jumalanpalveluksensa seremonioineen ja kymmenyksineen oli pelkkää kaupantekoa. Ja itselle heille oli arvokkaampaa pysyä turvallisissa asemissaan, kuin henkistä kutsua kuullen ryhtyä työhön henkisen herätyksen luomiseksi, häitten valmistamiseksi ihmiskunnalle.

Näin lankesi heidän ja heidän laitostensa yli

KUNINKAAN VIHA.

Vertauksessa sanotaan: »Sen kuultuaan kuningas vihastui ja lähetti sotajoukkonsa ja tuhosi nuo murhamiehet ja poltti heidän kaupunkinsa».

Tämä hävitys ja tuho on toteutunut siinä, että nuo murhamiehet, nuo kutsun hyljänneet kutsutut, jäivät syrjään ja jälkeen ihmiskunnan kehityksen rintamasta. Heissä toteutui lause: »Ensimmäiset tulevat viimeisiksi».

Heidän kaupunkinsa taas tuhottiin siten, että sekä juutalainen että roomalainen sivistys uskontoineen painautui alas, saaden luovuttaa asemansa alkavalle uudelle uskonnolle ja sivistykselle.

KUTSU KUTSUMATTOMILLE.

Vaikka kutsutut noin tylysti hyljäsivät hääkutsun, pitäen parempana pysyä vakaantuneissa oikeaoppisuuskäsitteissään, ei kuningas sittenkään luopunut häitten aikaan saamisesta, vaan lähetti uudelleen palvelijansa kutsumaan kaikkia teiden risteyksistä, kujilta ja aitovierustoilta, joista sittenkin häähuone täyttyi.

Tämä toteutui siten, että uuden henkisen liikkeen toimijat ja kannattajat piti kutsua kansan joukosta, kaikenlaisista ammateista, sellaisista, joita ei ennen oltu erityisemmin henkiseen työhön kutsuttu. Niinhän Jeesuksen piti mennä kansan joukkoon, syntisten ja publikaanien luo, joista hän sai itselleen opetuslapsia ja seuraajia. Jos hän koska tahansa meni pappien ja leviittojen luo, heidän temppeleihinsä ja synagogeihinsa puhumaan, eivät nuo »hengen miehet» koskaan tahtoneet häntä kuulla muuten

kuin sanoista solmimisen ja surmaamisen aikomuksessa. Tekipä Jeesus mitä tahansa, jos puhdisti heidän temppeleitänsä, paransa sairaitansa, herätti kuolleitansa, oli johtavilla oppineilla aina sama vastaus: surmata tuo kansan villitsijä ja jumalan pilkkaaja, jollaiseksi he hänet julkisesti kansan edessä leimasivat, vaikkakin omissa sisäisissä neuvotteluissaan eivät katsoneet voivansa häntä muuten kuin viekkaudella ja kavaluudella kiinni ottaa.

Tälläinen oli heidän suhteensa suureen uudistustyöhön. Niinpä tämänkin häävertauksen jatkona kohta luemme: »Silloin farisealaiset menivät ja neuvottelivat kuinka saisivat hänet puheesta kiinni».

Kansan joukosta hän sensijaan löysi edes vähän vastakaikua. Sieltä, sekalaisista ammateista saatiin se kantajoukko, joittenka avulla ihmiskunnalle voitiin valmistaa hääjuhla, saada alkuun uusi henkinen liike. Kristinusko sivistyksineen on tämän hääjuhlan tuote. Eihän tarvitse kieltää, etteikö kristinusko olisi palvellut ihmiskunnan kehitystä, joskin se itse on aina ollut vaarassa hukkua siihen aineelliseen painostukseen, minkä sille on tuottanut keinotteluun taipuvaiset ainekset, joiden henki aina on ollut valpas kohoutumaan pinnalle määrääviin asemiin, ollen valmiit uhraamaan lammastensa hengen oman mukavuutensa pönkittämiseen, kun sensijaan oikea paimen on aina valmis panemaan henkensä alttiiksi lammasten edestä.

ILMAN HÄÄVAATTEITA.

Vertauksen lopussa esitetään, kuinka kuningas huomasi häähuoneessa erään, joka ei ollut häävaatteisiin puettu, sekä käski hänet käsistä ja jaloista sidottuna heittämään »äärimmäiseen pimeyteen».

Paljon saapuneitakin häävieraita piti hyljätä, koska he, vaikkakin seurasivat kutsua saapua häähuoneeseen, eivät sittenkään tahtoneet luopua yksityiseduistaan. Tyypillinen ulosheitetty on Juudas Iskariot. Hän kyllä saapui juhlaan, mutta tahtoi olla puettu tavalliseen arkipukuunsa, ajatellen omia etujaan. Ennenkuin tuohon häähuoneeseen voitiin jäädä, piti olla puettu häävaatteisiin, totuuden, vilpittömän rehellisyyden, uhrautuvan veljeyden ja rakkauden juhlapukuun.

Käsistä ja jaloista sitominen merkitsee, että ihminen jääpi omien karmallisten, perisynnillisten siteittensä kahlehtimaksi, ilman sitä apua ja voimaa mitä hän saisi Viisauden Mestareilta, jos alistuisi pukeutumaan heidän työssään vaadittavaan uhrautuvan toiminnan pukuun. Ja äärimmäiseen pimeyteen heittäminen toteutuu siinä, että ihminen jää elämään siinä tavallisessa itsekkäässä elämässä, johon ei henkinen valo voi tunkeutua. Mitä kauemmin hän tässä tilassaan tahtoo pysytellä eristyvässä aistimuselämässä, sitä äärimmäisemmäksi pimeys hänen ympärillään muodostuu.

VERTAUS SOVELLUTETTUNA NYKYISYYTEEN.

Tällaisesta pyhien kirjojen tutkistelusta ei ole suurtakaan apua, ellemme niiden valossa pyri selviytymään oman aikamme samansuuntaisista vaikeuksista. Sillä kaikkina aikoina ovat samat mahdollisuudet olemassa, joskaan ei aina yhtä huutavana, vaikuttavan voimakkaana. Aina voivat ihmiset joko pysyä pelloillaan, kaupoillaan, tai siirtyä hääjuhlaan; aina voivat he pysytellä pukeutuneina itsekkäisyytensä arkipukuun, tai pukeutua totuuden ja rakkauden häävaatteisiin.

Ja jos tarkastelemme nykyistä tilannetta ihmiskunnassa, niin ei suinkaan ole mahdoton se ajatus, että nim. elämme samanlaisessa ajassa kuin Johannes Kastajan päivinä, jolloin ihmisten maailma taas liitoksissaan tutisee, elää synnytystuskissaan, josko se sitten nytkään osaa siirtyä uuteen aikaan muuten kuin vanhan perinpohjaisella hävittämisellä ja uuden asteettaisella luomisella.

Taaskin kuuluu kutsu, ensin kutsutuille, sellaisille, jotka asemansa ja toimensa puolesta ovat vastuullisia henkisestä kehityksestä. Sellaisia kutsuttuja olisivat tietenkin papit, niitä ovat myös opettajat ja ne jotka missä asemassa tai ammatissa tahansa lukeutuvat uskonnollisiin, jotka luulevat olevansa erityisesti armotettuja, sanoen pitävänsä kaikkea maallista »raiskana Kristuksen tähden». Tämä kutsu selviää meille nykyisen tilanteen mahdottomuudessa. He eivät voi ummistaa silmiänsä siltä tosiasialta, että jotakin on tehtävä uudistuksen aikaan saamiseksi, jos mieli pelastaa ihmiskunta elämälle. Tämä tilanne sisältää itsessään voimakkaan kutsun meille kaikille. Aivan erityisemmin meiltä nyt kysytään: Jos on totta puheenne, kun sanotte pitävänne kaikkea muuta raiskana Kristuksen tähden, niin todistakaa puheenne toiminnallanne. Olkaa rehellisiä itsenne edessä. Tuokaa totuus esiin puheissanne ja teoissanne, vaikkakin sen hintana menettäisitte jotakin maisesta turvallisuudestanne, asemastanne. Pukeutukaa todenteolla häävaatteisiin ja astukaa häähuoneeseen.

Mutta kuinka mahtaa taas käydä? Eivätköhän kutsutut taasenkin hyljänne kutsua. Eiköhän heitä ja heidän kaupunkejaan pitäne taas perinpohjin hävittää. Siltä ainakin näyttää. Aivan kirjaimellisesti on jo tuo tuomio, kaupunkien hyvitys, toteutumassa.

Saattaa taas käydä niin, että pitää lähettää kutsu kutsumattomille, teille ja teiden risteyksissä oleville, kaikissa asemissa ja ammateissa toimiville. Heistä sitten vähitellen muodostuu se kantajoukko jonka kannettaviksi voidaan laskea uuden uskonnon ja sivistyksen alkuhuolet ja synnytystuskat.

Kun näin saadaan perustus lasketuksi, silloin voivat arkamielisemmätkin vähitellen liittyä uuden lipun ympärille.

Mutta kaikesta huolimatta on jokaisella, pienellä ja suurella, oppineella ja oppimattomalla tilaisuus liittyä tuohon pieneen joukkoon valmistamaan hääjuhlaa pimeydessä hapuilevalle ihmiskunnalle.

J. R. H.

1916: 457—463

Tietäjä 1917

JÄLLEENSYNTYMINEN

Uudessa Testamentissa on Jeesuksen sanoina kehotus: Etsikää, kolkuttakaa. Samoin on siinä lupaus: Te löydätte, teille avataan.

Tätä etsimistä ja kolkuttamista voidaan tehdä kahdessa suuruudessa: sitä tekee yksityinen ihminen, sitä tekevät kokonaiset ihmisrodut. Kokonaiset rodut joutuvat erityisemmin kolkuttamaan silloin, kun esim. uskon ja tiedon ristiaallokko pyyhkäisee varman pohjan yhteiseltä elämänymmärrykseltä. Tällainen tilanne syntyi ja kärjistyi erittäin huomattavaksi meidän rodussamme silloin, kun tieteellinen tutkimus laajensi ihmiskunnan tiedon rajoja ulospäin. Tähän suuntaan ovat erityisesti vaikuttaneet kaksi tieteenhaaraa, tähtitiede ja vertaileva uskontotutkimus.

Tähtitiede on laajentanut ulospäisen maailman kuvaa, niin etteivät aikaansa seuraavat ihmiset enään voi sokeasti uskoa tätä meidän maapalloamme koko maailmaksi, tai edes sen tärkeimmäksi keskustaksi. Samoin vertaileva uskontotutkimus on näyttänyt, kuinka samoja suuria totuuksia on julistettu kaikissa suurissa uskonnoissa, kuinka niissä samat ikuiset totuudet ovat heijastuneet eri värisinä aina ajan ja kehitystarpeen mukaan, ja vain tietämättömyydessään ihmiset pitivät kukin omaa uskontoaan ainoana oikeana ja jumalallisena. Ja kun virallinen uskonto ei tahdo seurata mukana, seuraa tästä monta ikävää pulmaa, niinpä koulussa uskontotunnilla pitää ummistaa silmänsä sille mitä luonnontieteen tunnilla puhutaan tähtitieteen ja geologian tutkimisista. Seuraus on, että uskonnon ja tieteen välille muodostuu yhä laajeneva rotko, jonne ihmiset jäävät neuvottomina seisomaan.

Tällaisessa tilassa kansan joukkosielu tuskaisena huutaa valoa, se etsii, se kolkuttaa. Ja tällaisen joukkoetsinnän tullessa riittävän suureksi, saa se syntymään vastaavan liikkeen henkisessä maailmassa, josta johdetaan syntymään uusia keskuksia ja kanavia sen tiedon ja valon ilmaisemiseksi jota kysyntä kehityksen lakien mukaisesti on oikeutettu vastauksena saamaan.

Tällätavoin voimme ajatella syntyneen sen liikkeen jonka tunnemme Teosofisena sanomana. Siinä on kanava jonka kautta jaetaan sellaista tietoa mikä auttaa meitä nousemaan uskonnon ja tieteen välille jääneestä halkeamasta. Ja se teosofian julistama tieto mikä poistaa syntyneen ristiriidan, on k e h i t y s, ei pelkkä darvinistinen muotojen kehitys, vaan enemmin sisäinen hengen kehitys, jatkuvasti toisiansa seuraavissa muodoissa. Niinpä ihminen henkisenä olentona jatkaa kehitystään yhä jatkuvasti syntyvissä ruumiissa täällä maisessa elämässä siksi kunnes hän omalla olemuksellaan paljastaa täydellisen ihmisen, jonka ihannekuvan uskontojen suuret perustajat ovat omalla olemuksellansa ihmisille paljastaneet.

Jos sitten kysyisimme: miksi ihminen pitää välillä ruumiinsa kuolemalla keskeyttää vaelluksensa ja yhä uudelleen syntyä tänne ruumistuselämään, niin voitaisi vastauksena viitata luonnon lakeihin ja sanoa: miksi elämä yleensä tämän maan päällä on niin järjestäytynyt, että siinä vallitsee alinomainen toiminnan ja levon vuorottelu? Miksi maapallon kehityskulku on niin järjestäytynyt, että siinä vallitsee jatkuva yön ja päivän, kesän ja talven vaihtelu? Aurinko on radallaan aina sama, mutta suhteessaan maan elämään se »syntyy» joka aamu, synnyttäen siinä öisen levon jälkeen päiväisen toiminnan. Samoin aurinko suuremmassa määrässä »syntyy» kerran vuodessa, joulun aikana, synnyttäen vähitellen maahan uuden kesän ja kasvullisuuden.

Tämä auringon kaksinkertainen syntyminen, pienemmässä mitassa joka aamu ja suuremmassa joka joulu, toistuu ihmisenkin elämässä. Ja niinhän ihmistä sanotaankin pienoismaailmaksi. Ihmisessäkin ovat nuo maailman kaksi puolta, aurinko ja maa. Maata edustaa alempi kuolevainen ihminen kiinteine ja sielullisine ruumiineen, joka jatkuvasti syntymässä rakennetaan ja kuolemassa puretaan. Aurinkoa taas edustaa ihminen itse, Korkeampi Minä, joka kerta toisensa jälkeen synnyttää uusia persoonallisuuksia.

Päivää ja yötä vastaa valvominen ja nukkuminen. Kesää ja talvea vastaa taas ihmisen toiminnan vuorottelu tässä täydellisesti ruumistuneessa tilassa ja olo n.s. kuolemanjälkeisessä tilassa. Niinkuin auringon noustessa joka aamu alkaa uusi päivä, jolloin levolla ollut ulkoinen luonto auringon vaikutuksesta alkaa uudelleen virkeämmin toimia, samoin ihminen unen jälkeen herättää ruumiinsa aistimet uudelleen toimintaan. — Ja nämät maan ja ihmisen päivät vastaavat vielä laatunsakin puolesta toisiaan. Kevätpäivä valmistaa, kesäpäivä kasvattaa, syyspäivä kypsyttää, talvipäivä on enemmin lepoa. Samoin lapsen päivät kuluvat valmistavassa heräämyksessä, nuorikon kukkivassa, kasvavassa alkamisessa, aikuisen valmista tuottavassa toiminnassa, vanhuksen hiljaisuuteen vetäyneessä levossa. — Ja niinkuin auringon syntyminen joka joulu synnyttää uuden kesän

uusine kasvullisuuksineen, samoin varsinainen Ihminen jokaisessa jälleensyntymisessä synnyttää uuden persoonallisuuden.

Tällä tavalla kaikki maailmat, aurinko maapalloineen, ihminen ruumiineen, vievät kehitystä eteenpäin. Vanhat muodot murskautuvat tehdäkseen tilaa uusille, jolloin uusi ilmennys on aina edellisissä saavutettujen ainesten ja kokemusten rikastuttama ja viisastuttama. Niinkuin jokaisena aamuna auringon noustessa herätetään vanha luonto uudelleen toimimaan samoin ihminen aamulla herätessään herättää vanhan kiinteän ruumiinsa uuteen toimintaan. Sillä niinkuin yöllä on luonto ollut vain uloimmassa ilmennyksessään levossa, samoin ihmisen nukkuessa on vain uloin, kiinteä ruumis ollut osittain toimettomana, ollen ihminen auringon lailla tilapäisesti vetäytyneenä sisäänpäin, toimimaan astraali- eli tunneruumiissaan. Ja niinkuin kerran vuodessa aurinko synnyttää uuden kesän, uuden kasvullisuuden, samoin ihminen jokaisessa jälleensyntymässä synnyttää uuden ruumiin. Mutta niinkuin uuden kesän kasvullisuus syntyy edellisen kasvullisuuden juurista ja siemenistä, samoin uuden persoonallisuuden avulla ilmenee edellisten persoonallisuuksien syyt ja siemenet. Molemmat ovat olemukseltaan ja laadultaan edellisten lapsia. Molemmissa ilmenee sisäinen laki: mitä kylvetään, sitä niitetään. Tyhjästä toimettomuudesta ei synny mitään niitettävää.

Katsellessamme esim. ruisvainiota, me tiedämme sen olevan mahdollisen vain edellisen ruisvainion välityksellä. Se ei voi johtua esim. edellisen kesän nisusta. Samoin tarkkaillessamme omia heikkouksiamme, me saamme välillisesti nähdä mitä taipumuksia olemme edellisissä ruumistuksissa hemmotelleet. Samoin kykymme ja siveellinen voimamme ilmaisee missä olemme pääasiallisemmin yrittäneet ja ponnistelleet. Tästä opimme tuntemaan itsemme ja kehityksen lakia; opimme ohjaamaan työtämme sisäisellä tietoisuudella. Ulkoinen asemamme ja kohtalomme meille taas jäävämättömästi näyttää kuinka olemme suhtautuneet ympäristöömme.

Näin ihmiselle mietiskellen asiat selvenevät. Hän ymmärtää tilansa ja kohtalonsa olevan omissa käsissään. Sillä mikäli hän nyt tuntee olevansa sidottu, sikäli on hän itse kahleensa takonut. Ja kun ihminen nykyisellä toiminnallaan ja toimettomuudellaan taas antaa syyt ja siemenet seuraaviin ruumistuksiinsa, niin aukenee tästä tie vapauteen. Ihminen voi nyt työllään ja koko olemuksellaan kylvää sellaista siementä mistä vastaisuudessa puhkee käytännöllisen vapauden kykyjä, voimia ja tilaisuuksia. Sillä niinkuin kasvia voidaan jalostaa käyttämällä viisaasti puhtautta ja voimaa, samoin ikuisina ihmisinä voimme vähitellen tuottaa yhä kauniimpia persoonallisuuksia puhdistamalla persoonallisuutemme rikkaruohoista, vahvistamalla sitä totuuden voimalla ja antamalla rakkauden ja viisauden auringon loihtia siinä esille uusia puolia ja ominaisuuksia.

J. R. H.
1917: 12—15

Kirjallisuutta:

Kalevalan Avain. Tästä kirjasta ei kai tarvitsisi Tietäjän lukijoille paljon puhua. Sillä hehän ovat, ainakin monet heistä, vuosikausia sitä odottaneet, kaivanneet ja ikävöineet. Tällä kaiholla he ovat tavallansa ottaneet osaa sen synnytystuskiin. Ja kun se nyt vihdoin on päivän valoon päässyt, niin kukapa ei rientäisi tutustumaan tähän kansallishenkemme synnyttämään uuden Sammon merkilliseen ilmennykseen.

Ja siihen tutustuttuaan lukija kohta huomaa, ettei kirja ole hetken intoilun luoma. Se on jo rakenteeltaan ja muodoltaankin harkitun työn ja suunnitelman mukainen. Tekijä on sen myös elimellisesti liittänyt tieteellisiin kalevalatutkimuksiin. Se aivan lähtee tältä tieteellisen tutkimuksen tähänastisen saavutuksen jalustalta, vaikkakin sitten lähtee aivan uusia ja syviä uria aukomaan.

Kirjassa ei nim. pysähdytä Kalevalan tavalliseen tieteelliseen käsittelyyn, vaan syvennytään siihen niinkuin pyhään kirjaan, joka itseensä sulkee suurien tietäjäin ja viisasten tietoa ja kokemusta. Siinä saa lukija Väinämöisen, Ilmarisen ja Lemminkäisen avulla ja varjossa nähdä heissä heijastuneena luovan jumaluuden pyhän kolminaisuuden, heidän työnsä ja osansa maailmojen synnyssä; toiseksi inhimillisen sivistyksen, rotujen ja uskontojen ilmentämisessä ja johtamisessa; kolmanneksi yksilöllisen sieluelämän syvissä salakammioissa.

Tätä kaikkea seurataan muiden pyhien kirjojen, erittäinkin Uuden testamentin rinnakkaisuudella. Ja kenellä on luonteessaan pisarakin ennakkoluulotonta antautumusta, hän voi tämän avaimen avulla avata monta ovea älyllisiin ja sielullisiin aarrekammioihin.

Paitsi näitä kosmillisen maailman ja ihmissielun syviä mysterioita, esiintyy kirjassa vielä sekä kirjalle että sen kirjottajalle ominainen piirre: sen suomalais-kansallinen merkitys ja arvo. Kalevala ei ole ainoastaan pyhä kirja, ei ainoastaan suomalainen kansalliseepos, vaan se on kaiken lisäksi mahtava perustus ja ponsi sille kalevalaiselle Sampolle, jota Väinämöinen lupasi tulla ilmoille saattamaan. Tekijä sanoo Väinämöisen jo tulleen. Väinämöinen on se merkillinen olento josta sama tekijä on puhunut kirjassaan »Kansallishaltia». Hän se on inspireerannut kansallisen Suomen työntekijöitä Mikael Agricolasta alkaen. Erittäinkin Elias Lönnrot oli valittu ase Väinämöis-Kansallishaltian kädessä. Lönnrot toi ensimäisen ja samalla voimakkaan näytteen Väinämöisen alkuunpanemasta uudesta Sammosta Kalevalan muodossa.

Näin alkuunpantu Väinämöisen työ on sitten jatkunut. Sammon jatkuvina ilmennyksinä ovat

suomalainen säveltaide, maalaustaide, arkkitehtuuri j.n.e., jotka kaikki ovat herättäneet huomiota sivistyneessä maailmassa. Kaikki nämät saavutukset ovat osia suomalaisesta Sammosta, joka Väinämöisen ylijohdolla tulee vähitellen kätköistään esille saatetuksi.

Ja jos edelleen katselisimme Sammon kehitystä, niin emmeköhän voisi sanoa: taas on Sammolle laskettu uuden rakennuksen, sanoisinko temppelin, mahtava paasi. Se paasi on Kalevalan Avain. Siinä sen tekijä, Pekka Ervast, on uhrannut tietoa, voimaa ja rakkautta. Mutta niinpä siinä annetaankin eteemme lippu, joka osottaa mihin suuntaan Kalevalan kansan on pyrittävä.

J. R. H.
1917: 43—44

HÄÄKUTSU

Viime joulukuun Tietäjässä puhuimme Matt. 22 luvussa esitetystä vertauksesta, jossa verrataan taivaan valtakuntaa kuninkaaseen joka valmistaa häitä pojalleen.

Sanoimme silloin voitavan tätä vertausta katsella useammalta kehityksen kohdalta, mutta kuitenkin rajotimme tarkkailumme vain siihen, mitenkä tämä vertaus heijastuu ihmiskunnan kokonaiskehityksessä. Nyt koetamme lisäksi esittää muutamia mietelmiä mitenkä olisi ymmärrettävä tämä

HÄÄKUTSU IHMISEN SISÄISESSÄ KEHITYKSESSÄ.

Ymmärtääksemme tätä vertausta sisäisenä elämänä, täytyy muistaa mitä teosofia opettaa ihmisen rakenteesta, kuinka se on kokoomus monista jumalallisista voimista, jotka kuitenkin jälleensyntymistä silmällä pitäen voidaan jakaa kahteen pääryhmään.

Ne jotka jo ovat omaksuneet jälleensyntymisopin, ne tämän helpommin käsittävät. Ihmisen kaksi pääryhmää ovat: ensiksi todellinen henkinen ihminen, joka ei synny eikä kuole vaan on; toiseksi kaikki se, mikä kuuluu siihen ihmisen pukuun mikä maisen elämän ajaksi syntyy — mikä syntymä on aina jälleensyntymä, koska jokaisen syntyvän lapsen muotoon liittyvä ihminen on jo ennenkin ollut samanlaisiin ruumiisiin kätkettynä, — synnyttyänsä on aikansa käyttövälineenä ja sitten kolmella tasolla jatkuvissa perättäisissä kuolemissa taas puretaan.

Nyt voitaisiin sanoa tuon häitä valmistavan kuninkaan edustavan varsinaista ihmistä, tuota kuolematonta Minää. Se on aina taivaan valtakunnassa, henkisellä maailman tasolla, ja pyrkii sulattamaan tuon alemman heijastuksensa itseensä valmistamalla häitä ainoalle pojalleen, maiselle persoonallisuudelleen.

Häät merkitsevät yhtymistä, vihkiytymistä jollekin; ja elämän päämäärä on, että ihminen alemmassa minässään, arkipäivätietoisuudessaan vihkiytyisi Korkeammalle Minälleen, liittyisi yhteisymmärrykseen ja -elämään sen kanssa. Tätä varten kuningas, Ylempi Minä, lähettää kutsuvat palvelijansa alemman minänsä päivätietoisuuteen. Ja mitkä palvelijat? Ne ovat nuo sisäiset kuiskaukset ihmissielussa, jotka aina kehottavat pyrkimään ylöspäin, hengen valoon ja vapauteen.

Näitä kuiskauksia ei ihminen tahdo kuulla, koska hän on päivätajunnassaan niin sotkeutunut ruumiillisen elämän huoliin, varjoelämän aistia huumaavaan humuun. Ja mitä kauemmin ihminen pysyy tottelemattomana sisäiselle kutsulle, sitä useammat kutsuvat palvelijat hän ylenkatsoo, häväisee ja peräti tappaa.

Alempi ihminen tahtoo mieluummin vihkiytyä aistimuselämälle, mennä yhä edelleen pelloilleen ja kaupoilleen. Ja näin menetellen hän vähitellen katkaisee suhteensa ylempään minäänsä, johon hänen juuri pitäisi liittymän.

Tällä tottelemattomuudellaan ihminen vetää päällensä kuninkaan vihan, joka hävittää tottelemattomat. Tämä hävitys sisältää sen tuomion, että koko ruumiillisen elämän toiminta menee hukkaan. Hän on silloin, niinkuin Paavali sanoo, rakentanut puista, oljista ja heinistä, joka rakennus palaa ja ihminen saa vahingon. Kun ihminen viettää aikansa ruumiillisen elämän huolissa, ei siitä elämäntyöstä tule aineksia ikuisen ihmisen taivaiseen rakennukseen.

Ihminen on kutsuttu alemman minänsä voimilla ja kyvyillä palvelemaan ylempää, mutta ihmisen tuhlatessa ne pelloilla ja kaupoilla, täytyy ylemmän minän luopua niistä, koska ne eivät sovellu hänen taivaiseen rakennukseensa. Sentähden täytyy kuninkaan lähettää kutsu teiden risteyksissä ja aitavierustoilla oleville, s.o. täytyy yhä jatkuvissa jälleensyntyvissä ruumistuksissa alkaa henkisesti köyhänä ja raihnaisena, kehittämällä alemman minänsä kykyjä alkeellisessa elämässä, teiden risteyksissä ja aitavierustoilla saatavilla kokemuksilla, kunnes ihminen alemmassa tietoisuudessaan liittyy kykyinensä kuninkaan palvelukseen.

Tämä sama sisäinen laki näyttäytyy jatkuvasti siinä, kun kuningas antaa heittää ulos sellaisen vieraan joka ei ole häävaatteisiin puettu. Ihmisen kyvyt eivät kelpaa Korkeammalle Minälle elleivät ne liity palvelemaan totuutta, rehellisyyttä, vilpitöntä oikeutta, myötätuntoa, sääliä, rakkautta. Jos ihminen kohoutuu käyttämään kykyjänsä tässä hengessä, silloin hän on ne pukenut häävaatteisiin, ja ne saavat olla häähuoneessa, henkisen elämän ilossa ja riemussa. Mutta jos hän käyttää kykyjänsä aistimuselämän pyörteissä, huijauksessa ja keinottelussa, silloin ne ovat arkipuvussa ja heitetään ulos pimeyteen, katoovan muoto-elämän itkuun ja hammasten kiristykseen.

Näin tässä vertauksessa kuvataan ihmisen sisäistä elämää, jossa ylempi minä kutsuu alempaa, mutta alempi on tottelematon, koska ulkonaiset asiat tuntuvat hänestä todellisemmilta. Mutta kuitenkin, vaikkakin kuninkaan täytyy sotajoukoillaan, totuuden ja rakkauden tuli-

soihduillaan, hävittää kaupungit, ruumistukset ruumistusten jälkeen, koituu kuitenkin joskus aika, jolloin häähuone täyttyy: ihminen ottaa hääkutsun vastaan ja vihkiytyy kykyineen kuninkaalleen. Ja tästä voisimme alkaa näytelmän toisen jakson:

HÄÄKUTSU IHMISEN YMPÄRISTÖÖN.

Kun ihminen itse on ottanut kutsun vastaan, muuttaa se hänen suhteensa ympäristöön. Vihkiydyttyään itse kuninkaalleen, tulee hänen suhteensa ympäristöönsä sellaiseksi, että hän koko olemuksellaan joutuu kuninkaan, kaikkeuselämän palvelijana kutsumaan. Ja silloin hän kutsuu ensin kutsutuita. Keitä he ovat? Ne ovat niitä joihin hän on joillakin siteillä kiintynyt: omaisensa, ystävänsä, tuttavansa. Joko tieten tai tietämättään hän antaa tämän kutsun. Hän antaa sen joko suoranaisella työllään tai elämänsä elävällä esimerkillä.

Silloin hän saa huomata kuinka omaisensa ja ystävänsä ovat haluttomia häntä seuraamaan. Ja hän lähettää toisen kutsun: »Minä olen valmistanut ateriani, härkäni ja syöttöraavaani ovat teurastetut, ja kaikki ovat valmiina; tulkaat häihin».

Tämä kutsu sisältää sen totuuden, sen henkisessä elämässä vallitsevan lain, että kutsuvan ihmisen täytyy koko olemuksellaan todentaa, ettei hänen pyrkimyksissään ole mitään itsekästä, ettei hän tavottele personallisia etuja missään muodossa, ollen päinvastoin luopunut omanedun tavottelusta, teurastanut personallisuutensa raavaat ja syöttiläät kutsuttujen hääiloksi. Mutta siitäkin huolimatta kutsuja saa huomata, että »ihmisen vihollisiksi tulevat hänen perhekuntalaisensa» (Matt. 10:36), eli niinkuin tässä häävertauksessa sanotaan: »ja toiset ottivat kiinni hänen palvelijansa, pitelivät heitä pahoin ja tappoivat».

Tämä toteutuu miltei sananmukaisesti elämässä. Jos joku ihminen päättävästi antautuu kuninkaan kutsujaksi, silloin hänen läheisensä, kutsuttunsa, kääntävät hänelle selkänsä, vierottaen hänet mahdottomana itsestään, näin tappaen hänet tietoisuudestaan.

Niinhän käy jo pienemmässä määrässä jos jossakin perheessä, minkä jäsenet ovat perin taloudellisia, vain kiinni leipä- ja talouspuuhissaan, aina peljäten joutuvansa puutteeseen, sattuu joku jäsen olemaan ihanteellinen, haaveksien jotakin aatteiden ja ihanteiden hyväksi. Silloin hän on alituisena moittivana silmätikkuna noille itsemielestänsä viisaille ja järkeville. Ja tässä hengessä hyvin toimekas isä saattaa tylysti lausua ihanteista haaveksivalle pojalleen: »Mene, mene minne tahdot, mutta penniäkään et minulta taskuusi saa. Saat sitten koettaa, josko elät noilla ihanteillasi».

Tällä tavalla isä on tavallansa tappanut poikansa, katkaisemalla isänsuhteensa häneen. Näin kutsutut yleensä tappavat kutsujansa.

Kun sitten sanotaan kuninkaan vihastuneena lähettäneen sotajoukkonsa tuhoomaan nuo murhamiehet ja polttamaan heidän kaupunkinsa, ilmaistaan tässä kielteisellä tavalla se laki, ettei ihminen minkään vastoinkäymisen ja hyljätyksitulemisen saa antaa itseänsä peljättää ja sitoa. Vaikka hän menettäisi omaisensa, ystävänsä, tulonsa, asemansa ja virkapaikkansa, kulkee hän sittenkin nöyrällä päättäväisyydellä sisäisen valonsa opastamaa tietä. Sillä tässä pitävät paikkansa Luukkaan rinnakkaiskuvauksen jatkona olevat Jeesuksen sanat: »Jos joku tulee minun tyköni eikä vihaa isäänsä ja äitiänsä ja vaimoaan ja lapsiaan ja veljiään ja sisariaan, vieläpä omaa henkeäänkin, ei hän voi olla minun opetuslapseni», Luuk. 14:26. Tämä »vihaaminen» tulee paremmin ymmärretyksi Matt. (10:37) rinnakkaiskertomuksella, jossa sanotaan: »joka rakastaa isäänsä taikka äitiään enemmän kuin minua», j.n.e. Tämän vähemmän rakastamisen tulkitsee Luukas vihaamiseksi.

Näin hänkin tavallansa myös puolestansa tuhoaa kutsutut ja polttaa heidän kaupunkinsa; ei anna minkään houkutuksen, menestyksen tai alakuloisuuden sitoa itseänsä, voidakseen edelleen jatkaa kutsuansa. Sillä nyt alkaakin uusi jakso hänen ulospäisessä kutsussaan: »Menkäät siis teiden risteyksiin ja kutsukaat häihin kaikki, jotka löydätte».

Kun kutsutut, omaiset, ystävät ja tuttavat eivät olleet mahdollisia, täytyy hänen nyt jatkaa kutsuansa ulkona ihmisten parissa, viedä kutsu teiden risteyksissä oleville. On huomattava ettei käsketä esim. huoneissa olevia kutsumaan. Ja keitä he ovat? Epäilemättä ne, jotka luulottelevat olevansa henkisesti jo täysin valmiita, »autuaita». He ovat tyytyväisiä siihen tietoon ja valoon mikä heillä jo on, eivätkä tahdo enemmästä tietää. Tällaiset sulkevat itsensä huoneisiin, joiden luokse ei voi päästä, joiden ovilla turhaan kolkutetaan.

Mutta teiden risteyksissä oleville on kutsu vietävä. Ja keitä he ovat? Varmaankin sellaiset ihmiset, jotka eivät istu huoneissaan, vaan kulkevat eteenpäin elämänsä kehityksen tiellä. Ja sillä tiellä kulkiessaan saattaa joutua myös risteykseen, epätietoisuuteen siitä mihin suuntaan olisi kulkua jatkettava.

Luukas käyttää toista kuvaa: »Mene kiireesti kaupungin kaduille ja kujille ja tuo tänne sisälle köyhät ja rammat ja sokeat ja ontuvat». Ja vielä: »Mene teille ja aitovierille ja pakoita ketä löydät tulemaan sisälle, jotta minun taloni täyttyisi».

Nämät kutsutoisinnot täydentävät toisiaan. Niiden lisäksi, jotka elämänkysymyksissään ovat joutuneet tienristeyksiin, täytyy myös kutsua niitä, jotka henkisen tilansa puolesta ovat köyhiä, sokeita ja rampoja. Samoin niitä, jotka ovat toimettomia, välinpitämättömiä. Tällaiseksi kutsujaksi tultuaan täytyy ihmisen huolehtia siitä, että hääkutsu tulee viedyksi kaikille tällaisille ihmisille. Niiden joukosta hän on aina löytävä sellaisia sieluja, jotka seuraavat kutsua. Sieltä hän saa uusia veljiä ja siskoja. Sillä: »jokainen, joka on luopunut taloista tai veljistä tai sisarista tai isästä tai äidistä tai vaimosta tai lapsista tai pelloista minun nimeni tähden, saa satakertaisesti takaisin ja perii iankaikkisen elämän», Matt. 19:29.

Ilman häävaatteita oleminen ja sellaisena häähuoneesta poistuminen käsistä ja jaloista sidottuna tietää tässä sitä, että kutsujan on aina huolehdittava siitä, ettei hänen kutsutuissaan herää henkisten asioiden harrastusta minkään

turhamaisuuden tai omanedun hengessä. Hänen täytyy varoa herättämästä heissä halua ihmeellisten sielullisten kykyjen tavotteluun j.n.e., ja aina huolehtia kutsuttujensa pukeutumisesta totuuden, oikeuden, säälin ja rakkauden puhtaisiin häävaatteisiin. Ellei joku tahdo sitä tehdä, vaan muistelee omaa kehitystään, omia merkillisiä saavutuksiaan, silloin hänen yllään on itsekkäisyyden arkipuku, ja hän jää pimeyteen, käsistä ja jaloista sidottuna omien karmallisten kahleidensa siteillä, jää hitaaseen surujen ja pettymysten kouluun. Tai muodostavat näitä kahleita virallisten kirkkokuntien seremoniat ja jäykät opinkappaleet, joissa ihminen värjöttelee, uskaltamatta ryhtyä palvelemaan Jumalaa siinä elävässä temppelissä mikä ei ole käsin rakennettu.

Näissä kaikissa kahleissa ihminen saa olla sidottuna, kunnes kärsimyksien koulussa viisastuneena oppii kutomaan ja ompelemaan itsellensä hääpuvun totuuden ja rakkauden kultaisista langoista. Ja sen tehtyään tulee hänkin puolestansa kuninkaan uskotuksi kutsujaksi. Niin jatkuu suuri työ, kunnes kaikki ovat häähuoneeseen saatetut.

J. R. H.
1917: 106—110

LOPUN MERKKEJÄ

Oleellisempia oppeja virallistuneessa kristinopissa on oppi maailman lopusta. Kristityt ovat pitäneet omaa uskontoansa sekä täydellisimpänä että viimeisenä ihmiskunnan opastajana. Sen loputtua tulee kaiken loppu, taivaat ja maat häviävät.

Näin olemme vuosisatojen kuluessa oppineet ajattelemaan, ilman että olisimme tuota käsitystä pyrkineet edes perustelemaan muuten kuin summassa omaksumalla tuollainen käsitys. Kuitenkin uudessa testamentissa kehotetaan tarkkailemaan ajan merkkejä. Ja jos tätä kehotusta seuraten ryhtyisimme tarkkailemaan, olisiko syytä odottaa yleistä maailman loppua, niin pitäisi löytyä niitä merkkejä, jotka tähän viittaisivat. Niinhän esim. ihmisruumiin loppua, kuolemaa, voidaan odottaa määrättyjen merkkien näyttäytyessä. Sellaisia ovat vanhuuden raihnaisuus, pitkälle kehittynyt sairaus j.n.e. Kun nämät merkit ilmenevät ihmisessä, silloin on syytä odottaa sen loppua.

Jos sitten koettaisimme etsiä yleismaailmallisen lopun merkkejä, niin mistä niitä löytäisimme? Tietysti auringosta ja maasta. Maa tarjoo elementeissään elämisen mahdollisuudet, aurinko lämmöllään ja valollaan elähyttää ja ylläpitää nämät mahdollisuudet ilmenneessä toiminnassa.

Jos luomme katseemme aurinkoon ja ajattelemme sen valon ja lämmön varastoja, niin tuskinpa on aikojen kuluessa voitu mitään vähentymistä sen varastoissa huomata. Ja joskin tahdottaisi mainita tiedemiesten siinä havaitsemat n.s. auringon pilkut, niin siitäkin huolimatta voimme olla vakuutettuja aurinkomme lämpövoimien riittämisestä vielä suunnattomiksi aikakausiksi.

Ja sitten maapallomme? Vaikkakin sen elämä riippuu suuressa määrässä auringon lämmöstä ja valosta, niin riippuu sen elämä myös sen omista elinvoimista, jotka saattavat loppua ennen auringon sammumista.

Tällaisia välttämättömiä elinehtoja maapallolla ovat sen elementit, etenkin kiinteä maa, vesi ja ilma. Jos vesi ja ilma loppuisivat, silloin ei ainakaan mitään nykyisen laista elämää voisi maapallollamme jatkua. Niinhän on käynyt esim. kuussa. Ovathan tiedemiehetkin huomanneet, ettei kuussa ole vettä eikä ilmaa, eikä sentähden mitään elimellistä elämääkään, vaikkakin se kylpee auringon lämmössä ja valossa samoin kuin maakin.

Kuinka on sitten maapallomme vesi- ja ilmakerrosten laita? Vaikkakin niissä tapahtuisi vähentymistä, niin sittenkin maanpinnasta on vielä 2/3 osaa veden peitossa, ja ilmakerros on vielä suunnattoman suuri, joten ei ole mitään järkevää syytä jäädä odottamaan maapallomme elämän pikaista loppua, vaikkakin se pienempänä pallona kuolisikin omien elinvoimiensa loppuessa ennen aurinkoa, jonka jälkeen aurinko vielä jäisi elähyttämään toisia sen ympärillä eläviä.

Näin huomattuamme, ettei ole asiallista syytä jäädä vartoilemaan aurinkokuntamme eikä edes maapallomme loppua, voimme, vaikkapa vain ymmärrystämme kehittääksemme, siirtyä tarkkailemaan jonkun pienemmän maailman, vaikkapa itsemme tilaa. On tosiaankin mielenkiintoista tarkkailla itseänsä, omaa tilaansa. Ja siinä voimme käyttää samaa avainta, jota käytimme kosmillisen maailman tilaa tarkkaillessamme. Sillä meilläkin, ihmisillä, on oma pieni planeettamme elämän ylläpitämiseksi. Se on tämä kiinteä ruumiimme. Voimme katsella sen »ikää», sen terveyttä, voimme mittailla sen elinvoimavarastoja.

Sitten voisimme siirtyä tarkastelemaan henkistä aurinkoamme, onko siinä havaittavisssa pilkkuja tai muita häviön oireita.

Näin tarkkaillessamme itseämme sekä ruumiin että hengen kannalta saattaa meille selvitä monia arvokkaita havaintoja. Opimme erottamaan planeettamme ja aurinkomme, ruumiimme ja henkemme yhteisessä taloudessa vahingolliset ja hyödylliset ainekset. Silloin voimme vähentää vahingollisia ja kartuttaa hyödyllisiä, ja niin lisätä maailmamme tervettä sopusointua.

Tästä omasta pikku maailmastamme voimme taas siirtyä suurempaan. Voimme miettiä koko ihmiskunnan tilaa yhtenä suurena maailmana, tai samoin siinä esiintyviä pienempiä maailmoja. Voimme esim. rotujen ja uskontojen perusteella jakaa ihmiskunnan useampaan maailmaan. Voidaan puhua esim. hindulaisesta maailmasta,

buddhalaisesta, muhamettilaisesta, juutalaisesta ja kristitystä maailmasta. Voimme huomioida kaikkien näiden uskontomaailmoiden tilaa, oppiaksemme ymmärtämään niiden vahvoja ja heikkoja puolia. Jos tähystelemme esim. omaa maailmaamme, kristittyä maailmaa ja sen tilaa, niin näemme sen ulkonaisen ruumiin siinä esiintyvissä valtio- ja yhteiskuntamuodoissa. Samoin sen eri kirkkokunnissa, roomalais- ja kreikkalaiskatoolisissa, reformeeratuissa, evankelis-lutherilaisissa j.n.e.

Kaikki tämä kuuluu kristityn maailman maahan, josta se saa oman värityksensä ja voidaan erottaa muista uskontomaailmoista, juutalaisuudesta, hindulaisuudesta j.n.e.

Kristityn maailman aurinkona taas loistaa Kristuksen persoonallisuus, joka sädehtii hänen opetuksissaan, puettuna kauniisiin vertauksiin ja käskyihin, etenkin tuohon jalokivinä kimaltelevaan vuorisaarnaan. Ja kaiken tämän huippuna loistaa hänen uusi käskynsä: rakastakaat toisianne.

Kaikki tämä yhteensä muodostaa kristityn maailman auringon, jonka pitäisi lämmöllään ja valollaan elähyttämän sen ruumista: valtio-, yhteiskunta- ja uskontomuotoja.

Sitten alamme tarkkailla kristityn maailman maan ja auringon tilaa, katsella, onko siinä havaittavissa lopun merkkejä. Ja mitä näemmekään? Valtakunnat horjuvat, kansa- ja yhteiskuntamuodot sortuvat. Kristityn maailman maa on todellakin raukeamistilassa.

Ja entä sen aurinko? Siinä ei ole vain pilkkuja, siinä on niin suuria pimittäviä paikkoja, että sen voidaan sanoa olevan miltei pimentyneenä. Auringon pilkkuina esiintyvät oikeaoppiset dogmit ja kaavakkeet, kaikenlainen harha- ja vääräoppisuuden pelko. Nämä pilkut ovat todella muodostuneet niin laajoiksi ja monilukuisiksi, että ne aivan peittävät henkisen auringon lämmön ja valon. Ja kun tämän totuuden ja rakkauden auringon lämmittävä valo ei enää loista, sentähden kristityn maailman maassa vallitsee totuuden ja rakkauden vastakohdat: valhe, keinottelu, väkivalta.

Näin huomaamme selviä lopun merkkejä siinä maailmassa, jota kristityksi sanomme. Ja ellei tässä maailmassa tapahtuisi uudestisyntymistä, olisi se tuomittu häviöön. Sillä siihen asti kun valta, rikkaus ja mahtavuus ovat kristityn maailman päätekijät ja toiminnan kannustajat, olemme myöskin tuomitut sodan painajaisen alamaisuuteen. Ja johdonmukaisesti sillä tiellä kulkien ei ole vastassa muu kuin ehdoton perikato, kuolema, kaiken henkisen sivistyksen loppu.

Ja tässä kuoleman myllyssä jauhajina eivät ole vain suoranaiset sodankävijät. Pikemminkin siihen ottavat osaa ja sen synnyttämää tilannetta pöngittävät ne kansat ja yksilöt, jotka joko pelkuruudesta tai itsekkäiden etujensa tähden pysyvät syrjässä, mutta kuitenkin ovat kaikella oveluudellaan ja tarmollaan keinottelemassa ja hyötymässä tämän kauhean tilanteen kustannuksella. He todellakin edustavat niitä saastaisia eläimiä, joista Ilmestyskirjassa puhutaan ja joiden sanotaan keräävän itsensä suureen taisteluun tuona Herran päivänä. Keinottelijat, keinottelijat kaikilla elämän aloilla, nehän ne etuineen ovat varsinaiset sodan synnyttäjät. Ja ellei suoranainen sota tarjoaisi niin suunnattomia etuja kaikenlaisille keinottelijoille, niin tuskin sen jatkuminen kaikessa raakuudessaan olisi mahdollinenkaan.

Näinollen jokaisen järkevän ihmisen, joka ei tahdo tulla osalliseksi kauhean karman aiheuttamiseen, ja joka toivoisi ihmisyydelle voittoa, on ennen kaikkea lakattava keinottelevilla ja omia etujaan hautovilla ajatuksillaan olemasta mukana. Sensijaan pitäisi jokaisen kohdistaa ajatuksensa totuuden ja rehellisyyden voimien tukemiseen. Sitä voi jokainen ikävöidä omassa elämässään. Ja mitä suuremmaksi tuollainen odottava ikävöiminen tulee, sitä suuremman voimapyörteen se synnyttää Ihmisen Pojan tulemiselle luomaan uuden ajan, jossa totuus ja rakkaus olisivat elämän kulmakivinä.

J. R. H.

1917: 169—172

VUORISAARNAN JATKO ELI MIETISKELYOSASTO

Siinä vuorisaarnan osassa mikä sisältyy Matt. 5 lukuun, huomaamme jo olevan ne perustotuudet, joita omaksumalla ja seuraamalla ihminen siirtyy käytännöllisellä tavalla vanhasta testamentista uuteen testamenttiin. Jeesus on autuudenjulistuksissaan tavallansa näyttänyt sen sisäisen tilan mihin ihminen on tullut vanhan testamentin käskyjen seuraamisella. Hän on vapautunut aineellisista ja aistillisista kiintymyksistä, tullut laupiaaksi, sävyisäksi, puhdassydämiseksi, rauhantekijäksi, j.n.e. jotka ominaisuudet ilmaistaan autuudenjulistuksissa.

Tämän näytettyään Jeesus, uuden liiton perustajana ja opettajana, kerää vanhat käskyt viiteen määritelmään, jotka hän sitten syventää, siirtäen niiden kasvattavan ja velvottavan vaikutuksen ulkoisten tekojen tasolta sisäiselle, sielulliselle tasolle. Näin hän vanhojen käskyjen pohjalle luo viisi uutta käskyä niiden noudatettavaksi jotka pyrkivät hänen oppilaikseen, uuden testamentin kansalaisiksi.

Mutta käytäntö ei ole sama kuin teoria. Vaikka uuden liiton kansalaisella onkin edessänsä selvinä, painettuina, autuuden julistukset ja vuorisaarnan käskyt, niin kuitenkin, koettaessaan ottaa ne vakavasti elämänsä ohjeiksi ja oppaiksi, huomaa hän alinomaan joutuvansa ristiriitoihin ja umpikujanteihin, joissa tie näyttää nousevan pystyyn, joutuu neuvottomaksi, on vaarassa eksyä harhapoluille, vaipua epäilyksen ja epätoivon suohon.

Näissä sisäisten ristiriitojen vaikeuksissa uuden liiton kansalaisen täytyy oppia mietiskelemään. Sisäinen mietiskely avaa solmut, se

muodostuu siksi valoksi joka näyttää tietä ympäröivässä pimeydessä.

Tällaisina elämän koulussa, käytännöllisen elämän ristiriidoissa ja vaikeuksissa syntyneinä mietiskelyn tuloksina voimme pitää vuorisaarnan jatkoa Matt. 6 ja 7 luvuissa. Ne ovat edellä kulkeneiden Veljien mietiskelyn ja elämän loppusaavutuksia, joten ne sopivat jäljessä kulkeville, elämän ristiriidoissa raataville sieluille tavallansa mietiskelyn kaavakkeiksi. Ja koska ne ovat edellä kulkeneiden elämässä saavutettuja mietiskelyn tuloksia, voivat jäljessä kulkevat nuoremmat veljet ymmärtää niitä vain samassa suhteessa kuin he niitä käytännöllisen elämänsä yhteydessä mietiskelevät. Siksi pitäisi jokaisen löytää oma avaimensa niiden ymmärtämiseen. Ja mitä useammalla käytännöllisen elämän avaimella niitä avataan, sitä parempi, sillä niin tehden lisääntyy niiden luku, jotka muodostavat uuden liiton. Siksi koettakaamme mietiskellen ymmärtää mitä merkitsee neuvo

Kavahtakaat harjottamasta vanhurskauttanne ihmisten nähden.

Kun sisäisen maailman uuden liiton kansalaiseksi pyrkivä opetuslapsi ajattelee, »harjottelee», vanhurskautta, silloin on luonnollista ettei hän vielä ole täysin kehittynyt vanhurskaudessa, koska hän vielä »harjottelee». Hänen harjotteluun kiihottavat vaikuttimensa eivät vielä ole itsekkäisyydestä vapautuneet, puhdistuneet. Hän voi vauhurskautta harjotellessaan jäädä ajattelemaan toiminnastaan johtuvia tuloksia, jäädä miettimään omaa pyhyyttään, tai ihmisten mahdollisia arveluja hänen vanhurskauden harjottelustaan. Ja näin jäädessään odottamaan palkkaa jossakin muodossa, pysyy hän ulkoisten vaikutteiden orjana, palkkalaisena, eikä ole sisäisen maailman vapaa kansalainen.

Myös itse vanhurskas-käsite on syventynyt, mikä on luonnollista, koska hän on siirtymässä seuraavalle luokalle elämän suuressa koulussa. Harjotellessaan seuraamaan vanhan liiton vuorelta annettuja käskyjä, opetteli hän noudattamaan sitä puolta vanhurskaudesta, ettei tehnyt julmia tekoja, ei vääryyttä eikä petosta, pyrkien olemaan rehellinen kielteisten käskyjen noudattamisessa. Ja saavutettuaan sen tilan, että hän osasi olla ketään loukkaamatta, tuli hän vähitellen siihen ylimenokohtaan, jonka toisella puolella häämöttää sisäinen Kristuslaki. Jos ihminen pyrkii pysähtymään tähän ylimenokohtaan, jää hän toimettomuuden tilaan, kuitenkin edellyttäen hänen vanhan karmansa, edellisissä ruumistuksissa aiheuttamansa perisynnin, tulleen maksetuksi.

Mutta astuminen uuden liiton opetuslapsen asemaan jo sellaisenaan edellyttää ihmisen siirtyneen toimettomuuspisteen toiselle puolelle, Kristuslain alueelle. Ja kun tämän liiton laki on antautumista, vapaata uhria, niin sen vilpittömässä noudattamisessa ei voi jäädä tilaa palkantavottelulle missään muodossa. Jos hän toiminnallaan ajattelisi ihmisten kiitosta tai omaa pyhyyttään tai autuuttaan, silloin ei hänen toiminnastaan tulisi uhria sisäisessä maailmassa, salassa olevalle Isälle.

Sentähden, joka uuden liiton kansalaisena harjottelee vanhurskautta, hänen pitää toimia Kristuksen rakkauden lakia noudattamalla. Hänen toimintansa vaikuttimena täytyy olla antautuminen, uhrautuminen. Tämä laki täytyy yhä kasvavassa määrässä läväistä koko hänen olemuksensa. Uuden liiton vuorelta annetut käskyt ovat hänelle yhtä velvottavia kuin Sinain vuorelta annetut käskyt ovat sille joka vielä vanhan liiton koulussa vanhurskautta harjottaa. Kristuksen käskyt eivät ole hänelle turhia tai mahdottomia juhlapuheita; niiden iloisin mielin noudattaminen on hänen elämänsä sisältö. Ja vaikka uuden liiton kansalaisuus lopullisesti edellyttää työskentelyä kehityksen jouduttamiseksi henkisen avun antamisella, henkisten rikkauksien jakamisella, niin kuitenkin on hän tähän varsinaiseen työhönsä alussa vähemmin kykenevä, joten hänen täytyy ensin harjottautua antamaan ja auttamaan ulkonaisesti, aineellisesti. Sillä: »Jos ette ole olleet uskollisia väärän mammonan hoitamisessa, kuka teille uskoo tosi hyvää?» (Luuk. 16:11). Vasta opittuansa olemaan vähässä uskollinen, voidaan hänelle uskoa enemmän hoidettavaksi.

Opiskelija alkaa siis harjottaa uuden liiton vanhurskautta aineellisen avun antamisella. Hän antaa sen sinne missä sitä tarvitaan. Ja mitä nopeammin hän tämän läksyn oppii ja suorittaa, sitä nopeammin hän voi tulla »tosi hyvän» jakajaksi. Sillä: »jos ette toisen oman hoitamisessa ole olleet uskollisia, kuka antaa teille teidän omaanne?» Luuk. 16:12.

Tässä antamisen harjottamisessa on se vaara, että ihminen tahtoisi »soittaa torvea edellänsä», tahtoisi ja toivoisi, että autetut tämän myös huomaisivat, olisivat hänelle nöyriä ja vieläpä kiittäisivätkin. Mutta näin tehdessään ihminen on niittänyt palkan aineellisella tasolla persoonallisuudelleen, joten ihmisen ylempi minä, salassa oleva Isä, jää osattomaksi. Sentähden sanotaan: »Älköön vasen kätesi tietäkö, mitä oikea kätesi tekee», s.o. ei pidä oikeamielisyydessään ollenkaan ajatella itseään muuna kuin sisäisen lain noudattajana, toimeenpanijana. Näin tehden, harjotellen unohtamaan omat ehtonsa, jää uhrin voima purkautumaan sisäisessä maailmassa, jää taivaallisen Isän käytettäväksi kehityksen hyväksi.

Vanhurskaus, oikeamielisyys, tulee siis uuden liiton aikana yhä syvällisemmäksi, henkisemmäksi. Vanhan liiton aikana ihminen harjotti vanhurskautta etupäässä kielteisellä tavalla, kieltäytymällä vääryyden ja sorron harjottelusta. Ja jos tähän liittyi jonkunverran antamisen harjottelua, tapahtui se joko jumalan lepyttämiseksi, maisen menestyksen saavuttamiseksi, tai haudan takaisesta onnettomuudesta pelastumiseksi. Uuden liiton vanhurskaus tulee ensiksikin toimivaksi sekä sisäisten että ulkoisten tekojen maailmassa. Ja toiseksi nämät teot tehdään vapaana uhrina ilman palkan toivoa missään muodossa. — Sivumennen sanoen tämä tavallisen ymmärryksen silmissä oudonlainen laki johtuu siitä, että ihmisellä on niin paljon sielullisen lapsuutensa aikana elämältä otettua velkaa, joka hänen on kaikki maksettava. — Ja niinkuin vanhan lain mukaan toimiva ei ole

vanhurskas ellei hän noudata kieltäytymisen lakia, rehellisyyden ja oikeuden lakia, samoin uuden liiton vauhurskaus edellyttää antamisen, rakkauden lain noudattamista. Ja molemmissa asteissaan laki on yhtä taipumaton. Jos uuden liiton kansalaisuuteen kypsynyt koettaa pysytellä paikallaan harjottelematta vanhurskautta rakkauden lakien mukaan, saa hän vaeltaa elämän tyhjyydessä ja ahdistavan karman synnyttämissä kärsimyksissä. Siitä toimettomuuden pimeydestä avautuu ovet valoon vain harjottelemalla vanhurskautta.

J. R. H.
1917: 222—225

PALVELUS

Elämä on sellaisenaan jatkuvaa palvelusta. Niin on ulkoisessa maailmassakin, jossa jokainen olento omalla paikallaan on sekä palvelijana että palveltavana. Työläinen, opettaja ja virkailija palvelevat palkanmaksajaansa. Heitä taas vuorostansa palvelevat maanviljelijät, teollisuudenharjottajat, kauppiaat, keinottelijat.

Mutta niinkuin kaikki aistittava on vain varjo eli heijastus siitä mikä suhteellisesti todellisempana sisältyy ulkoiseen muotoon, samoin on palveluksen laita. Siinäkin tuo ulkonaisesti havaittava palvelus kaikissa eri asteissaan ja vivahduksissaan on vain heijastus ihmisen sisäisestä palveluksesta, joka samoin esiintyy monissa asteissa ja vivahduksissa. Ja kun teosofia opettaa ihmisen olevan kehittyvän olennon, niin koetamme lyhyesti seurata näitä eri asteita kehityksen ja palveluksen rinnakkaisessa valossa. Seurataksemme tätä kehitystä ihmisen käyttövälineiden eli ominaisperusteiden asteikossa, koetamme sen tehdä luonnonlakien mukaista, sopusointuista kehitystapaa seuraamalla, jolloin alkeellisimmalla asteella huomataan

Kiinteä ruumis palveltavana.

Tällä kehitysasteella ihmisen työ ja toimi tähtää vain ruumiin palvelemiseen. Kaikki ulkoinen, ympäristössä näyttäytyvä palvelus on vain keinona eli välikappaleena, jonka välityksellä ihminen ruumistansa palvelee. Kun hän ruumistaan palvellakseen tahtoo hankkia sille tarpeita, ajaa tämä hankintatyö sopimuksellisiin suhteisiin ulkoisen ympäristönsä kanssa.

Tämä sopimuksiin meneminen juuri on ulkoinen heijastus sisäisestä palveluksesta. Ja kun ei ihmisellä sisäisessä tajunnassaan ole sen korkeampaa palveltavaa kuin ruumis, niin kohdistuu hänen ulkoinenkin palveluksensa vain fyysillisen tason palvelukseen. Hän palvelee ruumiillaan maailman ruumista, joka palvelus voi ulkoisesti esiintyä eri asteissa, asemissa ja vivahduksissa, joiden yhteisinä tunnusmerkkeinä ovat n.s. leipähuolet.

Luonnollisella kehitysasteella tämä raadantava palvelus on iloa ja riemua. Ihminen antautuu ilolla palvelemaan maailman ruumista, voidaksensa siten palvella omaa ruumistansa.

Mutta opittuansa jossain määrin tämän läksyn, tulee ihmiselle aika etsiä ja tavotella uutta palveltavaa. Ja ellei hän sitä löydä, muodostuu hänen ulkoinen työnsä ja palveluksensa surulliseksi raadannaksi. Hän on tajunnassaan kadottanut sisäisen palveltavansa, joka häntä ennen kannusti ulkoiseen toimintaan. Ja tämän puuttuessa tuntee hän työnsä ulkona maailmassa surulliseksi orjan työksi.

Tällöin ihminen joutuu etsivälle kannalle. Vaikkapa tietämättäänkin hän joutuu kysymään: miksi ihmisen pitää työtä tehdä ja vaivalloisesti rehkiä?

Tämä epätoivoinen kysymys paljastaa hänelle uuden ihanteen. Hänen eteensä tulee

Astraaliruumis palveltavana.

Tällä kehitysasteella ihminen ei enään toimi pelkän ruumiillisen olemassaolon vuoksi. Hänessä on herännyt uusi voima, sisäinen tunne-elämä, jota hän nyt palvelee.

Tässäkin taas ilmenee eri asteita ja vivahduksia. Alussa kelpaavat nautittaviksi karkeat tunnevärähtelyt. Mutta jatkuvan palveluksen kohteena tunneruumiin vaatimukset kasvavat luonnollisessa kulussaan. Ja tämä kasvaminen näyttäytyy myös ihmisen ulkoisessa maailmassa tekemässä työssä. Sillä niinkuin kiinteän ruumiin palvelus ajoi ihmisen työhön ja palvelukseen ulkomaailmassa, samoin käy myös tunneruumiin ollessa palveluksen esineenä. Jos tunneruumis rakentuu esim. ylensyömisen ja mässäämisen aiheuttamista värähtelyistä, joutuu ihminen ulkomaailmassa palvelemaan esim. sitä julmaa petoa mikä vaatii eläinten teurastamista ihmistä varten.

Tässäkin tietysti on kaikki se työ mitä ihminen tekee ulkoisessa maailmassa, palvellakseen sisäistä tunnettaan, hänelle iloa ja riemua. Vasta sitten se muodostuu surkeudeksi, kun ihminen koettaa pysähtyä paikalleen rakentamaan tunneruumistaan yhä samoista värähtelyistä.

Tämä surkeus, kärsimys ja kurjuus pakottaa, ellei muu, ihmisen kulkemaan taas uudelle kehityksen portille. Hän on aikansa palvellut tunteensa kasvavaa herraa, johon vähitellen kyllästyy. Taas hän kysyy: mitä varten olen olemassa?

Tähän hämärään kysymykseen on oikeastaan kätketty toinen kysymys: Mistä löydän sen herrani, jota saattaisin palvella? Ja vähitellen hänessä esiintyy uusi voima, uusi herra, josta tilanteesta sanoisimme

Äly palveltavana.

Älyn herätessä ei ihminen enään tahdo juoksennella päätä pahkaa sinne tänne tunteen asioissa. Hän arvostelee asioita ja toimii sen mukaan. Ja mitä enemmin hän arvostelee, tuumii ja miettii, sitä runsaammin hän hankkii

rakennusaineksia älyllensä, joka täten kasvaa voimassa ja tiedossa.

Tämä älyruumiin palveleminen vie ihmisen taas monenlaisiin palvelussitoumuksiin ulkomaailmassa. Ja näiden ulkoisten sitoumusten laadussa taas näyttäytyy millaista sisäistä älyherraa hän palvelee.

Alussa älyruumis on heikko ja saamaton, joten entinen herra, tunne, vie ja johtaa älyä. Sillä näiden pikkuherrojen takana, aivankuin verhossa, vaikuttaa ja määrää näiden yhteinen herra, alemman ihmisen keskusvoima, himo, jota nämät pienemmät herrat vuorostansa palvelevat.

Silloin kun ihminen vain tunteellaan palveli tätä valtaherraa, joutui hän useasti ojasta allikkoon, saaden paljon kärsiä. Nyt hän arvostelee menetelmiään, pyrkien saavuttamaan mahdollisimman suuria tuloksia pienillä ponnistuksilla, tai ainakin kärsimyksittä. Ja tässä se onkin taas uusi työn voima, toiminnan riemu. Hän palvelee ympäristöään koettaen luovailla mahdollisimman onnellisesti ja voitokkaasti elämän vaikeuksien yli ja ohi. Ja kun oma mukavuutensa, etunsa ja voittonsa on hänen toimintansa päävaikuttimena, ei hän jouda, eikä hänen etunsakaan salli hänen ottaa huomioon muiden olentojen etuja ja onnea. Tästä syystä hän myös ulkoisessa maailmassa joutuu palvelemaan samoja älyllisen itsekkäitä voimia, jotka polkevat toisten edun ja onnen jalkoihinsa.

Tämä oman voiton ja muiden tappion, oman onnen ja muiden onnettomuuden välinen ristiriita tulee vähitellen siksi häiritseväksi tekijäksi, joka synnyttää levottomuutta sielussa kaikkien voittojen kesken. Tätä levottomuuden ja rauhattomuuden ääntä voi ihminen joitakin aikoja polkea jalkoihinsa, ja aivan kuin uhmalla lyöttäytyä tulisimpaan taisteluun käyttäen kaikkia ovelan järkensä kykyjä noustakseen pinnalle, elääkseen voitoissaan, välittämättä paljoa mitenkä nämät voitot ovat saadut.

Kaikella kuitenkin on loppunsa ja rajansa. Niinpä kerran koittaa aika, jolloin ihminen kyllästyy ja kieltäytyy palvelemasta tuota aina nälkäistä älynsä petoa. Ja silloin ihminen joutuu taas tuuliajolle, etsien uutta herraa, jota voisi ryhtyä palvelemaan. Ja monien taisteluiden ja sisäisten ristiriitojen keskellä hän sen löytää.

Ylempi Järki palveltavana.

Ylempi järki, ylempi manas, eroaa alemmasta siinä, että se on olemukseltansa totuutta. Ja sentähden, kun ihminen elämänsä ristiriitaisissa kamppailuissa herättää tämän perusolemuksen itsessään, muuttaa se hänessä koko siihenastisen toimintatavan. Hän on oikeastaan tämän heränneen voiman avulla siirtänyt toimintavaikuttimensa jumalalliselle alueelle itsessään. Sillä tästä alkaa hänen ylempi kolminaisuutensa, vastaten jumalallisen vuodatuksen kolminaisuudessa kaikialla vallitsevaa lakia, totuuden henkeä, Pyhää Henkeä.

Tällöin ei ihminen voi kokonaan palvella alempaa älyänsä, ei voi enään pitää vain omaa etuaan määräävänä. Kun tämä uusi herra sisäisenä käskijänä antaa ihmiselle toiminta-ohjeita, ilmenee niissä totuus, rehellisyys. Ja tämä totuuden hengen palvelus ilmenee siinä, että ihminen kaikissa toimissaan tavottelee rehellisyyttä, joka vähitellen kehittyy ja kasvaa yhä huomattavammaksi määrääjäksi.

Tämä rehellisyyden ja totuuden palvelus tulee vähitellen ihmisen toimintavoimaksi, elämäksi. Sitä varten kannattaa elää ja toimia. Ei mikään nautinto, ei mikään voitto ole omistamisen arvoinen, ellei se ole sopusoinnussa tämän sisästä tulevan työnantajan käskyjen kanssa.

Tämä sisäisen lain palvelus tietysti värittää ulkoisenkin toiminnan. Ihminen lupuu yhdestä edusta ja toimesta toisensa jälkeen, koska hän ei katso voivansa niissä palvella sisäistä käskijäänsä, rehellisyyttä. Ja palveluksellaan kasvatettuaan tämän ylemmän manaksensa riittävän voimakkaaksi, joutuu hän tässä lainnoudattamisen vanhurskaudessaan taas elämän ulkopuolelle. Pelkkä rehellisenä oleminen veisi hänet lopuksi pylvään päähän. Siksipä hän ajallansa huomaa, ettei pelkillä lain töillä pelastuta. Ihminen etsii uutta käskijää, uutta herraa palveltavakseen. Ja tämä uusi sisäinen herra esiintyy Kristuslapsen syntymällä ihmissielussa. Ja sen jälkeen on ihmisellä

Rakkaus palveltavana.

Kun ihminen palveluksellaan kasvatti ylempää manastaan, oli hänellä alinomainen pelko ja vavistus ettei vaan rikkoisi tuon sisäisen herransa määräyksiä. Nyt on tullut pelvon lisäksi myötätunto, rakkaus. Tämä antaa taas uutta lämmittävää sisältöä elämälle. Kannattaa tosiaan elää oppiakseen rakastamaan, palvellaksensa rakkauden herraa.

Tietysti tämä sisäinen palvelus taas heijastuu ulkoisessa toiminnassa. Rakkaus värittää. Hän tulee rakkautta ja myötätuntoa säteileväksi keskukseksi perheessään, ympäristössään. Jos rehellisyyden palveleminen vei hänet tavallansa elämän ulkopuolelle, niin sääli ja rakkaus vievät hänet taas sisälle elämään, koska hän toivoisi olevansa lohduttavana säteenä kaikille kärsiville. Tällainen suhde kasvattaa edelleen Kristuslasta ihmisessä.

Jumala palveltavana.

Ihmisen siirtyessä alemmasta minästään palvelemaan ylemmän minänsä totuuden henkeä, johdatti tämä totuuden henki hänet seuraavan herransa luo, Kristuslapsen kehdolle, joten toteutuu se sana, ettei Kristuksen luo voi tulla muuten kuin Pyhän Hengen kautta. Samoin on sanottu Isän luo tultavan Pojan kautta. Ja tämä Isän tykö tuleminen on siinä, että ihminen silloin on löytänyt sen sisäisen voimansa, joka on hän Itse, Aatmaa, säde Isän tahdosta. Ihminen on nyt löytänyt sisäisen Mestarinsa, Herransa, jota hän niin monen asteen kautta ja ulkoisen Mestarin avulla on etsinyt. Silloin rakkauden synnyttämä autuuskin on uhrattava, Kristuskin on uhrattava ryhdyttäessä palvelemaan Aatmaata, Isän sädehdystä.

Jatkuvilla ponnistuksillaan herätettyään Isän itsessään, ryhtyy ihminen päättävästi sitä palve-

lemaan. Tästä saa elämä taas uuden sisällön. Hänen järjestymätön, kaaotinen rakkautensa järjestyy päättäväisen tahdon muodostamiin kanaviin. Ihminen ottaa tältä sisäiseltä Mestariltaan määrätyn työn, johon hän vuodattaa rakkautensa voimat. Se työ pakottaa hänet uudelleen järjestämään myös älynsä kyvyt ja voimat. Äly tulee uudella tavalla valaistuksi helluntaijuhlassa, Pyhän Hengen vuodatuksessa, joka valmistaa eli vihkii hänet työntekijäksi ulkoisesa maailmassa, auttamaan jumalallisen kehityssuunnitelman toteutumista.

Tällöin on järki tullut, niinkuin Paavali sanoo, alistetuksi kuuliaiseksi Kristukselle, ja Poika on tullut alistetuksi Isälle.

Näin on ihmisestä tullut todellinen Jumalan palvelija, ei enään käsin tehdyssä temppelissä vaan siinä elävässä temppelissä minkä ihmisveljet hänen ympärillään muodostavat. Siinä, niinkuin kaikissa asteissa, on ihmisellä määrätty suhteensa sekä alas- että ylöspäin. Hän on aina nyörän oppilaan kannalla henkisiin opettajiinsa, samoin huolehtivan ja rakastavan äidin ja veljen kannalla niihin, jotka hänen apuaan tarvitsevat, tai rinnallaan työskentelevät.

J. R. H.
1917: 267—272

ISÄMEIDÄN LUPAUKSENA

Meille kristityille on rukoileminen muodostunut alituiseksi pyytämiseksi. Me kokoonnumme rukoushuoneisiimme, joissa latelemme joko ulkomuistista tai kirjasta lukemalla pitkiä rukouskaavakkeita, joissa pyydämme sekaisin sekä maallisia että henkisiä asioita.

Tällaisiin käsityksiin on Lutheruskin meitä johdattanut isämeidän selityksissään.

Mutta syventyessämme vuorisaarnassa Jeesuksen opetuslapsilleen antamaan opetukseen rukouksesta, selviää sisäiselle tajunnallemme, ettei meidän pitäisi mitään pyytää eristetylle minällemme. Sillä niin tehdessämme pyrimme oikeastaan eristäytymään Isästämme ja veljistämme, pyrimme muodostamaan oman yksityiskeskuksemme, joka eläisi kokonaisuuden ulkopuolella. Ja jos tällaisessa eristäytymisrukouksessamme jatkaisimme, kasvaen tiedossa ja voimassa, joutuisimme yhä loitommalle Isästä, joutuisimme mustaan magiaan, noituuteen.

Tähän suuntaan meneviä ovat monet julkiset rukouksemme, pyytäessämme Jumalaa toimittamaan itsellemme moninaisia palveluksia, niin kuin hyvää satoa, vapautusta turiloista, tuhohyönteisistä j.n.e. — Onneksi nämät rukoukset ovat enimmäkseen tyhjää sanahelinää, ilman sisäistä pontta ja voimaa.

Tällaisia pyyntörukouksia ei Jeesus opeta. Hän päinvastoin sanoo: »Isänne kyllä tietää mitä tarvitsette, ennenkuin anottekaan häneltä». Meidän ei tarvitse Jumalalta mitään pyytää, ei tarvitse mennä pyynnöillämme Häntä neuvomaan. Sillä johan sekin tosiasia, että olemme tähän ruumiilliseen muotoon pukeutuneet, edellyttää lakisiteisen kaitselmuksen varanneen meille mitä itseämme varten tarvitsemme.

Kun sisäisen aavistuskykymme avulla seulomme rukouksemme muotoja, löytääksemme sen rukouksen johon Jeesus tahtoo oppilaitansa johdattaa, silloin joudumme rukouksen sisäiseen puoleen, jossa voimme erottaa kaksi puolta, antautumisen ja toiminnan. Antaumuksessa rukoilija vetäytyy irti maisista ja persoonallisista huolistaan, hartaasti toivoen tajunnassaan uppoutuvansa sisäiseen jumaluuteensa, Isäänsä. Tämä on »kamariinsa menemistä». Ja pitäen tajuntansa kiinni antautumisessa, kohdistettuna sisässään löydettävään Isään, kieltäytyen päästämästä tajuntaansa alhaisia ajatuksia, alemman minänsä itsekkäitä pyyteitä, silloin hän on »sulkenut kamarinsa oven».

Tähän suuntaan jatketuilla pyrkimyksillään ihminen oppii vähitellen elämään ylemmässä minässään, Isässään. Antautumuksessaan rukoilijalle yhä selvemmin kirkastuu ylemmän elämän laatu. Hän alkaa hämärästi aavistaa, että niinkuin aineellisen auringon merkitys ja arvo on siinä, että se lakkaamatta lämmöllään ja valollaan painostaa ympärillään kiertäviä maailmoja, synnyttäen ja ylläpitäen niissä jatkuvaa elämää, samoin toimii henkinen aurinko, valollaan valaisten ja lämmöllään lämmittäen sen helmassa kehittyvää sisäistä elämää. Ja koska rukoilija hartaudellisessa antautumisessaan on uppoutunut tähän valoon, tullut yhdeksi säteeksi siinä, ei hän saata olla myös säteilemättä lämpöä ja valoa ympärilleen.

Tällöin sisäiselle Isälleen antautuva rukoilija tulee toimivaksi tekijäksi henkisessä maailmassa. Rukous ei ole vain Isälle antautumista; se kehittyy sisäiseksi tahtomiseksi, päättäväisyydeksi, olla yhtä Isän kanssa siinä valaisevassa ja lämmittävässä työssä mikä auttaa elämän kehitystä. Kun ihmisen tajunnalle selvenee elämän tarkotuksena olevan, että luomakunta nousisi kehityksen avulla yhä kohonevassa asteikossa tietämättömyydestä tietoon, pimeydestä valoon, ja ollen itse tuon luomakunnan sisäiseen tajuntaan yhtyneenä, silloin hänen rukouksensa on tahdon täyttämistä sisäisessä maailmassa jumalallisten suunnitelmien toteutumisen hyväksi.

Tällainen mietiskelyssä eli rukouksessa tahtominen ei ole tyhjää sanahelinää, jollaisesta Jeesus varottaa: »Älkäät olko paljon puhuvaiset, niinkuin pakanat, jotka luulevat, että heitä monisanaisuutensa tähden kuullaan».

Kun ihminen liittää rukoukseensa tahtomisen toimia Jumalan suunnitelmien hyväksi siinä työssä minkä hän on Isältä saanut, silloin rukoilija tulee henkisessä maailmassa voimaksi, joka osaltaan auttaa kehityksen suuren pyörän kulkua radallaan.

Edellä sanotulta pohjalta lähtien koetamme nyt miettiä mitä sisäisessä elämässä merkitsee tuo kaikille lapsuudesta tuttu Isämeidän rukous.

Rukoilija alkaa lausumalla:

ISÄMME, JOKA OLET TAIVAISSA!

Tämä ensimmäinen lause on monipuolinen ja syvällinen. Sillä on ihan ratkaiseva merkitys ihmiselle, oppiessaan sen oikein eli itseään velvottavasti lausumaan.

Paremmin tämän ymmärtääksemme voimme ensin pitää mielessämme ihmisen monikertaisen rakenteen. Teosofisessa kirjallisuudessa puhutaan ihmisen seitsenkertaisesta rakenteesta. Ihmisen kehityksellinen sieluntila riippuu siitä, mitkä näistä prinsiipeistä ovat toimintaan heränneitä. Ja vaikka niistä saattaa olla useampiakin heränneitä, etenkin kehittyneemmällä ihmisellä, voimme kuitenkin ajatella yhden niistä olevan voimakkaammin toimivana. Oletetaan tämän olevan alemman ajatusvälineen. Silloin hän tietoisena minätajuntana on etupäässä ajatteleva olento. Hänen minuutensa alapuolella ovat silloin kiinteä ruumis ja himoluonne, yläpuolella taas, enempi levon tilassa, henkinen kolminaisuus: ylempi ymmärrys, rakkaus ja tahto, eli manas-buddhi-aatmaa.

Nyt ihmisen henkinen tila on suhteessa siihen, minkäverran hän ottaa vaikuttimia kummaltakin puolen. Jos hän alistuu toimimaan ruumiinsa ja himoluontonsa vaatimuksia palvellen, silloin hänen katseensa on kääntyneenä maahan päin, ja hän esiintyy eläinihmisenä, sitä enemmin mitä itsekkäämmät ja voimakkaammat hänen himonsa ovat.

Kuitenkin Mestarin opetuslapseksi pyrkivässä — jollaisille Mestari tässä puhuukin — on ylempikin puoli jo ainakin alkeelliseen toimintaan herännyt. Ajattelija saa vaikutuksia ylemmiltä, manasiselta, buddhiselta ja aatmiselta tasolta. Hänen katseensa kääntyy ikävöiden ylöspäin, aiheuttaen hänessä palavan hartauden ja antaumuksen, josta edellä puhuttiin. Hän alkaa esiintyä yhä kasvavalla päättäväisyydellä henkisenä ihmisenä.

Tätä antautuvaa hartautta hän kasvattaa itsessään opettelemalla oikein lausumaan: »Isämme, joka olet taivaissa!» Ja opittuaan sen oikealla tavalla lausumaan, tulee hän yhä varmemmin vakuutetuksi siitä, että hän on taivaallinen, henkinen olento, jonka alkuperusta, Isä, on taivaissa. Hän vakuuttaa itselleen, ettei hän ole tämä mainen matojen ruoka, eikä se himojen kimppu, joka häntä kahlehtii ja vetää alas pimeyteen.

Sentähden hän päättävästi irrottaa ajatuksensa himojen orjuudesta ja kiinnittää ne henkiseen puoleensa. Eikä Jeesus opeta häntä kääntymään jonkun ulkopuolella olevan jumalan puoleen, vaan oman Korkeamman Minän, Itsen, sisässään olevan Isän puoleen. Ja silloin tämä lause ei ole pyyntö, vaan lupaus, lupaus olemaan taivaisen Isänsä poika.

Ja toiseksi, hän ei tee tätä lupausta yksin, vaan monikossa, sanoen m e i d ä n Isämme. Tällä monikossa lausumisella on laaja sisällys. Siinä lupaaja tunnustaa toisetkin veljikseen. Eikä ainoastaan sitä, vaan hän tavallaan lupaa heidänkin puolestaan, sitoutuen sillä tavalla olemaan taivaisen Isän poika, että toisetkin tulisivat hänen kauttansa tämän veljeyden, tämän yhteisen alkuperänsä tuntemaan.

Näin lupauduttuaan taivaiselle Isällemme, opettelee ihminen sitten lausumaan:

PYHITETTÄKÖÖN SINUN NIMESI.

Tämä lupaus merkitsee sitoutumista kaikessa, ajatuksissa, puheissa ja teoissa niin toimimaan, että sen kautta taivaisen Isän nimi tulisi pyhitetyksi.

Niinhän on jo maisissakin oloissa. Ajatellaan maisen hallitsijan lähettilästä toisessa valtiossa. Hänen täytyy siellä niin esiintyä ja toimia, ettei hän häpäisisi sen maan ja hallitsijan, tai hallituksen nimeä, jonka lähettiläänä hän esiintyy. Ja sama vaatimus asetetaan ihmiselle kaikissakin »asemissa». Jokainen ihminen jokaisessa toimessa ja ammatissa on jollekin tilivelvollinen, joko toiselle henkilölle, tai perheelleen, kansalleen, isänmaalleen j.n.e. Ja kaikissa näissä tuhansissa toimissa on ihmisillä ainakin hämärä velvollisuuden tunne niin toimia, etteivät häväisisi sitä jota he maineellaan edustavat.

Vielä enemmin koskee tämä vaatimus sitä ihmistä, joka päättävällä tahdollaan on kutsunut taivaisen Isänsä pitämään tilikirjaansa. Hän ei tee tätä lupausta joskus huulillaan, vaan jatkuvasti päivä päivältä, vuosi vuodelta ohjaamalla sisäistä ja ulkoista toimintaansa niin, että ulkoisina lakeina ja sisäisinä aavistuksina ilmenevä Isän nimi tulee pyhitetyksi.

Ja toiseksi tämä lupaus sisältää vielä sen, ettei ihminen etsi oman persoonallisuutensa pyhyyttä, vaan jättää kaiken pyhyyden salassa olevalle Isälle.

Oppiessaan näin ohjaamaan sisäistä ja ulkoista toimintaansa pyhityksen tiellä, opettelee hän seuraavaa lausetta:

TULKOON SINUN VALTAKUNTASI.

Jokaisessa maisessakin valtakunnassa vallitsevat omat lakinsa, joita sen valtakunnan kansalaisten täytyy tuntea ja noudattaa. Joka ei niitä noudata, hän todellisuudessa elää ulkopuolella, loisena, vaikkakin hän maantieteellisesti eläisi sen valtion rajojen sisäpuolella.

Samoin se ihminen, joka on päättänyt olla taivaisen Isänsä poika ja toimia hänen nimensä pyhittämiseksi, täytyy pyrkiä selvyyteen Isän valtakunnassa, henkisessä elämässä vallitsevista laeista. Ja näistä laeista hän pääsee kokemusperäiseen selvyyteen toimimalla korkeimman aavistuskykynsä, hiljaisuuden äänensä, neuvomalla tavalla.

Tämä ei ole mikään suullinen pyyntö tai rukous, että Isä toimittaisi valtakuntansa lähestymään meille ihmisille. Ei, vaan se on taasenkin lupaus, sisäiselle Itselle tehty lupaus, jota luvataan jatkuvalla toiminnalla. Ihminen sitoutuu kaikessa työssään noudattamaan aavistamansa sisäisen maailman lakeja. Ja niin tehdessään hän omalla toiminnallaan ilmentää, lähestyttää Isän valtakuntaa maan päälle, ihmisten keskelle.

Kun ihminen tällaisella päättäväisyydellä toimii henkisempien elämänmuotojen ilmentämiseksi, voisi olla vaara, että hän itsepäisesti jäisi määrittelemään niitä menettelytapoja, joita hän tämän tarkotusperän toteuttamiseksi noudattaa. Siksi hänen seuraava läksynsä on opetella lupaamaan:

TAPAHTUKOON SINUN TAHTOSI MAANKIN PÄÄLLÄ, NIINKUIN TAIVAISSA.

Ihmisen päättävästi toteuttaessaan edellisiä lupauksiaan, saa hän edellisen lisäksi tässä lupauksessa opetella nöyryyden, alistuvaisuuden läksyä. »Ei niinkuin minä tahdon, vaan niinkuin sinä». Hän pyrkii yhä syvempään selvyyteen suuresta kehityssuunnitelmasta, alistuen kaikessa toimimaan sillä paikalla ja sillä tavalla jota suuren kehityssuunnitelman menestyksellinen toteuttaminen vaatii. Hän kuuntelee tarkkaavaisena korkeamman minänsä ääntä, pyrkii selville Isän tahdosta, ja siten alistaa inhimillisen tahtonsa palvelemaan Isän tahtoa.

Tämä on ensimmäinen puoli tässä lupauksessa: päättäväinen nöyryys, persoonallisen tahdon alistaminen korkeammalle tahdolle. Toinen puoli on se, että hän kaikessa alistuvassa nöyryydessä ja kunnioituksessa kuitenkin kaikella tarmollaan ja päättäväisyydellään, voimallaan ja kyvyllään sitoutuu niin toimimaan, että Isän tahto yhä enemmän pääsisi tapahtumaan tässä ihmisten maisessa elämässä, niinkuin se jo tapahtuu taivaissa, henkisessa maailmassa. Hän sitoutuu toimimaan Isän tahdon aseena.

Tässä Isän tahdon toteuttamisessa ihminen pian huomaa heikkoutensa, voimiensa vähyyden. Siksi seuraava lupaus kuuluu:

ANNA MEILLE TÄNÄÄN JOKAPÄIVÄINEN LEIPÄMME.

Tämä, niinkuin seuraavatkin, jälempänä olevat lupaukset näyttää pinnalta katsoen pyynnöltä, jopa sellaiselta, jossa pyydettäisi aineellista leipää.

Kuitenkin muistaessamme kuinka Jeesus varottaa seuraajiaan murehtimasta maisten tarpeiden tähden, sekä muistaessamme kuinka näiden mietelupausten tarkotus on juuri vapautuminen aineellisuudesta, ja lupautuminen elämään Isän elämää, henkistä elämää, silloin on luonnollista, että ihminen tarvitsee henkiselle kasvulleen henkistä leipää. Sillä mitään kasvua ei synny tyhjästä, ei aineellisesti eikä henkisesti.

Tässä kasvamisessa taas on kaksi välttämätöntä puolta. Eihän ruumiskaan kasva pelkällä syömisellä; siihen vaaditaan myös työssä harjottelua. Syököön ihminen kuinka paljon ja mitä tahansa, näivettyisi hänen ruumiinsa kelvottomaksi, jos hän vain makaisi sängyssä. Mikään lihasvoima ei kehity pelkällä syömisellä, vaan yhtä paljon, ellei enemminkin, toimivan työn kautta.

Nämät molemmat tekijät vaikuttavat myös henkisessä kasvussa. Ja mikä tässä olisi ensimmäinen, vastaanotettava puoli, joka vastaisi ruumiin ravitsemista ruualla? Voisimme sanoa: ne kokemukset joita kohtalo eli karma tarjoo. Jokaisen ihmisen kohtalon varastossa on paljon purkautumatonta karmaa eli perisyntiä jonka hän on teoillaan itselleen kerännyt edellisissä maisissa elämissään. Tämä karma purkautuu kohtalon kolauksina, sieluntuskina hitaasti ihmisen kulkiessa tavallista elämän laveata tietä. Mutta kun ihminen on päättänyt saavuttaa Isänsä kulkemalla Mestarin johdolla oikotietä, jota myös sanotaan kaidaksi tieksi, silloin hän aivan pyytää, antaa luvan, että hänen karmallisen kohtalonsa ovet avautuisivat, että hänen päällensä laskeutuisivat karmansa ja syntiensä mukaiset kokemukset nopeammin, voidaksensa sekä veloistaan vapautua ja niiden aiheuttamissa kokemuksissa ja kärsimyksissä viisastua ja vahvistua. Sillä kokemuksethan ihmistä viisastuttuvat, kärsimykset vahvistavat.

Tämä merkitsee käytännössä ensiksikin kärsivällisyyttä. Ihminen ei pyri pakenemaan kohtaloansa välttääkseen kärsimyksiä. Hän alistuu ottamaan kohtalonsa vastaan, viisaasti ja kärsivällisesti sitä kantamalla.

Samoinhan täytyy ruumiillistenkin voimien tavottajan tehdä; täytyy alistua treenaajansa, harjottajansa neuvomaan ruokajärjestelmään, jos mieli saavuttaa tavoteltavaa päämäärää.

Toiseksi tämä lupaus kasvattaa luonteen lujuutta, itsenäisyyttä. Ihminen ei pyri etsimään kärsimystensä syytä itsensä ulkopuolelta, Jumalasta, paholaisesta tai toisista ihmisistä. Hän myöntää kaiken olevan kohtalonsa, karmansa, purkautumista, jota ei voiteta nurisemisella, vaan päättävällä ja samalla nöyrällä kärsimysten kantamisella.

Mutta samoin kuin ruumiin voimien kasvuun ei riitä pelkkä syöminen, vaan täytyy sen ohella harjotella työntekoa, samoin ei henkiseen kasvuun riitä pelkkä alistuvaisuus kärsimysten kantamisessa. Siinäkin edellytetään työtä. Ihminen ryhtyy kaikkien karmallisten vaikeuksien keskellä tekemään sitä työtä minkä hän sisimmässään tuntee korkeimmaksi, ihanteellisemmaksi.

Rukouksena eli lupauksena tämä merkitsee, että ihminen ei tahdo valikoida työtänsä alemman minänsä toivomusten mukaan, vaan päättävästi ryhtyy siihen työhön jota Isän valtakunnassa hänelle tarjoutuu. Edellisissä lupauksissa hän jo on sitoutunut niin toimimaan, että Isän tahto tapahtuisi, että Isän valtakunta lähestyisi. Tässä hän lisäksi lupautuu toimimaan siinä työssä mikä hänelle henkisessä maailmassa osoitetaan. Hän on matkalla siihen suuntaan josta Ilmestyskirjassa (22:2) sanotaan: »Joka kasvoi kaksitoistakertaisen hedelmäsadon, antaen kunakin kuukautena hedelmänsä.» Ja mitä suuremmalla innolla ja päättäväisyydellä hän toimii, sitä nopeammin hänen työkykynsä kasvavat. Kuvaavasti Jeesus sanokin: »Minun ruokani on se, että teen hänen tahtonsa, joka minut lähetti, ja täytän hänen tekonsa» Joh. 4:34. Ja tämä lähettäjänsä tahdon täyttäminen on oleva jokaisen ihmisen todellisin ruoka.

Kun ihminen näin karmallisten vaikeuksien keskellä taistelee ja toimii, siten kasvaen tiedossa ja voimassa, saattaisi hänellä olla vaara kasvaa tylyksi, säälimättömäksi. Siksi hänen on opittava lupaamaan:

JA ANNA MEILLE VELKAMME ANTEEKSI, NIINKUIN MEKIN ANNAMME ANTEEKSI VELALLISILLEMME.

Tämä rukous on ainakin jossain määrin tullut niin tulkituksi, että tässä pyydettäisiin Jumalaa antamaan anteeksi, pyyhkäsemään henkisen elämämme tililtä ne synnnit ja rikkomukset, joita tieten tai tietämättämme olemme tehneet. Mutta asia muuttuu aivan, muistaessamme, ettei rukoilija tässä käänny jonkun ulkopuolisen Jumalan, vaan Isän, korkeamman Itsen puoleen. Ja pyytäessään Itseltä anteeksi, silloin hän juuri velvottaa itsensä niin toimimaan, että hän tämän toimintansa kautta saisi maksaa karmallisia velkojansa.

Toinen puoli tässä lupauksessa ilmenee jatkuvassa pyrkimyksessä lähentää koko olemustaan Isän kaltaisuutta, henkisen elämän laatua kohti. Henkinen elämä on sääliä, myötätuntoa, armahtavaisuutta ja anteeksi antoa. Tähän ihminen sisässään ikävöi ja pyrkii. Hän kieltäytyy käyttämästä suurenevia tietojaan ja voimiaan tylysti toisia kohtaan, opetellen olemaan sääliväinen ja anteeksiantavainen.

Tähän tämä lupaus juuri tähtääkin. Hän antaa Isänsä, korkeamman minänsä edessä lupauksen, että kaikki karmalliset velat, joko menneissä tai nykyisessä ruumistuksessa tehdyt, saavat tulla hänen kannettavakseen, jotta hän siinä tulessa oppisi anteeksi antamisen läksyn. Hän aivan pyytää, tai antaa luvan, että vain sikäli hänen velkataakkansa saisi lakata hänen sieluansa painamasta, mikäli hän puolestansa oppii velallisillensa anteeksi antamaan. Se on anteeksiantamisen suuri läksy, jota hän tässä lupautuu oppimaan. Vielä on tässäkin lupauksena toimiva puoli. Kun ihminen tekee tämän lupauksen monikossa, »niikuin m e k i n annamme anteeksi», sisältyy tähän lupaus niin toimimaan ja työskentelemään, että m e, s.o. ihmiset, oppisivat anteeksi antamaan. Ihminen tässä lupautuu olemaan myötätunnon ja anteeksiannon suolana ja hapatuksena maailmassa. Koko hänen toimiva olemuksensa on oleva elävänä saarnana: »Sillä jos annatte ihmisille anteeksi heidän rikkomuksensa, niin taivaallinen Isänne myös antaa teille anteeksi; mutta jos ette anna ihmisille anteeksi heidän rikkomuksiaan, ei Isännekään anna anteeksi teidän rikkomuksianne».

Tämä myötätunnon ja anteeksiannon kasvattaminen tuntuukin olevan »Isämeidän» pääsisältö. Sillä tämän lupausten sarjan loputtua seuraakin juuri kertomamme loppujulistus. Ja todellakin: suuri askel on otettu henkistä elämää kohti ihmisten opittua antamaan anteeksi toisilleen, jolloin kukaan ei tee vaatimuksia toisille.

Ihmisen antaessa näin luvan, että karmallinen velka saa levätä hänen päällään, purkautuakseen vain siinä anteeksiannossa jota hän osottaa rikkovaa veljeä kohtaan, ja toiseksi siinä työssä mitä hän tekee ihmiskunnan kehityksen auttamiseksi tuota päämäärää kohti, voisi olla tarjolla vaara, että pyrkijä väsyisi, joutuisi siihen kiusaukseen, että jättäisi sen tien jota on lupautunut kulkemaan. Siksi seuraava lupaus on:

ÄLÄKÄ JOHDATA MEITÄ KIUSAUKSEEN.

Näin lausuttaessa Isälleen, todelliselle Itselleen, on se lupautumista, sitoutumista niin toimimaan, ettei hän luiskahtaisi jollekin niistä kiusauksista, jotka houkuttelevat häntä pois siltä tieltä, jota hän on lähtenyt kulkemaan. Tämä lupaus merkitsee nöyryyttä, päättävää kuuliaisuutta niille huomautuksille ja opastuksille joita hiljaisuuden ääninä hänen sielussaan kaikuu.

Tämä ei siis ole pyyntö jossa pyydettäisi kiusauksia poistettavaksi. Sillä kiusaukset sisältyvät itse elämään. Kiusaus aukenee aina yhdessä toimintatilaisuuden kanssa. Kiusaus on tavallansa kahdenlainen. Ensimmäinen kiusaus houkuttelee lankeemaan sellaisiin tekoihin joita ei pitäisi tehdä, jotka teot ovat häpeäksi taivaisen Isän nimelle, jota hän on luvannut pyhittää. Toinen kiusaus on, että jättää tekemättä sen, mitä pitäisi tehdä.

Tällä tavalla kiusaukset sisältyvät itseensä elämään, eikä niitä voida poistaa. Ainoa mitä ihminen voi, on päättävästi kuunnella Isän ääntä, seurata sitä, käyttämällä korkeamman minänsä tervettä arvostelukykyä.

Jos hän antaisi itsensä langeta alemman minänsä esittämiin kiusauksiin, silloin tämä hänen heikkoutensa koituisi taas kiusaukseksi toisille; hänen lankeemuksensa tulisi voimaksi joka magneetin lailla vetäisi toisiakin mukanaan. Siksi tällaisen lupauksen tekijä ei voi toimia hetkellisen innostuksen vallassa. Sillä innostus kestää vain ajan, joka kuluttaa voimat turhassa huhtomisessa, jonka jälkeen seuraa väsymys, lamautuminen. Ihmisen täytyy itselleen selvittää kuinka elämä on jatkuvaa työtä ja ponnistelua. Hänen lupauksensa sisältyy siis jatkuvaan toimintaan, joka sellaisenaan todistaa henkisen elämän mahdolliseksi ihmiselle.

Seuraa sitten viimeinen lupaus:

VAAN PELASTA MEIDÄT PAHASTA.

Kun inhimillinen elämä muodostaa vain yhden renkaan kehityksen pitkässä ketjussa, ollen viimeinen fyysillisesti näkyvässä osassa, silloin sen tehtävä on pelastaa kehittyvä elämä aistillisuuden pahasta henkisyyden vapauteen.

Jos ihminen katselee taakseen, himoitsee menneisyyttä, menneitä hyviä päiviä, tahtoo kiinnittää itsensä nykyisyyteen, silloin hän on kiintynyt pahaan. Pahasta pelastuminen merkitsee siis, että ihminen jatkuvasti päivä päivältä, vuosi vuodelta riuhtaisee itsensä irti kaikesta mikä hidastuttaa kehityksen kulkua vapautumista kohti.

Ja kun ihminen itse on oleva se tie jota pitkin hänen kehityksensä kulkee, niinkuin »Valoa Tielle»-kirjassa sanotaan, silloin hänessä itsessä on sekä kulkua hidastuttava paha, että kulkua jouduttava hyvä voima. Paha on hänen alempi, persoonallinen itsensä, joka aina haluaa pysähtyä paikalleen, mahdollisimman suuren mukavuuden ja aineröykkiön ympäröimänä. Hyvä taas on ihmisen ylempi puoli, kuolematon Itse, Isä taivaissa, joka ihmisen sielussa, omassa tunnossa näyttää tietä ylöspäin.

Kun ihminen sanoo: »pelasta meidät pahasta», niin se merkitsee: pelasta meitä itsekkäisyydestämme, persoonallisista pyyteistämme, hitaudestamme. Esittäessään tämän pyynnön Isälleen, hän sillä lupaa aina kuulla ylemmän minänsä ääntä, hävittäen sillä kuulijaisuudellaan ne alemmat taipumuksensa, jotka aina hidastuttivat hänen kulkuaan, takerruttamalla hänet kaikkiin tiellä kohtaamiinsa kiusauksiin. Ainoastaan mikäli hän tästä hitauden pahasta vapautuu, sikäli hän lisääntyy hyvässä. Ja tehdessään tämänkin lupauksen monikossa, hän sillä tunnustaa kaikkien ihmisten olevan samaa kokonaisuutta. Ja tämän kokonaisuuden pahasta pelastumiseksi hän taivaisen Isänsä poikana lupautuu työtä tekemään.

Sitten lupaaja lisää:

SILLÄ SINUN ON VALTAKUNTA JA VOIMA JA KUNNIA IANKAIKKISESTI.

Isämeidän rukous ei siis ole pyyntö ulkoiselle Jumalalle, jolta pyydettäisi yhtä ja toista. Se on lupaus sisäiselle Isälle, joka on kätkettynä jokaiseen olioon. Se lupaus lausutaan jatkuvalla mietiskelyllä ja toiminnalla, aina pyrkien koko olemuksellaan elämään näitä lupauksiaan.

Isämeidän on lupaus ja mietiskelyopas sille ihmiselle, joka tosissaan tahtoo luopua kuoleman alaisesta elämästä, siirtyä elämään kuolemattomuuden valtakunnassa, jonka peruslakeina on totuus, viisaus uhrautuvassa veljesrakkaudessa, sekä palava tahto toimia yhdessä korkeampien voimien kanssa kehityksen hyväksi.

J. R. H.
1917: 299—308

KAKSI MAAILMAA

Kaksi maailmaa. Minkä ajatuksen sarjan nuo kaksi sanaa loihtivatkaan eteemme. Ja kun nyt aion puhua kahdesta maailmasta, niin teen sen vaan eräässä määrätyssä rajotuksessa. En aio puhua eri tasoista, en niistä maailmoista joita kynnys erottaa, enkä edes varsinaisessa merkityksessä maailman- ja taivaanvaltakunnasta.

Aion puhua kahdesta elämänymmärryksestä, kristillis-materialistisesta ja teosofisesta. Sillä näistä kahdesta elämänymmärryksestä voidaan puhua aivan kuin kahdesta eri maailmasta. Ne eroavat toisistaan kenties yhtä vaikealla juovalla kuin ne maailmat joita kuolema erottaa. Ja määrätyltä kannalta katsottuna on niiden ero ehkä suurempikin.

Nämä kaksi maailmaa, kristillis-materialistinen ja teosofinen, ovat samalla kertaa olemassa ihmisten keskellä, mutta ovat ne laadultaan ja elämältään aivan erilaiset. Ne edustavat eri kehityskausia. Teosofisessa kirjallisuudessa, etenkin Salaisessa Opissa, puhutaan jugoista, aikakausista, joita mainitaan neljä: kulta-, hopea-, vaski- ja rautakausi. Kultakausi on pisin, rauhallisin ja onnellisin, rautakausi lyhyin ja rauhattomin; se on kiirehtimisen ja päättämisen aika.

Nämä neljä jugaa kenties esiintyvät kaikkien muodollisten maailmojen elämässä. Eiköhän voitaisi sanoa niiden heijastuvan ihmisen yhteydessä maisessa elämässäkin. Puhutaan ihmisen neljästä ikäkaudesta: lapsuus, nuoruus, miehuus ja vanhuus. Je uskonnot ja sivistykset ovat tietysti saman lain alaisia. Ja jos kysyisimme missä kaudessaan europalais-kristillinen maailma on, niin voisimme Salaisen Opinkin mukaan sanoa sen olevan rautakaudessaan. Vanhasta kulta-ajasta siinä ei ole mitään jälkeä. Siinä ilmenee erinomainen rauhattomuus, kiire ja hoppu, aivankuin tilinteonpäivää odottaessa. Siinä mennään aivan niinkuin höyryn ja sähkön voimalla, sukellusvenheillä ja lentokoneilla. Siinä vallitsee aivan tuollainen tunnelma: katsokoon jokainen eteensä, pelastakoon jokainen mitä pelastaa voi.

Missähän lienee syy, että europalainen sivistys on joutunut tuollaiseen hirmuiseen hätään ja hoppuun?

Ymmärtääksemme tätä täytyy heittää silmäys aatteiden maailmaan. Kaikki muotojen maailmat syntyvät ja ovat olemassa aatteiden maailmassa. Sieltä ne vähitellen laskeutuvat alas karkean aineen maailmaan. Ja mitä syvemmälle aineeseen laskeudutaan, sitä pettävämpää ja harhanomaisempaa ja silmänräpäyksellisempää muotojen elämä on. Kaikki muodot, rakennukset ja suunnitelmat, vaihtelevat nopeasti. Ja kun ihmiset ovat sieluineen noihin järeimpiin muotoihin takertuneet, synnyttää se heille merkillistä hätää, touhua ja kiirettä. Aina kun saadaan joku asia valmiiksi, on loppu ja häviö samalla uhkaamassa.

Toista on jos joku sivistys, joku elämänymmärrys, elää kulta-ajassaan. Silloin se lepää perustuksillaan vielä ylemmillä tasoilla, sielullisilla ja henkisillä tasoilla. Siellä arvot ovat pysyvämpiä, todellisempia. Siksipä kulta-aikaansa elävässä sivistyksessä vallitsee tyynempi, rauhallisempi henki. Ja jos nyt sanomme teosofisen elämänymmärryksen elävän vielä henkisellä tasolla, silloin se elää kulta-ajassa, tyynemmässä, rauhallisemmassa ajassa.

Tästä johtuu, että ne ihmiset jotka ovat takertuneet rautakauden elämänuskoon, jotka ovat sielultaan mukana kaikessa europalaisen sivistyksen kanslia-, virasto-, välitys-, asioimis-, huijaus-, keinottelulaskelmissa, ne eivät sano saavansa kiinni teosofiasta. Se on heille kovin pilventakaista, kovin haaveellista, käsittämätöntä. He eivät kykene matemaattisen tarkasti laskemaan sen tuottamia virkaylennyksiä, osinkoja, kuponkeja, prosentteja, arvoa ja mainetta. Siksi se on heille vierasta. Jos he ryhtyisivät sitä tutkimaan, veisi se sekaisin laskut ja numerot heidän päässään; se hämmentäisi perustukset koko heidän elämänkatsomukseltaan. Siksi se on heistä hullua, jonninjoutuvaa haaveilua. Siksi he suorastaan pelkäävät sitä.

Teosofisesta elämänymmärryksestä saapi kiinni vain sellainen ihminen, sellainen kansa, joka on väsynyt tuohon kalijugan, rautakauden hirmuiseen hätään ja hoppuun, joka osaa kohottaa älynsä ja tajunsa henkisille tasoille. Ja senpätähden sellainen ihminen joka on omaksunut teosofisen elämänuskon, elää aivan kuin toisessa maailmassa, kulta-ajassa. Hän katselee tätä rautakauden, tätä vanhan maailman hätää ja hoppua aivankuin sivultapäin, ylhäältä päin, toisesta maailmasta. Hänen elämänsisältönsä ei ole rahassa, osingoissa, prosenteissa ja kupongeissa laskettavissa. Hänen elämänuskonsa lepää ylempien tasojen arvoissa, ja siksi eivät alemman maailman tulipalot, kurssitappiot, maanjäristykset, menetykset, ne eivät tee häntä rauhattomaksi, hätäileväksi.

Vanha kirkollismaterialistinen sivistys elää todellakin rautakaudessaan, tuomiopäivässään. Ja ne ihmiset ja kansat jotka ovat sieluineen siinä mukana, ne todella elävät hirmuisessa pelossa, tuomion odotuksessa. Heidän elämänsä on kuin viimeisellä kortilla, asemansa niinkuin sellaisessa talossa, jonka naapurissa loimuu tulipalo, josta kipinät sinkoilevat hänen talojensa kattojen päälle.

Kaiken tuon tulipalon keskellä voi olla aivan toinen maailma, teosofinen maailma, tyynen rauhallisen toiminnan maailma. Niin on vielä nykyään. Kenties joskus tulevaisuudessa suhteet muuttuvat. Se tapahtuisi sitä nopeammin jos teosofinen elämänymmärrys tulisi vedetyksi kovin alas, kovin lähelle kirjotuskoneita, laskukoneita; kanslioita, virastoja, osastoja; päällikköjä, apulaisia, juoksupoikia; kuponkeja, prosentteja, osinkoja; sääntöjä, pykäliä, pöytäkirjoja.

Onhan silloin tällöin Seuran jäsenten kesken, sen kokouksissa, j.n.e. kuulunut ääniä, että teosofia on liian abstraktista, liian aatteellista; se olisi saatava enemmän käytännölliseksi. Tässä on mielestäni arka kohta. Sillä jos tätä tietä mennään, tulee teosofia pian yhtä lähelle maata, yhtä käytännölliseksi, yhtä numeroperäiseksi, kuin vanha rautamaailma. Ja silloin teosofiakin olisi kalijugassaan.

Mielestäni olisi onnellista antaa teosofian pysyä korkealla, henkisyyden kultamaailmassa. Silti se ei tarvitse olla meille vieras, se ei tarvitse olla meistä kaukana. Me vaan koetamme astua teosofian luo, emmekä odota sen painumista meidän luoksemme. Me voimme toivoa ja toimia niin, että käytännöllinen elämä tulisi teosofiaksi, eikä päinvastoin.

Lisäys. Kun edellinen jo oli kirjotettu ja lähetetty, sain tilaisuuden lukea A. V:n kirjotuksen »Eräs näkökohta veljeyden toteuttamisessa» Tietäjän 7—8 numerossa. Siinä A. V. on esittänyt huomattavia ajatuksia; etenkin jälkikirjoituksessa hän tuntuu mielestäni osuneen oikeaan. Hänen kirjotuksensa herätti toivoa ja avasi tietä.

Kunhan me Suomen teosofit nyt vain osaisimme ja jaksaisimme.

Kantaakseni minäkin osaltani korteni yhteiseen kekoon, tahtoisin sanoa jonkun sanan veljeyspykälän passiivisuudesta. Kun tätä veljeyspykälää sanotaan passiivisuudeksi, niin on pyrittävä ymmärtämään millä tavalla se on passiivinen.

Itse määritelmä »veljeys» on sellainen, että sen voi eräällä tavalla tulkita passiiviseksi. Mielestäni ymmärrän tämän passiivisuuden niin, että liittyessämme T. S:n meitä elähyttää yhtenä tekijänä pyrkimys tunnustaa kaikki ihmiset veljiksemme. Ja kun sen teemme, silloin on hyvä pyrkiä harjottamaan passiivista veljeyttä siten, ettemme pyydä keltään mitään. Me emme liity T. S:n siksi, että meillä siinä olisi veljiä joiden apuun voisimme luottaa persoonallisissa vaikeuksissamme. Sillä niin tehdessämme, jäädessämme odottamaan joitakin etuja itsellemme, silloin käsityksemme veljeydestä olisi jotakuinkin epäiltävää, se lähentelisi mustaa veljeyttä.

Tämän vuoksi ei itse Mestaritkaan, ei T. S:kaan, voi keltään mitään pyytää. Me liitymme T. S:n vapaasta tahdostamme. Meitä elähyttää — vaikkemme olisi siitä järkitajunnassamme selvästi tietoisiakaan — veljeyden tunne. Me ainakin vaistomaisesti aavistamme ihmisten kurjuuden johtuvan siitä, etteivät ihmiset tunnusta toisiansa veljikseen, vaan pitävät heitä hyvinvointinsa välikappaleina. He saattavat silloinkin liittyä yhteen veljeskunniksi, etujensa tähden. Veljiä he silloinkin ovat, mutta ryöstäjäveljiä, pimeyden veljiä. Voisimme sanoa: T. S:n tarkotusta varten on passiivinen veljeys välttämätön. Mielestäni ei oikea veli pyydä keltään mitään; hän ei loukkaa toista, ei tuomitse toista. Tälle pohjalle asettuen saattaa valkoisia voimia palveleva veljeskunta pysyä pystyssä.

Jaksaessamme asettua sisäisesti vahvistuneena tälle lujalle passiivisen veljeyden pohjalle, silloin tulevat eteemme T. S:n kaksi muuta pykälää, joiden mukaisen toiminnan edistäminen kysyy kaikkia voimiamme, jossa voimme kaikkemme ponnistaa ja uhrata.

Tämä ei suinkaan tapahdu siksi, että tutkija itse löytäisi rauhan ja onnen tutkimuksissaan — vaikka hän senkin löytäisi — vaan että hän työllänsä edistäisi järkevän elämänymmärryksen tunnetuksi ja tunnustetuksi tulemista. Jos T. S:a jäsentensä työn kautta voisi vakaannuttaa järkevää käsitystä elämästä, silloin kaikki taloudelliset ja yhteiskunnalliset olot vähitellen itsestään korjaantuisivat. Teosofian täytyy hapattaa uudistuksillaan sisästäpäin. Sillä maailmassa on yllinkyllin ruumiillisen elämisen tarpeita, kunhan vain opimme niitä käyttämään. Teosofia ei voi toimia uudistuksien puolesta väkivaltaisesti, ei voi nojata miekkaan, pistimiin, vangitsemisiin. Ei liioin ole tehtävämme huolehtia sairaaloista, köyhäintaloista, hulluinhuoneista. Teosofian tehtävänä ei ole paikkailla yhteiskuntaa tukemalla noita ihmisten tyhmyyksiä, raakuuden ja itsekkäisyyden aiheuttamia välttämättömyyksiä. Kaikki tuollaiset laitokset ovat välttämättömiä seurauksia siitä, että pimeät voimat hallitsevat yhteiskunnissa ja, niinkuin A. V. sanoo, myöskin kirkossa. Jos sensijaan saataisi luonnonlakien ja henkisen maailman lakien mukainen elämänymmärrys tunnetuksi ja tunnustetuksi, silloin hulluinhuoneet, köyhäintalot ja sairaalat tulisivat vähitellen tarpeettomiksi. Enkä pidä aivan

välttämättömänä perustella uusia järjestöjä. Sillä meillä on T. S:ssä juuri tätä tarkotusta varten perustettu järjestö. Juuri siinä järjestössä on jokaisella suotuisa tilaisuus ryhtyä tarmokkaaseen toimintaan peruskiven laskemiseksi ihmiskunnan veljeydelle. Emme ainakaan tarvitse odottaa kädet ristissä uuden järjestön perustamista.

Ehkä saisin vielä lyhyesti mainita erään kokemukseni. Satuin kerran lukemaan erään kirjan jossa tekijä kertoeli omia kokemuksiaan ja taistelujaan. Vaikka hän edustikin teosofialle vastakkaista elämänymmärrystä, ihastuttivat ja lämmittivät mieltäni kuitenkin hänen ponnistuksensa työssä ja kärsimyksissä. Silloin ajattelin: olisipa tuollainen into ja voima teosofian palveluksessa. Jospa kirjottaisin hänelle. Ehkä hän tutustuttaisi itsensä teosofiaan, luopuisi silloisista käsityksistään ja ryhtyisi samalla palavalla innolla ajamaan teosofian asiaa. Olinpa jo vähällä ryhtyä kirjottamaan hänelle. Mutta onneksi välähti mieleeni toinen puoli asiassa. Minäkö menisin kirjottamaan hänelle? Häntäkö, vanhaa miestä, minun pitäisi työhön kehottaa? Itselleni minun pitäisi tuo kehotuskirje kirjottaman. Ja silloin minä hiukan häpesin itseni edessä. Enkä voinut olla ryhtymättä sommittelemaan tuota kehotuskirjettä itselleni. Ja tässä nyt yhä edelleen jatkan sen sommittelemista ja kirjottelemista.

J. R. H.
1917: 363—367

AUTUAITA OVAT RAUHANTEKIJÄT

Kun nykyajan uskovaiselta kysytään mistä johtuu ihmisten autuus, niin saa useammalta vastauksen: kun uskoo Jumalan Pojan sovittaneen meidän syntimme Golgatalla, silloin tulemme kuoltuamme autuaiksi.

Tällainen oppi on kehittynyt Kristuksen opin pohjalle, kun Uuden Testamentin kuvakieli, jota apostolit niin runsaasti käyttävät, on ymmärretty kirjaimellisesti. Mutta jos ajattelemme nimellä Jeesus Kristus olevan ainakin kahdenlaisen merkityksen ensiksi historiallisen henkilön nimenä ja toiseksi edustamassa jokaisen ihmisen korkeampaa minää, joka alemman itsekkään minämme ylivallan alaisena on meissä jokaisessa tavallansa ristiinnaulittu, silloin ymmärrämme Jumalan Pojan uhrin yksilöllisenä Golgatauhrina, joka kehityksen kuluessa pääsee jokaisessa ihmisessä aikanansa esille ja pelastaa alemman minän, ottaen kantaaksensa ja sovittaaksensa sen synnit ja rikkomukset. Tällä tavalla jokaisessa ihmisessä ylempi puoli voi aikanansa sanoa: »minä olen uhrattu maailman syntien sovitukseksi.» Ylempi minä, joka on ainosyntyinen Jumalan Poika, ottaa sovittaakseen maailman synnit, ne synnit, joita maailmallinen, alempi minä on hallitusajallansa tehnyt ja joita se ei kykene sovittamaan.

Kun näin sisäisesti ymmärrämme Golgatauhrin, silloin uskomisemme Jumalan Poikaan saa paljon syvemmän merkityksen. Se merkitsee silloin sitä, että uskomme sisässämme olevaan Jumalan Poikaan, joka pelastaa meidät maailmasta, s.o. itsekkäästä maailmallisesta elämästä silloin, kun sisäisellä päättäväisyydellä alistamme alemman minämme Kristuksen, ylemmän minämme kuuliaisuuteen.

Kun näin ymmärrämme Kristus-uhrin, silloin käsitämme myös autuutemme johtuvan määrätystä sisäisen kehityksemme tilasta. Ja niinpä kuulemmekin historiallisen Kristuksen, maailman opettajana kuuluisassa vuorisaarnassansa selvästi määrittelevän, mistä ihmisen autuus johtuu. Hän ei sano esim. tällä tavalla: Kun minä nyt olen lyhyen ajan teidän keskellänne ja te sitten »ylennätte» minut ristinpuulle, tapatte minut häväistynä ja ruoskittuna, ja sitten lujasti uskotte tällä työllänne ja minulle tuottamallanne kärsimyksellä sovittaneenne Jumalan, silloin olette autuaita. Ei historiallinen Kristus tällaista järjettömyyttä opeta. Hän määrittelee ihmisen olevan autuaan sisäisen sieluntilansa perusteella. Hän sanoo: Autuaita ovat hengessään köyhät, murheelliset, sävyisät, jotka isoovat vanhurskautta, laupiaat, puhdassydämiset, rauhantekijät ja vanhurskautensa tähden vainotut. Matt. 5:3—10.

Meidän on turhaa takertua myöhempiin ja pienempiin selittäjiin koska tässä on itse historialliselta Kristukselta näin selvät autuuden määritelmät. Siksipä meidän ei pitäisi hukata aikaa toimettomuudessa, eikä kaikenlaisten vertauskuvallisten esitysten väärinymmärtämisessä, vaan paremminkin ryhtyä mietiskelemään kuinka nämät autuudenjulistukset ilmenevät käytännöllisessä elämässä. Sellaiseksi tutkielmaksi ottakaamme tällä kertaa julistus: »Autuaita ovat rauhantekijät, sillä heidät on kutsuttava Jumalan lapsiksi».

Tämä julistus on hyvin käytännöllinen ohje. Tavallinen ihminen tuntee miltei vahingoniloa saadessaan toiset riitelemään, hän miltei tuntee jotakin tehneensä saadessaan toiset ihmiset tai eläimet tavalla tai toisella toisiansa haavoittamaan. Ja tämä sieluntila voi esiintyä monessa kehitysasteessa, julmimpana tietysti silloin kun ryhdytään suoranaiseen veritöhön, ihmistä tai eläintä kohtaan. Läheistä sukua tälle on, kun nautinnon sekaisella mielenkiinnolla kuunnellaan ja luetaan sanomia veritöistä, sodista ja murhista.

Näin ei voi Kristuksen opin seuraaja tehdä. Hän noudattaa rauhan ohjelmaa. Mieluummin hän kärsii vääryttäkin kuin ryhtyy edes itsepuolustukseksen käräjiä käymään. Hänen kunniansa ja maineensa ovat uhratut tälle alttarille; hän ei niitä ryhdy puolustamaan. Ja muiden olentojen keskinäisissä väleissä hän mieluimmin näkee rauhaa kuin riitaa. Joutuessaan keskusteluun jonkun riita- ja käräjäaikeita hau-

tovan henkilön kanssa ei hän koeta antaa lisää yllykettä hänen riidanhalulleen, vaan pikemmin koettaa taivuttaa rauhaan ja sovintoon. Hän harkitsee tarkoin puhettansa, jottei missään antaisi aihetta riitaan, sekä käyttää kaikkia tilaisuuksia rakentaaksensa rauhaa riitelevien kesken. Näin tehden hän toimii Jumalan poikana maanpäällä.

J. R. H.
1917: 395—398

Kirjeitä toimitukselle:

Marjatan rengas. Antti Venna on esittänyt mielenkiintoisia ajatuksia lokakuun Tietäjässä kirjotuksissa »Marjatan Rengas» ja sen jatkossa »Uni».

Hän ajattelee kuinka meidän pitäisi olla yhteistoiminnassa sosialistien kanssa. Hyvä. Mutta samoin voisimme olla vuorovaikutuksessa muidenkin, esim. maamme sanomalehdistön kanssa. Perustaja sihteerimme — jonka arvon T. S:n 10:s vuosikokous antoi tähänastiselle ylisihteerillemme kirjailija Pekka Ervastille, hänen kieltäytyessään toistaiseksi ylisihteeriydestä — perustajasihteerimme mainitsi äsken Tietäjässä jokapäiväisen sanomalehden perustamisesta, josta ei kuitenkaan voine tulla valmista nykyisissä vaikeissa oloissa.

Emme kuitenkaan tarvitsisi jäädä tässäkään asiassa toimettomiksi. Onhan maassamme paljon sanomalehtiä. Ja varmaankin ainakin jotkut niistä kaipaisivat jotakin uutta henkisen elämän ymmärryksen alalla. Niillä pitäisi olla käytettävänä tämän suuntaisia kirjotuksia. Siksipä käännyn valmiilla ehdotuksella sanomalehtien toimittajain, yksityisten henkilöiden ja kaikkien asianharrastajain puoleen: allekirjottanut ryhtyisi kirjottamaan pieniä kirjotuksia, esim. »sunnuntailuettavaa», siinä teosofien valaisemassa alku- tai uus-kristillisessä hengessä, mikä ilmenee kirjottamissani kirjoissa ja kirjotuksissa. Jos nyt joku ottaisi huolehtiakseen sellaisten kirjotusten julkaisemisesta sanomalehdissä, koettakoon tehdä sopimuksia lehtien kanssa ja esittäköön minulle mahdollisemman valmiin tarjouksen. Pienen tekijäpalkkion varaaminen olisi toivottavaa, koska silloin voisin uhrata enemmän aikaa sellaisten kirjotusten synnyttämiseen. — Sama kirjotus voisi tulla joko yhteen tai useampaan lehteen.

Jos joku voisi ja haluaisi ryhtyä tällaiseen yhteistoimintaan, voisi tehdä tarjouksensa allekirjottaneelle osotteella Teosofinen päämaja, Oulunkylä. Ollen aina matkoilla, täytyisi kirjeenvaihto mennä tätä tietä, vaikka se käykin hitaasti.

Tämä esitys ei tietysti mitenkään estä jokaista yksityisesti toimimasta parhaansa tässä asiassa.

J. R. Hannula.
1917: 435

Uusia kirjoja:

Uusi Jumala on P. E:n uuden kirjan nimenä. Hinta 2 mk. Vähän outo nimi. Mutta mikä älyn lento ja sydämen lämpö siinä huokuukaan! Erittäinkin jälleensyntymistä esitettäessä. Riemuitsin lukiessani erittäinkin sentähden, että siinä jälleensyntymisoppi niin elävästi esitetään, että siinä mennään Paavalin viisauteen, tehdään se yksinkertaisilla vedoilla eläväksi ja lämmittäväksi.

Jospa se kirja löytäisi monen luo, pääsisi monen älyä valaisemaan, monen sydäntä lämmittämään!

J. R. H.
1917: 436

LUTHERUSTA MUISTELLESSA

Viime loka- ja marraskuun vaihteessa vietimme Lutheruksen ajaman uskonpuhdistuksen 400-vuotista muistojuhlaa.

Tällaiseen juhlaan suhtautuivat ihmiset tietenkin useammalla eri tavalla. Nekin jotka uskonnollisina kunnioittivat hänen työtään, voidaan erottaa kahteen suureen luokkaan. Ensimäisessä luokassa ovat tunteeseen perustuvan uskon ihmiset. Sellaisina ollessamme on suhteemme Lutheriin ja uskonpuhdistukseen jokseenkin tällainen: Me pidämme itseämme onnellisina ihmisinä ja iloitsemme siitä, että kuulumme Evankelis-lutherilaisiin. Sillä Lutherus mielestämme, niin uskova tunne-ihminen arvelee, osasi asettaa uskonnon ja kirkollisen jumalanpalvelusjärjestelmän oikealle tolalle, vapauttaen itsensä ja seuraajansa monista sellaisista kirkollisista erehdyksistä.

Tuollaisena uskovaisena, jos sellaisia olemme, riipumme lujasti Lutherin opissa, luullen siten varmimmin pelastuvamme. Silloin toiset kristilliset kirkkokunnat, roomalais- ja kreikkalaiskatoliset, ja muut, ovat mielestämme epäiltäviä; ne saattavat johtaa ihmisiä harhaan, puhumattakaan muista maailman uskonnoista.

Jotakuinkin tuollainen on uskovan tunne-ihmisen suhde ja asema lutherilaisuudessa. Tämä tila luhistuu kohta kun ihmisen järki

herää henkisesti. Koettakaamme seurata tämän ihmisen uskonnollisia selvittelyjä. Järjellishenkiseen ajatteluun herännyt ihminen täytyy ensiksikin kysyä itseltään: Mistä oikeastaan johtuu, että uskontojen joukossa lukeudun lutherilaisiin? Miksi en ole esim. kalvinisti? Mistä minun lutherilaisuuteni oikastaan johtuu? Ja monipuolisesti asiaa seulottuaan hän huomaakin olevansa lutherilainen — maantieteellisistä seikoista; etupäässä siitä. Hän on lutherilainen siksi, että on syntynyt sellaiseen ympäristöön missä vallitsee lutherilainen uskonto ja että hänet on pienestä pitäin siihen kasvatettu. Hän on sellaisinaan omaksunut ympäristöltään ja opettajiltaan ne perustelut joilla lutherilaisuus asetetaan muita ylemmäksi, samoin kuin nekin iskusanat joilla muita uskontoja poljetaan. Olisipa hän syntynyt Kalvinin oppia kunnioittavien ihmisten keskellä, silloin hänelle olisi yhtä varmasti selvillä ne totuudet jotka asettaisivat Kalvinin opin muita ylemmäksi. Samoin ne heikkoudet lutherilaisuudessa joiden tähden hän ei voi hyväksyä lutherilaisuutta. Ja hänen järjensilmänsä avautuvat edelleen näkemään, kuinka samat syntymä- ja kasvatusseikat valuvat ihmisten henkisen elämän roomalais- ja kreikkalaiskatoolilaisuuteen; niin, vieläpä buddhalaisuuteen, veedalaisuuteen, iislamilaisuuteen j.n.e. Kaikki ovat maantieteellisen syntymänsä ja kasvatuksensa perusteella oikeutettuja olemaan yhtä hartaita ja kiivaita omassa uskossaan, kuin hänkin on omassaan.

Ajattelevan lutherilaisen sielussa heräävä seuraava kysymys on: jos toistenkin uskontojen tunnustajilla on yhtä suuri siveellinen oikeus olla yhtä palavia ja hartaita omassa uskossaan, eikö heillä silloin pitäisi olla yhtä suuri siveellinen oikeus löytää oman uskontonsa opastamana yhteyttä elävän Jumalan kanssa? Ja jos taas niin kummasti olisi, että vain yksi muodollinen uskonto, esim. juuri lutherilaisuus, sisältäisi varman pelastuksen tien, niin mistä silloin johtuu se erinomainen onni, että olen syntynyt ja pienestä pitäen kasvatettu juuri tuohon ainoaan oikeaan oppiin, kun taas moni muu ihminen on tullut aivan samalla tavalla kasvatetuksi »väärään» oppiin? Niinkuin minä olen ilman omaa syytäni lutherilaisuuden rajotuksissa, samoin joku toinen on ilman omaa syytään esim. kalvinistisuuden tai juutalaisuuden rajotuksissa. Jos nyt esim. lutherilaisuus yksin olisi oikea oppi, eivätkö silloin ne ihmiset, jotka ovat syntyneet ja kasvatetut juutalaisuuteen, tai brahmalaisuuteen, eivätkö he ole perin kovaosaisia kohtalon puolesta, koska heihin on pienestä pitäen aivan ilman omaa syytään istutettu väärä oppi?

Jos lutherilainen joutuu totuutta etsien tällaisia asioita vakavasti seulomaan, on hänen, selvyyteen päästäkseen, välttämättömästi jatkettava tutkimuksiaan yhä pitemmälle. Hänen täytyy jollakin tavalla selviytyä pälkähästä, selvitellä itselleen eri uskontojen arvo ja merkitys. Vasta sellaisen selvittelyn hankittuaan, aukenee hänelle mahdollisuus saavuttaa järjellistä oikeudentuntoa vastaava sisäinen varmuus, ja voi itsetietoisesti omaksua jonkun uskonnon oppaakseen.

Jos tuollainen tutkija sattuu pääsemään kosketukseen teosofian kanssa, on se hänelle suurena apuna tutkimuksissa, koska teosofian yhtenä tehtävänä on juuri vertailevien uskontotutkimusten edistäminen. Ja teosofia tarjookin järjellisoikeudellisen selvittelyn uskontojen moninaisuudesta. Selitys on: ihmiskunta vaeltaa kehityksen avulla yhä korkeampaan älyn ja hengen tilaan. Ihmiskunnan emärungosta puhkee yhä uusia rotuja, joilla kullakin on oma osansa suoritettavana, oma sivistyksensä kehitettävänä oman uskontonsa pohjalla. Uskonnot ovat kuin matkapylväitä, kuin valoja, majakkatulia, jotka valollaan opastavat ihmiskunnan purjehtivia joukkoja. Ja jos ihmiskunta mielii kulkea eteenpäin, on selvää, että eteen aukenevalle ulapalle täytyy tulla pystytetyksi yhä uusia majakkatulia, uusia uskontoja. Muodolliset uskonnot ovat silloin kuin torneja, joissa sisäinen valo palaa ja valaisee, ainakin pitäisi valaista.

Taas ihmiskunnan ulkoiset muodot, rodut ja ihmisruumiit, ovat kuin venheitä joilla ihmishenki purjehtii uskontojen viitoittamaa väylää. Vanhentuneet rodut, raihnaistuneet ihmisruumiit, kaikki ne aikanaan häviävät. Samoin romahtelevat jäykistyneet uskontomuodot kuin vanhat majakkatornit, ja niiden valopilkku, henkinen viisaus, vetäytyy uusiin torneihin, rotuihin ja uskontoihin.

Näistä seikoista selviydyttyään suhtautuu totuudenetsijä uskontoihin aivan toisella tavalla. Raja aidat häviävät ja uskonnot näyttäytyvät ulkoisesti vain ihmiskunnan kehityksen rajapylväiksi. Uskonnoilla on todellista arvoa ja merkitystä vain mikäli rodut ja ihmiset rohkeasti suuntaavat purtensa niiden opastamaan suuntaan.

Ja kun ihmissielu jatkaa purjehdustaan syntymällä yhä uudestaan ja uudestaan maan päälle, on hänellä tilaisuus ankkuroida vuoroon yhden vuoroon toisen majakkatulen äärelle, yhden ja toisen uskonnon alueelle.

Ja purjehtimalla aikansa näin käyttämällä uskon ja tunteen peräsintä, oppii hän vähitellen panemaan järkensäkin elämän purtensa peräsimeksi. Ja silloin hänen uskontonsa ei enää jää riippuvaksi vain maantieteellisistä ja kasvatuksellisista seikoista. Ja jos vielä rakkaus tulee hänen purtensa kompassiksi, suuntaneulaksi, voivat nuorempienkin veljien venheet löytää tiensä tuon uskalikon vanavedessä. Ja niin jatkuu purjehdus, tullen yhä kauniimmaksi, määräperäisemmäksi.

J. R. H.

1917: 454—456

Tietäjä 1918

RAJAN TAKAA

Istun reessä kirjareppuineni. Saattajani juttelee ja kertoo: Kyllä ihmisessä on joku korkeampi olemassa, ja kun se jättää ruumiin, lakkaa se toimimasta. Siihen vakaumukseen en ole tullut vain kirjoista, vaan omasta kokemuksesta. Kuljeskellessani parikymmentä vuotta Suomea ja Ruotsia kiertävänä työmiehenä, olen saanut useasti kokea kuinka joku korkeampi on ollut mukanani, suojanani.

Kokemus n:o 1. Matkallani olin aikeessa rientää yöksi erääseen vanhastaan tuttuun taloon, mutta juopuneena ja väsyneenä nukahdinkin eräälle sillalle. Oli jokseenkin kylmä ilma, ja varmaankin olisin siihen konttunut, ellei apua olisi tullut. Heräsin siihen, että eräs tyttö, joka sitten vuosien jälkeen tuli vaimokseni, tuuppasi kylkeeni ja sanoi: nouse ylös. Putosin alas sillalta ja heräsin. Läksin könttyneenä kävelemään ajatellen: on se suojelija minullakin. Sillä mitään tyttöä siinä ei ollut.

Kokemus n:o 2. Lymysin kruununmiehiä eräässä saunassa — olin nim. joutunut juovuspäissä tappeluun — silloin kesken hiljaisuutta helähti saunan lattialla ja ääni sanoi: Nouse ylös ja lähde heti saunasta. Lähdin heti, ja kohta sain juosta saunalle tulevaa nimismiestä pakoon ja pelastuin.

N:o 3. Lymyilin kerran tavallisia tappelusankareita, joilla oli aikomus antaa mulle selkäsauna, erään huoneen alla. Makasin siellä hereillä ja tarkkaavana. Silloin näin isäni, joka sanoi: Ole vaan täällä, ei ole mitään vaaraa.

— Oliko isänne kuollut?

— Oli aikoja sitten.

N:o 4. Yövyin erään toverini kanssa hänen ystävänsä luona. Loikoilin, taasenkin vähän juopuneena, lattialla seinään nojaten. Silloin astui huoneeseen pitkään valkoiseen puettu nainen, miekka vyöllä. Se asteli läpi huoneen yhteen nurkkaan. Otin valkean päästäkseni asiasta selville. Mitään sellaista henkilöä ei huoneessa ollut.

Toverini vain nauroi asialle, mutta minä aavistin, vanhasta kokemuksesta, etteivät asiat ole hyvin. Kehotin sentähden toveriani, että lähtisimme heti Ouluun, jonne olimme matkalla. Toverini ei mitenkään sanonut lähtevänsä ennenkuin parin päivän kuluttua. Hän kehotti minua menemään edellä ja tulemaan häntä vastaan A:n asemalle. Minä lähdin. Ja kun sovittuna päivänä menin asemalle vastaanottamaan, tapasin toisen sieltä tulleen jolta kysyin: Eikö J:n tullutkaan? Ei hän enää tulekkaan. Mitä, onko hän tapettu? On. Löivät kirveellä pään halki.

Ja jos olisin jäänyt sinne, olisi minulle varmaan käynyt samoin. Mutta minä en voinutkaan jäädä; sellainen sisäinen poltto ajoi minua pois. — Ja minä olenkin aina totellut tuota henkistä suojaajaani. Ja olenpa tovereillenikin sanonut, että jos he tottelisivat sisäistä opastajaansa, kävisi heille paljon paremmin.

Ehkä vielä joku sana kertojani elämänfilosofiasta: Maita kierrellessäni olen ollut juoppo. En kuitenkaan himosta, vaan siksi, että tahdoin sillä keventää elämän raskautta. Ja elämän raskas tylyys luullakseni ajaakin monet juoppouteen. Minutkin myytiin pienenä huutokaupalla erääseen taloon, jossa minuun jäi koston ja tylyyden siemen. Niinpä kerran isompana palasin samaan taloon aikomuksessa antaa isännälle kelpo selkäseuna. Perillä kuitenkin muutin päätökseni. Sanoin suoraan isännälle tulleeni häntä kurittamaan. Mutta tahdon nyt näyttää voivani jättää sen tekemättäkin. Olen ainakin niinpaljon oppinut. Isäntä pyysi anteeksi entistä tyhmyyttään, eikä minulla oikeastaan ollutkaan enää mitään vihaa hänelle.

Ymmärrän kyllä kuinka juoppous tärvelee ja heikontaa tarmoa. Jos osaisi nuoresta pitäen välttää kaikkia viettelyksiä, pääsisi tarmollaan varmaankin monen luonnon salaisuuden perille, joilla tiedoillaan voisi paljon auttaa muita. Minullakin on, juoppoudestani huolimatta, ollut kunnioitus ja sääli kaikkea elämää kohtaan. Minä en voi tappaa mitään, en torakkaakaan, en käärmettäkään. Käärme on kyllä joutunut pahoihin väleihin ihmisten kanssa, koska se muka vietteli ihmisen syntiin. Niinkuin tuollainen mato ketään viettelisi. On ihan hullua tappaa käärmettäkään, koska sen sielunelämää ei tunneta, eikä tiedetä mitä vahinkoa senkin tappamisella tehdään.

Ellen minä tee käärmeelle pahaa, ei sekään minua vahingoita. Niinpä makasin kerran eräällä niityllä, jossa oli paljon käärmeitä. Toiset varoittivat minua, mutta sanoin minun ja käärmeiden välillä vallitsevan ystävyyden, emmekä vahingoita toisiamme. Kerrankin makasin eräässä mäessä, jossa herättyäni huomasin suuren käärmeen kääriintyneenä makaavan lähelläni. Sanoin sille: Etpä ole minuun koskenut. Nuku rauhassa, ystäväni.

Niin filosofeeraili saattajani. Tein sydämessäni kunniaa kokeneelle ja viisastuneelle sielulle. Hän on nyt Tietäjän tilaaja. Ja kyllä hän vielä tässäkin ruumistuksessa kerkiää puhdistamaan ruumiinsa alkoholista. Sanotaanhan ruumiin ainevaihdon avulla uudistuvan perin pohjin seitsemässä vuodessa.

J. R. H.

1918: 42—44

ASEMAN TÄHYSTELYÄ

Elettyämme näin harvinaisen merkillisiä aikoja, tekisi mieli vaihettaa joitakin sanoja toisten teosofisesti ajattelevien kanssa. Mutta siihen meillä on harvoin tilaisuutta, sillä olemmehan hajallaan siroteltuina ympäri Suomen nientä. Ehkä sentähden Tietäjä soisi palstoillaan pienen tilan jos koettaisin, kuinka sanoisin, hiukan avomielisemmin esittää joitakin tämän merkillisen ylimenoajan kokemuksia ja mietelmiä.

Viime lokakuun vuosikokouksesta menin suoraa päätä puhuja- ja kirjanmyyntityöhön. Alotin Sysmästä, jolloin pistäysin myös Hartolassa. Sieltä alas Vääksyyn, josta laivalla ylös Jämsään. Ja silloin jo talvi yllättikin, olipa vähällä nousta tie pystyyn, koska järvet olivat jo melkoisen vahvasti jäässä. Tietääkseni olikin se laivamme viimeinen kulkuvuoro. — Kuitenkin sain vielä jonkun aikaa käyttää tuota mainiota kulkuneuvoa, polkupyörää, mutta sitten piti jatkaa kiertomatkaa hevosella ja potkukelkalla suuressa Jämsän pitäjässä.

Joulua vietin Petäjävedellä, josta pistäännyin »tapaniajolla» Jyväskylän teosofiystävien luona. Jatkoin sitten työtäni Keuruun, Multian, Korpilahden, Muuramen, Uuraisten, Saarijärven, Pylkönmäen, Äänekosken, Laukaan ja Jyväskylän pitäjissä ja lopuksi Jyväskylän kaupungissa. Helluntain aikana olin muutaman päivän teosofisella päämajalla, josta siirryin työhöni Etelä-Suomessa, alkaen Perniöstä.

Koko ajan olen rajottanut toimintani yksinomaan teosofiseen työhön, sen sanoman palvelukseen. Esitelmiä pidin miltei joka ilta, kunnes sisäinen sota ja sen aiheuttama mielten kiihtymys teki siitä lopun. Sitten kuljin kelkalla kylästä kylään kirjoja myyden, sekä samalla aherrellen kirjotustöissä.

Mukanani olleet kirjavarastot pian loppuivat, jolloin aloin myydä tilauksella, niin että kirjat lähetetään postietuannilla. Se onkin perin mukava myyntitapa. — Lentolehtisiä oli onneksi niin paljon mukana, että niitä riitti jaella koko ajan. Helatorstain aikana pysähdyin Jyväskylään pariksi viikoksi, jolloin muutteeksi koetin kaupitella kirjoja kaupungissa. Ja hyvinhän niitä menikin, niinkuin meni koko sotaaikana maaseudullakin. Jyväskylässä oli myös pieni esitelmätilaisuus Valkoisen lotuskukan päivänä.

Ja mitä me ihmisinä ja teosofeina nyt olemme oppineet? Ainakin se meidän kaikkien olisi pitänyt oppia, että umpimähkäinen ja yksipuolinen erikoispyyteiden ajaminen vie lopulta perikatoon. Sillä se johtaa toisten ymmärtämättömyyteen ja eripuraisuuteen, joka, tilapäisistä voitoistakaan huolimatta, vie hajaannukseen ja häviöön. Se vie häviöön kansat ja puolueet. Sentähden koettaisin omasta pienestä osastani olla, ainakin ajatuksissani, jonkunlaisena yhdistävänä siteenä eri ajatussuuntien välillä. Koettaisin varoa esim. Teosofisessa Seurassamme asettumasta kehenkään seuramme jäseneen vieroksuvalle kannalle. En mitenkään soisi antautuvani epäluottamuksellani painostamaan ketään seuramme jäsentä. Päinvastoin toivoisin tunneruumiini niin laajentuvan, että se sulkisi itseensä seurassamme ilmenevät eri vivahdukset, etten ainakaan minä painostuksellani tulisi noita eri vivahduksia suurentaneeksi.

Minusta tuntuu — joskus itseäni tarkkaillessa — että ihmisellä on suuri taipumus vetäytyä kuoreensa. Ja sitä ei pitäisi tehdä. Meidän ei pitäisi rajottaa myötätuntoamme, rakkauttamme. Meidän ei pitäisi niin kiintyä johonkin ihmiseen, että asettuisimme tuomitsevalle kannalle muiden suhteen. Sillä sellainen myötätunnon rajottaminen on oikeastaan rakkauden puutetta, ja se on aiheena kaikkeen ihmiskunnan kärsimykseen. Ja se tuottaa meille itselle ikävyyksiä ja pettymyksiä. Ajatellaanpa kiintyneemme johonkin puolueeseen, ryhmään tai henkilöön sellaisella kiihkolla, ettemme ollenkaan ymmärrä toisia tuon rakastamamme rinnalla toimivia puolueita, ryhmiä tai henkilöitä, ja että tuo rakastamamme sattuisi jollain tavoin kaatumaan — meidän rajotetun näkökantamme mukaan — silloin olisi tarjolla se vaara, että me kaadumme tuon kaatuneen mukana. Mutta jos me muistamme pitää rakkautemme avarana, jos koetamme kohdistaa saman tunteen minkä tunnemme rakkaimpaamme kohtaan, jos harjottelemme kohdistamaan sen yhä useampaan kohtaan, silloin ei yhden rakastetun menettäminen voi meitä kukistaa. Sillä meille jää ja meille lisääntyy yhä enemmän rakastettuja, joita varten meidän täytyy elää.

Tätä menettelytapaa noudattamalla opimme rakastamaan ja uhrautumaan elämän kaikkialliselle ykseydelle. Ja silloin eivät yksilölliset lankeemukset ja pettymykset meitä horjuta.

Tämän suuntaisia ajatuksia meidän teosofien nyt pitäisi koettaa itsessämme kehittää ja kasvattaa. Ehkä silloin yhdistyksemme ja juhlamme tulevat rakentaviksi tilaisuuksiksi. Ja silloin seuramme voisi olla todellisena voiman kanavana maatamme varten. Meidän ei pitäisi antaa ajatuksissamme sijaa vastenmielisyysvärähtelyille seuramme johtoa ja jäseniä kohtaan. Vaikka huomaisimmekin, olisimme huomaavinamme, seuramme keskuudessa jotakin meidän luulomme mukaan sopimatonta, emme sittenkään saisi jäädä hautomaan tuota luulemaamme virhettä itsemme ja sen välillä, jossa luulemamme virhe on näkyvinään, emme saisi pysähtyä katselemaan häntä tuon luulemamme virheen kautta. Sillä jos niin teemme, silloin me ajatuksillamme aivankuin naulaamme häneen tuon luulemamme pahan, siten painaen häntä alas, vahingoittaen häntä ja seuramme ajamaa asiaa. Tai jos me annamme ajatuksissamme tilaa sellaiselle luulolle, että tuo on sopimaton olemaan seurassa, silloin me luomme ajatuksissamme hänen ja seuran välille sellaisen verhon, joka vaikeuttaa hänen työtään ja oloaan seurassa, joka painaa häntä alas, ajaa häntä ulos. Sensijaan että epäluuloillamme hajotamme, voisimme rakastavilla ja auttavilla ajatuksillamme poistaa esteitä, yhdistää ja koota.

Sentähden me voisimme aivan harjotella itseämme auttamiseen, ajattelemalla mahdollisim-

man puolueettomasti, rehellisesti, veljellisesti ja hyväntahtoisen auttavasti jäsenveljiämme ja opettajiamme. Sellaisella suhtautumisella on varmasti hyvä, yhdistävä ja rakentava vaikutus. Silloin, noilla valoisilla ja hyvänsuopaisilla ajatuksillamme, me voimme rakentaa ja vahvistaa seuraamme sellaiseksi kanavaksi ja keskustaksi, josta jumalallinen viisaus, henkinen lämpö ja valo Suomen ja muiden maiden kansoille säteilisi.

J. R. H.
1918: 113—115

TEIDEN RISTEYKSISSÄ

Uudessa Testamentissa puhutaan t i e s t ä ja t e i d e n r i s t e y k s i s t ä. Niinpä häävertauksessa sanotaan: »Menkää siis teiden risteyksiin ja kutsukaat häihin kaikki, jotka löydätte».

Koska teosofia yleensä pyrkii herättämään ihmisessä järjellistä ajattelua, niin voimme ottaa tämän asian mietiskelyaineeksemme ymmärtääksemme millaisista risteyksistä tässä on kysymys ja mitenkä ihminen voi niihin joutua.

Kun kuvauksemme on pyhässä kirjassa, jossa vertauksien ja kuvauksien avulla käsitellään henkisiä asioita, niin voimme kohta asettua sille pohjalle, että tie merkitsee henkisen kehityksen tietä, ja risteykset niitä vaikeuksia joihin tällä tiellä kulkija joutuu.

1 RISTEYS: KUN USKO PETTI.

Kirkollisessa oppijärjestelmässä ja tavallisessa uskonnollisuudessa on uskosta tullut henkisen elämän a ja o, niin ettei muusta juuri puhutakaan. Kunhan vain lujasti ja lapsellisesti uskotaan kaikki mitä opetettuun uskontoon kuuluu, niin siinä on riittävästi.

Kuitenkin huomaamme jo Paavalin selityksistä 1 Kor. 13:sta, ettei usko ole henkisen elämän korkeinta saavutusta. Hänhän sanoo: »Niin pysyvät nyt usko, toivo, rakkaus, nämä kolme; mutta suurin niistä on rakkaus».

Tässä sanotaan näiden kolmen pysyvän, mutta siitä huolimatta rakkaus on suurin, joten usko ja toivo ovat jotain pienempää.

Miksikähän usko olisi pienempää, koska se kuitenkin toivon ja rakkauden ohella on pysyvää? Voisimme eräässä merkityksessä ehkä sanoa: siksi, että jatkuvan kehityksen tiellä uskon perustukset horjuvat, joten tiellä edetessä täytyy uskolla löytää yhä uusia perusteita.

Ajatellessamme alkeellista uskojaa, ymmärrämme uskon olevan hänelle enempi tunteen, sydämen, vaiston asian. Hän uskoo yksinkertaisesti sen, mitä hänelle on opetettu. Hänen ymmärryksensä silmät eivät vielä ole avautuneet näkemään. Hän on omalla asteellaan siinä asemassa josta sanotaan: »Me vaellamme uskossa emmekä näkemisessä» 2 Kor. 5:7.

Kehityksen kuluessa ihmisen ymmärrys herää, ja silloin hän näkee monia sovittamattomilta näyttäviä ristiriitoja siinä, minkä hän ennen uskoi ilman muuta. Ja tämän uskon perustuksien horjuminen horjuttaa hänen uskoansakin. Kun yksi kohta perustuksissa luhistui, on koko uskon rakennus vaarassa luhistua.

Tällöin ihmisestä voi tulla uskonkieltäjä, ateisti, materialisti. Tai ellei hänen sisäinen ihmisensä salli hänen asettua noin jyrkälle kielteisyyden kannalle, tulee hänestä epäilijä, joka seisoo uskon ja kieltämyksen välillä. Silloin hän on joutunut, sanokaamme teiden risteykseen n:o 1, alinomaiseen epäilykseen siitä, onko kaikki elämä vain aineen liikuntoa, vai olisiko liikkuva aine vain uloimpana hengen liikuntovälineenä.

Ja mitenkähän ihminen tästä risteyksestä selviytyisi? Mietiskelyn ja ajattelun avulla. Hänen täytyy heräävässä älyssään asettaa vastakkain kaikki ne syyt mitkä puhuvat materialismin puolesta ja toiselta puolen ne mitkä todistavat henkisyyden puolesta. Jos hän tahtoo etsiä aineen sisässä ja takana olevaa henkisyyttä, täytyy hänen ponnistaa heräävällä järjellään totuuden etsiskelyssä. Hän voi esim. tähystellä ulkoisia luontokuntia ja lopulta ehkä huomata, kuinka aineen muodostamat luontokunnat ilmentävät asteettaisesti enemmin »henkisyyttä». Niinpä kivikunnan aine näyttää olevan hyvin jäykkää, hengetöntä, jossa huomataan vain hitaita muutoksia, lämmön aiheuttamaa supistumista, laajentumista, rapautumista. Mutta jos tähystelijä siirtää katseensa kasvikunnan aineeseen, näyttää siinä esiintyvä elämä ja kuolema jo paljon selvemmin hengen läsnäoloa. Vieläkin selvemmin tämä näyttäytyy siinä elämässä ja kuolemassa, mitä aine eläinkunnan muodossa esittää. Ja vieläkin selvemmin ihmiskunnassa. Eläinkunta paljasti henkisyyden yhtä puolta, tunnetta, himoa. Ihmiskunnassa henkisyys tämän lisäksi näyttäytyy vielä järkevänäkin.

Aine pyrkisi eläinkunnassa siis vain himoitsemaan, mutta ihmiskunnassa tämän ohella järkeilemäänkin, luomaan sivistystä ja järjestystä.

Jos aineellisuuteen kallistuvaisuus tahtoisi tämän selittää vain aineen hienoutumisesta johtuvaksi, silloin voi vastasyyksi ajatella aineen hienoutumista elementeissä, kiinteästä tilasta juoksevaan, kaasuun ja eetteriin. Ja vaikka kiinteä aine sitookin voiman niin, ettei se pääse näkyviin muuten kuin painovoimana, jotavastoin voima on vapaampaa nesteissä, kaasuissa ja eetterissä, sähkössä ja magnetismissa, joten niissä piilevää voimaa voidaan käyttää yhä monipuolisemmin, niin on se sittenkin vain fyysillistä voimaa, aivan eri laatua kuin se mikä näyttäytyy eläinkunnassa himona ja ihmiskunnassa himona ja järkenä.

Ellei pyrkijä näilläkään huomioillaan selviydy aineellisuuden ja henkisyyden muodostamasta teiden risteyksestä, voi hän vielä jatkaa kysymällä itseltään: Jos kaikki on vain pelkkää aineen liikuntoa, niin mikä on alkuaan pannut aineen järjestyneeseen liikuntoon avaruuden radoillaan, aurinkokunnassa monine kiertolaisineen, ja sitten järjestänyt sen esim. oman planeettamme eri luontokunnissa, kivi-, kasvi-, eläin- ja ihmiskunnissa, ja vielä eri elementeissä, kiinteässä, juoksevassa, kaasussa ja eetterissä, sähkössä ja magnetismissa? Mikä tosiaan on kaiken tämän kutsunut olemattomuudesta olevaisuuteen, paikallaan olemisesta järjestyneeseen liikuntoon?

Jos tällainen vastakohtien seulominen saa heräävän ymmärryksen nousemaan materialismista henkisyyden tunnustamiseen, voi hän edelleen jatkaa mietiskelyään tutkimalla oman sieluelämänsä ilmennyksiä. Hän voi tehdä merkillisiä havaintoja unielämässä, aavistuksissa, inspirationeissa j.n.e. Niinpä eräälle nuorukaiselle sattui seuraava unikokemus. Aamulla herätessään hän selvästi muisti unessa tavanneensa erään paikkakunnalta muuttaneen tuttavansa, jonka kanssa hän keskusteli, ja jolloin tuttava m.m. sanoi: »Olen aikonut tulla sinne ensi sunnuntaina». Uneksija oli utelias näkemään kuinka kävisi. Ja todellakin hän sai ihmetellä saadessaan tavata samaisen tuttuvansa seuraavana sunnuntaina kotikylässään.

Tällainen kokemus on ainakin itselle sitä kokeneelle sellainen todistus henkisyyden olemuksesta, ettei hänen ole helppo jäädä edelleen tuohon risteykseen värjöttämään. Sillä ruumiillisissa muodoissaan he olivat tiedottomina sängyissään, muutamien kilometrien erottamina. Siitä huolimatta he olivat asiallisessa keskustelussa, jonka todellisuuden vahvisti unessa tehdyn sopimuksen mukainen tapaaminen päivällä.

Tähän voisi materialistinen kieltäjä sanoa: »Mutta minulla ei ole tällaisia havaintoja ja kokemuksia». No niin; eihän sille mitään voi. Tai: kyllä voi! Täytyy ryhtyä etsimään, miettimään ja pohtimaan, esim. siinä järjestyksessä kuin tässä edellä on esitetty. Silloin voi päästä järjelliseen ja sitten kokemusperäiseen vakuutukseen ihmisen ja ilmenneen aineen sisässä ja takana olevasta henkisestä todellisuudesta.

Tämän asteen noustuaan on ihmisestä tullut uudelleen uskovainen. Mutta suuri on kuitenkin ero niiden uskoasteiden välillä mikä hänellä oli ennen ja mikä hänellä nyt on. Sillä ennen teiden risteyksiin joutumistaan hänen uskonsa oli n.s. sokeata uskomista. Jos häneltä kysyttiin miksi hän uskoo Jumalaan ja henkeen, ei hän osannut perustella uskoansa millään järkisyyllä. Hän uskoi siksi, että häntä oli sellaiseen uskoon kasvatettu, että hänelle oli niin sanottu, tai oli kirjoista lukenut Jumalasta ja elämän jatkumisesta haudan takana. Mutta jos häneltä nyt kysytään, jos kysytään sellaiselta ihmiseltä, joka on järjellisen mietiskelyn avulla varmentanut henkisyyden olemassaolon, silloin hän osaa kysyjälle esittää järjelliset perusteet uskolleen. Se usko on silloin tiedon kalliolla, jota ei tuulet ja myrskyt kaada.

Tällöin on ihmisen arvotuksen tapainen näkemys pienemmässä asteikossa muuttunut näkemykseksi kasvoista kasvoihin (1 Kor. 13:12). Tai niinkuin profeetta (Ps. 17: 15) sanoo: »Minä saan vanhurskaudessa nähdä sinun kasvojasi; herättyäni minä ravitaan sinun muotosi katselemisella».

Tämä herääminen tällä asteella, tässä risteyksessä, on älyllinen herääminen, ja katseleminen tapahtuu heränneen älyn silmillä.

2 RISTEYS: SIJAISSOVITUS VAIKO VASTUUNALAINEN KEHITYS?

Päästyään materialismin ja spiritualismin muodostamasta teiden risteyksestä, voi vaeltaja lähteä vakaantuneena astelemaan sitä tietä jonka viittaan oli kirjoitettuna: »Aineellisen muotoelämän takana on henkinen olemassaolo, ja ihminen on pienoiskuva maailman kaksinaisuudesta, aineesta ja hengestä».

Mutta eteenpäin kulkiessaan kohtaa vaeltaja taas uusia teiden risteyksiä. Niinpä hän voi joutua sellaiselle risteykselle, jossa toiseen viittaan on kirjotettu: »Ihminen pelastuu vaan ulkoiseen pelastussuunnitelmaan ja sijaissovittajaan uskomalla». Toisessa taas luetaan: »Olkaat taivaallisen Isänne poikia, täydellisiä kuin Hän. Tämän te saavutatte kulkemalla kehityksen tietä, seuraamalla Hänen käskyjään».

Tässä risteyksessä saattavat monet tallustella kauan. Sillä vaikkakin he ovat mielestänsä oikein valinneet omaksumalla edellisen tienviitan ilmotuksen, täytyy heidän sittenkin polkea paikallaan, tai palata takaisin risteykseen siksi kunnes heräävät järjelliseen ja kokemusperäiseen varmuuteen luonnonlakien mukaan päämäärään vievästä tiestä.

Tässäkin risteyksessä täytyy oppia punnitsemaan ja seulomaan kummankin tien ehtoja. Jos hän tutkii sijaissovituksen tietä, huomaa hän sen rakennetuksi virallisen kirkon käsityksiin ja selityksiin Raamatusta. Siinä ei anneta sijaa järjelle, ei oikeustunnolle, ei muiden suurien uskontojen pyhille kirjoille, ei ajattelijoille eikä viisaille.

Ja vaikka aluksi asettuisimme vain Raamatun pohjalle, niin voimme syystä kysyä: Onko ulkoista pelastussuunnitelmaa järjesteltäessä otettu edes Raamattua kokonaisuudessaan huomioon? Onko edes sitä monipuolisesti tutkittu, vertailtu, onko otettu velvottavasti huomioon ne kohdat, joissa puhutaan vastuunalaisuudesta toiminnassa, puheissa ja ajatuksissa, joissa puhutaan tekojen tiestä? Sillä monissa Raamatun kadotuksen ja tuomion kuvauksissa johtuu tuomio, ei uskottomuudesta sijaissovittajaan, vaan siitä, ettei ihminen ole kulkenut Isän täydellisyyttä kohti Hänen käskyjänsä seuraamalla. Niinpä rikkaan miehen vaiva johtuu yksinomaan siitä, ettei ole seurannut käskyä: rakasta lähimmäistäsi niinkuin itseäsi.

Rikkaalla miehellä oli yllin kyllin kaikkea. Tämä ei kuitenkaan sellaisenaan ollut riittävä syy hänen vaivaansa. Vaiva johtui siitä, että hän rikkautensa keskellä unohti Isän käskyn, antoi sairaan kärsiä nälkää ja puutetta eteiskäytävissään.

Tässä ei ole viittaustakaan siihen, että vaiva johtuisi uskomattomuudesta sijaissovittajaan,

tai ettei ryövärin tavalla tunnustanut syntejänsä kuolemansa edellä. (Tämä ryövärin ja Jeesuksen keskustelu on lyhyesti selitetty pienessä kirjasessani »Kavahtavat kai poikaani»).

Toinen Jeesuksen esittämä tuomion kuvaus on esitetty Matt. 25 luvussa. Tässäkin tärkeässä tilanteessa, jota kirkko pitää viimeisen tuomion kuvauksena, lankeaa tuomio yksinomaan tottelemattomuudesta isän käskyjä kohtaan. Heidät tuomitaan yksinomaan siksi, etteivät ole nälkäisiä ruokkineet, janoisia juottaneet, alastomia vaatettaneet, sairaita auttaneet j.n.e. Siis aivan samoista syistä kuin rikkaan miehen vaivakin. Ja vanhurskaat vapautuvat vain sillä perusteella, että ovat tehneet tuon kaiken. Sillä, niinkuin Ilmestyskirjassa (14:13) sanotaan: »Heidän tekonsa seuraavat heidän mukanaan».

Näin opettavat Raamatun tuomion kuvaukset. Jos edelleen jatkamme Raamatun tutkisteluamme itse elämän kannalta, niin huomaamme ainakin kaksi vastausta suoraan Jeesukselta, joissa osotetaan tie elämään. Niinpä rikasta nuorukaista kehotetaan seuraamaan käskyjä. Ja ilmotettuaan jo seuranneensa niitä, kehotetaan häntä sitten jättämään aistimuselämän arvot, voidakseen kokonaan liittyä henkiseen elämään, niinkuin Opettaja edellä kulkien oli tehnyt.

Samoin lainoppinut saa myös kahteen perättäiseen kysymykseensä saman vastauksen. Hänen toteutettavaksi ihanteekseen asetetaan oppineiden pappien ja leviittojen ulkopuolelta nimetön ja arvoton samarialainen, joka »pakanallisuudestaan» huolimatta käytännöllisellä tavalla toimitti tuomion kuvauksessa mainittuja tekoja: sairaassa ja ryöstetyssä ihmisessä ruokki, juotti, vaatetti ja huoneeseensa vei sitä joka näiden apujen tarpeessa oli. Lainoppineelle, joka kysyy tietä ikuiseen elämään, sanotaan päättävällä varmuudella: mene ja tee sinä myös niin.

Kun teiden risteyksissä ahertava on nämä seikat selvitellyt, voi hänelle vielä toiselta tieltä kajahtaa: »Kyllä tuo kaikki on kaunista, mutta ihminen pelastuu sittenkin vain uskomalla Jeesukseen, Jumalan Poikaan». Mutta silloin kaikuu toiselta tieltä: »Jos rakastatte minua, niin pitäkäät minun käskyni» Joh. 14:15.

Siis Jeesuksen ohjauksella pelastumisen perusteena on, että ihminen täytyy kehittää itsessään sisäisen rakkauden häneen niin eläväksi, etteivät hänen käskynsä tunnu enää mahdottomilta noudattaa. Ja jos mietiskelijä edelleen kysyy mikä on Jeesuksen käsky, niin kuuluu lopullinen lyhyt vastaus: »Uuden käskyn annan teille, että rakastatte toinen toistanne, niinkuin minä olen rakastanut teitä; että tekin niin rakastaisitte toinen toisianne». Joh. 13: 34.

Näin sivuuttamalla myöhemmät selitykset ja saadessaan valoa itse alkuperäisimmältä ja suurimmalta kristilliseltä opettajalta, voi mietiskelijä rohkeasti etsiä lisävaloa muiden suurien uskontojen pyhistä kirjoista, sekä syventymällä itse mietiskellen ilmenneessä elämässä vallitseviin lakeihin. (Jatk.)

J. R. H.
1918: 141—146

YKSI ON TEIDÄN MESTARINNE

Motto: Me pidämme erityisenä velvollisuutenamme koettaa tunnustaa ja antaa kunnioitusta suuruudelle, kenessä tahansa se ilmenee, ja pyrkiä mikäli voimme yhteistoiminnassa tekemään työtä niiden kanssa, joiden tunnemme henkisesti olevan itseämme korkeammalla.

Sinut, Opettajani, tapasin »Tietäjässä», »Teosofian Avaimessa». Sinä annoit »Sydämen opin» ja »Aikain viisauden», »Valoa Tielle» ja »Suuret uskonnot».

Sinä puhuit, sinä sanallasi avasit sieluni ovet: loisti valo! Epäröinkö? Sinä tarjosit uskallusta.

»Älä polvistu epäjumalille». — En sinusta sellaista tee. Mutt' ken konsaan valona, lämpönä kulkee: hän vapaana laillaan astelkoon!

Näen veljiä, suuria ja pieniä: Sinä monistuos heissä, sinun voimasi laajentukoon! Yhä suurempia kulkee edelläsi — sinä seuraat Heitä. Ken lie heitä kaikkia nähnyt? Sinut näin, ja ymmärsin: ihminen, lihaa, niinkuin me, voi olla totuutta, tietoa, rakkautta.

Sinussa He loistivat valona, lämpönä. Kenelle? Meille, veljilleni.

Kun sinua kiitämme, tiedämme: sinä kiität Heitä. Kun kättäsi puristamme, sinä polvistut Heille.

Et omaasi etsi; kaikki annoit. Siis vihdoinkin: tunnustus tulkoon kansasi sydämestä. Älköön aina olko: »He tappoivat profeettansa, he kivillä surmasivat he».

Voi syntyä tietäjä-kansa. — Se joskus syntyy. — Siksi tulkoon jo meidänkin kansa; sitä sinä puhuit ja uskoit.

Hiljaa...
Jo Valo koittaa...
Pimeys hälvenee...
Epäilys, eripuraisuus: koloihinne! Ei:
ne valohon, lämpöhön hukkuu.
Pimeys hukuttaa, väkivalta tappaa.
Tieto? Tieto valaiskoon!
Rakkaus? Rakkaus lämmittäköön!
Mitä? Elämää!

Tietäjälle 4. 9. 1918.

J. R. H.
1918: 177

TEIDEN RISTEYKSISSÄ

3 RISTEYS: SYNTEIN ANTEEKSIANTO.

Ellei tiellä kulkija väsy jääden nauttimaan jo saavuttamistaan päämääristä, täytyy hänelle edetessään tulla vastaan sekin risteys, missä hänen täytyy itselleen selvitellä, tulevatko hänen rikkomuksensa ja syntinsä pois pyyhityksi sillä, että hän jättää rikkomusten tien, liittyen noudattamaan korkeampia elämänlakeja, vai onko hänen niistä tili tehtävä, onko hänen ne suoritettava käytännöllisen elämän näyttämöllä.

Edellisestä risteyksestä selviydyttyään kulkija jo ymmärtää, ettei Kristus merkitse sijaissovittajaa, jollaiseksi kirkko hänet yksipuolisen tulkinnan avulla on tehnyt, vaan hänen merkityksensä on olla ylimpänä ihmisen täydellisen päämäärän ilmottajana, opastaen nuorempien veljiensä joukkoa viisaudellaan ja rakkaudellaan tätä ihannetta kohti, ensin ulkoisena, sittemmin sisäisenä opettajana. Sentähden täytyy kulkijan löytää käytännöllisempi ulospääsy tästä syntien anteeksisaamisen risteyksestä.

Jos tässäkin etsimme ensiksi itse Jeesuksen sanoista valoa asiaan, silloin pysähdymme eräässeen hänen merkilliseen määritelmäänsä: »Älkäät luulko, että minä olen tullut kumoamaan lakia tai profeettoja, en ole tullut kumoamaan, vaan täyttämään» Matt. 5:17.

Tavallisessa sovitusopissa tulkitaan tämä lause siten, että Kristus on sekä omasta että kaikkien ihmisten puolesta täyttänyt lain. Jos todella laki olisi vaatimuksineen täytetty, silloin ei mitään lain vaatimusta ihmisten suhteen voisi olla. Mutta jos avaamme pienen Katkismuksen, niin huomaamme siinä ensimäisinä loistavan Mooseksen lain kymmenen käskyä, eikä suinkaan minään muinaismuistoisina näytteinä, vaan elävästi velvottavina, jopa niin, että ihminen niiden noudattamattomuudesta joutuu ei vain Jumalan, vaan inhimillisenkin tuomiovallan rangaistavaksi.

Näinollen täytyy ylempänä todistetulla Jeesuksen lauseella lain täyttämisestä olla joku syvempi merkitys.

Ehkä uskallamme esittää mietiskelykokemuksia tässäkin kohdassa. Kun joku ihminen on alkanut vakavammin syventyä teosofiseen elämänymmärrykseen, joutuu hän tietysti seisomaan tässäkin risteyksessä. Ja siinä tähystellessään ja vakavasti »kysellessään», voi hänen sisäiselle tajunnalleen selvitä asia jokseenkin näin: »Kun Kristus tulee ihmiseen, täyttää hän lain vanhan ihmisen puolesta».

Tämä »valaistus» ratkaisee asian. Ihminen voi tämän sisäisen havainnon tehtyään lähteä taas luottamuksella taivaltamaan eteenpäin.

Tuo »vanha ihminen» on ihmisen siihenastinen elämä, jolloin hänen sydämessään ei vielä Kristus ollut syntynyt. Kun Kristus tulee eli syntyy ihmissielussa, silloin tämä on uudestisyntynyt, uusi ihminen, joka elämän näyttämöllä oikeustunteensa ja rakkautensa pakottamana ja elähyttämänä kärsimyksellään ja työllään parantaa vanhan ihmisensä lyömät haavat ja sovittaa sen rikkomukset.

Että tämä laki on järkkymätön, sen saa tähän kohtaan päässyt kulkija itse kokea. Kaikki silloisessa ruumistuksessa tehdyt tyhmyydet ja rikkomukset nousevat muistojen komeroista velvottavan vaativina, joista ei voi selviytyä muuten kuin vastaavalla tavalla maksamalla ne.

Tämä on tuo teosofisessa kirjallisuudessa tunnettu syyn- ja seurauksen laki, karman laki. Ja tähän lakiin voi ihminen suhtautua kahdella tavalla. Ensiksi niin, ettei hän tahdokaan päästä selvyyteen elämän sisäisistä laeista. Silloin hän kulkee silmät ummessa omia yksityisiä päämääriään kohti. Kaikki kolaukset, pettymykset ja kärsimykset ovat hänen pahan karmansa purkautumista. Ja kun hän välinpitämättömällä toiminnallaan samalla yhä jatkaa siemenen kylvöä huonoa karmaa varten, silloin helposti ymmärrämme mitä aikakausia saattaa kulua jumalallisen täydellisyyden saavuttamisessa, eli niinkuin Ilmestyskirjassa (14:11) sanotaan: »Ja heidän vaivainsa savu nousee iankaikkisuuksien iankaikkisuuksissa». Iankaikkisuuksilla tässä ymmärrämme ihmisen ruumiillistuselämää joissa ihminen saa kiertää siksi kunnes pettymyksien opettamana lakkaa petoa, alempaa elämää kumartamasta.

Toinen tapa suhtautua karmaan ja syntein-anteeksiantamiseen on se, että ihminen ponnistellen pyrkii selviytymään yhdestä risteyksestä toisensa jälkeen, samalla tietoisesti puhdistaen sydäntään sellaiseen neitseelliseen tilaan, johon Kristusvalo voi laskeutua. Tämän sisäisen valon, johon ulkoisten uskontojen valo on ihmistä johdattanut, tämän opastamana ihminen voi jouduttaa kulkuaan kulkien lyhempää tietä, elämän tietä, jota sanotaan myös kaidaksi tieksi. (Jatk.)

J. R. H.

1918: 187—189

VELJEYS JA TEOSOFINEN TYÖ SUOMESSA

Kaikki uskonnot ovat opettaneet rakkautta, veljeyttä, sopusointua. Ihmiset eivät ole sitä ymmärtäneet, vaan ovat vetäneet veljeyden ja sopusoinnun lipun itsekkäisyytensä lokaviemäreihin. Ja koska veljeys ja sopusointu on onnellisemman ajan saapumisen ehto, on T. S. ottanut sen asian aivan ensimäiseksi työohjelmaansa. Ohjelmamme tässä asiassa on: »Muodostaa yleisen veljeydin ydin, katsomatta rotuun, uskontunnustukseen, sukupuoleen, yhteiskunta-asemaan tai väriin».

Koetamme nyt lyhyesti pohtia ensimäistä kohtaa sellaisena kuin se käytännöllisessä elämässä vastaamme tulee. Kuinka tulisin veljelliseen sopusointuun rotujen ja kansojen kanssa?

Kansojen elämä ja merkitys on tietenkin

meille paljon syvempi ja hämäperäisempi kuin yksityinen elämämme, niin että me siinä pikemmin joudumme yleisen mielipiteen painostuksen alaisiksi, joka tavallisesti vastaa kunkin kansan omia alempia vaatimuksia.

Lähtökohdaksi voimme ottaa sen, että kaikki kansat, olkoot millä kehitysasteella tahansa, kuuluvat yhteen jumalalliseen kehityssuunnitelmaan. Ne vain edustavat eri puolia kokonaisuudessa. Siitä johtuu, että jokaisella kansalla on oma erikoistehtävänsä. Suuret Vihityt ehkä tiennevät mikä tehtävä lähinnä kullekin kansalle kuuluu. Kansat itse eivät useinkaan tunne omaa tehtäväänsä. Ne vain joko yrittävät matkia toisia kansoja, tai elävät sattuman varassa.

Kuitenkin kansojen tarkotuksena on, että ne löytäisivät oman itsensä, ydintehtävänsä, ja oppisivat sitä toteuttamaan.

Jokohan me, Suomen kansa, olisimme löytäneet itsemme, tehtävämme? Ehkä osittain, ehkä se on meille ainakin kajastunut. Se tieto on ollut syvällä itse kansan sydämessä. Lönnrot toi sen kuvannollisella tavalla Kalevalassa julkisuuteen. Se oli taas hänen yksilöllinen uhrinsa, osuutensa Suomen kansalaisena. Kalevala jo paljaalla olemuksellaan laskee perustuksen kansalliselle tehtävällemme. Siinä on pääsankarina Väinämöinen, tietäjä iänikuinen. Sanan voima, luomisen mahti, sävelten tenho, ne seppelöivät Kalevalaa ja sen pääsankareita.

Niin ei ole kaikkien kansojen eepoksissa, pyhissä kirjoissa. Niissä kaikuu ylinnä verisen kalvan heiluttajain sankarius. Niin on esim. Odysseissa. Ja muistakaamme kauhean julmaa ja veristä, suorastaan kostonhaluista juutalaisten käsitystä Jehovasta. Tätä juutalaisten käsitystä kansallisjumalastaan ei mitenkään pidä sekottaa Raamatun alussa esiintyvään Luojaan, joka sanansa voimalla maailmoja luo, eikä liioin Jeesuksen esittämään Isään, josta evankeliumi sanoo: »Sillä hän antaa aurinkonsa nousta niin pahoille kuin hyvillekin, ja antaa sataa niin vanhurskaille kuin väärillekin».

Tähän samaan suuntaan puhuu oma tietäjäprofeettamme ja salatieteilijämme, hän, joka on alkanut opettaa Suomen kansallishaltiasta, siitä deevasta, enkeliolennosta, joka johtaa Suomen kansaa, joka inspiroi sen henkisiä suurmiehiä.

Tästä johtuu, että meidän pohjimmainen kansallinen ihanteemme ja tehtävämme on aseetonta laatua, on työtä siveellisillä ja henkisillä voimilla. Ja mikäli me aseellisiin hommiin sekaannumme, sikäli me joudumme ristiriitaan oman kansallisen tehtävämme kanssa. Silloin meidän kansallishenkemme aivankuin kätkeytyy, meidän kansallinen tehtävämme siirtyy tulevaisuuteen.

Sentähden, joskin suuret kansat vielä urheilevat sodan verisillä kentillä, emme me voi siinä varsinaista osaamme suorittaa.

Tästä myöskin johtuu, ettei meidän teosofinen työmme Suomessa saata olla vain pelkkää teosofisten perustotuuksien toitottamista, ei vain suurten teosofisten tietäjäin kaavamaista jäljentelemistä. Jos me tahdomme kunnioittaa teosofiaa, jumalallista viisautta, ja sen personallisia edustajia, H. P. Blavatskya ja hänen Mestareitaan, emme me kunnoita heitä sillä, että me töllistelemme silmämme sokeiksi heihin, emme palvele ja auta heitä sillä, että julistamme heidät erehtymättömiksi oikeaoppisiksi ja koettaisimme tukahuttaa jokaisen vesan, joka alkaisi seurassamme säteillä omalla yksilöllisellä värillään, valaista omalla erikoisvalollaan. Ei, silloin tekisimme aivan vastoin Mestareiden toivomusta. Sillä varmaan he iloitsisivat, jos seurassa olisi hyvin paljon suuria salatieteilijöitä, paljon viisaita ja voimakkaita sieluja, jotka osaisivat rakastaa ja työtä tehdä. Ellemme tätä ymmärrä, silloin me pian tekisimme Vihityistä opettajistamme epäjumalia, joiden rinnalla emme sallisi muita jumalia, aivankuin konsanaan ahdasmieliset juutalaiset.

Teosofinen viisaus on pohjimmaltaan ja pääpiirteiltään samaa, mutta se tarjoutuu jokaiselle yksilölle ja kansalle siinä muodossa, siinä henkisessä asteessa ja värissä, kuin jokainen yksilö ja kansa tarvitsee omassa erikoistehtävässään. Me Suomen teosofit olemme etupäässä Suomen kansaa varten. Ja osataksemme täyttää tehtävämme, täytyy meidän päästä perille kansamme tehtävästä. Ja ellemme jokainen yksilönä kykene sitä löytämään oman sielumme välityksellä, niin käyttäkäämme apunamme toisten tutkijain tutkimuksia. Mainitsin jo Kalevalan osottaman pohjan ja P. E:n esitykset Suomen kansallishaltiasta. Miksi emme käyttäisi niitä apunamme? Jo työnjakokin sitä edellyttää. Sillä kaikkihan on yhtä Kristuksessa, jossa yksi profeteeraa, toinen puhuu kielillä j.n.e., niinkuin viisas Paavali opettaa.

Kun me näin alistumme ja tutkien löydämme kansamme tehtävän, silloin meidän on helpompi löytää oma yksilöllinen tehtävämme, oma paikkamme. Ja jos me olemme oppineet joustavuuden läksyn, silloin me osaamme olla uutteria ja uskollisia omalla paikallamme, omassa tehtävässämme. Silloin me voimme sulattaa teosofista viisautta itseemme ja tarjota sitä kansallemme sen tarpeiden mukaan. Meidän täytyy oman sielumme ja työmme kautta pukea teosofinen viisaus Suomen kansallispukuun. Ei riitä, että me matkimme suuria teosofisia puhujia ja kirjailijoita. Ei, meidän täytyy oman sielumme sulatusuunissa yhdistää jumalallinen viisaus ja kansamme hätä ja tarve. Meidän täytyy osata puhujalavoilta niin kaiuttaa teosofista viisautta, että ääni panee Suomen kansan sielussa sen kanteleen kielet väräjämään.

Jos me tässä tehtävässämme onnistumme, silloin me tulemme täyttäneeksi teosofisen tehtävämme Suomen kansaa kohtaan. Silloin me ehkä voisimme luoda oman suomalaisen teosofisen kirjallisuuden, jossa teosofinen viisaus koskettaisi kansamme sielun puhtaimpiin kieliin. Ja silloin me kansana voisimme luoda oman kansallisen sivistyksen, jossa kalevalainen ja suuri itämainen viisaus löisivät kättä toisilleen. Se olisi sen kansallinen nousu ja sen henkisemmän elämän ehto.

Jos lopuksi vertaisimme kansaamme ihmisyksilöön, silloin voisimme sanoa: kalevalainen viisautemme edustaisi jossain määrin ihmisen ylemmän minän viisautta, kun taas teosofia edustaisi Mestarien jumalallista viisautta.

J. R. H.

1918: 204—207

TEIDEN RISTEYKSISSÄ

4 RISTEYS: JÄLLEENSYNTYMINEN.

Ennenkuin kulkija edellisistäkään risteyksistä täysin selviää, on hänen samassa yhteydessä täytynyt selviytyä siitäkin risteyksestä, jonka toisessa viitassa on kirjotettu: ihminen elää vain kerran maan päällä, joka sellaisenaan ratkaisee hänen kohtalonsa ikuisiksi ajoiksi. Toisessa viitassa taas sanotaan: ihminen on henkinen olento, ollen kehityksen alainen, jota kehitystä täydentääkseen hänen on kerta toisensa jälkeen puettava tämä lihallinen ruumis päällensä siksi kunnes omassa itsessään Isän täydellisyyden saavuttaneena vapautuu pakollisesta maisen elämän koulusta.

Tästäkään risteyksestä ei selviydytä siten, että summassa omaksumalla toinen tai toinen, kuljettaisi epämääräisesti toista tai toista. Tässäkin täytyy järkevän mietiskelyn avulla löytää varma pohja.

Se pulma mikä lopullisesti johti meidät tähän risteykseen, oli edellisissä risteyksissä mietiskelyn ja kokemuksen avulla saavutettu tiedon valo. Sillä jos ihminen vapautuu vain Isän täydellisyyteen kohoutumalla, silloin jälleensyntymisestä tietämätön vakava pyrkijä joutuu epätoivoon huomatessaan kuinka kaukana hän ja ihmiskunta yleensä vielä on tästä täydellisyydestä, ja kuinka ruumiillinen kuolema lopettaa ihmisten kehityksen heidän ollessa vielä kaukana päämäärästä.

Nytpä jälleensyntymisoppi tulee avuksi vakavalle pyrkijälle. Jumalallisen lain armon ollessa todella niin suuren, että ihminen saa ja täytyy yhä uudelleen pukeutua maiseen elämään, silloinhan päämäärän saavuttaminen on mahdollinen.

Päästäkseen vakaumuksellisesti jälleensyntymisopin kannalle, täytyy mietiskelyssä asettaa syyt ja vastasyyt rinnakkain, kohoutuen siten aste asteelta vakaumuksen pohjalle. Niinpä ajatellessamme ihmiselle syntyvän vain yhden maisen ruumiin, nousee eteemme monta vaikeata pulmaa, joista tavallinen uskova selviytyy siirtämällä ne summassa Jumalan salaisuuksien joukkoon.

Katsokaamme muutamia tuollaisia pulmia. Yksi sellainen avautuu katsellessamme ihmisten maisen elämän p i t u u t t a, joka on niin erilainen ja riittäisi kuitenkin avaamaan kaikille yhtä loputtoman iankaikkisuuden. Erittäin omituinen olisi niiden kohtalo, jotka kuolevat aivan lapsina, ehtimättä edes herätä tajuavaan elämään. Heistä tulisi aivan tiedottomasti, sanoisimmeko tehdasmaisesti ikuisia olentoja. He eivät ole antaneet pienintäkään tajuista syytä ikuisuuttansa varten mihinkään suuntaan.

Toiset taas kuolevat nuoruutensa kukoistuksessa, ollen juuri heränneinä tajuavaan tilaan, ehtien nuoruutensa hehkulla kiintyä aistillisen elämän pyörteisiin. Silloin kuolema tempaa heidät ilman että heillä olisi sitä miehuuden kypsyneempää ja vanhuuden rauhallisempaa tilaisuutta syventymään ylempään elämään, jota toisille suodaan.

Tällaisia pulmia eivät ota pohtiakseen ne, jotka arvelevat ihmisen elävän vain yhden kerran maan päällä; he siirtävät ne ilman muuta Jumalan salaisuuksien joukkoon.

Tämän lisäksi huomaamme ihmisen älyllisessä ja siveellisessä tilassa aivan suunnattomia eroavaisuuksia.

Jos edellyttäisimme Jumalan puhaltaneen elävän henkensä alkuperäisenä ja ensimäisen kerran jokaiseen ruumiillisesti syntyvään lapseen, silloin niiden kaiken oikeuden ja johdonmukaisuuden perusteella pitäisi olla määrätyllä tavalla täydellisiä, olla varustettuna samanlaisilla edellytyksillä etenkin haudantakaista ikuisuutta varten. Mutta nytpä toiset ovat varustetut niin tavattomalla älyllä, että keksivät esim. puhuvia koneita, langatonta sähkötystä ja muita merkillisyyksiä, joita ei alkeellinen ihminen voisi pitää mahdollisenakaan, ellei itse niitä havainnollisesti näkisi. Toiset taas älynsä terävyydellä ja nerokkuudella laskevat taivaankappalten matkat avuruudessa ja niiden matkat radoillaan, joten voivat sekunnilleen edeltäpäin sanoa milloin esim. aurinko pimenee, harhaileva pyrstötähti lähenee maata j.n.e.

Tällaisia laskelmia ei tavallinen ihminen pitäisi mahdollisena, ellei itse omin silmin näkisi ennustusten toteutuvan.

Samoin on laita siveellisen eroavaisuuden. Alkeellinen ihminen, jos häntä ihmiseksi voi sanoa, tappaa, varastaa, pettää ja valhettelee, jopa tekee sen rauhallisena ilman suurempia omantunnon tuskia. Vieläpä aivan alkeellinen ihminen saattaa syödäkin tappamansa ihmisen, saattaen rauhallisena nukkua ateriansa jälkeen.

Toiset taas ovat varustetut niin suunnattomalla siveellisellä tarmolla, etteivät mitenkään voisi olla mukana siinä mitä raakalainen tekee. Ja tämä siveellisyys on heissä jo aivankuin perittyä, on sisäisesti voitettu kanta, jonka jatkona he jaksavat nopeasti kulkea elämän kaidalla tiellä. Niinpä esim. Paavali oli tavattoman kiivas sen oikeaoppisuuden puolesta, mihin hän oli kasvatettu, vainoten niitä, joita piti vääräoppisina, niinkuin ihmisillä on tapana tehdä tänä päivänä, kun he ovat ja edelleen pysyvät tuolla muodollisen oikeaoppisuuden kannalla. Mutta kun Paavalin henkisen ymmärryksen silmät avautuivat näkemään, ettei Jumalaa lopullisesti kirkollisilla seremonioilla palvella, oli hän heti valmis jättämään muodollisuuksien puolesta kiivailemisensa, ryhtyen rakentavaan työhön sen asian puolesta, mikä hänelle oli selvinnyt.

Vertaillessamme tällaisia jättiläispyhimyksiä ja siveellisessä suhteessa raakalaisia toisiinsa, joudumme ymmälle. Sillä näyttäähän niinkuin Jumala olisi edeltäpäin määrännyt edelliset kulkemaan pyhyyden tietä, kun taas jälkimäiset olisivat jätetyt voimattomuudessaan hukkumaan. Ja ellei meillä olisi teosofian esittämässä jälleensyntymisopissa avainta näihin pulmiin, täytyisi meidän joko jäädä siihen otaksumaan, että Jumala on edeltäpäin määrännyt toiset kadotukseen, toiset autuuteen, jollainen käsitys

olikin Augustinuksen omaksumana hyvin vallitsevana keskiaikana, tai toisena vaihtopuolena peittää kaikki ristiriidat Jumalan salaisuuksien verholla, niinkuin nykyinenkin kirkollinen suunta tekee.

Näistä ristiriidoista selviydymme kuitenkin järjellisellä tavalla käyttäen jälleensyntymisoppia avaimenamme. Oivaltaessamme sen, että me ikuisina henkisinä olentoina olemme olleet menneisyydessä ehkäpä satoja kertoja »ihmisinä» maan päällä, kuluttaneet monia lihallisia ruumiita tämän maisen elämän koulussa, silloin ymmärrämme ihmisten erilaisuuden kykyjensä ja voimiensa puolesta johtuvan siitä, että he ovat eri ikäisinä eri asteilla tuolla pitkällä täydellisyyteen johtavalla kehityksen tiellä. Raakalainen, jonka järki ei ole herännyt, joka on miltei ilman omaatuntoa, siveellistä vastuunalaisuutta, on ihmisyyteen johtavan tien alkutaipaleella, on vasta harvoja kertoja esiintynyt ihmisruumiissa tämän maapallon päällä. Nuo suuret jättiläisnerot ja pyhimykset ovat taas viimeisillä luokilla maapallomme ihmiskunnan suuressa koulussa. Ja näiden kahden äärimmäisyyden välillä astelevat ihmiskunnan suuret joukot. Ne älyn kyvyt ja siveelliset voimat, mitkä kussakin ihmisessä esiintyvät, ovat saavutetut niiden kokemusten ja ponnistusten avulla, joita he ovat tehneet eläessään maan päällä edellisiä elämiään, omistaen jo ehkä satojen elämien kokemukset. Jokainen ihminen sisältää itsessään oman tuomionsa ja vapautensa. Hänen menneisyytensä on hänen syyttäjänsä, hänen osallisuutensa lakina ilmenevästä kaikkiallisesta jumaluudesta on hänen tuomarinsa, ja hänen nykyisen elämänsä ulkonaiset tapaukset, kolaukset ja kärsimykset yhdessä hänen siveellisten ja älyllisten ominaisuuksiensa kanssa ovat hänen tuomionsa täytäntöönpanoa. Ja kaiken tämän keskellä hän nykyisellä välinpitämättömyydellään, ahneudellaan ja siveettömyyksillään luo itselleen syyttäjiä tulevien jälleensyntymiensä varalle. Taas pyrkimyksillään, uutterilla älyllisillä ja siveellisillä ponnistuksillaan, rakkaudellaan ja uhrautumisellaan kasvattaa hän itselleen puolustajia tulevia ruumistuksia varten.

Tämä viimeinen kohta taas selittää tuonkin vaikean kohdan, ihmisten ruumiillisen iän erilaisen pituuden, joka päältä katsoen näytti niin armottomalta. Jokainen ihminen on menneisyyden teoillaan ansainnut kohtalonsa tässäkin suhteessa. Vai emmekö näkisi kuinka ihmiset nykyäänkin väkivaltaisesti katkaisevat toistensa maisen elämän, alkaen äidin kohdusta kaikilla ikäasteilla. Kun jokainen niittää tekojensa seuraukset, niin saa jokainen tulevaisuudessa ennenaikaisella kuolemallaan sovittaa rikkomustansa.

Näin mietiskelemällä ja teosofian esittämää tiedon valoa apunamme käyttämällä selviydymme monesta hämärästä kohdasta, joita jokainen totuuden etsijänä ahertava saa vastaansa. Näin sisäisesti mietiskelemällä kulkija nousee asteettain uskosta näkemykseen. Hän näkee herkistyvällä ymmärryksellään ja sisäisen ihmisensä vakaantuneella varmuudella asioiden näin olevan. Jos tällaisen mietiskelyn avulla valaistulta ihmiseltä kysytään, miksi hän uskoo ihmisen kuolemattomuuteen, miksi kehitykseen, miksi syntien ja karman keskenäisyyteen, miksi jälleensyntymiseen, niin hän osaa selittää ja perustella, miksi hän niin uskoo. Tavallinen uskovainen ei näin tee. Hänen vastauksensa on vain kiivas huomautus, että niin on raamatussa, niin on jossakin kirjassa, kristillisessä tai muussa. Muuta perustelua hän ei kykene uskolleen antamaan, koska hän ei ole sitä mietiskellen hankkinut.

Teosofian ansiota onkin, että se opettaa meitä mietiskellen syventymään elämänkysymyksiin. Se ei tule luoksemme tuomitsemaan meitä vääräoppisiksi, ei kääntämään kaikella kiivaudella meitä toiseen uskoon tai lahkoon. Se vain esittää meille juuri tuollaisen syvemmän mietiskelyn avulla saatua tietoa ja viisautta, samalla opettaen, kuinka jokainen samoin mietiskelemällä voi päästä osalliseksi samasta tiedosta ja viisaudesta.

Ja kun näin mietiskellen onnistumme selviytymään niinkin monista risteyksistä kuin tässä esityksessä on tehty, silloin ei pidä antautua luulottelemaan oltavan jotenkin valmiita, ettei teiden risteyksiä enään vastaan tulisi. Päinvastoin. Tiellä kulkija joutuu aina risteyksiin. Ja niiden erottaminen, oikean tien löytäminen, olisi yhä vaikeampaa, ellei kulkijan kokemusperäinen tieto myös suurenisi.

Vielä yksi asia. Ennenkuin ihminen voi jatkuvasti kulkea valosta valoon, täytyy hänen itse olla valona maailman pimeydessä. Ja tuota valoa ylläpitääkseen täytyy hänen polttaa kokemuksissa saatua tietoansa, järkeänsä, älynsä kykyjä, rakkauden palavassa tulessa. Tavallinen ihminen polttaa älylliset rikkautensa keinottelun, itsekkäisyyden tulessa, omaansa etsien. Mutta se tie vie pimeyteen sekä edellä kulkijan että ne, jotka kulkevat hänen perässään, hänen valonsa opastamina.

Sentähden ei ole suurempaa käskyä kuin rakkauden käsky. Sen käskyn pitäminen luo ihmisten maailmaan uudet maat ja taivaat. Ja rakkauden olemuksen ja ilmenemistavan määrittelee Paavali: »Rakkaus on pitkämielinen, rakkaus on lempeä; rakkaus ei kadehdi, ei pöyhkeile, ei käyttäydy sopimattomasti, ei etsi omaansa, ei katkeroidu, ei lue kärsimäänsä pahaa, ei iloitse vääryydestä, vaan iloitsee totuudesta; kaikki se peittää, kaikki se uskoo, kaikki se kärsii. Rakkaus ei koskaan häviä; mutta profetoiminen, se katoaa, ja kielillä puhuminen lakkaa, ja tieto katoaa. Sillä tietomme on vaillinaista, ja profetoimisemme on vaillinaista; mutta kun tulee se, mikä on täydellistä, katoaa se, mikä on vaillinaista».

Jos siis tahdomme joskus tulla täydellisyyteen, joksi Paavali rakkautta nimittää, täytyy meidän kasvattaa itsessämme edellä mainittuja ominaisuuksia. Ja niihin kasvaaksemme, täytyy oppia uhrautumaan toisten olentojen hyväksi, vaikkapa niiden hyväksi, jotka meitä vihaavat. Ja vieläkin enemmän: niiden hyväksi, joita itse olemme vihanneet. Niin tekevät viisaat ja voimakkaat, ottaen niin taivasten valtakunnan väkirynnäköllä.

Näin tehden herätämme itsessämme nopeammin rakkauden kipinän, joka hitaasti kasvaa valaisevaksi ja lämmittäväksi tuleksi. Siten tulemme siihen täydellisyyteen, johon kielillä puhuminen, profetoiminen, usko ja toivo sisältyvät. Sillä kenessä asuu rakkaus, hänessä ovat nuo edellisetkin; siksi rakkaus on suurin, on täydellisyys. Jos rakkaus taas puuttuu, eivät usko ja toivokaan voi mitään.

J. R. H.
1918: 217—221

IHMISARVON NOUSU

Teosofinen tieto esittää meille varman päämäärän ihmiskunnan saavutettavaksi. Ihmiskunnan on kehityksen avulla saavutettava ihmiskunnan yläpuolella olevan kehitysjärjestelmän laatu ja tila. Ja se järjestelmä on Raamatussamme nimitetty Jumalanvaltakunnaksi ja taivastenvaltakunnaksi. Teosofiassa sitä sanotaan Pyhäksi Veljeskunnaksi.

Ihmiskunta nykyisessä tilassaan muodostaa maailmanvaltakunnan. Sitä sanotaan maailmanvaltakunnaksi, koska ihmiskunta ei vielä kykene keskuudessaan toteuttamaan taivastenvaltakuntaa, ei kykene elämään sen lakien mukaan.

Mutta kuitenkin ihmiskunnan elämän koko sisältö ja päämäärä on siinä, että se joskus oppii seuraamaan taivastenvaltakunnan lakeja omassa keskuudessaan. Sehän sisältyy tuttuun rukouslauseeseen: »lähestyköön sinun valtakuntasi».

Näiden kahden valtakunnan välillä on aina ollut salainen ja julkinen yhdysside. Julkinen yhdysside on julkisessa uskonnossa. Kaikki uskonnot, alkuperäiset suuret uskonnot, ovat kuin taivastenvaltakunnasta ojennettuja porraspuita, joita apunaan käyttäen ihmiskunta osaa kulkea taivastenvaltakuntaa kohti. Ja siksipä uskonnoilla on arvoa ja merkitystä ihmiskunnalle vain mikäli he seuraavat uskontonsa käytännöllisiä neuvoja. Sanoohan Jeesuskin: jos te hoette herra, herra, ette ole minun opetuslapsiani, vaan jos te teette mitä olen teille käskenyt.

Näin uskontoa käytännöllisesti oppaanaan käyttäen ihmiskunta nousee sisäiseltä laadultaan taivastenvaltakuntatilaa kohti. Ihmiskunta kokonaisuudessaan nousee kuin portaiden astuimissa ylöspäin. Näitä portaiden astuimia ovat tässä merkityksessä toisiaan seuraavat uskonnot ja niiden pohjalle kasvaneet ja kehittyneet määrätyt sivistykset. Mikäli ne toisiaan kehityksellisessä järjestyksessä seuraavat, sikäli niissä ilmenee ihmisarvo jonkun asteen korkeammaksi tunnustettuna.

Katsokaamme esim. roomalaisen maailmanvallan aikuista ihmisarvoa. Kuinka korkealle ihmiset kykenivät arvostelemaan oman inhimillisen arvonsa siinä? Se tulee näkyviin silloisessa yhteiskunnallisessa elämässä. Silloisessa yhteiskunnassa oli huomattavana perustana mahtava orjalaitos. Ihmiset osasivat arvostella itsensä yhteiskunnallisesti miltei samaan arvoon kuin nykyään kotieläimet, karjalaumat. Ihmiset, muutamat ihmiset, omistivat suuria orjalaumoja, pitäen niiden työvoiman rikkautenaan.

Ja tällainen järjestelmä oli aivan yhteiskunnallisen lain turvaama. Ihmiset pitivät sitä aivan asiaan kuuluvana. He eivät kyenneet antamaan yhteiskunnassaan ihmisyydelle tämän korkeampaa pohjatunnustusta.

Tämä yhteiskuntajärjestelmä oli se pohja, se koulu, jos niin sanoisimme, jossa ihmiskunta oli pakotettu kasvattamaan voimiaan. Ihmiskunta oli tuon järjestelmänsä turvissa kuin toukka kotelossaan. Ja lopulta ihmiskuntatoukka saavutti sellaisen voiman, että se särki kotelonsa. Ja silloin tuli, tavallaan kuin vertauskuvana tästä ihmiskunnan purkautuvasta voimasta, suuren Maailmanopettajan julkinen esiintyminen maan päällä, roomalaisen maailmanvallan alueella. Hän teki omassa itsessään ihmiskunnan päämäärän, taivastenvaltakunnan, hiukan selväpiirteisemmäksi ihmisille, tietysti vain siinä määrässä, kuin ihmiskunnan kasvaneet ja silloin purkautuvat voimat sen sallivat. Hän tuli jumalallisella tiedollaan uudelleen arvioimaan ihmiskuntaa. Hän kuulutti ihmisen yksilöllistä, jumalallista arvoa. Hän vetosi raamattuihin sanoakseen: te olette jumalia. Tuntekaa sentähden arvonne mukainen vastuunalaisuutenne. Sillä jumalallisen lain edessä teidän on tiliä tehtävä jokaisesta turhasta sanastannekin.

Tämä näin paljastettu tieto tuli tuomioksi silloiselle maailmalle. Aivan niinkuin hän sanookin: en minä tuomitse, vaan minun sanani. Se tieto minkä teille paljastan, se saa teidät hylkäämään vanhat, nyt jo liian alhaiset käsitykset oman ihmisyytenne arvosta.

Mutta samalla oli tämä uusi tieto myös luomisen sanat uudelle maailmalle, sillä kristitylle maailmalle, jonka järjestelmän puitteissa ja rajotuksissa siihen kuuluva ihmiskunta on jo lähes pari tuhatta vuotta elänyt.

Siinäkin on ihmisyys arvioitu määrättyyn asteeseen, jonka yli ei yhteiskunnassamme ole osattu nousta. Siinäkin on ihmisyys ollut verrattuna aineellisiin arvoihin, onpa jäänyt niiden alapuolellekin. Että niin on, sen todistaa käytäntö. Ajatellaan vaan kuinka kristityllä maailmalla, sen kansoilla, on muutamia rikkausarvoja, niinkuin poliittisia etuja, kauppaetuja, tulli- ja siirtomaaetuja. Näitä etuja ovat kansat itselleen hankkineet ja omistaessaan niitä suojelleet. Ja millä ne ovat niitä useastikin hankkineet ja aina puolustaneet? Armeijoilla, sotajoukoilla. Ja mitä ovat armeijat? Joukko tavalla tai toisella kokoonryhmitettyjä ihmisiä. Ja kun nyt nuo kauppa-, tulli- ja siirtomaaedut ovat joutuneet uhatuiksi, silloin nuo henkisesti ikuisista ihmisyksilöistä kokoonpannut armeijat on pantu vastakkain, tuhoamaan toisiaan kaikin voimin.

Tämä selvästi näyttää, että kristityssä maailmassa on ihmiselämä arvioitu siirtomaa- ja kauppaetuja alemmaksi. Sillä eihän arvokkaampaa uhrattaisi ala-arvoisemman tähden.

Näin on ihmisten joukkoteurastus ollut yhteiskunnissamme aivan laillistettua. Ja kun vielä virallistutettu uskonto on antanut siunauksensa sotajoukoille, on se ollut laillistutetun lisäksi vielä pyhääkin. Eivät ihmiset ole osanneet pitää kansojen elämää edes mahdollisenakaan ilman sotimista, tuota hurjaa joukkoteurastusta.

Kaikki tämä valtiollinen ja yhteiskunnallinen järjestelmä on taas ollut se toukankotelo jossa ihmiskunta on saanut kehittyä ja kasvaa. Ja se on kasvanut. Se on tässä ihmisarvo-käsityksessään saavuttanut sellaisen voiman, sellaisen älyn terävyyden, että jos se yhä edelleen täytyisi tähän koteloonsa jäädä, se pian, ainakin joskus, surmaisi itsensä loppuun.

Koska kuitenkin taivastenvaltakunnan viisaat Mestarit johtavat ihmiskuntaa, tarjoten sille aina uusia aatteita ja ihanteita, voimme syyllä ajatella kristityn maailman nyt joutuneen munankuorensa särkymishetkeen. Taivastenvaltakunnan suuresta Vuoresta voi taas tulla reväistyksi suuri kivi, jos Danielin vertauskuvakieltä käyttäisimme, joka kivi särkee koko kuvan, koko nykyisen järjestelmän. Se merkitsee, että Maailmanopettaja, Pyhän Veljeskunnan Suuri Mestari, esiintyy taas julkisesti maailmassa, tulee taas uudelleen arvioimaan ihmisarvoa.

Ja kuinkahan korkealle ihmisarvo saadaan kohotetuksi tulevan sivistyskauden alkaessa? Toivottavasti yläpuolelle kaikkia aineellisia arvoja. Ja jos niin tapahtuu, silloin sillä tulee olemaan kauas kantava vaikutus. Jos ei ihmiselämää enää voi uhrata minkään aineellisen kappaleen ja arvon tähden, silloin tulevat sotajoukot nykyisessä tarkoituksessaan mahdottomiksi ja tarpeettomiksi. Jos ihmiskunta omassa tajunnassaan tuntee ihmisyysarvonsa aineellisia arvoja korkeammaksi, silloin täytyy ihmiskunta ponnistaa älyään keksiäkseen muita keinoja kansainvälisten riitakysymystensä selvittelemiseen. Ja alkaakin näkyä oireita tähän suuntaan. Sellaisia ovat kansainliitto, kansainvälinen eduskunta ja rauhantuomioistuin, jollaisista nyt aletaan puhua.

Nämä ovat niitä tulevan sivistyskauden enteitä, joita kypsyvä, kohoutuva ihmisarvo aiheuttaa.

J. R. H.

1918: 235—238

ELLETTE KÄÄNNY JA TULE LASTEN KALTAISIKSI...

»Ellette käänny ja tule lasten kaltaisiksi, ette pääse taivasten valtakuntaan» Matt. 18:3.

Jos me elämme n.s. evankelis-lutherilaisen kirkon edustamassa elämänymmärryksessä, silloin meillä on mielessämme määrätty kuva lukiessamme ylläolevat Jeesuksen sanat. Se on jotakuinkin tällainen: Me ihmiset olemme saaneet alkumme kahdelta taholta, ruumiimme vanhempiemme kautta maasta, sielumme ja henkemme Jumalan kautta taivaista. Näin saatuamme elämän alkuun, elämme me täällä maailmassa synnin ja kirouksen alaisina. Sitten elämämme loppuu; ruumis ja sielu lopettavat yhdessäolonsa, jolloin ruumis hajoaa, mutta sielua odottaa oman ansionsa ja luontonsa mukaan suunnattomat kärsimykset loputtomassa ikuisuudessa. Mutta sitten Jumala on armossaan valmistanut sellaisen mahdollisuuden, että sielu voi päästä yhtä loputtomaan onneen taivaissa, kunhan ihminen vain sinä epämääräisenä aikana, jolloin ruumis ja sielu ovat yhdessä, onnistuu täyttämään määrätyt ehdot. Ja Jeesuksen sanat, että pitää tulla lasten kaltaisiksi, selitetään tavallisesti niin, että pitää olla yhtä järkeilemätön henkisissä asioissa kuin lapsi. Niinkuin lapsi uskoo vanhempiensa puheet epäilyksittä ja ajatuksitta, niin pitää ihmisen uskoa siihen, mitä uskonto opettaa pelastussuunnitelmasta. Kun hän sen tekee, silloin se usko hänet pelastaa.

Teosofia on antanut näihin asioihin melkoisesti lisävalaistusta. Nyt me ymmärrämme maailman- ja taivastenvaltakunnan paljon käytännöllisemmin. Niitä ei erota pelkkä ruumiin kuolema, vaan kehityksen tila. Maailmanvaltakunta on siellä, missä elämä on ottamisessa, jonka johdosta syntyy yhteiselämässä kärsimystä. Taivasten valtakunta on siellä, missä elämä on antamisessa, joka synnyttää yhteiselämässä sopusointua ja onnea.

Tavalliset ihmiset, jotka elävät itsekkäästi, pahaa tehden ja kärsimystä tuottaen, ne kuuluvat maailman valtakuntaan, josko he ovat ruumiissa tai kuoleman jälkeisessä ruumiittomassa tilassa. Taas suuret ja pyhät olennot, Mestarit ja heidän opetuslapsensa, ne muodostavat jo esikoisina taivasten valtakunnan.

Kuinka nyt ihmiset lasten kaltaisiksi tulemalla siirtyvät taivasten valtakuntaan? Ajatellaan näin: ihmiset m:n valtakunnassa tekevät pahaa, t:n valtakunnassa hyvää. Nyt pieni lapsi on kykenemättömyytensä tähden sellainen, että se ei tee pahaa. Jos me esim. matkustamme vieraalla seudulla ja sattuisimme yöpymään sellaisessa huoneessa missä olisi pieni kehtolapsi, niin me voimme olla aivan turvattuja tuon lapsen puolesta. Me voimme riisua vaatteemme ja kalleutemme, ollen täysin tietoisia siitä, ettei tuo lapsi meitä vahingoita, ei vie tavaroitamme, ei hyökkää nukkuessamme kimppuumme meitä ryöväämään ja tappamaan.

Nythän on selvää, että jos tuo sama lapsi olisi vielä aikuisenakin yhtä luotettava, jos kaikki ihmiset aikuisina olisivat yhtä luotettavia, silloin olisi taivasten valtakunta toteutettuna ihmisten keskellä. Silloin ei voisi olla mitään sotaa, koska kukaan ei voisi tehdä minkäänlaista pahaa. Ei tarvittaisi järjestyksen valvo-

jia, ei vankiloita, ei tuomareita. Mitään sellaista ei tarvittaisi. Ja siinä onkin se taivasten valtakunta, se suuri ja ihana tulevaisuus, jota kohti ihmiskunta samoilee pitkien aikakausien kuluessa.

Mutta ihmiset ovat yksilöitä. Vaikka he kulkevatkin yhtenä joukkona suurella elämän tiellä, avautuu heille taivasten valtakunta yksilöllisesti. Jokaisen täytyy tehdä vaadittu työ omalta kohdaltaan. Ja ehdot ovat järkkymättömät. »Ellette käänny...» Jokaisen täytyy »kääntyä» pois maailmanvaltakunnasta, pois pahaa, vääryyttä ja vilppiä tekemästä. Ei saa mitään asiaa ajaa pahalla. Täytyy aina olla lapsen kaltainen. Täytyy olla yhtä luotettava, yhtä kykenemätön pahaa tekemään. Olkoon kyseessä millainen tilanne tahansa, jos sen toteuttamiseksi täytyisi tehdä pahaa, jääköön se silloin tekemättä. Se on ehdoton ehto.

Jos te ajatte jonkun kansan, jonkun puolueen, jonkun aatteen asiaa, ja jos näyttää, ettette saa sitä hyvällä läpi, älkää ryhtykö pahalla ajamaan. Ellette saa sitä lävitse hyvällä, antakaa asian siinä muodossaan raueta. Sillä jos ajatte sen pahalla perille, ei saavutus ole pysyvä; tuloksena odottaa romahdus ja suurempi paha. Jääkää mieluummin miettimään ja odottamaan uutta ilmaisukeinoa.

J. R. H.
1918: 8—9

TULEVAISUUDEN PORRAS

Meille länsimaalaisille on pitkinä aikoina opetettu valmista elämänymmärrystä. Valmista sillä tavalla, että meillä on jo kaikki syvempi tieto elämästä, Raamattuun kätkettynä. Meille on jo pienestä pitäen terotettu, että me tiedämme ja tajuamme Jumalasta vain sen, mitä hän sanassansa on meille ilmottanut.

Tästä huolimatta on ihmisen rinnassa salaperäinen kaipuu ja jatkuva kysyminen siitä, mitä oikeastaan on tämä elämä, mitä on kuolema, mitä elämänarvoja ja päämääriä se taaksensa kätkee?

Tätä kysymystä ihminen ei sittenkään voi kiertää. Ja me olemme oikeutetut kysymään: mikä on ihmisessä se salaperäinen voima, joka ei ota vaientuakseen edes vuosisatoja jatkuneen kasvatuksenkaan vaikutuksesta? Voisimme lyhyesti sanoa: se on tulevaisuuden voima. Sen olemassaolo takaa meille jatkuvan tulevaisuuden. Ja koska teosofia on myös tulevaisuuden tietoa, jolle ihmiskunnan uusi sivistys tulee rakentumaan, josta tullaan ainakin rakennusaineksia ottamaan, sentähden teosofia auttaa meitä myös vähän selvemmin ymmärtämään, mikä on tuo ihmisessä piilevä salaperäinen tulevaisuuden voima.

Teosofian kautta me tiedämme ihmisen olevan todelliselta olemukseltaan oikeastaan suunnattoman paljon enemmin kuin mitä hän saa itsessään ilmi tällä karkean aineen tasolla, kiinteän ruumiinsa ja aistimuselämänsä välityksellä. Ihminen itse, varsinaisena henkisenä itsenä, asuu aina korkeammilla tasoilla, hengen maailmassa. Se on meidän jokaisen oma Isämme taivaissa. Hän se lähettää pienen säteen itsestään tänne aineen- ja aistinten maailmaan. Siitä säteestä syntyy tämä aineellis-aistillinen ihminen. Meidän henkinen Isämme, joka on todellinen ihminen itse, on täten lähettänyt poikansa tänne aineen maailmaan niinkuin löytöretkeläisenä oppimaan ja kokemaan. Ja näiden kahden ihmisen välillä on aina olemassa jonkunlainen salaperäinen, näkymätön yhdyside. Ja sen yhdyssiteen kautta tuo korkeampi ihminen, Isä taivaissa, aina jonkunverran opastaa tätä alempaa ihmistä. Ja juuri siinä on tuo salaperäinen sisäinen ääni, tuo tulevaisuuden voima. Se aina, jollain tavalla kehottaa tätä alempaa ihmistä etsimään niitä kuin ylhäällä ovat, kehottaa etsimään taivaallista Isäänsä, hänen täydellisyyttään.

Mutta tämä alempi ihminen on vaikeassa asemassa koska se on lähetetty toiseen maailmaan, aineen maailmaan, jonka lait ja elämät ovat vastakkaisia hengen maailman laeille ja elämälle. Ja hän itse, tämä alempi ihminen, on nurinpäin kääntynyt heijastus eli varjo lähettäjästään, taivaallisesta Isästään. Tuon alkuperäisen ihmisen ominaisuudet, Isän luova tahto, Pojan ulospäin säteilevä Rakkaus, totuuden Hengen rehellinen Järki, jotka ovat Jumalan kolme aspektia, olemuspuolta eli ominaisuutta, ne ovat alemmassa ihmisessä, meissä, jotka elämme täällä aistinten maailmassa, kääntyneet laadultaan eli toimintavaikutteiltaan alkuperäisestänsä vastakkaisiksi aivan kuin varjo kuvastimessa, jossa ihmisen vasen puoli näyttää oikeana ja oikea vasempana. Niinpä Jumalan luova tahto, joka iloitsee jatkuvasti maailmoja luodessaan, esiintyy alemmassa ihmisessä himona, joka ei osaa iloita sisästä päin lähtevästä luomisen innosta, vaan kiintyy ulkonaiseen, tahtoo sitä omistaa ja hallita. Häntä siis ajaa työhön omistamisen halu, eikä luomisen ilo sinään.

Samoin ulospäin säteilevä Jumalan Rakkaus, joka on tavallaan se tuli, mikä palessaan synnyttää voimaa, on ihmisessä, niin kauan kuin se toimii pelkästään aistinten kiihottamana, kääntynyt aistillisen nautinnon haluksi. Ja totuuden pyhä järki, joka maailmojen jatkuvassa luomistossa esiintyy oikeutena, järkkymättömänä syyn- ja seurauksen- ja n.s. luonnon laeissa, joka ei milloinkaan petä eikä erehdy, se näyttäytyy alemmassa ihmisessä petollisena ja vilpistelevänä älynä.

Niin on ihminen älyssään, tunteessaan ja himossaan aivan vastakohtainen taivaallisen Isänsä Järjelle, Rakkaudelle ja Tahdolle. Ja hän on todella vaikeassa asemassa, aivankuin se, joka lähtee vieraalle seudulle etsimään jotakin määrättyä asiaa tai esinettä, mutta sitten takertuukin niin uuden seudun muihin nähtäviin, että unohtaakin alkuperäisen tehtävänsä, pala-

ten ehkä tyhjin käsin takaisin. Kerta kerran perästä tuo taivaallinen Isä saa lähettää poikansa ruumistuneena maailmaan, jotta se oppisi voittamaan ulkonaiset houkutukset ja liittyisi palvelemaan sisäistä Itseä.

Alempi maailma innostaa esim. kilpailun ja nautinnon vaikuttimilla. Ylempi maailma antaa ihmiselle ihanteita ja aatteita. Etenkin uskonto, joka alkuperäisyydessään esittää Isän maailmassa vallitsevaa lakia, tarjoo ihmiselle toiminnallisia ihanteita. Se opettaa etsimään kolmiyhteistä Jumalaa, totuuden henkeä, rakkautta ja luomisen iloa. Häntä kehotetaan kääntymään Jumalan puoleen. Ja mikäli hän ottaa Jumalasta lähteviä vaikutteita, sikäli hän todella kääntyy. Kun hän itsekkään ja vilpillisen ajattelun sijasta oppii ajattelemaan toimintaansa ikuisen totuuden ja rehellisyyden periaatteiden mukaan, silloin on se merkkinä siitä, että hänessä on alkanut älyn ominaisuus kääntyä oikeinpäin. Se kääntäminen vaatii pitkää työtä ja ponnistelua. Täytyy asettua valppaaksi vartijaksi älynsä ovelle, ettei se taas kääntyisi takaisin ja alkai miettiä ovelasti ja itsekkäästi. Täytyy pyrkiä aina ajattelemaan suorasti ja rehellisesti, ajattelemaan niin, ettei sen ajatuksen toteutuminen tuottaisi toisille olennoille kärsimystä ja vahinkoa.

Jumaluuden toinen ominaisuus antaa meille säälin ja myötätunnon ihanteen. Mikäli ihminen kieltää omat nautintonsa ja antaa myötätunnon, säälin ja veljesrakkauden tulla vaikuttimekseen sikäli tämä pyrkimys kääntää hänessä Jumalan toista ominaisuutta oikeinpäin.

Kun yhtä ominaisuutta käännetään kiinteällä ihanteen seuraamisella, auttaa se toisenkin ominaisuuden esille pääsemistä. Niinpä kun sääliä ja myötätuntoa seurataan, auttaa se myöskin luovan tahdon esille pääsemistä. Ja kun se alkaa tapahtua, silloin ihminen liittyy toiminnallisiin ihanteihin. Hän kieltäytyy kuluttamasta kaikkea aikaansa omien personallisten asioittensa ajamisessa, liittyen sensijaan sellaiseen aatteelliseen työhön, josta koituu apua ihmiskunnalle, vaikkei se toisikaan hänelle personallisia etuja.

Ja kun hän tässä pyrkimyksessään on riittävästi tosissaan, silloin hän joutuu erään portaan edustalle, jonka yli hänen joskus on välttämättä noustava. Se on yhteistoiminnan porras. Hänen on opittava se joustavuuden läksy, että hän osaa tehdä työtä yhdessä niiden kanssa, jotka hänen tavallaan ja hänen edellään ovat samoin liittyneet kokonaisuutta palvelemaan. Hänen täytyy osata antautua niin velvottavasti työhön, että hänen on pakko löytää siinä lähin työnjohtajansa, auttajansa ja opettajansa se joka on ylhäältäpäin määrätty (tarkotan näkymättömän Johtajan taholta) tuohon paikkaan.

Ja jos kaikki, tai edes monet niistä, joilla olisi jumalallinen etuoikeus »luopua omasta tahdostaan», osaisivat olla niin Isänsä luomistyöhön antautuneita, että he tämän koetuksen kestäisivät, että heidän korkeimmalle lupautumisensa merkitsisi vain työtä, sitä työtä, jonka laadusta he kyllä pääpiirteissään ovat tietoisia, silloin heidän tieltään kyllä murtuvat ne verhot, jotka sovinnaisuuksien maailmassa estävät etenemästä, jotka särkevät hyvätkin suunnitelmat.

Mutta tämäkään ei ole niin vaan helppoa. Kyllä hidastuttavat voimat seisovat valppaina vartiopaikallaan. Evankeliumeissa kuvataan näitä vaikeuksia monella tavalla. Muutamia estää liittymästä yhteistoimintaan johtajansa kanssa se, että he pelkäävät joutuvansa yhteyteen sellaisten kanssa, joka »seurustelee syntisten ja publikaanien kanssa». Taas toisten mielestä tuo, jonka kanssa heidän pitäisi liittyä yhteistyöhön, näyttää olevan »belsebuubin lähettiläs», näyttää edustavan mustia voimia.

Eivätkä nämä esteet ole paikallisia eikä ajallisia. Ne ovat kaikkiallisia ja esiintyvät jokaisen tiellä. Se on tavallaan kylläkin sellainen portaanvartija, joka estää ihmistä kääntämästä itseään oikeinpäin, estää poikana liittymästä luovaan Isäänsä.

Niin on. Mutta jos kelle itse työ on kyllin tärkeä ja velvottava, silloin hän saattaa rohkealla hypyllä juosta kynnyksen yli, jolloin hän saattaa huomata, ettei hän ole mitään itsenäisyydestään menettänyt. Ei muuta, kuin kenties tuon ahtaan, rajotetun, ennakkoluuloisen ja epäilevän sydämensä. Kaikki tämän asteen esteet silloin sortuvat, ja ihmisen täyttää vain palvelemisen tahto ja luomisen ilo.

J. R. H.
1919: 81—85

ELÄVINÄ KUOLLEET

Paavali sanoo Kolossalaisille: »Sillä te olette kuolleet, ja teidän elämänne on kätkettynä Kristuksen kanssa Jumalassa» (Koloss. 3: 3).

Paavali kirjoittaa eläville ihmisille ja sanoo heitä kuolleiksi. Ihmiset siis saattavat olla yht'aikaa eläviä ja kuolleita.

Käsitämme tätä, jos olemme tutustuneet siihen mitä teosofia opettaa ihmisen kahdesta minuudesta. Alempien ominaisuuksiensa kautta ihminen elää »maailman alkeisvoimissa» (Koloss. 2: 20). Ja sen luontainen taipumus on: »haureus, saastaisuus, kiihko, paha, himo ja ahneus... viha, kiivastus, pahuus, herjaus ja törkeä puhe» (Kol. 3: 5, 8).

Kaikki tämä kuuluu eläinihmiseemme. Ja niissä maailman alkeisvoimissa se elää. Mutta sen sisälle on aivan kuin siemenenä (taivasten valtakunnan hyvänä siemenenä) kätkettynä korkeampi minuutemme, jumal-ihminen meissä. Käytännöllisinä minätajuntoina me alamme kehityksemme näissä maailman alkeisvoimissa. Mutta koko meidän elämämme sisältö ja pyrkimys on, että me käytännöllisinä minätajuntoina heräisimme yhä korkeammassa minuudessamme. Ja tätä heräämistä autetaan ja joudutetaan sellaisilla pyrkimyksillä kuin Paavali kehottaa rakkaitaan pukeutumaan »sydämelliseen armahtavaisuuteen, ystävällisyyteen, nöyryyteen, sävyisyyteen, pitkämielisyyteen». Ja vielä:

»Kärsikää toinen toistanne ja antakaan toisillenne anteeksi» (Kol. 3: 12, 13).

Teosofia opettaa, että persoonallisuutemme on kuolevainen, ja että me olemme kuoleman ja jälleensyntymisen alaisia niin kauan, kuin jossakin määrässä elämme persoonallisuutemme rajotuksissa. Siitä me vapaudumme vain siten, että me käytännöllisinä minätajuntoina heräämme korkeammassa, kuolemattomassa minässämme.

Mutta tuo käytännöllinen kuolemattomuuteen siirtyminen ei voi tapahtua ellei korkeampi minuus herää meissä. Vain sen aatteellisessa heräämisessä me voimme siihen siirtyä. Ja kun korkeampi minuutemme on kuolleena, silloin mekin olemme korkeammalta kannalta, kuolleita, vaikkakin elämme alemmassa, eläinihmisessä. Tätä kuolleena olevaa minuuttamme vastaa silloin ulkonainen Kristus, joka olemuksessaan paljastaa eteemme tuon meissä vielä kuolleena olevan elämän. Tuo korkeampi elämä ei ole meissä silloin vielä sisäistä, olennaista, ei käytäntöä. Se on ulkopuolista: kirkollista, uskonnollista, seremoniallista.

Miksi meidän ihmisten on niin vaikeata olla »sydämellisiä, armahtavaisia, ystävällisiä, nöyriä» j.n.e.? Siksi, että se asteikko meidän minuuttamme, jossa näiden ominaisuuksien juuret asuvat, se on meissä vielä kuolleena; se kohta minuuttamme on vielä kätkettynä Kristuksen kanssa Jumalassa. Mutta kuinka saisimme tuon osan minuuttamme itsessämme heräämään? Juuri siten, että me sittenkin vain lujasti harjoittelemme armahtavaisuutta, nöyryyttä j.n.e. Juuri siinä tarjoutuu meille avain. Kun sitä avainta ahkerasti käytämme, silloin meissä herää se mahdollisuus, että me saamme ulkoiselta Kristukselta hänessä kätketyn elämämme siinä asteessa, sitä myöden käytettäväksemme.

Ja niin me tulemme avaimeksi itsellemme ja muulle ihmiskunnalle. Sillä koko ihmiskunta herää kovin vitkallisesti; kovin vaikeasti se vastaanottaa perintö-osaansa Kristukselta. Miksi ihmiskunnan on niin vaikeata omaksua esim. sellaisia aatteita kuin »kansainliitto», kansainvälinen »rauhantuomioistuin» j.n.e? Kyllähän ihmisten pitäisi järjellään käsittämän kuinka paljon onnellisempaa olisi jos kaikki riitakysymykset, kansainvälisetkin, selviteltäisi järjellisen keskustelun ja sovittelun tietä. Ja sittenkin on niin vaikea luopua tuosta kauheasta keinosta: väkivallalla ja julmilla, verisillä sodilla ratkaista kansainvälisiä asioita. Minkätähden? Sentähden, että ihmiskunnassa on vielä rauhan ja oikeuden menettelyä edellyttävät ominaisuudet kuolleina; ne ovat vielä sijais-Kristuksen hallussa, siellä kätkettyinä. Sieltä niitä ihmiskunnalle yhä tarjotaan, mutta se ei ole halukas ottamaan niitä vastaan, ennenkuin ulkonainenkin välttämättömyys ja elämän tuska vie siihen.

Ulkonainen, historiallinen Kristus elää vielä meidänkin sijaisenamme. Omalla minuudellaan ja elämänsä ihanteella hän aina tarjoo meille mahdollisuutta siirtyäksemme korkeampaan minuuteemme. Se on hänelle tallennettuna ja yhä tarjoo sitä meille. Se täytyy siirtyä meille; meidän täytyy valmistautua vastaanottamaan korkeampaa perintö-osaamme.

Ja tuota siirtymistä jouduttaa se, että me niin paljon luotamme häneen, uskomme häneen, että me otamme seurataksemme hänen käskyjään, hänen elämänihannettaan. Kaikki ulkonaiset juhlamenot, uudet kuut ja sapatit, ne »vain ovat tulevaisten varjo» (Kol. 2: 16, 17). Kun emme vielä osaa elää jokapäiväisessä käytännössä korkeamman minuutemme elämää, silloin me edes hetkeksi siirrymme siihen ottaessamme osaa ulkoisen uskonnon sapatteihin ja juhlamenoihin. Ja jos ylempi minuutemme niissä tulee edes vähänkin herätetyksi, silloin osanottomme seremoniallisen uskonnon menoihin tulee hartauden lämmittämäksi, innostamaksi. Se ei jää pelkäksi ulkoisen järjestyksen ja hyvien tapojen välttämättömyydeksi; se muuttuu osaksi elämäämme, johon me elävällä hartaudella antaudumme.

Ja joskus tuo juhla- ja sapattielämä tulee meille yhtä tärkeäksi kuin ruumiillisen elämän huolet. Silloin lähestymme ratkaisevaa käännekohtaa. Korkeampi elämä alkaa tulla meissä siksi eloisaksi, että se elämän puoli, joka on ollut kätkettynä Kristuksen kanssa Jumalassa, se herää meidän omassa sisässämme. Kristuslapsi syntyy meissä. Se elämä, jota ulkoinen Kristus on meitä varten tallentanut, annetaan silloin meille. Me saamme ja osaamme vähitellen liittyä hänen työhönsä. Eivät ruumiin huolet meitä enää rajota. Me huolehdimme Kristuksen kanssa enemmin siinä työssä, mikä auttaa ihmiskunnassa vielä kuolleena olevan elämän heräämistä. Me yhdymme Häneen yhtyessämme hänen työhönsä. Me suoritamme pientä osaamme hänen suuressa työssään. Meidän voimamme liittyvät silloin siihen ääneen johon Paavalin ääni on liittynyt: »Harrastakaa sitä, mikä on ylhäällä, älkääkä sitä, mikä on maan päällä». Se ääni tulee silloin yhä voimakkaammaksi ihmiskunnan sisässä; heidän on helpompi seurata sitä ihannetta mikä heiltä vielä on kätkettynä Kristuksen kanssa Jumalassa.

»— mutta kaiken tämän lisäksi pukeutukaa rakkauteen, joka on täydellisyyden yhdistävä side».

Meille aivankuin sanotaan: Te alatte pukeutumisenne korkeampaan minuuteenne harjoittelemalla sydämellistä armahtavaisuutta, ystävällisyyttä, nöyryyttä, sävyisyyttä, pitkämielisyyttä, että te kärsitte toisianne ja annatte toisillenne anteeksi, mutta lopullisin ja varmin keino on pukeutua rakkauteen. Sillä se on täydellisyyteen yhdistävä side. Täydellisyys herää teissä sillä, että te ette tee mitään muuten kuin rakkaudesta. Jos sidotte itsenne rakkauteen, silloin sidotte itsenne täydellisyyteen.

Silloin ihmisessä alkaa kasvaa kuolemattomuus. Kristus on elämän ja kuoleman herra. Ja mikäli ihmisessä on Kristus, sikäli hän on kuolematon. Me elämme kuolemalle eläessämme ruumiillemme, aistimuselämälle ja himolle. Mutta ikuisuudelle, elämän ja kuoleman herralle me elämme, häntä me itsessämme herätämme ja kasvatamme uhratessamme itsemme totuudelle ja rakkaudelle.

J. R. H.

1919: 143—146

MIKÄ ON IHMISYKSILÖN SUHDE LUOMISTYÖN TÄYTTYMISEEN?

Yliopistollisilta lomakursseilta johtuvia mietelmiä

Olen aina ajatellut suurimmalla kunnioituksella, mielenkiinnolla ja kaipauksella yliopistoa ja yliopistollista sivistystä. Siitä huolimatta olin vasta vuoden 1919 yliopistollisilla lomakursseilla ensikertaa varsinaisessa kosketuksessa yliopiston kanssa; ellen ota lukuun muutamia professori Bonsdorffin tähtitieteellisiä luentoja Nikolainkadun 5:ssä.

Iloitsen siitä, että yliopisto tarjoo lomakurssiensa kautta sitä haluaville tilaisuutta tietojensa laajentamiseen. Mikä erinomainen tilaisuus päästä suoranaiseen kosketukseen tieteellisten tutkimusten viimeisteltyjen saavutusten kanssa. Eikä vain sitä, vaan vieläpä tarjoutuu tilaisuus saada pieniä väläyksiä siitä työ- ja tutkimustavasta, jota tieteelliset tutkijat noudattavat. Ja lisäksi kuulija voi saada jonkun sysäyksen sellaisista luennoista, mitkä sattuvat koskettamaan kuulijan omien pyrkimysten aloille.

Niinpä dosentti, tohtori Leiviskän luennot Suomen maantieteestä sattuivat merkillisellä tavalla minun tutkijapuoleeni. Hän osoitti, kuinka Suomen maanmuodostus on yhdellä tavalla ikivanha, mutta taas toisella tavalla hyvin nuori, jota nuoruutta osottavat m.m. jokien uomat, joissa vesi ei vielä ole paljonkaan ehtinyt kuluttamaan koskikallioita. Vielä hän puhui entisistä merien rannoista, joiden rantaterassien erilainen korkeus meren pinnasta — saman rantaterassin korkeus on Pohjanlahden puolella tuntuvasti korkeammalla kuin kaakkois-Suomessa — osottaa maanpinnan kaltevaa nousua, niin että nousu on voimakasta ylhäällä Pohjanlahden rannoilla, kun se taas on heikompaa Suomenlahden itäisessä pohjukassa.

Vielä tuli tohtori Leiviskä tutkimuksissaan maininneeksi, kuinka hän tavallisten havainnollisten ja mittausopillisten tutkimustensa ohella oli muutamissa vertailevissa ja yhdistävissä kohdissa pitänyt ryhtyä asioita erityisesti älyllisesti miettimään ja pohtimaan.

Tähän minunkin tutkiva ja kyselevä järkeni iski heti kiinni. Kysyin itseltäni: huvikseenko tuo vanha maankamara noin muutteleikse? Kun maan pinta vuoroin nousee ja laskee, muodostaen välillä mantereita, välillä meriä, kun jäätiköt samoin siirtyilevät, peittäen väliin toisen väliin toisen kohdan maan pinnalla, niin olisiko sellaisella vaihtelulla mitään osaa ja vastaavaisuutta muun elämän yhteisessä kokonaisuudessa? Olisiko kiinteän maapallon liikehtimisellä vastaavaisuutta vähemmän aineellisissa asioissa, esim. ihmiskunnassa? Olisiko niin, että ne kansat, jotka asuvat painuvilla mantereilla, olisivat myös sivuuttaneet nuoruuden nousukautensa, synnyttäneet varsinaisen sivistyksensä ja eläisivät miehuutensa tai vanhuutensa päiviä, sulatellen kokemuksiaan ja saavutuksiaan? Ja olisivatko kohoavien mantereiden kansat vielä nuoruutensa nousuajassa?

Tämän teorian mukaan Suomen kansa olisi nuoruutensa nousukaudessa. Ja ajatellessamme Suomen maata ja kansaa, me huomaammekin niissä mielenkiintoisia vastaavaisuuksia. Ensiksikin: niinkuin Suomen pintamuodostus on yhdellä tavalla ikivanha, ja taas toisella tavalla hyvin nuori, samoin on Suomen kansakin. Muinaissuomalaisena, muinaiskalevalaisena kansana se on ikivanha, ja taas nykyisessä muodostuksessaan ja sivistyksessään hyvin nuori.

Ja toiseksi eräs merkillinen ja mielenkiintoinen nykypäivien ilmiö, joka sekin näyttää tukevan tällaista maan ja kansan vastaavaisuusteoriaa. Pohjanmaalla, Pohjanlahden rannoilla, missä maan kohoaminen on voimakkain, siellä myös kansa osottaa suurinta luontaista alkeisvoimaa. Pohjanmaan kansan luonnehan on tunnettu voimakkuudestaan ja rajuudestaan. Taas kaakkoisen Suomen kansa on miedompaa, runollisempaa. Näyttää niinkuin näiden reunimmaisten ainesten osuus yhteistyössä olisi siinä, että Karjalan kansa luonteensa joustavuudella tasottaisi ja sopusoinnun sävelmiksi soinnuttaisi niitä mahtavia voiman purkauksia ja sysäyksiä, joita voimakas Pohjanmaan kansa kehittelee ja vyöryttelee.

Tällainen elävä ilmiö edessämme maan ja kansan suhteista ja vastaavaisuuksista, joka lisäksi osottaa, kuinka Suomen kansa on vielä nykyisen nuoruutensa nousuajassa, kuinka Elämä kutsuu sitä luomaan omaa suomalaista sivistystään, suorittamaan osuuttaan kansojen yhteisessä tehtävässä — tällainen elävä ilmiö edessämme pitäisi erittäin rohkaiseman ja innostaman meitä suomalaisia jatkuviin ja syventyviin tutkimuksiin. Sillä johan Kalevalakin viittaa sanan voimaan, hengen mahtiin.

Tutkijoina me voimme edelleen jatkaa kyselyjämme. Huomattuamme tällaisen yhteisen ilmiön maan ja kansojen syntymisessä, nousussa ja laskussa, voimme edelleen kysyä: Muodostaisiko tuo maan ja kansan yhteishenkäily jotakin osaa jossakin vielä suuremmassa kokonaisuudessa ja suunnitelmassa? Pyrkiikö Elämä tällä kaikella johonkin?

Tahtoisinpa puolestani kohta tarjota osuuteni yhteiseen mietiskelyainesten kokoelmaan. Ajatellaan näin: on olemassa yhtenäinen kosmos, maailman kokonaisuus, josta me ruumiilliset ihmiset tajuamme vain meidän havaintokykyämme ja aistiamme vastaavan kerrostuman. Suurin osa kosmoksen voimien pyörässä, jatkuvaisuudessa, on nykyisten viiden aistiemme havaintokyvylle saavuttamattomissa.

Tämän nykyisten aistillisten havaintovälineittemme rajotuksen tähden me voimmekin puhua kosmillisen kokonaisuuden kahdesta puolesta: ilmiöllisestä ja ilmentymättömästä, julkiseksi tulleesta ja salatusta, konkreettisesta ja abstraktisesta. Yhteensä tämä muodostaa kokonaisuuden, joka meidän kosmoksemme, aurinkokun-

tamme alussa oli olemassa vain suunnitelmana, piirustuksina. Mikäli tämä suunnitelma ihmisen suhteen on toteutunut, sikäli kosmos on tullut ihmiselle tajuttavaksi, jotavastoin toteuttamaton puoli on vielä salattuna maailmana.

Tällä pohjalla voidaan puhua tavallaan kahdesta maailmasta, jotka vielä ovat jonkunlaisessa ristiriidassa keskenään. Puhutaan tästä aineellisesta ilmiömaailmasta ja puhutaan aatteiden ja ihanteiden maailmasta, puhutaanpa vielä maailmanvaltakunnasta ja Jumalanvaltakunnasta.

Nyt me voimme tavallisen järjellisen johtopäätelmän avulla ymmärtää elämän olemassaolon sisällön ja tarkotuksen olevan siinä, että nämä näennäisesti kaksi maailmaa kehittyvän toiminnan kautta yhtyisivät.

Ja tässä me myös löydämme tavallaan ihmisen varsinaisen tehtävän. Ihmisen, ihmiskunnan, on omassa itsessään luotava se silta, se mahti ja voima, mikä täyttää näiden kahden maailman välillä olevan kuilun, mikä elävänä olemassaolona tekee ne yhdeksi kokonaisuudeksi.

Me voimme vielä mietiskellen selvitellä sitä prosessia, jossa tämä kahden maailman yhtyminen ihmisessä täyttyy. Tämän pitkän prosessin jatkuvan täyttymisen tahtoisin jakaa kolmeen osaan.

— Todellisuudessa ja sisäisesti katsoen ihminen on aina näiden kahden maailman välillä ja kosketuksessa niiden kanssa. Toisessa päässään, jos niin sanoisimme, ihminen aina vastaanottaa salattua maailmaa, ja toisessa päässään hän sitä purkaa, tekee julkiseksi.

Ensimäinen jakso tässä prosessissa on se, että salattu maailma aatteina ja ihanteina yhä jatkuvasti huuhtelee ihmissielun salaista puolta. Salattu maailma iskee ihmiseen hämärinä aatteina, ikävöimisinä ja kaipailuina. Ihmisessä kehittyy hämärä ikävöiminen ja kaipailu jotakin tuntematonta kohti, pääsemättä selville, mistä tämä kaiho johtuu ja mitä hänen siinä asiassa olisi tehtävä.

Kun tällainen hämärä aatteellinen ikävä ja kaipailu tulee johonkin vissiin voimajännitykseen, tapahtuu purkautuminen. Ja mihin tuo purkautuva voima silloin sijoittuu? Se sijoittuu ja valtaa ihmisen ajatusmaailman. On kuin esiriput halkeisivat hänen ajattelussaan, ja uusi maailma ryntäisi sinne. Silloin hän ei enää ole vain hämärä haaveilija, uneksija, vaan ajattelija, mietiskelijä. Hän miettii, ajattelee, elää ajatusmaailmassa. Ja kun tätä on riittävän kauan jatkunut, kun salatun maailman hyökyaalto on riittävässä määrässä ehtinyt valua hänen ajatusmaailmaansa, silloin tapahtuu toinen suuri purkautuminen: tapahtuu purkautuminen fyysillisellä tasolla.

Tämä purkautuminen tapahtuu hitaasti jatkuvan kehityksen kuluessa ihmisissä ja ihmiskunnassa. Mutta jos tällainen purkautuminen jossakin yksilössä on hyvin voimakas, silloin sen ihmisen elämä ja työ fyysillisessä maailmassa saa enemmän tai vähemmän mullistavan luonteen, riippuen siitä, kuinka voimakas tuo purkautuminen on. Joka tapauksessa hän tulee jossakin määrin välinpitämättömäksi sille tunnustukselle ja niille arvomäärille, joita aineellisaistillinen elämä voisi tarjota. Hän tulee kuin tiehyeksi, kanavaksi, jonka kautta näkymätön maailma purkautuu ilmiömaailmassa. Sellaisia ihmisiä on tavallisesti sanottu uranuurtajiksi, tienraivaajiksi. Elämä todellakin etsii ihmisten joukosta tällaisia joustavuudessaan voimakkaita kanavia.

Näin pitkälle päästyämme tulee mietiskelyssämme eteemme seuraava kysymys: Jos ihmiskunta näin on osaltaan sinä mahtina, joka työllään ja olemassaolollaan yhdistää tämän näennäisen maailman kaksinaisuuden, niin mikä on se tieto, se teoria, jonka avulla ja valossa me näemme yksilöllisen mukanaolemisen aina lopulliseen suureen täyttymiseen asti? Ottaen huomioon kaikki vaikeudet, esim. ihmisen ruumiillisen kuoleman, joka estää meitä näkemästä edes teoreettisesti ihmisyksilön suhdetta ja työtä luomistyön jatkuvassa purkautumisessa, toteuttamisessa, täytyy meidän kysyä: millä tavalla kaikkien aikojen ihmisyksilöt ovat jatkuvasti mukana suuressa aikakautisessa täyttymisessä? Ovatko he jossakin säilytettyinä sellaisina puutteellisina ja epätäydellisinä olioina kuin he silloin olivat, kun ruumiillinen kuolema kerran katkaisi heidän työnsä ja kehityksensä?

Vai olisiko niin, että niinkuin on muotojen uudelleen muodostaminen, niinkuin manteret, meret ja rodut yhä uudelleen muodostuvat, häviävät ja muodostuvat, niin olisi myöskin aatteellinen ja henkinen uudelleen muodostuminen? Olisiko ihminen henkisenä olentona saman vuorottelun lain alainen, pukeutuisiko hänkin uudelleen ja yhä uudelleen ruumiilliseen muotoon maan päällä? Näinkö ihminen, itse kehittyen kehittyvissä muodoissa yhä suurempaan täydellisyyteen ja voimaan, viimein tulisi siksi voimaksi ja tekijäksi, joka omassa itsessään kykenisi yhdistämään nämä kaksi maailmaa?

Tämän ihmisyksilön säilymistä ja sen suhdetta jatkuvaan kehittymiseen ja suureen täyttymiseen valaisevan teorian etsiminen, tutkiminen ja tunnetuksi tekeminen — koska se koskee ihmistä sen syvimmässä merkityksessä — sen pitäisi todellakin olla siksi arvokas ja tärkeä, että nousevan kansan koko tieteellinen kulttuuri pitäisi kyetä panemaan itsensä alttiiksi tällaisen kysymyksen selvittämisessä.

Ja ehkäpä juuri tämänkin teorian selvittelyssä avautuisi jotakin erikoista tehtävää nousevalle suomalaiselle sivistykselle. Mikään todellinen kulttuuri ei voi syntyä eikä elää pelkällä materialla eikä kaavamaisella entisten kulttuurien omaksumisella. Maailma tarvitsee olemassaololleen uutta pohjaa, uutta sivistystä. Ja niinkuin äsken sanoin Elämän etsivän sellaisia yksilöitä, joiden kautta se voisi purkautua, samoin Elämä etsii sellaista kansaa, jonka kautta se voisi laskea perustusta uudelle henkisemmälle kulttuurille. Jokaiselta kansalta, ja erittäinkin jokaiselta nuorelta ja nousevalta kansalta, kysytään: tahdotko ottaa kulttuuritehtäväksesi tällaisen tieteellissivistyksellisen pohjakiven laskemisen ihmiskunnan kehityspyörän uuden kierroksen alkaessa?

Se Elämä, joka maaemon uumenista kohottaa runollista tuhatjärvien maata Suomen ja Väinämön kansan asumapaikaksi, se Elämä kysyy meiltä kansana: tahdotko tulla saman voiman,

henkisen tiedon ja viisauden purkautumiskohdaksi? Se tekee salaperäisellä tavallaan saman kysymyksen jokaiselle tiedemiehelle, kirjailijalle, runoilijalle ja taiteilijalle; se tekee sen jokaiselle opettajalle, opetettavalle, jokaiselle Suomen kansalaiselle.

Ja eiköhän todellakin tuon kaivatun teorian etsiminen, löytäminen ja selvitteleminen, eikö se olekin niin pyhä, niin kaunis ja korkea, niin tärkeä, että se olisi tieteellisen, taiteellisen ja minkä tahansa inhimillisen elämäntyön arvoinen?

J. R. H.
1919: 179—183

SIELU KAIKKEUDEN AVAIMENA

»Sielu on kaikkeuden avain», niin sanoivat vanhat viisaat.

Tämä lause sisältää itsessään kaksi määritelmää: 1:si, että kaikkeus sisältää itsessään rikkauksia, syvyyksiä, valtoja ja voimia, joita ihminen ei vielä tunne; 2:si sen, että meillä on avain, jolla voimme avata ovet noiden valtojen ja voimien luo, ja se avain on sielu.

Tämän johdosta voisimme sanoa: kaikkeus, joko avaruuden äärettömyys tai, käytännöllisemmin ja rajotetummin, meidän maaplaneettamme tai aurinkokuntamme, on aivankuin ladattu määrätyillä voimilla, jotka ihmiskunnan ja muun luontokunnan kehityksen kautta purkautuvat sieluun. Kun sielu on sen kaiken itseensä tyhjentänyt, silloin se vapautuu kaikkeuden holhouksesta ja rajotuksesta.

Koska siis kaikkeus sisältää itsessään tietoa ja voimaa, seuraa siitä — jos ihminen tahtoo täyttää kutsumuksensa kaikkeuden tuntijana ja voittajana — että hänen täytyy oppia käyttämään oman sielunsa voimia. Ja miten hän niitä niin käyttäisi, että hänen sielunsa olisi kaikkeuden avain?

Kaikkeuden voimat näyttäytyvät joinakin vaatimuksina, ominaisuuksina, lakeina ja ilmiöinä. Kaikkeuden voima esiintyy esim. totuudenlakina ja vaatimuksena, esiintyy niin vaativana, että ellei ihminen sielunsa voimia käyttäessään sitä noudata, niin hän sielunsa voimien käyttämisellä tuottaa valhetta, pahaa ja kärsimystä. Kaikkeuden voimat kiertävät johonkin määrättyyn suuntaan, ja jos ihminen käyttää avaintaan, sieluaan, toiseen suuntaan, ei siitä voi tulla muuta kuin epäonnistumista, kärsimystä ja pahaa.

Mutta näinkin sielu on kaikkeuden avain. Sillä lopulta ihminen tulee oman sielunsa kärsimysten kautta huomaamaan mitenkä e i s a a toimia. Ja hän on pakoitettu etsimään toisia toimintaohjeita. Hän huomaa kuinka kaikkeuden laki sanoo: etsikää ja noudattakaa t o t u u t t a.

Missä on tämän kaikkeudessa totuuden vaatimuksena esiintyvän voiman lähde ja alkuperä? Onko se kaikkeuden Jumala? Onko Jumala totuus? Pitääkö etsiä Jumalaa totuuden kautta?

Itse elämä viittaa siihen, se aivan kuin vaatimuksena huutaa sitä. Ja ihminen päättää etsiä kaikkeuden salaperäisesti vaativaa voimaa, Jumalaa, totuuden kautta. Hän etsii ja toteuttaa totuutta kaikessa työssään. Ja hänen sielunsa herkistyy yhä herkemmäksi totuuden näkijäksi. Hän huomaa kuinka totuus elävänä voimana puhdistaa, muokkaa ja järjestää hänen sieluaan. Totuuden seuraaminen tekee hänen sielunsa eläväksi totuuden keskustaksi, se avaa hänelle ovet ja vie hänet lopulta elävien jumalallisten voimien yhteyteen. Hän tulee oman sielunsa välityksellä yhä lähemmäksi niitä eläviä olentoja jotka työllään ylläpitävät totuuden vaatimusta elämässä, ylläpitävät totuuden järkkymätöntä lakia, ja siten jouduttavat ihmisten ja muiden olentojen kehitystä.

Ja sitten Jumala on rakkaus, sanotaan hänelle. Kaikkeuden ääni kaikuu hänen sielussaan: Rakasta Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistäsi niinkuin itseäsi. Voisiko hän etsiä ja löytää rakkauden alkuperää kaikkeudessa? Hän panee omassa sielussaan rakkauden liikkeelle. Hän panee kaiken huomionsa ja tarmonsa liikkeelle saadakseen sielunsa rakkauden eläväksi keskukseksi. Kaiken mitä hän tekee, tekee hän rakkaudesta. Vain rakkaus kelpaa hänelle toiminnan kannustimeksi. Ja tämä avaa hänelle tien niiden elävien jumalallisten voimien luo, jotka rakkaudessaan uhrautuvat ylläpitämään elämän lämpöä, rakkauden elävää tulta.

Ja valo. Onko Jumala valo? Kyllä. Pian ihminen huomaa, ettei hän voi Jumalan ja kaikkeuden valolta mitään salata. Hänen avaimensa, sielunsa, ei toimi, jos hän sallii pimeyden vallita sielussaan. Siksi hän tekee vain sellaisia tekoja, ajattelee sellaisia ajatuksia, tuntee sellaisia tunteita, jotka kestävät päivän valon, joita ei tarvitse pimeällä verhota. Ja sillä työllään hänen sielussaan avautuu tie valon alkulähteille, valo-olentojen luo, jotka ylläpitävät ja lisäävät kaikkeuden valoa.

Ja hän lisää sielullisen avaimensa kelpoisuutta kykyjensä kartuttamisella. Hän ryhtyy tarmokkaaseen ja päättävään työhön niillä kyvyillä, mitä hänellä on. Jotkut ovat herkistäneet sielunsa sävelien avulla. He ovat sävelherkkyydellään löytäneet tiensä niiden jumalallisten olentojen luo, jotka täyttävät kaikkeuden ihanilla sävelillään. Toiset kaivavat kaikkeutta puhutun sanan voimalla. Heidän puheensa kutsuu sielussa esille kaikkeuden totuutta, valoa ja rakkautta. Toiset etsivät ja lisäävät sopusointua väreillä. Toiset taas runoilijoina, kirjailijoina, j.n.e.

Kaikki he heittävät voimansa työn muodossa kaikkeuden elävien virtojen uomiin, lisäten niiden vaativaa, mukaansa tempaavaa voimaa. Ja silloin nuorempien olentojen on helpompi avata kaikkeutta omassa sielussaan. Sillä kaikki eivät vielä ole oppineet käyttämään sieluaan samassa määrässä kaikkeuden avaimena. Monet ovat siinä vielä aivan alottelijoita, toiset harjaantuneempia, jotkut hyvin oppineita, Mestareita.

Niin on jokaisella omassa sielussaan kaikkeuden avain.

J. R. H.
1919: 205—207

KAKSI TIETÄ

Useasti puhutaan kahdesta tiestä, esim. laveasta ja kaidasta tiestä. Puhutaan myös kahdesta opista: silmän- ja sydämen opista. Voisimme vielä puhua lain tiestä ja rakkauden tiestä.

Koettakaamme ymmärtää. Teosofia on meille selvemmin opettanut, kuinka karma sitoo ihmistä. Jokaisella ihmisellä on menneissä elämissä tehtyjä tekoja, hyviä ja pahoja. Kaikilla niillä ihminen on pannut alkuun sysäyksiä, joiden tulokset kohtaavat häntä itseä. Hänen täytyy tavalla tai toisella saattaa tekonsa seurauksissaan sopusointuun elämän lakien kanssa. Mitä hän on elämälle velkaa, ne hänen täytyy osata maksaa: mitä hänellä on elämältä saatavaa, siitä täytyy hänen osata luopua.

Tämän karman purkautumisen suhteen ajatelkaamme näin: Ihminen saa aina maan päälle ruumistuessaan mukaansa määrätyn osan karmastaan, joka määrää hänen kohtalonsa, onnensa ja onnettomuutensa. Elämäntyönsä yhteydessä se purkautuu hänen osalleen.

Nyt ihminen voi käytännössä suhtautua tähän karmaan usealla tavalla. — Emme puhu nyt niistä, jotka vielä toistaiseksi ovat aivan tietämättömyyden kannalla, tehden mielin määrin mitä tahansa. Tulevaisuus kyllä kätkee heille osansa. — Mutta vielä itseään hilliten ja elämän lakeja tarkkaillenkin voi ihminen menetellä eritavalla, ainakin kahdella tavalla, joita lyhyesti sanoisin lain tieksi ja rakkauden tieksi. Jos hän totuudenetsijänä kulkee lain tietä, silloin hän koettaa etsiä elämän totuutta, seuraten sitä teoissaan, jottei tekisi mitään ristiriitaista, ei tekisi uutta velkakarmaa. Ja onnettomuuksien kohdatessa hän koettaa tyynesti, nöyrästi ja nurisematta alistua kohtaloonsa, koska hän tietää siinä saavansa niittää edellisten elämäinsä tekojen seurauksia.

Tulee sitten rakkauden tie. Sarjakirjotuksissaan viime vuoden Tietäjässä on P. E. puhunut siitä, kuinka Jeesus Kristus on entistä selvemmin avannut rakkauden tien ihmisten ja Jumalan välille, on vetänyt Jumalan rakkauden julkiseksi. Tämä muodostaa aivan uuden liiton ihmisten ja Jumalan kanssa, joka liitto on entistä liittoa arvokkaampi.

Nyt on siis ihmisillä avoinna mahdollisuus astua rakkauden tielle, kunhan he vain osaisivat sille astua. Ja kuinka nyt totuudenetsijä voisi siirtyä lain tieltä rakkauden tielle? Voisimme lyhyesti sanoa: kun hän totuudenetsimisen lisäksi etsii samalla rakkautta, kaivaa sitä esille itsensä kautta, omasta itsestään.

Ajatellaan näin: Ihminen ruumistuu maan päälle mukanaan purkautumaan määrätty karma. Samalla hänellä on myös mukana määrätty elämän ihanne, elämäntehtävä, jossa mukana oleva karma saa purkautua. Hänen purkautuvassa karmassaan saattaa silloin olla esim. sellainen karma, joka vaatii hänelle ennenaikaista, vaikkapa väkivaltaista ruumiillista kuolemaa. Ja jos hän silloin kulkee lain tietä, silmänopin tietä, ei hänellä ole mitään mahdollisuutta välttää sitä.

Mutta voisiko hän sitä mitenkään välttää? Ehkä, kulkemalla rakkauden tietä. Sillä Kristus on lain loppu. Voinemme olettaa, että jokaisella, ainakin jokaisella joka on tullut kehityksessään niin pitkälle, että häntä voidaan sanoa totuudenetsijäksi, on mukana tuollainen mahdollisuus. Se mahdollisuus on hänellä mukana sisäisessä ihanteessaan, elämäntehtävässään. Ihminen joutuu maallisessa elämässään ihanteensa saattamana purkautuvan pahan karmansa edellä sellaiseen valinnan risteykseen, jossa sisäinen ihanne näyttää hänelle tietä, jolla kulkien hän voisi maksaa karmansa t y ö s s ä. Sillä karma ei ole elotonta, jäykkää kaavamaisuutta. Karma on kyllä purkautuva, mutta purkautumistapa voi muuttua. Jos hän nyt on leväperäinen ihanteelleen, jättää ratkaisevalla valinnan hetkellä uhraamatta itsensä siinä työssä mitä ihanne hänelle tarjoo, silloin hän jää, ehkä vaatimattomuutensa ja vähäpätöisyytensä vaippaan kääriytyneenä, lain tielle, ja tuo purkautumaan määrätty karma kolahtaa onnettomuutena hänen päälleen.

Ajatellaan nyt, että tuo purkautumaan määrätty karma on niin raskasta laatua, kuin ennenaikainen kuolema. Silloin, ainakin jos hän on totuudenetsijän eli opetuslapsen kehitysasteella, hänellä voi olla mahdollisuus maksaa tuo karma työllään Kristustiellä. Hän joutuu silloin maallisessa elämässään sellaiseen kohtaan, jossa hänen omasta valinnastaan riippuu, purkautuuko hänen karmansa väkivaltaisen, ennenaikaisen kuoleman muodossa, vaiko jollakin muulla tavoin. Sydämensä syvimmässä hänelle silloin paljastuu se ihanne, se työ, jolle antautuminen, jonka omistaminen hänet pelastaisi ennenaikaisesta kuolemasta. Kuolla hänen kyllä täytyy, mutta hän voi, jos hän vain osaa, kuolla sisäisellä, aatteellisella tavalla.

Ennenaikainen ruumiillinen kuolema, joka on hänen karmassaan, riistäisi häneltä kaikki maalliset edut, asemat ja arvot. Nyt hänelle tarjoutuu tilaisuus tehdä tuo luovutus vapaaehtoisesti. Sisäinen ihanne aivankuin kehottaa häntä »luopumaan kaikesta», mitä maailmassa on, ja niin kuolemaan maailmalle. Jos hän sen tekee, silloin ei maailman päämiehellä tullessaan ole mitään tekemistä hänen kanssaan.

Mutta tällainen »kuolema» ei ole »elämän» loppu. Eihän ruumiillinenkaan kuolema ole elämän loppu. Ihminen siinä vain jättää työnsä fyysillisellä tasolla, ja siirtyy työhön yli-fyysillisillä tasoilla. Samoin täytyy käydä sille, joka kuolee ihanteensa osottamalla tavalla, kaikesta luopumalla. Hän ei saa luopumisessaan vetäytyä toimettomuuteen, jäädä tyhjäntoimittajaksi, vaan on hänen osattava nousta ruumiissa eläessäänkin henkisten tasojen työntekijäksi. Se sama ihanne, joka sai hänet kaikesta luopumaan, se tarjoo hänelle myös tuon henkisen työn.

Eikä suinkaan tämä kaikki ole käytännössä niin perin helppoa. Mitään suurta oppineisuutta ei siinä kylläkään välttämättä vaadita: vaaditaan sensijaan lujaa tahtoa, kestävyyttä ja

uskollisuutta. Uskollisuutta ennen kaikkea. Ei saa antaa minkään vietellä eikä peljättää itseään siltä tieltä, siitä työstä, johon on antautunut. Se on jatkuvaa henkistä työtä ruumiissa eläessä. Ei ole tarvinnut jättää ruumista siirtyäkseen henkisten tasojen työhön, niinkuin ruumiin luonnollisessa kuolemassa.

Ehkä häntä aatteellisessakin kuolemassa ja sen yhteydessä olevissa pyrkimyksissä kyllä kohtaa ne tuskat ja kauhut, jotka hän olisi kokenut lain tiellä ennenaikaisessa kuolemassa. Mutta hän kulkee vapaaehtoisten tuskien tietä uhkaavan karmansa edellä. Ja voitto on se, että hän saa edelleen jatkaa kehittävää tointaan fyysillisellä tasolla, jotavastoin ennenaikainen kuolema olisi sen keskeyttänyt. Hän kulkee luopumisensa ja tekojensa kautta karmansa edellä. Kun uhkaavan karman hetki lyö, silloin pyrkijä on jo sivuuttanut tuon kohdan. Salama putoo, jos niin sanoisin, hänen takapuolellaan. Sentähden sitä tietä, rakkauden eli Kristus-tietä, voidaan sanoa myös toiminnan tieksi.

J. R. H.
1919: 242—244

KATSO JUMALAN KARITSA

Johanneksen evankeliumin I luvussa luemme ylläolevat Johannes Kastajan sanat.

Johanneksesta sanotaan: »Ei hän ollut se valo, vaan hän tuli todistamaan valosta». Teosofiassa puhutaan ihmisen alemmasta ja ylemmästä minästä. Johannes edustaa yhdessä merkityksessä alempaa ihmistä, ihmistä, joka etsii totuutta. Jokainen ihminen on maisessa persoonallisuudessaan Johannes, mies Jumalan lähettämä. Henkisenä olentona ihminen on yhtä kaikkiallisen Jumaluuden kanssa, mutta käytännöllistä tarkotusta varten tuo jumalallinen olento lähettää eli synnyttää itsestään aivankuin toisen olennon, persoonallisuuden, joka maan päällä esiintyy itsenäisenä olentona.

Tämä Johannes-persoonallisuus on tietysti kehityksen alainen. Niinkuin kuussa on auringosta heijastunut valonsa, samoin persoonallisuudella on oma heijastunut valonsa, tajuntansa, älynsä, joka samoin on heijastus ylemmästä valosta, Järjestä. Alkukehityksellään ihminen on täysin riippuvainen tuosta ennustavasta Johannes-valostaan. Eikä hän muuta kaipaakaan. Mutta joskus hän pysähtyy tarkkailemaan maailmaa ja elämää ja huomaa valonsa riittämättömäksi. Silloin hän alkaa kysellä ja etsiä; hänestä tulee varsinaisessa merkityksessä totuudenetsijä. Hän joutuu suhteeseen omien ja ulkoisten voimien kanssa. Tätä kuvataan juutalaisten ja fariseusten keskustelulla Johanneksen kanssa. Sanotaan: »Ja tämä on Johanneksen todistus, kun juutalaiset lähettivät hänen luokseen Jerusalemista pappeja ja leviittoja kysymään häneltä: 'Kuka sinä olet?' Ja hän tunnusti eikä kieltänyt; ja hän tunnusti: 'Minä en ole Kristus'. Ja he kysyivät häneltä: 'Mikä sitten? Oletko sinä Elias?' Hän sanoi: 'En ole'. 'Se profeettako olet?' Hän vastasi: 'En'. Niin he sanoivat hänelle: 'Kuka olet, jotta voisimme antaa vastauksen niille, jotka meidät lähettivät. Mitä sanot itsestäsi?' Hän sanoi: 'Minä olen huutavan ääni, joka sanoo: 'Tehkää tie tasaiseksi Herralle', niinkuin Esaias profeetta on sanonut».

Tämä keskustelu tapahtuu oikeastaan Johanneksen omassa sielussa. Koska hän tahtoo enempi tietoa maailmasta ja elämästä, tutkii hän ulkoisen kirkon, pappien ja leviittojen tietoa. Sen tiedon valossa täytyy hänen itseltään kysyä: »Kuka sinä olet»? Hän lukee pyhissä kirjoissa esim. sellaisesta täydellisesti vihitystä olennosta kuin on Kristus, Voideltu. Tuon täydellisen kuvan edessä hän tutkii itseään, ja vertailtuaan itseään Häneen, täytyy hänen rehellisesti tunnustaa: »Minä en ole Kristus». Vaikken minä muuta ymmärtäisi enkä käsittäisi, niin sen minä ainakin ymmärrän, etten minä ainakaan ole Kristus, en mikään täydellinen ihminen.

Tämän varmuuden saavutettuaan, jatkaa hän kyselyään: »Mikä sitten? Oletko sinä Elias?» Ja tutkittuaan sellaisen voimakkaan olennon elämää ja toimintaa, täytyy hänen itselleen vastata: »En ole»; en ole enkä kykene olemaan sellainen kuin Elias. — »Se profeettako olet?» kysyy hän edelleen. Ja tutkittuaan yleensä profeettojen elämää, täytyy hänen lyhyesti myöntää: »En», minä en ole edes minkäänlainen profeetta, minä en osaa sellainen olla, minä en siihen kykene.

Mutta totuudenetsijänä hän ei saata pysähtyä pelkkään kielteisyyteen. Vaikkakin hän itsetarkkailussa huomaa yhä alenevansa, niin että alkaessaan täydellisestä Kristus-olennosta, vertaillessaan itseään häneen, hän huomaa, ettei hän ole sellainen, eikä edes Eliaan kaltainen, eikä edes niinkuin joku profeetta, niin jonkunlainen hänenkin sentään täytyy olla. Ja lopulta, sielunsa syvyyksiä tutkittuaan, täytyy hänen itsestään sanoa erään profeetan sanoilla: »Minä olen erämaassa huutavan ääni, joka sanoo: »Tehkää tie tasaiseksi Herralle». Niin, todellakin; sellainen minä olen. Minun sieluni erämaassa minä huudan totuutta. Ja sen lisäksi — sanoo Johannes itselleen — minun täytyy olla huutavana äänenä maailman erämaassa, minun täytyy toimia maailmassa totuuden ilmitulemiselle, Herran tulemiselle.

Ja niin hänestä, vaikkei hän ole edes mikään profeetta, hänestä sittenkin tulee huutava ääni maailman pimeässä erämaassa. Ja silloin hän saa toiset voimat eteensä. Muutamat fariseukset tulevat ja kysyvät: »Miksi sitten kastat, jos et ole Kristus etkä Elias etkä se profeetta?»

Hänen farisealaisuutensa, pieni omanarvontunteensa, ellemme sanoisi tekopyhä nöyryytensä, joka oikeastaan on heijastus hänen sielussaan piilevästä ylpeyden rikkaruohosta, se se tekee Johanneksen sielussa tuollaisen kysymyksen. Hän, haluten pysyä toimettomana, ha-

luten jäädä syrjään, sanoo itselleen: koska en ole Kristus, en ole Elias, enkä edes minkäänlainen profeetta, niin miksi minä »kastan», miksi pyrin totuuteen ja puhtauteen, miksi taistelisin totuuden ja aatteen puolesta maailmassa? Eikö olisi parempi pysyä syrjässä, eikö ole parempi jäädä vielä odottamaan siksi kunnes minulle kehittyisi kykyjä, edes joitakin profeetallisia lahjoja; silloinhan sitä voisi jotakin tehdä.

Nyt epäröivän Johanneksen sielussa kaikuu vastaus: »Minä kastan vedellä; mutta keskellänne seisoo se, jota ette tunne. Hän on se, joka tulee minun jälessäni ja jonka kengän paulaa minä en ole arvollinen päästämään».

Johannes nöyrtyy persoonallisuudessaan. Hän ei pysähdy odottamaan merkillisiä kykyjä, vaan ryhtyy heti toimimaan siinä henkisen talouden osastossa mihin hän kykenee; sillä johonkin hänkin kieltämättä kykenee. Hän sanoo päättävästi oman sielunsa teeskenteleville ja veltoille fariseuksille: vaikka teenkin vain heikkoa ja vähäarvoista työtä, vaikka kastan vain vedellä, niin teen sen nöyrällä ja uhrautuvalla sydämellä. Persoonallinen vaatimattomuus, uhrautuva uljuus ja rohkeus, se se sisäisenä voimana minua työssäni tukee ja pitää pystyssä. Työssä kasvava kunto ja voima on se mikä seisoo keskellämme ja tulee jäljessä. Vaikka kykenenkin vain halpaan työhön, vain heikosti vedellä kastamaan, niin mitäpä siitä; luotan sisäiseen lakiin, luotan ihmisissä olevaan Jumalaan, luotan jumalalliseen opastukseen.

Ja Johanneksen luja usko toteutuu. Seuraavana päivänä hän näkee Jeesuksen tulevan luokseen ja ihastuneena huudahtaa: »Katso Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin!»

Mitä tämä tietää? Sitä se tietää, että kun Johannes uutterasti kastoi vedellä, teki henkisen maailman hyväksi aina sitä työtä mihin tahansa hän kykeni, mikä tahansa työ tekijäänsä velotti, silloin hänessä vähitellen puhkesi korkeampia voimia esille. Hänessä syttyy korkeampi sisäinen voima, joka saa hänet itsetietoisella ilolla antautumaan työhön, uhraamaan itsensä niinkuin karitsa maailman syntien puolesta. Johanneksen sielussa on syntynyt Poika, on syntynyt Kristus, on Rakkaus liekkiinsä leimahtanut. Hän tuntee saattavansa rakastaa syntistä maailmaa; hän uhraa itsensä syntiselle maailmalle; hän kantaa siellä jumalallisen rakkauden tulisoihtua. Hän uhraa itsensä sitä kantamaan, koska hän tietää, että vain valo hävittää pimeyden, että rakkauden tulella maailman synnit puhdistetaan.

Tätä selvióksi tullutta totuutta Johannes vielä selvittelee itselleen. Hän sanoo: »Minä en tuntenut häntä; mutta sitä varten, että hän tulisi ilmi Israelille, minä olen tullut vedellä kastamaan».

Hyvin selvää. Kunhan vain ymmärtäisimme sen sisäisen arvon ja merkityksen. Työhön ryhtyessään ei Johannes tuntenut mitään erinomaista rakkautta, ei mitään erinomaista vetoa uhratakseen itsensä. Hän oli vain päättäväinen totuuden etsijä, oli todellakin totuutta huutava ääni tietämättömyyden erämaassa. Kun hänelle selvisi se totuus, että hänen piti ryhtyä kastamaan, että piti ryhtyä työtä tekemään, silloin hän siihen ryhtyi. Vaikkei hänellä ollut suuria tietoja, ei leimuavaa rakkautta, ryhtyi hän sittenkin työhön sielunsa tarmolla. Ja kuljettuaan yhden taipaleen pimeätä erämaata, välähti hänen sielussaan tiedon valo, leimahti rakkauden leimahdus. Ja nyt hän ymmärtää, että tähän tullakseen oli välttämätöntä ryhtyä vedellä kastamaan, sydäntänsä ja älyänsä puhdistamaan, oli välttämätöntä antautua uhrautuvaan työhön valon hyväksi. Ainoastaan kun hän lähetti Kristus-valoa maailmaan, löysi hän samalla siinä valossa korkeamman elämän itsessään. Ja hän yhä edelleen lupaa itsestään: katso tässä olen, olen Jumalan uhrikaritsana maailman syntien puolesta!

J. R. H.

1919: 262—265

SALOMON AVIOLIITTO, UNI JA TUOMIO

Jos Egypti (suomeksi: musta, synkiä) edustaa aineellis-aistillista elämää, niin voisimme kysyä: miksi suuri Salomo »tuli Egyptin kuninkaan, Faraon, vävyksi ja otti Faraon tyttären», sen maan tyttären, josta hänen esi-isänsä olivat suurella vaivalla lähteneet orjuutta pakoon?

Sanokaamme lyhyesti: sentähden, että Salomo tahtoo hänet pelastaa. Totuuden tiellä kulkeva viisauden ja rauhan suuri kuningas rakastaa sitä salattua elämää mikä on kätkettynä aistillisen elämän Pimentolassa — aivan niinkuin Kalevalan sankarit rakastavat pimeän Pohjolan neitoa.

Salomon naiminen Faraon tyttären kanssa on tavalliselta näkökannalta katsoen vertauskuvallinen, mutta samalla aivan todellinen sielunomaisesti katsottuna. Sillä tällä henkisellä avioliitollaan hänen on synnytettävä henkistä elämää. Ja se on samalla sitä uhria jota Salomo meni »Gibeoniin uhraamaan». Kun hän vihittynä henkisenä kuninkaana itse on noussut ylemmän elämän kukkuloille (Gibeon merkitsee: kaunis korkeus), niin hänen tehtävänsä siellä on suitsuttaa rakkauden ja tiedon valoa ja voimaa, jotta Egyptin pimeydessä olevat osaisivat lähteä taivaltamaan siihen suuntaan.

Tällaisessa uhri-Gibeonissa esiintyy Herra Salomolle unessa ja sanoo: »Ano, mitä minä antaisin sinulle». Ja Salomo anoo kuuliaista sydäntä ja kykyä erottaa paha hyvästä; jota hän myös saa.

Tässä kuvastuu se laki minkä seuraaminen vie ihmisen salaiseen tietoon. Sillä elämä on aina valpas vastaamaan kunhan ihminen vain osaa anoa ja kysyä. Ja mikä on anomista? Uhrautuminen — uhrattuansahan Salomollekin Herra unessa ilmestyy. Uhrautuessaan palvelemaan pimeätä maailmaa, osottaakseen sille tietä uhri-

kukkuloille. silloin siihen sellaisenaan sisältyy anominen. Se on negatiivisen veljeyden saattamista positiiviseksi. Ja ken sen tekee, sille elämä rientää vastaamaan, tietoaan jakamaan, jotta hän paremmin osaisi suitsuttaa, tietä kukkuloille osottaa.

Joskin elämä näin on omalla tavallaan antelias, on se samalla aina myös varovainen. Se asettaa ihmisen heti koetukselle nähdäkseen osaako hän tietoaan oikein käyttää. Niinpä nyt tulee kaksi naista kuninkaan eteen, jotka kumpikin ovat synnyttäneet lapsen, mutta joista toisen lapsi on kuollut. Toinen lapsi on elossa ja molemmat naiset väittävät olevansa sen lapsen äiti.

Nyt kysytään osaako kuningas ratkaista tällaisen pulman. Häneltä kysytään: osaako hän löytää lapsen äidin noista kahdesta naisesta. Hän on äitiyden salaisuuden jo omassa itsessään löytänyt ja ymmärtänyt. Ja se salaisuus on r a k k a u s. Siksi hän osaa t ä m ä n äidin kutsua esille noista kahdesta naisesta. Hän uhkaa jakaa lapsen miekalla kahtia, jotta kumpikin saisivat puolikkaan. N a i n e n tämän kyllä sallisi, mutta ei elävän lapsensa ä i t i.

Se koetus paljasti salaisuuden, ja veti äidin esille saamaan elävän lapsensa.

Vaikka tämä asia onkin pyhän kirjan kuvauksessa pitänyt havainnollistuttaa näin eri henkilöiden välisenä keskusteluna ja kohtauksena, kuvaa se kuitenkin totuudenetsijän omassa elämässä erästä kohtaa, jonka toiselle puolelle hän ei voi tulla muuten kuin oman sydämensä lennolla. Sillä kynnyksellä elämä häneltä kysyy: osaatko rakastaa? Ja osattuaan omalla tavallaan siihen kysymykseen vastata, silloin hänet johdatetaan astumaan kynnyksen yli siihen tuleen, jonka pyhässä kosketuksessa hän tulee henkisesti raskaaksi; ja synnyttää sydämessään lapsen. Ja juuri nyt kysytään osaako hän lastansa rakastaa. Sillä rakkauden puutteessa lapsi kuolisi, joten olisi ollut turhaa sitä synnyttääkään. Mutta nyt hänen sydämensä on tullut henkisessä synnytyksessä äidiksi, joka osaa rakastaa. Ja sen kykynsä ja lapsensa kanssa hän toimii maailmassa, elämän näyttämöllä.

Sillä vaikka tämä lapsi syntyykin sisäisellä tavalla ihmisen sydämessä, purkautuu se kuitenkin ulkoisessakin maailmassa, näyttäytyen ulkoisessa muodossa.

Ja mikä on tämä mystillinen lapsi ulkona maailmassa? Se on se palvelus ja työ, jonka hän on ihanteeltaan saanut. Ihanteellinen innostus kohtaa ihmisen järkeä: hän näkee järjen silmällä, missä ihanne kaipaisi auttajaansa; joka on samalla kuin vieno ja suloinen kutsu hänelle. Se on kuin Pyhä Henki laskeutuisi hänen järkeensä pyhänä tulena ja valona. Ja jos ihminen osaa sanoa: »Katso, olen Herran palvelijatar», silloin totuuden pyhä tuli laskeutuu sydämeen, sydämen sopukkaan, ja hän tulee henkisellä tavalla raskaaksi myös ulkoista maailmaa varten: hänen sydämensä lapsi saa kaksoispuolensa ulkona maailmassa. Ja lapsi on se työ, se aatteellinen ja henkinen työ, jolla hän sydämensä ihannetta palvelee. Hän on sen löytänyt ja synnyttänyt suuressa sielun ja sydämen tuskassa. Sentähden hän rakastaa työtään niinkuin äiti lastaan, eikä voi sitä jättää.

Hän voisi jättää lapsensa, työnsä, jonka ihanne on hänelle antanut, silloin, kun se vielä on vain järjen tuotetta, kun se ei vielä ole syntynytkään. Tai myös niinkuin se äiti, joka on maannut lapsensa kuoliaaksi ja sielunsa hädässä tahtoisi siepata itselleen elävän lapsen mistä tahansa. Tilapäisessä hädässään hän saattaisi senkin tehdä, vaikka ajan kuluessa ja vastuksien tullessa sen taas hylkäisikin, tiepuoleen jättäisi, tai kuoliaaksi makaisi. Ja menettäisi elämänintonsa, joten sisään pujahtaisi tyhjyys, pettymys, pieni katkeruus.

Jos ihminen sensijaan maltillisesti ja uskollisesti hoivaa oman sydämensä lasta, ja sitten äidin hellyydellä vie sen ulos maailmaan, Egyptiin, oppimaan ja kasvamaan, silloin hänen on mahdoton siitä luopua.

Sentähden vain päästä sydämeen tunkeutuneen ihanteen synnyttämä rakkaus on se voima mikä avaa pyrkijälle ovet viisauden valtakuntaan, muokaten hänestä rauhallisen ja taitavan temppelin rakentajan.

J. R. H.

1919: 307—309

K i r j e i t ä t o i m i t u k s e l l e :

T e o s o f i a n h a r r a s t a j i l l e. Kulkiessani puhumassa Teosofian sanomasta olen ollut hyvin vähän yhteistoiminnallisessa kosketuksessa paikallisten teosofien kanssa. Olen kuitenkin vähitellen joutunut ajattelemaan, kuinka paljon tehoisampaa työ olisi jos esitelmätilaisuudet olisivat paikkakuntalaisten edeltäpäin järjestämiä. Sentähden käännyn tässä teosofien sekä kaupunki- että maaseutujäsenten ja teosofian harrastajien puoleen seuraavalla yhteistoimintatarjouksella: Jos Te otatte järjestääksenne paikkakunnallenne allekirjoittaneelle esitelmätilaisuuksia, niin ryhtykää heti miettimään niitä paikkoja, joihin tahtoisitte teosofisia esitelmiä järjestää. Sama henkilö voi tietysti järjestää useampaankin paikkaan, vaikkapa naapuripitäjiinkin. Koettakaa lähettää tarjouksenne jo ennen joulua, jotta voisin joulunpyhien aikana suunnitella matkaani[1]). On merkittävä selvästi nimet ja osotteet, vieläpä pitäjä ja kyläkin missä esitelmä tulisi olemaan. Olisi hyvä mainita lähin rautatieasemakin.

Tarkotukseen sopivat sekä yksityiset että yleiset huoneet, mitä missäkin on saatavana. Taloudellisen puolen läpäisemiseksi olisi kerättävä ainakin vapaaehtoinen pääsymaksu. Kirjatilauksia otetaan vastaan puhetilaisuuksissa.

Tarjoukset saatuani järjestän suunnitelman, määrään päivät missä milloinkin tulen puhumaan. Ilmotan tulostani jo hyvissä ajoissa, jotta hommaajalla on aikaa järjestää ja tehdä asia tunnetuksi.

Kirjottakaa osotteella: J. R. H a n n u l a
E p i l ä.

1919: 329—330

[1]) Tietysti myöhempiäkin kutsuja huomioon otetaan, mikäli voidaan.

Tietäjä 1920

MIHIN VELVOITTAA JÄSENYYS TEOSOFISESSA SEURASSA?

Muutamia mietteitä jouluna pidetyn n.s. neuvottelukokouksen jälkeen

Liittyessämme jäseneksi T. S:aan, on meillä tietenkin pitänyt olla joku syy liittymiseemme. Sehän on saattanut olla yleensä elämäntotuuden etsiminen. Mutta seuraan tultuamme on ollut kuin ensimäisenä edellytyksenä ja ohjelmatehtävänämme: »muodostaa yleisen veljeyden ydin». Ja silloin tulee kohta eteemme kysymys: miten sen käytännössä »muodostamme»? Sillä eihän riittäne, että me vain sanomme sen muodostavamme. Eikä myöskään ratkaise asiaa se, että me sanomme: veljeys on olemassa. Se ei ole olemassa noin vaan, koska meidän juuri pitää liittyä erikoiseen yhtymään sitä muodostaaksemme.

Ymmärtääksemme paremmin asiaa voimme ensin kysyä: mitä on epäveljeys? Ja epäilemättä saamme vastaukseksi: epäveljeyttä on se maailmassa yleensä vallitseva tila, jossa ihmiset tekevät p a h a a, tuottavat kärsimystä toisilleen. Sellaista pahaa on kieltämättä sota. Siinä purkautuu ihmisten pahuus suuressa mitassa. Ja kun me totuuden-etsijöinä seuraamme ja katselemme esim. kristillisten kirkkojen menettelyä, ne kun ovat antaneet kannatuksensa ja siunauksensa sodalle, niin me olemme olleet taipuvaiset moittimaan kirkkoamme siitä. Sillä kirkko on siinä mielestämme menetellyt vastoin suuren mestarinsa, Jeesuksen Kristuksen, julistamaa elämänviisautta.

Tuli sitten n.s. maailmansota. Siinä itse elämä asetti meidätkin koetukselle. Jaksaisimmeko me seistä veljeyden puolesta, jaksaisimmeko kieltäytyä sodasta ja antaa viedä vaikkapa veremmekin veljeyden hintana. Suuri ihmiskunta on jo vanhasta tottumuksestaankin asettunut sodan kannalle. Emmekä olisi voineet odottaa edes kirkoiltakaan kieltäytymistä sodasta. Mutta aivan toisessa asemassa olemme me, jotka olemme ottaneet lippuumme veljeyden, olemme lupautuneet muodostamaan veljeyden ytimen »katsomatta rotuun». Jos me taas vetäydymme olosuhteisiin, sanomme olosuhteiden pakottavan sotaan, niin täytyy meidän muistaa että aivan samalla tavalla voivat puolustautua kaikki vanhan sivistyskauden valtiot ja kirkotkin. Jos me Teosofisessa Seurassa ja veljeyden ytimen muodostamiseen lupautuneina asetumme sodan puolustajiksi, silloin emme me millään erikoisella tavalla tule auttaneiksi uuden sivistyskauden syntymistä, militarismin poistamista ja maailmanrauhan muodostumista.

Sama on tietenkin kaiken vanhassa sivistyskaudessa vallitsevan puoluekieräilyn, diplomaattisen oveluuden ja vehkeilyn; kaiken epäveljellisen jaarittelun, panettelun ja parjauksen. Jos me sellaisessa olemme mukana ja sallimme sisässämme rehoittavan, silloin me emme muodosta veljeyden ydintä; me kuulumme käytännössä vielä tuohon vanhaan häviävään sivistyskauteen. Sillä ellemme tositeossa tahdo sellaisesta luopua, ellemme tahdo tehdä työtä sydämemme pellon perkaamiseksi ja puhdistamiseksi, silloin emme mitenkään voi estää sitä myös käytännössä esille purkautumasta. Sentähden voisimme ainakin yhtenä määritelmänä käytännöllisen veljeyden muodostamisesta sanoa: pahaa tehdessämme emme m u o d o s t a veljeyden ydintä.

Ja sitten muut suhteemme ja asioiden järjestäminen keskuudessamme. Siinäkin pitäisi tietenkin osata asettua käytännöllisellä tavalla veljeyden pohjalle. Mutta veljeys ei suinkaan muodostu siinä, että me yritämme vetää kaikki alas omalle tasollemme. Päinvastoin me omaksumme toisen tärkeän määritelmän: k e h i t y k s e n. Me myönnämme olevan yläpuolellamme paljon suurempia ja viisaampia veljiä, joittenka lähelle meillä kyllä saisi, jopa pitäisikin olla alinomainen pyrkimyksen kaiho ja ikävä. Mutta etsiessämme heitä toiminnassamme ja asioidemme järjestelyssä, täytyy meidän kyetä luopumaan entisistä tavoista ja katsantokannoista. Vai olisimmeko kuulleet, tai voisimmeko olettaa, jonkun Vihityn opettavan esim. näin: Tultuanne T. S:aan, täytyy teidän tarkasti valvoa etujanne ja oikeuksianne, täytyy katsoa onko nimenne vaali- ja äänestysluetteloissa, onko teillä varattu ja turvattu määräämisvalta seuran asioissa. Päinvastoin luulen, olenpa varmakin, ettei ihmiselle seuraan pyrkiessään ole ollenkaan tärkeätä huolehtia eduistaan ja oikeuksistaan, ei siitä, onko hänellä suoranainen tai välillinen, valtakirjallinen, äänestysoikeus ja määräysvalta. Paljon tärkeämpää, jopa suorastaan ainoa tärkeä, on hänelle oppia huolehtimaan velvollisuuksistaan ja tehtävistään, sekä siitä, että hän todella olisi mukana muodostamassa veljeyden ydintä. Vallan omistamisesta voisi olla vain ikävyyksiä ellemme vielä ole oppineet sitä käyttämään. Ja mitenkä meidän tulisi oppia valtaamme käyttämään? Lyhyesti sanottuna: meidän pitää oppia luovuttamaan

valtamme Viisaudelle. Juuri siinä on, ymmärtääkseni, yksi tärkeimpiä läksyjämme ja tehtäviämme. Me etsimme keskuudessamme ja oman sydämemme kautta niitä, jotka ovat jaloudessaan, henkisessä tiedossaan ja viisaudessaan, nöyryydessään, rakkaudessaan ja veljeydessään itseämme korkeammalla. Nöyrinä ja kunnioittavina me sitten oppisimme käytännöllisellä tavalla luovuttamaan heille valtamme, voimamme ja palveluksemme.

Vai onko joku Suuri Viisas opettanut: ei ole väliä kuka teidän keskellänne herra on, kuka teistä on johtaja, opastaja ja opettaja, ei ole ollenkaan väliä kuka teistä astuu keskuudessanne oleville johtaja- ja opettaja-paikoille. Kaukana siitä. Sillä juuri siinähän on suuri epäkohta ihmiskunnan tavallisessa elämässä, että siellä itsekkäät, heikot, tyhmät ja tietämättömät pyrkivät viisaampiaan hallitsemaan, määräämään ja opettamaankin. Kunhan vain on suorittanut jonkun ulkonaisen kokeen ja kykenee puhumaan »sanaa», silloin voi päästä pyhien asioiden opettajaksi, kysymättäkään sitä, onko itsellä mitään omaa ja syvempää kokemusta ja tietoa siitä elämästä ja viisaudesta mikä vielä on suurelle ihmiskunnalle salattua.

Niin ei ymmärtääkseni voi olla T. S:ssa, jos sitä tahdotaan pitää teosofisena ja henkisenä yhtymänä. Meidän täytyy siinä päästä sellaiselle pohjalle, jossa ei pahantekemisellä veljeyttä yhä ja järjestelmällisesti rikota. Samoin täytyy meidän oppia ymmärtämään ettei viisaus ole kätketty enemmistöön eikä vähemmistöön, yhtävähän kuin se sisältyy sokeaan ja toimettomaan auktoriteettiuskoon. Viisaus on ilmennyt valituissa, niissä keskellämme olevissa Vanhemmissa Veljissämme, jotka ovat nousseet kultaisten portaiden kautta valon ja viisauden ja rauhan Temppeliin. Ja Heidän luokseen kulkee tie vain oman sydämemme erämaan kautta. Millään äänestys- ja vaatimustempulla emme Heitä saavuta. Siihen vaadittavaa raivaustyötä ei voi tehdä kukaan muu kuin me jokainen itse omalta kohdaltamme.

Kunhan me pyrimme ja todella kykenemme asettamaan asiamme seurassa tälle kannalle, silloin seuramme taas voi muodostua yhdeksi valon ja veljellisen lämmön sädehtiväksi keskustaksi kansallemme.

Nämä mietelmät ovat vakavan harkinnan ilmauksia, ja luulen ettemme pääse mihinkään näitä asioita sivuuttamalla tai toimettomasti vaikenemalla. Sentähden luulen, että jokaisen olisi pyrittävä löytämään oma toiminnallinen kantansa ja ratkaisunsa niissä.

J. R. H.
1920: 22—25

PUHUJA- JA KIRJAKAUPPALIITTO

Joulunaikana Bulevardi 7:ssä pidetyn neuvottelukokouksen aikana tuotiin monien puhujien kautta erikoisella painolla ja innostuksella esille se vaatimus, että meidän on toimittava, on levitettävä teosofian ja veljeyden sanomaa kaikkialle, vieläpä pimeimpiinkin sopukkoihin. Painostettiinpa erityisesti sitäkin, ettei riitä pysähtyä vain itsensä kasvattamiseen ja kehittämiseen, vaan on ryhdyttävä suoranaiseen työhön.

Tämä on sellaisenaan ilahuttava ilmiö, ja puolestani yhdyn siihen vaatimattomalla allekirjoituksellani. Sentähden tunnen suoranaiseksi velvollisuudekseni panna asia käytännölliselle alulle. Mieleeni muistuu »Sininen lippu», mutta kun en tunne lähemmin sen vaiheita, niin en siihen sen enempää puutu. Sensijaan voimme tehdä aivan uuden alotteen. Perustetaan P u h u j a- j a K i r j a k a u p p a l i i t t o. Kaikki jotka tuntevat vetäytymistä puhujan toimeen, tai jotka tahtovat ottaa erikoiseksi vaivakseen kasvattaa ja kehittää itseänsä puhujaksi, ne liittyvät siihen. Ja ettei aikaa turhaan kuluisi eikä hyvän asian alkaminen tarpeettomasti lykkääntyisi, ilmoitan mainitun liiton omasta puolestani nyt jo perustetuksi. Ja ilman tämän enempiä sääntöjä, pykäliä tai pöytäkirjoja, kutsutaan täten kaikkia niitä henkilöitä, jotka tuntevat sisäistä kutsua tai painostusta teosofisen sanoman levittämiseen puhutun sanan kautta, kaikkia niitä kutsutaan jäseniksi »Puhuja- ja Kirjakauppaliittoon». Jokainen valitsee aluksi sen erikoisen asian mikä on hänen sydäntään lähinnä. Puhukoon veljeydestä, jälleensyntymisestä ja karmasta, uudesta mystillisestä uskonnosta, suuren opettajan tulosta, uudesta kouluja kasvatustavasta, j.n.e. Puhukoon ja vuodattakoon asiaansa aina koko teosofisen hengen läpitunkeman sydämensä.

Samoin kutsutaan liittoon kaikkia niitä jotka tuntevat erikoista vetäytymistä, halua ja painostusta teosofisten kirjojen kauppaamiseen. Kustannusosakeyhtiö Tietäjällä on monipuolinen valikoima teosofista kirjallisuutta. Ja uusia on yhä ilmestymässä. Niistä voi jokainen valikoida mieluisiaan ja lähteä koko tarmollaan niitä levittämään. Siinä ei ainakaan edellytetä suurta oppineisuutta. Tarvitaan vain yrittävää ja kestävää ahkeruutta, sekä veljeyden ja teosofisen palvelushengen täyttämää sydäntä ja päätä. Ja uudelle pohjalle perustettu Kustannusosakeyhtiö Tietäjä varmaan iloitsee siitä, että me ilmoittaudumme sen asiamiehiksi.

Olen todella ollut hidas ja typerä, kun en ole ennen, omasta aloitteestani, hoksannut ryhtyä tällaista liittoa puuhaamaan. Mutta samalla olen sydämessäni iloinen ja kiitollinen siitä, että seurassamme jo kauan esiintynyt palava into ja kiivaus veljeyden ja teosofisen työn puolesta vihdoinkin aivan kuin ajamalla ajoi asian tähän mielestäni erinomaiseen ratkaisuun. Ja allekirjoittanut — jonka sallittanee ilman muuta asettautua perustavaksi jäseneksi mainitussa liitossa — allekirjoittanut kutsuu kohta aluksi kymmenen innokasta ja palavinta jäsentä tämän liiton vakavaan työhön. Olette kaikki tervetulleita. Ja kun ensimäiset kymmenen paikkaa

ovat täytetyt, silloin voimme ryhtyä varaamaan paikkoja seuraaville kymmenille.

Ja nyt, veljet: työmaa odottaa ja kutsuu. Kestävällä tarmolla sonnustautukaamme matkalle. Ruumiimme vanhenee pian. Todellakin: miksi kuluttaisimme ruumiimme ja aikamme turhissa ja ohimenevissä pikkupuuhissa. Käyttäkäämme se Mestarin työssä ja kehityksen palveluksessa. Vihkiytykäämme henkiselle työlle ja palvelukselle. Onhan elämän suuri Herra meitä aina kutsunut ainoalle pojallensa valmistettuihin häihin.

Osoite:

J. R. Hannula
k:tta Tietäjä, Tampere
1920: 3?—40

MIHIN VELVOITTAA JÄSENYYS TEOSOFISESSA SEURASSA?

Lukija älköön hämmästykö nähdessään saman otsikon, mikä oli jo tammik. Tietäjässä. Olen säilyttänyt sen, jatkaakseni mietelmiä samasta asiasta, koska se on meille sekä mielenkiintoinen että tärkeä. Se on sitä sentähden, että teosofisella työllä — niinkuin kaikella työllä — täytyy olla joku tajuttu ja elävöittävä pohja. Ja tätä pohjaa ajatellessamme voisimme itseltämme kysyä:

L u s i f e r k o v a i k o K r i s t u s ?

Ehkä tällainen kysymys tuntuu tarpeettomalta ja hämmästyttävältä. Sillä oma teosofinen oppineisuutemme saattaisi piankin huudahtaa: mitä lapsellisia kysymyksiä, oikeita patavanhoillisia kirkkokysymyksiä. Sillä pitäisihän meidän nyt jo tietää, ettei ole mitään ehdotonta pahaa eikä hyvää; kaikkihan on vain yhtä äärettömyyttä, ykseyttä.

Aivan oikein — sinä kunnioitettava kirjanoppinut. Mutta — sallikaa lastenkin tulla minun tyköni. Sillä... sittenkin tuo ykseys v a i k u t t a a ilmennyksessä ja ajassa — ja ainakin meissä ihmisissä — k a h t e n a tekijänä, joita voisimme lyhyesti nimittää Lusifer ja Kristus.

Alkuihmisessä nuo kaksi voimakeskusta vaikuttavat sekaisin, vaikuttavat jonkunlaisina keskipakoisuus- ja keskihakoisuusvoimina. Ne pitävät häntä jatkuvasti elämän pyörteessä, vaikka hänen työnsä olisikin pelkkää syntiä.

Alettuaan astua itsenäistyvää ihmisyyttä kohti, täytyy ihmisen oppia itsessään löytämään ja eroittamaan nämä ykseyden kaksi puolta. Ja siinä riittää ihmiselle jatkuvaa työtä ja puuhaa. Toinen ja toinen voima kutsuu häntä palvelijakseen ja käyttäjäkseen. Hän ja hänen ympäristönsä kiihoittuvat vuoroon raakuuteen, petomaiseen julmuuteen, oveluuteen ja väkivaltaan, turhamaisuuteen ja raukkamaisuuteen, joissa — se myönnettäköön — ilmenee hänen sielunsa tumma puoli, varjostuva Lusifer. Vuoroon hän taas joutuu katumukseen, heltyy kyyneliin, antautuu sielunsa kauneuden ja sopusoinnun kaihoaville kaipuille. Ja siinä varmaan toinen veli, Kristus, kutsuu häntä.

Tästä johtuvassa sisäisessä ristiriidassa hän vähitellen huomaa, kuinka hänen sisäinen ihmisensä todella on kahden voiman temmellyskenttä. Hän liittyy yhä tietoisemmin osanottajaksi kamppailuun, koettaen auttaa ja tukea kauneuden ja sopusoinnun voimia. Sitä tehdäkseen hän on aikanaan liittynyt m.m. T. S:aan, koska hän on siinä huomannut tuon voimakkaan taikasanan: veljeys.

Hän on vähitellen huomannut, kuinka paljon maailmassa on epäveljeyttä, kärsimystä, ylellisyyttä ja puutetta. Siksipä hänkin tahtoo olla muodostamassa veljeyden ydintä. Hän innostuu ja huutaa: alas sorto, alas väkivalta, alas sota, alas ylellisyys ja kurjuus.

Mutta ihmiset ovat kenties pahoja ja typeriä, eivätkä ymmärrä häntä eivätkä hänen ihannettaan. Kenties hän silloin pettyneenä ja katkeroituneena väsyy. Tai ehkä hänkin alkaa v a a t i a, p a k o i t t a a? Ihmisten t ä y t y y olla veljiä. Ken ei tahdo ymmärtää hänen katsantokantaansa, sen hän kieltää, nousee vastarintaan ja kukistaa hänet. Ja, päästäkseen tarkotuksensa perille, hän tarttuu aseisiin, ajatuksen aseisiin, kielen aseisiin, kenties kylmän raudan aseisiin — tappaakseen veljensä veljeyden tieltä.

Missä silloin on veljeys? Lusiferissako? Mistä tunnemme Lusiferin? Eikö hänen henkensä ole juuri vaatimisen ja väkivallan henki?

Onpa niin. Vaikka velihän se tietysti on veli Lusiferkin — jos asia siltä kannalta otetaan. Mutta sellaista veljeyden toteuttamistapaa varten ei mitään erityistä seuraa tarvita. Sillä kyllä ihmiset sillä tavalla osaavat ilmankin veljeyttä toteuttaa. Kyllä ihmiset osaavat pahalla maailmaa parantaa.

Toista on Kristus-veli. Hän ei pakoita, hän ei vaadi. Sillä hänestähän profeetta sanoo: »heidän vaatijansa sauvan olet sinä särkenyt». Jes. 9: 3. Siinä ihmisessä jossa Kristus on ja elää, siinä on vaatimisen periaate särjetty ja voitettu. Sillä Kristus hänen sisässään kuiskaa: älä tapa, älä vihastu veljeesi, älä tee pahalla vastarintaa. Jos sinä näet maailmassa pahaa, epäveljeyttä, ylellisyyttä ja kurjuutta, niin älä sinä ryhdy, maailmaa »parantaessasi», tekemään samoin. Poista sinä tuo malka ensin omasta silmästäsi. Ole sinä sävyisä ja nöyrä, opi sinä palvelemaan ihmisiä ja tämä Jumalan maailmaa sellaisina kuin ne ovat. Jos sinä näet veljesi tiepuolessa ryöstettynä, niin älä mene ohi, älä myöskään pysähdy vartoomaan kostoa ryövääjälle, tai vaatimaan jotakuta toista ryhtymään tuota ryövättyä korjaamaan ja auttamaan.

Älä sellaisissa puuhissa aikaasi kuluta. Kun näet tuon pimeyden, epäkohdan ja kurjuuden, niin m e n e, mene sinä, juuri s i n ä, tuota kurjaa korjaamaan, onnetonta auttamaan, pimeyttä valaisemaan. Älä jää odottamaan ja vaatimaan, että joku toinen ryhtyisi tekemään

sitä, minkä suuri elämä on sinulle näyttänyt ja eteesi pannut juuri sitä varten, että sinä, juuri sinä tuon näkemäsi työn tekisit.

Ja jos sinä tahdot olla muodostamassa veljeyden ydintä, katsomatta niihin seikkoihin, niinkuin rotuun, uskontoon, yhteiskunnalliseen asemaan, jotka ihmisiä maailmassa eroittavat, niin miksi tuijotat silmiäsi sokeiksi juuri noihin samoihin seikkoihin? Niihinhän ei pitäisi »katsoa». Etkö voi nousta kaikkien karsinoiden yläpuolelle ja olla i h m i n e n ? Asetu Jumalan eteen ihmisenä, eikä maantieteellisenä tai yhteiskunnallisena oliona. Etsi ja tue niitä asioita ja voimia jotka ihmisiä yhdistävät. Anna Jumalan valtakunnan laskeutua sieluusi, jotta se sieltä purkautuisi maan päälle rakkautena, valona ja lämpönä.

Juuri tähän me olemme erityisesti T. S:ssa kutsutut. Kristus on siinä oleva todellinen kulmakivi, se todellinen kallio, jolle ainoalle voidaan veljeyttä rakentaa. Ei pelkkänä sijaisena, tai opinkappaleena, vaan elävänä voimana meissä.

Jos me tämän kutsumuksen petämme, tai laiminlyömme, silloin meidät valtaa pettymyksen, syyttämisen, katkeruuden ja eripuraisuuden henki; meidät valtaa Lusiferin henki. Me edustamme silloin korkeintaan maailmanparantajan loogillista ja kritisoivaa järkeä, mutta emme Kristuksen rakkauteen kätkettyä jumalallista viisautta.

Jääkäämme miettimään lauselmaa: Jumalan valtakunta on sisäisesti teissä.

J. R. H.

1920: 69—72

MIHIN VELVOITTAA JÄSENYYS T. S:ssa?

Tällä kertaa koetamme käsitellä kysymystä: S e u r a n s u h d e a i n e e s e e n.

T. S:n lauselman veljeydestä voimme tietenkin nähdä useammalta eri näkökannalta. Jos katsomme sitä voimakkaalla aineen värityksellä, joudumme kieltämättä Matti Kurikan Sointula-aatteeseen, joudumme siihen, että T. S:n jäsenillä ei saisi olla mitään yksityisomaisuutta. Jokainen panisi kaikkensa yhteiseen kasaan, josta taas jokainen saisi tarpeensa mukaan.

Tällaiset Sointulat ovat kuitenkin olleet vaikeita pitää pystyssä. Ja vielä vaikeampaa se olisi T. S:ssa, jonka jäsenet ovat siroitettuna kautta maan. Ja oikeastaan luulen sellaisen olevan vähemmin tärkeätä T. S:n käytännöllisessä ohjelmassa. Sillä silloin sen huomio tulisi kovin suuressa määrässä sidotuksi aineeseen. Ja teosofiassa me opimme ymmärtämään, että henki on enempi kuin aine.

Jos T. S:ssa näinollen pyritään nostamaan toiminnan kannustin aineesta henkeen, pyritään työskentelemään maailman kehityksen hyväksi henkisillä voimilla, silloin olisi seuramme henkisille Johtajille suurena taakkana se, että T. S. muodostettaisiin jonkunlaiseksi aineelliseksi paratiisiksi, johon saamattomat ihmiset vetäytyisivät, paetakseen köyhyyttä, työtä ja omakohtaista ponnistelua. Silloin Mestareitten aika kuluisi meidän ruumiittemme ruokkimisessa.

Kyllä meidän pitäisi ajatella niin, että T. S. on jonkun verran aineen yläpuolella. Siinä aivankuin ymmärretään, ettei ihmiskunta ole kutsuttu ikuisesti aineessa mässäämään. Ihmiskunnan vapautuminen saavutetaan henkisillä voimilla ja tiedolla. Eikä T. S:ssa pyritä tekemään ihmistä köynnöskasviksi, ei turvakodin asukkaaksi, joka aina odottaisi apua ja tarvitsisi apua. Pikemmin on sen tarkoituksena kasvattaa ihmisen henkistä minää, niin että hänestä tulisi itsenäinen olento, joka vapaasta tahdostaan tukisi ja auttaisi suurta ihmiskuntaakin kasvamaan henkisessä itsenäisyydessään.

Sentähden T. S. onkin kuin jäsentensä henkinen isä ja äiti. Se on samalla kuin pyhättö, hengen temppeli, jonne me menemme todellista ihmisyyttä oppimaan ja toteuttamaan. Me emme T. S:lta odota aineellista tukea. Sillä me syvästi tunnemme, kuinka koko suuri ihmiskunta on henkisen avun tarpeessa. Henkisessä tietämättömyydessään ja sokeudessaan se tekee maailman oikeaksi helvetiksi..

Kun näin on, ja kun T. S. on julkinen seura, joka toimii avoimena fyysillisellä tasolla, kaikkien halukkaiden nähtävissä, silloin on vaikeata, ehkä liian vaikeata vielä nykyään, jos T. S. esiintyy aineellisesti rikkaana ulospäin. Se ei saisi herättää mitään aineellisen tavoittelun halua. Päinvastoin siihen liittyminen pitäisi edellyttää jonkunlaista aineellista uhrautumista, joka saisi kohdata ihmistä esim. melkoisen suurina vuosimaksuina.

Kun sitten ajattelemme seuran aatteellista työtä ulkona maailmassa, niin me kohta ymmärrämme, ettei seura seurana voi tehdä välitöntä sanomatyötä, se ei seurana voi puhua, ei kirjoittaa, ei kirjoja kustantaa eikä kaupitella. Kaikessa sellaisessa tarvitaan yksilöllistä ihmistä. Senpätähden seuran tehtävänä onkin kasvattaa jäsenistään ihmisiä, jotka sitten yksilöinä tekevät tiedoittamistyötä teosofisten aatteiden palveluksessa. He asettuvat pilareiksi temppeliin tai kiviksi sen muuriin; tai setripuiden kantajiksi, kivien hakkaajiksi louhikossa, mutta aina niin, ettei temppelin muurilta ja rakennukselta kuulu yhtään kirveen iskua tai vasaran kalsketta.

Kun työtä varten tarvitaan joitakin työvälineitä, niinkuin päämajoja, luento- ja kokoushuoneita, kustannusliikkeitä ja kirjapainoja, ovat ne aina yksilöiden, tai sitä varten muodostuneiden yhtymäin hankkimia ja pystyssäpitämiä. T. S:n jäseninä, ja teosofisen hengen läpitunkemina ihmisinä, he juuri siinä tekevät yksilöllistä työtään teosofisten aatteiden palveluksessa. Siinä he saavat keskustella, neuvotella, yrittää ja ponnistaa, ja taas yrittää ja ponnistaa. Jokainen kalkuttaisi louhikossa omaa kiveään, alistuen tarkalleen seuraamaan mestarin antamia neuvoja.

Kun näin olisi, silloin itse T. S:n kokoukset, vuosijuhlat ja muut, voisivat olla kokonaan pyhitettyinä henkisen elämän elähyttämis- ja työskentelytilaisuuksiksi. Niissä ei pitäisi tulla kysymykseenkään esim. minkäänlainen äänestäminen. Kukaan ei yrittäisikään ajaa asiaansa lävitse äänestämisen avulla. Jokainen alunpitäin täysin käsittäisi, että ainoa keino ajaa asiaansa lävitse on: ajaa se lävitse omalla työllään. Jos taas työ on sitälaatua, että asianomainen tahtoisi lyöttäytyä tekemään sitä yhdessä toisten kanssa, tai saada muita kanssansa, silloinkaan ei äänestäminen tuota mitään tulosta, siitä yksinkertaisesta syystä, ettei ketään ihmistä voida äänestyksen avulla määrätä johonkin vapaaehtoiseen ja uhrautuvaan työhön. Teosofisessa ja henkisessä työssä me voimme »äänestää» jonkun asian hyväksi vain niin, että me äänestämme oman voimamme tuon asian palvelukseen.

Sama on tietysti jonkun aatteellisen totuuden kanssa. Jokainen helposti ymmärtää, ettei äänestyksen avulla voida määrätä, kuinka totuus jossakin aatteellisessa asiassa on oleva. Sillä mikään totuus tai luonnonlaki ei muutu, vaikkakin joku ihmisryhmä enemmistöpäätöksellä määräisi siitä niin tai näin. Sitä ovat kyllä ihmiset yrittäneet, esim. kirkolliskokouksissa, ovatpa yrittäneet kieltää maan kulun radallaan, Galilein aikana. Mutta kyllä ne päätökset ovat aina jääneet vain pöytäkirjoihin, tai pelkiksi opinkappaleiksi.

Ei, me emme tarvitse T. S:aa sentähden, että meillä olisi tilaisuus äänestämällä ja enemmistöpäätöksellä ratkaista elämänkysymyksiä. Eivät ne sillä tavalla ratkea. Me menemme sinne oppiaksemme toteuttamaan ihmisyyttämme, oppiaksemme työllämme ratkaisemaan elämän gordilaisen solmun. Ja että se paremmin onnistuisi, me liitymme yhteen, yhteistoimin työskentelemään. Kootaksemme voimamme me liitymme yhteen, ei toisiamme käskeäksemme ja kritisoidaksemme, vaan tehdäksemme oman osamme suuressa työssä. Sentähden meiltä edellytetään veljellistä ymmärtämystä ja suvaitsevaisuutta toisiamme kohtaan. Samoin suurta luottamusta johtajaamme kohtaan ja suurta rakkautta, suurta nöyryyttä, alttiutta, suurta ja palavaa pyrkimystä uhrautuvaan palvelukseen, työhön ja työssä oppimiseen, viisastumiseen.

Näihin mietelmiin on allekirjoittanut tullut niiden muutamien vuosien kuluessa, jolloin hän on yrittänyt olla mukana teosofisten aatteiden palveluksessa. Ja nyt olen koettanut saattaa ne julkisuuteen, jotta yhdessä ja jokainen kohdastamme voisimme edentyä kysymystemme selvittelyssä ja ratkaisussa.

J. R.H.

1920: 131—134

MIHIN VELVOITTAA JÄSENYYS T. S:ssa?

Viime kerralla puhuin tämän otsikon alla suhteestamme aineeseen, nyt aijomme kysyä:

Mikä on meidän suhteemmme henkeen?

Liittyessämme sellaiseen liikkeeseen kuin T. S:aan, teemme sen varmaankin sisäisen ihmisemme puolesta. Me tulemme silloin antaneeksi sillekin pienen määräysvallan asioissamme. Ja meidän sisäinen ihmisemme ilostuu niistä tutkimuksista ja tiedoista, joista me tulemme osallisiksi T. S:ssa. Me saatamme aivan unohtaa personallisen itsemme kirjojemme ja tutkimustemme ääressä.

Tällä tavalla meidän sieluumme syöpyy aivankuin toinen maailma, tai kuva toisesta maailmasta. Ja me alamme yhä selvemmin huomata, mikä suunnaton ero on tämän ulkoisen maailman ja meidän tajuamamme sisäisen maailman välillä. Ulkoisessa maailmassa vallitsee tietämättömyyden synnyttämä kärsimys ja epäsointu, ihanteemme sisäisessä maailmassa totuus, tieto, sopusointu.

Ja vähitellen me alamme yhä selvemmin tuntea joutuneemme aivankuin sillaksi näiden kahden maailman välillä. Sillaksi sillä tavalla, että ihmisten tässä ulkoisessa maailmassa pitäisi tulla jollakin tavalla meidänkin kauttamme kosketukseen ja tajuihinsa siinä lakisiteisyyden ja kauneuden sisäisessä maailmassa, jonka teosofinen tutkimus on meissä elävöittänyt ja rakentanut.

Tähän ryhtyminen ja antautuminen olisi asioiden luonnollinen kulku. Ja jos me kohta ymmärtäisimme omaksua tämän asemamme, antaa itsemme omilla voimillamme tuoksi yhdistäväksi sillaksi, silloin me sillallamme tuntisimme vain — yhdessä ylimenevien joukkojen kanssa — työn taakkaa, tuskaa ja iloa. Me yhdessä kärsisimme ja yhdessä iloitsisimme.

Niin saattaisi olla, ja niin varmaankin pitäisi olla. Mutta koska ihmisellä on aina sekä onnistumisen että epäonnistumisen mahdollisuus valinnassaan, saattaakin käydä niin, että ihminen vitkastelee ja laiminlyö antautumisensa siltaansa rakentamaan, joka silloin hidastuttaa kehityksen kulkua sillä virran kohdalla, missä hänen siltansa pitäisi ylimenoa palvella. Se hidastuttaa tajunnan laajentumista, aiheuttaa tungosta, ja me saamme itse tuntea hitautemme ja laiminlyöntimme aiheuttamaa puristusta. Me alamme tuntea sisäistä painoa ja elämän tyhjyyttä. Kaikki on niin perin huonoa. Ja kun emme huomaa korjata asiaa panemalla itsemme heti paikalla pelastavaksi sillaksi, niin meillä on yhä se tunnelma, että silta on huono. Sitä me alamme moittia. Se moite ei koske meitä itseämme, koska osallisuutemme sillassa on niin

pieni, ettemme sitä tunne. Siksi meidän syyttävä tunteemme kohdistuu niihin, jotka ovat, tai joiden ainakin meidän luulomme mukaan pitäisi olla, sinä siltana, joka johtaisi ihmiskuntaa yli kärsimysten kuilun. Ja mitä kauemmin me pysymme eristettyinä, panematta itseämme siltapuuksi ihmiskunnan pelastuksen siltaan, sitä katkerampi on syytöksemme siltaa kohtaan, niitä kohtaan, jotka yhä yrittävät pitää siltaa käyttökunnossa.

Koska kuitenkin tie on aina avoinna useampaan suuntaan, niin saatamme me vähitellen tylsistyä jonkunlaisiksi »päältäkatsojiksi», tai yltyä yhä kiivaammiksi syyttäjiksi. Saattaapa käydä niinkin onnellisesti, että meidän intomme johtaa meidät sittenkin jollain tavalla tiedon ja pelastuksen siltaa rakentamaan. Ja silloin me vähitellen unohdamme syyttämisemme, voimat tarvitaan työssä. Ja työ rakentaa sieluumme uuden elämän. Me saatamme pysähtyä rauhallisiin neuvotteluihin rakentajatovereittemme kanssa. Ja rauhallisina neuvotellessamme työn menestymisestä, meidän keskellemme saattaa ilmestyä viisas ja vastuunalainen siltamme rakennusmestari. Se sama, jota me olimme toimettomuudessamme syyttäneet, jonka me olimme piestynä ja tuomittuna kieltäneet ja hyljänneet.

Ja silloin on vain yksi huoli: korjata erehdyksemme ja laiminlyöntimme, etsiä ja täyttää, yhä etsiä ja täyttää paikkamme sillanrakentajain riveissä. Sillä nyt me selvästi ymmärrämme, ettei katkeroituminen, ei syyttäminen, ei kukistaminen ja hävittäminen kuulu meidän, ei meidän Isämme eikä Jumalamme tehtäviin. Siihen kuuluu vain uskollinen rakentaminen sillallamme. Ja se työ sellaisenaan pitää meitä kosketuksessa veljeyden ja rakkauden suuren tajunnan kanssa. Se tietämättämme kasvattaa meidän henkistä ihmistämme.

J. R. H.
1920: 223—225

Toimittajalta (P. E.):

Seuramme kahtiajaon johdosta on etevä ja uuttera työntekijämme J. R. Hannula kirjoittanut yhteisen kirjeen T. S:n jäsenille ja lähettänyt kirjeensä minulle julkaistavaksi jossain kiertokirjeessä tai jäsenlehden tapaisessa. Rohkenen kuitenkin painattaa suurimman osan siitä tähän, koska se ei ole vailla intressiä teosofeille yleensä. Herra Hannula kirjoittaa:

»Kun allekirjoittanut puolestansa on liittynyt siihen osastoon, jossa Perustajaylisihteerimme on keskuksena, niin voitaisiin kenties kysyä: miksi olen sen tehnyt?

Vastaukseni voisi olla hyvin lyhyt: teosofinen työni on minut sinne vienyt.

Mutta sellainen vastaus kaivannee joitakin selventäviä perusteluja. Koetan niitä antaa. Ensiksikin: Olen vuosien vieriessä yhä selvemmin ymmärtänyt, että Suomen kansan on itsenäistymisensä ohella luotava jotakin itsenäistä henkisen kulttuurin alalla. Sen kautta saavutettu voitto, olkoon se pieni tai suuri, kyllä sitten sellaisenaan tulee koko ihmiskunnan hyväksi. Toiseksi: Olen myös — osaksi vaikeittenkin ristiriitojen ja kamppailujen kautta — tullut huomaamaan, että P. E. on erityisemmällä ja syvällisemmällä tavalla vastuullinen sen tehtävän edessä, jota Suomen kansa on kutsuttu suorittamaan. Ainakin hän kykenee tuntemaan vastuunalaisuutensa syvemmin kuin kenties kukaan toinen suomalainen. Siksi koetan häntä tukea, koetan työlläni auttaa ja palvella. Sillä kyllähän Te, ystävät ja veljet, käsitätte, että työ se on, joka meitä kutsuu, työ se meitä odottaa. Meidän täytyy osata antautua sellaiseksi toiminnan kanavaksi, jonka kautta uusi aalto henkisestä maailmasta voi löytää ilmentymismahdollisuutta täällä alhaalla.

Yksi sellainen aalto on rauhanaatteen käytännöllistyttäminen.

Onhan m.m. sanottu, ettei Suuri Opettaja voisi ilmentyä, ellei sota tulisi poistetuksi maailmasta. Mutta kuinka sota tulisi poistetuksi, elleivät ihmiset ala ensin ymmärtää, kuinka sota on perin pohjin väärää? Ihmisten täytyy tulla käsittämään, että tappaminen, tehköön sitä yksi ihminen tai monta ihmistä yhdessä, aina on väärä, on rikos elämän lakia vastaan.

On todella turhaa sanoa esim. lihansyöjälle: Sinun kätesi ovat verellä tahritut yksin sillä, että sinä syöt lihaa, vaikket sinä itse eläimiä tappaisikaan. Sillä hän voi meille syystä sanoa: Sinun omat kätesi ovat tahritut ihmisen verellä, antaessasi jollain tavalla apuasi sodalle, odottaessasi siitä jotakin voittoa, vaikket olisikaan itse suorastaan mukana sodassa. Ja onko sitten pienempi asia tahria kätensä ihmisen kuin eläimen verellä?

Niin lihansyöjä saattaa meille syystä huomauttaa.

Jos sallitte niin paljastan hyvin harvoilla sanoilla ihmiskunnan nykyisen räikeän tilan: Fyysisellisellä tasolla ei ole juriidista elämisen oikeutta muilla kuin murhaajilla.

Odottakaahan.

Kellään ihmisellä Euroopan sivistysvaltioissa ei ole ehdotonta elämisen oikeutta, ellei hän tunnusta ihmisten tappamista jostakin syystä oikeutetuksi, ja ellei hän käskettäessä ryhdy suoranaiseen toimintaan ihmisten tappamiseksi. Ihmisellä on silloin valittavana vain kaksi mahdollisuutta: joko ryhtyy toisia tappamaan tai tulee itse tapetuksi. Sillä ellei ihminen, joka kieltäytyy sodasta, kieltäytyy tahrimasta käsiään ihmisverellä, ellei hän tule vangituksi ja tapetuksi, niin se ei johdu siitä, että hänellä olisi senjälkeen juriidista oikeutta elämiseen, vaan se johtuu joko Korkeimman suojeluksesta, sallimasta tai Karmasta, tai viranomaisten armosta, välinpitämättömyydestä tai virkavelvollisuuksiensa suoranaisesta kieltämisestä. Ihminen, joka ehdottomasti alistuu Jumalan käskylle:

»älä tapa», hän on kuin henkipatto tämän maan päällä.

Sellaisessa kauhistuttavassa tilassa ja puristuksessa ihmiskunta vieläkin elää. Siinä ei ollenkaan tapahdu Isän Jumalan hyvä tahto, vaan Isän Saatanan paha ja väkivaltainen tahto.

Nyt on selvää, että jos ihmiskunta koskaan tahtoo päästä tästä verisestä tilasta, jos se koskaan tulee edes ymmärtämään sodan ja väkivallan pahaksi ja omasta tahdostaan kieltäytyy siitä, täytyy syntyä edes joku hapattava siemen, joku henkinen keskus, jossa selvästi ymmärretään ja omaksutaan se totuus, ettei väkivallalla maailmaa paranneta, ettei pahaa pahalla voiteta, ettei ihmisen tappaminen ole missään asiassa paikallaan.

Yksin tämä seikka on niin tärkeä ja suuriarvoinen, että se jo velvoittaa Suomen Teosofisen Seuran, tuon yleisen veljeyden ytimen, kulkemaan sisäisen uudestisyntymisen kautta uuteen ilmentymismuotoon.

Lopetan tämän kirjeeni lisäämällä, että vaikken ole ryhtynyt kirjoittamaan Teille yksityisesti — niinkuin ensin oli aikomukseni, saadessani sysäyksen tähän tehtävääni — niin Te, ystävät ja veljet, voitte jokainen lukea tämän niinkuin yksityisen ystävän kirjeen, joka yksin vastaa sanoistaan. Voittehan sitäpaitsi yhteisesti keskustella ja neuvotella jossakin kokouksessanne, tai muussa tilaisuudessa. Olkoon se ikäänkuin pohjustuksena asialle. Sillä tietenkin jokaisen on syventyvän mietiskelyn avulla ratkaistava kantansa, on päästävä selville siitä, tahtooko hän olla mukana tukemassa Suomen kansaa sille erikoisesti uskotussa tehtävässään.

Sievissä, 2. 7. 1920.

Veljellisellä tervehdyksellä

J. R. Hannula

1920: 243—246

KULKUREITA HAASTATTAMASSA

1920: 303—309

Julkaistu kirjassa:
»Uudestisyntyvä temppeli»
I painos v. 1940

Tien varrelta:

Teosofisia esitelmiä kirjoituksessa viime joulukuun Tietäjässä tarjouduin teosofiseen yhteistyöhön siten, että pitäisin esitelmiä teosofian harrastajain järjestämissä tilaisuuksissa eri paikkakunnilla.

Nyt olen käyttänyt asian hyväksi silloin tarjotut tilaisuudet, mikäli ne suinkin ovat matkoihin soveltuneet. Sentähden käännyn uudelleen kaikkien teosofian harrastajain puoleen samanlaisella yhteistoimintatarjouksella. Kaikki nekin, jotka silloin jättivät aikomuksensa toteuttamatta, voivat sen nyt tehdä. Ja väärinkäsitysten välttämiseksi sanon vielä, ettei Teiltä vaadita mitään matkakuluja, ei asunto- tai ruokahuolia. Riittää, ja olette erinomaisesti täyttänyt osanne tässä yhteisessä työssä, kun hankitte huoneita esitelmiä varten ja ilmoitatte niistä, niin että ihmiset tietäisivät niihin saapua. Kuluja korvataan m.m. sillä, että asetetaan vapaaehtoinen pääsymaksu esitelmiin.

Voitte siis kohta ryhtyä asiaa suunnittelemaan ja kirjoittaa allekirjoittaneelle, missä pitäjässä ja kylässä (tai kaupungissa) ja kuinka kaukana joltakin asemalta asutte ja missä voisitte esitelmätilaisuuksia järjestää. Voisin sitten niiden perusteella suunnitella matkani.

J. R. Hannula

Osoite: Tietäjä, Viipuri. (Sieltä kirjeet lähetetään sinne missä milloinkin olen).

1920: 335

UUDEN AJAN IHMINEN

Ihmiskunnalla, kansalla ja ihmisellä on kullakin pitkä taival jumaloituvan yksilöitymisensä tiellä. Kulkunsa suuntaajana on jokaisen tajunnassa kaksi opasta. Vasemman käden opas on: eräänlainen kammo niitä asioita kohtaan, joihin ei pitäisi antautua. Oikean kätinen taas: aavistus niistä asioista, joihin pitäisi ryhtyä. Tehdessä vasenta opasta vastaan tai laiminlyöden oikeanpuoleisen oppaan tarjoumukset, seuraa levottomuutta, kärsimystä ja huonovointisuutta. Taas täyttäessä oikeanpuolisen oppaan tarjoukset, tuntuu seuraavan levollisuus, iloisuus ja voimistuneisuus.

Nämä kaksi opasta ovat kuin kohtalon kaksi kättä, joka toisella antaa ja toisella ottaa. Kaikki kohtalon vasemmassa kädessä olevat asiat ovat sinne siirtyneet oikeasta kädestä. Kun tekijä on aikansa tehnyt sitä mikä oli kohtalon oikeassa kädessä, alkaa se ohentua, käydä läpikuultavaksi, ja sen takana häämöittää uusi asia, joka taas tuntuu kutsuvan itseään palvelemaan. Ja siinä tähyillessä huomataan tuon ohentuneen ja läpikuultavaksi käyneen asian

siirtyneen kohtalon vasempaan käteen. Se on tullut tyhjäksi, jonka kanssa ahertaminen olisi ajan hukkaa.

Näin jatkuu yhä ja edelleen. Yksi asia toisensa jälkeen siirtyy kohtalon oikeasta kädestä vasempaan. Siten kohtalo tyhjentää itsensä ihmisessä, kansassa, ja lopuksi ihmiskunnassa.

Sellaista sanotaan kehitykseksi, jonka kautta elämä vapautuu jäykemmistä asioista, ollakseen vapaa siirtymään herkempiin. Ja kun nyt tulimme otsikkoomme panneeksi: »Uuden ajan ihminen», niin voisimme sanoa: Uuden ajan ihminen on se, joka aina huolellisesti seuraa asioiden siirtymistä kohtalon oikeasta kädestä vasempaan, sekä yrittää aina panna käytäntöön sitä uutta, mikä kohtalon oikeassa kädessä paljastuu.

Mutta jos puhuisimme erityisesti ihmiskunnan kohtalosta, niin voisimme sen oikeassa kädessä nykyään huomata, ikäänkuin tarjoutuvana periaatteena, sanan: v e l j e y s.

Jos ken yksilönä tahtoo tulla tämän kohtalon oikeassa kädessä olevan uuden ajan piiriin, hän tulee pian huomaamaan, kuinka yksi ja toinen asia alkaa siirtyä hänen yksityiskohtalonsa oikeasta kädestä vasempaan. Esim. kaikenlainen taistelu, sota, hävitys. Sillä mitä ja ketä vastaan silloin taistelisin? Jotain toista kansaako vastaan? jos sen tekisin, silloin tekisin sitä, mikä siirtyy kohtalon vasempaan käteen, silloin rikkoisin kansojen yhteenkuuluvaisuuden veljeyttä vastaan. Tai antautuisinko kamppailuun eri yhteiskuntaluokkien välillä? Silloin en tunnustaisikaan toisessa yhteiskunta-asemassa olevaa ihmistä veljekseni. Samoin eri uskontojen ja eri käsityskantojen välillä. Pitäisikö minun niiden vuoksi hyökätä veljieni kimppuun? Jos sen tekisin, silloin minusta tulisi epäveljellinen oikeaoppinut, jolle oppi on enempi kuin ihminen. Ja lopuksi: pitäisikö minun hyökätä pahojen ja syntisten ihmisten kimppuun? Pois se! Sillä jos jumalallinen kaitselmus on viisaudessaan antanut syntyä tuon, minun mielestäni pahan ja syntisen ihmisen, sekä jatkuvasti ylläpitää sitä, niin pitäisikö minun nousta Jumalan yläpuolelle, ruveta mestaroimaan Hänen tekojaan? Se olisi arveluttavan typerää. Sillä jos taivaallinen Isämme »antaa aurinkonsa nousta niin pahoille kuin hyvillekin, ja antaa sataa niin vanhurskaille kuin väärillekin», niin eikö minun hyväntahtoisuuteni aurinko myös niin voisi tehdä? Vai olisiko minun aurinkoni liian arvokas paistamaan niiden päälle, joille kuitenkin minun taivaallisen Isäni aurinko paistaa? Se olisi typeryyksien typeryys, se olisi ulkokullaisuuden ulkokullaisuus. — Jos koettaisin kitkeä ohdakkeita, saattaisikin se olla Isämme pellossa nisu.

Ei, minä en voi astua veljeyden maailmaan millään tavalla aseistettuna, hävittäjänä. Kyllä minun täytyy tulla sillä kynnyksellä aseista riisutuksi. Yhtä paljon sydämen ja älyn kuin tekojenkin aseista. Mitään aseita ei tarvita uudessa ajassa, veljeyden maailmassa. Sillä kaikki ovat silloin veljiäni, joita vastaan en tarvitse millään tavalla enkä millään aseilla taistella.

Mutta istuisinko sitten toimettomana? No, älähän. Oisiko sota ja taistelu, vaikkapa syntiä ja pahaa vastaan, ainoata ja korkeinta työtä? Kyllä täytyy löytyä muutakin. Sitä täytyy k e k s i ä. Siinäpä se juuri on: täytyy osata keksiä! Ja kestävä keksijä löytää. Hän voi huomata: veljeyden ajassa m i n ä palvelen. Siellä en pahaa vastusta ja hävitä, vaan muutan ja teen sen hyväksi. Pahoja autan ja rakastan, mutta en hyviäkään vihaa tai halveksu. Sillä kumpikin ovat veljiäni, joita molempia sydämessäni rakastan.

J. R. H.
1920: 357—359

Ruusu-Risti 1921

AATE JA ELÄVÄ IHMINEN

Kaiken aatteen, kaiken syvemmän elämän käytännöllistyttämisessä tulee esille kaksi periaatteellista menettelytapaa, johtuen siitä, tulevatko sen käytännöllistyttäjät panneeksi ensi-arvon aatteelle vaiko ihmiselle. Jos ensi-arvo pannaan aatteelle, silloin ihmiset joutuvat kärsimään. Niin on tehty, ja edelleenkin tehdään, vanhassa maailmankatsomuksessa. Niin on tehty yksinpä Kristuksen opin levittämisessä. Siinä on tehty paljon pahaa ihmisille aatteen vuoksi. Samoin n.s. puolueissa tehdään paljon pahaa ihmisille aatteen vuoksi.

Siinä maailmankatsomuksessa joutuvat kaikki aatteet: rotu, uskontunnustus, sukupolvi, yhteiskunta-asema, ja »väri» ihmisen yläpuolelle. Mikäli ihmiset lukeutuvat noihin eri aatteisiin, sikäli ne tekevät pahaa vastakkaiseen aatteeseen lukeutuvalle ihmiselle.

Tällainen taistelu aatteen vuoksi saattaa kyllä kehittää ihmisessä joitakin ominaisuuksia. Mutta samalla se kuitenkin ylläpitää jatkuvaa pahaa — ja ihminen jää aina arvossaan aatteen alapuolelle.

Jos taas annettaisi ensi-arvo ihmiselle, silloin kaikki aatteet pysähtyisivät palvelevassa kunnioituksessa ihmisen eteen. Silloin lähdetään siitä totuudesta, että se on elävä ihminen ja sen kehittyminen joka antaa sisällön ja arvon aatteellekin. Ilman ihmistä ei aatteetkaan paljoa merkitse.

Ja näinollen on ainakin se selvää, että vain tämän jälkimäisen katsantokannan käytännöllinen omaksuminen poistaa aatteellisenkin vääryyden ja pahanteon maailmasta, ihmiskunnan keskuudesta.

Ja pitäneekö lisätä, että Uuden Testamentin Jeesus Kristus on asettunut tälle jälkimäiselle kannalle. Ei mitään taistelua pahaa vastaan. Elämä tapahtuu sydämessä, jolle taisteleva järki antautuu.

Ja luonnollisesti Teosofinen Seura on alkuansa myös asettunut tälle jälkimäiselle kannalle. Sehän tulee selvästi ja nimenomaan esille n.s. veljeyspykälässä. Siinähän ihmisyys, veljeys, s.o. ihmisen käytännöllinen suhde toiseen ihmiseen, nostetaan kaikkien aatteellisten arvojen yläpuolelle.

Mutta niinkuin Jeesuksen Kristuksen elämänkatsomuksen omaksujat ovat pistäneet Hänen aatteensa vanhoihin kaavoihin, ovat menneet tekemään ihmiselle pahaa Hänen ja hänen oppinsa puolesta, samoin olemme me teosofitkin menneet tekemään. Suuressa maailmansodassa me erittäin selvästi luovuimme Mestareiden ja Teosofisen Seuran veljeysohjelmasta. Jonkun asian ja aatteen puolesta mekin, teosofit, tai teosofisten aatteiden omaksujat, menimme tekemään pahaa ihmiselle.

Samoin on tapahtunut meillä Suomessa. Puhumattakaan tuosta varsinaisesta verilöylystä, olemme me itse teosofiankin, tuon Mestareiden asiankin, puolesta, tehneet keskuudessamme pahaa ihmiselle.

Jos siis teosofisessa harrastelussamme jostakin luopuisimme, niin luonnollisesti meidän olisi ensiksi ja ennen kaikkea — ja kaikin yhteisin voimin — yritettävä palautua Mestareiden alkuperäisen veljesohjelman kannalle. Meidän pitäisi teosofisissa harrasteluissamme luopua tekemästä pahaa ihmiselle. Ihminen, veljemme, on pyhässä koskemattomuudessaan nostettava kaikkien aatteittemme yläpuolelle. Ei tehdä pahaa ihmiselle, veljellemme, ei »ystävällemme» tai »vihollisellemme», minkään asian puolesta — ei hänen ruumiilleen, ei sielulleen eikä hengelleen. Kun siihen pyrimme, silloin asiat selviävät itsestään, luonnollista tietä. Se on kuin edellytettävä ja omaksuttava pohja uudessa maailmankatsomuksessa.

J. R. H.
1921: 49—50

IHMINEN JA MAAILMA — PISTE YMPYRÄN KESKELLÄ

I

Seuraavassa koetamme saada lyhyen läpileikkauksen ihmisen asemasta suuressa maailmassa ja hänen suhteestaan ympäröivään elämään.

Tällöin voimme ensiksi kiinnittää huomiomme n.s. elämänarvoihin, jolloin on kohta huomattava, että jos ollenkaan voidaan puhua elämänarvoista, täytyy elämä sellaisenaan sisältää erilaisia arvoja, erilaisia arvojen tasoja, joitten omistajaksi ja käyttäjäksi ihminen saattaa joutua.

Tällaisia arvojen tasoja saattaa avaruuden suuri elämä sisältää rajattomasti. Johan tavalli-

nen fysikaalinen ilmiö paljastaa auringossakin seitsemän suurta arvojen tasoa, joissa ilmenee erilainen valo- ja voimajännitys. Ja itsessään saattaa aurinko sisältää suunnattoman paljon enemmän arvojen tasoja, vaikkei tavallinen ilmiö paljasta enempää kuin seitsemän. Onhan tämän seitsikön ulkopuolella huomattu esim. X-säteet. Kuitenkin on — ihmisen kannalta ja suurin piirtein katsottuna — opittu puhumaan vain ja ainakin kahdesta suuresta elämän tasosta. Ensiksi se maailma, jonka me havaitsemme ruumiimme aistimilla, johon me kuulumme ruumiillisina olentoina. Toiseksi se maailma, mikä on ruumiillisen havaitsemiskykymme toisella puolella; siis salattu maailma, hengen ja aatteen maailma, jota me vain sisätajunnassamme aavistaen kaipaamme ja ikävöimme.

Kuitenkin on yksi aistihavainnon kautta saavutettu kokemus, joka ratkaisevasti pakoittaa ihmisen kiinnittämään käytännöllisen huomionsa salattuun maailmaan. Ja se havainto on k u o l e m a. Ihmiselle on tullut selväksi se totuus, ettei hänellä ainakaan tässä ruumiillisessa maailmassa ole pysyväistä sijaa. On kyseessä vain joittenkin vuosien aika, ja me olemme kuoleman kautta häipyneet olemattomiin.

Tällaisen jäävämättömän tosiasian edessä eläessämme olisi liian lapsellista, olisi liian ajattelematonta, elää ja toimia niinkuin emme tästä tosiasiasta tietäisikään. Sillä tulemmehan kuoleman kourissa o l e m a t t o m i k s i ainakin tässä ilmiöitten maailmassa, joka ilmiö sellaisenaan kääntää huomiomme näkymättömään maailmaan.

Ja suhdettamme tuohon näkymättömään maailmaan aijomme nyt ryhtyä tutkimaan. Sitä tehdessämme voimme lähteä siitä olettamuksesta — sanokaamme sitä aluksi vain olettamukseksi —, että joskin maailmassa olisi useampia elämän tasoja, muodostavat ne kuitenkin yhden suuren kokonaisuuden, joten samat suuret lait läpäisevät kaikki tasot. Ja jos niinollen tahdomme oppia ymmärtämään asemaamme ja elämäämme näkymättömässä maailmassa, täytyy meidän ensin, tai ainakin samalla, oppia ymmärtämään asemaamme järjellisesti tässä ulkoisessa maailmassa. Ja asemamme ulkoisessa maailmassa on jokseenkin sama kuin pisteen asema ympyrän sisällä. Jokainen ihminen katselee maailmaa tavallaan, ja todellisuudessakin, sen keskipisteestä. Hän itse pisteenä avaruuden sisässä muodostaa yhden elämän tajunnan, kaikki muu elämä kaareutuu hänen ympärillään ja muodostaa toisen elämän tajunnan.

Samalla tämä tajunnan kaksinaisuus — koska jokainen olio muodostaa oman pienoismaailmansa — ilmenee jokaisessa tajuavassa olennossa itsessään; niinpä ihmisessäkin. Lisäksi läpäisevät nämä kaksi tajuntaa itsensä kaikilla tasoilla. Ne ilmenevät omalla rinnakkaisella toiminnallaan. Suuren ympyrän tajunta ilmenee meidän ruumiissamme siinä, että se ensiksikin saa meidät ruumiillisesti syntymään tänne aistinten tasolle, ja sitten jatkuvasti ylläpitää ruuansulatusta, verenkiertoa, hengitystoimintaa ja muuta ainestenvaihtoa. Se kaikki on suuren tajunnan työtä, se on varsinaista rakennustyötä meissä, jota me emme omatahtoisella tajunnallamme ollenkaan pysty tekemään.

Juuri tässä ilmenee ihmisen riippuvaisuus, nuoruus ja saamattomuus. Ihmisen omassa ruumiissa työskentelee toinen tajunta, jonka toimintaa ihminen ei ymmärrä, eikä kykene olemaan välittömästi mukana.

Mutta tämän ohella on ihmisellä kuitenkin oma tahtoperäinen tajuntansa, työnsä ja toimintansa. Hän ainakin hankkii niitä aineita, joita elämä tarvitsee häntä — tai hänen ruumistaan — rakentaessaan. Hän hankkii ruokaa ja juomaa, asuntoa ja vaatetta. Ja vaikka ihminen niinollen onkin vain ainesten hankkija omaa itseään varten — koska hän ei vielä varsinaiseen rakennustyöhön pysty — on se hänelle kuitenkin kuin välttämättömän pääsyehdon suorittaminen tälle aineellisen elämän näyttämölle. Ellei hän sitä suorita, ei elämäkään hänestä välitä; hän saa kuolla.

Voimme sitten kysyä: miksi elämä on ihmiselle tällaisen ehdon ja vaivannäön pannut? Voisimmeko siinä huomata minkäänlaista järkevyyttä?

Voimmehan siinä huomata ainakin sen järkevän syyn, että senkautta elämä tarjoo meille tilaisuuden yhteistyöhön kanssaan. Siinä yhteistyössä me erikoistumme ja yksilöitymme oman erikoisen ja yksilöllisen työmme kautta.

Tämä yhteistyömme suuren tajunnan kanssa muodostuu samalla n.s. e l ä m ä n k o u l u k s i, johon muodostuu kuin itsestään kaksi opettajaa: kielteinen ja myönteinen. Tämä johtuu siitä, että elämässä vallitsee laki, joka mittaa jokaiselle tekojensa mukaan. Ja kun ihminen välttämättömässä hankintatyössään tekee erehdyksiä, tuottaa se hänelle kärsimyksiä. Siitä hän tulee tietämään kuinka e i s a a t e h d ä. Se on hänen ensimäinen opettajansa, ensimäinen l i i t t o n s a suuren rakentajan kanssa. Se ikäänkuin painaa leimansa kaikkiin niihin tekoihin, jotka ovat häneltä kiellettyjä.

Jos taas ihminen tulee toimineeksi sopusoinnussa suuren tajunnan kanssa, silloin hän tulee osalliseksi rakentavasta voimasta, ja pääsee perille siitä, kuinka pitää tehdä. Se on ihmisen myönteinen opettaja, ja samalla hänen toinen ja korkeampi sopimuksensa ja liittonsa suuren tajunnan kanssa. Se ei kiellä, mutta se aina näyttää ja osoittaa mitä pitää tehdä.

Ne ovat kaksi suurta sopimusta eli liittoa pienen ja suuren tajunnan välillä. Ja kun niiden välillä näin vallitsee jatkuva vuorovaikutus ja ainesten vaihto, muodostuu näiden kahden tajunnan välille vähitellen jonkunlaisia tiehyeitä, käyttövälineitä. Sellaisia tiehyeitä ja käyttövälineitä huomaamme ihmisen tajunnassa kolme. Ne ovat: tunne, äly ja tahto. Niitä käytetään meidän ja suuren tajunnan välisinä käyttövälineinä samalla rinnan ja peräkkäin. Tavallinen nykyajan ihminen on suhteessa suureen ympyrään niin, että suuren elämäntajunnan arvot siirtyvät ihmiseen siinä peräkkäisessä järjestyksessä, että ne ensiksi aukenevat hänen tunteessaan, sitten älyssä ja lopuksi tahdossa. Muutamat asiat ovat meissä jo elävöityneet niin pitkälle, että ne esiintyvät meidän tahdossamme. Niissä asioissa me jo käytännöllisesti elämme; me osaamme niitä tunteellamme tuntea, älyl-

lämme ajatella ja tahdollamme palvella ja toteuttaa. Sitten on paljon asioita ruumiillisellakin tasolla, joita emme vielä kykene käytännöllis-tahtoperäisesti toteuttamaan, mutta kykenemme niitä kuitenkin älyllämme miettimään. Nekin ovat jo nousseet tunteen tasolta älyyn ja askarruttavat meitä siinä. Sitä tietä ne joskus ennättävät tahtoon, muuttuen tahtoperäiseksi toiminnaksi. Tämän lisäksi on paljon asioita, joita emme vielä pysty ajattelemaankaan, mutta jotka kuitenkin elävät meidän tunteissamme.

Näin nousee suuren tajunnan elävästä varastosta yhä uusia arvoja, eristäytyen ja yksilöityen meidän tunteemme, älymme ja tahtomme kautta.

(Jatk.)
J. R. H.
1921: 181—184

IHMINEN JA MAAILMA — PISTE YMPYRÄN KESKELLÄ
II

Vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä suuren elämäntajunnan kanssa ihminen itsekin samalla yhä asteittaisesti erikoistuu ja yksilöityy tällä ruumiillisen elämän tasolla. Sitä tietä hän joskus tavallaan kuin kyllästyttää itsensä siinä; hän saapuu yksilöitymisessään siihen polttopisteeseen, jolloin hän ei enää jaksa elää vain ruumistaan varten. Hän selvästi näkee ja tajuaa, kuinka kuolema tekee tyhjäksi kaikki hänen ruumiilliset ja aineelliset voittonsa ja saavutuksensa. Koska hän itsekin ruumiillisesti raukee tyhjään, niin miksi silloin pelkän tyhjän tähden kamppailla ja vaivautua? Tietysti tavallinen alkuihminen elävöityy pelkissä ruumiillisenkin elämän huolissa, mutta se ei enää riitä vissiin ylimenokohtaan yksilöityneelle ihmiselle. Hänet on kutsuttu selvittelemään elämän ja kuoleman arvoitusta: loppuuko ihminen kuolemassa, vai jatkuuko hänen elämänsä jossakin toisessa elämänarvojen tasossa?

Tietysti silloin tulevat uskonnot vastaan ja sanovat: On olemassa toisiakin elämän tasoja, ja ihminen voi jatkaa elämäänsä niissä ruumiinsa menetettyään. Ja kenties tämä uskonnon tiedoitus vastaa ihmisen omaa vaistomaista kaipuuta. Sillä hänen tunteissaan alkaa herätä toisten tasojen elämän oireita, jotka herättää hänessä vaistomaista kammoa lopullista tyhjäänmenoa kohtaan. Hän kammoo olemattomuutta, ja kaipaa sensijaan jatkuvaa elämää. Ja alussa — kenties pitkiä aikoja, vaikkapa useita ruumistuksia — hän saattaa elävöityä yksinomaan tunteen herkistämisellä, uskonnollisella hartaudella. Hän elää tunteen elämää toisella tasolla, vaikka äly ja käytännöllinen tahto toimisivatkin vielä pääasiallisesti aineen tasolla.

Kuitenkin me helposti ymmärrämme, että jos elämä toisilla tasoilla on todellista, täytyy se voida kohoutua myöskin ihmisen älyyn ja tahtoon. Niinhän on ruumiinkin ruokkimisessa. Ensin ihminen t u n t e e nälkää, sitten hän ryhtyy ajattelemaan asiaa, kunnes — päästyään ajattelussaan selville — ryhtyy itse tahtoperäiseen ruoanhankintatyöhön, syömään ja juomaan, ruumistaan ruokkimaan.

Sama on tietysti laki sisäisen elämän tasolla. Sisäisessä nälkiintymisessään ihminen joutuu kysymään: Jos ruumiillisessa elämässä käytetään tunnetta, älyä ja tahtoa, kaikkia kolmea tajunnan puolta, niin eikö silloin täydy olla mahdollista siirtää ne kaikki toimivina myöskin sisäisille tasoille? Jos ollenkaan on olemassa elämää toisilla tasoilla, niin pitääkö se rajoittua vain tunteisiin, tunteella omaksumiseen, uskomiseen? Eikö siis sisäistä elämää voida älyllisesti ymmärtää, älyllisesti elää? Onko nyt esim. ihmiselämä sellaisten lakien alainen, että se voi jatkua kokonaan toisissa oloissa, toisilla maailman tasoilla, niinkuin se ruumiillisen kuoleman jälkeen täytyy tapahtua? Ja jos on, voisiko sitä mitenkään ymmärtää? Voimmeko esim. huomata mitään vastaavaa ilmiötä tällä ruumiillisella tasolla? Voiko elämä täällä ottaa aivan toisia tiloja, hävitä yhdestä tilasta ja ilmentyä toisessa?

Ja asiaa tarkkaillessamme huomaamme niin voivan käydä. Huomaamme yleensä kolme olomuotoa: kiinteä, juokseva ja kaasumainen. Ei mikään, ei edes kovat kalliot ja metallit, ole sidottu vain yhteen olotilaan.

Nopeammin näemme tämän muuttuvaisuuden siinä elementissä mikä ilmenee jäänä, vetenä ja höyrynä. Kovalle jääkappaleelle käy niin, että se kuolee, häviää käsistämme. Mutta sen kuolema on samalla aina syntymä. Tuo jäässä ollut elämä on hävinnyt kiinteästä olotilasta, mutta samalla on se syntynyt, vapaampaan tilaan, juoksevaan vesitilaan. Ja kun vesi vuorostaan joutuu määrättyihin olosuhteisiin, voi sillekin sattua kuolema. Mutta veden kuolema, nim. ylöspäinen kuolema, on samalla syntymä höyrytilaan.

Ja niin on kova kiinteä kappale noussut — erään välitilan kautta — ylös taivaalle.

Kun näin käy kaikelle luonnossa, silloin voimme kysyä: onko esim. inhimillinen elämä sillä tavalla luonnon lakien ja jatkuvan elämänturvan ulkopuolella, että se eläisi vain yhdessä olotilassa, ja sitten häipyisi olemattomiin? Jos niin olisi, silloin se todella olisi merkillinen poikkeus.

Kuitenkin elämän suuri johdonmukaisuus ja lakisiteisyys jo sellaisenaan edellyttää, että ihminenkin voi — omalla tavallaan — elää toisissa tiloissa. Ja siltä pohjalta katsoen voimme vielä lisätä: Eikö inhimillisessä elämässä ja kehityksessä pitäisi olla jotakin vastaavaa muun luon-

non kolmelle olotilalle? Ja niin kysyessämme muistamme kohta, että ihmisessä itsessään on jo pohja ja perustus tuollaiselle kolminaismaailman elämälle. Silloin ihmisen tahto — jota ruumis edustaa — vastaa kiinteää tilaa, tunne vastaa vettä, ja äly ilmatilaa.

Jos nyt katsomme ihmisen kuolemaa tältä kannalta, saa se aivan uuden valaistuksen. Ruumiillinen kuolema on silloin vain kiinteän eli tahtoperäisen olotilan häviämistä, jolloin hän samalla syntyy vesitilaan, tunne- eli tuonelamaailmaan. Ja elettyään aikansa tässä tilassa, alkaa ihmiselle uusi purkautuminen, toinen kuolema, jolloin hän syntyy ilmatilaan, äly- eli taivasmaailmaan.

Kun vielä käännymme uskontojen puoleen, huomaamme niissäkin puhuttavan näistä ihmisen käytettävänä olevista kolmesta maailmasta. Uskonnot ylimalkaan sanovat ihmisellä olevan käytettävänä nämä kolme maailmaa, ruumiin maailma, tuonela ja taivas. Ja puhuttaessa esim. tuonelasta, sanotaankin sitä — runollisella tavalla — joskus j ä r v e k s i, tuonelan järveksi ja tuonelan joeksi, joten tuonela onkin siis merkillisellä tavalla tekemisessä veden kanssa. — Taivas-tilaa taas sanotaan hengen maailmaksi, joka muussa luonnossa vastaa ilmaa. Niinhän sanotaankin hengittämiseksi sitä, kun ihminen on keuhkojensa välityksellä tekemisissä ilman kanssa.

Näemme siis, ettei ole mitään järjen eikä luonnonlakien vastaista siinä, että ihmiselläkin on käytettävänä kolme maailmaa. Näemmehän sitä tukemassa kolme rinnakkaista ilmentäjää: 1) Kolme perustilaa luonnossa, 2) Ihmisen tajunnan kolme puolta, 3) Uskontojen esittämät kolme olotilaa. Niinkuin kiinteä ja kova kappale nousee välitilan kautta höyrynä ylös taivaalle, samoin jättää ihminenkin ruumiinsa ja nousee välitilan eli tuonelan kautta taivasmaailmaan. — Mitä sitten tapahtuu näille molemmille, siitä saamme jälempänä puhua.

(Jatk.)

J. R. H.

1921: 244—246

IHANNE, SYDÄN JA JÄRKI

Voisimme kenties sanoa: järki edustaa jumalallista totuuden valoa, sydän jumalallisen rakkauden lämpöä ja elämää. Ne ovat kaksi opasta ja johtotähteä ihmisellä. Puhutaan myöskin tahdosta, mutta siitä kenties voitaisi puhua vasta myöhemmässä, henkisesti järjestyneessä elämässä. Tahdosta puhuttaessa voitaneen sanoa: vasta sisäisesti elävöittyvä henkinen ihanne ja siihen sisältyvän tehtävän suorittaminen herättää tahdon. Ihminen t a h t o o toteuttaa heräävän ihanteensa. Silloin tulee ihanne ja sen toteuttaminen ihmisen käytännölliseksi oppaaksi; sydän ja järki asettuvat tueksi ja avuksi, pylväiksi käytännöllisen ihanteen kummallekin puolen. Vasta silloin kysytään: osaako ihminen ihanteessaan nojautua sopusointuisesti näihin kahteen pylvääseen, sydämeen ja järkeen. Sillä jos nojautuminen on epätasainen, synnyttää se kohta epäonnistumisia ihanteen palvonnassa. Jos järki jätetään, saattaa käydä, ettei sydän voi tarjota tahdolle portaita noustakseen valon vuorelle. Mutta ellei taas sydäntä oteta ajoissa mukaan, kylmenee järki, ja ihminen jää kylmäksi, rautaisen kovaksi. Ihmiset, ihanteelliset ihmiset, haarniskoituvat kylmän järjen rautaisiin panssareihin; johon heidän parhain ja tahtoperäisin pyrkimyksensä ja ihanteensakin suljetaan. Ja toimiessaan silloin ihanteensa puolesta, saattavat he huomata, tai luulevat huomaavansa, kuinka jotkut ihmisveljet, tai ryhmät, ovat heidän ihanteensa toteuttamisen tiellä. Ja mitä sitten? Ei muuta, kuin raivata nuo elävät ihmiset pois tieltä, välittämättä paljoakaan siitä, kuinka noiden silloin ja sittemmin käy. — Mutta onhan ihanne voittanut?!

Oh... siinäpä se onkin hirmujen hirmu ja kuilujen kuilu. Sillä mikä on se henkinen ihanne joka luulee voivansa kulkea voitosta voittoon tiepuoleen heitettyjen, tai vieläpä ruhjottujen ihmisveljien yli? Kaamea on sellainen ihanne. Se on sukua paholaisen ihanteelle; se on julma ja perimmältään tyhjä. Se on kaamea ja tyhjä siksi, että siitä puuttuu se mikä on tärkeintä: rakkaus ja ihmisten veljeys. Eikä siihen sisälly totuuskaan. — Jos veljeys ja rakkaus ja totuus läpäisee ihanteemme, silloin ei ihanteemme voitto merkitse mitään, jos yksikin ihminen on täytynyt hyljätä ja ruhjoutua sen toteuttamisen tieltä. Että suuri Elämä kuitenkin sallii meidän noin menetellä, johtunee siitä, että Elämä on rakkaudessaan pitkämielinen. Elämä ehken tietää, että ihminen, tuo ihanteensa ankara sankari, kerran syttyy rakkauteen. Ja sen tapahtuessa ihminen mielellänsä palaa kerran tiepuoleen heittämiensä tai ruhjomiensa veljien luo. Hän ei ole enää kuningas ja sankari ylpeässä voimassaan, ruhjovassa tarmossaan; hän on nöyrä palvelija, ihmisten vaatimaton veli ja rakastaja. Alkaa uusi käytännöllisyys: ihanne, jota hän elää, ei olekaan joku paperiin kääritty ohjelma, vaan se onkin elävä ihminen, ihminen, jonka hän kerran luuli voivansa luotaan työntää, luuli voivansa ihanteensa tieltä ruhjottuna tiepuoleen jättää. Kun se tapahtuu, silloin eivät sydän ja järki pyri toisiaan polkemaan ja hallitsemaan, vaan liittyvät, kuin toisiaan rakastavat mies ja nainen, pyhässä liitossa toisiansa tukemaan, ja hyvää tahtoa palvelemaan.

J. R. H.

1921: 360—361

IHMINEN JA MAAILMA — PISTE YMPYRÄN KESKELLÄ

III

Päästyämme edellisessä n.s. järjelliseen selvyyteen siitä, ettei ihmisen elämän jatkumisessa kuoleman takaisiin maailmoihin sisälly mitään luonnonlakien vastaista, nousee eteemme kysymys: Mikä on ihmisen käytännöllinen suhde noihin toisiin maailmoihin ruumiillisen elämän aikana? Sillä muistammehan kuinka ihmisen elämässä ruumiin tasolla vallitsee sellainen laki, että vaikka suuri elämä antaa ihmisen syntyä ruumiiseen ja jatkuvasti ylläpitää sitä, m.m. ruuansulatuksen, verenkierron ja hengitystoiminnan kautta, niin on se kuitenkin sillä tavalla ehdonalaista, että ihmisen täytyy se ansaita jonkunlaisella yhteistyöskentelyllä. Hänen täytyy jatkuvasti hankkia ruokaa ja muita tarveaineita ruumiilleen, ja ellei hän sitä tee, kohtaa häntä ruumiillinen perikato.

On näinollen luonnollista ja johdonmukaista kysyä: Vallitseeko tämä lakiperäinen ehto ihmistä myöskin toisilla tasoilla? Ja jos käännymme uskontojen puoleen vastausta saadaksemme, saamme myönteisen vastauksen. Vaikka kaikki maailman uskonnot sanovat, että on olemassa kuolemantakainen elämä, niin ei kuitenkaan ole missään sellaista uskontoa, joka sanoisi ihmisen voivan elää siinä ilman muuta. Kaikki uskonnot sanovat yhdestä suusta: On olemassa kuolemantakainen maailma, ja uskonto voi opastaa ihmistä siinä — jos vaan ihminen täyttää uskonnon esittämät ehdot. Mutta ellei ihminen sitä ehtoa täytä, saattaa hänelle käydä huonosti — hän voi joutua kadotukseen, häntä voi kohdata sisäinen kuolema. — Kun nyt tätä uskontojen esitystä tukee samanlainen laki ruumiin tasolla, niin emme voi sanoa sitä mitenkään luonnonlakien tai järjenvastaiseksi.

Näinollen ihmisen pitäisi ruumiillisen syntymänsä lisäksi ja ohella syntyä vielä sisäisellä tavalla kuin lapsena sisäisiin maailmoihin, sekä elättää itseään niissä. Ja sentähden uskonnon todellinen merkitys ihmiselle olisikin siinä, että se auttaisi tätä ihmisen sisäistä syntymistä ja ruokkimista.

Jeesuskin puhuu näistä sisäisistä syntymistä. Hän sanoo: »Jos ihminen ei synny vedestä ja hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan». Joh. 3: 5.

Tässäkin Jeesuksen lauseessa käytetään samoja vertauskuvia, ja tulee se jossain määrin käsitettäväksi sen valossa mitä ennen olemme sanoneet. Sillä niinkuin lihasta syntyminen merkitsee tulemista ruumiillisten voimien käyttäjäksi ja ruokkijaksi, samoin tietysti vedestä ja hengestä syntyminen merkitsee, että ihminen tulee tunne- ja älyvoimien käyttäjäksi ja ruokkijaksi. Mutta ennenkuin ymmärrämme tätä sisäistä syntymää, täytyy meidän vielä lisätä noihin kolmeen, nim. kiinteään, nestemäiseen ja hyöryyn, niiden takana oleva neljäs, t u l i eli e e t t e r i, joka silloin edustaa varsinaista ihmistä, henkeä, Korkeampaa Minää. Tämän Korkeamman Minänsä avulla ihminen saattaa syntyä tunne- ja alempien älyvoimiensa käyttäjäksi. Sitä ennen ajelehtii ihminen kuin ilman perässintä tunteen ja älyn aavoilla ulapoilla. Tunteet vievät ihmistä mukanaan, eikä ihminen tiedä olevansa vastuussa tunteensa ja älynsä käytöstä. Ja kuitenkin Jeesus sanoo: »Te olette kuulleet sanotuksi: 'Joka tappaa, hän on ansainnut oikeuden tuomion'. Mutta minä sanon teille: jokainen, joka vihastuu veljeensä, on ansainnut Oikeuden tuomion».

Tässä tulevat rinnastetuiksi tappaminen ja vihastuminen; molemmat ansaitsevat saman »Oikeuden tuomion». Toinen on vaan tappo fyysillisellä, toinen astraalisella tasolla. Tästä seuraa, että niinkuin »lihallinen» ihminen tietää joutuvansa rikoslain edessä vastuuseen rikkomuksistaan ruumiillisella tasolla, samoin tuntee ja tietää vedestä ja hengestä syntynyt ihminen olevansa elämän edessä kirjaimellisesti vastuussa teoistaan ja rikkomuksistaan sisäisessä maailmassa, tunteen ja älyn tasolla.

(Jatk.)

J. R. H.

1921: 378—379

IHMINEN JA MAAILMA — PISTE YMPYRÄN KESKELLÄ

IV

Nyt tahdomme tutkia kuinka tätä ihmisen jatkuvaa sisäistä syntymistä ja yksilöitymistä on kuvattu Uudessa Testamentissa. Uusi Testamentti on pyhä kirja, jollaisena sitä voidaan lukea useammalla tavalla. Muistammehan Pekka Ervastin sanovan kirjassaan »Jeesuksen salakoulu», että Uutta Testamenttia voidaan lukea kolmella tavalla, s.o. tunteen, älyn ja tahdon kannalta. Tässä esityksessämme riittää mainita vain pari tapaa, kirjaimellinen ja henkinen. Kirjaimellisesti luettuna on se etupäässä vain historiallinen kertomus kerran tapahtuneista asioista. Mutta me helposti ymmärrämme, että jos sen merkitys rajoittuisi vain siihen, niin mitäpä se, muutamien historiallisten asioiden kertominen, meille merkitsisi? Ollakseen pyhä ja henkisesti elävä kirja, täytyy siinä olla jotakin elävää meille nyt eläville ihmisille; siinä täytyy olla esitettynä meidän parhaillaan elävien ihmisten henkiset pyrkimykset. Ja opittuamme lukemaan Uutta Testamenttia henkisesti, huomaammekin siinä parhaillaankin elävän ihmiskunnan elämän kuin näytelmässä esitettynä. Henkisen elämän kannalta on ihmiskunta par-

haillaan ryhmitettynä niihin moniin kansoihin, ryhmiin ja puolueihin, joita Uudessa Testamentissa esiintyy. Kyllä ihmiskunnan näyttämöllä parhaillaan esiintyvät kirjanoppineet, fariseukset ja publikaanit; siinä esiintyvät opetuslapset, kreikkalaiset ja juutalaiset ja muut. Jokainen ihminen kuuluu johonkin niistä, kenties useampaankin. Meidän täytyy vain löytää itsemme, täytyy tuntea ja tietää, mihin ryhmään me kuulumme.

Tutkimuksiimme ei tällä kertaa sisälly kaikkien näiden ryhmien eroitteleminen. Pidämme kiinni vain siitä kolmijakoisuudesta jonka pohjalla olemme tässä esityksessä liikkuneet.

Aluksi voimme vielä muistaa, että jos ruumiin tasolla asiat yksilöityvät ihmisessä siinä järjestyksessä, että ne ensin ilmenevät tunteessa, sitten älyssä ja viimeksi tahdossa, niin voimme edellyttää ihmisen yksilöitymisen sisäisen maailman tasolla tapahtuvan samassa järjestyksessä. Alamme siis tunteista. Ruumiillisen kuoleman edessä ihminen tuntee lopullisen tyhjyyden kammoa, sekä samalla kaihoa ja kaipuuta jatkuvaan elämään. Se kaipuu saa hänessä alkuun pienen vedestä ja hengestä syntymisen. Ja kun pienikin sisäinen syntymä on tapahtunut, aiheuttaa se samalla sisäistä nälkää, sellaista jota ei voi ruumiillisella ruualla poistaa. Se nälkä ajaa ihmisen suhteisiin uskonnon kanssa. Ja elähyttäväksi kanavaksi tulee tunne. Järjellään hän ei vielä pysty paljoakaan asiasta käsittämään, eikä myöskään tahtoperäisesti toteuttamaan. Siksi uskonto — valmiine oppijärjestelmineen — tavallaan ajattelee hänen puolestaan. Samoin uskonto — seremonioillaan — tekee tekoja hänen puolestaan.

Mutta sen uskonto vaatii, että ihminen on kohta alussakin ainakin tunteellaan mukana. Siksi ihminen alistuu; hän uskoo ja tunnustaa uskonnon henkiseksi opettajakseen ja auttajakseen, koettaen auttaa ja tukea uskontoa sillä tavalla kuin hän kykenee.

Näin tulee ihminen tunteensa kautta elähytetyksi sisäisillä tasoilla, vaikka äly ja tahto työskentelisivätkin vielä etupäässä ruumiillisen elämän huolissa. Tietysti tulevat joskus äly ja tahtokin otetuksi mukaan. Mutta ennenkuin nyt etenemme, koetamme nähdä mikä ryhmä, tai kansa, Uudessa Testamentissa edustaa tätä tunteellis-tunnustuksellista uskonnollisuutta. Eikä suinkaan ole mahdoton ymmärtää, että tätä kehitystilaa edustavat juutalaiset. Juuri he edustavat Uudessa Testamentissa tunnustuksellista uskontoa, jossa tunnustetaan, kiivaillaan ja kiinni riiputaan isiltä perityssä ainoassa oikeassa opissa ja tunnustuksessa. Heidän erikoisuutensa on siinä, että he uskovat omaavansa ainoan oikean tiedon Jumalasta ja elämästä. He kiivailevat oppinsa puolesta, jonka he pitävät ainoana oikeana ja täydellisenä Jumalan ilmoituksena. Samalla he pitävät itseään ainoana valittuna Herran kansana, jonka rinnalla kaikki muut kansat ovat pakanoita ja epäjumalan palvelijoita. Heidän suhteensa muihin kansoihin on ylimielinen ja halveksuva.

Ja millainen on heidän suhteensa oman aikansa eläviin profeettoihin, henkisesti viisaihin? Myös vieroksuva. Eli niinkuin Jeesus sanoo juutalaisten kirjanoppineille ja fariseuksille: »Minä lähetän teidän luoksenne profeettoja ja viisaita ja kirjanoppineita. Muutamat niistä te tapatte ja ristiinnaulitsette, ja toisia niistä ruoskitte synagogissanne ja vainoatte kaupungista kaupunkiin». Matt. 23: 34.

Tämä kaikki johtuu siitä, että heiltä puuttuu oma kokemusperäinen ja sisäkohtainen tieto, että koko heidän henkinen tietonsa on ulkopuolista, toisilta opittua, se on heillä etupäässä vain kirjoissa, opinkappaleissa ja tunnustuksissa. Heillä on kaikki henkinen tieto selvillä kuin viisi sormea; se on valmiiksi rekisteröitynä ja lokeroituna heidän kirjoissaan ja opeissaan. — Jos heidän lähellään esiintyy ihminen jolla on omaa kokemusta, omaa elettyä henkistä elämää, eivät he kykene asettumaan häneen kuuntelijan kannalle, oppiakseen jotakin hänestä. Ei; heidän suhteensa ja asemansa on toinen. He lähestyvät henkisiä tietäjiään kuin jonkunlaisina kuulustelijoina, tutkijoina, tuomareina. He vain vaaniskelevat tilaisuutta vetääkseen profeettansa tilille harhaoppisena — jos he kukaties sattuisivat puhumaan jotakin sellaista mikä ei olisi heidän kirjoissaan ja opissaan säännöstelty ja pykälöity.

Kun nyt koetamme oppia katsomaan asioita elämän kannalta, ikuisen nykyhetken kannalta, silloin heti ymmärrämme, että tämä sama juutalaisuus eletään parhaallaan, aina ja kaikkialla. Kaikissa suurissa uskonnoissa, ja niiden monissa suuremmissa ja pienemmissä kirkkokunnissa ja ryhmittymissä, esiintyy eräs aate, jossa ihmiset ovat täysin juutalaisella katsantokannalla. He ovat täysin vakuutettuja siitä, että vain heidän ryhmänsä on oikeassa, että vain heillä on elävä suhde Jumalaan — kaikki muut ryhmät ovat vääriä, ovat kadotukseen viepiä.

Samoin on oikeaoppisen suhde todelliseen tietoon — tai tietoon pyrkimiseen — myöskin vieroksuva. He kohta kysyvät: Onko se oikeata oppia, meidän sääntöjemme mukaista? Ja kun todellisen viisaan, opetuslapsen, on aina tuotava esiin »uutta ja vanhaa» — niinkuin Jeesus sanoo —, sentähden ei tunnustuksellinen sitä ymmärrä.

Kuitenkaan ei tällainenkaan suhde henkisyyteen ole merkityksetön. Sillä sittenkin siinä elähytytään — tunteen kautta — sisäisillä tasoilla, josta seuraa, että ihminen alkaa tuntea sisässään sellaista elämää, joka ei ole samaa kuin ruumiillinen elämä — joten henkinen elämä ei olekaan vain kirjoissa ja opeissa säännösteltynä, vaan on se myöskin elävöityvänä ihmisessä. Hänelle nousee mieleen uusia kysymyksiä Jumalasta, elämästä ja ihmisestä: mitä ne kaikki ovat? Hänen älynsäkin alkaa henkisesti herätä; se huokaa aineen pimennoissa, kaivaten sisäistä hengen valoa. Hän alkaa, niinkuin Paavali sanoo, rukoilla myöskin ymmärryksellään. Hän alkaa aavistaa, ettei ihmisen arvoa ole määräämässä yksin hänen oppinsa, eikä se mihin ryhmään hän kuuluu, vaan myöskin, ja ennen kaikkea, se, mitä arvoja hän elää ja elämässään ilmentää.

Silloin ihminen alkaa kaivata enemmän tietoa, joka kaipuu muuttaa hänen suhteensa oman aikansa eläviin profeettoihin, henkisiin tietäjiin ja taitajiin. Hän ei niitä enää lähesty puhdasoppisena tutkijana, tuomarina, vaan sellaisena,

joka kaipaa valoa, tietoa ja viisautta henkisistä asioista.

Ja tietysti tämäkin kehitysaste täytyy olla edustettuna Uudessa Testamentissa. Sitä edustavat kreikkalaiset. Kreikkalaisuus yleensäkin edustaa sivistystä, kulttuuria; tiedettä, taidetta, runoutta, kun taas juutalaisuus edustaa uskonnollista oikeaoppisuutta. Niinpä eivät Uuden Testamentin kreikkalaiset lähesty Kristusta tai Ihmisenpoikaa, tutkijoina, eivät kivittäen ja seipäät kädessä — niinkuin juutalaiset aina tekevät. He lähestyvät ystävällisinä ja arvoa antavina. Evankeliumissa kerrotaan: »Ja oli muutamia kreikkalaisia niiden joukosta, joiden oli tapana mennä ylös juhlaan rukoilemaan. Nämä menivät Filippuksen luo, joka oli Galilean Betsaidasta, ja pyysivät häntä sanoen: 'Herra, me haluamme nähdä Jeesusta'». Ja kun Filippus yhdessä Andreaksen kanssa sanoi tämän Jeesukselle, vastasi Jeesus: »Hetki on tullut että Ihmisen Poika on kirkastuva». Joh. 12: 21—23.

Kirkastus on sama kuin valaistus. Ja sellainen valaistus ei voi tapahtua ilman älyllisyyden myötävaikutusta. Äly on Jumalallisen Valon kanava ihmisessä. Mutta saadakseen aikaan valaistuksen, täytyy älyllisyys kääntyä ylös maasta, kohti korkeampia Valoja. Ihmisen täytyy kääntyä koko kreikkalaisvoimillaan, kaikella älyllisellä nerokkaisuudellaan ja kyvykkäisyydellään korkeinta etsimään. Vasta silloin Ihmisen Poika kirkastuu hänessä ja hänen kauttaan.

Jos kreikkalaiset näinollen edustavat henkisen elämän kirkastusta eli valaistusta, niin kutka silloin edustavat tahtoperäistä työtä ja palvelusta?

Emme tarvitse kauankaan miettiä löytääksemme vastauksen tähän kysymykseen. Sillä keitä muita ne olisivat, kuin opetuslapset. Opetuslapsissa ilmenee henkinen elämä tahtoperäisissä teoissa. Jos juutalaiset ravitaan henkisesti etupäässä tunteillaan, edustaen samalla oikeaoppista kiivailua, jossa heitä tukee luottamus oppinsa pelastavaan voimaan, johon taas kreikkalaiset lisäävät älynsä, ja jota sitten elähyttää älyllisen tiedon etsintä ja sen löytämisen toivo, niin opetuslapsia elähyttää rakkaus, rakkaus Mestariin ja ihmisiin, veljiin. Heissä toimivat henkisesti kaikki kolme, tunne, äly ja tahto. Heissä on henkinen elämä päässyt täydellisyytenä esille. Silloin ei uskonto enää heidän puolestaan ajattele ja toimi; he vapautuvat tavallisen uskonnon suojeluksesta, ja he astuvat siihen voimasäteeseen mikä värähtelyllään itse uskontojakin elähyttää.

Eivät kreikkalaisetkaan vielä kykene siihen astumaan; eivät hekään vielä ole välittömässä yhteydessä henkisen Mestarin kanssa; se tapahtuu opetuslasten välityksellä. Älyn täytyy etsiä Mestaria tahdon kautta. Vasta tahtoperäinen henkisyys vie ihmisen suoranaiseen yhteyteen Mestarin kanssa.

Vaikka näinollen näemmekin ihmisten olevan suunnattomasti eri asteilla, toisten henkisinä juutalaisina, muutamien kreikkalaisina ja joidenkuitten opetuslapsina, niin kuitenkin voimme vielä tämän lisäksi tehdä erään lohdullisen huomion. Ja se on: Jokaisessa ihmisessä ovat, ainakin mahdollisuuksina, nämä kaikki kolme; jokaisessa ihmisessä asustavat juutalaiset, kreikkalaiset ja opetuslapset. Tämä todellinen mahdollisuus on ihmisellä sentähden, että jokainen jo käyttää kaikkia kolmea eräänlaisessa toukkatilassa, s.o. käyttää niitä maallisten arvojen tavoittelussa, joten ei tarvita muuta kuin vapauttaa ne toukkatilastaan, kohottaa eli uudelleen synnyttää ne sisäiseen elämään, henkisen maailman tasolle.

Kun tässä sisäisessä kohoutumisessa jokukin säde ennättää siksi pitkälle, että se ilmenee meidän tahdossamme, että me käytännössä toteutamme jotakin henkisen maailman lakia, Mestarin käskyjä, silloin meissä ilmenee opetuslapsius tämän tekemämme teon kautta — vaikkapa vain sinapin siemenen verran.

Mutta on paljon henkisiä asioita, jotka eivät vielä ole ennättäneet nousta tahtoon. Me kenties joitakin niistä jo mietimme, koetamme niissä saavuttaa älyllistä selvyyttä. Niissä asioissa me olemme kreikkalaisia, valaistukseen pyrkiviä. Sieltä ne joskus voivat nousta tahtoomme, rikastuttaen meidän opetuslapsiuselämäämme.

Kuitenkin on vieläkin enemmän henkisiä asioita joita emme pysty ajattelemaankaan, jotka, toisin sanoen, eivät vielä ole ennättäneet nousta älyymme. Me vain tunnemme ja aavistamme jotakin; me elämme tunnustuksen, uskon ja luottamuksen varassa, ja olemme niissä asioissa juutalaisen kannalla.

Ja kaikki loppu, tuo suunnaton elämän syvyys, se on vielä tunteitammekin tuonnempana. Kuitenkin elämä aina jatkaa taiuihinsa tulemistaan meissä. Se tapahtuu tunteen, älyn ja tahdon kautta.

(Jatk.)

J. R. H.

1921: 438—443

IHMINEN JA MAAILMA — PISTE YMPYRÄN KESKELLÄ

V

Esityksemme kaipaa vielä jonkunlaista kokonaiskuvaa ja yleissilmäystä. Sensijaan että ihmiskunnan ja maapallon elämä olisi sellaisenaan valmis, jonka liikunto voitaisiin keskeyttää koska tahansa, välittämättä siitä millaiseen kärsimykseen elämä sitten jäisi — jollainen tulos ja loppu olisi kerrassaan lohduton ja järjetön, — sensijaan voimme syvemmän tiedon ja mystiikan avulla saada asiallisemman, järjellisemmän ja lohdullisemman kuvan ihmiskunnan ja maailman menosta. Jos elämässä todella saavutaan jonkun järjestelmän ja kehityskauden loppuun — esim. maapallomme ja ihmiskuntamme kehityksessä, — niin saapuu tuo loppu

toiminnassa saavutetun kypsyyden ja täyttymisen kautta.

Voimme kenties paremmin ymmärtää tätä ihmiskunnan ja maapallon elämää jonkun pienemmän ilmiön avulla, sellaisen, jonka kehitystä ennätämme seurata alusta loppuun. Ajatellaan sitä elämää, jonka näemme kehittyvän ja täyttyvän linnunpojan ilmentymisessä munasta. Alussa on munassa oleva elämä sidottu vain jonkunlaisessa raakatilassa olevaan aineeseen, mutta jouduttuaan määrättyihin olosuhteisiin, emonsa lämmössä haudottavaksi, alkaa elimellinen elävöityminen. Samalla muodostuu tuon elävöityneen ja toistaiseksi raakatilassa olevan elämän välille käytännöllinen vuorovaikutus — aivan niinkuin on ihmisen ja ympäröivän elämän välillä.

Tämän vuorovaikutuksen ja yhteyden avulla elottomalta näyttävä elämä vähitellen siirtyy tuohon elävöityneeseen osaan, poikaseen. Ja niin noiden kovien kuorien sisällä tapahtuu merkillinen muutos, jossa raakatilassa oleva aine on muuttunut itsenäiseksi, eläväksi olioksi, joka saavuttamallaan voimalla särkee ympärillään olevat kuoret, jotka ovat olleet samalla sen suojana ja rajoituksena. Ja juuri se, että hän itse itsensä vapauttaa, että hän itse särkee suojelevat ja rajoittavat kuorensa, se on hänen tulevan vapaamman elämänsä ehto.

Tämä on pienoiskuva maapallomme ja siinä elävän ihmiskunnan — ja muun luontokunnan — elämästä ja kehityksestä. Todellisuudessa maapallommekin on kuin suuri muna — niinhän puhutaankin maailman munasta, — jota sen suuri emo, aurinko, aivan kirjaimellisesti hautoo. Aurinko-emo hautoo muniaan, ympärillään kiertäviä planeettoja. Ilman aurinko-emonsa hautovaa lämpöä ne pysyisivät kylmässä raakatilassaan — aivan kuin varastoon pannut kananmunat.

Näinollen on nykyinen, monessa suhteessa melkoisen raaka ja pimeä ihmiskunta — niinkuin kaikki muukin sen ohella kehittyvä elämä — samassa suhteessa maapalloon kuin keskenkasvuinen linnunpoika sitä ympäröivään munaan. Ihmiskuntakin imee ympärillään olevista varastoista, joita se muuttaa ja siten tyhjentää. Ja me voimme ymmärtää joskus tultavan siihen, että ihmiskuntakin on tyhjentänyt sille kuuluvat maapallon varastot, niin että siinäkin on tavallaan vain tyhjät kuoret jälellä. Ja ihmiskunnankin vapautumisen ehtona on se, että sekin saavuttamallaan voimalla itse vapauttaa itsensä, ja astuu korkeampaan järjestöön.

Ja koska jokainen olio, ihminenkin, on oma pienoismaailmansa, niin ei ole mitään järkevää syytä kieltää, etteikö jotkut ihmiset jo olisi saavuttaneet omaa täyttymystään. Ei tosiaankaan ole mitään järkevää syytä kieltää sitä suurta, lohduttavaa ja rohkaisevaa tiedoitusta, että ihmiskunnan yläpuolella elävään Pyhään Veljeskuntaan on jo liittynyt meidän oman ihmiskuntamme vanhempia veljiä. Ja toisia on aina kulkemassa sekä ruumiillisen että vedestä ja hengestä tapahtuvan sisäisen uudestisyntymisen pitkällä tiellä; monet ennen mainitsemamme tunnustuksen, toiset kirkastuksen ja jotkut vihkimyksen polulla.

Tässä on kuitenkin vielä eräs mielenkiintoinen ilmiö huomattavana: Miksi jotkut ovat ennättäneet niin pitkälle? Ja vielä: Miksi jotkut ovat jo nuoresta, vieläpä lapsesta pitäen, niin nälkäisiä henkisesti? Esim. Luther, ja jotkut muut. Luther esim. oli niin henkisesti nälkäinen, ettei hän suurestikaan välittänyt ruumiillisen maailman eduista. Toiset taas eivät koko elämänsä aikana tunne sanottavasti mitään henkistä nälkää. He elävät ja toimivat miltei yksinomaan eläimellis-ruumiillisen nälkänsä kannustamina. Sillä sellaista nälkää hekin tuntevat. Miksi? Siksi, että he ovat eläimellis-ruumiillisesti syntyneet. Vasta syntyminen jollekin tasolle saattaa olennon tuntemaan nälkää sillä tasolla. Ei syntymätön voi syödä. Samasta syystä jotkut tuntevat sisäistä eli henkistä nälkää. Heissä on alkanut sisäinen vedestä ja hengestä syntyminen. Ja mitä pidemmäksi heissä tämä sisäinen syntymä on ennättänyt, sitä syvempää nälkää he tuntevat. Ne taas, jotka eivät koskaan tunne henkistä nälkää, ne ovat sisäisesti vielä syntymättömiä — kuolleita, niinkuin Paavali sanoo.

Mutta että jotkut ovat jo lapsesta pitäen suunnattomasti hengessään nälkäisiä, kuinka se on ymmärrettävä? Sillä eiväthän he, lapsina, vielä ole ennättäneet mitään ponnistella henkisen syntymisensä puolesta.

Asia on ymmärrettävissä vain jälleensyntymislain valossa. Vedestä ja hengestä syntyminen on tapahtunut jo edellisissä ruumistuksissa. Henkinen nälkä johtuu jo sieltä.

— Mutta pitääkö meidän sellaisenaan uskoa jälleensyntymisaate?

— Eipä suinkaan!

— No mitä sitten?

— Sen edessä pitää pysähtyä miettimään. Kreikkalaispuolessamme meidän pitää saada asia itsellemme valaistuksi. Ja emmekö sitä voisi? Emmekö todellakaan voisi millään järjellisellä tavalla ymmärtää ihmisen ruumiillista jälleensyntymää? Eikö mikään ilmiö täällä ruumiillisessa maailmassa voisi auttaa tämän asian ymmärtämiseen?

Vastaukseksi ajatelkaamme ennen käyttämäämme ilmiötä luonnon kolmesta tilasta: kiinteästä, juoksevasta ja höyrystä. Kova jää kuolee ja syntyy vedeksi, vesi muuttuu höyryksi ja nousee ylös taivaalle. Mutta kuinka käy höyryn? Meneekö se sitä tietään? Ei. Se palaa takaisin. Höyry muuttuu jälleen vedeksi ja palaa maahan, jossa se taas voi muuttua jääksi. Ja niin se tekee yhä edelleen samaa kiertokulkua.

Onko nyt mitään järjetöntä ja luonnonlakien vastaista siinä, jos ihminenkin palaa takaisin uudelleen ja uudelleen, jos ihminenkin saa jatkaa keskeneräistä kehitystään samojen luonnonlakien turvassa?

Näinollen ei jälleensyntyminen suinkaan ole pelkkä uskonkappale. Sitä se voisi olla vain meidän juutalaissielullemme, jollaisina me emme vielä ole älyssämme henkisesti nälkäisiä. Synnyttyämme henkisesti älyn tasolle, voimme me jälleensyntymistä ymmärtääkin. Ja sitten

riippuu omasta itsestämme, tahdommeko nostaa tämän asian tahdon tasolle.

Lopuksi voisimme vielä lisätä: Vaikka ihminen suuressa avaruudessa onkin aluksi vain kuin piste ympyrän sisässä, nauttien ympyrän suojaa, muuttuu se itse vähitellen ympyräksi, joka taas voi tarjota suojaa kehäänsä joutuneille pisteille. (Loppu).

J. R. H.
1921: 499—502

ELÄMMEKÖ AJASSA ENNEN VAI JÄLKEEN JEESUSTA KRISTUSTA?

Puhuin jo varhemmin sydämen ja järjen sopusoinnusta ihanteen palveluksessa. Tässä koetan jatkaa ja lisätä siihen vielä jotakin. Ajatellaan näin: Ihminen t a h t o o olla ja toimia korkeamman ihanteensa mukaan, jolloin sydän ja järki ovat ne kaksi pylvästä, ne kaksi valoa, joihin hän nojaa, jotka hänelle tietä näyttävät, ja joiden kautta hän on kosketuksessa ympäristönsä kanssa. Ihminen koettaa uhrautua työssä ja toiminnassa, jolloin ei niinkään heti, ei läheskään heti, ole sydämen ja järjen sopusointu saavutettu; joten ihanteessaan pyrkivä ja kamppaileva ihminen niinollen tulee yksipuolisemmin nojanneeksi joko sydämen tai järjen pylvääseen. Mutta koska järki, joka edustaa pyhää henkeä eli totuuden valoa, on tavallaan lähempänä ihmistä kuin rakkaus, sydän, joka Jeesuksessa Kristuksessa ruumistuu ja käytännöllistyy, sentähden on suuri ero pyrkijän käytännöllisessä kosketuksessa ihmisten ja ympäristön kanssa silloin, kun uhrautuva työ tapahtuu järjen hallitessa, kuin jos se tapahtuisi sydämen hallitessa. Jos osaamme vuodattautua sydämen kautta, silloin saatamme vähitellen löytää ja astua sille tielle, jonka suuri veljemme Jeesus Kristus itsessään löysi ja avasi. Se tie on sellainen, jossa ihminen avaa sydämensä maailmalle, antaa maailman ja ihmiskunnan elää ja sykkiä sydämessään suruineen ja iloineen, ylläpitäen heissä elämän toivoa oman sydämensä ilolla ja lämmöllä. Hän antaa niille sijan ja arvon omassa myöntätuntoisessa sydämessään, niinkuin ne olisivat eläviä soluja hänessä itsessään.

Tällaiselle sisäisesti elähyttävälle elämälle on koetettu saada julkista, järjestettyä ja tunnustettua muotoa ulkoisessa maailmassa, jonkatähden jotkut aatteelliset järjestöt ovat ottaneet tunnussanakseen: v e l j e y s, lisäten siihen vielä: v a p a u s ja: t a s a - a r v o i s u u s. Mutta sellaiset tunnussanat saattavat k ä y t ä n n ö s s ä jäädä kielteisiksi, tai suorastaan tuhoaviksi, elleivät ne kykene saamaan tunnustajissaan myönteistä ja rakentuvaa ilmaisuaan. — Ja mitä se silloin merkitsee? Sitä se merkitsee, että ollaan käytännöllisesti ajassa ennen Jeesusta Kristusta. Voima vuotaa kiivailevan ja taistelevan järjen kautta. Aatteelliseen päämäärään pyritään silloin siten, että aletaan raivata pois tieltämme ja maailman näyttämöltä niitä, jotka eivät tunnusta meidän näkökantaamme, jotka eivät näytä olevan sopusoinnussa meidän järjellisen näkemyksemme kanssa. Se on sitä ainaista väkivaltaa, sotaa ja taistelua, jota on joko alaikäisempää tai voimaperäisempää. Alaikäisyytenä se merkitsee alinomaista leipätaistelua, taistelua oman olemassaolomme puolesta. Voimaperäisempänä se merkitsee taistelua jonkun ihanteen tai aatteen puolesta. Sellaisessa aatteellisessa taistelussa joko hävitetään ja ruhjotaan toista ajatuskantaa olevat henkilöt ja suunnat, tai julistetaan ne k e l v o t t o m i k s i (mustiksi). Juuri tämä toisen »kelvottomaksi» julistaminen on ollut, ja on yhä vieläkin, hyvin muodissa. Sitä ovat aina ja hyvin voimakkaasti harjoittaneet kristilliset kirkkokunnat, ja, täytyy myöntää, se sama näkökanta ja menettelytapa on hyvin voimakkaasti tunkeutunut ja tullut edustetuksi meidänkin keskuudessamme, meidän, jotka olemme nimittäneet itseämme teosofeiksi. Mekin olemme yleensä pyrkineet auttamaan ja puhdistamaan maailmaa siten, että koetamme poistaa ja hävittää »pahoja», s.o. niitä, jotka eivät katsele maailmaa samoin kuin me sitä katselemme; tai sitten olemme ryhtyneet julistamaan toisiamme ja muita kelvottomiksi (mustiksi).

Tämä toisen kelvottomaksi julistaminen on sitä, josta evankeliumin Jeesus vuorisaarnassaan nimenomaan sanoo: »Ja joka sanoo veljelleen: 'Sinä hölmö', on ansainnut Suuren Neuvoston tuomion; ja joka sanoo: 'Sinä houkka', on ansainnut helvetin tulen». Matt. 5: 22. Tästä puhuu m.m. Leo Tolstoi kirjassaan »Mikä on uskoni». Nerollisella selvyydellä ja syvällisyydellä hän korostaa sitä, ettei Jeesuksen Kristuksen seuraaja voi ketään julistaa kelvottomaksi. Jos ken sen sittenkin tekee, todistaa se vain sitä, ettei hän vielä ole kyennyt omaksumaan Jeesuksen Kristuksen edustamaa elämänymmärrystä. Ken todella on omaksunut Jeesuksen Kristuksen elämänymmärryksen, hän ei saata mennä ketään kelvottomaksi julistamaan — puhumattakaan hävittämisestä. Sellainen voitto olisi hänelle liian näennäinen ja helposti saavutettu. Sellaisesta hän kieltäytyy, jääden elämään yhdessä niissä ja niiden kanssa, joita hänen vanhan elämänymmärryksensä mukaan olisi pitänyt mustata, hävittää, tai julistaa kelvottomiksi.

Siinä on ero vanhan ja uuden aatteellisen elämänymmärryksen välillä. Ei meille ihmisille merkitse niin paljoa muodot, järjestöt, nimet, ei se, mitä kukin sanoo tai kuvittelee olevansa: sanooko hän itseään teosofiksi, kristityksi, ruusu-ristiläiseksi tai muuksi. Se vaan merkitsee, merkitsee ainakin enempi, mitä kukin t e k e e, mitä kukin o n. Sentähden: tahtoessamme päästä selville elämmekö me käytännöllisessä ajassa ennen tai jälkeen Jeesuksen Kristuksen, täytyy meidän vaan tutkia itseämme ja sen aatteellisen yhtymän tilaa, johon me kuu-

lumme. Jos meidän tapoihimme ja periaatteihimme kuuluu toista ajatuskantaa olevien halveksuminen, mustaaminen ja kelvottomaksi julistaminen — puhumattakaan väkivaltaisesta hävittämisestä — silloin me kaikista nimistämme ja kerskailevista luulotteluistamme huolimatta elämme ajassa ennen Jeesusta Kristusta. — Paljon vaikeampi on sensijaan sanoa ja järjellis-asiallisesti kuvata sitä, milloin me elämme Jeesuksessa Kristuksessa, hänen ajassaan. Senverran kuitenkin voinemme edelläsanomaamme lisätä, että silloin olemme ja elämme mukana niiden heikkouksissa, synneissä, paheissa ja kärsimyksissä, joihin meidän joko tietoinen tai tiedoton yhteytemme ja kosketuksemme ulottuu. Me hyväksymme heidät sellaisinaan, tietäen ja tuntien olevamme yhtä heidän kanssaan, vuodattaen sydämemme ilon ja rakkauden yhteiseksi tulleissa kärsimyksissämme.

Voimme siis yrittää katsella elämää ja maailmaa sydämemme kautta, rakkauden valossa. Ajatelkaamme rakkaudessaan pitkämielistä ja kärsivää Kristusta sydämessämme, katselkaamme sitten itseämme, seuraamme, työtämme ja aatteellista yhtymäämme, ja lopuksi taas itseämme; kaivautukaamme yhä syvemmälle, olkaamme sitten rohkeita, ennakkoluulottomia; koettakaamme edes vähitellen omaksua sitä mikä on eniten yhtä ja sopusoinnussa sydämemme, järkemme ja omantuntomme kanssa. Älkäämme antako jonkun ulkopuolisen jumalan, tai auktoriteetin, estää itseämme omaksumasta ja seuraamasta sisintä itseämme. Sillä itsenäistyvän ihmisen on syytä totuttautua siihen ajatukseen ja näkökantaan, että hänen on lopultakin vastattava ja tili tehtävä kaikista turhilta näyttäviltä sanoistaankin, teoistaan, tunteistaan ja ajatuksistaankin.

Valaiskoon, elähyttäköön ja lämmittäköön ikuinen totuuden ja rakkauden valo ja palava tuli meitä jokaista, koko maata ja ihmiskuntaa.

J. R. H.
1921: 537—540

VIHA VIE VILJAN VAINIOLTA . . .

Luentomatkallani viime kesänä tapasin erään ruusu-ristiläisen, joka muun ystävällisen tarinoimisensa ohella kertoi eräästä minulle mielenkiintoisesta ilmiöstä. Näin hän kertoi: Oli eräs mökin emäntä, joka oli entisajan kalevalaista juurta sillä tavalla, että hän tarkoin toimitti kaikki loitsut ja luvut taloudellisten toimiensa ohella, etenkin kun oli kyseessä mökin lehmä ja muut kotieläimet. Vieläpä mökkiinsä tulevien vieraittensakin suhteen hän oli hyvin varova. Kun vieras astui sisään, sai hän tavallaan sysäyksen sieluunsa, sillä emäntä oli hyvin jäykkä ja vakava, eikä näyttänyt olevan vieraastaan huvitettu. Vasta kun vieras alkoi arkana hiipiä ulos, laukesi emännän jäykkyys, ja vieras sai tuntea emäntänsä ystävällisyyttä ja vieraanvaraisuutta.

Mutta etenkin eläintensä kanssa hän oli hyvin tarkka kaikissa luvuissaan ja loitsuissaan, jottei vaan »paha silmä» niihin pystyisi. Sattuipa tämän yhteydessä toisinaan psyykkisiä enteitäkin. Niinpä esim. kerran emännän aikoessa mennä ostamaan erästä lehmää, alkoi vanha seinäkello lyödä kovasti. (Kello oli vanha rämä, jonka lyömälaitos ei muulloin toiminut). Emäntä kyllä ymmärsi tämän huonoksi enteeksi, mutta päätti sittenkin ostaa, luottaen tarkoin toimitettuihin loitsuihin, joilla hän suojelisi lehmäänsä »pahalta silmältä». Mutta siitä huolimatta lehmälle kävi hullusti, jolloin emäntä oli vähällä saada surmansa lehmänsä kanssa tepastaessaan.

Toisen kerran oli hieho kyseessä. Silloinkin alkoi seinäkello pahasti rämistä, mutta emäntä päätti nytkin koettaa voittaa enteet tarkoin toimitetuilla luvuilla ja loitsuilla. Taaskin enteet voittivat, ja hieholle kävi onnettomasti. Ja yleensä emännällä ei ollut onnea eläintensä hoidossa, huolimatta hänen suuresta huolellisuudestaan loitsuissa ja luvuissa.

Nyt seuraa asian toinen puoli: Emäntä oli elellyt n.s. »verivihollisuudessa» suhteessaan erääseen naapurimökin asukkaaseen. Mutta nyt he viimein huomasivat vihollisuutensa hulluksi, he nöyrtyivät sydämessään ja tekivät sulan sovinnon keskenään. Ja tästä oli se merkillinen seuraus, että sekä enteet että onnettomuudet lakkasivat. Seinäkello lakkasi mielivaltaisesta lyömisestään, ja emännällä oli sittemmin kaksikin lehmää, sekä pientä karjaa, ja kaikki menestyivät ilman onnettomuuksia.

Tämä kertomus antoi minulle aihetta pitkiin mietiskelyihin ja ajatussarjoihin. Ajattelin yleensä ihmiskunnan ja eri kansojen sekä erilaisten yhteiskunnallisten ja aatteellisten yhtymäin onnettomuutta. Pysähdyin ajattelemaan omaa Suomen kansaamme: Mistä johtuu sen suuret vaikeudet? Johtuisikohan ne siitä, että eri »puolueet», sekä yhteiskunnalliset että aatteelliset, ovat jatkuvasti vihollisuuksissa ja sotakannalla keskenään; yleensä he työskentelevät vastustaakseen toisiaan ja hävittääkseen toistensa työtä. Meillä perustetaan uusia yliopistoja, kouluja ja kirkkoja, meillä toimii vankkoja puoluejärjestöjä, suurempine ja pienempine taloineen ja laitoksineen, jotka kaikki edellyttävät suurta ponnistusta ja uurastusta. Ja sittenkin me elämme kansana, niinkuin monet muutkin kansat, keskellä suurta ahdinkoa?

Jos rinnastamme koko Suomen kansan mainittuun mökin emäntään, niin voimme kenties sanoa: Kaikki meidän ponnistuksemme yliopistoissamme, kouluissamme ja kirkoissamme, sekä aatteellisissa ja yhteiskunnallisissa järjestöissämme on todellisuudessa samaa laatua ja arvoa kuin tuon mökin emännän luvut ja loitsut. Kaikki on tavallaan turhaa, kun erilaiset yhteiskunnalliset järjestöt varustautuvat pääasiassa vain toistensa varalle, toisiansa vartioidakseen

ja toistensa työtä hävittääkseen; kun erilaiset aatteelliset ja henkiset suunnat ja ryhmittymät ovat ahdasmielisen oikeaoppisia ja suvaitsemattomia toisilleen, kun monetkin niistä vain halveksivat toisiaan, jopa suorastaan vahingoittavat ja »kiroovat» toisiaan, julistaen toisiaan milloin »hölmöksi» tai »houkaksi» (josta Jeesus vuorisaarnassaan varoittaa), milloin taas, käytännöllisen sanankäytön mukaan, »mustaksi», »vääräoppiseksi», »saatanan eksyttämäksi» tai monella muulla rumalla ja epäveljellisellä tavalla. Täytyypä sanoa: kaikki meidän järjestelmällinen varustautumisemme, kaikki meidän aatteellinen uurastuksemme, henkiset »mietiskelymme» ja »rukouksemme» kuuluvat laadultaan samaan sarekkeeseen kuin tuon mökin emännän loitsut ja luvut. Ne ovat vain järjellisiä ja ulkopuolisia; sydän on »kaukana minusta».

Tämä kaikki näyttää meille kuinka totta on: Etsikää ensin Jumalan valtakuntaa, niin..., tai: Viha vie viljan maasta, kateus kalan vedestä. Sentähden tekisi mieli huudahtaa: Lakatkaamme puolueina varustautumasta toisiamme vastaan; poistakaamme puhdasoppisuuden ja ahdasmielisyyden rajat omasta sydämestämme, lakatkaamme toisiamme mustaamasta, »kiroamasta» ja epäilemästä. Ryhtykäämme oikeaan itsekasvatukseen, tutkimaan sydäntämme, ja nähtyämme mihin päin s i e l t ä kohdistuu epäluuloa, mihin tuomiota, kateutta ja vihaa, silloin alkakaamme sitä raivata, puhdistaa ja muuttaa toisiksi voimiksi. Mitään siitä mitä sanomme ja pidämme pahana ja poistettavana, emme koskaan voi poistaa muussa kuin omassa itsessämme. Sentähden onkin meidän, sekä oppineiden että oppimattomien, tärkein läksy: Oppikaa toisianne rakastamaan. Sillä mikäli ihminen edes yhtä olentoa oppii oikein rakastamaan, sikäli hän ainakin sitä olentoa kieltäytyy loukkaamasta ja epäilemästä.

Ja vielä täytyy minun sanoa, että loppujen lopuksi minäkin saarnailen tässä vain itselleni. Mutta jos joku veljistäni haluaa tätä itsepuheluani kuunnella, niin se olkoon hänelle sallittu. Raivaamme sitten yhdessä ja veljinä tietä rakkauden vainiolla, sydämessämme ja järjessämme.

J. R. H.
1921: 610—612

Ruusu-Risti 1922

YSTÄVIEN KIRJEENVAIHTOA SODASTA JA VELJEYDESTÄ

I

Kiitos kirjeestäsi. Me ihmiset puhumme nykyään paljon sodasta, joka on hyvin ymmärrettävää, koska me nyt saamme tuntea lihassamme ja veressämme sodan luontoa ja seurauksia.

Sinä, veljeni, olet nyt kirjeessäsi palannut siihen mistä alotimme, nim. siihen, että me teosofit emme ole sodan kannalla, me emme hyväksy sotaa. Hyvä niin. Niin me sanomme, mutta jos me kuitenkin olemme mukana sodassa, sekä fyysillisessä, että, sen pahempi, henkisessä? Me sanomme, ettemme tahdo sotaa, mutta samalla me sodimme. Mutta eiköhän Mestari sentään osunut oikeaan, sanoessaan: »Ja silloin hän maksaa kullekin tekojensa mukaan» Matt. 16: 27 tai Ilmestysk. 20: 12: »Ja kuolleet tuomittiin sen perusteella, mitä kirjoihin oli kirjoitettu, heidän tekojensa mukaan». Ajatelkaas: Ihminen tekee sellaista, jota ei itsekään hyväksy. Minäkin kyllä olen tyhmyydessäni paljon sellaista tehnyt.

Mutta: puhummehan me kuitenkin ihmisten veljeydestä, me teosofit, puhumme siitä, kuinka veljeys on olemassa! Ah, sitäpä kelpaa Herra Saatanankin nauraa: Juu, puhukaa te, kiltit lapseni, vaan rakkaudesta ja ihmisten veljeydestä, se voi tehdä teille hyvää, eikä se ole haitaksi minulle; minä päinvastoin hymyssäsuin ja mielelläni kuuntelen sellaista laulua; kun te vaan teette niinkuin minä, Herra Saatana, käsken: kun te vaan surmaatte toisianne, sekä ruumiillisesti että henkisesti. Siitähän on vielä sekin ilo, että te saatte harjoittaa jalomielistä hyväntekeväisyyttä. Sehän on kaikki suuremmoista! Eikö totta?

Katsos: me voimme eroittaa 3 astetta toiminnassa, a) tehdä pahaa, b) harrastaa hyväntekeväisyyttä, c) pysyä käytännössä Mestarin alkuperäisissä periaatteissa. Ja tämä kolmas, sovelluttaa käytäntöön Mestarin periaatteita, se on todella vaikeinta. Se on vaikeinta sentähden, että siinä 1) ei hävitetä vanhaa, 2) ei paikata vanhaa, vaan 3) siinä luodaan uutta. Siinä asetutaan määrätylle periaatteelliselle kannalle, ja pysytään siinä. Vanha maailma kiehuu ja kuohuu ympärillämme, houkutellen meitä omiin menettelytapoihinsa. Silloin meiltä todella kysytään: Osaammeko käytännössä pysyä omassa ohjelmassamme, s.o. kansojenvälisessä, uskontojen ja ihmisten välisessä veljeydessä. Osaammeko todella siinä seistä, vaikeuksien ja koettelemusten kohdatessa? Veljeys on olemassa, niinkuin Sinä sanot, mutta nyt onkin kysymys: osaammeko me pysyä ihmisten välisessä veljeydessä? Kas siinä se onkin asian koko ydin ja salaisuus: Osaammeko toimintamme keskellä pysyä siinä veljeydessä, joka jo on olemassa — niinkuin sitä useasti toistetaan. Veljeys on olemassa, mutta sittenkin meidän pitäisi muodostaa edes veljeyden ydin täällä maailmassa. Sillä veljeys ei ole olemassa jonain varastoon pantuna omaisuutena, vaan se on olemassa niiden olentojen keskuudessa, jotka ovat saavuttaneet sydämen viisauden. Kun on olemassa todellisia veljiä, sydämen viisaita, — ei pään viisaita tietoniekkoja, jotka ovat valmiit väkivaltaan — kun on olemassa olentoja, jotka pysyvät veljeydessä, sentähden on veljeys olemassa heissä ja heidän kauttaan.

Ei ole nyt, veli rakas, kysymys kenenkään »häpäisemisestä». On kysymys siitä, valaiseeko keskuudessamme se totuuden ja tiedonvalo, jossa me näkisimme ja ymmärtäisimme: Paha teko on aina paha teko huolimatta siitä, teemmekö sen mielestämme pahalle vaiko hyvälle olennolle. Samoin: Hyvä teko on aina hyvä teko, välittämättä siitä, olemmeko sen tekevinämme hyvälle vaiko pahalle olennolle.

Rakkain ja sydämellisin tervehdys: Jolla on korvat kuulla, hän kuulkoon.

Veljesi J. R. Hannula
1922: 19—20

YSTÄVIEN KIRJEENVAIHTOA SODASTA JA VELJEYDESTÄ

II

— Katsos: kyllähän minäkin filosofisesti ymmärrän, ettei maailman kansoista voi veljeyttä odottaa; niiden toiminta käy vielä himojen ja taistelevan järjen merkeissä. Emme me teosofit eikä muut voineet estää sotaa, koska ihmiskunnan suuria joukkoja vielä kannustaa sodan

melskeinen hurmio. Esim. naisten suuret joukot joutuvat vieläkin hurmioihinsa nähdessään sotilaspukuisen miehen. Eivätkä maailman kansat ole luvanneetkaan mitään »veljeyden ydintä» muodostaa. Mutta me teosofit olimme sen luvanneet. Me olimme luvanneet muodostaa m.m. kansojenvälisen veljeyden ytimen. Nyt onkin kysymys siitä erikoisesta asiasta, joka teosofisessa liikkeessä pantiin alkuun, s.o. yleismaailmallisen veljeysytimen muodostaminen. Meidän teosofien erikoistehtävänä oli pysyä yleisen veljeyden ohjelmassa koettelemustenkin hetkellä. Harkitse nyt ja päätä itse, olemmeko olleet mukana vanhassa kansojen ohjelmassa, vaiko mestareiden veljeysohjelmassa. Pysähdy hetkeksi. Älä heti anna järkesi ryhtyä askartelemaan kaikenlaisilla filosofisilla selityksillä. Koeta edes hetkiseksi ottaa filosofoiva järkesi vangiksi Kristuksen kuuliaisuudelle, niinkuin Paavali opettaa. Ajatteles: emme suinkaan me ole perustaneet vain filosofista veljeskuntaa? Kyllä kai meidän teosofinen veljeskuntamme oli tarkoitus pysyä myös käytännössä uskollisena omalle veljeysohjelmallemme? Eikö niin? Mutta jos myönnät, ettei meidän teosofien tehtävä ollut vain filosofisen veljeskunnan muodostaminen, vaan pysyä siinä myös käytännössä, niin silloin kohtalo odottaa meiltä jotain toisenlaista menettelyä kuin muulta suurelta ihmiskunnalta. Mutta jos me olimme maailmansodassa mukana, ei vain ruumiillisesti vaan vieläpä henkisesti, ikäänkuin Jumalan ja mestareiden nimessä julistamassa toista sotivaa kansaa kelvottomaksi, mustaksi, ja sitten kaikkinemme voiminemme rusentamassa sitä, niin, sanoppas nyt: missä me silloin erosimme muusta ihmiskunnasta? (Ellei ehkä siinä, että me kykenimme vaikuttavimmin tuhoamaan veljiämme?) — Älä kiiruhda etsimään mitään historiallis-filosofisia selityksiä. Sillä tässä on kuitenkin koko asian ydin. Ei ole ollenkaan kysymys siitä, kuinka me osaamme historiallis-filosofisesti selittää maailmansodan synnyn ja välttämättömyyden; kysymys on päinvastoin siitä: olimmeko me, henkisenä liikkeenä ja yleismaailmallisena veljeskuntana, olimmeko me mukana maailmansodassa, ja tahdommeko yhä olla siinä mukana? Kysymys on vain ja todella siitä, mihin kanavaan me nyt ja edelleen annamme kättemme työn ja ajatustemme voiman; toisin sanoin: pyrimmekö tuntemaan vastuunalaisuuttamme siitä, tulevatko meidän elävät voimamme käytetyiksi jonkun elävän olennon tuhoksi tällä planeetalla vaiko kaikkien suojelemiseen ja auttamiseen ylläpitämällä vain puhtaasti henkisen tiedon ja rakkauden lippua.

Ellemme me kykene emmekä yritä vastaamaan tähän kysymykseen muulla, kuin historiallis-filosofisilla selityksillä, silloin maailma turhaan odottaa meiltä vapahtajaansa sodan painajaisesta. Antikristus ja sodan jylisevä Jehova nielee meidät, niinkuin se on yleensä kaikki »veljeskunnat» nielaissut — kenties kveekkareita, duhoboreja, y.m. »vääräoppisia» ja vainottuja lukuunottamatta. Ellemme me teosofit todellakaan pääse veljeydestä sen pitemmälle, kuin historiallis-filosofisiin selityksiin maailmansodan välttämättömyydestä, silloin meillä ei varmaankaan ole muuta edessä, kuin ryhtyä kiireenkaupalla perustamaan kaikenlaisia hyväntekeväisyysjärjestöjä. S.o. ellemme tahdo emmekä osaa olla mukana uuden luomisessa, saamme me aherrella vanhan paikkaamisessa.

Mutta: emme me teosofit silti ole ihmisinä mennyttä, emme huonommat tai kelvottomammat muita ihmisiä; me saamme joskus silmämme auki, kenties kuolemantakaisessa tuomiotilassa, ja alamme taas alusta.

Voi nyt sitten oikein hyvin; olkoon siunaus ja rauha mukanasi alkavana vuotena. Voimmehan lohduttautua sillä tiedolla, että mikäli Kristus meissä syntyy ja kasvaa, sikäli se riisuu meidät aseista, ja me kukaties alamme mahtua tänne maailmaan ilman, että meidän tai meidän asiamme tieltä tarvitsee ketään pois raivata.

Teosofisin tervehdyksin veljesi

J. R. Hannula

1922: 40—42

TOTUUDENETSIJÄIN TUTTAVALLISTA KIRJEENVAIHTOA

III

Kiitos äsken saamastani kirjeestä. Siitä näen, että mielesi on vireessä, että virkeästi pohdit maailman menoa, sen siveellisiä ja henkisiä pyrkimyksiä. Ja kyllähän siinä pohtimisen syytä ja arvoa riittää.

Kirjeessäsi puhut nyt erittäin synnistä, ja kuinka meidän olisi toimittava veljiemme auttamiseksi pois synnin tieltä. Tuot esille erään näkökannan, joka samalla on tietenkin monen muun, niinkuin esim. kristillisten kirkkokuntien ja hallitsevan sivistyksen yleensä, näkökanta. Esim. kristilliset kirkkokunnat ovat aina kunnostautuneet toistensa siveellisessä ilmiantamisessa. Ja he ovat jatkaneet työtään kaikilla parhailla ja tehokkaimmiksi käsittämillään keinoilla: pannalla, vankilalla, miekalla, polttoroviolla. Kaikella sellaisella »muistuttamisella» he tahtovat pelastaa veljiään pois synnin tieltä. Samoin tekevät valtiot, puolueet, yksityiset ihmiset; he aina paljastavat toisiaan, muistuttavat toisiaan synnistä. Ja sitä kaikkea tehdessään he parhainta tarkoittavat.

Mutta nähdessämme millaiseen tilanteeseen tämä parannusjärjestelmä on meidät vienyt, täytyy meidän totuudenetsijöinä kysyä: Onko sellainen menettely paras ja viimeisin? Ja, paitsi omaa sisäistä tietoisuutta ihmisessä, en puolestani löydä sen parempaa ulkopuolista

auktoriteettia kuin Uuden Testamentin Jeesus Kristus. Siihen tahtoisin syventyä; ja Hänen siveysopistaan olenkin löytänyt valaistusta pimeyteen. Ensiksikin saatamme panna merkille, että hänkään ei suinkaan ole syntisyyden edustaja tai puolustaja — käsittäessämme synnillä jotain raakaa, julmaa tai eläimellistä, — vaan vanhurskauden. Ainakin hän sanoo opetuslapsilleen: »Jollei teidän vanhurskautenne ole paljon parempi kuin kirjanoppineiden ja fariseusten, niin ette pääse taivasten valtakuntaan» Matt. 5: 20. Kyllä Jeesus Kristus tahtoo auttaa ihmisiä pois synnin tieltä. Mutta millä keinoin? Voisiko siihen sisältyä esim. syntisen paljastaminen, ilmianto? Muistammehan kuinka nuo laillisuudessaan ja pyhyydessään kiivailevat juutalaiset ilmiantoivat erään syntisen vaimon, porton, jonka he olivat löytäneet »itse teossa». Mutta me emme voi sanoa Jeesuksen kiiruhtavan yhtymään tuohon tehtyyn ilmiantoon. Päinvastoin hän suurella totuuden ja rakkauden synnyttämällä ja täyttämällä tahdikkuudellaan aikaansaa sen, että syyttäjäin ja ilmiantajain huomio kääntyy heidän omaan syyllisyyteensä. Ja he jättävät syytetyn rauhaan. On niinkuin heidät tulisi johdetuksi itsetutkistelun tielle. Vaimo taas tuntee itsensä rohkaistuksi, mutta niin, että hän samalla voi olla nöyrä, kiitollinen ja lohdutettu. Varmaan hänkin joutuu itsetutkistelun ja puhdistuksen tielle. Jeesuksen Kristuksen menettelytapa on siis siinä suhteessa merkillinen, että se auttaa molempia, sekä ilmiantajaa että ilmiannettua. Juuri sentähden siinä on meillekin molemmille, Sinulle ja minulle, oppimista. Ja lähtiessämme häntä oppimaan, kuulemme hänen vielä sanovan: »Sinä ulkokullattu, ota ensin malka omasta silmästäsi ja katso sitten, kuinka otat pois rikan, joka on veljesi silmässä» Luuk. 6: 42.

Huomattuamme näin, että Jeesus odottaa opetuslapsiltaan vanhurskautta, mutta ei omastapuolestaan liity syntisen ilmiantajiin ja väkivaltaisiin parantajiin, tuntuu, niinkuin jäisimme ilmaan roikkumaan, niinkuin emme oikein löytäisi käytännöllistä ratkaisua, niinkuin meidän olisi vaikea löytää Jeesuksen omaksumaa menettelytapaa. Mutta Jeesus itse on sen tietenkin löytänyt, joten meidänkään ei pitäisi olla mahdotonta päästä edes alkuun. Ja sanoohan Jeesuskin: »Täysin oppineena jokainen on oleva niinkuin hänen opettajansa» Luuk. 6: 40. Vaadittuna voisimme kenties sanoa itsellemme näin: Kaikki syyttämis- ja ilmiantotyömme on kohdistuva omaan itseemme. Kenties siinä piileekin asian salainen ratkaisu ja uudistava voima. Sillä kohdistaessamme kaiken paljastamis- ja ilmiantointomme, syyttämis- ja tuomitsemishalumme omaan itseemme, täytyy sillä olla merkitsevä vaikutus meidän luonteeseemme. Varmaan meidän siveellinen luonteemme ja katsantokantamme senkautta puhdistuu ja muuttuu aivan toiseksi: kohtuullisemmaksi, hienotunteisemmaksi, sääliväksi ja osanottavaksi. Saattaa olla, että ihminen siten vähitellen lähenee sitä viisasta näkökantaa jota Jeesus itse noudattaa. Voisihan ainakin rohkaisuna jäädä mieleemme äsken mainitsemamme Jeesuksen sanat: »Täysin oppineena jokainen on oleva niinkuin hänen opettajansa».

Ehkä vasta sellaisessa pyrkimyksessä aukeneekin tie todelliseen veljeyteen, jossa emme tarvitse uhrata ihanteemme vuoksi ketään toista olentoa; uhraamme vain itsemme.

Ja sitten taas lopetan; jatkamme ajatellen toimiamme.

J. R. Hannula
1922: 115—117

MITÄ MINULTA PUUTTUU?

Taas eräänä päivänä tunsin ympärilläni oikein kiehuvan ja kuohuvan, ikäänkuin joku salaperäinen tuulenpuuska pyörittäisi meitä mukanaan. Puolittain väkisin tempauduin virrasta, istuin ja aloin miettiä. Missä vika? Mitä meiltä puuttuu? Onhan maailma tulvillaan rahaa, liikatuotantoa pelätään, kaikkia hyviä asioita koetetaan kilvalla järjestää. Ja sittenkin! Sittenkin uhkaa myrsky tuhota ja haudata meidät omiin raunioihimme.

Mutta minä istuin ja mietin, kun kerran tahdoin nähdä, mikä meiltä puuttuu, missä me kenties olisimme köyhiä? Sillä aloin jo aavistaa, ettei tule maailma tällä ihmeellisellä häläkälläkään autetuksi. Ja taas sielussani levisi tuo vanha: Olemme köyhiä rakkaudesta. Me koetamme kerätä kaikkea muuta hyvää, mutta emme osaa leimahtaa rakkaudeksi, emme osaa tulvehtia rakkaudessa. Se aarre on syvällä meidän sielussamme, vaikeitten raivaustöiden takana. Jos vaan tietäisimme, mikä suunnaton aarre on sillä ihmisellä, joka tulvii rakkautta, niin me empimättä myisimme kaiken rihkamamme, ja lunastaisimme tuon kalliin helmen. Jos keskuudessamme olisi joku rakkaudessaan viisas, käyttäisi hän rakkautta lakinaan, menettelisi rakkauden mukaan, vieläpä silloinkin, kun me, joita hän rakastaa, epäluottamuksessamme riistämme hänet paljaaksi, viemme hänen talonsa ja tavaransa, hänen nimensä ja kunniansa. Sillä tietysti me ne viemme, kun me rakkaudettomuudessamme pidämme niitä niin kovin tärkeinä ja arvokkaina, paljon tärkeämpinä ja arvokkaampina, kuin ihmistä itseään. Me emme vielä rakasta ihmistä, veljeämme, vaan hänen talojaan ja tavaroitaan, hänen hyvää nimeänsä ja kunniaansa. Me viemme ne kaikki laillisessa järjestyksessä, »käsikirjan» kaikkien sääntöjen ja pykälien mukaan. Siinä me saatamme olla viisaita ja voimallisia »taistellen» hyvän asiamme puolesta, pannen siinä kaikki, ainakin »vihollisemme», alttiiksi. Mutta yhtä me emme osaa: asettua veljemme kannalle. Me rakastamme it-

seämme ja jotain muuta enemmän kuin veljeämme, tuota kunnotonta, ja siksi me heitämme hänet syrjään; me emme kukaties tahdo hänestä mitään tietää.

Elämän koulussa me tulemme välttämättä siihen, mihin viisas Paavali oli tullut: Vaikka minä kaikki salaisuudet tietäisin (vaikka olisin tutkinut astraali- ja mentaalitasot, vaikka tietäisin menneet ja tulevat ruumistukset), vaikka minä uskollani vuoria siirtäisin (vaikka minä hävittäisin kaiken »mustan» ja »pahan»), vaikka minä antaisin kaikki köyhäin ravinnoksi (harjoittaisin kaikenlaista hyväntekeväisyyttä), niin, kun minulta puuttuisi rakkaus, en minä mitään olisi. Tai: minä olisin kuin helisevä vaski ja kilisevä kulkuinen, joka aikaansaa paljon hälyä ja melua, mutta on itsessään kylmä ja kuollut.

Siksi nyt syventykäämme, miettikäämme, raivatkaamme ja kaivakaamme. Omassa itsessämme ovat suurimmat vaikeutemme, mutta myös suurimmat rikkautemme.

J. R. Hannula
1922: 140—141

MINKÄ OSAN SINÄ VALITSET?

Ihmiskunta kulkee kaaoksesta, epäjärjestyksestä ja epäsoinnusta kosmokseen, järjestykseen ja sopusointuun; ihmiskunta kulkee eläimellisestä alkutilastaan itsekkyyden, ylvästelyn, pöyhkeilevän hurskastelun, itsekasvatuksen ja henkisen uudestisyntymän kautta jumalanvaltakunta-tilaan, jossa Totuus ja Rakkaus välittömästi hallitsevat.

Tätä Jumalan valtakunnan siementä on uusina henkisinä vuodatuksina ja sysäyksinä koetettu yhä uudelleen kylvää, ihmiskunnan karuun peltoon istuttaa. Kun edellinen vuodatus on hukkunut itsekkyyden, ylvästelyn, pöyhkeilevän hurskastelun ja kuolettavan oikeaoppisuuden ammottavaan kitaan, annetaan sisäisestä maailmasta uusi sysäys. Kun ei Kristuksen sanoma saanut olla vapaana henkisenä liikkeenä, jossa olisivat olleet vapaina pappeina todelliset viisaat, henkisesti uudestisyntyneet opettajat, ja johon ihmiset olisivat liittyneet vapaasta valinnastaan, sisäisen ja henkisen uudestisyntymän kautta, vaan saatiin se puetuksi ulkonaiseen pakkopaitaan, silloin uhkasi ihmiskuntaa ulkonainen pimeys: militarismin ja materialismin kammottava yö. Siinä pimeässä ja kylmässä yössä välähti uudelleen valo, kajahti jälleen sanoma: Rauha maassa ja ihmisille hyvä tahto. H. P. Blavatskyn kautta annettiin uudelleen Totuuden ja Rakkauden ja ihmisten veljeyden sanoma maailmalle vapaana, ilman minkään virallisen ja »ainoan oikeaoppisen» uskonnon sinettiä. Ja vaikka H. P. B:n alkuunpanema liike on jo haaraantunut moneksi osaksi, on niillä yleensä — ainakin toistaiseksi — yhteistä se, että ne lupaavat edustaa yleistä ihmiskunnan v e l j e y t t ä, katsomatta mihinkään ulkonaisesti erottavaan seikkaan.

Se oli taas alkuperäinen ja virallistuneen kirkon leimasimesta vapaa julistus siitä samasta sanomasta, josta Jeesus Kristus niin selvästi ja voimakkaasti puhuu. Hän sanoo: »Mutta minä sanon teille: rakastakaa vihollisianne ja rukoilkaa niiden edestä, jotka teitä vainoavat; jotta olisitte taivaallisen Isänne lapsia, sillä hän antaa aurinkonsa nousta niin pahoille kuin hyvillekin, ja antaa sataa niin vanhurskaille kuin väärillekin. Sillä jos te rakastatte niitä, jotka teitä rakastavat, mikä palkka teille siitä on? Eivätkö publikaanitkin tee samoin? Ja jos osoitatte ystävällisyyttä ainoastaan veljillenne, mitä erinomaista te siinä teette? Eivätkö pakanatkin tee samoin? — Olkaa siis te täydelliset, niinkuin taivaallinen Isänne täydellinen on» Matt. 5: 44—48.

Toistin tämän Mestarin lausunnon kokonaan, koska se, tässä yhteydessä, on niin syvällisen tyhjentävä ja kultaisen arvokas. Kun sitä vuosikausia miettii ja koettaa siihen käytännössä syventyä, ja sitten keskittyneenä koettaa ikäänkuin y m m ä r t ä ä sen sisäistä ydintä, niin tulee ilokseen huomaamaan, että juuri siihen on sisältynyt ohjeet yleisen ja käytännöllisen veljeyden muodostamiseen. Se pieni, mutta vapauden ja sisäisen uudestisyntymän kautta lisääntyvä joukko, joka käytännössä seuraisi näitä Mestarin kultaisia ohjeita, se muodostaisi yleisen veljeyden ytimen. Voimme ymmärtää, että kun ihminen käytännössä asettuu tuon lausunnon kannalle, silloin hän yhtyy sydämessään Jumalan valtakunnan ajatukseen ja uudestisynnyttävään säteeseen, ja hän saattaa oppia olemaan poikana Isän kannalla.

Mutta tähän Isän täydellisyyteen me pyrimme poikana veljeyden kautta. Ja mikä taas silloin on parempi suvaitsevaisuuden ja veljeyden ohjelma kuin tuo: antaa henkensä auringon nousta pahoille ja hyville, antaa sydämensä vetenä virrata vanhurskaille ja väärille.

Aivan toinen ja vähempiarvoinen sivuasia on sitten, kuinka mestarin oppilaan omaa persoonallisuutta tässä ulkonaisessa ja pimeässä katoavaisuuden maailmassa kohdellaan. Minkä sille voi että »oikean» kirkon virallisen hurskauden edustajat julistivat Jeesuksen Kristuksen Beelsebuliksi? Ja minkä sille voi, että esim. sellaiset arvokkaat henkilöt ja kunnon kansalaiset, kuin tohtori R. Hodgson, »mainio romaaninkirjoittaja» Solovieff ja insinööri K. af Geijerstam, antautuivat innostuneina syvällisiin ja perinpohjaisiin tutkimuksiin, pelastaakseen ihmiskunnan siltä »villitykseltä» ja »humbuugilta», jota H. P. Blavatsky heidän mielestään edusti, jonka puolesta hän uurasti, kärsi ja työtä teki? Ei sille mitään mahda. Sillä nuo kunnon sankarit tahtoivat, ja tietysti luulivat auttavansa synneissään kärsivää ihmiskuntaa sillä, että julkaisivat tutkimuksiensa tuloksina paksuja nidoksia, joissa »rehellisesti», ilman »vilppiä» ja »kaksimielistä» tarkoitusta, paljastivat sekä yleisen mielipiteen että omat silloiset aatoksensa ja

mielikuvansa, ja heittivät ne, oikeassa karvassaan, H. P. Blavatskyn silmille: se oli heidän oma, »hyvää tarkoittava» sielunsa, joka sillä tavalla paljastui. He saattoivat — ja heidän tapaisensa saattavat sen yhä edelleen — huoletta tehdä, sillä ei H. P. Blavatsky, ja hänen tapaisensa ihmiset, nostaisi kannetta, syytöstä ja oikeusjuttua heitä vastaan. Heidän toimiva osansa käy tietysti toiseen suuntaan: hiljaisessa sydämensä kammiossa rukoilla niissä, niiden kanssa ja niiden puolesta, jotka heitä hurskaassa kiivaudessaan ja oikeaan uskoon ja parannukseen saattaakseen ilmiantavat, syyttävät, tuomitsevat ja ahtaalle saattavat.

Se on sellaisenaan kaikkien aikojen ikävä ilmiö, ja saa kieltämättä paljon pahaa aikaan; mutta sille ei mitään mahda. Pikemminkin täytyy asettua sille kannalle, että se — ei suinkaan Jumalan tahdosta, vaan ihmisten typeryyden tähden — muodostaa toisen puolen asiassa. Puhuuhan Jeesus Kristus, suurena »selvänäkijänä», niin suoria sanoja asian tästäkin puolesta. Hän sanoo vihityille opetuslapsilleen: »Kavahtakaa ihmisiä, sillä he vetävät teidät oikeuksiin ja synagogissaan he teitä ruoskivat». Ja »veli antaa veljensä kuolemaan ja isä lapsensa, ja lapset nousevat vanhempiansa vastaan». Mutta »opetuslapselle riittää, että hänelle käy niinkuin hänen opettajalleen, ja palvelijalle, että hänelle käy niinkuin hänen isännälleen. Jos he perheenisäntää ovat sanoneet Beelsebuliksi, kuinka paljon enemmän hänen perheväkeään» Matt. 10: 1.

Kun tätä lukee ja koettaa käytännöllisen elämän ilmiöitten yhteydessä ymmärtää, niin täytyypä pitää hiukan arveluttavana ilmiönä, jos mestarin työhön antautunut ja vihkiytynyt salatieteen oppilas alkaisi saada kiitosta, kunnioitusta ja ylistystä tämän ulkonaisen maailman puolelta. Sillä muistammehan taas tämän maailman ruhtinaan sanovan: »Tämän kaiken minä annan sinulle, jos heittäydyt maahan ja kumarrat minua» Matt. 4: 9. On melkein niin, että jos me tahdomme säilyttää puhtaan ja kunnialisen nimen tässä maailmassa, on meidän pitänyt jossain sopivassa tilaisuudessa kumartaa sille herralle, joka tässä ulkonaisessa maailmassa hallitsee ja kunnian antaa. Mutta ellemme tahdo sellaisissa kumarruksissa itseämme kaksintaa, vaan pidämme aina katseemme käännettynä sisäänpäin, ja sisästä ulospäin, silloin on ainoana huolenamme: seisoa toimivana valvojana ja vartijana omalla paikallamme, ottaen vastaan kaiken, mitä tulee sekä sisäiseltä että ulkonaiselta maailmalta. Sisäiseltä maailmalta työmme ja henkisen apumme, ulkonaiselta maailmalta kaikki mitä se tahtoo ja voi antaa: joko viattomuutensa ja paremmuutensa tunteessa pöyhkeillen hurskastelevat syytöksensä ja tuomionsa — johon voi salaisena liittyä ja kätkeytyä vielä se laskelmallisesti avulias toivo, että kaikki tämä saattaa johtaa syytetyn sellaiseen ahdinkoon ja umpikujaan, että hänen on siinä tehtävä jonkunlainen kääntymys ja parannus sittenkin —, tai myöskin, ainakin muutamilta harvoilta ystäviltä, veljellistä yhteistuntoa mestarin työssä ja ihanteen palveluksessa.

Tämähän on yleensä ollut sisäisen tien kulkijan ja profeettain osa; paitsi sitten sitä typerää itkua ja parkua, porua ja valitusta, mikä myöhemmin heidän haudoillaan tapahtuu. Siitähän Jeesus Kristus sanookin: »Voi teitä, kun rakennatte profeettain hautakammioita ja isänne ovat heitä tappaneet! Niinhän te siis olette todistajina isäinne teoista ja suostutte niihin; sillä he tappoivat profeetat, ja te rakennatte heille hautakammioita» Luukk. 11: 47, 48.

Mutta kaiken tämän ohella ja jokaisessa tilaisuudessa kysyy Elämä meiltä: Kummalle puolelle sinä tahdot asettua? Tahdotko rakennella profeettain hautakammioita, tahdotko olla mukana heitä syyttämässä, ilmiantamassa ja tuomitsemassa, heitä ahtaallepanevalla parantamisellasi kivittämässä ja tappamassa, ollaksesi siten osallisena profeettain vereen; vai tahdotko olla mukana itsealotteellisessa, luovassa ja itsensäunohtavassa henkisessä työssä? — Minkä osan sinä valitset?

J. R. Hannula
1922: 179—183

KAKSI TIETÄ

Kun tässä aion puhua kahdesta tiestä, niin en silloin ajattele asiaa tavallisessa ihmisten jaotuksessa »suruttomiin» ja »uskovaisiin»; pikemmin niin, että ajattelemani kaksi tietä sisältyvät »uskovaisiin», tai paremmin: pyrkijöihin. Nämä nyt ajattelemani kaksi tietä näyttävät voivan kulkea limittäin, rinnan; kenties hyvinkin pitkälle. Ja niille on vaikea antaa täsmällistä nimeä, mutta niitä saattaa jotenkuten ymmärtää.

Molemmille teille näyttää olevan yhteisenä lähtökohtana se, että ihminen herää näkemään elämässä ja asioissa yleensä kaksi puolta, joita hän voi nimittää käsitteillä hyvä ja paha, totuus ja valhe, viha ja rakkaus, j.n.e. Tästä yhteisestä lähtökohdasta voivat tiet erota, kunnes ne kenties joskus taas yhtyvät. Nimitämme näitä teitä nyt vain ensimmäiseksi ja toiseksi. Nämä nimitykset ovat asialliset siksi, että se tie, jota aiomme ensimäiseksi kuvata, sulautuu joskus toiseen, eikä päinvastoin.

Nämä kaksi tietä ovat yhtä, ei vain siinä, että niissä molemmissa osataan erottaa totuus ja valhe, hyvä ja paha, vaan vielä siinäkin, että niissä molemmissa toivotaan pahan ja hyvän olevan siinä suhteessa toisiinsa, että paha ikäänkuin vähenisi ja hyvä ikäänkuin lisääntyisi. Mutta sitten tästä, tästä toivomuksesta, saattavat tiet lähteä vähän eri suuntiin. Ensimäinen tie muodostuu siitä, että katse kiinnittyy mietti-

mään, kuinka saataisiin tuo paha, pahan mahti ja voima, vähennetyksi tai kokonaan poistetuksi. Taas toinen tie muodostuu siitä, että katse kiinnittyy miettimään, kuinka saisi hyvän, hyvän voiman, lisääntymään.

Juuri tästä lähtökohdasta tiet haaraantuvat. Ensimäisellä tiellä katse kiintyy siihen näkökantaan, että kunhan vain saadaan paha pois, niin hyvä pääsee rauhassa järjestämään kaikki asiat hyvin. He näkevät, tämän ensimäisen tien kulkijat, maailmassa niin paljon pahaa, valhetta, humbugia (niinkuin totta onkin), ja he ryhtyvät innokkaaseen työhön tuon pahan ja humbugin vähentämiseksi, tai jos mahdollista, sen kokonaan ja juuriaan myöten hävittämiseksi. He koettavat päästä perille pahan olemuksesta, keksiäkseen sen tyypillisimmät edustajat. Ja keksittyään jonkun, joka heidän luulonsa mukaan pitäisi olla pahin pahuuden edustaja, pahin humbugimestari, silloin he panevat hänet hengessään piirityksen, antaakseen hänelle jossain sopivassa tilaisuudessa kerrassaan musertavan iskun. Ja ellei yksi isku auta, niin toinen ja kolmas, yhä tehokkaampi. Sillä kun he kerran ovat lähteneet pahan kanssa painimaan, niin paha paljastautuu ja näyttäytyy yhä enemmän heille; paha piirittää puolestaan heitä, ja he joutuvat oppimaan yhä uusia keinoja pahasta, pahan hävittämisestä.

Tämä nyt on se ensimmäinen tie. Limittäin tämän rinnalla kulkee sitten toinen tie, tie, jossa ihminen kiinnittää katseensa hyvään, koettaen, jos mahdollista, lisätä hyvän voimaa. Ja kun hän puolestaan näin on alkanut ikäänkuin hyvän kanssa painiskella, paljastuu taas hyvä yhä enemmän hänelle, ja hyvä puolestaan opettaa hänelle myös yhä uusia keinoja.

Tämä toinen tie kulkee limittäin edellisen rinnalla, mutta ehkä vähän syvemmällä. Mutta vaikka se kulkee syvemmällä, ei se sittenkään ole nykyiselle ihmikunnalle enää vain e o s t e e r i n e n, salainen. Ainakin Uusi Testamentti tekee sen e k s o t e e r i s e k s i, julkiseksi. Siinä aivan avoimesti ja selvästi huokuu: asettukaa nyt, te taistelijat, intoilijat ja kiivailijat, te, jotka tahdotte pahan vähentyvän ja hyvän lisääntyvän, asettukaa te nyt Isän, Luojan, kannalle. Koettakaa hengessänne ajatella ja ymmärtää, että maailman ja ihmiskunnan Isä ja Luoja on ennättänyt työssään juuri näin pitkälle, juuri tähän kohtaan. Hänen työnsä, ihmiskunta ja kaikki muu, ei ole vielä valmista, ei ole ennättänyt tämän pitemmälle. Ja sentähden se ei myöskään ole täydellistä, sopusointuista. Mutta pitäisikö nyt hävittää tämä keskeneräinen ja epäjärjestyksessä oleva työ? Ja ne rakennusja alkuaineet, jotka juuri ovat valmistamisen ja työn alla? Vai eikö olisi parempi, jos tekin asettuisitte myönteiselle, luovalle kannalle? Silloin tuo huono ja epätäydellinen voisi myös rauhassa, teidän kauttanne ja avustamananne oppia etsimään ja löytämään hyvää, täydellistä itsessään. Kenties se, tuo paha, onkin alistettu muuttuvaisuuden, syntymän ja kuoleman, purkautumisen lain alaiseksi siihen asti, kunnes se on itsessään oppinut rakentamaan sellaista, joka ei enää ole — jonkun asteettaisen mittapuun mukaan — p u r k a m i s e n tarpeessa, eikä sentähden ole enää sidottu vaihtelevaisuuden lakiin, purkamisen ja uudelleentekemisen lakiin, s.o. syntymän ja kuoleman lakiin. Ja sentähden, jos te, jotka niin innokkaasti tahtoisitte pahan vähenevän ja hyvän lisääntyvän, jos te tahdotte liittyä minun, Luojan, työtovereiksi, niin älkää te ryhtykö hävittämään minun keskeneräistä tekoani, vaan ryhtykää te pikemminkin luomaan, auttamaan Minua, s.o. herättämään, lietsomaan ja tukemaan pahassa olevaa hyvän mahdollisuutta ja voimaa.

Tietenkin ihmiset alkutaipaleella vaappuvat näiden kahden tien välillä. Toisina hetkinään he haltioituvat ja tahtoisivat antaa kaikkensa hyvän puolesta, toisina hetkinään he taas vimmastuvat taistelemaan pahaa vastaan. Ja niinä hetkinään he ovat niin varmasti näkevinään, että juuri niin, eikä mitenkään toisin, heidän on meneteltävä. Parhaimmallakaan tahdollaan he eivät kykene — niin he saattavat itselleen selittää ja sanoa —, löytämään muuta ratkaisua asialle. Ja taas seuraavalla hetkellä he, kukaties, sen toisen ratkaisun kumminkin löytävät: he ovat valmiit sulkemaan suojelevaan syliinsä jonkun kirkuvan ja parkuvan epätäydellisen olennon, ollen viimeiset vaatimaan häntä tilille tai pitelemään häntä kovakouraisesti. Ja he eivät ymmärrä — toistaiseksi, — että juuri siinä on se heidän etsimänsä »toinen ratkaisu». Sillä eihän tarvitsisi muuta: lakkaisi vain huhtomasta ja iskemästä; jatkaisi, laajentaisi ja syventäisi vain tuota auttavaa ja suojelevaa näkökantaa, tekisi sen kokonaan pääsisällöksi elämässään.

Siinä ne ovat nyt nämä molemmat tiet.

Mutta jos ihminen vaappuu pääasiallisesti vain tuolla ensimäisellä tiellä, silloin hänen on hyvin vaikea ymmärtää tätä toista tietä. Ainakin jossain määrätyssä tapauksessa, juuri s i i n ä tapauksessa, joka nyt erityisesti on sattunut hänen kohdalleen, on tullut hänen tielleen, juuri siinä hänen asiassaan h ä n e n on totisesti vaikea löytää muuta ratkaisua kuin antaa »terveellinen» isku, herättävä huomautus — joko suoranaisesti tai välillisesti — sille pahalle, tai pahan edustajalle, joka erityisesti hänen kohdalleen on sattunut. Se, tuon iskun antaminen, tuo pahan nujertaminen, tuntuu olevan kuin hänen pyhin ja okkultisin velvollisuutensa; että ihan on kuin Jumala olisi häntä erikoisesti ajatellut sen tehtävän suorittajaksi. Siinä innostuksensa haltioitumisessa hän saattaa kenties ymmärtämyksellä sääliä veljiensä yksinkertaisuutta, kun he eivät jo älyä minkä tärkeän asian puolesta hän taistelee. Sillä jos he sen älyäisivät, silloin he liittyisivät häneen, ja he tekisivät yhteisin voimin kerrassaan puhdasta siitä tai tuosta pahasta.

Niin hän arvelee.

Ja niin se on sillä tiellä.

Mutta voimmehan kuitenkin aavistaen olettaa, että se toinenkin tie on olemassa. Ainakin luulisimme Jeesuksen Kristuksen opetuslapsien kulkevan sitä toista tietä. Ja tutkiessamme millä tiellä me itse kukin kuljemme, ei meillä, ei ainakaan tämän kirjoittajalla, ole muuta mittapuuta, kuin tämä: jos minun joskus tekisi mieli antaa »terveellinen» isku »pahalle», tai, toisessa asteessa, taas vuorostani sille, joka noin taistelee ja pahalle iskuja antaa, silloin minä saan heti ymmärtää, että minä vielä vaappuilen

ensimmäisellä tiellä. Ja minun täytyy taas arvioida itseäni uudelleen, syventyäkseni siihen tiehen, jossa ei anneta iskuja pahalle, jossa ei taistella pahan hävittämiseksi, mutta tehdään kuitenkin työtä kaikin voimin; tehdään työtä hyvässä, hyvän itsensä sisässä.

Niin: ihmeelliset ovat Herran tiet! Tutkistele, sieluni, niitä yöt ja päivät.

J. R. Hannula
1922: 206—210

Kirjallisuutta:

Seikkailu Rosenkreuziläisten luona niminen t:ri Franz Hartmannin kaunokirjallis-salatieteellinen teos on äskettäin Kyllikki Ignatiuksen suomentamana ilmestynyt. K. O. Y. Tietäjän kustannuksella. Hinta nid. 15:—, sid. 20:—.

Tästä kirjasta kuulin erään lukijan sanovan: Ihmeellistä, vaikka olenkin vuosien kuluessa lukenut ylipäänsä kaiken teosofisen kirjallisuuden, niin oli tämä kirja sittenkin kuin hauska ja mielenkiintoinen yllätys, erittäinkin siksi, että siinä tulee elämä ja toiminta to'sillä tasoilla niin elävänä ja todellisena vastaan me.

Ja niinhän se onkin. Itse tekijänkin mielestä on se kokemus, josta kirjassa puhutaan, »kuitenkin niin kovin ihmeellinen, että tuskin voi pitää sitä muuna kuin unena», niinkuin tekijä kirjansa alussa sanoo. Kirjan esitys ja vuoropuhelu onkin miellyttävän ihastuttavaa, rohkaisevan syvällistä ja viisasta; paljon kokeneen miehen luomus. Sellaista kirjaa voi lukea elähyttyäkseen kuka tahansa. Sen voi lukea ainakin viehättävänä kaunokirjallisena esityksenä unesta, johon kertoja oli nukahtanut jossakin Alppien rinteillä, joutuen sisäisessä maailmassa kosketukseen, seurusteluun ja keskusteluihin viisaitten adeptien ja mestarin kanssa — jota kaikkea lukija saa ilokseen ja opikseen seurata, kuunnella ja ihailla —, kunnes kertoja, oman uteliaisuutensa viehättämänä ja mestarinsa famuluksen avustamana, joutuu vedenneitojen kuningattaren lumoihin, jolloin »aistillisen nautinnon huuma käy läpi ruumiini... Vielä hetki, enkä enää tiedä mistään». Uneksija herää. Kuitenkin valkoinen liljannuppu takin napinreijässä ja loistavan puhdas kultakimpale taskussa, jotka kertoja oli adepteilta unessa saanut, jäivät pysyväisiksi muistoiksi siitä, ettei uni suinkaan ollut pelkkää harhaa. Ja vieläkin pysyväisemmäksi muistoksi jää heränneelle kertojalle se, kun hän tapaa kotinsa pöydällä kirjan: »Kuudennen- ja seitsemännentoista vuosisadan rosenkreuziläisten salaiset merkit», jonka ensimäisellä sivulla oli unessa tavatun mestarin lyijykynällä kirjoittama, osaksi valittava, osaksi rohkaiseva omistus.

Lyhyesti siis: puhdas- ja syvähenkisen kaunokirjallisuuden harrastajille on tämä kirja parhainta luettavaa. Sisäisen tien kulkijalle on siinä paljon arvokasta, tavallaan kuin vertauskuvissa esitettynä. Onpa melkein kuin lukijakin, herettyään lukemasta, tapaisi takkinsa napinreijässä valkoisen liljannupun ja taskussaan loistavan puhtaan kultakimpaleen.

J. R. H.
1922: 222—223

VALKOISEN JA MUSTAN VELJESKUNNAN OSUUS SODASSA

Me Europan n.s. kristityt kansat olemme nyt tavallaan (ei, vaan todellisuudessa) joutuneet siihen unelmiemme ja haaveittemme tuomion- ja tuonpuolisuuden aikaan, jota me vuosikymmenien ja vuosisatojen kuluessa olemme uneksien odottaneet, ja jonka odotuksessa ja toivossa me olemme kukin omalla tavallamme uurastaneet, kortemme yhteen tuoneet. Lienee niinollen syytä tarkkailla tilannetta ja niitä tekijöitä, jotka tämän aiheuttivat.

Kristityssä maailmassa puhuttiin niin paljon viimeisestä tuomiosta, sekä varustauduttiin sen varalle. Valtiot pyrkivät unelmiensa päämäärään diplomaattisin keinoin, samalla varustautuen, ikäänkuin toistensa peljätykseksi, mahdollisimman suuriin aseellisiin voimaryhmiin. Valtiollinen uskonto oli tuota kaikkea mukanaololaan siunaamassa, ikäänkuin jumalan nimessä pyhittämässä; puhuen samalla hirmuisesta tuomion odotuksesta.

Ja tuomio tuli. Se tuli yllättävänä ja hirmuisena. Mutta se tuli täsmälleen »tekojensa mukaan», se tuli sellaisena millaiseksi ihmiset itse harrastuksillaan olivat sen tehneet. Se tuli niin kauheaksi erittäinkin sentähden, että »valitutkin eksytettiin». Paitsi »kristillisiä» valtioita ja niiden uskontoja, antoivat myöskin itsenäiset aatteelliset, jopa suorastaan henkisetkin liikkeet itsensä huumaantua aseellisen voimankäytön hurmiolla. Kävi niin, että niinkuin valtioilla ja niiden uskonnoilla oli kullakin omat syynsä aseellisen voimankäytön välttämättömyyteen, samoin hukkuivat myöskin jotkut itsenäiset aatteelliset ja henkiset liikkeet taas omine välttämättömyyksineen sodan, aseellisen ja henkisen väkivallan voimankäyttöön. Tuomion romahdus ja tuska tuli tietenkin sikäli kauheampi, mikäli sotaan liittyivät nekin ryhmät, jotka jo olivat ikäänkuin ihanteessaan luvanneet ylläpitää uutta, veljellisyydessään inhimillisempää näkökantaa.

Mutta... sitten tulee loppumattomiin riittäviä filosofisia selityksiä: Emmehän me taistele alhaisen ja itsekkään asian puolesta, niinkuin valtiot ja valtiokirkot; me taistelemme ihmiskunnan onnen puolesta, totuuden ja aatteen puolesta, veljeyden ja uuden sivistyksen puolesta! Ja me tiedämme ja uskomme, että mei-

dän asiamme on pyhä, että valkoiset voimat ovat meidän takanamme, että Pyhä Valkoinen Veljeskunta sotii ja taistelee meidän riveissämme, että me, pyhien avulla, taistelemme pahaa, ja vääryyttä vastaan, Mustia Herroja vastaan!

Se on juuri tuo käsitys joka niin tehoo: Valkoinen Veljeskunta taistelee Mustia vastaan, tai: Kristus sotii ja taistelee Saatanaa vastaan. Ja jatkoksi puhutaan valkoisten voitosta ja mustien häviöstä sodassa.

Se riittää.

Nyt tahtoisin sanoa: Eivät Valkoiset sodissa voita eivätkä häviä; kyllä ne ovat Mustat, jotka sekä voittavat että häviävät. Tämä on näin sentähden, ettei Valkoinen Veljeskunta ollenkaan toimeenpane sotia, eikä ole niissä mukana sotimassa.

— Mutta missä Valkoiset, missä Pyhä Veljeskunta silloin on? Ovatko he eristettynä, ikäänkuin ulkopuolisina ja toimettomina katselijoina ihmiskunnan sodissa?

— Maltahan. Kyllä hekin ovat mukana, mutta omalla tavallaan.

— Millä omalla tavallaan? Ei suinkaan sitä voi olla mukana sodassa muulla kuin yhdellä tavalla: sotimassa?

— Annahan olla. Jos katsomme sotaa sielulliselta kannalta, niin huomaamme siinä kaksi, tavallaan vastakkaista sielullista ilmiötä...

— Pelkuruus ja urhoollisuus? Niinpä kyllä. Sehän on selvä.

— Niin, sekin on »selvä». Mutta sellainen jako on sen »vanhan» näkökannan mukaan.

— Ja mikä on se »uusi» näkökanta?

— Kyllä se myös on aina ollut, tämä uusi näkökanta. Se on vaan vähän syvemmällä, ikäänkuin sen vanhan sisällä.

— Selitä; ole hyvä.

— Niin, mutta kun se on syvemmällä, niin siinä ei riitä pelkkä selittäminen; sitä pitäisi ryhtyä kaivamaan. Tahdotko niinollen tarttua kanssani kuokkaan ja lapioon?

— Olkoon menneeksi.

— Katsos: pinnalla me näemme kunniakkaan urhoollisuuden ja raukkamaisen pelkurimaisuuden, mutta kaivaessamme syvemmälle, paljastuu meille eräs toinen sielullisen vastakkaisuuden pari...

— Voiton ja tappion pari? Niinkö?

— No jaa. Mutta se on sielullisesti samaa laatua tuon edellisen parin kanssa. On olemassa vielä eräs pari, ja se on tämä: yhdeltäpuolen merkillisen kummallinen hurmio ja riemu, toiseltapuolen suunnaton tuska ja kärsimys. Nämäkin parit ovat siinä suhteessa toisiinsa, että ne nousevat ja laskevat rinnan. Kun saadaan tuska ja kärsimys lisääntymään, lisääntyy myöskin sodan huormio ja riemu. Tai päinvastoin.

— Onkohan niin?

— Niin se on... Mutta nyt asian ytimeen: Kummanko osan Sinä tästä luulet tulevan Valkoisille, kummanko Mustille?

— No... jaa no...

— Niin, katsos, siinä se on se syvemmällä oleva »uusi». Mustat aina riemuitsevat sodan hurmiossa; yhtä hyvin kummallakin taistelevalla puolella. Mustat voimat ovat kummallakin puolella yllyttämässä ja innostamassa. Mutta tuo huormio ja riemu ostetaan kyynelillä, tuskalla ja kärsimyksellä; myöskin kummallakin taistelevalla puolen. Ja sen, nim. tuskan ja kärsimyksen, sen Mustat mielellänsä, niin kovin mielellänsä, jättävät Valkoisen Veljeskunnan kannettavaksi.

Siinä on Mustien ja Valkoisten osuus sodassa. Kun ihmiskunta typeryydessään sotii, on siinä aina saatanallinen riemu ja helvetillinen tuska. Riemun vievät mustat; tuskan saavat valkoiset. Ihmiskunnan sodissa Musta Veljeskunta hurmiossaan riemuitsee, mutta Valkoinen Veljeskunta saa aina olla mukana kantamassa ihmiskunnan tuskaa ja kärsimystä.

— Niinkö luulet?

— Sen tuntee omassa olemuksessaan.

— Ja mitä meidän nyt siis on tehtävä?

— Aletaan alusta uudelleen. Keskustellaan alusta alkaen uudelleen ja taas uudelleen, siksi kunnes todella pääsemme asiassa perille...

J. R. Hannula
1922: 244—247

LUOMISEN VOIMAVIPU

Pyhissä kirjoissa kerrotaan, kuinka Jumala luo sanallaan maailmoja ja pitää niitä voimallaan jatkuvassa liikkeessä.

Kysykäämme: Missä suhteessa me ihmiset olemme tähän luovaan ja ylläpitävään voimaan?

Jokainen ihminen on samalla kertaa sekä luotava että luova voima. Koska Jumala ja Jumalan voima on jollain tavalla ja jossain määrässä yksilöitynyt jokaisessa ihmisessä, tullut meissä tavallaan erikoisolennoksi, niin saattaa jokainen ihminen vielä omalla tajuntavoimallaan keskittyä — joko tietoisesti tai tietämättään, erehtyneessä luulossaan — erityisesti joko luotavan tai luovan osan kannalle; siis joko kielteiselle tai myönteiselle kannalle suhteessaan ympärillään ja sisässään tapahtuvaan luomistyöhön.

Ymmärrämme kyllä, ettei elämä ja Jumala kutsu meitä tajuiseen elämään ollaksemme kielteisellä kannalla; elämä kutsuu meitä kanssaan luomaan. Kielteisestä myönteiseen siirtymistä auttaa ja tukee ihmisen siveellis-henkinen pyrkimys. Pyhien kirjojen siveellis-henkisissä neuvoissa ja käskyissä tarjoutuu todellisia luovan voimavivun varsia, joihin ihminen saattaa tarttua, tullakseen siten itsekin siveelliseksi voimavivuksi hengen maailmassa. Esim. Jeesuksen viisi käskyä: älä vihastu, älä himoitse, älä vanno, älä tee pahalle vastarintaa, rakastakaa kaikkia muukalai-

siakin, muodostavat siveellisen voimavivun varsia sille, joka niihin käytännöllisesti tarttuu. Jokainen, joka käytännössä pysyy näissä käskyissä, muuttuu itsekin siveellis-henkisen voiman vivuksi sisäisessä maailmassa, joka kannattaa luomistyön luotavaa maailmaa. Ajatellaan: jos me n.s. kristillinen maailma olisimme pysyneet näissä Jeesuksen viidessä käskyssä, emme olisi antaneet minkään houkutella itseämme niistä pois, silloin me olisimme muodostuneet siveelliseksi voimaksi ja avuksi koko muulle ihmiskunnalle ja maailmalle. Mutta kun me kristityt väkivaltaisuuksinemme luovuimme mestarimme käskyistä — ja samalla tietysti Kristuksen voimavivusta, jättäen sen ristinä hänen kannettavakseen — ja tartuimme aineellisen ja siveellisen vallan valtikkaan ja väkivallan miekkaan, silloin kristillinen maailma jäi kielteiseksi: Kristus jäi kantamaan ristiksi muodostunutta voimavipuaan oikeaoppisten valtioiden, kirkkojen ja seurojen takana, niiden epäilemänä ja hylkäämänä.

Tältä samalta kannalta on hyvä oppia ymmärtämään myöskin teosofista liikettä. Paitsi paljon älyllistä valaistusta elämän suuresta laista, jälleensyntymisestä ja karmasta, tarjottiin siinäkin siveellis-henkinen voimavipu, johon aikamme totuudenetsijät saattoivat tarttua. Se vipu sisältyy Teosofisen Seuran lupaukseen: Me muodostamme yleisen veljeyden ytimen. S.o. me emme anna jonkun ilmenevän seikan, niinkuin rodun, kansallisuuden, uskonnon tai yhteiskunnallisen aseman, pirstota joukkoamme. Ja jos teosofisen liikkeen ulkoinen johto olisi todella kyennyt ja uskaltanut seistä lupauksessaan, pannen itsensä alttiiksi kaikelle sille, mikä olisi vyörynyt sen päälle ja kannettavaksi silloin, kun se olisi pysynyt omassa lupauksessaan, silloin se olisi muodostunut siveelliseksi voimaksi ihmiskunnan nykyisissä kohtalokkaissa vaiheissa. Se olisi todella tullut uuden sivistyksen siemeneksi, kansainvälisen, uskontojen ja yhteiskuntaluokkien välisen lähentymisen sillaksi. Mutta kun teosofisen liikkeen johto on jo useamman kerran, ehkä omien joukkojensa vaatimuksesta ja painostamana, jonkunlaisella pannajulistuksella kieltänyt ja vapauttanut itsensä niistä toimivista jäsenistään, joiden kanssa yhdessäoleminen tuntui tulevan liian velvoittavaksi ja raskaaksi, ja kun se viimein unohti lupauksensa kansojenväliselle veljeydelle niin täydellisesti, että se maailmansodassa painosti keskusvaltojen nujertamista ympärysvaltojen aseilla, silloin se samalla oli päästänyt kädestään sen siveellisen voimavivun varren, jonka varassa muukin ihmiskunta olisi osannut omaksua hiukan yleisinhimillisemmän ja veljellisemmän maailmankatsomuksen.

Jos me kristillisenä kirkkona ja teosofisena liikkeenä — sensijaan että me nyt olemme antautuneet vain älyllisiin selvittelyihin maailmansodan välttämättömyydestä, yleensä epäveljellisen ja epäinhimillisen syyttelemisen ja riitelemisen välttämättömyydestä, ja sitten, rauhattoman ja sairaan omantuntomme voiteiksi, kenties harjoittaneet mikä minkinlaista hyvänteketeväisyyttä — jos me sensijaan yhtä kiireellisen hanakasti tarrautuisimme Jeesuksen Kristuksen viiteen käskyyn ja omaan teosofiseen lupaukseemme ihmiskunnan yleiselle veljeydelle, silloin uudet maat ja taivaat, uudet Jerusalemit ja uudet sivistykset pikemmin keskellemme laskeutuisivat.

Kirkko on kyllä varannut itselleen omituisen päänalasen: Ihminen on kokonaan huono, eikä voi tulla hyväksi. Mutta siitä kuilusta meidän pitäisi itsekunkin pyrkiä pois. Uskokaamme Jumalaan ja hyvään itsessämme ja muissa. Mutta ensin itsessämme. Itsessämme täytyy meidän ensin käytännöllisesti todeta Jumala ja hyvän voima. Sitä kokeaksemme on hyvä tarttua siihen vipuun, jossa varsina ovat edellä mainitut Jeesuksen Kristuksen viisi käskyä ja meidän teosofinen lupauksemme yleisinhimilliselle veljeydelle.

J. R. Hannula
1922: 273—276

MIKSI MINUSTA TULI TEOSOFI

Tai oikeastaan minulla olisi kaksi solmua: miksi tulin teosofiksi, ja miksi tulin ruusu-ristiläiseksi. Sillä ne ylimenokohdat olivat kylläkin vähän erilaiset, vaikkeivät niin paljoa itsessään, niin kuitenkin minun kehitykseni kannalta katsoen.

Siihen aikaan, jolloin tutustuin teosofian sanomaan, olivat kirkolliset opit ja niiden puristus minussa jo lauenneet. Minulta kysymättä minut oli pienenä lapsena niihin puristettu. Mutta, kaikista lapsen ja nuorukaisen vilpittömistä kyselyistä ja ponnistuksista huolimatta, eivät kirkolliset opit ja niiden rautainen kouristus voineet tavata sielustani sitä sisäistä silmukoitumiskohtaa, josta järkeni kyvyt ja sydämeni lahjat olisivat voineet lehdilleen versoa ja kukilleen puhjeta. Se oli ollut enemmän kaamea viikatemies kuin lempeä puutarhuri minun sieluni pelloilla ja henkeni viinimäessä.

Mutta mihin eivät kirkolliset opit valmiine kaavoineen, ulkoisine sijaissovittajineen ja loppumattomine kadotuksineen kyenneet, siihen kykeni teosofia. Se tuli luokseni kuin vapauttaja, kuin vieno iltatuulen henkäys, jossa kuiskii ikuisuuden henki, jossa sieluni siivet saattoivat avautua lentoon. Silloin minun ei tarvinnut kysyä: miksi? Minun sieluni lensi vain ihastuksissaan henkeni mukana niille maille jossa ruoho kasvaa ja kukat puhkeavat, ja ruumiinikaan ei voinut kauaksi aikaa jäädä paikalleen; sekin seurasi mukana, tarjoutuen siksi maaksi, jossa sieluni kukat ja henkeni niinipuun oksat kenties joskus voitaisi istuttaa.

Se oli sitä aikaa.

Vähitellen heräsin tietoiseksi asioiden uusista puolista ja käänteistä. Paitsi tietoa jälleensyntymisestä, ihmishengen ikuisesta elämästä, joka tieto oli ensikädessä vapauttanut sieluni ja auttanut sen lentoon, tulin myös tuntemaan ihmisten henkisen veljeyden. Niinpä huomasinkin, että ihmisten veljeys juuri oli se luvattu maa, johon teosofian vapauttamina ja sielumme lennossa olimme ajautuneet. Henkemme lennossa me olimme lupautuneet elämään veljeyden elämää. Vain se lupaus ja sen seuraaminen antaisi vapauttavalle lennollemme todellisen ja pysyväisen arvon.

Mutta sellainen hengen riemullisessa vapaudessa annettu lupaus laskeutuu hitaasti ihmisten aivotajuntaan. Vanhat totutut tavat seuraavat kiinteästi mukana. Niinpä veljeskuntamme keskuudessa ilmeni pian toisia mittapuita kuin veljeys. Niitä oli niin monenlaisia. Eripuraisuudellaan ne pian myrkyttivät sydämen; ja huulet niin mielellään lörpöttelivät myrkytettyä kieltään. Se vei meidät siihen, että ajoimme veljeyden ulos pelloiltamme. Se pakeni alamittaiseksi katsotun, kelvottomaksi luullun ja hyljätyn veljemme muodossa.

Taas kävi kylmä viima, ja sieluni kukat kääntyivät alas. Hän, tuo kelvottomaksi luultu, ei ollut veljemme enää. Veljeys oli peittynyt. Me olimme jyliseviä hurskaita pyhässä korkeudessamme. Hän, tuo kelvottomaksi luultu ja tuomittu, oli heitetty yksinäisenä menemään helvettejä päin.

Sieluni lintu säikähti taas. Niin korkealla, niin ankaran pyhyyden korkeudessa, oli ilma liian kylmää. Sieluni lintu ei osannut laulaa eikä lentää. Sitä vaadittiin laulamaan kylmiä ja kovia lauluja. Siksi se tunsi taas jäätävän rautakouran puristusta rinnassaan.

Ja vihdoin minun älyllinen huomioni kääntyi sieluni linnun siipiin. Se ei lentänyt enää. Se ei tahtonut lentää päin kylmiä kallioita.

Niin piti minun ryhtyä tutkimaan tilaani. Olimmehan raivanneet tiemme pyhyyden lumipeitteisille vuorille; olimme heittäneet syntiseksi luullun ja kelvottomaksi tuomitun veljemme helvettejä päin. Olihan taivaamme puhdas ja valkoinen. Eikö siis kaikki ollut niinkuin olla piti? — En ollut aivan varma. — Oliko minun osani täällä, missä jyrisevä hurskaus tuomioitaan julisti? Tai missä minun lintuni siivet avautuisivat jälleen, missä sen laulu uudelleen soisi? — Täälläkö, taatusti hurskaitten veljien lumisilla huipuilla? Saattoiko sieluni laulaa täällä, jossa kelvollisten joukko valtoja piti, heitettyään sen syntisen veljemme helvettejä päin? Mihin suuntaan, oi sieluni lintu, sä lentänet nyt?

Ja niin soinnahti sen lintuni hiljainen ääni: Mä lennän helvettejä päin, sen syntisen veljemme luo!

Ja minä? Uskallanko lähteä mukaan? — Yksinkö? Mutta joukkohan meitä lie! — Veljet! Kuulkaa: Miksi kielsimme hänet, ja heitimme yksinään helvetin tielle? Emmekö viestiä hälle vie, ja luoksemme kutsuisi taas? — Jo järähti hurskasten joukko: Sä herjaat, vie pois, vain keljua puolustelet!

— Mä untako näin? Ei, se oli totta tuo: veljemme helvettiin heitetty on.

Jo tuskassa pelkoni haihtui pois. Näin korkealla ja kylmässä en sittenkään elää vois.

— Ja sen hyljätyn veljemme ääni kumajaa helvetistä päin: Hiljaa, varovasti. En tuskaa mä taakseni keräellä voi, ja siksi tuskan mä kanssani vein.

— Niin: nyt minunkin tie käy helvettejä päin, sen hyljätyn veljemme luo.

— Mutta syvimmässäni lauleli lintuni vapauttaan. Ja ruusutkin tuoksahti tuskasta taas. Ja rauhani laskeutui sieluni taa; työn ja tasapainon rauha se olkoon vaan.

Niin Ruusu-Risti sielussani syntyi. Se syntyi sinä pimeänä yönä. Se Ruusu-Risti sielussani elää, ja minä siinä myös.

J. R. Hannula
1922: 299—302

Ruusu-Risti 1923

USKOLLISUUS

Koko ihmiskunnan ja jokaisen ihmisen tajunnan takana on perikuva täydellisestä ihmisestä. Tämä tajunnan takainen perikuva laskeutuu vähitellen ihmisen päivätajuntaan, synnyttäen siinä käsitteen hyvästä ja pahasta. Mitä voimakkaammin ja uskollisemmin ihminen pitää mielessään hyvän, sitä paremmin ihmisen tajunnan takainen täydellisen ihmisen perikuva pääsee kotiutumaan ihmisen käytännöllisessä päivätajunnassa. Sentähden uskollisuus muodostuu kuin yhdistäväksi sillaksi ihmisen ylemmän ja alemman tajunnan välillä. Mutta vaikka ihmisen tai jonkun aatteellisen ryhmän edessä olisi kuinka korkea ihanne ja käsite hyvästä, niin ei se mitään auta, elleivät ihmiset ja aatteelliset ryhmät ole uskollisia kerran omaksumalleen ihanteelleen. Sentähden Jeesus Kristus hyvin useasti puhuu uskollisesta palvelijasta. Samoin Paavali sanoo uskollisuutta kaikkein tärkeimmäksi ominaisuudeksi Jumalan talouden hoitajilla.

Tämän taustan kannalta voisimme oppia ymmärtämään asemaamme ja tehtäväämme. Meidän ihmisten aseman ja tehtävän on Jeesus Kristus selvimmin ymmärtänyt ja elämällään ja opillaan esittänyt. Hän nimittää ihmisten ylintä johtoa taivaalliseksi Isäksi, joka asuu myöskin ihmisen henkisen tajunnan taivaassa. Ja ihmisten ainoa todella tärkeä tehtävä on oppia tämän taivaallisen Isän tahtoa täyttämään. Jeesus Kristus itse ymmärtää Isän tahdon olevan, että me ihmiset ymmärtäisimme olevamme taivaallisen Isämme poikia, ja että me niinollen eläisimme veljinä, keskinäisessä rakkaudessa kieltäytyen kohtelemasta toisiamme väkivaltaisesti. — Jeesuksen Kristuksen tarjooma apu ihmiskunnalle on siinä, että hän omalla olemuksellaan, elämällään ja opillaan paljastaa sekä Isän tahdon että sen, kuinka sitä käytännössä eletään. Ja tämän ihanan elämänymmärtämyksensä Jeesus Kristus paljastaa vuorisaarnan viidessä vapauttavassa käskyssä: Älkää vihastuko, älkää himoitko, älkää vannoko, älkää tehkö pahalle vastarintaa, rakastakaa toisiinkin yhtymiin lukeutuvia ihmisiä.— Näissä käskyissä Jeesus Kristus esittää sen käytännöllisen ohjeen, jota seuraamalla me voimme oppia löytämään Isän tahdon, oman korkeamman ihmisyytemme. Ja se ohje on annettu todella käytännöllisen vakavassa mielessä. Niinpä Jeesus sanoo: Joka purkaa yhdenkään näistä pienimmistä käskyistä ja sillä tavalla opettaa ihmisiä, hän on sanottava pienimmäksi taivasten valtakunnassa.

Voimme siis keskittää Jeesuksen Kristuksen elämänymmärryksen kahteen pääajatukseen, 1) että opimme ymmärtämään ja täyttämään taivaallisen Isän tahdon, johon perusohjeet annetaan vuorisaarnassa, 2) että nämä käskyt ovat todellisia, joita ei saa ruveta kaikenlaisilla selityksillä purkamaan.

Katsokaamme nyt tunnustuksellisia kirkkokuntia näiden kahden pääajatuksen valossa. Ensiksikin tunnustukselliset kirkkokunnat ovat menneet purkamaan Jeesuksen Kristuksen käskyt silloin, kun ne ovat selittäneet että saa m.m. tehdä pahalle vastarintaa, jopa siihen määrään, että yhteiskunnassa ja valtiossa saa »pahan» ihmisen tappaakin. Ja niin tunnustukselliset kirkkokunnat ovat olleet mukana ihmisiä teloittamassa, tekemässä n.s. oikeusmurhia. Samoin kirkkokunnat ovat olleet mukana ihmisten joukkoteurastuksessa antaessaan tunnustuksensa sodille, jopa ovat niitä itsekin alkuunpanneet. — Tällä tavoin tunnustukselliset kirkkokunnat ovat sekä elämällään että selityksillään ja opetuksillaan perinpohjin purkaneet oman mestarinsa sekä pienimmät että suurimmat käskyt.

Ja entä toinen: Isän tahdon täyttäminen? Kuinka voisi samalla kertaa täyttää Isän tahtoa ja opettaa muille sen täyttämistä, sekä samalla olla mukana veljiään tappamassa, olla selittämässä ja opettamassa, että meidän velvollisuutemme on vastustaa pahaa, aina »pahojen» ihmisten tappamiseen saakka?

Kun tunnustukselliset kirkkokunnat näin ovat joutuneet Jeesuksen Kristuksen elämänymmärryksen ulkopuolelle ja kun ne ovat kuitenkin tahtoneet pysyä Jeesuksen Kristuksen nimessä, ovat ne yrittäneet pelastaa asemaansa toisella yhtä kauhealla toimenpiteellä; ovat kukin korottaneet itsensä omine opillisine selityksineen ainoiksi oikeiksi Isän tahdon tulkitsijoiksi, julistaen samalla kevottomiksi ne veljensä, jotka eivät voi kieltää parempaa ymmärrystään ja asettua heidän selitystensä ja tutkintojensa kannalle; rikkoen siinä taas mestarinsa suoranaisen käskyn, joka kieltää julistamasta veljeään kelvottomaksi.

Nyt palaamme varsinaiseen asiaamme: uskollisuuteen. Minkä edessä ja mille tunnustukselliston kirkkokuntien yksityisten jäsenten nyt tulee olla uskollisia? Jeesus Kristus opettaa seuraajalleen: ainoa tärkeä on, että täytätte taivaallisen Isän tahdon, joka m.m. velvoittaa teitä siihen, että te kieltäydytte missään tapauksessa menettelemästä epäveljellisesti toista ihmistä kohtaan, kuulukoon hän johonkin sellaiseen ryhmään, johonka tekin kuulutte, tai kuulukoon hän toiseen ryhmään, mihin tahansa, uskonnolliseen, yhteiskunnalliseen, valtiolliseen tai kansalliseen, johon te ette kuulu. — Mutta

nyt se kirkkokunta jonka kasvatettavaksi olen lapsena joutunut tai johon minä lukeudun, asettaa omia selityksiään ja uskonkappaleitaan mestarin käskyjen tilalle, jotka itse pääasiassa hämmentävät mestarin käskyt, sekä ovat räikeässä ristiriidassa niiden kanssa. Kummalleko minun nyt yksityisenä kristittynä pitää olla uskollinen? Jeesuksen Kristuksenko käskyille, vaiko kirkkokuntani ja ryhmäkuntani käskyille ja selityksille?

Suuret ihmisjoukot tietenkin menevät ilman muuta kirkkokuntansa mukana. He menevät joko yksinkertaisessa tietämättömyydessään tai välinpitämättömyydessään. Heidän asemaansa emme siis tässä yhteydessä voi ottaa tutkittavaksi. Mutta on toinen ryhmä ihmisiä kaikissa tunnustuksellisissa kirkkokunnissa, jotka selvästi tajuavat, että heidän kirkkokuntansa on tärkeissä kohdissa ristiriidassa Jeesuksen Kristuksen opin kanssa. Ja juuri heille tulee silloin kysymykseen: kummalleko he ovat uskollisia? He koettavat aluksi olla joko ajattelematta asiaa, tai koettavat sovelluttaa yhteen ja palvella kahta herraa. Sillä he joko vaistomaisesti tuntevat tai järjellään ymmärtävät, että heidän asemansa tulisi jollain tavalla kiusalliseksi tässä ulkonaisessa maailmassa, jos he selvästi ja avoimesti omaksuisivat Jeesuksen Kristuksen opin. Sentähden he oman kirkkokuntansa ja lahkokuntansa painostamina alistuvat olemaan mukana jossakin sellaisessa opissa, selityksessä ja toiminnassa, jonka he selvästi ymmärtävät olevan vierasta Jeesuksen Kristuksen opille. He puolustautuvat vielä sellaisilla selityksillä, että he tahtovat olla ja pysyä uskollisina omalle kirkolleen ja ryhmälleen. Mutta he eivät tule ajatelleeksi, että he silloin kieltävät ja ovat uskottomia Jeesuksen Kristuksen opille ja taivaalliselle Isälle. He eivät tule ajatelleeksi, että he juuri silloin ovat allekirjoittaneet ylimäisten pappien kuolemantuomion Jeesukselle Kristukselle. He ovat antaneet tämän tapahtua mieluummin, kuin olisivat itse joutuneet oman ryhmänsä tuomittaviksi. Sillä juuri tuollaisia, todella harvoja Jeesuksen Kristuksen uskollisia seuraajia ovat kirkot veriin asti vainonneet, väkivaltaisesti tieltään pois raivanneet.

Kristittyinä meillä niinollen on syytä ajatella, missä ja miten ilmenee meidän todellinen uskollisuutemme, uskollisuutemme Jeesuksen Kristuksen esittämään elämänymmärrykseen ja taivaalliseen Isäämme. Mutta lisätkäämme samalla, että sama suhde vallitsee kaikissa aatteellisissa ryhmissä ja yhtymissä. Niinpä meillä teosofiseen liikkeeseen lukeutuvilla on yhtä suuri syy tarkistaa asemaamme. Meilläkin on oma lupauksemme u s k o l l i s u u s i h m i s k u n n a n y l e i s e l l e v e l j e y d e l l e. Ja kaikki mitä edellä on sanottu kirkollisesta liikkeestä, voidaan ilman muuta sovelluttaa teosofiseen liikkeeseen. Olisi hullua ja ikävää, jos joutuisimme myöskin teosofisessa liikkeessä siihen, että erikoiset teosofiset ryhmittymät, niinkuin Teosofinen Seura, Yleinen Veljeys, Antroposofinen Seura, Ruusu-Risti seura, y.m. kuuluttaisivat kristillisten kirkkojen tavalla, että vain tämä meidän seuramme on ainoa oikea teosofinen seura, ainoa oikea Valkoisen Veljeskunnan oksa ja kanava. Sellainen olisi kerrassaan hullua oikeaoppisuutta ja itsensä korottamista. Ja yhtä hullua olisi, jos teosofisen liikkeen erilaisten ryhmittymien johtajat ja opettajat selityksillään sitoisivat teosofisen elämänymmärryksen ja lupauksemme ihmiskunnan yleiselle veljeydelle joihinkin ihmiskuntaa pirstoaviin ryhmäohjelmiin, niinkuin valtioryhmien, yhteiskuntaluokkien j.n.e. Olisi ikävää jos teosofisten seurojen johtajat ja opettajat vastaisuudessa ryhmittyisivät esim. valtioryhmien mukaan niin, että he sanoisivat: Nyt on jokaisen oikean teosofin ja salatieteilijän annettava henkinen kannatuksensa juuri tälle nimitetylle valtiolle tai valtioryhmälle, jopa sotaan asti, vieläpä niin, ettei kukaan oikea salatieteilijä voi asettua puolueettomaksi siinä tai tuossa valtojen välisessä sodassa. Sellainen olisi todella arveluttavaa. Arveluttavaa olisi, jos joskuskaan teosofisen liikkeen erilaisten seurojen johtajat ja opettajat yrittäisivät tiedoittaa, että sen tai tuon sotivan joukon pyssyjen ja miekkojen takana taistelevat Jeesus Kristus, Buddha, Valkoinen Veljeskunta ja taivaallinen Isä.

Ei riitä sanoa, että olisi hullua ja ikävää, vaan se olisi kerrassaan henkinen kuolema sille aatteelliselle liikkeelle, jossa johtajien ja opettajien selitykset ja opetukset alkaisivat painua sellaiseen suuntaan.

Yhtä arveluttavaa olisi, jos he joskus yrittäisivät selittää, että oikea salatieteilijä ei voi olla kuulumatta siihen tai tuohon valtiolliseen tai yhteiskunnalliseen puolueeseen.

Meidän täytyy ottaa jotakin oppia menneisyydestä. Ja oppi on se, että me emme saa polkea jalkoihimme omaa ihannettamme, omaa lupaustamme, jonka olemme antaneet ihmiskunnan yleiselle veljeydelle. Me emme tarvitse emmekä saa sitä sitoa tai vaihettaa jonkun taistelevan valtion tai puolueen tai kirkkokunnan ohjelmaan. Sillä koko ihmiskunta kuuluu meille. Veljeysohjelmassa me olemme lupautuneet koko ihmiskunnalle. Me emme voi estää valtioita, puolueita tai kirkkokuntia toisiaan sortamasta, emme voi estää heitä sotia käymästä — jota ei taivaallinen Isämmekään tee — mutta me voimme kieltäytyä olemasta mukana taistelemassa, sotimassa ja riitelemässä.

Siis: uskollisuus — mutta mille?

J. R. Hannula
1923: 12—17

SYDÄMEN JA MIELEN PUHDISTUS

Teosofisina totuudenetsijöinä olemme tottuneet kuulemaan ja puhumaan opetuslapsen tiestä, puhdistuksen ja vihkimyksen tiestä.

Yrittäisimmekö tästä jotakin sanoa? Sanoisimme näin: Järjellisenä olentona ihminen saattaa suuntautua kahtaanne päin: astraalis-

fyysillisiin nautinnoihin ja valtaan, joka muodostaa hänessä alemman, kuolevaisen minän, sekä järkenä ylös- ja sisäänpäin, rakkaudessa totuuteen, Jumalaan, joka muodostaa ihmisessä ylemmän, kuolemattoman minän. Mutta käytännöllisesti ihminen on vain yksi minätajunta, joka muodostuu näiden kahden minän välillä, niiden molempien aineksista.

Tältä pohjalta katsottuna puhdistuksen tie olisi se, että ihminen käytännöllisenä minätajuntana, ylempään minäänsä liittyen, puhdistaa sydämensä ja mielensä astraalisen ja fyysillisen maailman nautinnosta ja vallasta.

Tämä olisi puhdistuksen tie. Mikä olisi vihkimyksen tie? Hyvin lyhyesti: kun ihminen käytännöllisenä minänä, totuuden rakkaudessa, avaa sydämensä ja mielensä ylemmälle minälle, Jumalalle, sekä lupautuu, vihkiytyy, sitä totuudessa ja rakkaudessa palvelemaan.

Se olisi vihkimyksen tie. — Mutta voisiko ihminen elää ja saada kokemuksia samalla kertaa molemmissa teissä? — Kenties. Riippunee vain siitä, miten ihminen tulee käytännöllisenä minänä toimineeksi. — Mutta kääntäkäämme nyt aluksi huomiomme puhdistuksen tiehen. Syvällä ihmisessä elää onnen kaipuu. Sen tuntee käytännöllinen minä. Alempi minä tarjoaa sen astraalis-ruumiillisissa nautinnoissa. Alempi minä herkuttelee ja viihtyy astraalis-ruumiillisissa väreilyissä. Se ajaa käytännöllistä minää työhön ja toimintaan. Mutta taatakseen alemmalle minälleen sen haluamaa onnea, tarvitsee käytännöllinen minä valtaa. Alemman minän elähyttämä ja kannustama käytännöllinen minä arvelee että sillä pitää olla valta ottaa kaikkea miellyttävää, ja sillä pitää olla valta työntää luotaan kaikkea epämiellyttävää. Ilman tällaista valtaa ei käytännöllinen minä luule voivansa vastata siitä, että alempi minä saisi nauttia onnestaan. — Ja niinhän astraalis-ruumiillisen nautinnon tavoittelussa ahertavan ihmiskunnan elämä onkin alituista kilpailua ja kamppailua vallasta. Tämä vallankäyttö vie ihmiset kaikkiin niihin tekoihin, joihin Jeesus Kristus viittaa viidessä käskyssään: tappamiseen, sukupuolivoimien väärinkäyttämiseen, vannomiseen, pahan vastustamiseen, muukalaisten eli toisiin ryhmiin kuuluvien halveksumiseen.

Mutta samalla ihmisen käytännöllistä minää kutsuu myöskin ihmisen ylempi, jumalallinen minä — sekin omissa luontaisissa harrastuksissaan itseään palvelemaan ja auttamaan. Ja mikäli käytännöllinen minä-ihminen siihen antautuu, sikäli hän astuu vihkimyksen tielle. Vasta silloin hän astuu myöskin sisäisen puhdistuksen tielle. Ennen sitä hän tavottelee ulkonaista puhtautta — sisässään sydämessään, hän edelleen nauttii astraalis-ruumiillisista värähtelyistä sekä tavottelee valtaa: hän vihastuu epämiellyttävälle, hän vannoo hyvän puolesta, eikä välitä toisissa ryhmissä elävistä ihmisistä. Mutta kun ihminen käytännöllisenä minänä vastaanottaa korkeamman minänsä kutsun, liittyen sitä totuudessa ja rakkaudessa palvellen auttamaan, silloin tulee myöskin sisäinen sydämen ja mielen puhdistaminen välttämättömäksi. Asia on näin: Jos me, ylempää minäämme totuudessa ja rakkaudessa palvellen, annamme sydämessämme ja mielessämme tilaa, vaikkapa vain kuin leikitellen, alemman minämme astraalis-fyysillisille värähtelyille, vie se joskus siihen, että me emme kykene ratkaisemaan, milloin olemme ylemmän ja milloin alemman minämme palveluksessa — koettelemuksen kriitillisenä hetkenä me antaudummekin alemalle minällemme, vaikka meidän olisi pitänyt auttaa alemman minämme antautumista ylemmälle. — Kun emme kuitenkaan voi käytännöllisessä minässämme unohtaa, että olimme lupautuneet ylemmälle minällemme, seuraa siitä toinen kumma: meissä järjestyvät asiat niin, että luulemme yhä edelleen palvelevamme korkeampaa minäämme. — Ja entä tunnusmerkit? Mikä on koetusluoti, jolla asemaamme mittailisimme? Kas: rakkautemme totuuteen muuttuukin vaativaksi oikeustajunnaksi. Totuuden, oikeuden ja ihanteen puolesta me vaadimme! Me pakoitamme! Ja katso: siellä me jo taistelemmekin, vallan ja voiman keinoilla. — Niinkuin muutkin? — Ei, me emme taistele niinkuin rosvot, alhaisissa himoissamme; me taistelemme niinkuin jumalan soturit, kaiken inhoittavan ja väärän hävittämiseksi, jotta tulisi maailmassa tilaa meidän ja jumalien yleville aatteille!

Näin käy yleensä, kun tunteet pettävät. Ensin päihtymys, ja sitten, päihtymyksestä herättyä, väkivalta. Niin kävi hurskaalle Nooalle, eksoteerisessa merkityksessä: päihtymyksestä herättyään hän kiroo sen, jonka luuli aiheuttaneen hänen paljastuksensa ja ilmiantonsa.

Tai jos ihmisellä on alunpitäen vielä väärä älyllinen ihannekuva sankarista, Mestarista, Jumalasta, juuri sellainen, jossa sankari taistellen raivaa tiensä Jumalan luo, niin hän on ilman muuta valmis tarttumaan vallan ja väkivallan valtikkaan. Häntä ei houkuttele nautinnot — hän on ylevä ja puhdas — mutta hän ei ole hankkinut älyllistä ihannekuvaansa, syvimmässään, rakkaudessa totuuteen, vaan, ainakin osaksi, vaatimuksessa oikeuteen. Siksi hän, ainakin osaksi, luottaa oikeuteen, eikä osaa uskoa totuuden ja rakkauden voimiin sinään. Siksi hän, oikeuden nimessä, taistelee, käyttää, toistaiseksi, valtaa ja väkivaltaa — raivatakseen maailmassa tilaa totuudelle ja rakkaudelle. Niinkuin ei totuus ja rakkaus itsessään olisi voimaa.

Ymmärrämmekö nyt, miksi on tärkeätä puhdistaa sydämemme ja mielemme? Se on siksi, että jos me annamme sydämessämme ja mielessämme leikitellen tilaa astraalis-ruumiillisille värähtelyille, silloin emme kykene ratkaisun kriitillisenä hetkenä ratkaisemaan valintaamme korkeamman minämme valossa ja kannalta. — Avuksi käytännölliselle minällemme sanoisimme vielä: jos tahdot oppia tuntemaan alemman minäsi, niin tiedä, että se eläimellisessa sokeudessaan kuvittelee nautintoa onneksi, ja että sinä sen elähyttämänä ja kannustamana joudut tavoittelemaan ja käyttämään valtaa ja väkivaltaa. Siitä sen tunnet. Sentähden: opi etsimään ja kuuntelemaan ylemmän minäsi ääntä, seuraa sitä uskollisella ja päättävällä ahkeruudella, hilliten ja kohdellen alempaa minääsi lempeydellä.

J. R. Hannula
1923: 63—66

AVATKAA PORTIT . . .

Ystäväni sanoi: Olen niin kuormitettu, ihan uupumiseen saakka.

Sen hän sanoi, ystäväni, jonka keralla olimme luulleet kulkeneemme erämaassa, jonka kautta ihmislapset vaeltavat alemman minänsä kuninkaallisesta Pimentolasta yhtä kuninkaalliseen, tai vieläkin kuninkaallisempaan, ylemmän minänsä Päivölään, valon valtakuntaan.

Ja hän, tuo vanha ystäväni, tuntuikin olevan liiaksi kuormitettu, niin kuormitettu, että matkamme sujui kovin hitaasti. Hänellä oli melkoiset mytyt hartioilla, joihin oli mättänyt yhtä ja toista. Ne olivat niitä verrattomia muistoja, jotka aina pitävät mielen kääntyneenä niihin menneihin aikoihin: Aatteles, mikä mainio mies se tuo isoisän isäkin, oli ollut. Hän oli raivannut korvessa, oikeassa suomalaisessa korvessa kuin jättiläinen. Ja se isoäidin äitikin oli ollut niin kultainen, niin päivänpaisteinen. Siinä päivänpaisteessahan se isoisän isäkin niin lämpeni, sähköistyi ja innostui. -- Niin että nämä muistot isoisän isästä ja isoäidin äidistä painoivat paljon ystäväni mytyissä. — Ja muisto äidinäidin isoisän hiihdosta, kilparatsastuksesta! Hän se vasta oli mainio mies: aina vaan seppeleitä, palkintoja ja kunniapalkintoja. Ne myöskin painoivat paljon ystäväni mytyssä, siinä toisessa mytyssä. Ja arvaa sen, että matkamme kävi hitaasti. Ystäväni mieli askarsi aina niissä mytyissä. Näyttipä niinkuin hän ei olisi saanut niitä milloinkaan järjestykseen. Niin että meiltä yhtenään sotkeutui matkan suunta erämaassa. Että meidän piti yhä uudelleen ja haparoiden etsiä ja määrätä matkamme suuntaa auringon, kuun ja tähtien avulla. Ja kun nekin niin monasti peittyivät pilviin.

Mutta tuolla, tuolla kuusikon suojassa, harppaa toinen ystäväni. — Hei kuulehan mies! — Mahtoiko hän kuulla. Vai muutenko vain kädellään heilautti. — Nyt hän jo häipyi kuusikon taa. — Ja me katsoimme toisiamme silmiin, minä ja se ensimäinen ystäväni. Oli niinkuin me olisimme siinä silmäyksessä tilanteemme ymmärtäneet. Niinpä olinkin sanovinani sydämessäni hänelle: Niin, kyllä kai. Joka oli merkitsevinään, että kyllä kai sinun, rakas ystävä, täytyy näitä myttyjä vielä kerran oikein tarkastaa. Jolloin hänen silmissään näkyi niin vakuuttava ilme. Se ilme oli sanovinaan: Niin, kyllä minun täytyy näitä myttyjä vielä järjestää ja tarkistaa. Niiden arvot ovat minulle sentään niin rakkaita. Ja niiden huoltavassa järjestelyssä on sentään niin paljon oppimista. Ja oli niinkuin hänen suupielessään olisi vielä värähdellyt tämänlaatuinen arvelu: Ja eiköhän tämä ole sentään minun lähin tehtävänikin, lähin velvollisuutenikin itseäni, omaisiani ja kansaani ja isänmaatani kohtaan. — Arveliko hän sen olevan myöskin ihmiskuntaa kohtaan, en oikein kuullut. Mutta kun se niin oli, niin se oli niin. Ja minun sydämessäni vääntyi jotakin: tietysti se oli, niinkuin sen uskottiin olevan, niinkuin sen vakuutettiin olevan. — Puristin ystäväni kättä. Kiiruhdin, niinkuin olisimme yhdessä kiiruhtaneet, käsikkäin, sen toisen ystävämme jälessä. Sen, joka oli kiiruhtaen häipynyt sinne kuusikon taa. Ja kun ennätin sen toisen ystäväni rinnalle niin minusta tuntui, niinkuin me nyt olisimme tässä kiiruhtaneet käsikkäin, minä ja se ystäväni. Minä olin niinkuin sanovinani hänelle: No, mutta pianpa sinä ne myttysi järjestitkin. — No jaa, oli hän sanovinaan. Ja yhdessä kiiruhtaessamme minusta näytti, niinkuin hänen povellaan olisi ollut hänen mainehikkaan isoisänsä isän tuuhean uhkea kuva. Olin niinkuin kuiskeessa kuulevinani, että tuossa kuvassa oli niiden molempien myttyjen ytimekkäin sisältö. Ja, merkillistä, samalla minusta alkoi tuntua ja näyttää, että se isoisän isä olikin ollut sen Päivölän valtakunnan viisas kuningas. — Ja ystäväni katseessa kuiski: Minä olen nähnyt sen isoisän isän. — Unessako, päivällä vai näyssäkö? Niinkö? — Oh, se kuva olikin hänen sisällään, hänen päässään ja hänen sydämessään. Hän, se ystäväni, oli kerran avannut sydämensä ja päänsä — ja se kuva oli sinne astunut. — Mutta, kah: sehän ei ollutkaan kuva: ystäväni päässä ja sydämessä eli ja hallitsi isoisän isän kuninkaallinen tieto, mahti ja viisaus. — Ja erämaa? Vain harhanäkyä, harhatuntoa. Sitä se erämaa olikin ollut. Mehän kävelimmekin kuninkaallisessa linnan puistossa. Ah, niin aurinkoisen kaunista, niin sulosointuisen ihanaa. Kuninkaan viisaus, tieto ja rakkaus tulvehti kaikkialle. Se oli lämpöä ja valoa, ja se oli elämää.

Mutta mitä näenkään: ystäväni istuikin vieressäni myttyineen. Voi, hän istuu taas mättäällä, nuo molemmat mytyt lujasti hartioillaan! Kuninkaallisen linnan valoisa puisto ympärillämme, ja ystäväni tuijottaa mättääseen! Ja kumma, kun minäkin katson tarkemmin, niin huomaankin olevamme keskellä autiota erämaata. Sen ensimäisen ystäväni kanssa. Ja kun sitten katson eteenpäin, niin mitä näenkään: eikös vaan se toinen ystäväni olekin taas harppaamassa siellä kuusikon takana. — Niin, ja tietysti hänellä taas on se isoisän isän kuva povella. Onkos? Mitä vielä: hän on jo taas avannut sydämensä, ja se kuva on astunut sisälle. Ja etteikös se taas yrittänytkin tulvehtimaan kuninkaallisena mahtina, voimana ja viisautena, hänen päässään ja hänen sydämessään. Tietysti. Siellä hän rauhallisen rytmikkäästi kävelee kuninkaallisen linnan puistossa, jossa kuninkaan rakkaus, tieto ja viisaus tulvehtii kaikkialle. Juuri niin, juuri siellä.

No, mutta nyt minä ymmärrän: kun kerrankin pääsisi näistä mytyistä! Ah, eikö niitä sitten milloinkaan saa järjestykseen?! — Ystävä, avataan yhdessä ne mytyt. Ripustetaan ne isoisän isän kultaiset muistot ja ne isoäidin äidin armaiset aarteet tuonne kukkaisiin kuusiin, petäjäisiin honkiin. — No eipäs: sillä jälkeentulevaiset erämiehet takertuisivat niihin. — Mutta sitä ei voi välttää. Heidän täytyy saada vuorollaan myttyjä kantaa. Ja tähystellä mättääseen. Ja mättää yhä uutta tavaraa myttyyn. — Voi tätä loppumatonta ja iänikuista myttyyn mättäämistä! Eikö siitä tule milloinkaan lop-

pua?! Te urhokkaat isoisän pojat, ja te armaiset isoäidin tyttäret: miksi te yhä vain tähystelette mättääseen, miksi te yhä vaan mättäätte myttyihinne kulunutta, kulunutta, kulunutta? Avatkaa sydämenne ja päänne, niin että se isoisän isän kuva voi astua sisälle. Sen, joka oli ollut sen Päivölän valtakunnan kuninkaana. Niinkuin se toinen ystävämme. Se, joka kävelee siellä kuninkaallisen linnan puistossa. Jonka päässä ja sydämessä tulvehtii kuninkaan voima, viisaus ja rakkaus.

Oi: avatkaa portit! Mutta missä? Päässänne ja sydämessänne.

J. R. Hannula
1923: 96—99

MIKÄ ON ELÄMÄSSÄ PYSYVÄISTÄ?

Kun he yhdessä kävelivät pitkin tietä, lopetti toinen pitkän puheensa jotenkin näin: lyhyen ajan kuluessa lakkaat sinä, ihminen, kävelemästä, syömästä ja pukeutumasta; et ole, tietääkseni, tilaisuudessa järjestämään pukujasi, ruokaaterioitasi. Se on järkitietoisuutemme proosa[1]-linen sanoma meille. Ja niin minä nyt pysähdyn kysymään sinulta, veljeni, mikä sitten pysyy?

— Itse olevainen, sanotaan.

— Niin, mutta sano, veikkonen, mikä se on se olevainen.

— Se on elämän n.s. ehdoton, jota mikään ei voi järkyttää.

— Mutta minä jo olen »järkytetty», minua voi järkyttää — minä kuolen ja lakkaan olemasta.

— Mutta ehdoton sinussa ei kuole.

— Osoita minulle ehdoton, se, mikä minussa ei kuole, ja anna minun tarttua siihen, sillä muuten minä hukun.

— No, tartu siihen: ota kiinni hänestä, siitä, joka sinussa k y s y y, niin olet ainakin päässyt alkuun.

— »Kysyy», sanot. Mutta minähän se juuri »kysyn», ja minähän se juuri hukun.

— Sinä hukut »tässä maailmassa», mutta elät ikuisuuden maailmassa.

— »Ikuisuuden maailmassa?» Niinkö sanot? Mutta ota huomioon: minä olen nyt »tässä maailmassa», tässä syömisen ja pukeutumisen maailmassa. Ja miksi minä tässä olen? Sanoppas!

— No, ainakin siksi, että olisit tilaisuudessa kysymään.

— Älä käännä leikiksi.

— Ei mitenkään.

— Siis, minä kysyn: onko m i n u n »ehdottomani» tässä maailmassa vain pelkkä kysymysmerkki?

— Hätäilet. Onhan »tässä maailmassa» muutakin, kuin syöminen ja pukeutuminen.

— Ja luuletko nyt, etten ole sitä nähnyt? Olen nähnyt ja kysynyt.

— Mitä olet nähnyt ja kysynyt?

— Joko sinä, veikkonen, käännyitkin kysyjäksi? Olkoon menneeksi. Minä vastaan: en vain minä häviä, joka tässä syön ja pukeudun, vaan sekin, joka minua ruokkii ja vaatettaa; sekin häviää, kaikkine ruokatavaroineen ja kangaspakkoineen.

— Mutta vielä, sittenkin.

— »Vielä», sanot. No, onhan kansantalous, yhteiskuntatalous, j.n.e. Enkö olisi kaikkea sitä nähnyt, kaikesta siitä kysynyt? Olen kysynyt ja olen nähnyt. Vai luuletko yhteiskuntatalouden ja kansantalouden olevan jotain, jos se erotetaan leivästä ja vaatteesta?

— V a l t a, näes.

— »Valta?» Siis politiikka! Oh, onhan niitä: Iso-entente, Pikku-entente, Keskusvallat ja Ympärysvallat! Kyllä ne näen: kaikki katoavaista. Katoavat ympärysvallat ja niiden politiikka, katoavat keskusvallat ja niiden politiikka. Mutta minähän tahdonkin kysyä ja tietää: missä on se, »tässä maailmassa», jossa tajuaisin sitä »ehdotonta», pysyväistä, ikuisesti olevaista?

— Etene!

— »Etene», sanot sinä, veljeni. Älä luule, etten olisi edentynyt! Kyllä näen: on evankeelinen kirkko, protestanttinen kirkko, katoolinen kirkko...

— Niin, ja entäs muhamettilainen, buddhalainen...?

— No nekin. Nekin kaikki katoavat. Aikanaan. Näen sen ymmärrykseni johtopäätelmässä.

— Etene vielä!

— Minä etenen: on Teosofinen Seura, Yleinen Veljeys, Antroposofinen Seura, Ruusu-Risti Seura. Nekin kerran katoavat. Vai tahtoisitko nyt sanoa, etteivätkö ne koskaan katoaisi?

— En suinkaan, en mitenkään. Mutta minä sanon: Etene!

— Mutta mihin? kysyn minä. Sillä minä näen lopulta, niinkuin kuninkaallisesti viisas Salomo; kaikki katoaa auringon alla! Turhuutta kaikki! Vai mitä, veljeni?

— Mutta etkö enää pääse etenemään?

— Etenemään? Sinä kiusallinen ihminen! Pääsikö Salomo etenemään? Sano!

— Salomo? Joko sinäkin takerruit Salomoon? Salomo eteni pitkän matkan, työn kautta. Kunnia hänelle. Hän oli tavallaan päässyt kaiken sen läpi, joka katoaa. Hän tiesi ja tunsi sen.

— »Hän tiesi sen», sanot. Mutta minäpä lisään: tietokin katoaa! Niinkuin eräs toinen viisas, apostoli Paavali, sanoo. Näin hän sanoo: »profetoiminen, se katoaa, ja kielillä puhuminen lakkaa, ja tieto katoaa». Mitäs sanot?

— Aivan niin. Siis: eteenpäin! Sillä nekin ovat vain ilmauksia jostakin, joka ei katoa.

— »Ilmauksia jostakin». Mutta älä vaan taas, veli rakas, puikahda tuohon »ehdottomaan». Minä pyydän: älä puikahda siihen, älä mitenkään. Sillä minä olen nyt »tässä maailmassa», ja juuri tässä maailmassa minä tahtoisin löytää sen, joka ei katoa.

— Minä suuresti kunnioitan ja ihailen sinun peräänantamatonta pyrkimystäsi.

— Älä pilkkaa. Sillä minä en jaksa enää.

— Niinkö?

— Niin juuri: minä en jaksa. Sillä, kuuletko: elämä on kaikkialla julmaa, rakkaudetonta kidutusta...

— Rakkaudetontako? Astu, veikkonen, astu juuri nyt, koko askel!

— Astu? Mihin?

— Siihen t y h j ä ä n paikkaan!

— Mihin t y h j ä ä n? Koko maailma on tyhjä; se on kerrassaan tyhjä: julma, rakkaudeton!

— Mutta siksipä juuri kehoitankin: astu askel eteenpäin!

— Mihin? Sano!

— Oletko nyt, veljeni, vallan kykenemätön tekemään johtopäätöstä omasta tuskallisesta huudahduksestasi? Sillä jos maailma ja elämä on tyhjä ja tarkoitukseton juuri siksi, että se on julma, rakkaudeton, niin onhan yksinkertainen ja selvä johtopäätös tämä: rakkaus vain onkin sitä, joka meissä ihmisissä on ikuista, katoamatonta. Ja vaikkei Salomo sitä olisi keksinyt, niin mikään ei estä sinua sitä keksimästä.

— Minuako? Keksimästäkö?

— Juuri sinua! Ja muista vielä, että onhan sama viisas Paavali, johon itse äsken niin kauniisti ja asiallisesti vetosit, onhan hänkin, varmasti, sen jo keksinyt. Sillä hän oli — älä nyt mitenkään loukkaannu, kun sen sanon — yhtä vilpitön ja peräänantamaton kuin sinäkin, veljeni, eikä hän siis mitenkään sallinut Salomonkaan, ei edes enkeleitten taivaastakaan, sitoa pyrkimys- ja etenemisvapauttaan. Kuule siis, mitä Paavali myös sanoo: »rakkaus ei koskaan häviä».

— Häh? Mitä sanoitkaan?

— Paavalihan se vaan niin sanoo: »rakkaus ei koskaan häviä».

— Ah, mutta mitä sekään auttaa: maailma on julma, ja siinä ei ole rakkautta, tuota ikuista ja häviämätöntä.

— Ainaista epäilyä, tiedolla pönkitettyä. Oikein sanoi Paavali: tieto ei riitä, tieto katoaa. Mutta salli minun sanoa ja lisätä jotakin.

— Sallin mielelläni. Puhu.

— Katsos: täytyy s y n t y ä. Tieto ei riitä. Täytyy s i s ä i s e s t i s y n t y ä. Ota siis t i e d o l l a vastaan r a k k a u s. Sillä rakkaus on synnyttävä ja luova voima.

— »Synnyttävä», sanot. Se siis ei taistele?

— Ei, se on aseeton. Se luo synnyttämisen kautta kaiken sen »pahan» sisässä, jota ihanteellinen väkivalta koettaa tukahuttaa, tai raivata pois ihanteellisen ja »hyvän» tieltä.

— No, nyt minäkin vihdoin alan saada langan päästä kiinni: rakkaus on itsessään ikuinen, synnyttämisen, sisäisen synnyttämisen kautta luova ja muuttuva voima. Kaikki muuttuu rakkaudessa synnyttämällä. Mutta voi kuinka siihen on vaikea päästä käsiksi! Tarkoitan, että sitä on vaikea ottaa ymmärrykselliseksi lähtökohdaksi elämässä. Ja kun vielä, kaiken lisäksi, meille on tupattu selittämään, että pitää taistella ja käyttää väkivaltaa Jumalan nimessä ja hyvässä tarkoituksessa, milloin missäkin asiassa. Sehän se niin sotkee ja pimittää. Mutta nyt alan ymmärtää: meidän pitää rakkaudessa synnyttäytyä, sekä toimia, puhua ja keskustella niin muodostuvalta näkökannalta.

— No juuri niin. Mutta lopettakaamme tämä nyt sopusoinnussa, ja keskustellaan seuraavalla kerralla itse rakkaudessa synnyttäytymisestä, samalla heti alussa sopien, että kaikilla henkisillä liikkeillä on sen verran pysyväisyyttä ja kantavuutta, minkä verran ne asettavat veljellisen suvaitsevaisuuden ja rakkauden lähtökohdakseen, ja minkä verran ne käytännön kriitillisellä hetkellä siinä pysyvät.

J. R. Hannula
1923: 176—180

RAKKAUDESSA SYNNYTTÄYTYMINEN

T o v e r u k s e t j a t k a v a t m a t k a a j a k e s k u s t e l u a

— Olemme siis sopineet siitä, että henkisilläkin liikkeillä on pysyväisyyttä ja arvoa vain sikäli, kuin ne käytännön kriitillisellä hetkellä pysyvät rakkaudessa.

— Sen olemme sopineet. Ja vielä olemme sopineet siitä, että elämä on synnyttämistä rakkaudessa. Mutta siitä, mitenkä me pääsisimme rakkaudessa synnyttämään, siitä emme vielä ole sopineet. Niin ollen toivon ja pyydän: Puhu, minä kuuntelen.

— Sen teen. Näin meidän kesken. Ja oikeastaan me olemme jo lausuneet ratkaisevan ydinajatuksen asiassa, vaikkemme ole sitä vielä eritellen perustelleet.

— Sano kuitenkin se ratkaiseva ydinajatus vielä uudelleen, ja ala sitten.

— Ratkaisun ydinajatus on siinä, kun sanoimme ja sovimme siitä, että on käytännön kriitillisenä hetkenä pysyttävä rakkaudessa.

— Tosiaan.

— Tätä meidän nyt on eritellen perusteltava. Ja aloitamme puheemme näin: Me teosofit olemme asettaneet totuuden ylimmäksi oppaaksemme. Olemme sanoneet: Ei ole uskontoa, joka olisi totuutta korkeampi. Näin muodostuvalta pohjalta me olemme luvanneet muodostaa yleisen veljeyden ytimen, katsomatta rotuun (olemmeko suomalaisia tai ruotsalaisia, englantilaisia tai saksalaisia), uskontunnustukseen (olemmeko teosofista seuraa, yleistä veljeyttä, antroposofista seuraa, ruusu-ristiä), tai muihin ihmisiä eristäviin rajoituksiin. Oikeastaan se merkitsee, että veljeys, koko ihmiskunnan yhteenkuuluvaisuus, ja siinä veljeydessä pysyminen käytännön kriitillisenä hetkenä, on korkein totuus, tai korkein totuuden ilmaus, jonka me ihmiset saattaisimme käytännöllisellä tavalla ymmärtää. Siihen sisältyy se keino, jossa pysyminen avarrut-

taa ihmisen uuteen olotilaan. Sentähden voimme sanoa: Totuudesta poikkeaminen on samalla aina veljeydestä poikkeamista, ja veljeydestä poikkeaminen on samalla aina totuudesta poikkeamista. Mutta näissä pysymällä voi ihminen sisäisesti avartua, ja siten pelastua, jos niin sanoisin, siitä väkivallan aiheuttamasta kadotuksesta ja kidutuksesta, jossa ihmiskunta nyt elää. Ja, huomatkaamme, minkä verran me osaamme itseämme avartaen pelastua, sen verran me voimme olla pelastukseksi kokonaisuudelle. Tämä on varmaa. Sillä sokea ei voi sokeata taluttaa. Asema on tällainen: Ihmiskunnassa katsotaan asioita hyötyperäiseen oikeuteen perustuvan veljeyden kannalta. Se vie siihen, että sekä yksityisten että ryhmien välit ja suhteet käyvät ristiin. Syntyy yhä pingoitetumpi jännitys kaikkien välillä. Kansojen välit, uskontojen ja ryhmien ja yhteiskuntaluokkien ja yksityisten ihmisten välit kärjistyvät kärjistymistään. Kun tämä kärjistyminen yhä pingoittuu, päättyy se jompaan kumpaan kahdesta mahdollisuudesta: joko tapahtuu räjähdys, tai sulautuminen ja yhtyminen. Räjähdys ilmenee tuhoisana yhteentörmäyksenä. Voimat häviävät räjähdyksessä. Mutta kun ratkaisu tapahtuu siten, että jännitys päättyy veljelliseen sulautumiseen rakkaudessa, silloin aukenee aivan uusia näköaloja ja elämisen mahdollisuuksia. Sensijaan että sisäinen voima olisi räjähtänyt tuhoksi, kääntyykin se nyt luovaksi voimaksi. Räjähdyksestä olisi seurannut karma, kärsimykset ja helvetit, mutta rakkaudessa sulautumisesta veljeydeksi seuraa ylösnousemus kauniimpaan ja jumalallisempaan elämään. Kärsimys on silloin vain synnytystuskaa rakkaudessa.

— Mainiosti puhuttu. Mutta kun nyt näin on, ja kun me näemme, että ihmiset epäluuloisuudessaan yleensä, sekä yksilöinä että ryhminä, kaikkialla järjestäytyvät vastakkaisuuksien pareiksi, siten ainaisella epäilyllään valmistellen ja vähitellen kypsytellen tuhoisaa räjähdystä, niin kysynpä vain: Mitä minun silloin on tehtävä?

— Siitä aion puhua näin: Älä missään tapauksessa, veljeni, yritä asettautua toiseksi vastakkaisuuksien pariksi. Yritä olla itsessäsi kokonainen, sisällyttäen itseesi molemmat puolikkaat. Kun toiset ihmiset ja ryhmät järjestäytyvät vastakkaisuuksien pareiksi, joko yksityisesti tai aatteellisesti, yhteiskunnallisesti tai kansallisesti, niin sinä silloin tunnet ja tiedät rakastavasi molempia puolia, etkä niin ollen voi mitenkään asettua kummallekaan puolelle. Paina tämä nyt hyvin syvälle mieleesi. Se on siellä hyvä olemassa kaiken varalta. Sinä tunnet ja lupaat veljeyttä ja rakkautta molemmille puolille. Kun sitten vastakkaisuuksien parit törmäävät yhteen roduissa, ryhmissä tai yksilöissä, niin sinä jäät käytännössä ja sydämessäsi tavallaan siksi polttopisteeksi, jossa nuo kärjistyneet vastakkaiset voimat kohtaavat toisensa. Ellet olisikaan sitä aikaansaanut, että nuo vastakkaiset voimat rakkaudessa sulautuen yhtyisivät, niin tapahtuu ainakin se, että sinä itse tulet tuossa yhteentörmäävien parien polttopisteessä todellakin kuin hengestä siitettynä raskaaksi, ja sinä avarrut henkisen synnyttäytymisen kautta.

Kun tämän olet itsessäsi kokenut, silloin sen täysin ymmärrät. Mutta nytkin jo voit yrittää ymmärtää.

— Minä tahdon yrittää. Sillä mielestäni tämä on käytännöllistä ja järjellistä puhetta.

— Hauska kuulla.

— Mutta vielä minä näen seuraavaa: Vaikka minä veljellisessä rakkaudessa kieltäydyn asettumasta toiseksi vastakkaisuuksien pariksi, sekä yksityisesti että ryhmässä, niin voi käydä, että jotkut huomaavat minut, ja kääntyvät taistelemaan minua vastaan. Eikö silloin ole taas vastakkaisuuksien pari valmis, ilman minun tahtomattani?

— Mainiosti ja johdonmukaisesti kysytty. Onhan sellainen, näköjään, mahdollista. Mutta, minusta näyttää, asia on näin: Kun joku taistelee sinua vastaan, mistä syystä ja näkökannasta tahansa, niin teidän välillänne on olemassa »sota» hänen kannaltaan. Mutta ei sinun kannaltasi, välttämättömästi. Hän kyllä taistelee sinua vastaan kaikin voimin. Ja voi olla, että sinun kärsivällisyyttäsi ja mielenmalttiasi kovasti koetellaan. Sinä et tahdo taistella, mutta eikö sinun sentään pitäisi ryhtyä puolustautumaan? Voit tietysti ryhtyä. Mutta silloin on sota valmis, ja voimat purkautuvat taas hävityksessä. Sentähden on toinen mahdollisuus: Sinä kieltäydyt puolustautumasta.

— Mutta kuinka minun silloin käy?

— Joko vapiset?

— En mitenkään, mutta minä en ymmärrä.

— Hanki itsellesi kokemusta tässä asiassa. Kun olet itse kokenut, joko vähässä tai paljossa, niin voit myöskin itse vastata, kuinka sinulle silloin käy. Voi olla, että sinussa tapahtuu taas siinäkin polttopisteessä uusi sisäinen avartuminen, syntyminen.

— Mutta voiko sitä noin vaan ryhtyä kokeilemaan? Eikö pitäisi olla johtoa ja opasta?

— On hyvä jos hankit itsellesi sellaisen. Saat järjellistä opastusta tähän suuntaan, jos koetat syventyä Jeesuksen Kristuksen elämänymmärrykseen. Kuulemme hänen sanovan: »Älkää tehkö pahalle vastarintaa». Matt. 5: 39. Ja vaikka evankeliumien kertomuksiin on tullut sellaisia kohtia, kuin että Jeesus olisi valmis sitomaan myllynkiven jonkun kaulaan, ja tappamaan hänet mereen upottamalla, tai että hän väkivaltaa käyttäen mylläisi Jerusalemin temppelissä ruoska kädessä, niin vaalenevat sellaiset merkinnöt sen valtavan opetuksen edessä, mikä sisältyy vuorisaarnaan, sekä siihen että kun puhdasoppiset ja virallisen hurskauden edustajat leimasivat hänet vääräoppiseksi, vaatien häntä tapettavaksi, jottei hän väärällä opillaan veisi kansaa harhaan, hän ei ryhtynyt, eikä sallinut muidenkaan ryhtyä väkivalloin itseään puolustamaan. Hän ei siis mitenkään ole se, joka tappaa, vaan se, joka tulee puolustautumattomana tapetuksi. Sentähden siinä on meille molemmille paljon opittavaa.

— Onpa tosiaan.

— Ja niin ollen sanon vieläkin: Hanki kokemusta. Yritä omassa itsessäsi seurata esimerkkiä. Vai pelkäätkö taas hukkuvasi? Onko Jeesus Kristus puolustautumattomuudessaan hukkunut? Sano. Vai eikö hän päinvastoin ole

juuri siten voittanut ja tullut iankaikkiseksi elämäksi.

— Onpa niinkin.

— Sentähden, jos tahdot oppia ymmärtämään, ei vain hyötyperäisen oikeuden veljeyttä, joka on valmis murskaamaan toisen ryhmän tai yksilön samanlaiset hyötyperäiset oikeudet, vaan sitä veljeyttä, joka ilmenee totuuden ja rakkauden sopusointuisessa yhtymässä, niin kieltäydy toiminnassasi loukkaamasta totuutta ja rakkautta. Ja kieltäydy olemasta mukana, kun toiset niitä loukkaavat. Yritä olla uskollinen vähässä, siinä vähäisessäkin ristiriitojen vastakkaisten kärkien polttopisteessä, johon sallimus ja oma kohtalosi on sinut kuljettanut. Niin olet astunut rakkaudessa synnyttämisen tielle.

— Mutta yhdessä, veli.

— No tietenkin, yhdessä tietenkin.

J. R. Hannula
1923: 219—223

TYPISTETTYÄ VELJEYTTÄ

— Kuule: eiköhän taas jatketa matkaa, keskustellen veljeydestä?

— Mitenkähän olisi...

— Tarkoitan, että sitä veljeyttä taitaa olla monessa asteessa.

— Niinkö? Oletko tosiaan sellaista huomannut? Siinä tapauksessa älkäämme hetkeäkään vitkastelko. Sillä tosiaan minä haluan keskustella siitä asiasta.

— Hyvä. Mutta päästäksemme asialliseen alkuun haluaisin kuulla sinulta jonkun yleispätevän määritelmän veljeydestä.

— Yleispätevän? Silloin sanoisin jotenkin näin: Jos sinä tai minä tai joku muu asettuisi sekä periaatteessa että käytännössä »yleispätevän» veljeyden kannalle, niin hän ensiksikin ajattelisi kaikkia ihmisiä koko maapallolla kuuluviksi yhden Isän perheeseen. Joten kaikki, poikkeuksetta, ovat veljiäni — joko ihmisyydessään minua vanhempia tai nuorempia. Tämän näkökannan omaksuttuamme meidän täytyy heti ryhtyä vakavasti miettimään ja järjestämään käytännöllinen työmme sellaiseen sävyyn ja sellaiselle pohjalle, että jokainen ihminen on sinään, ilman ehtoja, loukkaamaton ja turvattu meidän puoleltamme. Meidän veljellinen rakkautemme tukee ja suojelee häntä ihmisenä sinään — olkoon hänen »magiansa» mustaa, harmaata tai valkoista. Sillä niinkuin Isä »antaa aurinkonsa nousta niin pahoille kuin hyvillekin, ja antaa sataa niin vanhurskaille kuin väärillekin», samoin tekee se ihminen, joka asettuu yleispätevän veljeyden kannalle.

— Hyvä. Ajatellaan sitten näin: On joku ihmisryhmä: kansa, valtio, yhteiskunnallinen puolue, tai uskonnollinen ja henkinen yhtymä. Ihmiset siinä ja siinä yhtymässä ovat lupauksin sitoutuneet tukemaan toisiaan ja yhteistä asiaansa. Mutta sitten on toinen kansa, valtio, tai muu ryhmä, ja kaikki mitä siihen kuuluu. Ne molemmat järjestäytyvät erillään toisistaan, ja joskus, tapausten kriitillisellä hetkellä, niillä on kuin »pyhä» velvollisuus — murskata toisiaan. Juuri tässä se on ihme ja kumma. Nuo ihmiset ovat kummassakin ryhmässä veljeyden lupauksilla sidotut toisiinsa, mutta ovat käytännön kriitillisenä hetkenä, kun nuo kaksi ryhmää ovat vähitellen järjestäytyneet vastakkaisuuksien pareiksi, miltei kuin »jumalan» velvoittamat ryntäämään toisen ryhmän ihmisiä vastaan, niitä rusentamaan. Molempien ryhmien ihmisiä innoittaa sama velvoitus. Molempien ryhmien ihmisten mielestä ovat tuon toisen ryhmän ihmiset aatteineen ja näkökantoineen heidän hyvän asiansa, tai jumalan suunnitelman tiellä, ja siksi he ovat nujerrettavat. Sanonpa toistamiseen, että tässä se on kumma paikka. Nuo ihmiset, kummassakin ryhmässä, ovat keskenään oikein jaloja, jopa uhrautuvaisia, pannen kaikkensa, jopa elämänsäkin, alttiiksi oman ryhmänsä puolesta. He ovat oikein sankarillisen jaloja uhrautuvaisuudessaan. Ja kuitenkin nuo veljellisessä yhteenkuuluvaisuudessaan ja uhrautuvaisuudessaan sankarilliset ihmiset, kun he ovat ryhminä vähitellen järjestäytyneet vastakkaisuuksien pareiksi, saattavat käytännön kriitillisenä hetkenä, joko omasta sisäisestä halustaan tai auktoriteettinsa painostuksesta — surmata toisiaan. On kuin nuo ihmiset olisivat kaksintaneet itsensä. Omissa vastakkaisuuksien pareissaan he ovat mitä jaloimpia ja uhrautuvaisimpia, mutta toiseen vastakkaisuuksien pariin kuuluvaa ihmistä kohtaan he ovat kuin petoja, kuin suorastaan pahoja henkiä.

— Aivan. Juuri sellainen »veljeys» hallitsee vastakkaisuuksien pareja. Tosiaan ihmiset niissä palvovat »kahta herraa». Se on, täytyy sanoa, sama näkökanta ja periaate mikä vallitsee vannoutuneissa rosvojoukoissa. Olemmehan lukeneet tai kuulleet puhuttavan järjestäytyneistä rosvojoukoista. He ovat mahtavilla valoilla vannoneet veljeyttä toisilleen. He eivät toisiaan petä eivätkä ilmianna, vaan auttavat ja puolustavat toisiaan kuolemaan asti, »viimeiseen veripisaraan» asti. Siinä on kieltämättä veljellistä yhteenkuuluvaisuutta ja sankarillisuutta yhdeltä puolen, mutta sitten petomaisuutta ja julmuutta toiselta puolen.

— Mutta arvaas mitä nyt ajattelen?

— Sano.

— Ajattelen, näes, että tuo samainen veljeyshenki, mikä vallitsee vannoutuneissa rosvojoukoissa, se vallitsee — ehkä vähän ja asteettain lievennettynä ja koristettuna — kaikissa vastakkaisuuksien pareiksi järjestäytyneissä yhtymissä, olkoot ne valtiollisia, yhteiskunnallisia tai uskonnollisia — niin kauan kuin ne pitävät luvallisena ja tarpeellisena murskata joku ihminen asiansa tieltä.

— Oikein. Niin minäkin. Se on sitä typistettyä veljeyttä ja rakkautta.

— Mutta mennäpä tästä huomauttamaan noille »typistetyn» veljeyden innoittamille veljille ja sankareille! Jos joku sellaisessa ryhmässä

saa silmänsä auki näkemään, että sellainen on julmaa ja hullua kahden herran palvelemista, ja hän alkaa siitä puhua oman ryhmänsä keskuudessa, niin hänet heti leimataan luopioksi, tai miksi muuksi tahansa. Paljon on sellaisia ihmisiä oman ryhmän keskuudessa suorastaan tapettu.

— Niinpä on. Ja me ihmiset, mekin yleismaailmallisen veljeyslupauksen tehneet teosofit, saatamme ryhminä ja ihmisinä kuulua tuohon samaan joukkoon.

— Sitä juuri aioin sanoa. Meidänkin keskuudessamme puhutaan urhoollisesta »murskaamisesta». Me emme nähtävästi ole oikein selvillä toiminnoistamme ja sen kantavuudesta. Mitä esim. merkitsee, kun meidän ihaillut johtajamme ja opettajamme, piispa C. W. Leadbeater ja tohtori Besant, myös omasta puolestaan liittyivät maailmansodassa — yleismaailmallisesta veljeyslupauksestamme huolimatta — toiseen kansallisesti ja valtiollisesti muodostuneeseen ja kärjistyneeseen vastakkaisuuksien pariin, puhein ja kirjoituksin painostaen sitä, että toinen vastakkaisuuksien pari oli murskattava? Sensijaan että teosofisen liikkeen alkuunpanija, H. P. Blavatsky, selitti, että kun kaksi kristillistä sotajoukkoa valtiomiehineen ja kenraaleineen yhtaikaa rukoilee toinen toisensa tuhoamista, pyytäen sotajoukkojen Jumalaa auttamaan vihollisten päitä poikki pantaessa, että he silloin harjoittavat noituutta ja mustaa magiaa (Teosofian Avain s. 68—70), sensijaan he, piispa Leadbeater ja tri Besant painostivat sitä, että meidän piti olla mukana maailmansodassa, juuri siinä, jota teosofisen liikkeen alkaja oli sanonut mustaksi magiaksi. Niinpä Leadbeater kirjoittaa: »Olkaa kiitolliset te, jotka lähetätte suureen sotaan rakastettujanne siitä, että heille on tullut tällainen tilaisuus yhdessä ruumistuksessa kehittyä enemmän kuin muuten olisivat kehittyneet monien elämien aikana» (»Mitä teosofit sodasta sanovat?» s. 98, 99). Annie Besant painostaa: »Ei voi kukaan salatieteilijä pysyä puolueettomana, vaan hänen täytyy kaikki omistamansa voima heittää joko toiselle tai toiselle puolelle. Puolueettomuus on kavallusta hänelle». (Sama s. 51).

— Niinhän he kyllä sanoivat. Ja ovat yhä edelleen ja täysissä tosissaan sillä kannalla. Selittävätpä vielä, että juuri siten on valmistettava ihmiskunnassa tietä »Kristukselle». Kristus ei voi tulla, ennenkuin pahan voima on murskattu, sanovat he.

— Mutta menepä nyt tästä puhumaan meille, yleismaailmallisen veljeyslupauksen tehneille teosofeille! Saat heti kuulla, että nouset Presidentin auktoriteettia vastaan, että olet epäveljellinen, että häiritset teosofista yhteenkuuluvaisuutta ja hajoitat voimia. Tunnustanpa vilpittömästi, että minäkin tunsin itseni hyvin levottomaksi ja häiriintyneeksi, kun Suomen teosofisen seuran silloinen ylisihteeri ja perustajajäsen, kirjailija Pekka Ervast ensin alkoi tästä asiasta puhua.

— Muistan sen. Sinä olit todella hyvin peljästyneen näköinen.

— Niin olin. Minäkin voimakkaan selvästi tunsin ja ajattelin, että kirjailija Pekka Ervast aikaansaa hämmennystä ja voimien hajoitusta.

— Etkö enää niin tunne etkä ajattele?

— Pian ja vähitellen aloin asioita ymmärtää. Ja voimakkaana tukenani ja apunani tuolla kriitillisellä hetkellä olivat nuo suuret opettajat ja maailman valot: Buddha ja Jeesus Kristus. Buddha kielsi nimenomaan sotimasta. Ja Jeesuksen Kristuksen elämänkatsomuksessa, joka sanoo: »pistä miekkasi tuppeen», »älkää tehkö pahalle vastarintaa», »rukoilkaa vihollistenne puolesta», ei ole mitään tilaa sodalle. Niin että jos yhdellä puolen oli minun suuresti kunnioittamani ja ihailemani teosofiset auktoriteettini, piispa Leadbeater ja tohtori Besant, niin toiselta puolen puhuivat toista kieltään nuo toiset kaksi vanhempaa auktoriteettia, Buddha ja Jeesus Kristus. Ja oma sydämeni asettui myös näiden jälkimäisten kannalle. Niinpä aloin yhä ratkaisevammin ymmärtää myöskin kirjailija Ervastin kantaa, puheita ja kirjoituksia. Ne olivat täysin sopusoinnussa Buddhan ja Jeesus Kristuksen oppien kanssa. Jotavastoin piispa Leadbeaterin ja tohtori Besantin puheet ja kirjoitukset sodasta olivat kokonaan vieraita Buddhan ja Jeesus Kristuksen opeille.

Kun me näin, teosofisten auktoriteettien johtamina, ajoimme purtemme samaan ammottavaan sodan kuiluun, johon »kristilliset» kirkot ja valtiot jo aikoja sitten olivat ajautuneet, oli hyvä, että oli aluksi edes yksi, kirjailija Pekka Ervast, joka täysin käsitti asian kantavuuden, ja alkoi siitä puhua. Sillä ellei kukaan olisi ryhtynyt tehtyä virhettä oikaisemaan, ellei kukaan olisi käytännössä asettunut yleismaailmallisen veljesylupauksemme pohjalle, niin mihin me lopulta joutuisimme? Elämä olisi loppumatonta »murskaamista», milloin »Kristuksen» ja milloin minkin asian puolesta.

— Se on totta.

— Eikä sille mitään mahda, että me olemme itsekukin vuorollamme vähän, tai paljon, säikähtäneet herra Ervastin esiintymisen johdosta. Ehkä vähitellen ymmärrämme, että kirjailija Ervastin opetukset ovat todella teosofisia, ovat todella yleismaailmallisen veljeyslupauksemme pohjalla. Hän ei kehoita hyökkäämään kenenkään kimppuun, ei aseta meidän eteemme ketään sellaisena, joka olisi »murskattava» — jotta Kristus voisi tulla! Sillä — sen me alamme ymmärtää — juuri tuo »murskaaminen» on epäveljellistä, on epäinhimillistä, julmaa ja hullua. Hulluudessaan ovat »kristilliset» kirkot sitä paljon tehneet. Murskaamalla ovat inkvisiittorit myös »Kristukselle» tietä valmistaneet. Se se juuri on Kristus-vastaista, on anti-kristuksen palvomista, on tehnyt mahdottomaksi Kristuksen tulemisen, syvimmän ihmisyyden ja veljesrakkauden ylösnousemisen.

— Asia on niin.

— Ja jos meistä tuntuu, että herra Ervast olisi epäveljellinen puheissaan ja kirjoituksissaan, niin muistakaamme evankeliumin sanoja: »Te sokeat taluttajat, jotka siivilöitte pois hyttysen, mutta nielette kamelin!» Matt. 23: 24. Sillä nieltyämme ensin rauhallisesti ja ilman muuta sellaisen kamelin veljeysasiassa, että heitämme kokonaiset kansat veljeysturvan ulkopuolelle, murskattaviksi, niin onpa tosiaan hyttysen siivilöimistä olla veljeysaatteen nimessä loukkaan-

tunut silloin, kun meille puhutaan tuosta räikeästä veljeysaatteen loukkaamisesta. Se on samaa kuin olla loukkaantunut siitä, että Buddha ja Jeesus Kristus kieltävät sotimasta, tai siitä, että H. P. Blavatsky selitti kahden sotajoukon rukouksia mustaksi magiaksi.

— Asiallisesti puhuttu. Ja nyt voimme istahtaa vähän jalkojamme lepuuttamaan. Jatkamme sitten hiljaisessa mietiskelyssä typistämättömän veljeyden ihanaa ja riemullisesti vapauttavaa asiaa. Siihen, Jumalan suureen rakkauteen, ihmiskunnan veljeyteen, mahtuvat kaikki ihmiset sinään, tarvitsematta ryhtyä ketään murskaamaan.

J. R. Hannula
1923: 293—299

MUISTOJA JA KOKEMUKSIA

Tavatessani Ruusu-Ristin toimittajan tuli hän sanoneeksi: Kuule, sinun pitäisi vähän kertoa niistä matkoistasi. — Niistäkö luento- ja kirjojenmyyntimatkoista? — Juuri niistä. Kerrot aivan tuoreeltaan lyhyesti, kuukausittain. Aluksi kuitenkin voisit parissa kolmessa kirjoituksessa kertoa joitakin yleispiirteitä kaikesta tähänastisesta. — Lupasin kertoa.

1.

Olen jo »Ruusu-Ristissä» kertonut »kuinka tulin teosofiksi». Se kertomus oli älyllisen maailmankatsomuksen historiaa. Nyt pitäisi kertomani tapauksista ja kokemuksista tässä aineen ja käytännön maailmassa.

Alanpa siis alusta, koettaen olla lyhytsanainen. Alku on nähtävästi otettava siitä, kun 1906 luin »Uudesta Suomettaresta» ilmoituksen, jossa teosofinen aikakauskirja »Omatunto» tarjottiin tilattavaksi. Se ilmoitti puhuvansa sellaisista ja sellaisista asioista, juuri sellaisista, joista minä taas erikoisesti halusin kuulla. (Sopinee näin sulkumerkkien välillä mainita että samaan aikaan sain kutsun vakinaiseen paikkaan Someron osuusmeijerin isännöitsijäksi).

»Omatunto» tuli nähtävästi 1907 alussa. Se oli minulle juhlahetki. Aloin elää kuin jossain toisessa olotilassa, jossain sellaisessa, jossa oli kylliksi järjellistä liikkumistilaa, eikä tarvinnut alinomaan peljätä iskevänsä päätänsä seinään. Ehkä jonkunlaisesta lähentymishalusta kysäsin vielä kirjeellisesti ylisihteeri Pekka Ervastilta, mitä kirjoja ja missä järjestyksessä olisi luettava. Ikäänkuin olisin malttanut olla ostamatta niitä kaikkia ja lukematta niitä moneen kertaan. Luin ja tutkin niitä yksinäni, siellä Somerolla. Kunnes vähitellen heräsin ajattelemaan, että pitäisi tästä pistäytyä sinne Helsinkiin. Ellen väärin muista, tapahtui Helsingin matkani 1912 Teosofisen Seuran vuosijuhlaan, jossain ylioppilastalolla. Kävelin siellä eteisessä merkillisessä tunnelmassa, merkillisessä sentähden, etten tuntenut aluksi ketään koko joukosta, mutta sittenkin oli kuin olisin tiennyt ja tuntenut olevani ihan lähimpien tuttujen joukossa. Oli kuin olisin itselleni sanonut: no nyt sinä olet ihan siinä piirissä, johon sinä oikeastaan kuulutkin.

Silloin siinä vuosijuhlassa vieraili t:ri Steiner. Hän vastasi tehtyihin kysymyksiin. Lausunnot tulkitsi suomeksi seuran silloinen ylisihteerimme Pekka Ervast. T:ri Steiner esiintyi minun silmissäni kuin aito tietäjä, oikea profeetta. Hän oli laiha kuin itsensäkieltäjä ainakin, ja osasi vastata syvällisesti ja valaisevasti. Hänen alituiset käsiensä heilutukset ylös ja alas ja joka suuntaan täydensivät, mielestäni, esityksen muodollista puolta. Ihastuin häneen suuresti. Samoin Pekka Ervastiin. Hänellä näkyi olevan verraton taito tulkita. Hän osasi tulkita kokonaisen luennon yhteen menoon, eläväsi ja sujuvasti. — Rinnastin jo heti noita molempia tietomiehiä suhteessa itseeni. Ajattelin: kyllähän tuo tri Steiner on mainio mies, mutta hän on sentään, jo kielellisestikin, minulle sopimaton. Ja sitäpaitsi: on turhaa lähteä merta edemmäksi kalaan. Pekka Ervast on suomalainen, niinkuin minäkin, joten on kuin kohtalon viittaus, että minun on päästävä yhteistyöhön hänen kanssaan — jos minä ylimalkaan joutuisin lähempään kosketukseen jonkun suur-salatieteilijän kanssa.

Sopinee myöskin mainita, että tulin käyttäneeksi ensimäisen puheenvuoroni samassa vuosikokouksessa. Oli kyseessä ylisihteerin vaali. Toisen ehdokkaan valintaan sisältyi se ajatus, että piti olla apulaissihteeri, jolle seura maksaisi 600:— mk. palkkiota vuodessa. Tällöin jotkut puhujat lausuivat sen ajatuksen, että ylisihteeriksi olisi valittava se, joka suorittaisi tehtävän ilman apulaista, koska seura siten säästäisi 600:— mk. vuodessa. Tunsin vaistomaisesti, että oli kyseessä jotain hyvin tärkeätä, ja että minun nyt pitäisi jotakin sanoa. Niinpä ponnahdin, pyysin puhevuoron ja sanoin jotenkin tähän tapaan: Mielestäni tässä on annettava etusija asian henkiselle puolelle, joten ylisihteeriksi on valittava se, joka siihen henkisesti kuuluu, ja rahan ja aineen vallan on alistuttava hengen vaatimukseen ja palvelukseen. Sillä kertaa asia menikin niin. Ylisihteeriksi tuli se, joka vastuunalaisen aloitteellisuutensa ja tekemänsä työn perusteella siihen kuului: kirjailija Pekka Ervast.

Ylisihteeri alusti vielä keskustelukysymyksen seuran raha-asioista. Muistan hänen sanoneen, että jo pelkkä seuran olemassaolo maksaa rahaa. Ja sitten on n.s. sanomatyö, kirjojen ja puhutun

sanan kautta. Ylisihteeri mainitsi alustuksessaan, että vaikka kertyisi rahoja muutamia miljooneja, niin kyllä hän osaisi niitä käyttää. — Mainitsen tämän alustuksen sentähden, että se tarjosi minulle jonkunlaisen lähtökohdan teosofiseen työhön. Kun nim. asunnossani ajattelin juhlan merkitystä, erittäinkin noita kahta silloista ylisihteeriä, Steineriä ja Ervastia, niin tunsinpa asemani aluksi tuskallisen kiusalliseksi: mihin minä oikein kykenisin? Siinä masennuksessa siirtyi sielussani toinen ajatus edellisen paikalle: voinhan sentään ryhtyä aineellisesti tukemaan ja avustamaan niitä, jotka kykenivät. Siinä ajatuksessa tunsin sieluni vapautuvan, ikäänkuin pikkuisen siivilleen lehahtavan. Aloinkin sitten Somerolta päin lähettää osan palkastani säännöllisenä kuukausiavustuksena Pekka Ervastille, hänen vapaasti käytettäväkseen.

2.

Aika kului niinikään. Eräänä päivänä huomasin ajatella, että olin myötänään tekemisissä ihmisten kanssa ja miksi en tarjoisi heille teosofista kirjallisuutta? Kummastelinpa, etten ollut tuota ennen älynnyt. Järjestin ja päätin, että sijoitan jonkun summan kirjoihin. Siitä lähtien tilasinkin säännöllisesti ja käteisellä kirjoja, pitäen varalla, että minulla aina oli joku kappale kutakin kirjaa. Tarjosin niitä luonakävijöille, sekä vein myöskin mukaani muualle. — Samalla olin huomaavinani, että sieluni oli taas päässyt jollain uudella tavalla siivilleen. Se ikäänkuin harjoittautui ja valmistautui uuteen tärkeään silmukoitumiskohtaan, joksi tulivat ensimäiset teosofiset kesäkurssit Kiteellä 1912. Meitä oli siellä 20—30 ihmistä. Pekka Ervast kertoi m.m. omista kokemuksistaan ja kamppailuistaan. Ja monista muista asioista. M.m. siitä, että pian on Suomi tuleva itsenäiseksi. Suomi tulee itsenäiseksi henkisillä voimilla, sekä omilla että henkisten voimien avulla. Yleensä nuo ensimäiset teosofiset kesäkurssit Kiteellä tuntuivat vaikuttavan kuin valtava henkinen vedenpaisumus. Enkä lainkaan oudoksunut, kun Pekka Ervast oli alkajaistilaisuudessa uskaltanut luottamuksessa sanoa, että nämä kesäkurssit tulisivat olemaan tärkeänä kohtana Suomen historiassa.

3.

Palasin ensimäisiltä kesäkursseilta mitä suurimman sisäisen riemun täyttämänä. Mutta samalla kaiken aikaa ymmärsin, että kyllä tästä vielä tulee toinen ääni kelloon: tulevat tuskat, myrskyt ja vaikeudet. Olihan Ervastkin sanonut, että kaikki syntyy tuskalla. Ja niinhän tietysti kävikin. Sekä ulkoiset vaikeudet että sisäiset tuskat kyllä tulivat. Sekä minulle yksityisesti että teosofiselle liikkeelle ja koko Suomen kansalle. Ja koko ihmiskunnallekin. Vaikka samalla heti riennän lisäämään, että se mikä tuskassa syntyy, on sisäistä riemua uudessa elämässä, työssä ja ponnistuksessa.

Samoihin aikoihin, kesäkurssien jälkeen, aloin vakavan vapaasti harkita asemaani Mammonan ja Jumalan välillä. Tuli elävästi eteeni Mestarin sanat rikkaalle nuorukaiselle: Luovu kaikesta ja seuraa minua! Istuin työpöytäni ääressä ja ajattelin: rikas nuorukainen tuli murheelliseksi ja meni pois — pitääkö minunkin tulla murheelliseksi? Ulkonainen elämä oli alkanut minulle hymyillä, tuntui kuin kaikki olisi ollut valmista ja järjestyksessä. Vieläpä vanhuuden päivätkin turvatut. Mutta samalla ajattelin: ellen nyt luovu rahoista, niin on se minulle merkkinä ja todistuksena siitä, että minä en uskalla täysin luottaa Mestariin ja Jumalaan. Sanoin niinollen itselleni: olkoon menneeksi; minä luovun. Päätöstä alettiin toteuttaa. Kun vähän myöhemmin heräsi sielussani kysymys: olinko menetellyt oikein? näytettiin minulle aamulla herätessäni pieni näky, josta älysin, että rahoista luopumiseni oli luvallinen, laillinen. Epäilykseni haihtuivat. Vieläpä rohkaisin säikähtelevää alempaa luontoani sanomalla sille: no, jospa kupsahtaisinkin maantien ojaan, niin mitäpä siitä? Ei se olisi ainakaan ensimäinen kupsahdus. Onhan niin moni sinne ajautunut, vaikka on kynsin hampain riippunut kiinni rahassa ja tavarassa, vaikka on kuluttanut kaiken työnsä ja aikansa vanhuutensa päivien turvaamiseksi. Olisiko hullumpaa, jos sinne entisten lisäksi kupsahtaisi joku, joka Mestarin käskyjen seuraamista kokeilee? Ja maakuoppaanhan kuitenkin päättyy ihmisen ruumiillinen vaellus. Niin jouduin siirtymään siihen elämänjärjestykseen, jossa mielen pohjasävy ei voi etsiä turvaansa rahassa, vaan mielen turva nojautuu Jumalaan, Jumalan ja Mestarin tahdon täyttämiseen.

4.

Niihin aikoihin sain Pekka Ervastilta kirjeen, jossa hän mainitsi, että lähinnä mestarin työtä olisi teosofisen ryhmän tai lukupiirin aikaansaaminen paikkakunnalle. Aloin asiaa miettiä ja suunnitella. Paikkakunta oli harvaan asuttua, mutta kutsuani seurasi kuitenkin seitsemän henkilöä, jotka perustamistilaisuuteen kokoontuivat. Lukupiiri perustettiin, ja me kokoonnuimme kerran viikossa. Ainakin yhden vuoden ajan oli kaikilla vapaa pääsy. Kokoonnuttiin minun asunnossani, ja minä puhuin ja selostin. Olin kuin alinomaisessa kuumeessa, koska oli epämääräistä, saisinko ihmisiä jatkuvasti luokseni kokoontumaan. Vihdoin heräsin ajattelemaan, että kun oli vaikea saada ihmisiä kokoontumaan luokseni, niin enköhän minä voisi mennä heidän luokseen puhumaan. Ihmettelinpä taas, etten ollut ennen sitä älynnyt. Kun kutsutut eivät saapuneet, niin miksi en menisi kutsumaan teiden vieriltä ja kujien kulmilta. Soitinpa heti puhelimessa erääseen naapurikylään, kysyen: sopisiko tulla puhumaan? Sopii kyllä, vastattiin. Ja sitten se alkoi. Paitsi ryhmäkokouksia, tein puhujamatkoja kylästä kylään, pitäjästä pitäjään, yhä laajenevassa ympyrässä. Puhuin ja kaupittelin kirjoja. Etenkin kesällä, polkupyörää käyttäen.

Tässä hommassa tunsin taas vapautuvani. Oli kuin sieluni olisi saanut uutta voimaa siipiinsä. Se teki muutamia kaarroksia ja ilmahyppyjä pelkästä vapautumisen riemusta.

J. R. Hannula
1923: 334—340

MISSÄ TIEDON RAJA?

Mietteitä Pekka Ervastin uuden kirjan »Paavali ja hänen kristinuskonsa» ja professori Antti J. Pietilän kirjan »Teosofia» johdosta.

Ensiksi lausuisin iloisen kiitollisuuteni itse kohtalolle, joka taas pitkästä aikaa, on sallinut Pekka Ervastin työn pukeutua myöskin kirjalliseen muotoon. Niitähän nyt tupsahti kuin hyvän haltian pussista neljä yhteen menoon!

Ja minkälaisia kirjoja! Tekisipä mieli huudahtaa: »Oo, mitä kaikkea Pekka Ervast tiesikään!» Ja aivan tosissaan, vilpittömästi. Ei sillä tavalla kuin professori Antti J. Pietilä on sen tehnyt kirjassaan: »Teosofia». — Oikein tekisi mieleni omasta puolestani omistaa tämä Pekka Ervastin kirja juuri Antti J. Pietilälle. Sillä onhan professori Pietilä nähnyt sentään niin paljon vaivaa teosofiasta. Ja sitäpaitsi: hän kertoo olleensa mukana yhdessä niissä luennoissa, jotka nyt ovat julaistut tässä kirjassa. Sillä en haluaisi tehdä kääntäin verrannolliseksi noita professori Pietilän sanoja: »Teosofian suurin synti onkin, että se ei jätä Jeesuksen Kristuksen personaa rauhaan». En tahtoisi sanoa: »Professori Pietilän suurin synti onkin, että hän ei jätä teosofiaa rauhaan». Pikemminkin sanoisin: jatkakaa, penkokaa, käykää joka puolella, niinkuin Saulus muinoin, harhaoppisten kimppuun! Silloin Teillä kenties tulevaisuudessa on jonkunlaisia mahdollisuuksia jonkunlaiseen Damaskos-kokemukseen, jolloin harhaoppisia ahdistavasta virallisen-oikeaoppisesta Sauluksesta tuli aivan epävirallinen työntekijä; vuorostaan virallisen oikeaoppisuuden halveksuma, mutta muutamien vapaiden ja vakavien totuudenetsijä-sielujen suuresti kunnioittama ja rakastama. Josta Paavalista myöskin voitaisi syystä sanoa: »Oo, mitä kaikkea Paavali tiesikään!» Paavali tiesi kertoa ihmeellisestä Damaskos-kokemuksesta. Myöskin hän »tiesi» itsestään kerskata: »Kun Jumala, joka äitini kohdusta saakka on erottanut minut ja kutsunut armonsa kautta, näki hyväksi ilmaista minussa Poikansa, jotta julistaisin evankeliumia hänestä pakanain seassa, niin minä heti alunpitäenkään en kysynyt neuvoa lihalta ja vereltä enkä lähtenyt ylös Jerusalemiin niiden luo, jotka ennen minua olivat apostoleita». — Kyllä se Paavali tietää kertoa ihmeellisiä kokemuksia. Joko Te, herra professori, voisitte noin itsestänne kertoa? Osaatteko kokemuksesta sanoa, että Jumala on Teidät erottanut jo äitinne kohdusta saakka? Tai että Poika voi ilmaistua ihmisessä? Ainakin Te pitelette hiukan hymyillen sellaista ajatusta kirjassanne »Teosofia». Mutta Paavali ja Pekka Ervast eivät hymyile. He puhuvat siitä ihan tosissaan. Mihin pääsisi mystikko ja salatieteilijä, mihin olisi Paavali päässyt, jos hänen tietonsa rajoittuisi vain »kirkkohistoriallisiin lähteisiin»? — Paavali tietää vielä kerskata eräästä miehestä: »Tunnen Kristuksessa olevan miehen, joka neljätoista vuotta sitten temmattiin kolmanteen taivaaseen — oliko hän ruumiissa vai poissa ruumiista, en tiedä, Jumala sen tietää — temmattiin paratiisiin ja kuuli sanomattomia sanoja, joista ihmisen ei ole lupa puhua. Tuosta miehestä minä kerskaan, mutta itsestäni en kerskaa, paitsi heikkoudestani». Samoin Pekka Ervast »kerskaa» (professori Pietilä käyttää hänestä tätä sanaa) eräästä ihmisestä, joka »kauan ponnisti, tutki ja luki, etsi ja taisteli sisässään, paini jumalansa kanssa niinkuin Jaakob eikä hellittänyt vaan sanoi: minun täytyy saada tietää sinun nimesi, tietää ken sinä olet, minun täytyy saada tietää totuus, nähdä sinut, Jumala». Ja »kerran tuli valo. Kerran oli aivan kuin pilvet olisivat laskeutuneet hänen ylitseen ja pilvien läpi alkoi aurinko paistaa ja ihminen näki äärettömyyteen. Hän näki Jumalan äärettömyyden, näki sen suuren elämän, joka oli kaiken takana, ja hän kuuli, kuinka elämä hänelle kuiskasi: »sinä olet minun poikani ja minä olen sinun isäsi»... se oli itse elämän äärettömyys, pohjattomuus, syvyys ja kuilu, se oli palava tuli ja aurinko ja valo, mutta se oli elämää ja se puhui ja sanoi: sinä olet minun poikani ja minä rakastan sinua» (»Suuret uskonnot» s. 20, 21).

Oo, kuinka ihmeellisistä asioista ja kokemuksista tietävätkään kertoa Paavali ja Pekka Ervast! Heissä ja heidän tajunnassaan on avautunut syvempi maailma, syvempi viisaus. Mutta samalla he kaiken aikaa »kerskaavat» kuin jostain toisesta olennosta, ei itsestään. Ja sentähden he molemmat puhuvat Pojasta, jonka Isä, Jumala »näki hyväksi ilmaista minussa».

Professori Pietilä, Te olette tuima mies ja sallitte rehellisen kysymyksen: Joko Te, professori Pietilä, voitte Paavalin ja Pekka Ervastin kanssa lyöttäytyä kolmanneksi urooksi, kertoaksenne kolmansista taivaista ja Jumalan ilmestyksistä? Älkää verhoutuko liialliseen vaatimattomuuteen! Siinä tulee samalla pistetyksi kynttilä vakan alle. Jääpi vaan miekka ja vasara käteen. Luulenpa lisäksi voivani vakuuttaa: eivät Paavali ja Pekka Ervast käy kateellisiksi, joskin Te osaisitte kertoa eräästä ihmisestä, jonka pohjaton isä on valossa tunnustanut pojakseen, tai joka tietää kerskata »ylenpalttisista näyistä ja ilmestyksistä».

Mutta Tehän sanottekin: »siihen tarvitaan yliluonnollinen viisaus, joka kuitenkaan ei ole meidän muiden käytettävissä». Mutta miksi ei ole käytettävissä? Se on siksi, että Te hymyilette sellaiselle ajatukselle, että »Isämeidän» rukouksen yksi ydinajatuksia on se, että »ihminen on Jumalan poika, että ihminen on jumalallinen olento». Te puhujana hymyilette kristillisen nuorisojoukon edessä sellaiselle ajatukselle. Ja tahdotte sen hymynne vielä kirjassanne ikuistaa.

Mutta nyt, ollakseni taasenkin suora ja vilpitön professori Pietilää kohtaan, ilmaisen järjellisen omantuntoni vakuutuksen: ei professori Pietilä vielä ole tällaisia, varsinaisia jumalatieteellisiä asioita kokenut. Siksi kaikki sellainen on hänelle yllättävää. Erittäinkin, kun se tapahtuu omana aikana, läheisessä veljessä, naapurin pojassa. On sentään paljon helpompi kunnioittaa tuollaista profeetta- ja yli-ihmistä

vierailla mailla ja kaukaisessa menneisyydessä; kun omat aikalaisensa, veljensä ja kansalaisensa ovat ensin hänelle hymyilleet, ovat hänet kuoliaaksi rääkänneet.

Kuitenkin meillä jokaisella, herra professori, on jonkunlaisia mahdollisuuksia jumalallisiin ilmestyksiin. Täytyy vaan heittää turha hymyilynsä ja oppia kunnioittamaan viisautta omana aikanaan, omassa ympäristössään, omassa itsessään. Täytyy oppia olemaan rehellinen edes itseään kohtaan: tunnustaa ja myöntää oma kokemattomuutensa, tietämättömyytensä. Kun sen rehellisesti myönnämme, sekä samalla sanomme: minä ikävöin tietoa, minä kaipaan kokemusta, silloin on meillä kullakin edes jonkunlaisia mahdollisuuksia edes jonkunlaiseen syvempään tietoon ja jumalakokemukseen. — Mutta välttämättömänä edellytyksenä on, että meidän jumalakaipuumme on suurempi meidän omaa suuruuttamme tai pienuuttamme, meidän tietoamme tai tietämättömyyttämme.

Siis: jatkakaamme, professori Pietilä! Vapaina! Varmaan kerran jokaisen tajunnassa taivas aukenee. Ja Jumala puhuu meissä pojassaan. Täsäkin lihaantumisessamme edes jossain määrässä. Tulevissa ruumistuksissamme yhä valtavampana. Ja varmaan tuo ihmeellinen ja ihailtava Paavalikin, jossain kolmannesta taivaastaan, seuraa myötätunnolla ja mielenkiinnolla meidän pieniä ponnistuksiamme. Ainakin joku Paavalin oppilas.

Ja sitten tuo Pekka Ervastin uusi kirja: »Paavali ja hänen kristinuskonsa». Se on nyt jokaisen halullisen luettavana. Kokemuksen kannalta se puhuu tosiasioista. Siinä astuu kokeneen tajunnasta eteemme elävä alkukristillinen veljeskunta. Sellainen kristillisyys, jossa eli viisaus veljeydessä. Ei sellainen kuin nämä myöhemmät valtiokirkot, jossa viisaus on sidottu pakkopaitaan, on rajoitettu »oikeisiin» oppeihin ja tunnustuksiin, jossa aina on lopuksi turvauduttu, ei Jumalaan, vaan väkivaltaan, pyssyyn ja pakkokeinoihin. Tätä Pekka Ervastin kirjaa synnytettäessä, niinkuin hänen kirjojaan yleensä, ovat lyöneet kättä toisilleen taiteen, tieteen ja filosofian jumalattaret, asettuen syvällisen salatieteilijän ympärille hänen kokemuksiaan sanoiksi ruumiillistuttamaan.

J. R. Hannula
1923: 343—347

MUISTOJA JA KOKEMUKSIA

5.

Nyt koetan muistelmissani seurata sitä puolta teosofisissa harrastuksissani, joka ilmeni luennoimisena.

Syksyllä Kiteen kesäkurssien jälkeen ryhdyin kerran kirjoittamaan jonkunlaista esitystä teosofisesta elämänymmärryksestä. En alussa lainkaan ajatellut, josko sitä kirjoitin mitään erikoista tarkoitusta varten; ehkä kuitenkin aavistelin, että sitä jotenkin tarvittaisi. Niinpä eräänä päivänä saapuikin luokseni taidemaalari Uuno Kamppuri. Hän kertoi aikovansa toimeenpanna teosofis-kalevalaisen juhlan Kosken T. L. työväen talolla, ja että hän siinä tarvitsisi apua, nimenomaan luennoitsijaa. Sovimme siis, että minä tulisin mainitussa juhlassa puhumaan. Väkeä oli paljon, ja juhla onnistui erinomaisesti. — Yritin sitten esittää samaa luentoa eräällä toisella työväentalolla. Yleisöä oli vähän ja hajanaista. Oli kuin joku minussa olisi kaiken luentoni ajan pauhannut: siinä sinäkin seisot ja juttelet, vaikket itsekään oikeastaan mitään tiedä. Olet vain kuullut ja muiden kirjoja lukenut, ja siinä nyt muka luennoit. Tunsin elävästi ja voimakkaasti, ettei näin voinut jatkua. Sisäinen jännitykseni lisääntyi päivä päivältä. Oli kuin olisin kiemurrellut jossakin lattialla. Lopulta aivan kuin sanoin elämälle: Kun en mitään tiedä, niin on parasta vaieta. Ellei elämä minua kutsu, ellei elämä minua tarvitse, niin miksi tuppautuisin! — Silloin tapahtui jotakin: oli kuin päässäni, järjessäni ja ymmärryksessäni olisi jotakin avautunut. Minä aloin ymmärtää elämää uudella tavalla, ikäänkuin sisästä päin, hengestä päin. Esim. Uusi Testamentti aukeni uudella tavalla ymmärrykselleni. Tuli mieleeni esim. kysymys, miksi Jeesus sanoo: En tullut lakia kumoamaan, vaan täyttämään? Ymmärsin heti, että vasta se ihminen, johon ja jossa Kristus on eläväksi tullut, vasta se ihminen osaa täyttää lain. Siis: evankeliumien historia Kristuksesta oli samalla ihmisen sisäisen Kristuksen historiaa; niinkuin totta onkin.

Tämän kokemukseni aikana ja yhteydessä ymmärsin myös, että nyt ei minulla enää ollut millä puolustaa toimettomuuttani. Piti vaan ryhtyä työhön uudella ja syvällisemmällä tavalla. Sillä eivät luennot sittenkään tulleet noin vain kuin hyllyltä siepaten. Piti oppia löytämään sisäinen inspiratsioni, ja, ennen kaikkea, kestämään sen sisäistä painetta. Sitäpaitsi: piti harjaantua n.s. luentotekniikassa, aineen erittelyssä, keskittämisessä ja hallitsemisessa; jossa kaikessa minulla ei ollut mitään ennakkoopetusta. — Ensimäisen vapaan luentoni pidin eräässä syrjäkylän mökissä. Sieltä päin pyrin vähitellen avonaisemmille paikoille, ympäri pitäjää, kylästä kylään. Niinpä jouduin pitämään kuin varsinaiset koeluentoni teosofisilla kesäkursseilla 1913; ellei se ollut 1914. Tulin siinä tavallaan hyväksytyksi.

6.

Koetin yhä enemmän järjestää muut työni niin, että saatoin tehdä yhden, tai parikin luento- ja kirjojenmyynti-matkaa viikossa. Pidin kuin velvollisuutenani pistäytyä järjestyksessä jokaisessa kylässä puhumassa. Samalla järjestin luennon toiseen kylään jo seuraavaksi kerraksi. — Näin kulkemani piiri laajeni yhä ja matkat pitenivät. Jo sekin pani minua vähitellen ajattelemaan: mitähän jos luopuisi koko siitä hom-

masta siellä meijerillä, niin ei tarvitsisi kulkea näitä yhä piteneviä matkoja edestakaisin? Saisi kulkea vaan yhä eteenpäin, kylästä kylään, ympäri Suomen! — Mutta kannattaisiko se? Koetin tunnustella maaperää. Pysähdyin kerran sellaisella matkalla erääseen kylään Somerniemellä. Kylässä oli majatalo, ja minä ajattelin: kyllähän minulle olisi majatalossa yömaja, niinkuin kelle tahansa. Mutta minäpä yritän tällä kertaa tuohon toiseen taloon, ja panen merkille, josko elämä antaisi minulle jonkun viittauksen. Yömaja ja ruokaa annettiin, ilman maksua, ystävällisesti. Elämä oli pyytämäni viittauksen antanut. — Eräällä toisella matkalla ajattelin samaa asiaa, jolloin tuntui, kuin joku sisäinen ääni olisi minulle sanonut: »jos ottaisi vastaan armopaloja». Hymyilin hiukan yksikseni, ja jatkoin matkaani. Kun sitten poikkesin erääseen taloon aamiaista tavoittamaan, toi emäntä minulle portaalla mukillisen piimää ja tukevan voileivän. Talonväki söi avarassa pirtissä, minä pistelin portaalla piimää ja voileipää, niinkuin ainakin se, jonka elämä on armopalojen varassa. Maksua ei otettu, eikä paljon puuttunut, etteikö se ateria muodostunut jonkunlaisen juhla-aterian veroiseksi. Ja ennen kaikkea: elämä oli taas antanut viittauksen johonkin suuntaan. Erittäinkin, kun tämä sattui syntymäpitäjässäni, Pukkilassa. — Eräs kolmas sattui Somerolla oloni viimeisen edellisenä kesänä. Kiertelin pyörällä eräänä sunnuntai-iltapäivänä jossain Kiikalassa, mielessäni taas tuo kysymys: joko luopua ja antautua kokonaan teosofiseen työhön? Oli kuin olisi sisässäni sanottu: »Mitään uhrausta ei ylenkatsota». — On huomattava, että minä silloin saatoin tuon ymmärtää kahdella tavalla. Sillä edellinen talvi oli ollut siksi sisäisesti vaikea, että miltei pelkäsin jäädä toiseksi samanlaiseksi talveksi Somerolle. Sanoin sentähden itselleni: jos nyt lähden Somerolta, niin on se kuin lähtisin jotakin pakoon. Ja niin jäin vielä yhdeksi vuodeksi. Mutta se talvi muodostuikin siunausrikkaaksi. Aivan toisenlaiseksi kuin edellinen talvi. Se johtui ennen kaikkea siitä, että työni sai järjestyneemmän muodon. Suunnittelin jo syksyllä niin, että pidin kerran viikossa teosofisen luennon ryhmässä, ja sunnuntaisin jossain muualla suuremmalle yleisölle, pyrkien käsittelemään kristinuskoa syvemmässä, mystillisemmässä hengessä. Ajattelin myös jo etukäteen päivät, jolloin valmistaisin luentoni; joina päivinä, etenkin juuri noina luentojeni synnyttämispäivinä, löivät sielussani tuska ja riemu kättä toisilleen. Olin kenties kuin äiti, joka tuskalla synnyttää lapsensa, mutta lapsen synnyttyä unohtaa tuskansa riemussa. — Sinä talvena syntyivät kaksi kirjaa: »Ryövärinä ristillä» ja »Vaeltajana korvessa». Etenkin jälkimmäinen tuotti minulle suurta iloa. Se oli kuin viisas lapsi, joka osasi opettaa isäänsä ja äitiänsä.

7.

Seuraavana kesänä aloin yhä selvemmin tajuta, että meijerin isännöitsijän loppu lähestyy. Hänessä menee mailleen yhteiskunnallinen toimihenkilö, menee hänen laisensa kansalainen isiensä luo. Eikä minulla ollut enää sitä tunnelmaa, että hänen lähtönsä olisi ollut paon luontoinen. Se oli kuin luonnollinen ja luvallinen välttämättömyys, yhtä välttämätön ja luvallinen, kuin luonnollinen kuolema konsanaan. Tunsin ja tiesin sen, ja iloitsin vapautumisestani. Niinkuin kuoleva iloitsee, odottaessaan uutta elämää. Molemmissa tapauksissa on kaihoisa erota ystävästään. Mutta kuoleva tietää, että hän tapaa ystävänsä uudella tavalla. Kuolemansa jälkeen hän on vapaampi rakastamaan ja auttamaan jälkeenjääneitä ystäviään toisesta maailmasta, toiselta tasolta. — Isännöitsijän kuolemassa putosivat kuin raskaat painot jaloistani; joita kantaen olin jalkani veriin laahustanut. Hän oli ollut kuin isäni, tuo iälliseksi käynyt ja elämästä kyllänsä saanut vanhus, joka nyt oli kuollut ja haudattu, ja minä lähdin matkalle toisena miehenä, tuon edesmenneen vanhuksen vaivoin kasvattamana poikana. Kun sitten eräänä marraskuun päivänä 1915 matkustin Somerolta, oli minulla mielessäni kiitollinen ja lämmin muisto isästäni, tuosta edesmenneestä isännöitsijästä Someron meijerillä, sekä myöskin Somerosta ja Someron asukkaista. Olinhan viettänyt heidän parissaan yhdeksän lapsuuteni ja nuoruuteni vuotta, kuin yhtä riemuisaa juhlaa vain. Poika oli kiitollinen isälleen, sekä noille hänen monille ystävilleen. Levätköön nyt isäkin rauhassa haudassaan, siellä, minne itse kohtalon herra hänet hautasi.

J. R. Hannula
1923: 371—374

Ruusu-Risti 1924

SAMMON TAONTA

Muinaisina aikoina me ihmiskunta elimme toisissa oloissa, meidän maailmamme oli toisella tavalla kokoonpantu. Niissä oloissa me kehityimme kuin Isän kodissa, jumalihmisinä. Sittemmin maailmamme aineellistui, ja meidän jumalihmisyydestämmekin lankesi kuin varjo aineeseen. Niin muodostui tämä mainen, personallinen ihminen. Jumalihmisemme jäi tavallaan tämän varjoihmisemme taakse. Vähitellen varjoihmisemme valmistui niin, että taivaallinen ihmisemme saattoi tavallaan astua siihen, tai laskea itsestään kun yhdistävän sillan maisen ja taivaallisen ihmisemme välille. Siitä alkaen me olemme maisessakin tajunnassamme osanneet ikävöiden kaivata ja etsiä Jumalaa.

Tuon jumalkaipuunsa kannustamina on aina ollut ihmisiä, joissa jumalaistuminen on jo niin pitkälle tapahtunut, että heidän käytännöllinen minätajuntansa on pysyväisesti siirtynyt jumalihmisensä puolelle. Siten onkin ihmisten keskellä aina ollut n.s. jumalanpoikia, joista jo Raamatun alussakin puhutaan. Ne ovat täydellistyneitä Mestareita, jotka ovat koettaneet säteilyllään vaikuttaa ihmiskuntaan jumalaistuttavasti. He ovat katselleet ja etsineet ihmisten keskeltä itselleen arvokkaita oppilaita, henkisiä lapsia, joille he olisivat voineet opettaa jumalaista viisauttaan. Sellaisten lasten saavuttaminen, löytäminen ja synnyttäminen, sekä sisäpuolellaan että ulkopuolellaan, on aina ollut vaikeata. Niinkuin esim. raamatullisen Israelin historiassa kerrotaan. Kun he joskus löysivät arvokkaita, ottivat he heidät henkisiksi lapsikseen, joille laulelivat henkistä viisauttaan. Siten pyhä tieto siirtyi perintätietona polvesta polveen jumalsyntyneiden joukossa.

Näitä jumalsyntyneitä laulajia on ollut jo kaukaisilta ajoilta Suomenkin kansan joukossa. Pyhänä perintätietona on jumalihmisemme tieto ja viisaus kansamme keskuudessa kulkenut, jota jumalsyntyiset tietäjät ovat polvesta polveen pyhimpinä aarteinaan toisilleen laulelleet. Suomalaiset tietäjät esittivät vertauskuvallisissa lauluissaan selullisia ja henkisiä kokemuksiaan. Noihin vertauskuviin kätketty järkähtämätön totuus- ja viisausarvo selviytyy oppilaalle silloin ja siinä määrässä, kuin hän itse joutuu samaisia ratkaisuja elämässään tekemään.

Kalevalassa edustaa Väinämöinen sisintä, jumalaista ihmistämme, sekä samalla erikoisesti sellaista tietäjää, jossa luova henkinen tieto ja viisaus kokonaan hallitsee. Jokaiseen ihmiseen kätkeytyy Väinämöinen, mutta vasta Mestarissa se on kukkaansa puhjennut. Väinämöisessä esiintyy täydellistyneen ihmisen perikuva siinäkin, että hänessä ovat yhtyneinä vanhuus ja nuoruus, viisaus ja joustavuus. Niinkuin suuret vihityt, yhteisessä mestaritajunnassa, Kristuksessa, palvellen johtavat ihmiskunnan kohtaloita, samoin viisas Väinämöinen Kalevalan lauluissa johtaa kalevalaisen kansan ja heidän alempiasteisten tietäjäinsä toimia ja kohtaloita. Asiat ja vaikeimmatkin solmukohdat selviytyvät onnellisesti siellä, missä Väinämöisen neuvoa kuunnellaan ja seurataan. Sillä Mestari katselee asioita henkisen tajunnan kannalta, ja kykenee niinollen johtamaan ulos kaikista niistä vaikeuksista, joita tämä personallisen ihmisemme maailma muodostaa.

Taas ihmisen personallista minää, joka sisäisessä kaipuussaan etsii henkistä viisautta, Mestaria, Väinämöistä, edustavat useammat eriasteiset henkilöt. Ikäänkuin onnistuneimmassa ja voittoisimmassa ylimenotilassaan edustaa sitä seppo Ilmarinen, tuo mainio työn ja toimen edustaja. Hänen erikoinen arvonsa ja suuruutensa on siinä, että hän järkähtämättömän peräänantamattomassa työssään alistuu kuuntelemaan Väinämöisen neuvoja.

Ilmarisella, noin taitavalla sepolla on tietysti oma esihistoriansa takanaan. Se näyttäytyy nuoressa Joukahaisessa ja uunilla vavahtelevassa Halliparrassa. Joukahaisaikanaan hän oli ollut suuri kilpailun ja kiistelevän taistelun sankari. Sittemmin jouduttuaan Väinämöisen vaikutuspiiriin, sukeutui hänestä ukko Halliparta, joka on Joukahaisen ja Ilmarisen välimuoto. Ukko Halliparta edustaa astraalitason maagikkoa, tietäjää, jolla on suuret luulot tietäjäarvostaan. Mutta jotain häneltä puuttuu: hän ei ole vielä oppinut yhdistämään vanhuutta ja nuoruutta. Onhan Väinämöinenkin vanha ja viisas, mutta hän ei ole vetäytynyt uunille loikoilemaan. Päinvastoin vanha Väinämöinen uhkuu nuorekasta seikkailunhalua ja pyrkii aina innoittamaan toisia. Sitä ei ukko Halliparta vielä ole oppinut. Luultavasti hän tulee sen joskun oppimaan. Mutta ensin hänen on kuljettava ilmarisasteen läpi. Ja Ilmariseksi tullakseen täytyy hänen oppia raudan syntysanat. S.o. hänen täytyy oppia käyttämään järkeään, ei vain kilpailussa ja taistelussa, tai »hyväntekeväisyydessä», vaan ennen kaikkea luovassa ja rakentavassa työssä. Eikä siitä tule mitään, ellei hän tunne raudan, järjen syntysanoja. Ne hänelle opettaa Väinämöinen. Ja niin syntyy Ilmarinen. Missä? Joukahais-halliparran sisäisessä tajunnassa. Jos nuori Joukahainen edustaa kilpailevaa ja suurellisesti intoilevaa taistelijaa, »ukko» Halliparta astraalis-mentaalista selvänäkijää,

taikuria, niin seppä Ilmarinen edustaa filosofis-taiteellis-salatieteellistä työntekijätaituria. Sellaisena taiturina hän takoo pajassaan, jonne Väinämöinen tulee häntä tapaamaan, ehdottaen, että Ilmarinen lähtisi Pohjolaan Sampoa takomaan.

Niinhän se yleensä käy: viisaus on kätketty työhön; työssä tulee viisaus vastaan.

Ilmarisella ei ole enää suuret sanat suussa, niinkuin Joukahaisella ja Halliparralla. Hän on jo, rakentavaan ja luovaan työhönsä ryhdyttyään, tullut tuntemaan taitonsa rajoitukset. Mutta hän ei myöskään asetu vastustamaan Väinämöistä, joten hän joutuu kiipeemään Väinämöisen laulamaan kukkalatvaan kuuseen, sieltä »kuuta noutamahan, otavaista ottamahan», jolloin hän Väinämöisen laulamassa tuulessa ja vihurissa lennättäytyy suoraa päätä Pohjolaan. S.o. Ilmarinen on tullut siihen kohtaan, jossa hänet johdatetaan tutkimaan pyhien kirjojen vertauskuvia, ja jolloin niihin kätkeytyvä pyhä voima on apuna avaamaan ihmisen henkisen ymmärryksen. Hänen sisäinen ymmärryksensä avautuu, ja hän lennättäytyy henkensä sisätajuntaan, josta päin hän nyt saa työhönsä ryhtyä.

Pohjolassa — jossa hänet kyllä otetaan ystävällisesti vastaan — ei ole pajaa, ei vasaraa, ei vasaran varttakaan, joten Ilmarinen saa alkaa aivan alusta. Ja niinhän se kyllä onkin: jokainen todellinen seppo on uranuurtaja, joka saa etsiä työpaikkansa omasta itsestään. Jolloin kyllä kysytään sitkeyttä, nöyryyttä ja kärsivällisyyttä: kun eivät sentään olleet edes pajaa laittaneet, vaikka olivat odottaneet suurta seppoa tulevaksi — niin olisi ukko Halliparta sanonut. Mutta Ilmarinen vain tuumaa: »Akatp' on epäelköhöt, herjat kesken heittäköhöt».

Tästäkin jo helposti ymmärrämme, ettei ihminen voi tulla ennenaikojaan Pohjolaan lähetetyksi. Joukahaista ei olisi voinut lähettää kahdestakin syystä: hän ei luottanut Väinämöiseen, eikä siis voinut tulla välittömään yhteyteen Viisaan kanssa. Ja toiseksi: jos hänet olisikin jollain keinoin Pohjolaan lähetetty, niin emme voi olettaa, että hän olisi ryhtynyt kärsivällisen rauhallisena pajaa laittamaan. Pikemminkin hän olisi loukkaantuneena haastanut Pohjolan emännän kaksintaisteluun — tietysti omaksi tuhokseen. Sillä joskin hän saattoi turvallisena ammuskella Väinämöistä, mestariaan, niin toista on joutua kamppailuun Pohjolan emännän kanssa, itse luonnon alkuvoimien kanssa. Ei liioin Halliparran pohjolanmatkasta ja Sammon taonnasta olisi mitään tullut. Sillä varmaan hän, maagikko, pitäisi itseään liian viisaana ja arvokkaana pajaa laittamaan. Ukolla on vielä liian suuret luulot itsestään. Varmaan hän olisikin etsinyt lämmintä uuninpäällystää, vetäytyen sinne odottelemaan, että joku avuntarvitsija pistäytyisi hänen pakinoilleen. Ukolta puuttuu järjellis-filosofis-taiteellis-okkultinen aloitekyky.

Mutta mitä ei ole ukko Halliparralla, sitä on hänen sisäisessä tajunnassaan myöhemmin syntyvällä Ilmarisella. Nöyrällä ja peräänantamattomalla kärsivällisyydellä Ilmarinen pystyttää pajansa, sekä tunkee pienet aineksensa tulehen, takehensa alle ahjon, ottaen orjat lietsomahan, väkipuolet vääntämähän. Ja kun »orjat lietsoi löyhytteli, väkipuolet väännätteli», niin päivänä muutamana »jousi tungeikse tulesta, kaari kulta kuumoksesta». Jousi on »hyvän näköinen, vaan onpi pahan tapainen: joka päivä pään kysyvi, parahana kaksi päätä». Tämä hyvännäköinen jousi on tietenkin vertauskuva ihmisen omasta sieluntilasta. Vaikka hän on tietoisessa järkitajunnassaan ryhtynyt Sampoa takomaan, filosofis-taiteellis-okkultista työtä tekemään, niin huomaa hän kuitenkin sielunsa pohjukoissa toisinaan taipumusta väittelyyn, kiistelyyn, taisteluun. Sielun ja luonteen syvyyksissä on sittenkin vielä jätteitä joukahaisajoilta. Ja varmaan Joukahainen olisikin heti tarttunut tuollaiseen jouseen, lähteäkseen voitonriemuisena ammuskelemaan. Ja Ilmarinen pelastuukin tästä ansasta vain siksi, että hän on järkitajunnassaan tietoinen tehtävästään. Hänen henkinen kypsyytensä näyttäytyykin siinä, että hän kieltäytyy jousestaan, katkaisee se kaheksi ja heittää uudelleen ahjoon. Hän kieltäytyy kiistelystä, väittelystä, taistelusta, minkään asian puolesta, ei siksi, ettei hän siihen kykenisi — sillä onhan hänellä mainio jousi — vaan siksi, että hän on tietoisesti siirtymässä taistelijain puolelta rakentajain puolelle.

Toisessa rupeamassa »veno tungeikse tulesta». Sekin on hyvän näköinen, mutta ei ole hyvän tapainen: suotta lähtisi sotahan, tarpehetta tappelohon».

Hyvän näköinen venhe on astraaliruumiin käyttökuntoisuuden vertauskuva. Hänen tunne ruumiinsa on käyttökuntoinen, mutta siinä piilee myötä- ja vastenmielisyyden värähtelyjä. Sellaisesta hänen täytyy vapautua. Sillä muuten ei sampotajunta, sampoviisaus, voi syntyä. Vaikka ihanteellinen kiivailija mielellään sellaiseen purteen astuisi, niin kuitenkin ihminen, joka on tullut sisäisesti Ilmariseksi, »venon murskaksi murenti, tunkevi tulisijahan». S.o. hän »murenti» myötä- ja vastenmielisyysvärähtelyistä johtuvan taisteluinnon tunneruumiissaan, yrittäen pysyä ja jatkaa vain luovassa ja rakentavassa työssä.

Kolmannella kerralla »hieho tungeikse tulesta». Sekin on hyvän näköinen, mutta ei ole hyvän tapainen: »metsässä makaelevi, maion maahan kaatelevi».

Tämä hieho on ylimenotila ihanteellisen taistelun, oikeaoppisen kiistelyn ja väittelyn kannalta — joka kaikki on kielteistä, hävittävää — luomisen ja rakentamisen puolelle. Hieho ei ole taisteluväline, niinkuin jousi ja sotapursi, vaan on jo tuottava ilmiö luonnossa: antaa maitoa. Se merkitsee, että Ilmarinen alkaa huomata sielussaan vihdoinkin ilmenevän filosofis-taiteellis-okkultisen luomistyön mahdollisuuksia. Se on hyvä puoli hiehossa. Mutta huono puoli on se, että hieho maidon maahan kaatelevi. Joka merkitsee, että ihmisen luomistyö on vielä järjestymätöntä. Hänessä jo ilmenee luomiskyvyn mahdollisuuksia, mutta hänen tuotantonsa on kuin vallatonta, leikittelevää harjoittelua. Toinen huono ominaisuus hiehossa on se, että se metsässä makaelevi. Joka taas kuvaa erästä ihmisen luonteessa piilevää ja ilmenevää ominaisuutta:

halua vetäytyä takaisin luontoon. Ihminen on kyllästynyt ainaisiin taisteluihin, kiistelyihin, kilpailuihin ja oikeaoppisiin väittelyihin, ja pyrkii nyt tajuamaan luonnon kauneutta. Se on sinään hyvä, mutta siitä voi tulla hänelle uusi ansa: houkutus jättäytyä nauttimaan luonnon taiteellisesta kauneudesta. Ja mikäli ihminen siihen jättäytyy, sikäli hänessä Sammon taonta viivästyy. Sen Ilmarinen järjessään ymmärtää, ja siksi hän »lehmän leikkeli paloiksi, siitä tunkevi tulehen». Hän kieltäytyi jäämästä lepäilemään luonnon ja oman taiteellisen kauneusaistinta ja tuotantonsa lumoihin.

Neljännessä yrityksessä »aura tungeikse tulesta». Sekin on hyvän näköinen, mutta ei ole hyvän tapainen: »kylän pellot kyntelevi, vainiot vakoelevi».

Aura on jo viljelysväline, inhimillisen sivistystyön vertauskuva. Muistakaamme profeetan sanoja: miekat ja keihäät ovat taottavat viikatteiksi ja vanteiksi, auroiksi. Voiman purkautumissuunta on siirrettävä taistelun, kiistelyn ja kilpailun puolelta rakentavan ja luovan sivistysviljelyksen puolelle. Sen siirtotaonnan on Ilmarinen toimittanut oman tajuntansa pajassa. Sentähden kalevalainen tietäjä osasi siitä laulella omalla runollisella tavallaan.

Kuitenkin tällä hyvännäköisellä auralla on edelleenkin eräs kumma ominaisuus: tuppautuu kylän pellot kyntämään. Se on halu sekaantua toisten asioihin. Kuinka suurella ihastuksella ihanteelliset sivistysihmisetkin sellaiseen auraan tarttuvat. Ja millä erikoisella innolla erilaiset uskonnolliset yhtymät ja henkilöt pyrkivät toisiansa parantamaan, toistensa peltoja kyntämään. Puhumattakaan valtiollisista ja yhteiskunnallisista yhtymistä, jotka kaikella kuntonsa ja taitonsa väellä kyntelevät toistensa pelloilla — vaikka oma pelto kasvaisi pelkkiä ohdakkeita.

Ilmarinen, vanha kalevalainen viisas, on siitä selvillä, että sellaisessa kunnossaan aura on kelvoton. Siksi hän katkaisi auransa kaheksi ja alle ahjonsa ajavi. Hän kieltäytyy sotkeutumasta toisten asioihin, yrittäen löytää sellaisen työ- ja toimitavan, jossa ei ketään häiritsisi, vaan osaisi ikäänkuin tyhjästä luoda. Siksi hän nyt laittoikin »tuulet lietsomahan, väkipuuskat vääntämähän». Niin että »itä lietsoi, lietsoi länsi, etelä enemmän lietsoi, pohjonen kovin porotti». Kun näin itse luonnonvoimat alkavat lietsoa, silloin »tuli tuiski ikkunasta, säkenet ovesta säikkyi, tomu nousi taivahalle, savu pilvihin sakeni». Onko ihme, kun itse luonnonvoimat alkavat lietsoa Ilmarisen pajassa, jos Ilmarinen vihdoinkin »näki sammon syntyväksi, kirjokannen kasvavaksi».

Ja mitä on Ilmarinen tällöin saavuttanut? Hän on vihdoinkin saavuttanut sen taidon, että osaa ihanteessaan, työssään ja järjellisessä tajunnassaan asettua sopusointuun luonnon alkuvoimien kanssa. Hän on silloin tullut yhdeksi luojan kanssa, jonka käytettäväksi luonto voimineen antautuu. Hän ei enää taistele »pahaa», s.o. luonnon alkuvoimia vastaan, vaan asettuu niiden sisään, taakse, lietsojaksi, takojaksi. Luomisen ja työn ilo ja riemu täyttää Ilmarisen mielen ja sydämen. Hänen riemuitseva kiitollisuutensa nousee hänen pajansa ikkunoista ja ovesta ylös taivaalle. Hän jauhaa luonnon ja oman sielunsa pajassa luonnon alkuaineita ihmiskunnan henkiseksi ruuaksi ja kaikeksi tarpeeksi. Siihen häntä on auttanut kaksi hyvää avua: veljellinen luottamus, kunnioitus ja huomaavaisuus vanhempaa veljeänsä Väinämöistä kohtaan, sekä peräänantamaton ahkeruus ihanteellisessa työssään.

J. R. Hannula
1924: 12—19

MUISTOJA JA KOKEMUKSIA

8.

Annan muistelmieni mieluummin pysähtyä asioissa, kuin yrittää tarkkaa aikajärjestystä. Ja mieleeni muistuu ensimäinen talvi, jolloin olin varsinaisella kiertomatkallani.

Olin varustanut isonlaisen kirstun, joka juuri mahtui turkulaisiin rattaisiin, istujain taakse. Siinä kuljetin myytäviä kirjoja. Matkani suuntasin Somerolta pitäjästä pitäjään, pitkin Loimaan- ja Kokemäenjoen laaksoa kohti Poria. Ohjelmassani oli, että puhuisin yleensä joka ilta, paitsi lauantaisin, jonka illan annoin itselleni ja ihmisille lomaa, etupäässä saunoitusta varten. Joka päivä piti hankkia hevonen, joka aamulla kiikutti minut kirstuineni seuraavaan kylään; jossa aina odotti uusi kohtalon osa. Ensin aamulla piti hankkia paikka luentoa varten, sitten päivällä kaupitella kirjoja ja hälyyttää ihmisiä illaksi luentoon.

Hommani oli ihmisille useammalla tavalla siksi uutta, että se vaikutti vähän yllättävästi. Ensiksi se, että minä varsinaiselle kiertomatkalle lähdettyäni yleensä järjestin pienen pääsymaksun, alussa 10 tai 15 penniä, josta samalla annoin pienen teosofisen lentolehden. Sillä vaikka sainkin Kannatusliitolta 50 mk. kuukausiavustuksen, niin ymmärsinhän kuitenkin, että minun oli opittava luottamaan omiin voimiini, ja että asia oli otettava työn kannalta. Minun piti varustautua tekemään työtä kiitollisin mielin silloinkin, kun kannatus syystä tai toisesta lakkaisi.

Toinen kiihoittava syy oli tietysti siinä, että itse teosofinen sanoma oli niin uutta noille ihmisille, joita oli kasvatettu sokean uskon verisessä pakkopaidassa. Ja kolmas, minun kannaltani tietenkin painavin syy on ollut siinä, etten itsekään ole osannut toimia parhaimmalla joustavuudella.

Nämä kolme syytä tuottivat määrättyjä seurauksia, jotka jo jouluun mennessä ennättivät nousta melkoisen korkealle. Olin erään suuren pitäjän suuressa kirkonkylässä, jossa minulla

kyllä oli kuulijoita, mutta jossa virallisen uskonnon edustajat olivat kuohuksissaan. Huomasin ihmeekseni, että he tekivät minusta kovin suuren numeron; yleensä kirkoissaan ja rukoushuoneissaan, puheissaan ja saarnoissaan he intoilivat sitä »villitsijää ja vääräoppista» vastaan, joka »kulkee täällä meidän keskuudessamme sutena lammasten vaatteissa». Eräskin nuori pappi, jonka kuulijain joukossa minäkin seisoin, osoitti minua sormellaan ja sanoi: »ellen erehdy, niin tuolla hän nyt seisoo». Ja siellähän minä seisoinkin.

Eräässä toisessa tilaisuudessa kirkossa, saarnaa kuunnellessani, ajattelin itsekseni: nuohan puhuvat mainiosti! Mitä tuosta vielä puuttuu? Jokohan minua täällä tarvitaankaan? Sielussani kuului vastaus: »Siitä puuttuu mystiikka!» Tajusin sen sitten itsekin. Siitä puuttui lempeys, siitä puuttui sydämen viisaus, puuttui valaistuneen mielen avartuneisuus. Minun oli vaan jatkettava työtäni.

9.

Seuraava kesä, ensimäinen varsinaisella matkallani, tuli kuin riemullinen vapaus. Niinhän kesä aina tulee. Kouraantuntuvin vapautumisen merkki oli se, että vapauduin hevosesta ja kyytimiehestä. Saatoin kulkea polkupyörällä, milloin ja minne halusin. Ja nyt minä annankin muistelmieni liidellä kevään merkeissä. Vähitellen alkoi meille kevät koittaa yhä useammalla tavalla. Ensin romahti Venäjällä eräs talven valta, ja me saimme kokoontumisvapauden. Sekin oli minulle suuri ulkonainenkin huojennus työssäni. Maailma tuntui hiukan avartuneemmalta. Ja pian seurasi Suomen vapautuminen ja itsenäistyminen. Se tuli aseettomalle kansalle, samalla kun maailman mahtavimmat sotilasvallat sortuivat aseihinsa. Mutta me tahrasimme vapautemme aamun sisäisellä verilöylyllä, kansalaissodan hirmunäytelmällä. Eräässä esikunnassa minuakin vaadittiin rintamalle, tai ainakin johonkin hommaan rintaman taakse. Olin ajatellut sellaista mahdollisuutta, ja samalla omaksunut kielteisen kannan. Olin kaiken varalta sydämessäni valmistunut kuolemaan. En antaisi pakoittaa itseäni mihinkään sotahommiin, vaikka minut sentähden tapettaisikin. Niinpä mainitussa esikunta-kohtauksessa ilmoitinkin: »mieluummin saatte ammuta minut, kuin antautuisin mihinkään tekemisiin sellaisessa hommassa, jossa ihmisiä tapetaan».

Mutta tuon sanottuani tapahtui minulle itselleni jotakin yllättävää: oli kuin suuri, näkymätön voiman sysäys olisi mennyt läpi huoneen. Jäin hetkeksi sanattomana tuijottamaan ja ihmettelemään. En tiedä huomasivatko syyttäjäni ja tuomarini tätä. Mutta sen minä huomasin, että he alkoivat hapuilla kunniakasta perääntymistä. Syntyi pieni keskustelu, ja minä sain jatkaa matkaani. Passiini vain tuli merkityksi: on niin ja niin monen tunnin kuluttua poistuttava paikkakunnalta.

Tämä kohtaus sattui pitkäperjantaiaattona. Seuraavana päivänä, pitkäperjantaina, tallustin toiselle paikkakunnalle. Tuntui kaikin puolin vaikealta, ja minä sanoin itsekseni: taisipa tulla kurja pääsiäinen. Mutta sielussani kaikui vastauksena: »ihana pääsiäinen». — Kuinka? ajattelin. Kuinka nyt voisi tulla ihana pääsiäinen? Mutta tuli se kuitenkin. Onnistuin sittenkin saamaan asunnon eräässä majatalossa, jossa kirjoittelin teostani: »Johanneksen evankeliumi teosofian valossa». Ja sain kaiken aikaa erittäin tuntea, että suuri sisäinen, näkymätön rakkaus rakasti minua sydämessäni. Sentähden se pääsiäinen oli ihana. Eikä sydämeni ole minua koskaan jälkeenpäinkään moittinut siitä, että kieltäydyin sodasta. Enkä voi myöntää sitäkään, että sydämeni olisi niin paatunut ja pimittynyt, ettei se tajua eikä ymmärrä sodan suurta arvoa. Sillä kyllä sydämeni on jälkeenpäinkin osannut minua ankarasti moittia joistakuista muista asioista. Mutta tuo sodasta kieltäytyminen sensijaan avasi minulle kuin uuden lähtökohdan, kuin keskeisimmän henkisen voiman ja ilon lähteen. Sentähden eivät kutkaan auktoriteetit ole minua saaneet vakuutetuksi sodan erinomaisuudesta. Eivät edes nuo suuresti kunnioittamani ja rakastamani teosofiset veljemme ja opettajamme, Teosofisen Seuran virallinen pää, presidentti, tohtori Annie Besant ja piispa C. W. Leadbeater. Ei sittenkään vaikka virallinen pää, presidentti puheessaan Seuran vuosijuhlissa Adyarissa, leimasi suorastaan kavaltajiksi ne salatieteilijät, ne teosofiset työntekijät, jotka eivät koko voimallaan antautuneet sodan pyörteisiin. Ja vaikka piispa Leadbeater antoi sodasta niin ylistävän lausunnon, että sodassa mukana olleet suorittivat sellaisen työn, että siinä muuten olisi mennyt monta elämää. Ei sittenkään, vaikka nämä kunnioitetut ja rakastetut veljemme selittävät, että meidän on tällätavoin aseilla ja voimakeinoilla murskattava pahan valta Kristuksen tulemisen tieltä. En voi mitään sille, että sellainen Kristus, joka raivauttaa itselleen tietä ihmisten ruumiitten ylitse, aseilla, väkivallalla ja voimakeinoilla, että sellainen Kristus ei ole kukaan muu kuin se, jota sanotaan tämän maailman päämieheksi, »ilmavallan ruhtinaaksi», joskus myöskin saatanaksi. Se ilmenee ihmisissä hurskaudessaan ylpeänä julmuuden henkenä, josta Uusi Testamentti sanoo: hän on alusta saakka murhaaja.

Siksi sanon vielä uudestaan: Suomen itsenäisyys tuli sentähden, että se sisältyi Suomen kohtaloon. Mutta saatanalle, jonka hallitusta ihmiset vielä tässä maailmassa tottelevat, hänelle meni kunnia Suomen vapautumisesta. Ja nyt näyttää ainakin pintapuolisesta katsojasta, niinkuin Suomi olisi saavuttanut itsenäisyytensä ja vapautensa aseitten voimalla. Vaikka todellisuudessa asia on ihan päinvastoin. Aseillamme me pahasti pilasimme kaunista itsenäistymisemme hetkeä. Ja ihmisten on nyt vaikea ymmärtää, että pahin vaara meidän vapautumisellemme piilee siinä, että me, niin punaiset kuin valkoiset, niin kovasti luotamme sotaan, aseisiin ja väkivaltaan. Meidän pitäisi ymmärtää, että meidän pelastuksemme, samoin kuin meidän häviömme, sisältyy meidän kohtaloomme. Ja kohtalomme taas on meidän itsemme luoma. Ellemme niinollen osaa tehdä kohtaloamme sellaiseksi, että se meitä suojelee, niin eivät mitkään aseet ja armeijat meitä suojele. Vai säilyvätkö maailman mahtavimmat sotilasvallat:

Venäjän, Saksan ja Itävallan keisarikunnat? Päinvastoin ne hullulla sotainnollaan myrkyttivät oman kohtalonsa. Ja niin se on Suomenkin kanssa. Sinä päivänä kuin Suomen kohtalo sen sallii, niin meidän vapautemme on mennyt, ja meidän aseemme eivät siinä asiassa merkitse mitään. Aseet merkitsevät vallan toista. Ne merkitsevät vain sitä, että elementtaalisen alkeellinen ihmiskunta voi leikitellä pilkkaanampumista, harjaantuakseen siten varsinaiseen saatananpalvelukseen: toinen toisiensa ammuskelemiseen, järjestettyyn joukkoteurastukseen. Vapauttamme ja itsenäisyyttämme aseet kykenevät hankkimaan ja säilyttämään yhtä vähän, kuin ne kykenivät säilyttämään noiden kolmen mahtavan keisarikunnan olemassaoloa. Sentähden: sitä parempi mitä pikemmin me luovumme, aluksi ainakin tuosta asevelvollispakollisesta armeijastamme. Sillä se on kaksinkertaisesti väkivaltainen. Ensiksikin siihen otetaan miehet väkivallalla, ja toiseksi noita miehiä pakoitetaan väkivallan tekoon. Sitten meidän on luovuttava kaikista muista pakkokeinoistamme, sekä hallinnollisen että siveellisen ja kasvatuksellisen lainsäädäntömme alalla. Meidän kohtalomme nim. pysyy elinvoimaisena vain mikäli me omassa keskuudessamme ja suhteessamme muihin kansoihin otamme käytäntöön puhtaan ihmisyyden, veljeshengen läpäisemän järjen ja viisauden.

10.

Kun taas vietän jouluani »Tuonenkylässä», täällä muistorikkaassa päämajassa, jossa näitä muistelmiani kirjoittelen, niin eipä kumma, jos muistojeni kätköistä astuvat eturiviin ne muistelmat, jotka ovat välittömässä yhteydessä tämän päämajan kanssa. Muistuupa kuinka meidän itsealotteellisin ja voimakkain teosofinen työntekijämme Suomessa, kirjailija Pekka Ervast, aikakauskirja »Tietäjässä» kertoi saaneensa sisäisen inspiratsionin ja käskyn: »valmista työlle keskus ja työntekijöille koti». (»Tietäjä» 1912, s. 413). Ja herra Ervast ryhtyikin saamaansa sisäistä inspiratsionia toteuttamaan. Hän ryhtyi siihen omalla vastuullaan, lainaten tarkoitusta varten rahoja eri henkilöiltä yhteensä 24,700 mk.; niin kuin on kerrottu »Jäsenlehdessä» n:o 6 v. 1918. Ja niinhän luova inspiratsioni oli kohdistunutkin vain häneen: häntä käskettiin. Sillä eihän ketään, ei Teosofista Seuraakaan, voi käskeä tai velvoittaa uhrautuvaan työhön, ellei hän itsealotteellisella ja vapaaehtoisella uhrautumisellaan ole ennen tehnyt itseään siihen mahdolliseksi. — Ja niinpä näyttäytyikin, että osa Seuran jäsenistä asettui koko hanketta vastaan, lausuen syvän paheksumisensa vuosikokouksessakin. Joka nähtävästi antoi herra Ervastille aihetta valaista asiaa ja rauhoittaa levottomia mieliä kirjoittamalla »Tietäjässä»: »Kaikki avustus ulkoapäin on niin muodoin tavallaan apua minulle persoonallisesti ja lähtee suorastaan luottamuksesta minuun ja työhöni. En siis mitenkään tahdo enkä saata kehottaa ketään auttamaan minua, vaan uskon lujasti omiin voimiini ja hyvään onneeni» (»Tietäjä» 1912, s. 414). — Toiset taas olivat myötätuntoisia ja avullisia, niinkuin hyvin muistamme, ja niinkuin näkyy »Jäsenlehdessä» n:o 6 1918 julaistusta lahjoitusluettelosta.

Niin vähitellen kohosi laajalle tonttimaalle kaksi huvilaa, »Piippala» ja »Tonttula», sekä yksinkertaisuudessaan siro temppeli. Vieläpä tarpeellisia ulkohuoneitakin. Ja Pekka Ervast saattoi ilmaista ilonsa »Tietäjässä»: »Ja lopuksi olen toden teolla tästä 'päämajasta' saanut kodin — kodin itselleni ja niille ystävilleni, joiden seurassa eläminen on minulle mieluista».

Päämaja siis laitettiin sellaisen inspiratsionin alaisena, että siitä tulisi työn keskus, jossa työntekijät kokoontuisivat, jossa he asuntonsa pitäisivät, ja jossa päämajan alkuunpanijalla ja hommaajalla itselläänkin olisi koti ja asunto. Joka tietysti lankee itsestään ja asian luonnosta, koska juuri hän, kirjailija Pekka Ervast, on alkuperäisin, uutterin ja kestävin teosofinen työntekijämme.

Mutta monet veljemme omaksuivat toisen näkökannan. Veljeskuntamme keskuudessa pyrki yhä voimakkaampana esille se ajatus, että päämaja täytyy tulla Teosofisen Seuran omaisuudeksi. Ei siis enää yksinomaan »työn keskus» ja »työntekijäin koti», niinkuin luova inspiratsioni ja käsky oli kuulunut, vaan ennen muuta ja välttämättä Seuran omaisuutta — jonka kanssa Seura saisi menetellä miten haluaisi. Seuran hallinnolle — jonka puheenjohtajana herra Ervast ylisihteerinä oli — alkoi Seuran vaikutusvaltaisilta henkilöiltä saapua yhä uusia kirjelmiä, joissa esitettiin ja painostettiin sitä näkökantaa, että päämaja on luovutettava Teosofisen Seuran omaisuudeksi. Se vaatimus kasvoi kasvamistaan, se tuli yhä voimakkaammaksi. Ja mitä Pekka Ervast tuon jatkuvan vaatimuksen painostamana muuta voi, kuin totella sen valtakunnan lakia, johon hän kuuluu, ja josta valtakunnasta tuo käsky, päämajan syntysana, oli annettu. Ja sen valtakunnan laki sanoo: »jos joku tahtoo käydä oikeutta kanssasi ja ottaa ihokkaasi, anna hänen saada viittasikin».

Näin päämaja siirtyi alkuperäisestä tarkoituksestaan, itse työltä ja työntekijöiltä, tai jos sanoisimme, itse teosofialta, tuolta ikuiselta auringolta, ohimenevälle pyrstötähdelle, Teosofiselle Seuralle. Niinkuin sanoo teosofisen liikkeen suuri alkaja, H. P. Blavatsky: »Teosofia on kaikki käsittävän totuuden, rakkauden ja viisauden ääretön valtameri, jonka loiste kuvastuu maahan, mutta Teosofinen Seura on ainoastaan tässä loistossa näkyvä kupla. Teosofia on jumalallista luontoa, näkyvää ja näkymätöntä, ja Seura on inhimillistä luontoa, joka koettaa nousta jumalallisen synnyttäjänsä luokse. Teosofia on lopuksi kiintonainen, ikuinen aurinko ja Seura on menojaan menevä pyrstötähti joka koettaa vakaannuttaa rataansa tullakseen säännöllisesti kiertäväksi planeetaksi, jota totuuden aurinko vetovoimallaan hallitsee. Se perustettiin näyttämään ihmisille, että löytyy jotain sellaista kuin teosofia ja auttamaan heitä nousemaan sitä kohti tutkimalla ja omakseen omistamalla sen ikuisia totuuksia». (»Teosofian Avain», s. 57).

H. P. Blavatsky yhä uudelleen teroittaa: muistakaa, että teosofia on yksi asia itsessään ikuinen, mutta Seura on toinen asia, joka saattaa joko onnistua tai epäonnistua. Samalla tavalla kuin kristilliset valtiokirkot, jotka käyvät sotia

keskenään ja muiden kanssa, ovat toista kuin Kristus ja Hänen ikuisen totuuden, rakkauden ja viisauden valtakuntansa. Mutta me teosofian harrastajat olemme yleensä tämän tärkeän seikan unohtaneet. Kenties vanhasta kirkollisesta tottumuksesta me olemme olleet niin taipuvaisia yhdistämään toisiinsa itse ikuisen hengen ja sen ilmentämän muodon, itse ikuisen teosofian ja ohimenevän Seuran. Josta käsityksestä oli se tuhoisa seuraus, että koska päämaja perustettiin työlle, työn keskukseksi ja työntekijäin kodiksi ja asunnoksi, niin sen piti olla Seurankin oma. Vaikka olisi voinut olla niin, että Seura ja Seuran jäsenet olisivat olleet tukemassa ja auttamassa, että työ ja työntekijät olisivat todella saaneet kodin ja keskuksen. Sensijaan, että Seura ja Seuran vaikutusvaltaiset jäsenet olisivat iloiten pyrkineet hanketta tukemaan ja auttamaan, sensijaan he kaikin mokomin tahtoivat päästä valmiiksi saatua kotia omistamaan ja hallitsemaan. Päämajaa ei hommattu — sen oman luovan inspiratsionin mukaan, joka meidän täytyy yhä uudelleen sanoa ja muistaa — päämajaa ei hommattu Seuralle, jonka kanssa Seura voisi menetellä miten tahtoo, vaan päämaja perustettiin työn keskukseksi ja työntekijäin kodiksi. Että päämaja tuli Seuran omaisuudeksi, johtui aivan toisista, jo mainitsemistamme syistä. Ilman niitä seikkoja päämaja kukaties edelleen olisi työn keskuksena ja työntekijäin kotina. Nyt päämaja sensijaan on tavallaan kuin takavarikoitu. Sitä ei voida käyttää alkuperäiseen tarkoitukseensa, ja sen perustaja ja keskeisin työntekijämme asua retuuttaa sen hoidotta ränstyvissä ja alastomiksi raastetuissa suojissa — kuin loisena vain.

Muistelen näitä päämajan vaiheita kahdesta syystä. Ensiksi siitä syystä, että »Tuonenkylä», joksi päämajaa myös on sanottu, oli ja on edelleen niin kaunis ilmaus itse henkisyyden ja uhrautuvaisuuden luovasta voimasta, ja toiseksi siitä syystä, että vielä voitaisiin tehtyjä erehdyksiä paljon korjata ja asioita uudelleen järjestää — jos vain »veljeyshenkeä oisi».

J. R. Hannula
1924: 59—67

MUISTOJA JA KOKEMUKSIA

11.

Alkuvuosina, Lounais-Suomessa ja Hämeessä yritin puhua jokaisessa kylässä, tai ainakin jokaisessa kansakoulupiirissä. Kuin vaistomaisesti sivuutin sekä teosofiset looshit että taajemmat asutuskeskukset. Mutta myöhemmin, kapinavuoden jälkeen, jolloin olin siirtynyt Savo-Karjalaan, aloin tuntea omituista ahtautta, niinkuin tie edessäni olisi jotenkin tukkiutunut. Se pakotti minua miettien syventymään työohjelmaan. Tulin seuraavanlaisiin mietelmiin ja johtopäätöksiin: jos kuljen näin perusteellisesti kylästä kylään, milteipä talosta taloon, niin milloinka ennätän edes kertaakaan yli Suomen? Ja vielä: jos sattuisin olemaan yksin, tai jos tuntisin olevani vastuunalainen siitä, että Suomessa alkaisi uusi henkinen sivistys, sellainen sivistys, joka kasvaisi teosofisen ja mystillisen Kristuksen elämänopin pohjalta, niin kulkisinko silloinkin tällä tavoin, mökistä mökkiin? Enpä vainkaan. Minun täytyisi etsiä ja löytää itselleni työtovereita. Ja sitäpaitsi: taajaväkiset keskukset ne kriitillisellä hetkellä kuohahtelevat, tarttuvat ohjaksiin, ja kun niiden keskuudessa ei lietsota oikeata tietoa elämän syvistä totuuksista, tekevät pahoja kolttosia, suuria tyhmyyksiä. Niinkuin juuri oli käynyt. Siksipä minun olisi kuljettava nopeammassa tahdissa kautta Suomen, siroteltava teosofisen sanoman siementä sinne tänne, etupäässä kirkonkylissä ja muissa taajaväkisissä keskuksissa. Nuo keskukset saisivat taas vuorostansa vaikuttaa omaan ympäristöönsä. Samoin paikalliset asianharrastajat siellä ja täällä.

Tämä uusi järjestely vapautti silloisesta puristuksesta, päästi ikäänkuin väljemmille vesille. Järjestelin luentoja etupäässä kirkonkylissä, mutta kaupittelin kuitenkin kirjoja kaikkialla kauttakulkumatkoillani. Ja sitä menoa olenkin jo ennättänyt kulkea miltei kaikissa pitäjissä sen viivan alapuolella, minkä voisi vetää Oulusta Puolangalle ja Suomussalmelle. Viimeksi viime ksänä pyöräilin runollisessa Raja-Karjalassa, Suomussalmen ja Laatokan välisillä alueilla. Ja tekisipä mieleni sanoa, että työn ja vaivannäön takainen pohjatuntu oli riemuitseva. Kirjojakin ostivat neljän kuukauden ajalla noin 12,000:— mkn edestä. Koko viime vuoden aikana ostivat ikävöivät ihmiset armaassa Suomessamme minunkin poloisen kauttani noin 40,000:— mkn teosofiset kirjat. Ja kokoontuivat noin pariin sataan tilaisuuteen kuuntelemaan juttelujani.

12.

Samaan aikaan edellisen »välienselvittelyn» kanssa, tai ehkä vähän myöhemmin, puristi elämän kenkä toisellakin tavalla: huomiotani käännettiin enemmän niihin paikkoihin, joihin jo oli muodostunut teosofisia keskuksia. — Sittemmin olenkin jo muutamina talvina kulkenut rautateitse ympäri Suomea, pysähtyen päiväksi, pariksi tai kolmeksi niillä paikoilla, joihin on muodostunut teosofisia keitaita, hartaita teosofis-kristosofisia keskuksia. Niissä on tarjoutunut kuin syvemmän elävöitymisen ja henkisen ylösnousemuksen mahdollisuuksia. On niinkuin niissä sykähtelisi ikuinen elämä hiukan avonaisempana ja lähempänä ihmisten elämää. Sitä enemmän mitä suuremmalla luottamuksella ja iloisemmalla ahkeruudella niissä on ylläpidetty teosofisen sanoman soihtua. Sillä henkisetkin valosoihdut pysyvät keskuudessamme palavina

ja valaisevina vain, mikäli me niissä uhraamme sydämemme toiveet ja järkemme ponnistukset. Jos antaumuksellista uskoa ja iloista toimeliaisuutta puuttuu, uhkaa tukkeutuminen, lamaannus ja takatalvi. Tai joudutaan ulkonaisen maailman parannuspuuhiin, politiikan ja yhteiskunnallisten taistelujen pyörteisiin. Varsinainen henkinen elämä muodostuu vain kylmähköksi ja käyttämättömäksi järkeilyksi, tai taikauskon tapaiseksi sallimususkoksi.

13.

Tästä solahtavatkin muistelmani kuin omalla painollaan kristillisten kirkkojemme yhteen suureen onnettomuuteen ja kahteen sen päävirheeseen. Tuo yksi suuri onnettomuus on siinä, että pääsi muodostumaan v a l t i o k i r k k o. Ikäänkuin valtiomahti voisi järjestää ihmisten ja Jumalan välisiä suhteita. Ja noista kahdesta päävirheestä on ensimäinen se, että Kristuksesta tehtiin yksipuolinen uhri. Kirkot ovat tulkinneet Kristuksen uhrin niin, että kun s i l l o i n e n ahdasmielinen ja oikeaoppinen kirkko toimitti niin, että Jeesus Kristus tapettiin, niin Kristus siinä tuli uhratuksi ihmiskunnan sovitukseksi. Vaikka Kristuksen todellinen uhri on alkanut jo maailman alussa. Logos on uhrautunut maailmojen liikkeellepanevaksi ja kaikkea elähyttäväksi voimaksi. Se on Logoksen, Kristuksen, vapaaehtoinen uhri kautta aikojen. Se uhri on itsessään elämää, joka luomakuntien kautta saavuttaa järjellisen tietoisuutensa ihmisessä. Jeesuksessa tämä Kristus pääsi valtavimpana esille ihmisessä, niin että ihminenkin yhtyi maailman alussa uhratun Karitsan uhriin. Ihminen Jeesus pelastui siten, että hän vapautui tietämättömyyden ja eristyksen harhasta, yhtyen Karitsan kaikkitietoon, uhrautuen taas puolestaan elämään ja toimimaan siinä. Mutta sensijaan, että kirkko johtajineen olisi alinomaan pyrkinyt syventymään sisäiseen Kristukseen, uhrautuen Jeesuksessa Kristuksessa yhteistyöhön maailman alussa uhrautuneen Karitsan kanssa, sensijaan kirkko selitti edeltäjänsä tekemän oikeusmurhan siksi Kristuksen uhriksi, joka maailman pelastaa. Vaikka tuo oikeusmurhakin sai kyllä uhrin luonteen ja arvon sentähden, että Jeesus Kristus ei tehnyt pahalle vastarintaa, ei vedonnut jumalalliseen oikeuteen, vaan vetosi jumalalliseen rakkauteen.

Tämä nyt on kristillisten kirkkojen tekemä ensimäinen suuri virhe. Siitä johtuu kirkkojen kielteinen maailmankatsomus. Ja se vei käytännössä toiseen suureen virheeseen: kirkko ryhtyi voimakeinoilla p a k o t t a m a a n ihmisiä Kristuksen tunnustamiseen. Ja hämmensi siten kaiken henkisen elämän arvon. Vaikka kirkon olisi pitänyt pyrkiä vain itse elämään Kristuksen ohjeiden mukaan, antaen siten esimerkkiä oikealla ja uhrautuvalla työllään ja elämällään, kertoen omista havainnoistaan ja kokemuksistaan, opettaen siten muitakin ymmärtämään sitä syvempää elämää, jota he itse elivät.

Nyt me saamme kukin kohdaltamme ja kaikki yhteisin voimin yrittää selviytyä ja vapautua tuosta kristillisen maailman yhdestä suuresta onnettomuudesta, sekä kahdesta kristillisen kirkon tekemästä päävirheestä. Älkäämme teosofisessa liikkeessä koskaan antautuko, tai jos tietämättömyydessämme jo olisimme antautuneet, niin älkäämme jättäytykö eristykseen ja pakkokeinoihin Kristuksen tai minkään hyvän asian nimessä tai puolesta. Levitköön ja voittakoon henkinen elämä omalla kasvattavalla voimallaan, esimerkillään ja avunannollaan. Rinnastakaamme aina opetuksiamme — H. P. Blavatskyn tavalla — siihen siveelliseen mittapuuhun, jonka meille on ennen muita antanut Jeesus Kristus.

J. R. Hannula
1924: 101—104

KRISTUKSEN JA MAAILMANOPETTAJAN TULEMINEN

I kirjoitus

1924: 126—134

Kirjoitussarja julkaistu kirjana:
»J o s K r i s t u s t a s e u r a i s i n?»

I painos v. 1925
II painos v. 1946

T o i m i t t a j a l t a:

Alla oleva veli Hannulan oikaiseva lisäys — — —

»Kirjoittaessani muistojani päämajasta, joka julaistiin viime helmik. »Ruusu-Ristissä», unohtui minulta eräs tärkeä seikka, joka nyt jälkeenpäin on mieleeni palautunut. Se on, että kun veljemme Pekka Ervast ryhtyi päämajaa hommaamaan, niin hän hankkeensa alkuaikoina kääntyi eräässä »Tietäjän» kirjoituksessa aateveljiensä puoleen jokseenkin näin: »Nyt tarvitsee teosofia Suomessakin rahaa! Missä nyt ovat meidän rikkaat teosofimme?»

Matkalla ollen minulla ei ollut tilaisuutta tarkistaa olivatko sanat ihan noin, mutta sisältö kuitenkin oli sellainen.

Tämä siis unohtui minulta mainitsematta päämaja-selostukseni alussa.

J. R. Hannula
1924: 164—165

VUOSIKOKOUKSEMME TUNNELMASSA

Ruusu-Ristimme vuosikokous on taas siirtynyt sekä kauniiden muistojen joukkoon että elähyttävänä voimana meidän sielulliseen olemukseemme. Tuo vuosikokous on kuin inhimillisen olemuksemme vuotuinen juhla-ateria.

Kaiken sellaisen yhteydessä jääpi vain itseksensä miettimään ja kyselemään, miten voisi vuodesta vuoteen säilyttää sellaisen sieluntilan, että osaisi olla jatkuvasti vuosijuhlissamme mukana samaisella sisäisellä lapsenmielisyydellä, kuin mitä me olimme silloin tunteneet ja kokeneet, kun vuosijuhla meistä itsestämme oli tuntunut välittömimmin riemuitsevalta ja me itse iloisemmin lapsenmielisiltä. Kentis me olimme tarvinneet koko lapsuutemme ja nuoruutemme ajan, kenties vielä puolet miehuutemme iästä saadaksemme omassa sielussamme esille sisäinen ja henkinen ruusu-risti lapsemme, sekä osataksemme niin paljon mukaantua tämän sisäisen henkilapsemme kaihoisiin toivomuksiin, että saatoimme päivätajunnassamme seurata, kuinka meidän oma sisin henkemme riemuitsi tuon suuren, kosmillisen Ruusu-Risti Lapsen vuotuisessa vuosijuhlassa.

Kenties oli niin ollut. Kenties olimme saaneet kauan hapuilla ja etsiä.

Mutta saattaisiko se jäädä vain ainoaksi kerraksi tässä nykyisessä elämässämme? Saattaisiko meidän karmallinen kohtalomme jäädä sellaiseksi, että me emme enää tässä ruumistuksessamme kykenisi uudelleen synnyttämään sisäistä olemustamme, emmekä kykenisi seuraamaan äskensyntyneen henkemme mukana kosmillisen Ruusu-Risti Lapsen vuosijuhlaan, vaan että se uusiintuisi vasta seuraavassa lihaantumuksessamme, ja silloinkin taas vain kerran? Vai eikö olisi meillä se mahdollisuus, että me osaisimme jokaisessa vuosijuhlassamme tuntea sitä kosmillisen Kristus-lapsen elämää, tuskaa ja riemua, jota me olimme kerran kokeneet, siinä onnistuneimmassa juhlassamme?

Johdonmukaisuuden lain perusteella pitäisi tämä olla mahdollinen.

Mutta miettikäämme asiaa. — Jos me olimme ensimäiseen kokemukseemme kypsyäksemme tarvinneet koko lapsuutemme ja nuoruutemme ajan, ja kenties vielä osan miehuudestamme, niin merkitsisi tämä, että meidän pitäisi nyt osata ja ennättää yhdessä vuodessa se sama, se sama henkinen kaiho ja sisäinen purkautuminen, mihin meiltä nyt on kulunut koko tähänastinen elämämme. Me emme, kukaties, saisi enää jättäytyä vain kuolevaisen personallisuutemme rajoituksiin, jonka näköpiirissä on vain yksi jäykkä kierros: k e h d o s t a h a u t a a n, vaan meidän pitäisi kyetä liittymään sisäisen aurinkoihmisemme johtoon, ja niin tehdä elämänkierroksemme aina vuosittain. Niinkuin kosmillisen Kristus-lapsen vertauskuva, aurinko, näyttää meidän planeetaltamme aina kerran vuodessa syntyvän ja kuolevan, niin täytyy meidänkin kyetä tekemään. Meidän täytyy vapautua tuosta materialistisesta ajatustavasta, että me vain kerran elämme, kerran synnymme ja kuolemme. Meillä on monta syntymää ja kuolemaa. Ei vain sillä tavalla, että me jälleen synnymme uudelleen ja uudelleen, vaan silläkin tavalla, että meillä on jo maallisenkin elämämme aikana tilaisuus syntyä ja kuolla aina kerran vuodessa. Me saamme vuosittain kokea syntymän ja kuoleman salaisuutta sillä edellytyksellä, että me yritämme elää tietoista henkistä elämää. Päivätajunnassamme alistuen peräänantamattomuudella seuraamaan sisintä henkemme kaipuuta, s.o. sisäisen lapsemme lapsenmielisyyttä, saatamme vuosittain tuntea ja kokea syntymän, kuoleman ja ylösnousemuksen mysterioita.

Siis meidän pitäisi olla aina, vuoden läpeensä, päivätajunnassamme jotenkin tietoisia siitä, että meidän yksilöllinen ruusu-risti lapsemme olisi aina kosmillisen ruusu-risti lapsen lähellä. Meidän sielumme olisi kuin kenttä, jossa nuo kaksi kristus-lasta eläisivät, yhdessä leikkiä löisivät, ja jossa kosmillinen kristus-lapsi aina saisi määrätä leikin suunnan.

Joka merkitsee, että kaiken mitä me tekisimme, kukin omalla paikallamme, omassa kodissamme ja ympäristössämme, omassa karmallisessa kohtalossamme, sen me aina tekisimme niinkuin Herralle, ei niinkuin itsellemme, ja me tekisimme sen iloisessa ja vakavassa luottamuksessa henkeen, Mestariin ja toinen toisiimme.

Mutta tämän karmallisen kohtalomme henkevöittämisen ohella ja lisäksi pitäisi meidän samalla oppia elävöittämään ja muuttamaan karmamme dharmaksi, s.o. meidän pitäisi ahertaa jossain sellaisessakin tehtävässä, jossa on välittömästi personatonta, välittömästi kosmillisen ruusu-ristin ilmennystä. Ja onhan sellaistakin jo monta laatua. Esim. huoneustollisen kodin saaminen ja ylläpitäminen aatteelliselle lapsellemme, ryhmätyöllemme ja julkisille luennoillemme.

Kustannusliikkeemme kirjoineen tarjoo meille myös monipuolisen leikkikentän. Kuka harjoittaa voimakasta kiekonheittoa sata- ja tuhatmarkkasillaan, kuka nopeajalkaista viestinjuoksua kirjojemme asiamiehenä. Ja vielä saisi olla erikoinen harjoitusohjaaja kustannusliikkeemme leikkikentällä, sellainen, joka itse olisi kelpo juoksija, sekä sen lisäksi kunnollinen juoksun järjestäjä. Sitä me kaipaamme. Sillä Ruusu-Risti Lapsemme viesti ei pääse esim. Johtajamme kirjoina levenemään, ellei meillä ole voimakas, nopeajalkainen ja hyvinjärjestetty viestinjuoksujoukkue. Ja Johtajamme kirjat sisältäisivät sentään niin mainion viestin.

Ja sillä tavalla. Ja niin edespäin.

Ja niin me yhä olisimme vakavan iloisessa, rytmillisessä liikkeessä. Ei niin, että me olisimme jonkun äänestettävän säännön tai jäykistettävän pykälän kahlehtimina orjina, vaan niin, että meidän johtonamme on oleva elävä henkinen viisaus ja keskinäinen luottamus.

J. R. Hannula
1924: 176—179

Tien varrelta:

ERÄS HISTORIALLINEN HAUTAUSTILAISUUS

Sunnuntaina t.k. 11 p. haudattiin ruusu-ristiveljen Kustaa Koivusen kuollut fyysillinen ruumis Malmin hautausmaalla. Tilaisuus oli sekä historiallinen että kaunis. Historiallinen se oli sentähden, että tämä oli tiettävästi ensimäinen kerta, jolloin teosofisen elämänymmärryksen omaksuneen ja kirkosta eronneen vainajan kuollut ruumis näin, veljellisellä siunauksella, luovutettiin takaisin maaemolle. Ja kaunis se oli, tekisi mieli sanoa, ennen kaikkea siksi, että se tapahtui rehellisesti. Ruusu-Ristin johtaja piti asiallisen ja kauniin puheen veli Koivusen henkisistä pyrkimyksistä sekä luovutti käytetyn ruumiin takaisin maan, veden, ilman ja tulen elementeille, siunaten sen samalla niin asiallisella, kauniilla ja rauhallisella tavalla, että teosofisen elämänymmärryksen omaksunut tunsi voivansa olla koko ajan mukana täydellä sydämellä ja myötätunnolla. Omaiset ja joukko ruusu-risti-veljiä oli yhdessä koolla kukitetulla hautakummulla. Sanoimme kaikki hengessämme: »kepeät mullat käytetylle ruumiille ja lämmin tervehdys Sinulle, veli Koivunen!»

J. R. Hannula
1924: 199

KRISTUKSEN JA MAAILMANOPETTAJAN TULEMINEN

II kirjoitus
1924: 212—217
III kirjoitus
1924: 250—259
Kirjoitussarja julkaistu kirjana:
»Jos Kristusta seuraisin?»
I painos v. 1925
II painos v. 1946

Kirjallisuutta:

Ruusu-Risti-Kirjasto N:o 14. Christosophia, kirj. Pekka Ervast, hinta 15:—, kans. 25:—.

Kustantaja tiedoittaa kirjan kansilehdellä: »Christosophia on kirja, joka on omiansa tekemään käänteen nykyisessä teosofisessa kirjallisuudessa. Kristus-kysymys — uskonnollisen maailman keskeisin kysymys, jota nykyajan teosofisissakin piireissä on niin paljon pohdittu — saa kerrassaan uuden valaistuksen, kun siihen käydään käsiksi psykologisella tavalla, henkisiin kokemuksiin nojaten. Kysymys Jeesuksen historiallisuudesta ja ajasta, jolloin hän eli, ratkaistaan kirjassa myös lopullisesti uusimpien historiallisten tutkimusten perusteella.

Christosophia on kirja, joka voi miellyttää ja opettaa ketä totuudenetsijää tahansa, oli hän ennakkomielipiteiltään uskovainen tai kieltäjä, sillä se on selvä vastaus kysymyksiin: mitä on kristinusko? mitä on teosofia? mitä on totuus?»

Myöntää mielellään, että kustantaja on lyhyessä lausunnossaan osannut sanoa erinomaisen hyvin, ja että tuskin olisi voinut sen asiallisemmin sanoa. Jos siihen jotain lisäisin, niin sanoisin: kirja on edelläjuoksijan suurten henkisten kokemusten ja ratkaisujen ja näkemysten älyllis-henkinen tulkki, ja että lukija voi sitä samalla lukea kuin pyhää kirjaa. Sillä mitä enemmän lukija itsekin on olemassaolonsa arvoitusta miettinyt, totuutta etsinyt, henkensä ääntä kuunnellut ja seurannut, mitä vaikeammissa tilanteissa hän on joutunut itseänsä tutkimaan ja ratkaisuja tekemään, sitä suurempaa iloa, rohkaisua ja tukea hän tästä kirjasta saa.

Kirjassa on tavallaan kuin kolme kirjaa, »Mitä on usko?», »Pieni Ruusu-Risti-Katekismus» ja »Christosophia», jotka kyllä sointuvat yhteen ja muodostavat ehjän kokonaisuuden.

Ei voi muuta kuin toivoa, että me nyt elävät teosofit osaisimme mahdollisimman paljon elävöityä tämän todella ainut- ja omalaatuisen, ja uskonnollishenkisessä elämässämme keskeisen kirjan kosketuksessa, niin että Suomessa voimakkaasti lisääntyisi se ihmisjoukko, joka osaisi mahdollisimman suuressa määrässä käyttää tätä kirjaa apunaan, henkisen elämänsä oppaana ja ohjeena.

J. R. Hannula
1924: 316—317

KRISTUKSEN JA MAAILMANOPETTAJAN TULEMINEN

IV. 1924: 331—343
V. 1925: 30—36
VI. 1925: 65—73
Kirjoitussarja julkaistu kirjana:
»Jos Kristusta seuraisin?»
I painos v. 1925
II painos v. 1946

Ruusu-Risti 1925

JEESUKSEN KRISTUKSEN VERI...

Keskustellessani äsken erään ystäväni kanssa suhteestamme Jeesukseen Kristukseen, tein sen huomion, että tuo kummallinen oppi ulkonaisesta sijaissovituksesta ja veriuhrista on hyvin sitkeähenkinen. Ystäväni vetosi lausunnoissaan m.m. Max Heindelin kirjaan »Rosenkreutziläinen maailmankatsomus».

Nyt on mainittu kirja edessäni ja poimin siitä muutamia lauseita: »Tapetuksi tuleminen on aivan toista kuin kuoleminen. Veren, joka on ollut rotuhengen verho, täytyy virrata ja puhdistua tästä tarttuvasta vaikutuksesta... Puhuttaessa Kristus Jeesuksen puhdistavasta verestä tarkoitetaan, että kun veri vuoti Golgatalla, kantoi se mukanaan suuren aurinkohengen Kristuksen, joka tällä tavalla pääsi kosketuksiin itse maapallon kanssa ja tuli siitä hetkestä asti sen hallitsijaksi... Hän poisti maailman synnit puhdistavalla verellään, joka saattoi Hänet lähestymään maata ja sen ihmiskuntaa» (s. 352 ja 353).

Täytyy myöntää, että mainitun kirjan esitys Jeesuksesta Kristuksesta — suurista ansioistaan huolimatta — on sekä tässä että muutamissa muissakin tärkeissä kohdissaan erehdyttävästi yksipuolinen, liiaksi materialistinen. Sentähden iloitsen, että Suomen Ruusu-Ristin johtaja Pekka Ervast on varustanut kirjan esipuheella, jossa m.m. sanotaan: »Emme julkaise Heindelin kirjaa siinä mielessä, että sitä pidettäisiin meidän puolelta auktorisoituna tekstikirjana... Meille kirja on vain omaperäinen ja mielenkiintoinen lisä nykyajan rikkaaseen mystilliseen kirjallisuuteen, lisä, jota kannattaa tutkia ja miettiä. Emme tahdo lausua siitä mitään arvostelua etukäteen; tarkka lukija ja asiantuntija huomatkoon itse kirjan sekä ansiot että viat».

Emme mekään tässä aio ryhtyä mihinkään perusteellisiin tutkimuksiin Heindelin kirjan johdosta. Mutta paitsi tätä yksipuolisuutta Kristuksen verestä, tuntuu tarpeelliselta viitata myöskin toiseen yksipuolisuuteen. Kun Heindel puhuu Jeesuksen suhteesta Kristukseen, hajoittaa hän Kristuksen aurinkomanvantaran korkeimpaan vihittyyn ja jättää siinä yhteydessä mainitsematta sen mystillisen Kristuksen, joka maailman alusta uhrautui kaikessa ilmenneessä elämässä ja josta Johanneksen evankeliumin alussa sanotaan: »Alussa oli Sana, ja Sana oli Jumalan tykönä, ja Sana oli Jumala... Kaikki on saanut syntynsä hänen kauttaan, ja ilman häntä ei ole syntynyt mitään, mikä on syntynyt... Maailmassa hän eli, ja maailma on hänen kauttaan saanut syntynsä... Hän tuli omaansa, ja hänen omansa eivät ottaneet häntä vastaan».

Joskin tämä maailman alussa uhrautunut Logoksen elämä tuli Jeesuksessa Kristuksessa ensikerran täydellisimpänä esille — niinkuin Suomen Ruusu-Ristin johtaja Pekka Ervast on esittänyt kirjoissaan ja luennoissaan, ollen sopusoinnussa evankeliumien ja hebrealaiskirjeen esityksien kanssa — niin että Jeesus Kristus puolestaan tuli »kaiken perilliseksi» — niinkuin hebrealaiskirjeessä sanotaan, — tuli maapallomme korkeammaksi minäksi eli henkiseksi johtajaksi ja elämäksi, niin samalla tämä mystillinen Kristus, ensiksikin, laskeutui eli elähyttyi pienoiskoossa jokaisen ihmisen fyysillisessä tajunnassa — sillä kaikkihan olivat pienoiskoossa ja omalla tavallaan kärsineet ja onnea ja Jumalaa etsineet, — ja toiseksi nyt jokaisessa ihmisessä vähitellen kasvaa täyteen miehuuteen. Että jokainen ihminen osaisi päivätajunnassaankin tietoisesti pyrkiä sisäisen Kristuksen täydellisyyteen, siinä suhteessa ovat Jeesuksen siveelliset neuvot, vuorisaarnan käskyt parhaimpina ja luotettavimpina ulkonaisina ohjeina. Ja pyrkimyksessä täytyy kaiken tapahtua vapaaehtoisesti, Kristuksen sisäisessä innostuksessa ja ihmisen järjellistietoisessa ja vapaassa tahdossa. Mitään ulkoa päin tulevaa pakkoa ei sovi käyttää. Sillä pakko päinvastoin tukahuttaa vapaan hengen.

Juuri tässä suhteessa me kristityt olemme pahasti erehtyneet. Me olemme mitä räikeimmällä tavalla ja yltiöpäisinä tungettelijoina sekaantuneet toisten ihmisten ja heidän sisäisen Jumalansa asioihin.

Samalla ja siinä yhteydessä on meidän käsityksemme suhteestamme Jeesukseen Kristukseen ja Kristuksen uhriin muodostunut aivan nurinkuriseksi. Kun silloinen oikeaoppinen, virallinen ja valtaan pyrkinyt kirkko papistoineen toimitti niin, että se maallisen esivallan avulla ja oikeuskäynnin kautta toimitti kuolemantuomion ja sen käytäntöönpanon Jeesukselle, niin me yleensä olemme olleet taipuvaiset selittämään tuon rikoksen ja oikeusmurhan siksi välttämättömäksi uhriksi, jossa me nyt pelastumme! Vaikka todellisuudessa Logoksen eli Kristuksen uhri on tapahtunut maailman alusta alkaen ja pitkin matkaa itse luovassa työssä ja elämässä. Eikä siihen uhriin ole milloinkaan vienyt ulkonainen pakko, ei siihen ole välttämättä tarvittu rikosta, murhaa ja väkivaltaa. Se uhri on aina tapahtunut rakkauden välttämättömyydessä.

Sensijaan tuo juutalaisen papiston aikaansaama oikeusmurha oli vain murha, jos kohta Jeesuksen Kristuksen ruumiillinen kuolemakin — siitä huolimatta, että se oli rikos — jäi hänen kannaltaan sopusointuun hänen elämänsä kanssa, ja saaden samalla uhrin luonteen, ja Logoksen rakkaus ja elämä pääsi noin vuotaneessa veressäkin, myöskin veressä täydellisenä esille fyysillisellä tasolla. Ja jos tässä on joku mysterio eli salaisuus, niin salaisuus ei ole siinä, että tuo tihutyö ja verenvuodatus olisi ollut »suunnitelman toteuttamiseksi», sinään tarpeellinen tai välttämätön. Asian salaisuus ja ydin on 1:ksi siinä, että Jeesus oli vihdoin, monien elämiensä pyrkimyksissä saavuttanut täydellisen yhteyden Jumalan rakkaudessa, niin että hän sen perusteella kykeni tulemaan maapallomme korkeammaksi minäksi eli »kaiken perilliseksi»; 2:ksi siinä, että Jeesus Kristus osasi omassa elämässään ja työssään järjestää kaiken rakkauden pohjalle, eikä antanut minkään vietellä tai pakoittaa itseään luopumaan rakkauden periaatteista.

Juuri tässä on Jeesuksen väkivaltaisen kuoleman pyhä salaisuus. Sillä jos hänkin olisi alistunut ympäristönsä itsekkäisiin mielipiteisiin, oikeaoppisiin mutta rakkaudettomiin käsityksiin elämästä, tai jos hän olisi tarttunut joko ruumiillisiin tai siveellisiin pakkokeinoihin asiansa puolesta ja vainoojainsa nujertamiseksi, niin olisi hänessäkin henkevöittyminen katkennut, eikä hänessäkään olisi tuo maailman alusta asti uhrautuvan Karitsan elämä päässyt sellaisenaan, s.o. täydellisenä rakkautena laskeutumaan tänne fyysillisen tason elämään. Mutta nyt se pääsi, nyt se tapahtui, ja se tapahtui lopullisesti vain sentähden, ettei mikään viettelys tai pakoitus, ei elämä eikä kuolema saanut Jeesusta tuossa natsarealaisessa ruumistuksessaan luopumaan täydellisen rakkauden periaatteesta.

Saadaksemme tämän tärkeän asian itsellemme helpommin ja täydellisemmin käsitettäväksi, ottakaamme huomioon ja ajatelkaamme sitä toista mahdollisuutta, että Jeesuskin olisi, korkean asiansa innoittamana ja velvoittamana, itsensä tai asiaansa puolustaaksensa, tarttunut aseisiin, innoittaen vielä opetuslapsiaankin niin tekemään ja että Jeesus Kristus olisi näin syntyneessä taistelussa sankarillisesti kaatunut, olisi kaatunut ase kädessä päällehyökkääjiä vastustaessaan ja kaataessaan — olisiko Jeesuksen veressä silloinkin vuotanut tuo maailman alusta uhrautuvan Logoksen veri eli rakkaus puhtaana ja viattomana? Vai olisiko Jeesuksenkin veri silloin vuotaessaan syyllinen, syyllinen siihen vereen, jota hän olisi vastustajissaan vuodattanut? Ja olisiko hän silloinkin jäänyt kosmillisen rakkauden ruumistuneeksi Pojaksi?

Tätä asiaa kannattaa miettiä. Ja ikäänkuin tämänkin asian ymmärtämisen varalle on evankeliumissa Kristuksen sanat »niille juutalaisille, jotka uskoivat häneen»: »Teillä juutalaisilla on isänä perkele, ja isänne himoja te tahdotte noudattaa. Hän on ollut murhaaja alusta asti». Ja kuitenkin nuo samaiset juutalaiset itse uskoivat ja vahvasti vakuutettuina sanoivat Jeesukselle: »Meillä on yksi Isä, Jumala». Joh. 8: 31—44.

Tämän perin räikeän lausunnon juutalaisten Isästä, ja vastoin juutalaisten omaa uskoa, antaa Jeesus ainoastaan ja nimenomaan sentähden, että heillä oli se käsitys Isästä Jumalasta, että Jumala hyväksyy pyhitetyn tappamisen, vieläpä heidän jumalansa kehoittaa ja velvoittaa siihen. Niinpä he sitten etsivät Jeesustakin tappaaksensa, ja nimenomaan pyhässä tarkoituksessa, uskonnollisista syistä.

Tästäkin Jeesuksen lausunnosta me jo ilman muuta ymmärtäisimme — ellemme sitä muuten ymmärtäisi — että jos hänenkin verensä olisi vuotanut taistelukentällä, jos hänkin olisi ase kädessä vuodattanut ihmis-veljiensä verta, silloin ei hänenkään verensä olisi ollut puhdas, viaton, ei hänenkään verensä mukana olisi vuotanut Isän Jumalan välitön ja täydellinen siunaus ja rakkaus ja elämä meidän planeetallamme, sen koko ihmiskunnalle. Ei maailman alusta uhrautunut Sana — jonka kautta »kaikki on saanut syntynsä... ja ilman häntä ei ole syntynyt mitään, mikä on syntynyt» — ei se Sana, joka »oli Jumalan tykönä ja oli Jumala», ei tämä Sana olisikaan päässyt tulemaan Jeesuksessa lihaksi, eikä hän itse olisi tullut »kaiken perilliseksi», maapallomme korkeammaksi minäksi. Maapallomme alempi minä, jota Jeesus evankeliumin mukaan nimittää perkeleeksi, tai jota myös nimitetään Saatanaksi, tämä alempi minä olisi edelleen saanut järjestää ja johtaa maapallomme ulkonaista elämää — siksi kunnes joku toinen olisi koetuksen kestänyt.

Meidän täytyy oppia selvästi ymmärtämään, ettei pääasia suinkaan ollut, tuliko historiallinen Jeesus Kristus tapetuksi vai olisiko jäänyt tappamatta, vaan pääasia on noissa mainitsemissamme kahdessa seikassa, 1:ksi, että Jeesuksessa käytännöllistyi fyysillisellä tasolla se Logos, joka uhrautui maailman alusta, ja joka kyllä piilee mahdollisuutena jokaisen ihmisen tajunnassa, ja 2:ksi, että Jeesus pysyi loppuun saakka uskollisena ehdottoman totuuden ja rakkauden periaatteelle. Elleivät ihmiset olisi häntä tappaneet, niin sitä parempi, sillä se olisi ollut todistuksena siitä, että maapallomme ihmiskunta olisi ollut pitemmällä jumalallisen totuuden ja rakkauden ymmärtämisessä. Ja kyllä Jeesus Kristus olisi silloinkin jäänyt maapallomme korkeammaksi minäksi. Sillä ei tuo tappo olisi Jeesusta siksi tehnyt, ellei hän sitä olisi ollut. Nyt ihmiskuntamme olikin vielä kovin altis planeettamme alemman minän vaikutukselle, ja niin tämä Logos-olento tuli tapetuksi. Mutta koska koko hänen olemuksessaan, niin tietysti myöskin hänen veressään pääsi Jumalan rakkaus täydellisenä yhtymään maapallomme fyysillisen tason elämään. Tuo tappaminen ja verenvuodatus ei voinut estää Jeesusta tulemasta siksi, miksi hän tuli.

Kun sitten on ruvettu puhumaan, että meidän pelastuksemme on Jeesuksen Kristuksen veressä, niin johtuu se räikeimmässä ja ulkokohtaisimmassa puolessaan siitä, että vanhoissa uskonnoissa ovat ihmiset toimittaneet veriuhreja »Jumalan lepyttämiseksi»; joka kaikki on tietysti perustunut ihmisten yksinkertaisuuteen, kehittymättömyyteen ja typeryyteen. Taas hienoimmassa muodossaan on verinimitystä käytetty vertauskuvana siitä, että Jumala tai ihminen uhrautuu rakkaudessa muita henkisesti palvelemaan ja auttamaan. Tämä vertauskuva kyllä

vähitellen paljastuu jokaiselle, joka käytännössä omaksuu Jeesuksen elämänohjeet. Sillä Jeesuksen Kristuksen avaamalla opetuslapsen tiellä joutuu jokainen vakava pyrkijä kerran siihen siveelliseen kohtaan, että hänkin — Jeesuksen tavalla — mieluummin antaa vaikka tappaa itsensä, kuin että hän luopuisi totuuden ja rakkauden periaatteesta. Ei ole pää-asia opetuslapsenkaan elämässä mitenkään siinä, että hän joutuisi opetuslapsiutensa tähden joko tapetuksi, tai että hän saisi elää. Vähitellen opetuslapsikin niin elävöityy Jeesuksen elämänymmärrykseen, hän vähitellen oppii panemaan kuolemankin siten jalkainsa alle, ettei ulkoa päin uhkaava väkivaltainen kuolemakaan voi häntä peljättää tai kannustaa luopumaan Mestarinsa antamasta esimerkistä. Jos Jeesuksen opetuslapsi joutuu tapetuksi — ei ase kädessä ja tappotantereella, vaan opetuslapsiutensa tähden, nimenomaan sentähden, ettei hän kriitillisenäkään hetkenä luovu rakkauden ja totuuden periaatteista, ettei hän alistu puolustamaan itseänsä tai asiaansa rakkaudettomilla keinoilla, silloin hänenkin verensä vuotaa suhteellisesti syyttömänä, suhteellisesti puhtaana ja viattomana; silloin hänessäkin vuotaa, vaikka pienoiskoossa, mystillisen Kristuksen viaton veri. Niin vuotaneessa opetuslapsen veressä leviää ihmiskunnalle, murhaajillekin, siunaus. Sillä sellaisen ihmisen veri ei huuda hyvitystä, ei murhaajiltaankaan, koska hän osaa kuollessaankin heitä kaikkia rakastaa, siunata ja anteeksiantaa.

Tässä on alkuperäinen syy, miksi on ruvettu opettamaan, että pelastus on Kristuksen veressä. Vaikka maapallomme hallitseva henki on vielä siksi väkivaltainen, että se saa jalot ihmisjoukot sankarillisesti uhraamaan verensä ase kädessä tappotantereella, niin ei kuitenkaan sanota, että ihmisen pelastus olisi näin vuotavassa veressä. Sillä tappotantereella koettaa sentään jokainen vuodattaa v e l j e n s ä verta. Sentähden kaikki siten vuotanut veri on — kun asiaa katsotaan Jeesuksen Kristuksen, Jumalan täydellisen rakkauden ja ihmisen lopullisen kuolemasta pelastumisen kannalta — vuotanut syyllisenä. Ja ihmisen on yhä edelleen s y y l l i s e n ä jälleensynnyttävä tänne ruumiilliseen elämään — kunnes hän niin täyttyy totuuden ja rakkauden hengellä, ettei hän uhrautuessaankaan voi veljensä verta vuodattaa, kunnes hän sydämensä rakkaudessa ja järkensä totuuden näkemyksessä ymmärtää, että jos hänen ei sallita ruumiillisesti elävän, vaan hänen verensä täytyy tulla tämän maailman väkivaltaisen komennon mukaisesti vuodatetuksi, niin vuotakoon se ainakin syyttömänä, viattomana. Aivan niinkuin Jeesuksenkin veri vuosi tämän maailman väkivaltaisen komennon mukaan syyttömänä ja viattomana.

Pelastus on vain — vertauskuvissa puhuen — viattomassa veressä. Sillä Kristuksen »veri» on ytimeltään samaa, kuin uhrautuminen täyttämään sisäisen Jumalan tahtoa henkisessä elämässä ja työssä. Mystillisen Kristuksen »veri» — jos sellaista nimitystä pitää käyttää Logoksen sisäisestä elämästä ja henkisestä rakkaudesta — alkaa vuotaa opetuslapsessakin silloin — joskus ruumiillisesti mutta aina sielullisesti —, kun hän alkaa elämässänsä ja työssänsä toteuttaa niitä samoja elämänohjeita, joita Jeesus Kristus on noudattanut, ja joita ohjeita selvimpänä esitetään vuorisaarnan käskyissä. Ja vaikka vain harvat olisivat toistaiseksi omaksuneet Jeesuksen elämänymmärryksen tietoisesti, asiallisesti ja järkevästi, niin kuitenkin kaikki ovat kypsymässä ja monet jo jollain tavalla pyrkimässä tätä tietä kohti; jota ilman ei ole pelastusta tällä planeetalla. Sillä ilman rakkautta on kaikki vain helisevää vaskea, on henkisesti kuollutta ja kylmää.

J. R. Hannula
1925: 104—110

NÄENKÖ MESTARIN?

Oppilas ikävöi nähdä Mestarin, ja Mestari kenties ikävöi näyttäytyä, mutta oppilas ei vain näe.

Miksi ei oppilas näe? Oh, huntu peittää hänen silmänsä, kolminaisuusmaailman loisto hämmentää hänen näköänsä.

Ja niin huntu on kolminkertainen. Ensimmäinen huntu heijastuu r a h a s t a. Ah, kuinka se kimmeltää! Se osaa heijastua välillä niinpäin, välillä näinpäin. Välillä se hämmentää poissaolollaan, välillä läsnäolollaan.

Toisen hunnun heijastaa a i s t i l l i s u u d e n h u r m i o. Se on satapäinen, tuhatjalkainen hirviö. Tarvittaessa se osaa olla vienoinen, untuvan hieno, ja siinä samassa inhoittava iljetys, kalman kammottava kummitus. Näistä kahdesta äärimmäisestä se kutoo paksun harson kokemattoman silmille.

Kolmannen harson, timantin lujan, heijastaa a s e m a, v a l t a. Se lumoo oppilaan, vie kauas ja korkealle — Mestari on jo aikaa sitten, oppilaan kannalta, tipahtanut tiepuoleen, ruhjoutunut mahtavan vaunupyörän alle.

Miksi ei vedetä näitä huntuja oppilaan silmiltä? Vastaus: kuka särkee kasvavan linnunpojan ympäriltä munankuoret? Tai kuka päästää perhosen toukankotelostaan?

Oi oppilas, ole sinä kuin nokkiva linnunpoika munankuoressa, yhtä ahkera kolkuttaja elämän portilla, tai ole kuin lentoon valmistuva perhonen!

Ensimmäisellä portilla: ole päättäväinen ja alista rahan mahti Mestarin työhön ja Hänen asiansa palvelukseen! Ja sinä kenties, alat nähdä lävitse ensimäisen hunnun.

Toisella portilla: kieltäydy, oi oppilas! Alista aistimesi hiljaisuuteen, siihen rauhaan ja rakkauteen, mikä sydämesi sopukassa asuu. Etsi niiden seuraa, jotka harjoittelevat hiljaisessa veljesrakkaudessa. Ja, kenties, sinä ennätät polkusi päähän, läpi toisen harhan.

Kolmannella portilla: ole nöyrä! Älä työnnä Mestariasi varjoon, tai älä ajattele Häntä jossain verhon takana olevaksi. Palvele sinä, ja anna Hänen hallita. Pyhitä kättesi voimat Hänen työhönsä. Ja liitä siihen sydämesi toiveet ja aivojesi ajatukset. Tee se, jos koskaan tahdot kolmannen hunnun voittaa.

Ja rauha olkoon kanssasi.

J. R. H.
1925: 123

SIVEELLINEN HEILAHTELU JA RYTMI

Herännyt siveellinen tunto tekee ihmisen tietoiseksi siveellisestä pahasta ja hyvästä. Ja ihminen on aluksi taipuvaisempi näkemään pahan kuin hyvän. Sillä tuo siveellinen paha herättää hänessä vastustamisen halun.

Tästä alkaakin näyttäytyä järjen kaksinaisuus. Sillä alempi järki, kun sitä kannustaa siveellinen tunto, on taipuisa näkemään kaiken siveellisen pahan, ja taas ylempi järki on taipuisa näkemään tuon siveellisen hyvän. Mutta kumpikin omalla tavallaan. Sillä siveellisen tunnon kannustama alempi järki on taipuisa etsimään ja näkemään pahan siinä mielessä ja tarkoituksessa, että hän voisi sen poistaa ja hävittää, jotta elämä senkautta tulisi onnellisemmaksi. Taas ylempi järki on taipuisa etsimään ja näkemään siveellisen hyvän siinä mielessä ja tarkoituksessa, että hänellä olisi tilaisuus työllänsä lisätä siveellisen hyvän voimaa, tehdäkseen elämän sillätavoin onnellisemmaksi.

Kun tähän lisäämme, että elämän järkähtämätön laki heilauttaa jokaiselle takaisin kaikki hänen salaisimmatkin pyrkimyksensä, seuraa siitä eräänlainen heilahtelu, jossa ihminen joutuu vuoroon olemaan sysääjänä ja sysättynä, syyttäjänä ja syytettynä. Ensimäinen heilahtelun puoli muodostuu siten, että mitä pitemmällä ihminen on siveellisessä heräämyksessään, mutta kuitenkin vielä toiminnassaan alemman järjen hallituspiirissä, sitä kiivaammin hän taistelee maailman ulkonaista pahaa vastaan. Puhein ja kirjoituksin ja kaikin käytettävissä olevin keinoin hän koettaa panna ihmisiä ja ihmiskuntaa ahtaalle, jotta he senkautta olisivat pakoitetut luopumaan pahasta ja omaksumaan hänen näkökantansa mukaisen hyvän.

Tällöin ei tuo taistelu rajoitu kohdistumaan vain maailman pahuutta vastaan sinään, vaan se sattuu myöskin toisiin ihmisiin; se kohdistuu kaikkiin niihin ihmisiin, jotka ovat taistelijan oman älyllisen ympyrän ulkopuolella, joko alatai yläpuolella. Hän joutuu taistelemaan sekä niitä ihmisiä vastaan, jotka eivät vielä toistaiseksi ole kyenneet noita maailman paheita itsessänsä voittamaan, mutta samalla myöskin niitä siveellisesti korkeammalla olevia ihmisiä vastaan, jotka ylemmän järjen ohjauksen mukaisesti koettavat työskennellä hyvän lisäämiseksi itsensä uudestisynnyttämisessä.

Tässä näemme selvän syyn miksi maapallomme hallitseva »malli»-ihmiskunta on jokseenkin samalla tavalla kohdellut sen omassa keskuudessa olevia rosvoja ja jumalanmiehiä. Meidän keskuudessamme on yleensä rinnan kivitetty ja ristiinnaulittu rosvot ja kristusihmiset. Meidän ihmiskuntamme hallitsevalta minältä puuttuu toistaiseksi se siveellisen järjen avartuneisuus ja joustavuus, että se osaisi yhdeltäpuolen kantaa sen keskuudessa esiintyvien alamittaisten jäsentensä heikkouksia, herättäen ja kasvattaen heitä vähitellen kohti ihmisyyttä, mutta myöskin toiseltapuolen joustavuutta ja herkkyyttä kyetäksensä kuuntelemaan Mestarin, Jeesuksen ja hänen todellisten opetuslapsiensa ääntä, kasvattaaksensa siten itsessänsä ylevämpää ja avartuneempaa ihmisyyttä.

Tämä on siis siveellisen heilahtelun ensimäinen puoli: taistelu ulkonaista pahaa vastaan; joka yleensä samalla muodostuu syyttämiseksi ja taisteluksi »malli»-ihmiskunnan alapuolella olevia ihmisiä vastaan, sekä samoin yläpuolella olevaa Mestaria vastaan. N.s. malli-ihminen ahdistaa nuorempaa veljeään pahantekijänä ja siksi, ettei se alistu noudattamaan hänen laatimiaan lakeja ja säännöksiä, mutta Mestaria hän yhä edelleen halveksii, syyttää ja ahdistaa vääräoppisena ja muka kansanvillitsijänä. Se näytelmä on jatkuva, jokapäiväinen ilmiö. Hallitseva ihmisluokka tekee sitä osaksi tietämättään, ja se jatkaa sitä siihen asti, kunnes kerran täydellinen rakkaus heidät itsensä voittaa.

Nyt koetamme katsoa heilahtelun toista puolta. Se ilmenee siten, että kaikki tuo ulospäin tähdätty syyttäminen, tuomitseminen ja rankaiseminen heijastuu aikanaan takaisin ihmistä itseään vastaan. Se palautuu osaksi ulkoisena kohtalona, vaikeuksina ja kolauksina, mutta myöskin ankarana i t s e s y y t ö k s e n ä, joka voi toisinaan johtaa mitä synkimpään mielenmasennukseen ja epätoivoon. Sillä yhtä ankarana kuin hän oli syyttänyt, tuominnut, rankaissut ja halveksinut ihmisiä heidän lankeemuksiensa, paheittensa ja heikkouksiensa vuoksi, yhtä ankarana heilahtavat aikanaan häntä itseään vastaan sekä kohtalon kolaukset että sisäiset itsesyytökset. Ja yhtä halveksivaisesti kuin hän oli ajatellut ja puhunut ja yhtä mitättöminä ja epäkäytännöllisinä haaveilijoina kuin hän oli pitänyt niitä harvoja aatteellisia ihmisiä, jotka Rakkauden Mestaria käytännöllisesti seuraten olivat koettaneet ihmiskuntaa auttaa ja palvella siveellisen itsekasvatuksen ja veljellisyyden ja hyvän avulla, ilman pakkoa, ja yhtä vaikeaksi kuin hän oli epäveljellisellä suhtautumisellaan koettanut tehdä heidän työnsä, yhtä mitättömäksi hän nyt saa tuntea itsensä ja yhtä vaikeaksi työnsä. Sillä totta on kun sanotaan: millä mitalla te mittaatte, sillä teille mitataan. Kuitenkin sillä sekä lisäyksellä että muutoksella, minkä yleinen kehitys ja kaitselmus tuottavat.

Tämä siveellinen itsesyytös ja itsehalveksunta saattaa viedä ihmisen mitä syvimpään epätoivon kuiluun, jossa hän voi taas tehdä tyhmyyksiä,

vieläpä toisinaan tuon äärimmäisen tyhmyyden: itsemurhan. Sillä tietysti ihminen joutuu kokemaan ne samat epätoivon kuilut, mihin hän ennen oli muita ihmisiä syössyt.

Jos tällainen taipumus siveelliseen itsesyytökseen on synnynnäinen, ja jos siihen vielä liittyy ajatuksia itsemurhaan, johtuvat nämä kaksi taipumusta edellisistä elämistä, ne johtuvat siitä, että hän edellisissä elämissään on ollut siveellinen rusikoitsija, on ollut armoton ja ankara muita ihmisiä kohtaan, on heitä heidän heikkouksiensa ja puutteellisuuksiensa tähden ankarasti syyttänyt, halveksumisella ja moitteilla ja pakkokeinoilla ahdistanut, ja että hän jossain edellisessä elämässä on tehnyt itsemurhan, joko oman lankeemuksensa häpeää tai rikkomuksensa seurausta paeten.

Onhan tunnettua, että useita ihanteellisia ihmisiä kiusaa nuoruutensa murrosajassa taipumus itsesyytökseen ja itsemurhaan; jota lisää voimakas tunto omasta mitättömyydestään ja elämänsä tarkoituksettomuudesta. Heistä itsestään tuntuu, tai on kuin joku kiusaaja heille kuiskaisi: ei kannata elää; on parasta lopettaa päivänsä! Ja useathan ovat tuohon kiusaukseen langenneetkin; tyhmästi kyllä.

Jälkeenjääneet tavallisesti selittävät, että häntä vaivasi synkkämielisyys, tai että hän nähtävästi joutui äkilliseen mielenhäiriöön; joka kyllä voi olla tottakin. Mutta jos kysymme: mistä johtui tuo synkkämielisyys ja epätoivoisuus, niin siihen ei osata yhtä helposti vastata.

Tunnen erään tapauksen, jolloin noin 20 ikäinen nuorukainen surmasi itsensä. Tapaus oli käsittämätön yllätys sekä pojan vanhemmille että muille. Niinpä paikkakunnan opettajakin — joka itse oli erittäin ihanteellinen mies ja ahkera henkinen ahertaja, ja jonka entisiä oppilaita ja sittemmin parhaita valistustyötovereita tuo nuorukainen oli ollut — oli peräti ihmeissään ja yllätetty tapauksen johdosta. Sillä kukaan ei voinut nähdä mitään »järkevää» syytä tuohon tekoon.

Ja kuitenkin tuolla teolla saattoi olla juurensa jo edellisistä elämistä, johon saattoi liittyä joitakin lisiä nykyisestä elämästä ja joita ei nuorukainen vielä onnistunut järjestämään ja voittamaan. Tuo hyvä ja jalo ja kaikkien nähden mallikelpoinen nuorukainen saattoi kantaa sisässään siemenet ja taipumukset itsesyytökseen ja itsehalveksumiseen jo useammista edellisistä ruumistuksistaan, sekä samoin kiusauksen turvautua itsemurhaan. Sillä samoin kuin ulospäin sysätyt syytökset, halveksuminen ja pakkokeinot heilahtavat karmana takaisin lähettäjään itseensä, samoin kerran alkuunpantu huono ja väärä teko on taipuisa esiintymään kiusaajana ja toistumaan tekona seuraavissakin ruumistuksissa.

Mutta mikähän lopulta pelastaisi ihmisen tuollaisesta mielentilan virrasta ja tekojen sarjasta?

Jos vastaisimme suoraan ja lyhyesti, niin sanoisimme: hänen pitää luopua kaikesta toisen ihmisen halveksimisesta, syyttämisestä, tuomitsemisesta ja rankaisemisesta, samoin toisen ihmisen siveellisestä pakoittamisesta ja ahdistamisesta siinäkään tarkoituksessa, että tuon toisen ihmisen olisi tuossa hänen aikaansaamansa ahdistuksen kärsimyksessä pakko omaksua se »parempi» näkökanta, jota hän edustaa. Silloin vähitellen loppuu sekin kohtalon ankaruus ja syytös häntä kohtaan, minkä hän varhemmin on muita ihmisiä, rosvoja ja Mestaria vastaan sysännyt. Sillä totta on: mitä te ette tahtoisi itsellenne tehtävän, sitä älkää tekään tehkö heille.

Mutta ennenkuin ihminen osaa noin menetellä, täytyy hänen samalla opetella uskomaan hyvään, Jumalaan.

Tällainen puhetapa voi tuntua turhalta. Sillä voitaisihan sanoa: eivätkö kaikki ihanteelliset ja uskonnolliset ihmiset usko hyvään, Jumalaan? Vastaamme: kyllä, kyllä he uskovat hyvään, Jumalaan — periaatteessa, mutta ei läheskään aina käytännössä. Sillä heidän uskonsa hyvään, Jumalaan, on vain nimellistä, niinkauan kun he kuitenkin käytännössä koettavat panna ihmisiä ahdistukseen heidän joko luullun tai todellisen huonoutensa ja pahuutensa tähden, tai kun he toisinajattelevia halveksuvat, koettaen vaikeuttaa heidän toimintaansa. Silloin he kyllä periaatteessa valitsivat hyvän, he periaatteessa uskoivat hyvään, Jumalaan, mutta ihanteellisessa työskentelyssään he sittenkin tulivat uskoneeksi pahaan, perkeleeseen, koska ryhtyivät sen kanssa painiskelemaan, sitä kukistamaan ja hävittämään — toisissa ihmisissä.

Tuollainen usko pahaan, tuollainen tapa painiskella paholaisen kanssa toisessa ihmisessä, se vie painiskelijan itsensä, ajaksi jokaisessa ruumistuksessa, mutta jossain ruumistuksessa erikoisemman syvällisesti ja täydellisesti tuohon itsesyytöksen ja itsehalveksumisen syvään kuiluun; jossa hän ei lopulta osaa nähdä mitään hyvää itsessään, ei osaa ollenkaan löytää eikä nähdä Jumalaa itsessään. Sillä hän löysi itsensä lopulta yhtä mitättömäksi, yhtä tyhjäksi ja yhtä pahaksi, kuin hän oli kuvitellut niitä ihmisiä tyhjiksi, mitättömiksi ja pahoiksi, joita hän oli joko yksityisenä ihmisenä tai asemansa ja virkansa, tai aatteensa ja ihanteensa nimessä ja puolesta ahdistanut, halveksinut ja ahtaalle saattanut.

Mutta kaikeksi ihmeekseen hän alkoikin nähdä ja huomata hyvän ja Jumalan noissa toisissa ihmisissä, noissa ihmisissä, jotka hääräsivät hänen ympärillään. Nuo toiset ihmiset ja heidän harrastuksensa eivät olleetkaan, hänenkään kannaltaan, pelkästään vain »tyhjää ilmaa», ei, vaan niissä asuikin elävä Jumala, ja siihen Jumalaan voi uskoa, voi luottaa. Nyt hän sen selvästi näki, nyt, kun hän ei enää nähnytkään itsessään mitään hyvää, ei löytänyt itsessään Jumalaa. Se huomio vei hänet hädän kautta nöyryytykseen, nöyrtymiseen; joka taas puolestansa avasi hänelle ovet myöskin oman sisäisen Jumalansa löytämiseen. Sillä oma salainen ylpeys on esteenä Jumalan näyttäytymiselle, mutta nöyryydessä Jumala näyttäytyy.

Tämä sisäinen ylimeno muutti ihmisen pohjatunnun, teki hänestä hyvään uskojan. Hänenkin sisimmässään oli sentään jotain hyvää, jotain riemullista ja uudestisynnyttävää. Nöyränä ja kiitollisena hän sen vastaanotti Jumalan rakkautena, tullen samalla sen vaalijaksi sydämessään. Ja kun hän samalla ja ensiksi oli nähnyt, että Jumala asui jokaisessa ihmisessä, ja että se Jumala oli totuus ja rakkaus, sentähden hän nyt

koetteli pysytellä totuuden ja rakkauden rajoissa suhteessaan toisiin ihmisiin. Hän ei heitä enää syyttänyt eikä ahdistanut, mutta ei liioin jättäytynyt välinpitämättömäksi, ikäänkuin nuo ihmiset, joita hän ennen oli parannukseen saattanut, syyttänyt ja ahdistanut, niinkuin ne nyt olisivat hänelle vain tyhjää ilmaa. Ei niin, vaan hän nyt iloitsee siitä pienestäkin hyvästä, siitä hyvän siemenestä, siitä Jumalasta mikä on noissa toisissa ihmisissä ja hänessäkin, ja hän iloitsee siitä, että hän voi tätä hyvän siementä itsessänsä vaalia ja kasvattaa, ja hän iloitsee yhteistoiminnasta ja siitä, että hän voi edes jollain tavalla korjata tekemänsä virheet, että hän voi ottaa jollain tavalla omille hartioilleen sen syytöksen ja kärsimyksien taakan, minkä hän ennen, pahaan uskoessaan oli toisen hartioille heittänyt.

Ja niin alkaa hänelle elämä tahtoperäisessä rytmissä.

J. R. Hannula
1925: 207—212

MISSÄ PARATIISIMME?

Katsoessamme samalla kertaa alkuihmistä ja täydellistä ihmistä, huomaamme heissä erään yhtäläisyyden: he ovat kumpikin omalla tavallaan täydellisiä, ehjiä, kokonaisia. Mutta kun heissä samalla on suunnaton ero, niin mikä heissä silloin on tuo eroavaisuus ja yhtäläisyys? Salaisuuden selitys on siinä, että heitä kumpaakin on katsottava erilaisella siveellisellä mittapuulla. Alkuihmisen täydellisyys on täydellisyyttä sen siveellisen viivan mukaan, mikä on asetettu e l ä i n k u n n a l l e. Hän on edellisessä luomiskaudessa tapahtuneissa pitkissä eläimellisissä jälleensyntymiensä sarjoissa saavuttanut eläinkunnalle asetetun täydellisyyden, ja on seuraavan luomiskauden alussa tai kuluessa siirtynyt ihmiskuntaan. Eläinkunnassa saavutetun siveellisen täydellisyytensä perusteella on tuo sieluyksilö oikeutettu jättämään mykän eläinkunnan ja siirtymään sellaiseen järjestöön, jossa se ruumiillisessakin muodossaan saa älynsä esille järjellisenä äänenä, älyllisesti ymmärrettävänä puheena. Ja hänen täydellisyytensä on siinä, että hän on täydellisesti onnellinen, siveellisesti sopusointuinen. Hänen siveellisessä olemuksessaan ei ole mitään ristiriitoja. Hän käyttää älyään täysin vapaasti, iloiten vapaudestaan.

Tätä tilaa onkin joskus sanottu e n s i m ä i s e k s i p a r a t i i s i k s i tällä fyysillisellä tasolla; vaikka paratiiseilla olisi muitakin asteita ja merkityksiä. Sillä kuinka onnellinen mahtaakaan olla tuo eläinkunnasta tullut alkuihminen! Ainakin yhtä onnellinen kuin nuori ylioppilas, joka ensikerran on oikeutettu pistämään valkoisen lakin päähänsä — vaikka kumpaakin sitten odottaa ankara työ.

Mutta myöskin mestariolento on omalla siveellisellä tavallaan täydellinen. Hän on täydellinen sen siveellisen viivan ja mittapuun mukaan, jolla itse suuri elämä ihmisen täydellisyyttä mittailee. Ja sentähden voidaan mestarin täydellisyyttä nimittää t o i s e k s i p a r a t i i s i k s i täällä fyysillisellä tasolla.

Hän on voittanut itsensä; hän aina kuuntelee totuuden ja rakkauden ääntä ja tottelee niitä; hän ei työskentele omaa ruumistaan varten, ei omaa itseään varten, vaan hän työskentelee suurta elämää varten, kaikkiallisen rakkauden ilmentämistä varten.

Hän on tyhjentänyt tavallisen kohtalonsa ja saattaa yhdeltäpuolen henkisesti nöyrässä palvelevaisuudessaan ja toiseltapuolen luovassa henkisessä työssään ja rakkaudessaan ottaa ihmisten tai ihmiskunnan kohtalon omaksi kohtalokseen. Ei mestarinkaan täydellisyys ole hänen ulkonaisten aistimiensa täydellisyyttä, ei hänen psyykkisissä tai älyllisissä kyvyissään, tiedoissaan tai oppineisuudessaan, vaan hänenkin täydellisyytensä on siveellistä laatua, on siinä, kuinka paljon hän osaa rakastaa, kuinka paljon hän osaa uhrautua kantamaan ihmiskunnan karmaa.

Mutta jos nyt voidaan puhua alkuihmisen paratiisista — joka on e l ä i n k u n n a l l e asetetulla siveellisellä viivalla ja sen sisäpuolella — ja täydellisen ihmisen paratiisista — joka on i h m i s k u n n a l l e asetetulla siveellisellä viivalla ja sen sisäpuolella —, niin eikö voitaisi mitenkään puhua tuon alkuihmisen ja täydellisen ihmisen välillä olevan välimatkaihmisen paratiisista? Vai olemmeko me koko inhimillisen kehityksemme aikana auttamattomasti ilman paratiisia?

Me tavalliset ihmiset olemme jo aikoja sitten ja peruuttamattomasti ajetut ulos alkuihmisen paratiisista, mutta emme vielä ole saavuttaneet täydellisen ihmisen paratiisia. Me olemme sillä välillä, siroteltuina pitkin matkaa, jokainen oman siveellisen kehityksemme mukaan. Meihin säteilee voimaa ja elämää yhdeltäpuolen eläintajunnasta ja toiseltapuolen enkelitajunnasta; jotka yhtyvät meidän inhimillisessä tajunnassamme kuin polttopisteessä. Sentähden meitä tässä inhimillisessä polttopistetajunnassamme yhdeltäpuolen lumoo eläimellinen aistillisuus tai petoeläimen julmuus tai leijonamainen ylpeys ja ankaruus, mutta toiseltapuolen meitä innoittaa enkelimäinen hienotuntoisuus, hellyys, auttavaisuus ja palvelevaisuus.

Näinollen meidän inhimillinen älymme on siveellisesti vedetty kahteen suuntaan. Siinä on syy, miksi me ihmiset olemme älyllisesti ja siveellisesti kuin kaksiutuneita, niin että puhutaan alemmasta ja ylemmästä älystä ja minästä. Itsessään ja ihmisenkin kannalta äly on yksi, mutta se muodostuu alemmaksi älyksi sikäli kuin annamme eläimellisyyden ja inhimillisen turhamaisuuden vaikuttaa älylliseen mietiskelyymme, harrastuksiimme ja toimiimme, ja ylemmäksi älyksi ja minäksi muodostuu se silloin, kun enkeliminuutemme ja sen sisällä oleva Kristus-minuus pääsee vaikuttamaan inhimilli-

seen järkeilyymme, harrastuksiimme ja toimiimme.

Tästä inhimillisen minämme kaksinaisuudesta johtuu kaikki meidän siveellinen ristiriitaisuutemme. Kuitenkin kykenemme ihmisinä ylläpitämään oikeata ja onnellista suhdetta kaikkien itsessämme olevien tajuntojen välillä, jos siveellisessä uudestisyntymisessä alinomaan yhdymme sisäiseen Mestari- eli Kristus-tajuntaan. Sisäiseen Kristus-tajuntaan alinomaan yhtymällä voimme me välimatkaihmisetkin vähitellen oppia johtamaan kaikkia itsessämme olevia tajuntoja, jopa enkelitajuntaammekin.

Pitääkö ihmisen siis aina tarkkailla noita monia itsessään olevia tajuntoja? Jos niin on, niin eikö ihmisen toiminta käy perin hankalaksi käytännössä, jossa hänen täytyy nopeasti päättää ja ratkaista, etenkin yllätyksien sattuessa?

Nyt älkäämme hätäilkö! Juuri tätä kohtaa kannattaa paljon miettiä. Sillä tässä suhteessa ihminen tosiaan on kuin kannel, elämänkannel, ja hän itse on kutsuttu tulemaan sen mestarisoittajaksi. — Ja tässä yhteydessä voimme vielä muistaa, kuinka uskonnolliset ihmiset aina ovat unelmoineet ikuista autuutta, jossa yhäti kaikuisi soitto ja laulu Jumalan kunniaksi. Mutta he vaan eivät ole — nykyisen uskontoopetuksen tähden — käsittäneet asian oikeata tilaa. Ihminen itse on tuo kannel, jota hän Kristus-tajuntaan yhtymällä vähitellen oppii soittamaan — kun elämä tarjoo hänelle siihen mahdollisuuksia jatkuvissa ruumistuksissa. Siihen hän pyrkii, siihen hän harjoittelee. Sillä eihän mekaaninenkaan pianisti tai kanteleensoittaja tule soittajaksi, ellei hän harjoituksen kautta opi tuntemaan ja käyttämään jokaista mekaanisen soittimensa kieltä ja ääntä. Jos hänet harjaantumattomana »yllätettäisi» soittajana, ei siitä mitään tulisi. Hänen on täytynyt alunpitäin ja esiintymisiensä väliaikoina määräperäisesti harjoitella. Sama on laita, jos me tahdomme olla elämänkanteleen soittajia. Emme me osaa yllätyksien sattuessa ja kriitillisenä hetkenä valita ja päättää ja ratkaista onnellisesti, sopusointuisesti, ellemme ole rauhallisina aikoina ja pitkin matkaa syventyneet itsemme tuntemiseen; emme me osaa kriitillisenä hetkenä kohoutua Kristus-tajuntaan ja tehdä sieltäpäin oikeita, onnellisia valintoja ja ratkaisuja, ellemme me rauhallisina hetkinä ja pitkin matkaa vakavasti harjoittele Mestarin oppilaina.

Mutta Mestari-tajuntaan uppoutumalla oppii oppilas vähitellen soinnuttamaan kaikkia muita tajuntojaan, enkeliäänkin. Niinkuin apostoli kirjoittaa keskenään riiteleville korinttolaisille (I Kor. 6: 3—5): »Ettekö tiedä, että me tulemme tuomitsemaan enkeleitä? Emmekö sitten kykenisi ratkaisemaan maallisia asioita? Kuitenkin te nyt, kun teillä on maallisia asioita ratkaistavina, asetatte juuri seurakunnan halveksimat tuomareiksi? Hävetäksenne sanon tämän teille. Eikö teidän joukossanne sitten ole yhtäkään viisasta, joka voisi ratkaista veljien välin?»

Kun oppilas näin, kiinteästi Mestari-tajuntaan yhtymällä oppii tuntemaan oman soittokoneensa, oman itsensä eri tajuntoineen, saattaa hän työssään ja toiminnassaan soittaa elämänsä kannelta sisäisesti onnellisena, sopusointuisena. Kun oppilas vaan tässäkin suhteessa peräänantamattomasti toimittaa nuo ankarat sormiharjoitukset, alkaa soitto käydä tottuneesti; joskin työ aina jatkuu sekä vaikeuksineen että kokemuksineen. Ja tavallaan kuin yleispätevänä nuottiavaimena on hänellä aina tajuntansa edessä tuo kaksipuolinen talismani: t o t u u s ja r a k k a u s. Hän etsii, kuuntelee ja soittaa aina totuutta rakkaudessa ja rakkautta totuudessa; ei toista ilman toista.

Ja samalla tämä on k ä y t ä n n ö l l i n e n p a r a t i i s i. Niin että vaikka me ihmiset olemmekin jo aikoja sitten karkoitetut alkuihmisen paratiisista, ja vaikka me emme vielä ole saavuttaneet täydellisen ihmisen paratiisia, niin kuitenkin on ihmisellä aina, tai hänellä voi olla, Mestarin ja Jumalan valtakunnan oppilaana käytännöllinen paratiisi, taaimmainen rauha ja ilo sisimmässä sielussaan.

Mutta jos oppilas erehtyisi? Millä sovitetaan ja ylläpidetään elämän siveellistä tasapainoa?

Niinkauan kun oppilas elää enemmän siveellisen viivan alapuolella kuin yläpuolella, on k u o l e m a se varaventtiili, joka ylläpitää siveellistä tasapainoa. Kuolema on aina ihmisen kannalta synnin eli erehdyksen palkka — niinkuin Paavali sanoo —, jossa harhaanmennyt elämä sopivalla hetkellä loppuu, ja elämä palautuu kuolemassa ja kuolemantakaisessa purkautumisessaan jälleen siveelliseen tasapainoonsa. Mutta Jumalan kannalta kuolema on aina armo, jossa kuolema tulee kuin lempeä äiti, korjatakseen lapsensa oikeana hetkenä. Ja toisekseen on se armo siten, että ihminen saa uudelleen syntyä rumiilliseen elämään.

Kun ihminen vähitellen siveellisesti kasvaa, saavuttaa hän vihdoin sen kohdan, että hän elää tasaväkisesti siveellisen viivan yläpuolella ja alapuolella, niin että vetovoima on kumpaankin suuntaan yhtä suuri. Silloin hänen elämänviivansa on mennyt ristiin kuolemanviivansa kanssa, ja hän on siis tullut siveellisen elämänsä mystilliselle Golgatalle, on tullut siveellisesti r i s t i i n n a u l i t u k s i. Kun hän siitä lähtee elämään, alkaa hänen elämänsä olla hiukan enemmän tuon siveellisen- eli kuolemanviivan ylä- kuin alapuolella.

Ja mikä silloin tulee hänen siveellisen tasapainonsa ylläpitäjäksi? Vastaamme: u h r i, uhri kuoleman sijalle. Eikä ihminen pääsekään mystilliseltä eli siveelliseltä ristiltä etenemään ilman uhria. Hänen ristinsä alkaa elää ja tuottaa iloa vasta sitten, kun oppilas osaa u h r a u t u a t o t t e l e m a a n e n e m m ä n M e s t a r i n j a s i s ä i s e n J u m a l a n ä ä n t ä, kuin kuolevaisen personallisuutensa ja ulkonaisen maailman ääntä. Vapaaehtoinen uhri tulee pakollisen kuoleman tilalle. Sillä kuolema on vapaaehtoinen uhri vain Jumalan kannalta, mutta ihmisen kannalta pakollinen. Kuolemassa ihminen luopuu kaikesta ja antautuu Jumalalle, mutta pakollisesti, rentonaan, niin että johto ja työ elämän jatkuvaksi ylläpitämiseksi jää yksin ja kokonaan Jumalan käsiin. Mystillisellä Golgatalla ihminen »kuolee» vapaaehtoisesti, hän vapaaehtoisesti luopuu itsekkyydestä ja iloisesti uhrautuu työssä ja elämässä toimimaan yhdessä Mestarin ja Jumalan kanssa. Kas, hän ei heittäydy rentonaan Mestarin ja Jumalan kannetta-

vaksi, niinkuin pakollisessa kuolemassa, vaan hän antautuu vapaaehtoisesti ja yhdessä Mestarin kanssa kantamaan tuota elämän ja kuoleman yhtynyttä salaisuutta: ristiä. Ja niin pakollinen uhri, kuolema, vähitellen vaihtuu vapaaehtoiseen uhriin: ristin kantamiseen.

J. R. Hannula
1925: 266—270

ELÄMÄ JÄLLEENSYNTYMISEN VALOSSA

Jälleensyntyminen historiallisessa perintätiedossa

Puhuessamme jälleensyntymisestä totuudenetsijöinä, ei meillä luonnollisestikaan saa olla valmista ennakkopäätöstä kumpaankaan suuntaan, ei kielteiseen eikä myönteiseen. Meillä täytyy olla mieli vapaa ennakkoluuloista ja joukkopäätöksistä, edessämme vain tuo kysymys: onko ihminen inhimillisenä, sisäisesti ja siveellisesti tuntevana ja ajattelevana olentona — joka voi sisäisesti joko riemuita ja olla iloinen, tai kärsiä ja olla murheellinen — onko hän ruumiillisessa syntymässään olemattomuudesta luotu, elääkseen tuona sisäisenä ja siveellisenäkin oliona vain tämän ainoan kerran lihallisessa elämässä, vai onko hän monta kertaa ruumiillisesti syntyvä ja kuoleva?

Totuudenetsijöinä meillä on vain nuo kaksi vaihtopuolta edessämme, ja meidän on saatava selville, kumpi niistä on itse luonnon totuus.

Mutta mistä me alkaisimme? Mitenkä me tuollaiseen tietoon pääsisimme?

Suhde on jotenkin sama kuin minkä tahansa sielullis-teknillisenkin taituruuden saavuttamisessa. Ajatellaanpa vaikka soittajaa. Jos hän aikoo tulla soittajaksi, on hänen etsittävä itselleen opettaja, ja hänen on ylimalkaan käytettävä opinnoissaan hyväkseen kaikkea sitä tietoa ja taitoa mitä jo on soiton alalla olemassa. Sitten hän tulee vähitellen soittotaituriksi, voipipa tulla säveltäjäksikin.

Jokseenkin sama on laita totuudenetsijän. Aluksi hänen on otettava selvää, mitä sanoo historiallinen perintätieto, mitä sanovat suurien uskontojen keskushenkilöt ja ihmiskunnan viisaat. Heitä tutkimalla hänkin voi vähitellen oppia etsimään ja ajattelemaan. Toiseksi herää ja vaikuttaa ihmisessä n.s. siveellinen kaikupohja, joka etsijälle vähitellen sanoo ja varmentaa, mikä on totuus ja mikä ei. Kolmanneksi ovat itse tosiasiat luonnossa, joita totuudenetsijä voisi oppia avoimesti tutkimaan.

Ensiksi siis:

Mitä sanoo historiallinen perintätieto jälleensyntymisestä?

Yhteistyön tuloksena on totuudenetsijällä tässä suhteessa käytettävänä laaja ja monipuolinen teosofinen kirjallisuus. Saman teosofisen liikkeen vaikutuksesta on myös paljon maailman suurien uskontojen n.s. pyhiä kirjoja käännetty nykyaikaisille kielille. Kaiken tämän johdosta on meidän nykyaikaisten totuudenetsijöiden helpompi saada selville, mitä maailman suurissa uskonnoissa on puhuttu ja opetettu ihmisestä, hänen suhteestaan Jumalaan ja elämään, hänen elämästään ja kuolemastaan ja kuolemattomuudestaan, sekä millainen on tilanne, tieto ja opetus ollut kunkin uskonnon alussa, ja millaiseksi se on myöhemmin muuttunut.

Tilanteesta teemme sen löydön ja huomion, että kaikki suuret uskonnot ovat alussaan olleet epävirallisia, s.o. ne eivät ole olleet ihmiskunnan viralisen suojeluksen ja huolenpidon turvaamia, vaan ne ovat olleet yhden voimakkaan olennon ja hänen harvojen oppilaittensa elämän ja toiminnan varassa; joille virallinen maailma ja sen virallistetut uskonnot ovat yleensä osoittaneet nurjamielisyyttään. Eli siis tilanne ja asema jokseenkin sama, kuin H. P. Blavatskyn viime vuosisadan lopulla itsenäisesti ja alkuperäisesti alkamalla teosofisella liikkeellä.

Ja entä tieto ja opetus?

Myöskin sama kaikissa. Teemme sen huomion, että kaikkien suurien uskontojen alkuperäisen keskushenkilön aikana on puhuttu ja opetettu omaperäisen tiedon ja kokemuksen perusteella, on eletty ja toimittu vapaaehtoisen oppimisen ja opettamisen kannalta.

Ei siis alkuaan mitään virallista asemaa, ei pakkoa sokeaan alistumiseen ja totenapitämiseen.

Mutta sitten teemme sen huomion, että nuo yhteiskunnan suojeluksen ulkopuolella syntyneet henkiset liikkeet ovat aikanaan päässeet yhteiskunnan virallisen suojeluksen sisäpuolelle, mutta että ne samalla ovat menettäneet alkuperäisen asemansa elävän henkisen tiedon kannattajina. Niissä on sittemmin toiminut palkattuja ja virallisesti virkaanasetettuja virkailijoita, joilta on puuttunut ensikätinen kokemus ja tieto, ja niissä on vähitellen jääty väitelmien, kiistoissa ja äänestyksissä muovailtujen oppien, uskontunnustusten ja seremonioiden sokeaan totenapitämiseen. Ja kun kaikki tuo on vielä tehty pakolliseksi, niin on se kaikissa suhteissaan vain kuin alkuperäisen äänen kaiku, joka kulkee joko vinosti tai suoraan päinvastaiseen suuntaan kuin alkuperäinen ääni.

Samoin on alkuperäisissä uskonnoissa puhuttu siveellisestä vastuunalaisuudesta, s.o. elämä mittaa jokaiselle tekojensa mukaan. Jokainen ihminen on vähitellen ja aikojen kuluessa luonut oman kohtalonsa, on luonut sen siten, miten hän on vapauttaan käyttänyt. Tämä kohtalo on tavallaan kuin kotelo toukalla: se kyllä suojelee, mutta samalla rajoittaa. Ja niinkuin toukka täytyy uudestisyntyneenä perhosena päästä kotelostaan vapauteen, toisenlaiseen elämään, samoin täytyy ihminen sisäisen eli henkisen uudestisyntymisen kautta vapautua tavallisesta in-

himillisestä kohtalostaan, saavuttaakseen »Jumalan lasten vapauden» — niinkuin Paavali muistaakseni jossain sanoo — saavuttaakseen ja siirtyäkseen yli-inhimilliseen työhön ja elämään.

Tässä yhteydessä mainitsemme kaksi suurta maailmanuskontoa: buddhalaisuuden ja kristinuskon.

Buddha puhui nimenomaan jälleensyntymisestä ja syyn- ja seurauksen laista. Ja hän puhui siitä oman kokemuksensa ja ymmärtämyksensä perusteella. Hän opetti, että ihminen jälleensyntyy — oman »tanhansa» eli elämänhalunsa kannustamana — yhä uudelleen tänne ruumiilliseen elämään, pyrkien siten vapautumaan kaikesta kurjuudesta ja jälleensyntymisen pakosta.

Mutta myöhemmin on joissakin kansanomaisissa buddhalaisissa kirkoissa puhuttu jonkunlaisesta »sielunvaelluksesta», jolloin ihminen kuolemansa jälkeen sieluna vaeltaisi jollain epämääräisellä tavalla, takertuen omien himojensa mukaan, niin että hän voisi vaikka jälleensyntyä eläimen sikiössä.

Sellaista ei Buddha opettanut. Hänen oppinsa on se, että ihminen jälleensyntyy aina ihmisenä. Pahaksi ja ilkeäksi, itsensä ja kanssaihmistensä kiusaksi ja kauhuksi hän sensijaan voi muuttua, tai hän voi muuttua hyväksi ja jaloksi, itsensä ja muiden ihmisten iloksi ja avuksi, riippuen siitä, miten hän vapautensa teossa käyttää.

Kristinuskossa tapahtui vielä jyrkempi heilahdus. Alkuaan se ei ollut mitenkään maailman virallistuttama eikä pakollinen, eikä siinä ollut mitään sokeata »totenapitämistä». Sen muodosti Jeesuksen oma elämä, hänessä yksilöittynyt kokemus ja tieto.

Jeesukselle — ja hänen oppilaittensa keskuudessa — oli tieto ihmisen ruumiillisesta jälleensyntymisestä selviö sinään. Ja se tieto on Uuden Testamentinkin kirjoitusten taustana, vaikkakin se on siinä jollain tavalla hämärtynyt. Viittaamme tässä yhteydessä vain erääseen seikkaan, joka kyllä sellaisenaan on kiintoisa.

Tänäkin päivänä on teosofien ja totuudenetsijäin keskuudessa taipumusta sellaiseen uteliaisuuteen, että melkein jokainen olisi halukas tietämään, mikä ja kuka kukin on ollut edellisissä elämissään. Ja kun on joku vähän viisaampi, tai erikoisesti lahjakas, viisas, ja uhrautuvainen, niin ollaan taipuvaisia utelemaan: Kukahan hän on mahtanut ennen olla?

Juuri tällainen keskustelu on »pujahtanut» Uuteen Testamenttiin. Jeesus nimenomaan kysyy opetuslapsiltaan: »Kenen ihmiset sanovat Ihmisen Pojan olevan?» Ja opetuslapset vastasivat: »Muutamat Johannes Kastajan, toiset Eliaan, toiset taas Jeremiaan tahi jonkun muun profeetoista» Matt. 16: 13, 14.

Siis aivan samanlainen keskustelu kuin mikä tänä päivänä voisi sukeutua teosofien keskuudessa H. P. Blavatskysta, Jeesuksesta tai kenestä muusta tahansa.

Mutta myöskin voimme ymmärtää, ettei oppi jälleensyntymisestä ollut Jeesuksenkaan opissa — niinkuin ei Buddhankaan opissa — aivan ensimmäisellä ja tärkeimmällä sijalla. Sillä kyllähän Jeesus tiesi ja ymmärsi — niinkuin yleensä viisaat ja vähemminkin viisaat voivat ymmärtää — ettei pelkkä tietopuolinen tieto jälleensyntymisestä ihmistä auta eikä sinään pelasta. Vaikka ihminen eläisi satoja ja taas satoja ruumistuksia, niin ei tuo pelkkä mukanakulkeminen häntä miksikään tekisi — ellei hänessä milloinkaan tapahtuisi sisäistä heräämystä ja henkistä uudestisyntymistä.

Sentähden on sekä Buddhan että Jeesuksen opissa ensisijalla siveysoppi, oppi Jumalan etsimisestä ja Jumalan tahdon täyttämisestä.

Ennenkuin taas tämä varsinainen henkevöittyminen voi tapahtua, edellyttää se ihmisen puolelta ainakin kahta seikkaa: hänellä täytyy olla joku käsitys Jumalasta, ja sitten hänen täytyy pyrkiä tuon käsityksensä mukaan Jumalaa etsimään ja lähestymään.

Nyt riippuu paljon siitä, millaiseksi ihminen Jumalan kuvittelee. Sillä vähitellen ihminen muuttuu itse sellaiseksi, millaiseksi hän Jumalan kuvittelee. Sentähden ei ole ollenkaan samantekevää, millaiseksi ihminen Jumalan kuvittelee, mitä hän Jumalasta ajattelee.

Juuri tässä suhteessa Jeesus toi täydellisimmin ja ratkaisevimmin uutta esille. Hän oli vihdoin, monien elämiensä ja löytöjensä ja kokemustensa perusteella tullut siihen tulokseen, että Jumala olikin elämän ja ihmisen sisällä. Ja mikä oli tuo Jumala. Se oli se alkuvoima, mistä kaikki lähtee, syntyy, ja mikä yhä pitää kaikkea liikkeellä ja elähyttää. Niinpä ihminenkin on Jumalan rakkaudessa ikuisesti ainosyntyinen olento. Ja sentähden, kun ihminen löytää tuon Jumalan sisässään, saattaa hän tuntea Jumalan Isäkseen, joka häntä ja kaikkia muita olentoja lapsinaan ja poikinaan rakastaa. Ja kun kaikki on Jumalasta ja Jumalan rakkaudesta alkuaan syntyisin ja lähtöisin, sentähden Isä Jumala rakastaa kaikkia, antaa rakkautensa auringon ja hyvyyden kaikille puolueettomasti. Ei Jumalan kannalta ole mitään itsessään pahaa; on vaan kehityksenalaista elämää. Eikä Isä Jumala käy mitään sotaa vihollisen hävittämiseksi.

Mutta kun maailmassa kuitenkin on n.s. hyvää ja pahaa, niin mitä tuo paha sitten on?

Paha muodostuu vasta siitä, että ihmiset tai enkelit tai muut kuvittelevat toisiaan pahoiksi, ryhtyvät keskenään tappelemaan ja sotia käymään. Juuri tuo toistensa hävittäminen, sotiminen ja tappeleminen on pahaa. Siitä kaikki käytännöllinen ja suurin paha muodostuu.

Ja kun noiden keskenään taistelevienkin joukossa on joku voimakkain, ja muutamia voimakkaita, ja kun niitä on sekä ihmisten, että enkelien joukossa, niin muodostuu tästä se mahti, mikä johtaa sotia ja taisteluita. — Jeesus nimittää tätä mahtia »tämän maailman päämieheksi» ja »isäksi perkeleeksi». Paavali nimittää sitä »ilmavallan ruhtinaaksi».

Se on juuri tuo mahti, jota ihmiset kuvittelevat Jumalaksi. Ja suuressa määrässä vieläkin kuvittelevat; vanhasta tottumuksesta. Se on juuri tuo vanha käsitys, mikä panee ihmiset ajattelemaan, mikä voi panna meidätkin sekä kristittyinä että teosofeina ajattelemaan, että Jumala ja Kristus ja Valkoinen Veljeskunta ja Mestarit ja enkelit ovat yhä, tai ainakin toisinaan, ilmi-

sodassa perkelettä ja kaikkia hänen valtakuntansa mustia voimia vastaan, yrittäen tuhota heidät perinpohjin. Viimeisen maailmansodan aikana leimahti tuo vanha ajatus hyvin valtavana ja voimakkaana meidän teosofienkin keskuudessa; puhumattakaan kristillisistä valtiokirkoista.

Sillä tuo ajatus, että Jumala joukkoineen kävisi sotaa saatanaa ja hänen joukkojaan vastaan, on perintöä tuosta vanhasta, kielteisestä jumalakäsitteestä. Todellisuudessa Jumala ei ole mikään sotapäällikkö, vaan k a i k k i e n olentojen henkinen Isä.

Mutta kutka ne sitten sotia käyvät?

Ne ovat juuri nuo henkisesti kehittymättömät ja jolloin tavalla tietämättömät ja itsekkäät enkelit ja ihmiset sekä täällä maan päällä että näkymättömissä maailmoissa. He ne vain luulottelevat itseään valkoisiksi ja hyviksi, toisiaan mustiksi ja pahoiksi, ja niin koettavat toisiaan tuhota.

Jumala, Valkoinen Veljeskunta ja henkisesti kehittyneet olennot eivät ole mukana sotimassa, ei maan päällä eikä näkymättömissä maailmoissa.

Mitä? Istuvatko siis Jumala, Mestarit ja enkelit kädet ristissä ja tyhjäntoimittajina silloin, kun me taistelemme hiessä ja verissä päin perkelettä ja kaikkia mustia herroja vastaan Jumalan ja Hänen valtakuntansa ja asiansa puolesta? Niinkö?

Ei hätäillä! Katsotaan asiaan sisälle. — Minkähän tulos tämä maailma ja ihmiskunta sisimmältään on? Olisikohan se syntynyt ja pysyisiköhän se pystyssä sotimalla ja hävittämällä? — Ei. Maailma ja kaikki on l u o v a n s y n n y t t ä m i s e n j a t y ö n t u l o s. Mistä nuokaan itsekkäät ja henkisesti kehittymättömät joukot hävittäisivät ja sotia kävisivät, ellei olisi toisia, jotka aina ja yhtämittaa luovat uutta.

Niinpä voidaankin sanoa, että valkoisten enkelijoukkojen elämä on yhtämittaista laulua, ylistystä ja hymniä Jumalalle. Mutta se ei suinkaan ole tyhjää hyminää. Sanotaanhan, että Jumala l u o s a n a l l a a n. Samoin loi Vanha Väinämöinen l a u l u l l a a n. Ja samoin myöskin luovat Mestarit ja valkoiset enkelit yhtämittaa sanallaan, henkisellä työllään ja uhrautumisellaan.

— — —

Kuitenkin on meillä nyt olemassa tuo Jeesuksen esittämä käsitys Jumalasta: Jumala on henkinen Isä, joka, niinkuin aurinko, yhtämittaa elähyttää, synnyttää, lämmittää; joten kaikki vähitellen ja aikanaan muuttuvat.

Ja jos nyt ihminen ymmärtää tietoisesti omaksua tämän uuden käsityksen Jumalasta, että Jumala on rakkaus, totuus ja hyvyys, ja että Jumala on sitä samaa kaikille, puolueettomasti, niin on tästä taas se merkillinen seuraus, että se ihminen alkaa itsekin vähitellen muuttua samanlaiseksi. Hänkin alkaa muuttua hyväksi, rakastavaiseksi, anteeksiantavaiseksi ja uhrautuvaiseksi. Ja samalla hän muuttuu nöyräksi, vaatimattomaksi, sävyisäksi, ahkeraksi, joka aina koettaa toimia sisästäpäin, työllään uutta luoden, auttaen ja palvellen. Eikä kenenkään tarvitse häntä peljätä, ei peljätä olevansa hänen tähtensä pakoitettu mihinkään.

Jos siis vanha jumalkäsite vei ihmisen ulkonaisesti korkealle, kunniaan ja valtaan — jostä taas ajan tullen romahti omille raunioilleen —, niin uusi jumalkäsite vie ihmisen ulkonaisesti pieneksi, pois kaikesta vallasta ja taistelusta, mutta avaa hänelle sisäisen Jumalan valtakunnan, rakkauden ja totuuden maailman.

Ja niin maapallomme ihmiskunnalle on jo tavallaan tullut pelastus. Se pelastus on tullut meille siinä, että meillä on mahdollista omaksua tuo Jeesuksen esittämä käsitys Jumalasta. Sillä kun me sen omaksumme, silloin me olemme astuneet pelastuksen tielle, osallisiksi Jumalan luovassa työssä. Mutta jos me yhä edelleen pidämme kiinni vanhasta jumalkäsitteestä, olemme me tavallaan yhä kadotuksessa, pakollisen romahtelun, pakollisen kuoleman ja jälleensyntymisen alaisia.

Mutta kummanko käsitteen nyt ovat kristilliset kirkot johdossaan omaksuneet?

Tarvitseeko meidän paljoakaan penkoa kristillisten kirkkojen historiaa nähdäksemme, että ne ovat uudelleen omaksuneet tuon vanhan, ulkonaisen jumalakäsitteen. Ei kestänyt kauankaan alkukristillisen seurakunnan jälkeen, kun kristittyjen kirkkojen johtajat suorastaan kauhistuivat sellaista ajatusta, että ihmisessä olisi Jumala ja Kristus sisäisesti. Eihän toki! Jumala ja Kristus olivat taas tuolla jossain kaukana ja korkealla, elämän ja ihmisen ulkopuolella. Ja he olivat myöskin suuria ja mahtavia sotapäälliköitä!

Että kristittyjen kirkkojen johtajat asian noin väänsivät ja ymmärsivät, senhän todistaa kirkkojen oma toiminta. Sillä kun hekin taas kuvittelivat Jumalan tuollaiseksi, ulkopuolella olevaksi sotapäälliköksi, peljättäväksi ja hirmuiseksi, niin oli siitä se seuraus, että he itse myös muuttuivat peljättäviksi ja hirmuisiksi, niin ettei kristillisten kirkkojen johtajisto ole tiennyt, mitä tekoja he ovat milloinkin suunnitelleet ja toimeenpanneet: polttoroviot, kidutuskammiot, kirkonkiroukset, häpeälliset hautaamiset, sodat ja sotajoukkojen puolesta rukoilemiset, toisinajattelevien ahdistaminen ja vainoaminen — kaikki tuollainen kukoistaa johtavien kristillisten kirkkojen historiassa.

Johtavien kristillisten kirkkojen lankeemus on ollut todella suuri, tavallaan suurempi kuin buddhalaisten kirkkojen.

Mutta niinpä Jeesuksen oma alkuperäinen ote oli myös syvällisempi kuin Buddhan. Buddha oli yhtynyt Jumalaan niin sanoaksemme järjen tasolla, joka suuri saavutus valaisee viisaudellaan ihmisen ja ihmiskunnan järkeä. Jeesus taas meni syvemmälle, yhtyi Jumalaan rakkaudessa, niin sanoaksemme rakkauden ja sydämen tasolla, ja kun johtavat kristilliset kirkot sitten lankesivat, joutuivat he rakkauden vastakohtaan: v i h a a n. Sensijaan että jotkut kansanomaiset buddhalaiset kirkot hämmensivät jälleensyntymisopin sielunvaellukseksi, jonka mukaan epätäydelliset sielut kuoleman jälkeen epämääräisesti vaeltelevat, saattaen ruumiillistua eläimiksikin — jota eivät korkeammat buddhalaiset kirkot ole milloinkaan opettaneet --, sensijaan kristilliset kirkot kokonaan hylkäsivät ja »kirosivat» jälleensyntymisopin, järjestäen epätäydellisille ja toisinuskoville, ei

syntymistä eläimeen, vaan loppumattoman piinan ja kadotuksen jossain kuolemantakaisessa helvetissä!

Tämä on ollut Jeesuksen syvällisen ja ihanan elämänymmärryksen surullinen kohtalo johtavien kristillisten kirkkojen käsissä.

— — —

Näin olemme lyhyesti seuranneet kahden suuren maailmanuskonnon historiallista kehitystä, nähneet, mitä niissä ensin opetettiin, ja millaisiksi ne myöhemmin muodostuivat.

Ja mitä tämä historiallisen perintätiedon tutkiminen meille vielä opettaa? Me voimme sen valossa nähdä, kuinka ihmiskunta on tavallaan kulkenut kuin kahtena suurena sivustana. Yhdelläpuolen ovat olleet ihmiskunnan suurimmat viisaat, uskontojen keskushenkilöt, jotka ovat puhuneet jälleensyntymisestä ja henkisestä kehityksestä. He ovat puhuneet oman kokemuksensa perusteella. Heihin ovat tässä suhteessa yhtyneet suurimmat filosofit ja ajattelijat. He eivät yleensä ole osanneet puhua jälleensyntymästä oman kokemuksensa perusteella, mutta he ovat filosofisen ja johdonmukaisen ajattelunsa opastamina tulleet siihen varmaan lopputulokseen, että ihmiselämää ei voi ollenkaan ymmärtää ilman jälleensyntymistä.

Mutta ihmiskunnan toisella sivustalla näemme osaksi voimakkaita ja osaksi häikelemättömiä olentoja, jotka joko hämmentävät ja kieltävät jälleensyntymisopin tai myöntävät sen, mutta luulevat voivansa palvella Jumalaa ryhtymällä voima- ja pakkokeinoihin.

Ja tämä huomio ei ole mitätön tai vähäpätöinen totuudenetsijälle. Sillä vaikkei hän vielä kykenisikään omien kokemustensa perusteella ratkaisemaan, onko jälleensyntyminen tosi vai ei, niin, jos hänen totuudenrakkautensa on kyllin herkkä, hän voi, ikäänkuin luonnostaan lankeavana etuoikeutena antaa suuremman luottamuksensa sen sivustan olennoille, jossa ovat Jeesus ja Buddha ja muut heihin yhtyvät opettajat ja ajattelijat, kuin tuolla toisella sivustalla oleville voimaihmisille, jotka turvautuvat voimakeinoihin ja hämmentävät henkiset käsitteet — huolimatta siitä, että nämä jälkimmäiset yleensä ovat varustetut komeilla arvonimillä ja ulkonaisella loistolla, tai vaikka he toitottaisivat itsensä kuinka suuriksi tietäjiksi ja profeetoiksi. Herkkä totuudenetsijä luottaa enemmän noihin hiljaisempiin ja vaatimattomampiin olentoihin, Jeesukseen ja Buddhaan j.n.e., kuunnellen mieluummin heidän puheitaan ja opetuksiaan, asettuen mieluummin heidän oppilaakseen ja seuraajakseen, toivoen itsekin oppivansa vähitellen ajattelemaan heidän tavallaan, oppivansa tekemään erotuksen oikean ja väärän välillä.

J. R. Hannula
1925: 313—322

Uusia kirjoja:

PEKKA ERVAST: KADONNUT SANA

Vapaamuurariudesta

Olen tätä kirjaa jännityksellä odottanut. Sillä olen ollut huomaavinani, että vapaamuurariudessa on käynyt samoin kuin kirkoissa: niistä kummastakin on Sana kadonnut! Kumpaankin ovat jääneet — liitossa valtion kanssa — vain joko enemmän tai vähemmin komeat ulkokuoret, niin että uskon tilalle on tullut totenapitäminen, tiedon tilalle taikausko, ja sisäisen ihmisen tilalle on tullut ulkonainen ihminen, henkinen saamattomuus ja mahtipontisuus, — joka kaikki oli johtunut siitä, että henkinen tieto, totuuden tieto oli kadonnut, että Sana oli kadonnut, että Kristuksen nimen kantajaksi oli päässyt asettumaan Kristuksen varjo alemmassa kolminaismaailmassa.

Kuinka tärisyttävän oikea olikaan ollut aavistukseni!

Kun nyt ryhdyin lukemaan tätä Pekka Ervastin uutta kirjaa, tein pian merkillisen huomion: tätä kirjaa luettaessa ei riittänytkään tuo tavallinen, joko tunteellinen tai älyllinen lukutapa, vaan sitä olikin luettava kolmannella tavalla, t a h t o p e r ä i s e s t i, niin että lukija kaiken aikaa oli hereillään ja varuillaan ja syvästi t a h t o i t o t u u t t a. Sillä kun kirjan tekijä kaiken aikaa toisella kädellä hajoitti eli veteli alas noita mahtavia varjoja, tuntui, niinkuin noiden varjojen johtava vartija olisi samoin kaiken aikaa lukijaa kuohuttanut ja pyytänyt itseään puolustamaan. Ja sentähden oli välttämätöntä lukea tätä kirjaa tahtoperäisesti, rukouksella. Sillä muuten tuo varjojen vartija kiehtoo lukijan lumoihinsa, eikä hän kykene huomaamaan, kuinka kirjan tekijä toisella kädellään kohottaa esirippua ja paljastaa sen uuden rakennuksen, sen iki-ihanan Temppelin, jossa voima esiintyy sävyisyytenä, palvelevaisuutena, jossa se esiintyy l u o v a n a ja rakentavana. Eikä lukija liioin huomaa, missä elinvoimaisessa täydellisyydessään tämä uusi rakennus jo säkenöi kirjan viimeisessä luvussa.

Sentähden sanon yhä itselleni: lue tätä kirjaa — ja minulle ihmeellisellä tavalla selviää, että niin on luettava muitakin Pekka Ervastin kirjoja — lue tätä kirjaa tahtoperäisesti, rukouksella, niin että sinun oma alempi eläimellinen minäsi saapi luvan seistä hiljaa syrjässä, kuuntelemassa, puhdistumassa ja oppimassa. Ja edelleen sanon itselleni: pidä inhimillisenä ja aatteellisena itsenä lujasti kiinni kaikkiallisesta Itsestä, Kristuksesta, siitä, joka vapaamuurariudestakin kadonnut on!

Näin lukiessani saatan samalla huomata — tavallaan kuin jossain toisessa tajunnassa —

kuinka mestarillisena kirjan vuoropuhelu sujuu. Mutta ei saa lukiessaan unhoittua tätä taiteellistakaan puolta ajattelemaan. Tajunta täytyy olla kokonaan asian henkisessä järjellisyydessä. Lukijan on pidettävä sisäiset silmänsä ja korvansa auki vielä senkin tähden, että kukin ajatus on sanottu kerran, keskitetysti, eikä sitä vakuutellen toistella.

Vaikkakin kirjan esitys siis on sekä taiteellinen että nerokas, on sen ensi-arvo kuitenkin siinä, että se on sekä historiallis-tietopuolisesti että siveellis-henkisesti asiallinen ja tyhjentävä. Lukiessaan saattaa ilokseen huomata, kuinka samalla kertaa aukenee, kuinka taitavalla kädellä vedetään syrjään sekä historiallis-tietopuolisuuden että sielullisuuden verhot. Suurenmoiseen lukeneisuuteen ja historialliseen asiallisuuteen yhtyy täydellinen sielullinen kokemus.

Tämä kirja on vielä ja erikoisesti sitä laatua, että se tarttuu voimakkaalla kädellä ajan rattaaseen. Ja lukija voi joutua tuntemaan tuon otteen omassa itsessään. Lukija voi joutua sanomaan itselleen: siinäpä jo elää ja säkenöi uusi vapaamuurarimalli-looshi, ja enkö minäkin saisi tai tahtoisi olla mukana siinä?

— — —

Yksi asia vielä: Olisikohan joku tai jotkut looshit jo odottaneet tällaista? Siltä varalta olisi minulla nöyrä ja kunnioittava ehdotus sellaiselle looshille tai loosheille: etteköhän tahtoisi kustantaa tätä Ervastin kirjaa jollekin suurelle kielelle, joko ranskaksi tai englanniksi? Tai niiksi molemmiksi? Eiköhän noita paljon puhuttuja vapaamuurarien rikkauksia voitaisi käyttää tähän tarkoitukseen? Se on oleva ensimäinen käytännöllinen ja arvokas kädenojennus asialle.

J. R. H.
1925: 332—333

KADONNUT SANA

Puhe Helsingin R. R.-ryhmän kokouksessa lokak. 12 p:nä 1925.

Puhuin jo lokak. »Ruusu-Ristissä» Pekka Ervastin uudesta kirjasta: »Kadonnut Sana». Mutta se ja sen alotteellinen esitys on mielestäni siksi tärkeä ja teosofisissa harrastuksissamme ytimeen käypä, että yritän edelleen puhua siitä. Ja sen lisäksi toivoisin esitykseni antavan asiallista valaistusta niihin syihin, mitkä tekivät Pekka Ervastin teosofisen työn erikoiseksi kouluksi muodostumisen välttämättömäksi.

Ensiksikin siis sanoisin, että minäkin olen jo jonkun aikaa, ehkä vuoden tai enemmän, ajatellut ja toivonut, että se henkinen aate ja työ, jota Pekka Ervast on kaiken ikänsä täällä esittänyt, sen pitäisi taas voida ottaa eräs askel, sen pitäisi saada täällä muotojen maailmassa joku kiinteämpi pohja ja perusta, tavallaan kuin rakennus tai temppeli. Olen myöskin ymmärtänyt, että tämän rakennuksen luoja ja arkkitehti ei voi olla kukaan muu kuin Pekka Ervast itse. Ja sentähden olen sitä häneltä odottanut, olen odottanut sitä aikaa, jolloin hän voisi rakennuksensa eli temppelinsä esille saattaa.

Nyt me olemme saaneet kirjan »Kadonnut Sana», jossa meille on avoimesti ja julkisesti esitetty henkisen temppelimme ääriviivainen hahmoittelu.

Kun nyt luen tuota kirjaa, niin luonnollisesti minä samalla ajattelen ja teen huomioita. Niinpä mainitsin jo edellisessä kirjoituksessani, että jo ensi lukemalla tein tuon merkillisen huomion: kas, tätä kirjaa ei voikaan lukea noin vain, kevyesti, tätä ei voi lukea vain tunteellisella tai älyllisellä lukutavalla, vaan tätä on luettava henkisellä lukutavalla, s.o. tahtoperäisesti, rukouksella. Sillä kun tekijä yhtämittaa paljastaa uusia löytöjä, totuuksia, niin tuntuu niinkuin nuo varjot, vanhat ajatustavat ja muodot, jotka totuuden peittivät, ja jotka niin mielellänsä esiintyvät itse totuuksina täällä varjojen maailmassa, tuntuu niinkuin nuo muodot ja varjot hätääntyisivät ja tavallaan kuin pyytäisivät apua, pyytäisivät lukijaa itseään puolustamaan. Ja sentähden, jos lukija ei huomaa olla riittävästi varuillaan, saattaa hän aivan huomaamattaan joutua noiden pimittävien varjojen puhetorveksi, puolustajaksi. Tai ainakin hänet saadaan epäröimään ja mykistymään, niin ettei hänestä tule ainakaan suoraa ja vilpitöntä t o t u u d e n h e n g e n puhetorvea, ei sen tulkkia ja puolustajaa. Ja niin ihmiseltä menee erinomainen tilaisuus ja otollinen hetki ohitse joko niin, että hän joutuu, tahtoen tai tahtomattaan suorastaan noiden pimittävien ajatusmuotojen äänitorveksi, tai niin, että otollinen hetki vierähtää mykistetyssä toimettomuudessa.

Nyt on asia niin, että tällä välillä olen ollut kuulijana mukana Pekka Ervastin luentosarjassa: »Kristus kuoleman portilla». Ja sanon heti, että nämä luennot ovat olleet suorastaan kosmillis-henkistä laatua, antaen suurenmoista valaistusta sekä yksilöllisen että kosmillisen eli planetaarisen elämän ymmärtämiseen. Mutta erikoisesti antoivat ne myöskin lisävalaistusta edellä esittämääni asiaan. Nim. siihen, että nuo vanhat ajatusmuodot olivat noin vaikutusvoimaisia suhteessaan »Kadonneen Sanan» lukijaan. Sillä asia on niin, että eri planeetat ovat erilaisten koulukuntien keskuksia vaikuttaen voimakkaina inspiratsioneina meidän planeetallamme. Niinpä Mars-planeetan inspiratsioni on vielä hyvin lähellä meitä. Ja sen inspiratsioni on jotenkin näin: »Tarttukaa miekkaan, taistelkaa ja kaatukaa hyvän asian puolesta». Eikä tästä Marsin inspiratsionista vapaudu kukaan meidän planeetallamme, ennenkuin oppii yhtä uljaasti

panemaan kuoleman jalkainsa alle työssä Kristuksen puolesta. Toisten planeettojen, etenkin Uranuksen (nerouden) ja Neptunuksen (korkeimman rakkaustunteen) vaikutus on meillä vielä heikkoa, vaikkakin niillä on jo edustajansa, edellisellä Buddha ja jälkimmäisellä Jeesus Kristus. Enempää en näistä luennoista kuitenkaan ryhdy tässä kertomaan. Sillä toivottavasti tämäkin luentosarja voidaan julaista. Kuitenkin mainitsen Jupiterista senverran, että sen vaikutus on senluontoinen, mikä näyttäytyy — vaikkakin jonkunlaisena irvikuvana — kirkkojen toiminnassa.

Mutta tämän ohella ovat maailman eri uskonnot luoneet kuolemantakaiseen maailmaan kukin omia taivaitaan, jotka edelleen vaikuttavat voimakkaina inspiratsionikeskuksina meihin ihmisiin. Vielä saimme kuulla, että Buddhan ja Jeesuksen Kristuksen aikaansaamassa taivaassa on oikeastaan kaksi taivasta kummassakin. Buddhan oma taivas on niillä, jotka seuraavat Buddhan oleellisinta käskyä, s ä ä l i n käskyä, joka kohdistuu eläimiin, ja Jeesuksen Kristuksen oma taivas on vain niillä, jotka ovat seuranneet r a k k a u d e n käskyä, joka kohdistuu ihmisveljiin. Mutta jokapäiväiset buddhalaiset ja kristityt ovat kummatkin luoneet omat taivaansa sentähden, että he ovat olleet uskonnossaan dualisteja eli kaksinaisia siten, että ovat ottaneet oman mestarinsa noin vain kuin hartaudessa tai älyllisessä ja ulkonaisessa kunnioituksessa ja jumaloimisessa, mutta eivät ole ottaneet oman mestarinsa käskyjä käytännöllisen elämänsä ojennusnuoraksi, vaan ovat siinä antautuneet jonkun vanhemman uskonnon inspiratsionin alaisiksi, joko moosekselaisen: » — että menestyisit ja kauan eläisit maan päällä», hinduismin: »velvollisuus ennen kaikkea» j.n.e.

Jos nyt kysytään: miksi olen ryhtynyt selostamaan näitä luentoja, joita kaikki ovat olleet tilaisuudessa itse kuuntelemaan, niin sanon kohta, miksi sen teen. Osaksi teen sen siksi, etteivät sittenkään kaikki, etenkään maaseutulaiset, ole olleet tilaisuudessa itse kuuntelemaan. Mutta pääasia on kuitenkin se, että kaikki tämä on omiansa valaisemaan myöskin teosofisen liikkeen historiaa. Sillä teosofisessakin liikkeessä on jo muodostunut monta eri koulukuntaa. Mainitsen niistä muutamia: on Teosofinen Seura Indiassa, Yleinen Veljeys Amerikassa, Antroposofinen Seura Keski-Europassa; on Max Heindell'in Ruusu-Risti Amerikassa ja Suomen Ruusu-Risti. Vielä on Teosofisen Seuran jonkunlaisena tytärliikkeenä Idän Tähti ja Vapaamielinen Katolinen Kirkko. Ja sama emäseura on myös ottanut Yhteis-Vapaamuurariliikkeen erikoiseen, läheiseen suojelukseensa.

Että teosofisessakin liikkeessä on jo muodostunut näin monia seuroja ja koulukuntia, se saa uutta valaistusta ajatellessamme sekä eri planeettojen koulukuntia että eri uskontojen muodostamia taivaita inspiratsionikeskuksina.

Mutta samalla täytyy meidän ensiksi muistaa, että teosofisella liikkeellä on myös oma, alkuperäinen inspiratsioninsa, se, jonka H. P. Blavatsky Salaisen Veljeskunnan lähettinä esitti opetuksellaan ja elämäntyöllään. Siihen voimme tutustua tutustumalla H. P. B:n omiin kirjoihin. Ja syventyessämme esim. »Teosofian Avaimeen», saatamme siinä tehdä kaksi huomiota, 1:ksi sen, että hän puhuu yleismaailmallisesta uskonnosta, joka on esoteerinen eli sisäinen kaikkina aikoina, joka siis ei ole rajoitettu mihinkään maailman uskontoon, vaan 2:ksi: vaikuttaa ja pääsee niissä kaikissa esille sikäli, mikäli ihmiset kunnioittavat, tottelevat ja seuraavat Mestarin siveellisiä käskyjä ja neuvoja. Niinpä hän sivulla 55 puhuu v u o r i s a a r n a s t a, ja sanoo nimenomaan: lakatkaa tekemästä vuorisaarnan käskyjä vastaan, jos tahdotte kutsua itseänne kristityiksi. H. P. B:n suhde Jumalaan, kosmilliseen Kristukseen, Mestariin on s u o r a v i i v a i n e n. Hänen esityksessään ei ole sellaista dualismia, moraalista kaksinaisuutta, että me palvoisimme ja jumaloisimme Mestaria ulkonaisesti, mutta ottaisimme käytännöllisen johdon muualta.

Mutta ryhtyessämme sitten, näin vuosien kuluttua ja jälkeenpäin, tutkimaan teosofisen liikkeen erilaisia koulukuntia ja niiden perustajien tai johtajien julkisia opetuksia, alamme huomata tässä suhteessa yhä levenevää dualismia. Voimmehan luoda pienen silmäyksen näihin erilaisiin koulukuntiin sellaisina kuin ne julkisissa opetuksissaan ovat esiintyneet. Ja teemme sen kaikella kunnioituksella ja veljellisellä luottamuksella niitä kutakin kohtaan, tunnustaen ne kaikki kuuluviksi sisarseuroina suureen teosofiseen liikkeeseen, jossa ne kukin omalla tavallaan toimivat ihmiskunnan kehityksen hyväksi.

Tässä tutkimuksessamme asetamme arvostelumme perustaksi ja mittapuuksi H. P. Blavatskyn, Buddhan ja Jeesuksen Kristuksen julkiset käskyt ja elämänohjeet. Sillä pidämme heitä korkeimman viisauden edustajina. Mutta vielä tämän mittapuumme perustuksen kulmakiveksi asetamme Jeesuksen Kristuksen keskeisimmän opetuksen: v u o r i s a a r n a n.

Tätä taustaa vastaan me nyt katselemme teosofisten sisarliikkeiden julkisia opetuksia. Liikkeemme suuresta alkajasta, H. P. Blavatskysta, olemme jo sanoneet, että hänen julkiset opetuksensa ovat täydellisesti sopusoinnussa vuorisaarnan moraalin ja opetuksen kanssa. Näinollen alamme Max Heindell'istä. Kirjassaan »Rosenkreutsiläinen maailmankatsomus» hän esittää, perusteellisesti ja havainnollisesti, että Kristus on tullut tämän maapallon johtajaksi. Mutta puhuessaan historiallisen Jeesuksen Kristuksen väkivaltaisesta kuolemasta, tulee hän olleeksi, tekisi mieleni sanoa, kovin varomaton. Hänhän nimenomaan sanoo: »Veren, joka on ollut rotuhengen verho, täytyy virrata». j.n.e.

Kun siis veren t ä y t y y virrata, niin ymmärrämme, että tuollainen puhetapa on kotoisin siitä samasta inspiratsionista, joka kristillisessä kirkossa on näytellyt niin huomattavaa osaa: K r i s t u s o n l u n a s t a n u t m e i d ä t v e r e l l ä ä n! Siinä on taas otettu vakava askel taikauskon piiriin, joka pimittää meidän järkemme, emmekä me enää ymmärrä, että asian painavuus ja arvo on kokonaan siinä, että me seuraamme vuorisaarnan käskyjä — niinkuin Jeesus ja hänen harvat oppilaansa ovat niitä seuranneet — ja muutumme siten j a vähitellen paremmiksi ihmisiksi, elämien kuluessa sel-

laisiksi ihmisiksi, että mekin, Jeesuksen tavalla, mieluummin annamme vaikka tappaa ruumiimme, kuin alistuisimme toimimaan vastoin vuorisaarnan käskyjä.

Juuri tässä on syy, miksi emme saattaisi — pysymällä edellä asettamassamme mittapuussa — tunnustaa Max Heindell'iäkään opettajaksemme ja johtajaksemme siveellisessä eli käytännöllisessä merkityksessä, vaikkakin hänen kirjoissaan on paljon opittavaa teoreettisessa merkityksessä.

Entä tohtori Rudolf Steiner? Hän on myös, samoinkuin Heindell, kristillinen opettaja ja suuri tietäjä. Hänkin puhuu Kristuksen suuresta ja ainutlaatuisesta merkityksestä tämän planeetan historiassa, tuoden siinä esille paljon yksityiskohtia, uutta ja omaperäistä. Mutta sitten käytännöllinen opastus? Tämä esiintyy keskeisenä tri Steinerin kirjassa: »Kuinka saavutetaan tietoja korkeammista maailmoista?» Sillä tuo kirja ei ole vain joku tutkielma sinään, vaan siinä esitetään se järjestelmä ja pyrkimysmenetelmä, jota tri Steinerin koulussa on käytetty.

Nyt odottaisi, että tri Steiner olisi johdonmukainen ja ottaisi tuon ihailemansa olennon, Jeesuksen Kristuksen, omat käskyt pyrkimys- ja harjoitusmenetelmänsä perustukseksi. Sillä silloinhan Jeesuksen Kristuksen, tuon planeettamme korkeimman johtajan henkinen johto pääsisi välittömästi hänenkin kouluaan johtamaan. Mutta, merkillistä kyllä, niin ei tapahdu. Kirjassa »Kuinka saavutetaan tietoa korkeammista maailmoista?» eivät ole Jeesuksen käskyt, ei siveellinen pyrkimys eikä ihmisen ihmisyys sinään päämääränä, vaan ihmisen psyykkiset, yliaistilliset kyvyt. Päämääränä on aistimilla havaittava tieto ihmisen ja maailman muodollisen puolen rakenteesta, mutta ei ihmisen siveellinen täydellisyys, ei Kristus ihmisessä sinään.

Näinollen: tri Steiner kyllä puhuu Kristuksesta teoreettisesti, mutta hänen koulunsa käytännöllinen opastus ei ole Kristukselta, eikä Buddhaltakaan, vaan rajoittuu olemaan jostain muualta.

Tulemme sitten Teosofisen Seuran koulukuntaan, sellaisena kun se esiintyy tri Annie Besantin ja piispa C. W. Leadbeaterin johdolla.

Olen jo useasti ennen ollut tilaisuudessa puhumaan tästä koulusta. Näinollen riittää vain maininta, että tämän koulun korkein ja käytännöllinen johto on aivan selvästi vanhasta hinduismista. Niinpä tri Besant käyttääkin hinduismin pyhää kirjaa, »Bhagavad Gitaa», hyvin mielellään ja määräävästi pyhänä kirjanaan. Tämä taas lyöpi leimansa ja tulee pitkin matkaa näkyviin tri Besantin toiminnassa: velvollisuus ennen kaikkea. Ja sehän on sellaisenaan oikein ja mainiota. Mutta kun tämä velvollisuus ja sen täyttäminen katsotaan »Bhagavad Gitaan» eli vanhan hinduismin inspiratsionissa — jolloin eivät Buddha ja Jeesus Kristus ja H. P. Blavatsky vielä olleet opetuksineen esiintyneet —, niin on silläkin oma merkityksensä. Se tuli maailmansodan kriitillisenä aikana näkyviin m.m. siten, että tri Besant ylisti oppilaitaan teosofeja siitä, että »me englantilaisina teosofeina täytimme kansalaisvelvollisuutemme sodassa Saksaa vastaan». »Bhagavad Gitaan» voimakkaassa inspiratsionissa unohtui kokonaan »Dhammapada» ja »Vuorisaarna», nuo myöhemmät pyhät kirjat. Ja samoin unohtui myöskin, että meillä t e o s o f e i n a olisi ollut ennen kaikkea t e o s o f i n e n velvollisuus sydämellä ja valvottavana: kansainvälisen suvaitsevaisuuden ja yleisen veljeyden inspiratsionin ylläpitäminen.

Kun tämän näemme tri Besantin ja piispa Leadbeaterin julkisesta opetuksesta Teosofisessa Seurassa, on sillä samalla ratkaistu Idän Tähden, Vapaamielisen Katolisen Kirkon ja Yhteis-Vapaamuurari Järjestön arvo ja kohtalo. Sillä ne kaikki kulkevat käsi kädessä samassa bhagavadgiitalaisessa eli vanhatestamentillisessa inspiratsionissa. Ja mitä tulee erikoisesti Vapaamieliseen Katoliseen Kirkkoon, niin sehän opettaa, että Jeesuksen erikoinen apu ihmiskunnalle on siinä, että Jeesus muka antoi sakramentit. Niin että kun nyt — niinkuin vanhakin katolinen kirkko on opettanut — vaan ahkerasti ja täsmällisesti sakramentteja toimitetaan, niin sillä ihmiset autetaan. Tämähän on taas vanhaa kirkollista taikauskoa. Jälleen pimitetään meidän järkeämme näkemästä, että Jeesuksen erikoinen apu ihmisille pääsee esille sikäli, mikäli ihminen koettaa elämässään tutkia ja seurata Jeesuksen käskyjä.

Amerikan Yleisestä Veljeydestä mainitsemme vain sen, että se tekee omaa teosofista työtään siinä ylevässä luulossa, että se on ainoa oikea teosofinen seura, jonka ei sovi olla »yleisessä veljeydessä» toisten teosofisten seurojen kanssa. Ei ainakaan vanhimman, Indian Seuran kanssa.

Käytyämme näin lävitse erilaisia koulukuntia, katsellessamme niitä t e o s o f i s e n v e l v o l l i s u u d e n ja tämän kirjoituksemme alkupuolella mainitsemamme Mestarin julkaiseman mittapuun mukaan, me emme voi mitään sille, että me huomaamme ne julkisessa opetuksessaan siveellisesti dualistisiksi. Ne periaatteessa puhuvat suurella kunnioituksella joko H. P. Blavatskysta, Buddhasta tai Kristuksesta, mutta käytännölliset ohjeensa ne ottavat muista inspiratsioneista. Ja näinollen, vaikka vilpittömällä kunnioituksella tunnustammekin ne kaikki sisarseuroiksi suuressa teosofisessa liikkeessä, me emme kuitenkaan voi jättäytyä niiden käytännöllisen johdon alaisiksi. Sillä jos sen tekisimme, silloin me samalla hylkäisimme Jeesuksen, Buddhan ja H. P. Blavatskyn käytännöllisen johdon.

Tämän tutkimisen valossa käy meille selviöksi, että Pekka Ervastin teosofisen työn yksilöityminen erikoiseksi kouluksi Suomen Ruusu-Ristissä ei ole millään tavalla älyllistä keksintöä, se ei ole syntynyt kuin huvikseen tai leikitellen, ei minkäänlaisesta vastenmielisyydestä entisiä kouluja kohtaan. Se syntyi kohtalon välttämättömyydestä sentähden, ettei Pekka Ervast luopunut Mestarin käskyistä ja teosofian alkuperäisestä tehtävästä, ja kun vielä viimeinenkin yritys: saada muodostua okkultiseksi osastoksi Suomen Teosofisessa Seurassa, oli tyhjiin rauennut.

Ja niinpä meidän onkin tässä tutkimuksessamme vielä tarkastettava Pekka Ervastin koulua.

Alamme hänen kirjallisesta tuotannostaan. Keskeisimpänä esiintyvät kaksi kirjaa: »Jeesuksen salakoulu» ja »Christosophia». »Jeesuksen salakouluun» kuuluu tavallaan tuo pieni kirja: »Jumalan valtakunnan salaisuudet». Tässä yhdistyneessä kirjassa esitetään Jeesuksen omat käytännölliset ohjeet, vuorisaarnan autuudenjulistukset, käskyt ja Isämeidän sinä järjestelmänä ja menetelmänä, jota noudattamalla ihminen pyrkii Mestarin oppilaaksi. Siinä ei jää mitään siveellistä kaksinaisuutta suhteessamme Jeesukseen. Ja on merkille pantavaa, että tämä merkillinen kirja kuuluu Pekka Ervastin varhaisempaan tuotantoon, jolloin eivät maailmansodan suuret järkytykset vielä olleet opettamassa ja silmiä avaamassa. »Christosophia», ollen myöhemmältä ajalta, on erittäin arvokas kirja sentähden, että siinä tulee historiallisen Jeesuksen oma olemus ja hänen suhteensa tähän maapalloon ja sen ihmiskuntaan tyhjentävän valaisevasti ja asiallisesti esitetyksi. Ja siinäkin on taas vuorisaarna, Mestarin omat käskyt käytännöllisenä ohjeena ja ojennusnuorana.

Lukiessamme muitakin Pekka Ervastin kirjoja, huomaamme niissä saman periaatteen. Ensiksikin niissä on johtavana ja määräävänä se totuuden ja rakkauden henki, jonka Jeesus Kristus selvimpänä ja kirkkaimpana on ilmentänyt. Toiseksi niissä aina esitetään se ajatus, että oppilaan suhteen Mestariin määrää se, minkä verran oppilas noudattaa Mestarin omia käskyjä.

Näin on Pekka Ervastin asema hänen kirjoissaan. Ja me, jotka olemme saaneet vuosien tai vuosikymmenien kuluessa seurata hänen opetuksiaan julkisissa luennoissa, kysymysilloissa ja looshikokouksissa, me olemme saaneet huomata, että hänen opetuksensa on aina kulkenut samalla, siveellisesti yhtenäisellä pohjalla.

Kun tämän jälkeen käännämme taas katseemme kirjaan »Kadonnut Sana», jossa työllemme esitetään seremoniallisia muotoja, niin saattaisi ehkä joutua kysymään: joko siis Pekka Ervastinkin koulussa aletaan uskoa seremonioihin ja taikamenoihin? Eivätkö Mestarin käskyt sinään olekaan enää riittävät?

Tällainen kysymyshän olisi aivan aiheellinen nähtyämme, miten asiat ovat kehittyneet kirkoissa ja teosofisissakin kouluissa. Mutta kun olemme mukanaollen seuranneet ja tutustuneet tähän asiaan, voimme huomata, ettei tässä ole kysymys jonkun muotomenon asettamisesta uskonkappaleeksi, jonka toimittaminen meitä sinään ja taikamaisuudellaan auttaisi. Ei ollenkaan. Mestarin siveelliset käskyt ja neuvot ovat edelleen kaikki kaikessa.

Mutta kysymme, jos Mestarin siveelliset käskyt ovat edelleen kaikki kaikessa, niin mitä nuo seremoniat sitten merkitsevät?

Tähän vastaamme jotenkin näin: nämä muotomenot ovat tavallaan kuin ulkonainen rakennus, pyhättö tai suojelusmuuri, joiden sisällä me voimme kokoontua kuin rauhoitetulla alueella yhteisiin kokouksiimme. Me emme liitä niihin mitään taikauskoista merkitystä. Me ymmärrämme niillä olevan vähän samanlaisen merkityksen kuin musiikilla luennon edellä. Musiikki luennon edellä rauhoittaa, keskittää ja kohottaa meidän tajuntaamme, niin että meillä on siten paremmat edellytykset unohtaa itsemme ja seurata luentoa. Tämä sama rauhoittava, keskittävä, koossapitävä ja kohottava vaikutus on oleva seremonioilla Ruusu-Ristin ryhmätyössä ja kokouksissa.

Tällainen muotomenollinen apu ryhmätyöllemme on itse asian ja tarpeen vaatima. Niinpä eräästä maaseuturyhmästä kirjoitettiin minulle m.m. näin: »Se on kylläkin naulan päähän sanottu, minkä 'toimittaja' viime Ruusu-Ristissä (n:o 7, 1925) puhuu kokousten ohjelmasta. Mutta en ole luullut niiden missään muualla olevan sellaisia kuin juuri täällä. Vaaditaan tottelevaisuutta ja kärsivällisyyttä aika paljon viitsiäkseen vaivautua sellaisiin kokouksiin, joista tosiaankin täytyy sanoa, että 'siinähän se meni'. Olen aina kaivannut jotain juhlallisempaa, mutta sellaista siihen ei ole mitenkään saatu, enkä ole tiennyt, missä on vika. Rakkauden ja innostuksen puute siihen työhön ja yleensä kaikkeen se kyllä pohjimmaltaan on, mutta työn järjestelyn taitamattomuus kai se on myös».

Vähän samanlainen kirje tuli samassa postissa eräästä toisestakin ryhmästä. Ja luullakseni se on yleinen tunnelma vähän kaikkialla.

Omasta puolestani lisäisin, että tämä kaipuu on vähän samanluontoinen kuin on kaipuu ihmissielulla, kun se tahtoisi alkaa elämänsä ja työnsä täällä aineen maailmassa. Voidakseen täällä toimia, täytyy sille muodostua aineellinen ruumis, joka syntyy ja vähitellen kasvaa täysikuntoiseksi käyttövälineeksi. Samoin Pekka Ervastinkin työ on tavallaan kuin ruumiiton henki, jonka on pukeuduttava lihalliseen ruumiiseen, jotta sillä olisi elävä ruumis ja vankka aineellinenkin pohja toimiessaan täällä aineellisella tasolla.

Tässä suhteessa olisi vaan toivottavaa, että olisi paljon liittyviä itämaan viisaihin miehiin, jotka kaukaisilta mailtaan ovat lähteneet tuomaan vastasyntyvälle lapselle kultaa, suitsuketta ja mirhaa. Tämä kulta, suitsuke ja mirha — ainakin minun puoleltani — on aluksikin siinä, että minä omasta puolestani — niinkuin tästä tutkimuksesta näkyy — kokemukseen ja harkintaan perustuvalla luottamuksella toivon ja odotan, että Pekka Ervast läheisimmässä ajassa, jos mahdollista vielä ennen joulua, ennen omaa 50-vuotista syntymäpäiväänsä, saisi valmiiksi tarvittavat rituaalit, säännöt ja lakikirjat. Ja vaikka hän tarvitseekin paljon aikaa tuollaista työtä varten — jolla ajalla hän on estetty tekemästä aineellisesti tuottavaa työtään luennoissa ja kysymysilloissa — niin varmaan aineellinenkin maailma on suopea ja antaa tarpeellisen elementtinsä lapsen ruumista varten. Sillä onhan meilläkin, tarkoitan kaikilla niillä, joille tämä asia on henkilökohtaisesti tärkeä ja lähelle käypä, onhan meillä, kaikeksi onneksi, tilaisuus käyttää valtaamme aineen yli. Siihen on meillä laillinen oikeus sentähden, että me tavallaan edustamme tässä asiassa ainetta, kun taas Pekka Ervast edustaa henkeä.

J. R. Hannula
1925: 345—353

POJAN VUODATUS

Kun Suomen Teosofinen Seura perustettiin, oli se järjestyksessä kolmastoista kansainvälisen Teosofisen Seuran kansallinen osasto.

Mutta luku 13 oli vanhastaan vaikea luku, ja jotkut ehkä arvelivat: se voi koitua Suomen Teosofiselle Seuralle joko kuoleman tai vaikean uudestisyntymisen luvuksi, tai ehkä niiksi molemmiksi...

Kuinkahan lienee käynyt?

H. P. Blavatsky sanoi, että aina vuosisadan viimeisellä neljänneksellä annetaan uusi henkinen sysäys ihmiskunnalle. Nyt olemme tämän vuosisata-sysäyksen puolivälissä. Ja juuri tässä puolivälissä tulee mieleemme eräs asiallinen ajatus: koska ihmiskunnalle jo on tullut kaksi kosmillista vuodatusta, ensimäinen, Pyhän Hengen vuodatus Lemurialla, miljoonia vuosia sitten Venukselta tulleiden Kumaarojen ynnä kuningas Melkisedekin kautta, ja Pojan vuodatus Jeesuksen Kristuksen kautta, niin eikö tämä vaikuta, että nämä vuosisataiset sysäyksetkin tulevat kahtena, että ne alkavat Pyhästä Hengestä, järjen vahvistuksesta ja valaistuksesta, mutta uudistuvat 50-vuotiaana Pojasta, sydämen rakkaudesta.

Olisikohan niin?

Asian puolesta puhuu jo se, että pienet tapaukset toistavat suuria tapauksia, että alhaalla tapahtuu niinkuin ylhäällä ja päinvastoin.

Jos siis niin on, niin silloinhan me eläisimme nyt, vuonna 1925, mielenkiintoisessa ajassa: nyt olisi Pojan sysäyksen aika! Pyhän Hengen vuosisatainen toisinto-sysäys tapahtui 1875 H. P. Blavatskyn kautta. Tämä sysäys tuli suurena valona siihen pimeyteen, jonka kristilliset valtio- eli sotakirkot olivat aikaansaaneet. Me saimme taas kuulla, että totuus on korkeampi kirkollisia juhlamenoja, seremonioita ja sakramentteja; että ihminen on henkiolentona ikuinen vaeltaja, joka jatkuvasti jälleensyntyy lihalliseen ruumiiseen, kasvaen siten syyn- ja seurauksenlain turvissa kohti jumalallista täydellisyyttä. Vielä saimme kuulla, että me ihmiset olemme veljiä, katsomatta rotuun, uskontoon tai muuhun rajoittavaan seikkaan.

Jos nyt tämä, vuonna 1875 annettu Pyhän Hengen sysäys oli vuosisataisen uudistus Lemurian vuodatuksesta, jonka ihmiskunnan materialistinen ja henkisen väkivallan aiheuttama pimennys oli tehnyt asiallisesti välttämättömäksi, niin joudumme kysymään: onko huomattavissa mitään asiallista tarvetta Pojan vuodatuksen toistumiselle nyt 50 vuoden vaiheissa? Ja jos on niin mitä mahdollista osaa Teosofisen Seuran 13:s kansallinen osasto siinä näyttelisi?

Tätä puolta ajatellessamme täytyy meidän samalla muistaa, että Teosofisen Seuran kolmanteentoista osastoon on eroittamattomasti yhdistynyt sen perustajaylisihteeri Pekka Ervast — jonka syntymävuosi on merkillisesti sattunut yhteen teosofisen liikkeen syntymävuoden kanssa, niin että hänkin on syntynyt 1875, ja viettää siis viisikymmenvuotista riemuvuottansa yhdessä teosofisen liikkeen kanssa.

Siis ensiksi: olisiko nyt vuosisataisen vuodatuksen puolivälissä mitään asiallista tarvetta Pojan eli rakkauden vuodatukselle maailmassa yleensä ja teosofisen liikkeen yhteydessä erittäin?

Olkaamme hellävaroisia, mutta katsokaamme kuitenkin asiaa suoraan silmiin sikäli, mikäli se on tarpeellista tämän asian ymmärtämiseksi.

Kun olimme tehneet teosofisessa liikkeessä y l e i s e n v e l j e y s l u p a u k s e n, niin luonnollisesti tämä lupaus joutui koetukselle itse elämän edessä. Sillä — voisimme sanoa Paavalin tavalla — ei se ole ympärileikattu, joka on lihan puolesta ympärileikattu, eikä se ole juutalainen, joka on lihan puolesta juutalainen, vaan se on ympärileikattu ja se on juutalainen, joka sitä on sydämestään. Samoin: ei se ole kristitty, ei ole se teosofi, joka on sitä lihan puolesta, vaan se on kristitty ja se on teosofi, joka on sitä sydämestään.

Nyt kristityn maailman epäkristillisyys paljastui täydellisesti siinä, että se toimeenpani keskuudessaan hirmuisen joukkoteurastuksen. Ja Pojan eli rakkauden vuodatuksen uusiintunen on siinä tullut huutavan tarpeen vaatimaksi.

Mutta juuri tämä kristittyjen toimeenpanema verilöyly, maailmansota, se tuli meille, kansojenvälisen ja yleensä ihmistenvälisen veljeyslupauksen tehneille teosofeille siksi koetukseksi eli tutkinnoksi, jossa elämälle tarjoutui tilaisuus katsella ja kysyä: jaksavatkohan teosofit nyt yleisen sorron ja epäveljeyden aikana, pysyä omassa teosofisessa tehtävässään, pysyä oman tekemänsä yleisen veljeyslupauksen kannalla, erillään politiikasta ja sodasta? Jos he sen osaavat ja jaksavat, silloinhan kansainvälinen teosofinen liike voi tulla suoraa päätä ja sellaisenaan uuden sivistyksen siemeneksi. Mutta ellei teosofinen liike pysy tässä lupauksessaan, on se sellaisenaan tuomittu, ja sen omassa keskuudessa täytyy tapahtua uusi syntyminen.

Tämä kysymys oli vakava.

Ja millainen oli se vastaus, jonka me, yleismaailmallisena teosofisena liikkeenä annoimme? Meidän käytännölliset tekomme sisälsivät itsessään vastauksen. Sensijaan, että olisimme pysyneet erillään politiikasta ja sodasta, sensijaan otimme sotaan osaa, kuka kunnian kentällä kuollen, kuka sodan puolesta puhuen ja siihen toisia innostuttaen, jakauduimme kansallisuuksiemme mukaan eri leireihin ja uskoimme, monet meistä, että miekan avulla taisteltiin pyhien aatteiden ja totuuksien puolesta.

Tämä oli se vastaus, jonka me annoimme elämän asettamaan kysymykseen. Se vastaus oli samanlainen kuin se, minkä kristilliset kirkot olivat aikanaan antaneet. Teosofiselta kannalta se merkitsi täydellistä kuperkeikkaa, jossa meidän kansainvälinen veljeyslupauksemme meni kokonaan pirstaleiksi. Ja vaikka tämä kysymys on arka, olisi sen sivuuttaminen sekä turhaa että turmiollista. Näin 50-vuotisen toiminnan ja tilinteon päivänä se olisi suorastaan tyhmää. Ja jos rakastamme H. P. Blavatskya ja teosofista liikettä, ja koko ihmiskuntaa, niin rakastakaamme totuudessa, vilpittömästi ja rehellisesti.

Sillä tämän asian selvästä ymmärtämisestä ja perinpohjaisesta huomioonottamisesta riippuu meidän teosofisen liikkeemme vastainen arvo ja merkitys.

Ja nyt eteenpäin.

Tehtyämme tuon täydellisen kuperkeikan teosofisessa liikkeessä, oli samalla tullut Pojan eli rakkauden vuodatus välttämättömäksi myöskin teosofisen liikkeen kannalta. Siinäkin saamme taas alkaa alusta. Osaksi kuin omilta raunioiltamme. Sanon »osaksi», sillä onhan meillä nyt käytettävänämme tämä surkea mutta samalla opettavainen kokemuksemme — opettavainen nim. jos tahdomme siitä oppia ottaa, — alkuperäisten, H. P. Blavatskyn opetusten lisäksi. Sillä nyt meidän on opittava, ettei pelkkä tieto sellaisenaan meitä auta eikä pelasta, ei kristityinä eikä teosofeina, vaan meidän on, Mestarin käytännöllisiä käskyjä seuraamalla, uudestisynnyttävä sydämessämme. Niinkuin sanoo H. P. Blavatsky »Hiljaisuuden äänessä»: »Tietämättömyyskin on parempi kuin pääopetus, jota ei sieluviisaus ole valaisemassa ja ohjaamassa».

Nyt kysymme: osaammeko nähdä mitään ikävöimisen vireitä tai enteitä Pojan vuodatukselle tänä 50-vuotispäivänämme? Vastaamme: yleisinä odotuksen ja kaipuun merkkeinä ilmenevät nuo monella puolella kuuluvat kuiskeet: »Takaisin Blavatskyyn!», »Takaisin Buddhaan!», »Takaisin Kristukseen!», »Takaisin Mestareihin!»

Mutta näemmekö missään sitä ihmistä, sitä henkistä opettajaa, jonka ympärillä nämä hajallaan olevat voimat voisivat kokoontua?

Suomen Teosofisen Seuran perustajaylisihteeri Pekka Ervast oli alunpitäen ja järkähtämättä sillä kannalla, mihin tekemämme yleinen veljeyden lupaus meitä sekä velvoitti että oikeutti, nimittäin, että meidän on teosofisena liikkeenä pysyttävä irti politiikasta ja sodasta. Suomen Teosofisen Seuran kohtalokas 13-luku osoitti täten kätkevänsä ei ainoastaan kuoleman, vaan myöskin uudestisyntymisen mysterion. Sillä tämän 13-luvun uudestisynnyttävän puolen näemme pääsevän esille Suomen Teosofisen Seuran silloisen ylisihteerin ja nykyisen perustajaylisihteerin Pekka Ervastin teosofisessa työssä. Siinä työssä on Poika-vuodatus saanut ilmeisen ruumistumansa. Kun näin sanomme, sanomme sen monivuotisen epäröimisemme, kokemuksemme ja harkintamme jälkeen. Ja me sanomme sen kunnioituksessa, veljellisessä luottamuksessa ja rakkaudessa kaikkien teosofien ja teosofisten koulukuntien edessä, ja samalla myöskin Pekka Ervastin edessä.

Ja sanoessani tehneeni tämän ratkaisuni, tai, jos niin tahdotaan, tuomioni, sanoessani sen valmistuneen eli kypsyneen monivuotisen harkinnan, kokemuksen ja epäröimiseni jälkeen, lisään vielä, että ovathan tuomioni perustelut olleet julkisia. Ne ovat olleet jatkuvasti esillä Pekka Ervastin julkisissa luennoissa, kysymysilloissa ja kirjoissa. Ja omasta puolestani tyydyn tässä yhteydessä mainitsemaan vain yhden kirjan: »Christosophian», »Christosophia» on todella »Kallis helmi», se on »Pyhä kirja», jolla on tulevan kulttuurin siemenarvo.

Samalla kun siis kiitollisuudella ajattelemme Valkoista Veljeskuntaa ja sen suurta lähettiä, H. P. Blavatskya ja hänen teosofista työtään tänä teosofisen liikkeemme 50-vuotispäivänä, sen suurena riemuvuotena, ja samalla kun me ilmituomme rehellisen, vilpittömän veljestunteemme kaikkia työntekijöitä ja opettajia kohtaan kaikissa teosofisissa koulukunnissa, samalla me sanomme sydämelliset onnentoivotuksemme tuon kohtalokkaan 13:nen kansallisen osaston kunniajäsenelle ja perustajaylisihteerille, Suomen Ruusu-Ristin johtajalle, kirjailija Pekka Ervastille! Sillä meillä on erikoinen nykyisyyden toivo hänen teosofisen työnsä suhteen. Tulkoon siunaus ja ymmärtämys hänen työlleen ja sanomalleen, hänen, jonka veljenkäsi on yhä ojennettuna kaikkien teosofisten seurojen puoleen! Sillä hänen ensimmäisiä tekojaan Suomen Ruusu-Ristissä oli: lähettää kirjelmä kaikille teosofisille loosheille ja aikakauskirjoille ympäri maapallon, jossa ehdotettiin, että kaikki teosofiset seurat yhdessä muodostaisivat yhteisen keskuselimen johonkin, vaikkapa Sveitsiin, joka m.m. toimittaisi yhteistä aikakauskirjaa, joten koko teosofinen liike esiintyisi ulos maailmaan päin yhtenäisenä veljellisenä liikkeenä, tarvitsematta silti omassa sisäisessä toiminnassaan luopua omista periaatteistaan. Toinen samansuuntainen teko Pekka Ervastin puolelta oli se, että hän kohta kutsui tri Annie Besantin kunniajäseneksi Suomen Ruusu-Ristiin.

Mutta nyt me lopetamme tämän kyhäyksen erikoiseen laatuun katsoen ja tuntemalla veljeyttä ja rakkautta kaikkia teosofeja kohtaan heidän kuuluessaan erilaisiin teosofisiin yhtymiin kautta avaran maapallon! — me lopetamme tämän kirjoituksemme toivomalla Pekka Ervastille siunausta ja ymmärtämystä teosofisessa maailmassa ja erikoisesti Suomessa ja Suomen Ruusu-Ristissä nyt, kun hän pian, t.k. 26 päivänä viettää 50-vuotista syntymäpäiväänsä ja suurta riemuvuottaan yhdessä teosofisen liikkeen kanssa!

J. R. Hannula

1925: 419—423

Ruusu-Risti 1926

Uusia kirjoja:

VUORISAARNA, Jeesuksen hyvä sanoma totuuden etsijöille, kreikan kielestä suomentanut ja selittänyt Pekka Ervast; Helsingissä 1925 Mystica. Hinta 30:—, sid. 40:—. Jo useita vuosia sitten, joutuessani enemmän Uutta Testamenttia tutkimaan, tulin siihen tulokseen, ettei Uusi Testamenttikaan sellaisenaan ole viimeinen pyhä kirja. Aikanaan mainitsin tästä huomiostani m.m. Pekka Ervastillekin. Sillä siinä asussa missä Uusi Testamentti nyt esiintyy, joutuu Mestari toimimaan omaa opetustaan vastaan. Tämä tapahtuu kenties räikeimmin parissa vertauskuvallisessa esityksessä. Yhdessä Jeesus joutuu temmeltämään kirkossa, kaataa kaupustelijain pöydät, käyttää ruoskaa ja väkivaltaa heitä vastaan. Toisessa hän joutuu sanomaan eräästä, pienempiä pahentavasta miehestä, että parempi olisi, jos myllynkivi pantaisi hänen kaulaansa ja hänet upotettaisi meren syvyyteen. Etenkin tämä viimeinen on räikeä, koska sen kirjaimellinen toteuttaminen sisältäisi suoranaisen miestapon. Ja emmehän sentään voisi ajatella Jeesusta sellaisessa teossa?! Sillä Vuorisaarnan ja koko Jeesuksen opin ydin on, ettei paha lopu pahalla, ei väkivallalla, vaan hyvällä, rakkaudella. — Toinen asia on, kun ajattelemme näitä Vanhan Testamentin tapaisina vertauskuvina. Sillä Vanha Testamenttihan on kauttaaltaan täynnä mitä hirmuisimpia vertauskuvia.

Nuo tuollaiset hirtehiset vertauskuvat saattoivat olla paikallaan ennen muinoin, ennen Jeesusta Kristusta, mutta myöhemmin, jo Buddhan, mutta etenkin Jeesuksen jälkeen, ne eivät ole enää sopusoinnussa Mestarin opetuksen ja hengen kanssa. Ja aikaa voittaen käyvät ne yhä mahdottomammiksi. Sentähden täytyy pyhien kirjojen vertauskuvatkin muuttua sellaisiksi, että ne ovat kirjaimellisestikin käytännössä mahdollisia. Niinhän Vanhan Testamentinkin sotaiset ja julmat vertauskuvat olivat aivan kirjaimellisesti käytännöllisiä ennen muinoin, nim. ennen Jeesusta Kristusta ja ennen Buddhaa, jolloin sotaa ja sodassa kaatumista ja sokeata tottelevaisuutta pidettiin korkeimpana siveellisenä tekona. Mutta jo Buddhan jälkeen oli tilanne toinen. Sillä hänhän opetti jaloa elämisen halusta kieltäytymistä siveellisesti korkeampana kuin kaatumista sodassa. Mutta vasta Jeesuksen Kristuksen jälkeen tuli tilanne suorastaan päinvastaiseksi kuin mitä se oli ollut ennen. Sillä Jeesuksen Kristuksen opetuksessa ei ole siveellisesti suurta syöstä itseään ja muita turmioon sodassa — sellainen muistuttaa kovin läheisesti joko murhaa tai itsemurhaa, tai niitä molempia. Ei myöskään riitä jalo buddhalainen kieltäytyminen elämisen halun kuolettamisessa — vaikkakin tämän kieltäytymisen ytimenä olisi sääli eläimiä ja kaikkia niitä pieniä olioita, bakteereita ja muita kohtaan, joita ihminen jo pelkällä olemassaolollaan on pakoitettu tuhoamaan miljoonittain. Sillä tämä taas tekisi ihmiselämän liian yksipuolisesti kielteiseksi. Jeesuksen opin ytimenä on rakkaus, mikä viepi palvelevaan, rakentavaan ja kasvattavaan työhön. Sentähden täytyy pyhien kirjojen vertauskuvatkin muuttua siihen sopiviksi. Ja Uudessa Testamentissa onkin joukko tällaisia vertauskuvia. Esim. peltoon kätketty aarre, jota ihminen etsii. Vielä parempia taivasten valtakunnan vertauskuvia ovat: hapatus, jonka vaimo pani taikinaan, joka hapatti koko taikinan; sinapin siemen, vaikka itse pieni, kasvaa suureksi puuksi; kylväminen, jolloin jotkut siemenet tuottivat isomman tai pienemmän sadon, toiset eivät ollenkaan. — Nämä vertaukset ovat erinomaisen järkeviä ja asiallisia, Jeesuksen Vuorisaarnan elämänymmärrystä valaisevia, sillä ne kaikki edustavat luovan työn kautta tapahtuvaa muuttumista, rakentamista ja kasvamista. Ne ovat suoranaisessa sopusoinnussa Vuorisaarnan siveellisen opetuksen ja hengen kanssa. Kun ihminen vaan yrittää seurata Vuorisaarnaa, niin vähitellen alkaa siitä jotain tulla. Ei huoli säikähtää vaikeuksia. Sillä hapattaahan pieni hapatuskin koko taikinan, kasvaahan pienestä siemenestäkin suuri puu. — Minäkin siis kaipasin sellaista pyhää kirjaa, jossa ei olisi mitään järjettömyyksiä. Nyt on Pekka Ervast tehnyt verrattoman alotteen. Vuorisaarna uudestaan käännettynä, jossa käännöstä selityksissä asiallisesti perustellaan, esiintyy nyt erikoisena kirjana, jota eivät muut samoihin kansiin sidotut kirjat ja kirjoitukset ole hämmentämässä. Itse suomennos selityksineen on tehty sellaisella tarkkuudella ja asiantuntemuksella, että se suorastaan hivelee meidän vaistomaista vaativaisuuttamme, ja johon tehtävään kykenee vain sellainen henkilö, jolla on sekä nerollinen kielitaito että syvä henkinen kokemus.

Pekka Ervast on tällä suomennoksellaan ja selityksillään entistä korkeammalle kohottanut Vuorisaarnan siveellistä tasoa. Ja juuri tästä syystä minä puolestani suurella luottamuksella jättäisin koko Uuden Testamentin Pekka Ervastin laitettavaksi uuteen suomalaiseen asuun. Hänellä on sekä erinomainen kielellinen pätevyys että ainutlaatuinen henkinen asiantuntemus. — Jospa Suomen valtiokin vielä luovuttaisi jonkun satatuhatta kirjailija Ervastille,

kun se on niitä niin auliisti asettanut n.s. raamatunkäännöskomiteankin käytettäväksi. Tai joku Kordelinin säätiö.

Mutta älköön tämä odotus ja toivo hämmentäkö meiltä sitä iloa, minkä nyt toimitettu, säkenöivällä nerolla ja taiteellisella herkkyydellä toimitettu Vuorisaarna meille tuottaa. Pikemminkin tuntekoon Pekka Ervast nyt jo iloa vastaisuudessa nousevasta Suomen kansan kiitollisuudesta suurta hengellistä työntekijäänsä ja uranuurtajaansa kohtaan.

J. R. Hannula
1926: 27—29

Uusia kirjoja:

Valoa kohti, runo, kirj. Mary Karadja, suom. Emma Finne, hinta 15:—. — Tämä runoelma on n.s. ääni haudan takaa. Tekijä kertoo joutuneensa miesvainajansa kanssa voimakkaaseen sisäiseen yhteyteen, jolloin hän kirjoitti, ei sanelun mukaan, mutta valmiina ajatuksina vainajan kokemuksia ja ajatuksia itsemurhansa jälkeen. — Kirja on kiintoisa lisä spiritistiseen kirjallisuuteen.

J. R. H.
1926: 29

MITÄ YMMÄRRÄN KRISTUKSEN TULEMISESTA?

Nimi Kristus ja siihen liittynyt Jeesus Kristus on meidän ihmiskuntamme elämässä niin keskeinen, että esim. Paavali huudahtaa: »Ei ole muuta perustusta kuin mikä pantu on, Jeesus Kristus». Ei siis ihme, jos Kristuksesta ja hänen tulemisestaan paljon puhutaan. Toiset vaan kiinnittävät huomionsa enemmän asian kielteiseen puoleen, s.o. että Kristuksen tulemisessa paha saa tuomionsa ja joutuu häviölle, toisten kiinnittäessä enemmän huomionsa asian myönteiseen puoleen, s.o. että kauniimpi ja inhimillisempi elämä pääsee Kristuksen tulemisessa käytännöllistymään.

Tässä onkin meille avain Kristuksen tulemisen ymmärtämiseen. Sillä oleellisesti se on juuri sitä, että veljellisempi, totuudellisempi ja rakkaudellisempi elämä vähitellen laskeutuu ja toteutuu tässä ihmisten elämässä. Sentähden Kristuksen tuleminen tapahtuukin vähitellen ja jatkuvasti jokaisessa ihmisessä, jokaisen ihmisen tajunnan kautta.

Mutta tämän ohella on asialla myös ulkonainen puoli siten, että mikäli jossain ihmisessä on Kristus kasvanut täydellisemmäksi, sikäli hän voi vaikuttaa valona maailmassa; niinkuin Jeesus oppilaistaan nimenomaan sanoo.

Ottaessamme siis huomioon yhdeltä puolen asian kielteisyyden ja myönteisyyden, toiselta puolen ulkopuolisuuden ja sisäpuolisuuden, saatamme puhua 1:ksi: sisäisen Kristuksen tulemisesta ja kasvamisesta jokaisessa ihmisessä — joka oikeastaan on ihmisen läheisin ja tärkein asia —; 2:ksi, kun joku erikoinen vihitty työnsä kautta panee alulle uuden ja henkisemmän sivistyksen; 3:ksi: kun esiintyy niin voimakas olento, että hän avaa kokonaan uuden kosmillis-jumalallis-inhimillisen tien, ja josta siis voidaan sanoa, että hän tulee uudeksi elämän »perustukseksi», tai että hänen työnsä alkaessa koko ihmiskunnan ja maapallon tilanne muuttuu.

Puhuessamme viimeksi mainitulta kannalta, voisimme syystä itseltämme kysyä: ymmärrämmekö siitä mitään? — Vastaamme: jos Kristuksen tuleminen merkitsee Jumalan eli paremmin Logoksen käytännöllistymistä ihmiskunnassa, ja koska taas Logos toimii kolminaisuutena, s.o. Pyhänä Henkenä, Poikana ja Isänä meidän maailmassamme, niin seuraa tästä, että planetaarisessa merkityksessä voidaan puhua kolmesta Kristuksen tulemisesta. Tällöin nim. Kristus edustaa Logoksen kaikkien kolmen olemuksen ilmentymistä. Kristuksen ensimmäinen planetaarinen tuleminen merkitsee, että Logos Pyhänä Henkenä yhtyy maiseen ihmiskuntaan ja alkaa siinä työnsä; omalaatuisensa tajunnan kehittämisen. Kristuksen toinen planetaarinen tuleminen merkitsee, että Logos Poikana yhtyy ihmiskuntaan ja alkaa siinä työnsä ja tajuntansa kehittämisen. Samoin kolmas planetaarinen tuleminen merkitsee, että Logos Isänä yhtyy maalliseen ihmiskuntaan, alkaen siinä välittömän työnsä ja omalaatuisensa tajunnan kehittämisen. — Että näin on, se ei johdu jostain inhimillisestä järkipäätelmästä tai sokeasta auktoriteettiuskosta, vaan luonnon tosiasiasta, s.o. käytännöllistyvän Logoksen kolminaisuudesta meidän maapallollamme.

Kysymme: mitenkä pitkällä me nyt olemme? Tällöin muistamme, että Uudessa Testamentissa puhutaan kahdesta liitosta. Ensimmäistä nimitetään Melkisedekin — jota voisi nimittää myöskin Pyhän Hengen — liitoksi. Toista nimitetään Jeesus Kristuksen ja myös nimenomaan Pojan liitoksi. Näinollen Logos on yhtynyt maiseen ihmiskuntaan Pyhänä Henkenä ja Poikana, mutta Isänä Logos vielä on salassa.

Tämän mukaan meillä jo on käytännössä kaksi jumalallista tietä, s.o. Melkisedekin eli Pyhän Hengen ja Jeesus Kristuksen eli Pojan. Ja niinkuin ei Venukselta tullut suuri Kumaara ole toista kertaa »tullut», vaan hänen tulemisensa on yhtä mittaa jatkunut hänen työnsä kautta jokaisessa ihmisessä, samoin tapahtuu Jeesus Kristuksen eli Pojan »toinen» tuleminen jokaisessa ihmisessä sisäisesti. Niinkuin Jeesus sanoo: »Minä kolkutan teidän sydämenne ovelle» ja »minä olen teidän kanssanne joka päivä loppuun asti».

Kun tämän ohella on puhuttu useammasta tiestä, jopa ennen Jeesus Kristusta, esim. tiedon tiestä, antaumuksen ja toiminnan tiestä, niin ovat ne vain alajaotuksia yhdellä suurella tiel-

lä. Tämä johtuu sisäisesti siitä, että sekä Kumaara että Jeesus Kristus — niinkuin jokainen ihminenkin — on itsessään henkisesti kolminainen, ja ulkonaisesti johtuu tämä taas siitä, että kummallakin on korkeita apulaisia, joten he vuorostaan jakavat tuon yhden suuren tien useampaan pienempään tiehen. Niinpä Melkisedekin tiellä on kolme muuta Kumaaraa, joita työnsä puolesta nimitetään: Manu, Boodhisattva ja Mahat-Tshoohan. Samoin Jeesus Kristuksen tiellä on puhuttu esim. Pietarin ajasta, Paavalin ja Johanneksen ajasta eli tiestä. Ja miksei voitaisi puhua vaikka kahdestatoista tiestä. Sillä kukin Jeesuksen suurista apostoleista palvelee ja auttaa omalla tavallaan. — Mutta kuitenkin on vain kaksi suurta tietä: Melkisedekin ja Jeesus Kristuksen.

Siirtykäämme sitten sivistyksellisiin tulemisiin. — H. P. Blavatsky sanoo nimenomaan, että jokaisen vuosisadan viimeisellä neljänneksellä annetaan henkinen sysäys ihmiskunnalle. Niitä ei kuitenkaan välittömästi toimeenpane Melkisedek eikä Jeesus Kristus, vaan joku heidän oppilaistaan. — Kirjoitin jo viime joulukuun Ruusu-Ristissä, että oikeastaan näitä vuosisataisia sysäyksiä saattaa tapahtua kaksi, yksi kummaltakin tieltä. Jos siis Melkisedekin tieltä pantaisi sysäys vuosisadan viimeisellä neljänneksellä, niin Jeesus Kristuksen tieltä pantaisi sysäys puolivälissä, eli siis vuosisadan toisella neljänneksellä; joten me eläisimme juuri nyt sellaisessa ajassa. Ja, kummallista kyllä, suuri venäläinen profeetta, Leo Tolstoi, ennusti tunnetussa kirjelmässään, että vuoden 1925 jälkeen esiintyy henkinen opettaja, joka laskee perustuksen panteistiselle uskonnolle Europassa, ja että tämä opettaja on mongooli-slaavi. Samoin on aikanaan ennustanut H. P. Blavatsky. Hän on sanonut, että kun Europa on läpikäynyt suuren pimennyksen — jollainen maailmansota epäilemättä oli —, silloin valo tulee Pohjolasta, Suomesta.

Rinnastaessamme nämä kaksi ennustusta, sopivat ne hyvin yhteen. Sillä Suomen kansassahan luullaan olevan vanhaa mongolilaista verta, ja Suomi kuului Tolstoin ennustuksen aikana slaavilaiseen valtakuntaan.

Mutta mitenkä me voimme tuntea ja tietää, onko sellainen ennustus ollenkaan toteutumassa? Riittääkö se, että joku nousee ja sanoo: »Kas, tässä minä nyt olen»? — Silloin muistakaamme Jeesuksen sanat opetuslapsilleen: »Katsokaa, ettei kukaan teitä eksytä. Sillä monta tulee minun nimessäni, sanoen: 'Minä olen Kristus', ja he eksyttävät monta». Tai riittääkö se, jos joku esiintyisi suurena salatieteilijänä ja ihmeellisten voimatekojen tekijänä? — Silloin taas muistamme Jeesuksen sanat: »Monet sanovat minulle (sinä päivänä): Mestari, Mestari, emmekö sinun nimessäsi profetoineet, ja sinun nimessäsi ajaneet pahoja henkiä ulos, ja sinun nimessäsi tehneet paljon mahtavia töitä? Ja silloin minä tunnustan heille: en koskaan ole tuntenut teitä; menkää pois minun luotani te, jotka ette ole lakiani noudattaneet».

Kun ei siis se, että joku sanoo itseään Kristukseksi, tai että joku tekee ihmeitä, ole vielä riittävä todistus, niin mistä me ollenkaan osaamme tuntea, edustaako joku Salaista Veljeskuntaa? — Senkin sanoo Jeesus: »Niin tunnette heidät siis heidän hedelmistään».

Mutta mikä on tuo hedelmä? — Mikä se muu voisi olla kuin se opetus, minkä kukin työssään ja opetuksessaan antaa. Jos joku opettaa Laista välittämättä, välittämättä siitä laista, joka vuorisaarnassa esitetään, silloin hän on huono puu, joka antaa huonon hedelmän. Ja asiaa ei auta mitkään selittelyt eikä vetäytyminen »pakollisen välttämättömyyden» turviin. — Mutta jos sensijaan joku asettaa työnsä ja opetuksensa vuorisaarnan pohjalle: »Älä suutu; älä ajatuksissasikaan ole epäpuhdas; älä vanno; älä ole pahaa vastaan; älä sodi, vaan rakasta kaikkia ihmisiä», jos jonkun työ ja opetus on tällä pohjalla, pysyen siinä kriitillisenä hetkenä, syventyen siihen sen jälkeen yhä syvemmin, esittäen sitä jatkuvasti yhä selvemmin, silloin se on hyvä puu, jonka hedelmä on hyvä ja laillinen. — Ja olisi tietysti erinomaisen onnellista, jos sellaisia ihmisiä olisi hyvin paljon. Sitä parempi mitä enemmän.

Mutta tästä joudummekin yksilölliseen Kristuksen tulemiseen jokaisessa ihmisessä. Sillä osataksemme maistaa hedelmää ja tuntea sen makua, täytyy meidän kehittää makuaistiamme siten, että me mietiskelyssämme ja työssämme syvennymme Vuorisaarnan opetukseen. Ei meillä ole mitään muuta keinoa. — Sensijaan, että me koettaisimme pitää kiinni ulkonaisesta vallastamme ja asemastamme, epäillen julkisen Mestarin käytännöllisyyttä, tavoitellen kaikkea kummallista, sensijaan meidän on pyrittävä antamaan julkiselle Mestarille täysi luottamus ja valta, on pyrittävä täyttämään oma työmme ja paikkamme ja velvollisuutemme siten, että siinä yhtämittaa elävöityy ja toteutuu Vuorisaarnan Laki. — On turhaa koettaa itseänsä koroittaa millään muulla keinotekoisella tavalla — luulottelemalla olevansa jotakin. Sillä muistakaamme taas Jeesuksen sanat: »Joka itsensä koroittaa, hänet alennetaan». Ja »sen kaatuminen oli suuri». —

Jos siis pyrimme edellä esitetyllä tavalla, pyrimme työssämme toteuttamaan Vuorisaarnan opetuksia, silloin meille vähitellen kehittyy henkinen makuaisti, ja me opimme tuntemaan opettajat hedelmistään, opetuksistaan. Sillä opettajien suhteen, ollakseen Salaisen Veljeskunnan lähettejä, vaaditaan ehdottomasti ettei myöhempi opettaja mene purkamaan ja alentamaan sitä siveellistä tasoa ja velvoitusta, jonka edellinen opettaja on käskyissään asettanut. Ei Jeesus mennyt alentamaan henkisen opetuksen siveellistä tasoa alemmaksi, kuin mihin Mooses ja Buddha olivat sen käskyissään kohottaneet. Päinvastoin. Kun Mooses kieltää esim. tappamisen, niin menee Jeesus vielä syvemmälle, kieltäen jo ensimmäisessä yksityiskohtaisessa käskyssään vihastumisenkin.

Juuri tältä kannalta katsoen H. P. Blavatsky oli oikea opettaja. Vaikka hän varsinaisesti edustaa Melkisedekin tien vuosisataista sysäystä, ei hän suinkaan mene Jeesus Kristuksenkaan opetuksia purkamaan. Päinvastoin hän sanoo Teosofian Avaimessa: »Jos tahdotte olla kristittyjä, niin seuratkaa Vuorisaarnaa». Samassa kirjassa hän myös nimittää sotajoukkojen rukouksia noituudeksi, mustaksi magiaksi.

Näinollen ei sekään henkinen opettaja, josta sekä Leo Tolstoi että H. P. Blavatsky ennustivat, saa mennä esittämään jotain siveellisesti alempaa opetusta, kuin mitä L. Tolstoi ja H. P. Blavatsky opettivat tai mitä Buddha ja Jeesus Kristus ovat opettaneet. — Näiden neljän olennon opetuksessa me voimmekin huomata erään yhteisen piirteen: he ovat yksimielisesti hyljänneet kaiken väkivallan, s.o. sekä ruumiilliset että henkiset voima- ja pakkokeinot.

Juuri tältä pohjalta katsottuna olen jo pari kertaa nim. viime marras- ja joulukuun Ruusu-Ristissä maininnut, että meillä on yksi julkinen teosofinen työntekijä, Suomen Ruusu-Ristin johtaja Pekka Ervast, jonka julkisen työn ja opetuksen hedelmä on myös sellainen, ettei se pyri alentamaan Mestarin entisiä julkisia opetuksia. Nyt sanon sen vielä kolmannen kerran. Ja siihen antaa minulle tälläkertaa erikoisen aiheen Mystican kustannuksella julaistu Vuorisaarna, jonka Pekka Ervast on uudestaan suomentanut ja perusteellisilla selityksillä varustanut. Siinä on Jeesus Kristuksen keskeisin opetus tullut entistä selvempänä ja kirkastetumpana eteemme.

Ja nyt vielä pari sanaa, miksi minä tästä asiasta kirjoitan. Sillä jotkut ovat minua siitä moittineetkin. — Minä sanon sen: kirjoitan totuuden rakkaudesta. Minä en suinkaan tarkoita, että ihmisten pitäisi mennä sokeasti sinne tai tänne, niinkuin lauma jonkun auktoriteetin perässä. Päinvastoin: käyttäköön jokainen järkeään ja olkoon täysin vilpitön totuuden etsimisessä, totuuden rakkaudessa. Tai niinkuin myös sanotaan: »Kellä on silmät nähdä, hän nähköön, ja kellä on korvat kuulla, hän kuulkoon».

Miksi emme voisi aina iloita, kun joku totuuden puoli meille selviää? — Miksi pyrkisimme takaperin, niinkuin rapu, pimeyteen ja voimakeinoihin? — Pikemminkin kiiruhtakaamme eteenpäin, kohti valoa ja totuuden hengen vapautta, kohti oikeata ihmisyyttä! —

J. R. Hannula
1926: 83—88

KRISTUKSEN SANOMAKO ROOMAN KOTKIEN TURVISSA?

On ilmestynyt kirja: »Teosofia ja nykyinen ajattelu», kirj. C. Jinarajadasa, kustantanut Suomen Teosofinen Seura.

Tämä kirja, ollen Teosofisen Seuran nykyisen varapresidentin kirjoittama, edustaa saman seuran nykyisten johtajain oppeja ja käsityksiä, niitä käsityksiä, joissa Kristus ja maailman politiikka ovat niin herttaisella tavalla toisiinsa kytketyt. Niinpä tässäkin kirjassa esitetään sellaisia ajatuksia, joidenka mukaan muinoisen Rooman ja nykyisen Englannin maailmanvallat joutuvat esiintymään aivan erikoisina Kristuksen sanoman avustajina. Näin siinä luemme: »Mutta Roomaa ei sen kasvuun johdettu yksinomaan ja ainoastaan siksi, että se saisi tuntea hallitsemishalun, vaan siksi, että Palestiinassa oli syntyvä maailmanuskonto, joka saattoi levitä vain Rooman kotkien turvissa ... se tarkoitus, jota varten Roomasta tehtiin maailmanvalta, on sama, joka Englanninkin on tehnyt meidän päiviemme maailmanvallaksi ... Roomasta tehtiin maailmanvalta sitä varten, että sen oli vakiinnutettava rauha, jonka kestäessä kristinusko saattoi levitä. Rooma jälleensyntyi meidän päiviemme Englantina ja minkä se suoritti hyvin muinoin, siitä se saa uuden etuoikeuden nyt».

Niinkö?! — tekisi mieli huudahtaa. Vai Rooman kotkien turvissa kristinusko levisi? — Ja miksikä ei; riippuen vain eräästä pienestä seikasta, nim. siitä, mistä kristinuskosta kysymys on. Jos on kysymys siitä tietopuolisesta ja käytännöllisestä elämänkatsomuksesta, jota Jeesus Kristus Palestiinassa opetti, niin historialliset tapaukset sanovat, että asia on kerrassaan päinvastoin. Sillä ensiksikin Jeesus Kristus itse surmattiin nimenomaan »Rooman kotkien turvissa», Rooman maailmanvallan edustajan suostumuksella ja allekirjoituksella. Sitten Rooman keisarit itse, omasta halustaan tuhosivat ja teurastuttivat Kristuksen opin käytännöllisiä seuraajia minkä kerkisivät ja käsiinsä saivat.

Kun Rooman maailmanvalta näin oli koettanut perusteellisesti tuhota ja maan päältä hävittää Jeesus Kristuksen käytännölliset seuraajat, siinä kuitenkaan täydellisesti onnistumatta, silloin muodostui maailmallinen valtiokirkko, joka kyllä nimitti itseään Kristuksen kirkoksi, mutta joka käytännössä yhdisti Jeesuksen nimeen suorastaan päinvastaisen mahdin, kuin minä Jeesus itse toiminnassaan ja opetuksessaan esiintyi. Sillä tämä kirkkohan heti teki — ja yhä tekee — Jeesuksesta, tuosta veljesrakkauden ja nöyrän palvelevaisuuden ruumistumasta, suoraa päätä sodan, väkivallan ja pakkokeinojen päämiehen. Hänen nimessään ja »Jeesus Mariaa» tai »Jeesusta» tai »Immanuelia» avukseen huutamalla ovat kristityt valtiot ja kirkot toimeenpanneet mitä kamalinta jälkeä maailmassa. Ja jos on kysymys tästä kristinuskosta, silloin kyllä voidaan sanoa, että se on levinnyt »Rooman kotkien turvissa».

Ja tästä kristinuskostahan C. Jinarajadasa todella puhuukin. Sillä eikö kuulostakin tutulta meille, jotka lapsina ympättiin tuohon n.s. kristinuskoon nämä Jinarajadasan lauseet: »Se kallio, mille usko perustuu, on Kristus sovittajana. Hän uhrasi itsensä vapaaehtoisena uhrilampaana ihmiskunnan vapautuksen alttarilla ja uhrautumisellaan voitti meille pelastuksen ... että jos me uskomme häneen, niin hän sovittaa meidät rikkomuksistamme, vaikka me yhä niitämme syntiemme seurauksia ... kuitenkin lopussa kaikki tehdään täydelliseksi, koska hän on sovituksellaan tehnyt lopullisesti täydelliseksi jokaisen yksilön ja maailman perintöosan». J.n.e.

Kuinka toisenlaiselta tuntuukaan tämän luettuamme palata madame Blavatskyn puheisiin Teosofian Avaimessa. Hän m.m. varoittaa Teo-

sofista Seuraa toistamasta kirkkojen erehdyksiä. Sillä siinä tapauksessa »Seura ainoastaan uudelleen toistaisi n.k. Kristuksen kirkkojen suuren erehdyksen ja niissä tulvivan pyhyyden pilkan».

Ja entä uskon perustus? Jinarajadasa sanoo: »Kallio, mille usko rakentuu, on Kristus sovittajana». Onneksi Jeesuskin puhuu Vuorisaarnassa perustuksesta ja kalliosta sanoen: »Sentähden voidaan jokaista, joka kuulee nämä minun sanani ja tekee niiden mukaan, verrata älykkääseen mieheen, joka rakensi huoneensa kalliolle», j.n.e. Saattaa kait Jeesustakin pitää jonkunlaisena auktoriteettina? Ainakin omassa opissaan. Ja hän panee — niinkuin Buddha ja H. P. Blavatsky — uskon perustuksen ja pääpainon siihen, että ihminen kuuntelee ja tutkii ja käytännössä tottelee ja seuraa Vuorisaarnassa annettuja ohjeita ja käskyjä.

Toinen asia on, että kun ihminen alkaa rakentaa tälle perustukselle, kun hän ryhtyy tottelemaan Vuorisaarnan ohjeita, silloin hän saa myös valmistua vastaanottamaan tämän maailman hallinnon ja sen »pyhyyden pilkkaa tulvivien» kirkkojen taholta saman »uhrilammas»-kohtalon kuin minkä se valmisti Jeesukselle ja muutamille muille Vuorisaarnan todellisille seuraajille. Sillätavalla Vuorisaarnan seuraaja kylläkin kantaa »Jeesuksen kuoloa ruumiissaan».

Mutta n.s. Kristuksen kirkot — samoin kuin nyt Teosofisen Seuran johtajat — panevat perustuksen siihen, että Kristus »uhrilampaana sovitti meidän syntimme».

Missä on nyt karma, siveellinen vastuunalaisuus, syyn- ja seurauksen laki? Missä on se totuus, josta Jeesus nimenomaan sanoo: »Jokaisesta turhasta sanastaankin on ihmisen tili tehtävä?» No, eihän sitäkään sovi aivan unohtaa. Siksi se onkin kuin vaistomaisesta välttämättömyydestä sullottu tuohon lauseeseen: » — vaikka me yhä niitämme syntiemme seurauksia». — Ajatellaanpa: uhrilammas »sovitti meidän syntimme», mutta kuitenkin »me yhä niitämme syntiemme seurauksia». Mitä tämä tällainen puhe merkitsee? Ei suinkaan se vaan merkitse, että ellei uhrilammas olisi sovittanut meidän syntejämme, niin me emme nyt myöskään tarvitsisi niittää syntiemme seurauksia?

Kuinka sairaalloista, epäjohdonmukaista ja suorastaan taikauskoista tuo tuollainen puhe onkaan. Se on sitä oikeata kristillistä sofismia, ainaista viisastelua; joka taas on välttämätön seuraus siitä, että teoriassa ja nimellisesti puhutaan niin suunnattomalla kunnioituksella ja mairittelulla Kristuksesta, mutta käytännöllisessä »politiikassa» ei välitetä siitä perustuksesta ja kalliosta, minkä Jeesus Vuorisaarnassaan laskee, ei niin vähääkään. Kaikenlaisilla selityksillä se syrjäytetään ja tehdään mitättömäksi. Tai se haudataan hiljaisella vaikenemisella. Tai tuumitaan, että sehän onkin vain hengelliseksi kuritukseksi tai pelätykseksi — jotta ihminen siten peljätettynä etsisi turvaa Kristuksen verisissä haavoissa.

Mutta niinpä nämä molemmat, sekä kirkot että meidän Teosofisen Seuramme nykyiset johtajat puhuvatkin niin mielellään sotajoukoista Kristuksen asian yhteydessä. Se on sama näkökanta, jonka juutalaiset ovat niin piintyneesti omaksuneet. Tahdotaan saada ulkonainen mahtihenkilö, jolla olisi Kristuksen tai hänen apostolinsa titteli olkalapussa, tai niinkuin maisterin tai tohtorin arvokirja taskussa. Se kaikki on niin ulkonaista, häikäisevää ja komeata, kun taas sekä evankeliumit että H. P. B. sanovat asian olevan sisäistä, siveellistä laatua. Niinpä H. P. B. sanoo: »Joka löytää Kristuksen itsessään, hänestä tulee Kristuksen apostoli ja seuraaja, vaikkei hän koskaan olisi joutunut kastetuksi tai kohdannut »kristittyä» tai vielä vähemmin nimittänyt itseään siksi».

Kyllä meidän on opittava tuntemaan puu hedelmistään, s.o. Kristus omasta opetuksestaan; samoin kuin myös n.s. antikristus omista opetuksistaan. Sillä niinkuin tämän maailman valtiaat ja heidän oppilaansa ja edustajansa ovat valmiit, jos niin tarvitaan, pistämään vaikka oman isänsä kuoliaaksi, samoin taas Isän valtakunnan edustajat, Kristus ja hänen oppilaansa tunnetaan siitä, että he eivät pelkää niitä, jotka mahdollisesti luulevat olevansa laillisesti oikeutetut tappamaan heidän ruumiinsa, vaan niinkuin sotamies tutkii ohjesääntöjään, tappaakseen toisia ja hurmiossaan heittäytyäkseen surman suuhun, samoin Kristuksen seuraaja tutkii Vuorisaarnaa, mestarinsa antamaa ohjesääntöä, ollen myöskin valmis tulemaan teurastetuksi »uhrilampaana ihmisten syntien tähden» mieluummin, kuin että pettäisi kuninkaansa tai luopuisi Mestarinsa laatimasta ohjesäännöstä.

On hyvä oppia antamaan Kristuksellekin oma kunniansa, oppia antamaan hänenkin olla oma itsensä, antamaan hänenkin olla oman Vuorisaarnansa, oman ohjesääntönsä takana. Ellemme välitä hänen ohjeistaan, niin älkäämme liioin sotkeko hänen nimeään kaikkiin omasta turhamaisuudestamme, suuruudenhulluudestamme ja vallanhimostamme johtuviin suunnitelmiimme, selittäen nekin vielä muka »Jumalan suunnitelmiksi». On hyvä koettaa itseksensä neuvotella ja harkita, kumpaako herraa, kummanko herran käskyjä ja ohjesääntöjä me tahdomme seurata. Sillä kahta herraa me emme voi kovin kauan palvella.

J. R. Hannula
1926: 184—188

»MATERIALISMI VAIKO TEOSOFIA?»

Viime helmik. Ruusu-Ristissä on nimimerkki E. P:n kirjoitus: »Materialismi vaiko teosofia?» ja nimim. P. H:n kirjoitus: »Kirkonoppi»; joista arvelen sanoa pari sanaa.

P. H. sanoo: »Omasta kokemuksestani olen huomannut, että sielun toiminnat tapahtuvat seuraavassa järjestyksessä: järki, mielikuvitus, tunne-elämä, tahto». — Aivan oikein. Saman

näkökannan olen muistaakseni esittänyt ensimmäisessä kirjassani: »Vallitseeko ihmiselämässä laki?» Voimmekin sanoa, että tämä sielun toimintojen järjestys tekee ihmisen havaintoja tekevänä t a j u n t a n a tietoiseksi henkiminuudestaan. Mutta vaikka sielun toiminnat tapahtuvat tässä järjestyksessä, niin kohta kun tämä sielun toiminta on avannut meidän havaintoja huomioivan tajuntamme siihen asteeseen, että se joutuu jollain tavalla koskettamaan sitä elämää, jonka Jeesus pukee sanoiksi: »Uuden käskyn minä annan teille, että rakastatte toisianne niin, kuin minä olen rakastanut teitä; jotta tekin niin toisianne rakastaisitte», niin me emme pääse tämän käskyn edellyttämässä ja sen avaamassa elämässä mihinkään, emme alkuunkaan, ellemme t a h d o, ellemme tahtoperäisesti aloita ja jatkuvasti yritä. Tästähän on hyvänä esimerkkinä E. P:n kirjoitus: »Materialismi vaiko teosofia?» Kaikkien sieluntoimintojensa ja älyllisten tutkistelujensa ohella ja jälkeen hänestä tuli materialisti; joka onkin toinen niistä kahdesta asenteesta suhteessa henkeen, nim. joko materialismi tai sokea taikausko — ellemme t a h d o astua käytännöllisen henki-ihmisen »ohdakkeiselle» taipaleelle. — Lopuksi materialistinen E. P. sanoo: »Nyt ajattelen: ihminen on olemassa s e u r a u k s e n a, että aurinko paistaa. Jos aurinko sammuisi, lakkaisi elämä planeetallamme?» Olkoon. Mutta yhtähyvin voisi sanoa: Ihminen on pienoismaailma, ja niinkuin tavallaan negatiivinen planeettamme elää eräänlaista elämää sentähden, että positiivinen eli tahtoperäinen aurinko paistaa, samoin ihmisen negatiivinen eli materiaalinen puoli muodostuu ja elää sentähden, että ihmisen pienoismaailmassa on olemassa positiivinen aurinkoihminen, joka voimansa paisteella luo kuvansa, s.o. ruumiillisen ihmisen tänne materian maailmaan, ja ylläpitää sitä». Meistä itsestämme sitten riippuu, tahdommeko me havaintoja tekevinä t a j u n t o i n a pysähtyä passiiviseen päältäkatsomiseen, antaen aurinkoihmisemme yksin huolehtia meidän pikkumaailmamme olemassaolosta, vai t a h d o m m e k o siirtyä katselemaan olemassaoloamme positiivisen eli paistavan aurinkoihmisemme kannalta.

P. H. sanoo myös: »Minäkin olen monasti ajatellut, että jos nuoruudessaan olisi saanut hyvän stoalaisen koulutuksen, niin olisi nyt paljon helpompi ruveta teosofiksi tai Jeesuksen seuraajaksi». — Epäilemättä. Mutta tilanne on se mikä se on, ja se on seuraus menneestä tahtomisestamme ja tahtomattomuudestamme. Tulevaisuus on tässä suhteessa o s a k s i vapaa, ja se voi muuttua joko kiusallisemmaksi tai valoisamman järkeväksi sen mukaan, asetummeko tajuntoina suhteessamme aurinkoihmiseemme passiivisen päältäkatsojan kannalle, vai tahdommeko oppia asettumaan suorastaan ja itsealoitteellisesti rakastavan, uhrautuvan, s.o. positiivisesti säteilevän ja paistavan auringon ja oman sisäisen aurinkoihmisemme kannalle.

J. R. H.

1926: 199—200

SUURUUDENHULLUUS

Teosofisen maailmankatsomuksen valossa voimme vähitellen oppia katselemaan ihmiselämää käytännöllisemmin, järkevämmin, ilman sokeata taikauskoa.

Sanomme: ihmisessä piilee koko maailmankaikkeus, siis myöskin Jumala. Tämä Jumala on meissä näkymätön, käsin koskettamaton. Se on äänetön ääni meissä. Sensijaan ulkonainen, aistitsemamme maailma on meluava ja käsin kosketettava. Ja me ihmiset olemme tässä »meluavan» ja »äänettömän» välissä. Niiden erilaista luontoa tulee meidän oppia ymmärtämään. Ulkonaisessa maailmassa — koska se on m e l u n maailma — koettaa jokainen aikaansaada mahdollisimman suurta melua, kiinnittääkseen siten itseensä mahdollisimman suurta huomiota. Ken kykenee aikaansaamaan mahdollisimman suuren melun — mitä laatua tuo melu sitten onkin —, hän huumaa heikompimeluisten aistit, hän huumautuu itse ja toiset huumautuvat, ja niin hän vetää yhä suurempaa huomiota puoleensa, kohoo ja pöyhistyy, kuvitellen yhä ihmeellisempiä asioita itsestänsä. — Samalla on siinä paljon puuhaa ja vaivaa, sillä hänen on pidettävä itseään kuin korkeaan torniin asetettuna, jossa hän huitoo käsillään ympärilleen — noin vertauksellisesti puhuen — ja odottaa yhä suurempaa huomaavaisuutta. Myös on suuri vaiva siitä, että miini ja eleet pysyvät mahdollisimman miellyttävän-arvokkaina, koska nuo ulkonaisella melulla lumotut sielut voisivat muuten huomata tai luulla, että tuolla tornissa huitoo joku narri tai hullu.

Ja sitten sopii pistää Jumalakin samaan torniin. Sillä eikös vaan Jumala istukin kaikkein korkeimmalla, odotellen liehittelyä ja kumarruksia? — Silloin alkaa uusi kilpajuoksu, entistä tuimempi, Jumalan luo, vielä korkeampaan torniin. Ellei huipputornia saavutettaisi maan päällä, totta kait kuoleman jälkeen autuaitten mailla.

Tällaisen kilpajuoksun tuloksenahan on meillä kristikunnassa m.m. Rooman paavi, pyhä isä, erehtymätön, Kristuksen sijainen. Ehkä Jeesuskin saattoi erehtyä, tai puhua ainakin kovin lapsellisia, haaveellisia. Nyt on sensijaan turvallista: on erehtymätön, pyhä isä. Hän osaa asettaa kaikki kohdalleen, oikeaan järjestykseen.

Ja hartaat kristityt ovat ihastuksissaan — korkein autuus on suudella pyhän isän tossukkaa. He joutuvat kerrassaan lumoihinsa, heidän sydämensä ja rahapussinsa aukenee, ja »Pietarin raha» vyöryy valtavana virtana hänen pyhyytensä pyylevään pussiin.

Tällainen on melun maailma.

Entä se toinen, ihmisyyden maailma, taivasten valtakunta?

Näin luemme evankeliumeissa: »Sillä hetkellä opetuslapset tulivat Jeesuksen tykö ja sanoivat: kuka on suurin taivaanvaltakunnassa? Niin hän

kutsui tykönsä lapsen, asetti sen heidän keskelleen ja sanoi: totisesti minä sanon teille, ellette käänny ja tule lasten kaltaisiksi, ette ollenkaan pääse taivaanvaltakuntaan. Siis, joka nöyrtyy tämän lapsen kaltaiseksi, hän on suurin taivaanvaltakunnassa» Matt. 18: 1—4.

Ymmärtääksemme tätä »lasta», täytyy koettaa ymmärtää Jeesusta itseään käytännössä. Hän on lapsi nöyryydessä, puhtaudessa, vilpittömyydessä, mutta ei »lapsi» avuttomuuden merkityksessä. Jos hän taas on »suuri», on hänen suuruutensa siinä, että hän ottaa ihmiskuntaperheen raskaimman osan ja työn kantaakseen. Sama on laita Buddhan, sama H. P. Blavatskyn. Heidän »onnensa» on heidän työssään, työssä totuuden ilmentämiseksi.

Meidän teosofien on erittäin terveellistä lähestyä ja ymmärtää Blavatskyä. Parjattu hän oli, milteipä Belsebuubin edustajaksi leimattu. Hän oli nöyrä, nimitti itseään opetuslapseksi, toisinaan »kurjaksi H. P. B:ksi». Jos hän on »suuri», näkyy sekin vasta hänen työssään.

Mutta Blavatskynkin voima on heijastanut negatiivisen kuvan »ajan aalloille», jokseenkin samanlaisen kuin Jeesuksenkin negatiivinen levy. Jeesuksen kielteinen heijastuma näkyy edustavimmin Rooman paavissa, paavissa viran puolesta. Hän on pyhä, erehtymätön virassaan, joka tällä »maaran jalokivellä» lumoo tuon melumaailman kansalaiset. Melkein samoin on jo ennättänyt käydä Blavatskylle. Loistava seurue nimeltä nimitettyjä »apostoleita», itse elävä Kristuksen ruumis eli »käyttöväline» heidän joukossaan, on jo ennättänyt nostaa itsestään melkoisen melun maailmassa. Ja me hartaat teosofit riennämme lumottuina Intiaan tai Ommenin leirille, ja olemme hurmioissamme. Sillä mehän olemme nähneet itse nimeltä nimitetyn Herran — tai olleet pettyneitä.

Mutta mitä varten enää palata Rooman paaviin? Eikö jo riitä sitä laatua? Sillä turhaa on kilpailla hänen pyhyytensä paavin kanssa »pyhyydessä» tai »eleganttimaisuudessa». Hänellä on käytettävänään vuosisatojen tottumus kaikissa eleissään, on loistavat seremoniat, seremoniavälineet ja mestarit. Miksikä siis joku ihminen koroittaisi itsensä, alkaisi lyödä rumpua edellään? Tai miksi toinen alentuisi olemaan jonkun itseänsä koroittavan ja näyttelevän »pyhimyksen» narrimainen tossun suutelija? Ottakaamme kiinni esiintyvistä ristiriidoista ja Jeesuksen sanoista: »Joka tahtoo teidän keskuudessanne olla ensimmäinen, olkoon teidän käskyläisenne». Jos joku jotakin on, niin annettakoon hänen t e k e m ä n s ä t y ö n puhua hänen puolestaan. Niinkuin sanotaan »Valoa Tielle» kirjassa: »Todellinen taiteilija, joka työskentelee rakkaudesta työhönsä, seisoo joskus varmemmin oikealla tiellä kuin salatieteilijä, joka luulee poistaneensa harrastuksen omasta itsestään, vaikka hän todellisuudessa ainoastaan on laajentanut kokemuksen ja himon rajoja ja siirtänyt huomionsa niihin asioihin, jotka koskevat hänen laajempaa elämänalaansa».

Ajatelkaamme, että Kristus todella puhuisi meidän ajallamme! Tokkohan hän silloin kumoaisi vanhat sääntönsä ja opetuksensa? Eikö hän nytkin sanoisi: en ole tullut kumoamaan lakia, vaan täyttämään. Hänen lakinsa kielsi esim. väkivallan ja sodan. Samaa lakia oli opettanut Buddha, samaa lakia opetti H. P. Blavatsky, joka nimitti sotajoukkojen rukouksia suorastaan mustaksi magiaksi. Jos nyt Kristus puhuisi meidän ajallamme, hän varmaan myös opettaisi opetuslapsilleen tätä vanhaa elämän lakia.

Ja totta tosiaan! Maailma ja ihmiskunta ei tule hulluudestaan ja murhanhimostaan pelastetuksi pelkällä »elegantilla» näyttäytymisellä, tai vieläpä suorastaan innoittamalla sitä sen hullussa sotainnossa. Maailmanopettajan — niinkuin jokaisen opettajan — tehtävä on: p a n n a o m a m u k a v u u t e n s a a l t t i i k s i t o t u u d e n p u h u m i s e n p u o l e s t a.

J. R. Hannula
1926: 260—262

ASIAT JA IHMISET

Aion tällä kertaa kirjoittaa eräästä, mielestäni erittäin tärkeästä seikasta. Nim. siitä eroituksesta ja suhteesta, mikä on oleva yhdeltä puolen jonkun asian, opin tai mielipiteen ja toiselta puolen i h m i s e n välillä. Sillä paljon surkeutta on syntynyt näiden kahden seikan toisiinsa kytkemisestä. Jos missään niin juuri tässä on meidän päästävä e r o i t t a m i s k y v y n sisälle.

Että nyt saisin kaikkein asiallisimmin ja arvovaltaisimmin esitetyksi sen p e r u s t e e n, mikä pitää vallita i h m i s t e n välillä, annan sananvuoron Jeesukselle. Näin hän sanoo: »Siitä kaikki tuntevat teidät minun opetuslapsikseni, jos teillä on rakkaus keskenänne» Joh. 13: 35.

Mielestäni ei yhdenkään i h m i s e n pitäisi koettaa kieltää tätä määritelmää, ei koettaa asettua sen ulkopuolelle, ikäänkuin se ei hänelle sopisi tai kuuluisi. Kyllä jokaisen oma i h m i s a r v o sinään oikeuttaa hänen omaksumaan tämän määritelmän itselleen. Se on hänen inhimillinen etuoikeutensa. Sillä vaikkei meillä olisikaan vielä omaa kokemusta tämän Jeesuksen määritelmän kantavuudesta, niin jokainen ensiksikin aavistaa, että missä ihmisten välillä vallitsee keskinäinen rakkaus, siellä eläminen on aina onnellisempaa. Ja ellemme vielä tätäkään tajuaisi, niin voisimmehan osoittaa senverran ennakkoluottamusta Jeesuksen lausuntoa kohtaan, että pyrkisimme saavuttamaan siinä omakohtaista kokemusta.

Lisäisin vielä, että tämä määritelmä on annettu meille ihmisille juuri sellaisina kuin me olemme ja juuri niissä olosuhteissa joissa me elämme. Sentähden ei kenenkään pitäisi ajatella niin, että se tai tuo asia olisi ensin poistettava minun tieltäni tai elämästäni, tai jonkun toisen ihmisen elämästä, tai elämästä yleensä. Jos sellaista ajattelemme, ennätämme me moneen kertaan kuolla ja jälleensyntyä, ja taas jälleensyntyä ja kuolla, emmekä me pääse alkamaankaan tässä ihmisyytemme varsinaisimmassa ominai-

suudessa. Sillä nähtävästi joitain esteitä aina ilmenee, jos vain niihin takerrumme. Eikä kukaan toinen olento, ei edes Jumala tai Kristus, voi milloinkaan noita esteitä pois tieltämme tai silmäimme edestä raivata. Itse se on kunkin ihmisen kerran tehtävä. Sentähden se on parasta tunnustaa ja ottaa tuo tärkeä asia heti mahdollisten tai välttämättömien asioiden joukkoon.

Ja nyt sananen asian käytännöllisestä puolesta. Ensiksikin on ymmärrettävä, ettei rakkaus ihmisten välillä poista heidän personallista erilaisuuttaan. Päinvastoin toiset ovat edelleen iältään ja kehitykseltään nuorempia, toiset vanhempia, toiset keskinkertaisia. Jotkut ymmärtävät elämän pinnallisemmin, toiset syvällisemmin ja edesvastuullisemmin. Sentähden täytyy voida asioista keskustella, neuvotella, kysellä ja vertailla, aina rakkaus ja auttamisen halu sydämessämme. Ei auta säikähtää tai antaa sydämessään valtaa muille voimille, ei loukkaantumisen tai mustasukkaisuuden, ei kateuden tai vahingoniloisuuden voimille. Sillä ne ovat rakkaudettomuuden ja vihan ilmauksia. Ellemme juuri tässä kohdassa osaa olla varovaisia ja valvoa omaa sydäntämme, niin asioista keskusteleminen ja neuvotteleminen muuttuu asiattomaksi, se siirtyy a s i a s t a h e n k i l ö ö n, muuttuu purevaksi, teräväksi, haavoittavaksi. Ja pian voi ihminen erehtyä luulemaan, että jonkun asian, filosofisen ajatuksen tai siveellisen totuuden esittäminen vaatii, tai että se onnistuu paremmin, jos samalla osataan sanoa jostain ihmisestä hyvin purevasti, yliolkaisen halveksivasti, rusentavasti. Rakkaudettomuudessamme saatamme helposti erehtyä luulemaan, että kun olemme tavalla tai toisella nujertaneet ihmisen, ihmisryhmän tai kansan, silloin olemme voittajina selvinneet asiassakin. Ja kun näin olemme astuneet vihan polulle, vaikkapa »pyhän vihan», saatamme me lopulta muuttua niin nurinkurisiksi, niin epäinhimillisiksi, että kuullessamme puhuttavan pahaa ja ilkeyksiä toisesta ihmisestä, tuottaa se meille nautintoa ja iloa. Sielumme on silloin jo, vaikkapa tietämättämme, kääntynyt nurinpäin. Sillä jos sielumme olisi oikeinpäin, tulisimme me vaistomaisesti surullisiksi kuullessamme toisesta ihmisestä lörpöteltävän, kuullessamme häntä mustattavan, hänestä pahaa tai rakkaudettomasti puhuttavan.

Ottakaamme nyt vielä joku esimerkki historiasta.

Kun Jeesus aikanaan alkoi puhua ja opettaa sen henkisen eli siveellisen käsitystavan mukaan, jonka hän oli vakavissa etsiskelyissään löytänyt, niin miksi eivät papit ja oppineet ja toiset totuudenetsijät asettuneet hänen kanssaan asialliseen keskusteluun? Sitenhän olisi päästy selvempään asioiden ja elämän ymmärtämiseen. Miksi he kieltäytyivät keskustelemasta? Miksi he asettuivat umpimähkään ja ikäänkuin urakalla Jeesusta tuomitsemaan, koettaen leimata hänet valtiollisesti epäluotettavaksi, siveellisesti ala-arvoiseksi ja kunnottomaksi. Miksi, miksi he sen tekivät? — Me ymmärrämme, tai me saattaisimme sanoa: se johtui heidän kokemattomuudestaan ja tietämättömyydestään elämän suurissa kysymyksissä. Mutta tällä tavalla saattaa aina silitellä kaikkea ihmisten harjoittamaa sortoa, väkivaltaa ja julmuutta. Sentähden lisäämme vielä, että nuo ihmiset tekivät p a h a a, he loivat huonoa karmaa. He joutuivat tuohon onnettomuuteen juuri sentähden, että he olivat juuri tässä kyseessäolevassa suhteessa varomattomia, että he antoivat vallan epäinhimilliselle i t s e r a k k a u d e l l e, eivätkä antaneet arvoa inhimilliselle, veljelliselle rakkaudelle. He antautuivat suuruuden- ja vallanhimon välikappaleiksi, eivätkä omaksuneet nöyryyttä ja palvelemisen tahtoa. Sentähden he eivät osanneet sietää ihmistä, joka oli heitä itseään niin paljon jalompi, syvällisempi, nöyrempi, uutterampi. Ja kun heidän oma nurinkurisuutensa ajoi heidät lopulta aktiiviseen toimintaan Jeesusta vastaan, kannusti heitä samalla heidän oma syyllisyytensä tunto, vaikka he koettivat etsiä asialleen »laillista» muotoa. Juuri tätä samaa »laillista» muotoa ovat n.s. Kristuksen kirkot sitten myös aina tavoitelleet, kun ne ovat omia marttyyreitään nujertaneet.

Ottakaamme toinen esimerkki. Esiintyi H. P. Blavatsky puheineen, kirjoituksineen ja kirjoineen. Miksi eivät maailman papisto ja oppineet ryhtyneet asiallisiin keskusteluihin? Uskottiin vaan joko sokeasti tai mielihalusta kaikki se paha, mitä jotkut, väärämieliset, itsekkäisyydessään loukkaantuneet tai katkeroituneet ihmiset hänestä esittivät. Ei ollenkaan kuunneltu häntä itseään, ei lähestytty häntä hänen omien puheittensa, kirjojensa ja kirjoitustensa pohjalta. Sensijaan ruvettiin häntä i h m i s e n ä mustaamaan, parjaamaan, häpäisemään; ryhdyttiin häntä, i h m i s t ä, siten järjestelmällisesti murhaamaan, ristiinnaulitsemaan.

Syy oli taas siinä, että maailma vaistomaisesti tunsi seisovansa i h m i s e n edessä, sellaisen olennon edessä, joka rakasti totuutta, ihmisyyttä, yli kaiken, joka toi taas elämään totuuden valoa, ja jota ei sentähden osattu sietää.

Ja pitääkö nyt aina näin olla? Pitääkö meidän edelleen iloita, vahingoniloisesti hymyillä kuullessamme ihmistä mustattavan, raadeltavan? Tai miksi edelleen kuvittelisimme, että asiat tai maailma tulisivat autetuksi jonkun ihmisen tai ihmisryhmän eristämisen tai nujertamisen kautta! Miksi emme mieluummin antaisi Jeesuksen ja Blavatskyn kohtalon avata silmiämme ja opettaa meille nöyryyttä, viisautta? Miksi emme sitä tekisi? — A s i o i s t a meidän täytyy edelleen neuvotella, puhua ja keskustella. Ei Jeesus vaiennut, ei vaiennut Paavali, eikä vaiennut Blavatsky. He puhuivat, mutta he puhuivat a s i o i s t a, niistä elämän totuuksista, joita he olivat löytäneet, tai joita toiset olivat löytäneet ja esittäneet. Noita totuuksia, noita esitettyjä löytöjä ja opetuksia täytyy saada rinnastella ja vertailla. Se on tieteellinen välttämättömyys. Sillä mitenkäs me muutoin osaisimme vapautua harhoista ja lähestyä totuutta?

Mutta i h m i n e n olkoon meille aina rakas, niin että me osaamme iloita yhdessä hänen kanssaan ja itkeä yhdessä hänen kanssaan. Sillä »siitä kaikki tuntevat teidät minun opetuslapsikseni, jos teillä on rakkaus keskenänne».

J. R. Hannula
1926: 278—281

— Yksi sanoo: Kristus on tullut, toinen: Kristus on tuleva. Kolmas selittää: Kristus on sisäinen, neljäs: Kristus on teidän keskuudessanne. Ja minä en ole kaikkina minun päivinäni löytänyt Kristusta, en ole päässyt asiasta varmuuteen. Onpa kuin pimeys vain tihenisi.

— Hyvä.

— Miksi tämä olisi »hyvä»?

— Nähkääs: mitä kiihkeämmin ihminen valoa kaipaa, sitä tiheämmäksi pimeys käy — kunnes ihminen huomaa, että ehdoton pimeys on ehdoton valo.

— Mitenkä?

— Ellei ihminen opi olemaan pimeydessään ehdoton, ei hän ehdotonta valoakaan tajua.

— Puhutte ehdottomasta?

— Toisin sanoen: kenelle pimeys on ehdollista, hänelle on valokin oleva ehdollista.

— Puhukaa ymmärrettävämmin!

— Mikäli ihminen on pimeydessään ennättänyt muuttua ehdottomaksi, sikäli hän on valon tullessa altis asettumaan valon vaikutuksen alaiseksi, on altis luopumaan kaikista hämärän ja puolinaisuuden aiheuttamista varjoista, esteistä tai ehdoista. Samassa määrässä alkaa myös selvitä Kristus, se, mikä on ehdoton valo.

— Mutta ellei ihminen osaa olla pimeydessään ehdoton?

— Ellei hänen pimeytensä ole ehdoton, niin että hän on valon tullessa altis valoon astumaan ja pimeydestä luopumaan, niin hänen valonsakin, hänen »kristuksensakin», on puolinainen, ehdollinen, hämärä ja kaksinainen.

— Onko ihminen tällöin tuomittu? Tai: mitä on hänen tekeminen?

— Tarkatkaamme evankeliumin esitystä.

— Puhukaa, minä kuuntelen.

— Kun ihminen vielä elää omissa tai karmansa tai ihmisten asettamissa ehdoissa, mutta hän kuitenkin etsii ja ikävöi ehdotonta, Kristusta, silloin hän alistukoon kuuntelemaan enkelin neuvoa. Juuri niinkuin tekevät evankeliumin Maria ja Josef. Enkeli on ulkonainen ja sisäinen. Ulkonainen on suurien vihittyjen siveelliset opetukset, Vuorisaarnan, Dhammapadan j.n.e. opetukset. Sisäinen on omantunnon ja sen takaisen hiljaisuuden äänen neuvot ja chjaukset. Toisin sanoen: ihminen valmistuu ja alistuu ottamaan päällensä ne sydämen ja järjen valmistavat harrastukset, ne kättensä teot ja toimintansa velvollisuudet, joita enkeli, valon airut, hänelle esittää.

— Kunpa ihminen osaisi ja jaksaisi!

— Olkoon hän luottavainen ja uuttera enkelin osoittamaan suuntaan. Sitä yhä tehdessään herää ihmisessä sisäinen lapsi, lapsi nöyryyden, puhtauden ja voiman. Tämän sisäisen lapsen kehdon ääressä ihminen uhratkoon sitä kultaa, mirhaa ja suitsuketta, jonka ylitse hänellä valta on. Ja samassa määrässä voivat enkelit jälleen palvella ja johdattaa hänet toista tietä, niin ettei hän joutuisi Herodeksen, joko ulkonaisen tai sisäisen vallan- ja voitonhimon asettamaan ansaan.

— Ettäkö ihminen noin valoon siirtyisi ja itsekohtaisesti kokisi tuota kaikkea?

— Nuo kokemukset on jokaisen ihmisen lävitse käytävä.

— Entä entisen karman ja maailman asettamat esteet?

— Osoittaessaan alttiutta enkelin neuvoille, uutteruutta kehdon ääressä kullan, mirhan ja suitsukkeen luovuttamisessa lapselle, käyvät entiset esteet haihtuviksi, käyvät karman ja ihmisten asettamat ehdot ponnistuskohteiksi.

— Ja sitten?

— On hän itse huomaava, kuinka lapsi puolestaan opettaa häntä temppelissä, kuinka hän johdattaa häntä Vuorisaarnassa viitoitettua tietä. Jokainen Vuorisaarnan neuvo on hänelle kuin varastohuone, tien viereen tai itse tielle asetettu. Ken tottelee, hän ilman muuta joutuu noista varastohuoneista ottamaan, palkkansa saamaan. Mutta näin ottaessa varastot vain lisääntyvät. Sillä vaikka Laki on sama, käy vaikutus toiseen suuntaan todellisuuksien kuin varjojen maailmassa.

— Entä Kristus keskellämme? Ilmaiseeko hän itsensä?

— Verratkaamme kokemusta evankeliumiin. Evankeliumin kastaja Johannes ei ole kuullut Jeesuksen sanovan itsestään: »Minä olen Kristus». Johannesta — joka lähettiensä kautta tiedustaa asiaa Jeesukselta itseltään — opastetaan tuntemaan puu hedelmistään, Mestari työstään.

— Onko aina niin oleva? Eikö olisi parempi, jos Mestari avoimesti esittäytyisi maailmalle?

— Mestarin mestarius on ennen kaikkea hänen ihmisyytensä täydellisyydessä, luonnollisuudessa. Sellaisenaan hän vaikuttaa ympäröivään maailmaan. Sensijaan ihminen varjojen maailmassa koettaa kohottautua toisten yläpuolelle, aiheuttaen siten ja ennen kaikkea juuri ihmisyyden tukehuttamisen.

— Joka merkitsee?

— Että keskuudessammekin elävää ja toimivaa Mestaria on etsittävä.

— Kuinka vaikeata!

— Se käy sisäisen ja ulkonaisen enkelin, muinoin eläneiden mestarien neuvoja seuraamalla. Niinkuin tekee evankeliumin Pietari. Hän oli kypsynyt uskaltaakseen seurata sisäisen ja ulkonaisen enkelinsä, hiljaisuuden äänensä neuvoa vain itse totuuden tähden. Ja seuraus oli, että hän eräänä hetkenä huomasi seisovansa elävän Mestarin edessä. Sisäisen ja käytännöllisen kokemuksen kautta tämä oli käynyt Pietarille selviöksi, ja hän saattoi sanoa: »Sinä olet Kristus, elävän Jumalan Poika».

— Se on totta.

— Tätä ei Pietarille varmentanut joku ulkonainen auktoriteetti, ei isänmaassa eikä ulkomailla, ei »liha eikä veri», vaan Mestarin Isä, ihmisen henkinen Isä.

— Ja niinkö on aina oleva?

— Lakia ei voi kumota, vaan täyttää. Edelleen ovat käytännössä nämä evankeliumin sanat: »Silloin hän kielsi opetuslapsiaan kellekään sanomasta, että hän oli Kristus». Sillä

Kristus ja Kristus-lapsen kehto on ennen kaikkea löydettävä ihmisen omasta sydämestä.

— Entä Kristus keskellämme?

— Hänenkin tehtävänsä on opastaa ja tukea ihmisiä heidän sisäisen Kristuksensa lihaantulemiseksi. Ja kenelle oppilaista — niinkuin Pietarille — sisäinen ja käytännöllinen kokemus varmentaa, että hän onkin joutunut tekemiseen ihmisen kanssa, jossa sisäinen Kristus on täysiikäisempi kuin hänessä itsessään, ei tuo huomio suinkaan tee häntä epäitsenäiseksi, vaan päinvastoin itsenäisyydessään vastuunalaisemmaksi ja vastuunalaisuudessaan itsenäisemmäksi. Sillä itsenäinen ympyrä voi olla itsenäisen ympyrän sisällä. Tai vaikka kaikki sisäkkäiset ympyrät yhteensä muodostavat ehjän kokonaisuuden, niin kuitenkin jokainen ympyrä on samalla itsenäinen.

— Ja mitä ihmisen siis on tekeminen?

— Juuri siitähän olemme puhuneet. Mutta lisätkäämme vielä: ihminen ruokkikoon itseään Vuorisaarnan varastohuoneiden aarteilla. Sillä kenellä korvat on, hän kuulkoon, totelkoon, kenellä silmät on, hän nähköön, oppikoon.

J. R. H.
1926: 316—319

Ruusu-Risti 1927

MATKAN VARRELTA

Matkaavaisiksihan meitä ihmisä sanotaan. Me voimme toisinaan matkustaa esim. Helsingistä Rovaniemelle. Samoin kehdosta hautaan. Ja päinvastoin.

— Ettäkö haudasta kehtoon?

— Haudasta kehtoon ja houkkamaisuudesta järkevyyteen, kuolevaisuudesta kohti kuolemattomuutta; eläimellisyydestä, kautta kompuroimisien, lankeemuksien, kärsimyksien ja höpsähdyksien ja nousemisien kohti i h m i s t ä — ellemme tee kuperkeikkaa ja tallustele päinvastoin! Se tapahtuu toisinaan, kun erehdymme luulemaan nautintoa onneksi, aistillisuutta rakkaudeksi, tai pöyhkeyttä arvokkuudeksi. Tämä ihmisyytemme matka, matka eläimellisyydestä ihmisyyteen, on kaikkien muiden matkojen sisäinen ydin.

No niin. Me nyt matkustamme Helsingistä Rovaniemeen. Mutta meille on jostain syystä sopivaa pistäytyä Savon kautta. Siellä me kuuntelemme juttuja enteistä. He juttelevat keskenään. Keski-ikäisellä emännällä on surunauha käsivarressa. Sen me huomaamme jälkeenpäin. Aluksi me vaan kuulemme hänen puhuvan äänensä, hänen selityksensä omituisesta kirkonkellojen soitosta. Kas näin: He matkustavat hevosella asemalle, ja yhtäkkiä he kuulevat kellonsoittoa. Ei ollut se aika, jolloin kirkonkelloja tavallisesti soitetaan. Tämä herätti huomiota. Soitto uusiintuu. Onkohan tulipalo? Pysäytetään hevonen. Kuunnellaan. Ei kuulu mitään. Hevonen juosta hölköttää, ja — kuules! Olisikohan se joku ruokakello? Ei ole tosin ruoka-aika, mutta voisihan se hyvinkin olla tulipalon hälyytystä. — Seis, Polle. Ja Polle seisoo. He kuuntelevat. Ei kuulu mitään. — So, Polle. Ja Polle hölkkää. Mutta eikös vaan ala taasenkin soida? Kauniisti, juhlallisesti, kumajavasti. Se on kirkonkellojen tuttu sävy. — Vai olisikohan asemalta? Jotakin soittoa. Epäilys. — Ei, seis, Polle. Ja taas Polle seisoo. Jo kolmannen kerran. Kuunnellaan. Ei mitään kuulu. No johan nyt vallan. — Taas ajetaan. Ja taas kaikuvat kirkonkellot. Entistä selvemmin. Soitto ei tule miltään erikoiselta suunnalta. Se vaan soi. Eikä Polleakaan enää pysäytetä. Polle saa juosta. Ja kellot soivat. On jotain juhlallista. Ne ovat kuin hautajaiskellot. Soitossa on sellainen tuntu. Eivätkä he enää epäile. Sentähden ei Polleakaan pysäytetä. Sillä epäilykselläkin on rajansa. Se raja on varmuus. Nyt ollaan varmoja. Varmuus selvenee lopuksi kuin itsestään: tämä on e n n e, kuoleman enne. Varmaan meiltä joku kuolee. — Jaa-a, sanoi se toinen emäntä. Ja niin äkkiä. Äkkiä tuli kuolema. Ja sitten todella kellot soivat. — Mutta tieto kuolemasta oli jossain jo sitä ennen, sanoi se ensimmäinen emäntä. Se oli lohduttavaa. Ja se oli totta. Se lohdutus loisti emännän silmistä. Lohdutus siitä varmuudesta, että tieto kuolemasta oli jossain jo ennen olemassa.

Tosiaan. Tämä emännän silmien loiste salaperäisen tiedon varmuudesta oli aarre, lohdutus ja voima. Emäntä ei nyt turhia huokaile ja väsy suruunsa. Hän jaksaa. Kahden edestä. Ja mekin jaksamme. Saavumme Pohjanmaan radalle. Pieni mustalaistyttö puikkelehtii tätien ja setien välissä, markkaansa kalastaen. — Tämä niin tarjoutuva tilaisuus tuntuu niin hauskan somalta. Ei muuta kuin pistää markkanen mustalaistytön ojennettuun käteen. On niin juhlallista. Kun sen emännänkin silmistä oli loistanut sellainen varmuuden lohdutus. Oli kuin hiljaisen soiton vaatimus, että tuon mustalaistytönkin silmissä täytyy säilyä lohdutuksen häivä. — Ja niistä se tarttui erääseen pohjalaiseen mieheen. Hän hätkähti ja sanoi hiljaa sydämessään: minun, onnen suosikin ja miljoonamiehen, on annettava mustalaistytölle kaksi markkaa. Ja niin hän etsi tilaisuuden ja pisti mustalaistytölle 2 mk. — Se emännän silmien lohdutuksellinen loisto näkyi selvästi nyt myöskin tuon miljoonamiehen silmissä. Hän puhkesi puhumaan ja me kuuntelimme. Hän näki kädessämme teosofisen kirjan, ja se tuntui määräävän hänen puheensa suunnan. Hän selitti: en minä ole mikään teosofi, mutta se miellyttää minua. — Vai niin — me sanoimme. Juuri niin, sanoi hän. Sillä teosofia ei kahlehdi ihmistä pakkopaitaan. Se herättää ja tukee itseluottamusta. Se opettaa ihmistä kohdistamaan ajatuksensa harkittuun suuntaan, ja toteuttamaan sen. Rohkeasti ja luottamuksessa. Kaikki saavutus perustuu ajateltuun ponnistukseen ja työhön. Ihminen on oman onnensa seppä. — Niin kyllä. Kuitenkin sillä ehdolla, että ihminen samalla kuuntelee elämän lakia ja vaarinottaa sen viittauksia — uskalsimme me huomauttaa. — Aivan oikein, lisäsi tuo miljoonamies. Minäpä kerron teille: Noin kahdeksan vuotta sitten olin minä oikea juoppo. Olin alkanut aivan köyhänä ja oppimattomana, mutta minä luotin itseeni ja yritin ja join. Minulla oli vaimo ja kaksi lasta. Sitten näin merkillisen unen. Olin omissa hautajaisissani. Minut haudattiin. Ja minun hautani äärellä seisoivat minun kaksi lastani ja vaimoni. Vaimollani oli mytty kainalossa. Ja he itkivät. Minä heräsin. Se oli minulle järkyttävä uni. Minä ymmärsin: juuri noin voi käydä — ellen

minä lakkaa juomasta. Ja minä lakkasin. Sanoin itselleni: sinä et juo enää. — Minulla oli silloin parisataatuhatta, nyt olen miljoonamies. Ja Te huomaatte, että olen nytkin vähän maistanut. — Se on totta, sanon minä. — Juu, minä olin juonut vereni piloille, ja lääkäri varoitti minua: minä en kestäisi liian jyrkkää muutosta. Mutta vähitellen. Ja minä toivon niin, ja teen työtä. Sillä minä en tahtoisi, että minun vaimoni ja lapseni — joita nyt on neljä — todella jäisivät minun ennenaikaisen hautani partaalle.

Johannes Kotipelto
(J. R. H.)
1927: 28—30

Kirjeitä toimitukselle:

»KRISTUS ON JO TODELLA TULLUT»

Ruusu-Ristin 9 n:ssa viime vuonna on Iiti Meriläisen kirjoitus ylläolevalla otsikolla.

Lukiessani mainittua kirjoitusta, pysähtyivät ajatukseni eräisiin kohtiin.

1:ksi. On jo useampaan kertaan sanottu, ettei voi olla kysymyksessä historiallisen Jeesus Kristuksen ruumiillinen takaisin tulo. Niinkuin H. P. Blavatsky sanoo: »Khristoksen tuleminen merkitsee Khristoksen läsnäoloa uudestisyntyneessä maailmassa eikä suinkaan Kristuksen Jeesuksen ruumiillista takaisintuloa». Mutta toista on, jos jossain ihmisessä tapahtuu pienempi tai suurempi Kristus-vihkimys, ja hän on siten työssään kykenevä opettamaan elämän lakien tuntemista ihmisille. Ei mikään estä, etteikö J. Krishnamurtissakin saattaisi tapahtua sisäinen Kristuksen syntymä. Ja kun se tapahtuu, koituu se kyllä ihmiskunnan siunaukseksi.

2:ksi. Jeesus sanoo, että oikean ja väärän opetuksen tuntee hedelmistään. Onko nyt Iiti Meriläinen rinnastanut J. Krishnamurtin opetuksen hedelmää Jeesuksen opetuksen hedelmään, s.o. Vuorisaarnaan, ja sen perusteella ymmärtänyt, että J. Krishnamurtissakin on Kristus meidän keskellämme? Ei Iiti Meriläinen ainakaan esitä tällä ainoalla mittapuulla tarkistamiaan perusteluja väitteelleen. Hän vaan sanoo, että »meidän joukossamme on niitä, jotka ovat omin silmin nähneet hänet ja omin korvin kuulleet hänen äänensä». Ei J. Krishnamurtille ole jätetty vapaata tilaisuutta luonnollisen työnsä kautta palvella ihmiskuntaa; kaikki perustuu enemmän tai vähemmän siihen ennakkohälyytykseen ja ennakkotiedoitukseen, mitä hänestä on tehty. Ja se taas on hiukan samanluontoista kuin esim. ne ennustukset, joidenka mukaan »tuhatvuotinen valtakunta» piti alkaa, muistaakseni, 1914. Kun sitten tuli pettymys siirrettiin tapaus vuoteen 1925. Mutta kun taas — tuossa räikeässä merkityksessä — tuli pettymys — ehkä eräiden laskuvirheiden tähden —, on tuo räikeästi mullistava tapaus siirretty, tietääkseni, vuosisatamme loppupuoleen. Ja kun ei silloinkaan — luonnonlakien järkkymättömyyden tähden — tuota ennustettua paratiisia ilmesty, ovat silloiset »profeetat» pakoitetut keksimään joko uuden laskuvirheen tai jotain muuta. Samoin tehtiin Idän Tähdessä. Ensin meille sanottiin, että »Maitreja» ottaa J. Krishnamurtin — tai ehkä jonkun muun — ruumiin kokonaan käytettäväkseen, esiintyen senjälkeen tietoisena ja vastuunalaisena opettajana. Mutta asia onkin vähitellen luisunut sellaiseksi, että Kristus vaan joskus puhuu Krishnamurtin kautta, puhuen samalla muidenkin kautta. Siis melkein kuin spiritistinen medio, joka kohtauksien väliaikoina voi olla melkoisen tietämätön ja edesvastuuton olento. Tällainen on tosiaan aivan uutta ja vierasta »maailmanopettajasta» puhuttaessa. Kun Buddha ja Jeesus Kristus puhuivat, puhuivat he aina tietäjinä ja omalla vastuullaan. Sillä he eivät olleet medioita, vaan Kristus eli heissä lihallisesti.

3:ksi. Iiti Meriläinen väittää: »Kristinusko levisi todella Rooman kotkien turvissa», ja että syy Kristuksen työn epäonnistumiseen on »yksinomaan siinä, että Kristuksen työ jäi viime kerralla keskeneräiseksi». — Mutta miksi jäi Kristuksen työ keskeneräiseksi? Se jäi siksi, että Rooman kotkien edustaja, Pontius Pilatus, raukkamaisesti alistui juutalaisten vaatimukseen, vahvisti kuolemantuomion ja jätti sen sotamiestensä toimeenpantavaksi. — Olen jo ennen sanonut, että »kristinusko» kyllä levisi sotajoukkojen turvissa, mutta että tuo »kristinusko» on suhteessa Vuorisaarnassa esiintyvään Jeesuksen sanomaan niinkuin yö on suhteessa päivään.

4:ksi. Iiti Meriläinen varoittaa niitä, jotka tuntevat seisovansa, ettei sama »kirjanoppineisuuden ja farisealaisuuden henki taaskin tule hänen raskaimmaksi ristikseen». Aivan oikein. Ja — oli nyt Kristus missäpäin tahansa — me voimme panna merkille, että Pekka Ervast oli Ruusu-Ristissään ensimmäinen iloitsemaan ja antamaan tunnustuksensa Krishnamurtin opetukselle hänen luennossaan »Sota ja rauha», jossa Krishnamurti asettuu samalle kannalle suhteessaan sotaan kuin mille Buddha ja Jeesus ja Blavatskykin ovat asettuneet, ja jonka puolesta Pekka Ervast on kiinteästi ja hellittämättä toiminut. On ehkä sattuma, etteivät Idän Tähteä edustavat tai lähellä olevat julkaisut Suomessa ole vielä tietääkseni, ennättäneet mitään mainitsemaan tästä Krishnamurtin merkitsevästä kannanotosta sotakysymyksessä. Sillä minä uskon ja toivon, että vilpitön ilo ja kiitollisuus kaikissa teosofisissa piireissä tässä suhteessa ilmoille puhkeaa.

J. R. Hannula
1927: 34—36

Me matkustamme sivu Porvoon, olemme jossain Iisalmen takana ja kysymme: olisiko herra suutari niin ystävällinen ja laittaisi uudet pohjat näihin kenkiin?

— No, mikäs siinä, vastaa suutari. Ja me molemmat istumme rahille.

— Ette kai ole tämän seudun miehiä? tiedustaa suutari.

— Emme.

— Vai ette. Taidatte olla paljonkin matkustanut?

— Ollaanhan sitä, melkeinpä kuin se kuuluisa juutalainen ammattiveljenne.

— Sekö Jerusalemin suutari?

— Se juuri.

— Taitaa olla juttua koko Jerusalemin suutari.

— Juttua tai totta, riippuen siitä, miten sen ymmärtää.

— Jaa että miten sen ymmärtää? tuumaa suutari. Ja me koetamme selittää, että se voi olla vaikka vertauskuva.

— Mikä vertauskuva? kysyy suutari.

— Mehän olemme kaikki tuomitut kiertämään kielteisyytemme loppuun saakka, siihen saakka kunnes kenkämme muuttuvat kulumattomiksi, noin vertauskuvissa puhuen.

— Silloinhan ei enää suutaria tarvitakaan, arvelee suutari.

— Eipä tietenkään, sillä silloin ovat kenkämme kulumattomat.

— Taitaa siihen aikaa kulua, arvelee suutari, ja työntää lestiä kenkään.

Tällöin leimahtaa päässämme viisas ajatus ja me väläytämme suutarille vasten kasvoja: — kuulkaas, ne kuluvaiset kengät ovat oikeastaan tämä meidän kuolevainen ruumiimme, joka täytyy jättää, saadaksemme uuden jokaisessa jälleensyntymässä.

— No, se on sitä jumalatonta viisastelua, sävähtää suutari. — Eivät oppi-isämme Luther eikä Laestadius puhu mitään jälleensyntymisestä eikä kuolemantakaisesta kehityksestä.

— Eivätpä ei. He ovat siinä suhteessa valtiokirkon uskollisia poikia.

Nyt käy suutari miettiväiseksi ja on kuin liikkuisi hänessä jotain sisäisesti. Sitten hän rykäisee ja sanoo: — vaikka enhän minäkään ole enää niin aivan varma, kun se eukkokin on näyttäytynyt.

— Tarkoitatteko, että vaimonne on kuolemansa jälkeen kummitellut?

— Se ei ole mitään kummittelemista, oikaisee suutari.

— Mitä se sitten on?

— Oikeata näyttäytymistä.

— Kertokaahan!

Ja niin alkaa vakava, laestadiolainen suutari esityksensä vaimovainaansa näyttäytymisestä. Se tapahtui siten, että vaimo oli eläessään vienyt lankoja naapurin Anna-Liisalle, jonka oli määrä kutoa niistä villapaitoja suutarille ja hänen molemmille pojilleen, mutta suutarin emäntä, Maija-Stiina ennätti kuolla, eikä naapurin Anna-Liisa kiiruhtanut villapaitojen tekoa. Silloin Maija-Stiina vainaa näyttäytyi.

— Kertokaahan seikkaperäisesti!

— Naapurissa olivat vain lapset kotona, ja kun äiti, Anna-Liisa, saapui kotia, juoksivat lapset innostuksissaan kertomaan: eihän se suutarin Maija-Stiina ole kuollut!

— Mitä te höpisette? kysyy äiti, jolloin lapset selittivät: — juuri äsken hän kävi täällä niistä villapaidoista pauhaamassa. — Mitä hän sanoi? äiti kysyy ja lapset kertovat Maija-Stiinan vaatineen, että villapaidat ovat heti kudottavat, koska suutari ja pojat niitä välttämättä tarvitsevat.

— Vai niin. Vai sillätavalla teidän vaimonne on kuoltuaan esiintynyt. Ja lapset naapurissa eivät edes peljänneet?

— Lapset näkivät hänet niin elävänä ja luonnollisena, että he heti ajattelivat valheeksi koko hänen kuolemansa.

— Kuinka asia on sittemmin selviytynyt?

— Vainaja ei hellittänyt, vaan kävi yhä pauhaamassa, etenkin lasten ollessa yksin kotona. Naapurin emännällä ei olisi ollut aikaa villapaitojen valmistamiseen, mutta kun vainaja ei antanut rauhaa, niin hän kiiruusti kutoi paidat valmiiksi.

— Eikö vainaja ole täällä kotona mitenkään näyttäytynyt?

— Tietysti! huudahtivat molemmat tytöt. Ja tytöt yltyivät kertomaan, kuinka äiti oli ennen kuolemaansa antanut tyttärilleen, toiselle kellon ja toiselle sormuksen, joita he eivät saisi hävittää, vaan joita olisi säilytettävä »äidin muistona». Mutta tytötpä pitivät niitä vanhanaikuisina ja myivät pois. Kun he sitten nukkuivat aitassa, kävi äiti heitä nuhtelemassa: »Vai sillätavalla te, kelvottomat, hävitätte äidin muiston?!». Tytöt olivat kuitenkin uppiniskaisia, eivätkä aikoneetkaan korjata virhettään. Mutta aitassa nukkumisesta ei liioin tullut mitään, joten heidän oli muutettava tupaan.

Siinäpä se. Ja kun suutari veti lestin ulos kengästä, tuumaili hän samalla ääneensä, että elämässä, etenkin kuolemantakaisessa elämässä, näyttää olevan yhtä ja toista, johon ei saa selvyyttä, ei Lutherin eikä Laestadiuksen postillasta.

Mutta me pistimme jalkamme korjattuihin kenkiin ja sydämessämme hiljaa onnittelimme laestadiolaista suutaria, joka näin oli joutunut uusille urille. Ties mitä hänelle vielä tapahtuu.

Me puolestamme heräsimme jossain Hämeenlinnan seuduilla, parahiksi ennättääksemme kuuntelemaan erään ystävämme kertomusta miehestä, jolla ei ollut milloinkaan eläessään paidan nappi kiinni. Kun tökerö mies sitten kuoli, pukivat hyvät naapurit hänet puhtaaseen paitaan, pistivät paidan napin tarkasti kiinni ja asettivat hänet selkosen seljälleen huoneeseen. Mutta nytkös tuli hiki ja hätä tuolle tökerölle vainajalle, että mikä ihme tässä nyt niin henkeä ahdistaa. Ja niin hän päätti esiintyä unessa eräälle naapurille ja teki sen myös. Tökerö mies valitti hätäänsä, kun »nappi kiristää kurkkua». Tietäähän sen, kun ei ollut ikänään sellaiseen tottunut. Sentähden hyvä naapuri meni ja avasi paidan napin.

Jaa-a. Ei puhu norjalainen Ibsen suotta suuresta ja ihmeellisestä Napinvalajasta, joka uhkaa pistää Per Gyntin kulhoonsa, valaakseen hänet uudelleen. On sentään lohdullista ajatella, että sellainen »napinvalaja» on todella olemassa ja että hän jälleensyntymisessä vaivautuu valamaan meidät uudelleen siihen asti, että me vähitellen selviydymme tökeryydestämme, tietämättömyydestämme ja taitamattomuudestamme. Sentähden: ole tervehditty sinä, suuri ja ihmeellinen Napinvalaja!

Johannes Kotipelto
(J. R. H.)
1927: 65—68

Kirjeitä toimitukselle:

SEURAKUNTA-ASIAMME

Perustus: suhde Valkoiseen Veljeskuntaan

Ruusu-Ristissä pohdittua seurakunta-asiaamme ajatellessani nousevat mieleeni yhdeltä puolen maailmassa jo olevat seurakunnat, mahtavat tai pienemmät valtiokirkot, toiselta puolen Valkoinen Veljeskunta, ainoa todellinen ja täydellinen seurakunta.

Kummanko me näistä otamme lähtökohdaksi, malliksi, perustaksi?

Eikö ole niin, että ajatellessamme valtiollismaterialistista seurakuntaa kaikkine seremonioineen, rekistereineen, juridisine mainetodistuksineen ja palkattuine paimenineen, niin — sellaisia meillä jo on. Meidän olisi turhaa ryhtyä kilpailemaan niiden kanssa. Näinollen on meidän alusta alkaen opittava ajattelemaan kokonaan toisella tavalla. Me koetamme lähtökohtanamme ajatella Valkoista Veljeskuntaa, antaaksemme sille tunnustuksemme seurakuntayrityksessämme.

Mutta miten tämä käy päinsä? Sillä Valkoinen Veljeskunta on salainen.

Salainen kyllä, mutta sen perustava opetus on julkinen. Enkä näe muuta keinoa kuin sen, että me alamme rakentaa seurakuntamme sille perustukselle, jonka Valkoisen Veljeskunnan lähetit ovat opetuksessaan laskeneet. Nämä opetukset esiintyvät maailman pyhissä kirjoissa, saaden ytimekkäimmän ilmauksensa Vuorisaarnassa; joka meillä nyt on Pekka Ervastin uudestaan suomentamana ja selityksillä varustamana.

Juuri tätä Valkoisen Veljeskunnan omaa esitystä eli elämänkäsitystä ei ole mikään tähänastinen seurakunta maan päällä vielä perustuskirjakseen ottanut.

Että taas ymmärtäisimme Vuorisaarnaa, siinä esiintyvää Valkoisen Veljeskunnan oppia ja järjestystä, ovat meille myös kunniassa ja opillisesti alustavina oppaina kaikkien kansojen pyhät kirjat. Sillä niinkuin yliopistoon tullaan keskikoulujen kautta, samoin tullaan Jeesuksen Kristuksen kouluun toisten uskontojen, niiden pyhien kirjojen ja opetuksien sulattamisen kautta.

Suhde valtioon, maailmaan

Ruusu-Risti-seurakunnan oleellinen arvo ja merkitys on siis siinä, että se tunnustaa perustuksekseen sen pohjan, jonka Jeesus Kristus Vuorisaarnassa esittää. Me emme yritä selitysinemme alentamaan sitä siveellistä tasoa, minkä Mestari itse Vuorisaarnassaan asettaa.

Suhteessamme maailmaan me vastaanotamme auttavan käden siinä muodossa kuin valtio on sen omia ja kansalaistensa yhteiskunnallisia tarpeita silmällä pitäen järjestänyt. Maailma kaipaa luetteloita kansalaisistaan, heidän hyvästä tai huonosta »maineestaan», heidän yhteiskunnallisesta asemastaan, sukupuolestaan, iästään j.n.e., ja on sitävarten järjestänyt luettelon, n.s. siviilirekisterin. Olkoon siis valtion asiana pitää yhteistä ja yhtenäistä luetteloa kansalaisistaan. Jos Ruusu-Risti-seurakunnalla on oma jäsenluettelonsa, ei se ole maailmallis-juridista tarkoitusta varten. Mikäli R.-R.-seurakunta voi olla palvelukseksi maalleen, ei se ole sitä juridisten mainetodistusten tai muiden sellaisten jakajana, vaan se on yksinomaan siten, että sen jäsenet oppivat kasvattamaan itseään totuudenetsijöinä, ihmisinä.

Seremoniat

Ihmisen elämässä on kaksi juhlahetkeä, ensimmäinen, kun hän syntyy tänne fyysilliselle tasolle, toinen, kun hän kuolee täältä pois. Kummassakin tapauksessa hän on itse avuton oman ruumiinsa suhteen. Niinpä synnyttyään ihminen on ruumiineen kokonaan toisten ihmisten hoidossa, ja kuoltuaan hän ei voi ruumistaan pois korjata, ei polttaa eikä haudata. Yksin jo tästäkin syystä tarvitsemme silloin toisten ihmisten apua.

On samalla kuin luonnon kutsu, että tämä tapahtuu järkevällä, arvokkaalla ja mieltä kohottavalla tavalla, ei remulla eikä taikauskoisesti.

Kun siis lapsi syntyy, on sopivaa, että hänet vastaanotetaan tervetulleena, että häntä tervehditään sopivalla, kauniilla nimellä. Mutta siihen ei saa vähimmässäkään määrässä sekaantua sellaista taikauskoista ajatusta, että tuo lapsi tarvitsisi jotain »kastetta» tai »hätäkastetta» pelastuakseen ikuisesta kadotuksesta. Ihminen on ikuinen vaeltaja, on jälleensyntyvä olento, ja tulee syntyessään taivasten maailmoista. Hän on se mikä hän on. Mitä hän tarvitsee, on ennen kaikkea suojelusta, hellää hoitoa, rakastavaa kättä. Sentähden tuo juhlahetki on yhtäpaljon äitiä ja isää varten, on lapsen ympärillä olevia ihmisiä varten. He juuri tarvitsevat ylevämpää ymmärtämystä suhteessaan lapseen, jotta heidän vaikutuksensa olisi siveellisesti auttava, eikä vanhingollinen.

Tämän toimituksen varsinaisena toimeenpanijana on joku seurakunnan vanhimmista veljistä, eikä mitenkään joku palkattu virkailija.

Toinen juhlahetki on kuolema. Jälkeenjääneiden veljien tehtävä on toimittaa ruumis takaisin luonnon elementeille, joista se tullutkin on. Se on riemullinen kiitollisuuden ja vapautumisen juhla.

Nämä kaksi tapausta, syntyminen ja kuoleminen ovat luonnon itsensä järjestämiä juhlahetkiä, ja me ihmiset voimme kokoontua niiden ympärille, oppiaksemme ymmärtämään niiden syvempää arvoa ja merkitystä. Taas sellainen tapaus kuin esim. avioliitto, on jo toisenluontoinen asia. Se kuuluu yhteiskunnalliseen maailmaan, on yhteiskunnallinen asia. Ihminen itse ei ole sen suhteen samalla tavalla avuton ja avun tarpeessa kuin syntymänsä ja kuolemansa suhteen. Päinvastoin hän itse on siinä toimeenpanijana ja riippuu hänestä itsestään — aikaa voittaen yhä enemmän — antautuuko hän sukupuolielämään, vai eikö antaudu. Sillä onhan ihmiskunta kulkemassa sukupuolisuudestaan vapautumistaan kohti.

Sensijaan on ihmiselämässä toisenlaisia aloitteita, aloitteita, jotka ovat tekemisessä ruumiillisen syntymän ja kuoleman kanssa, niiden voittamisen kanssa. Nämä ovat henkiset aloitteet. Ja juuri nämä aloitteet, henkiset aloitteet, ovat olleet keskeisenä huolenpidon kohtana seurakunnan puolelta. Sentähden täytyy seurakunnassa olla tätä asiaa tarkoittavia juhlahetkiä, »vihkimyksiä». Se on tuleva vähitellen yhtä vakavaksi kuin nyt on ruumiillinen syntymä ja kuolema. Sillä henkisissä aloitteissaan, vihkimyksissään, ihminen oppii tietoisesti syntymään ja tietoisesti kuolemaan. Hänen vihkimys-kokemuksensa on siinä, että hän totuudenetsijänä läpikäy sellaisen aloitteen ja kokemuksen, jossa hänessä yhdeltä puolen syntyy jotain ikuista, syntyy Kristus, ja toiselta puolen hänessä välttämättä kuolee jotain ajallista, personallista, katoavaista.

Tilintekovelvollisuus

Ollakseen tällainen uudestisynnyttävä seurakunta, on siinä oleva jatkuva kahdensuuntainen voimavirta. Yhdeltä puolen käy henkisen voiman vaikutus, toiselta puolen aineellisen ja personallisen voiman harras antaumus. Se tapahtuu jokaisessa seurakunnan jäsenessä erikseen, ja se tapahtuu seurakunnassa yhteisesti. Sen koossapitävänä voimana on luottamus totuudessa ja rakkaudessa. Sentähden ei siinä voi olla mitään taloudellista tilintekovelvollisuutta ja siitä johtuvaa tilivapauden myöntämistä. Kaikki tapahtuu vapaaehtoisessa luottamuksessa. Samasta syystä ei voi olla mitään äänestyksiä. Jokainen »äänestää» työllään, antaumuksellaan.

Olen tässä koettanut lyhyesti esittää niitä ajatuksia ja määritelmiä, joita minä olen ajatellut R.-R.-seurakunnan yhteydessä. Lisään samalla, että luottamuksella odotan johtajamme Pekka Ervastin aloitteita ja suunnitelmia tässä asiassa. Tämä ensiksi sentähden, että hän on käytännössä osoittautunut syvällisesti aloiterikkaimmaksi ja uutterimmaksi työntekijäksi, toiseksi sentähden, että hän on kaikkein käytännöllisimmällä tavalla kyennyt seisomaan sillä pohjalla, rakentamaan sille perustukselle, jonka Valkoinen Veljeskunta, ennen kaikkea Jeesus Kristus Vuorisaarnassaan on laskenut.

J. R. H.

1927: 70—73

MIKSI SEURAAN JOHTAJAA?

Todennäköisesti ovat ihmiset yleensä jo siten hereillä, etteivät he kiellä jonkun korkeamman, näkymättömän johdon olemassaoloa elämässä. He nimittävät sitä Jumalaksi.

Tämä on ensimmäinen, n.s. teoreettinen suhde korkeampaan johtoon. Käytännöllisempänä esiintyy tuo korkeampi johto ihmisten tajunnalle Mestarina, Kristuksena. Mutta vaikka Jumala ilmeneekin Kristuksessa teoriasta käytäntöön, niin voi ihmisten suhde Mestariinkin muodostua jälleen vain teoreettiseksi.

Otetaanpa esimerkkejä. Ajatellaan ihmistä, joka rakastaa isänmaatansa. Kun hänelle sitten tulee ratkaiseva hetki käytännön maailmassa, voi olla, ettei hän osaa luottaa Mestarin neuvoon. Hän voi ajatella ja selittää: »Kristus on kyllä viisas — ehkä kaikkitietävä — henkisissä asioissa, mutta maan puolustuksessa hän on kerrassaan nollan arvoinen, jopa suorastaan vahingollinen». Ja niin käy, että vaikka ihminen teoriassa uskoo korkeampaan johtoon, uskoo Jumalaan, Mestariin, niin käytännössä hän siitä huolimatta uskoo enemmän — aseiden takana ja turvissa toimivaan johtoon, kenraaleineen ja kaikkine siihenkuuluvine apulaisineen, urkkijoineen, hirsipuineen ja pyöveleineen. Hän voi lopulta oppia kohauttelemaan olkapäitään säälinsekaisella ironialla Kristuksen neuvoille: »Pistä miekkasi takaisin tuppeen, sillä kaikki, jotka miekkaan tarttuvat, ne miekkaan hukkuvat», tai »Älkää tehkö vastarintaa sille, joka on paha». Vaikka hän siis rakastaa isänmaataan — kenties kansaakin — ja vaikka hän teoriassa uskoo korkeampaan johtoon, Jumalaan — kenties Kristukseen, Mestariinkin — niin käytännössä hän seuraa kokonaan vastakkaista johtoa.

Toisen usko Kristukseen voi olla hiukan läheisempi, eikä hän siis omasta innostaan tartu aseisiin, mutta voi olla sittenkin siksi heikko ja henkisesti järjestymätön — kenties myös elämänhaluinen ja omaa kuolemaansa pelkäävä —, että hän edellisen painostuksesta luopuu omasta periaatteestaan ja Mestarin käytännöllisestä johdosta, alistuen olemaan mukana aseellisessa harrastuksessa, toimien siten omaa periaatettaan ja Mestarinsa neuvoa vastaan.

Niinpä nämä kaksi näkökantaa ovat nousseet useampien uskontojenkin korkeimpaan johtoon. Niissä erikoisesti puhutaan Kristuksesta, mutta niiden korkein johto yleensä syrjäyttää Mesta-

rin omat käytännölliset neuvot. Sen ne tekevät joko omasta alotteestaan tai maailmasta tulevan painostuksen alaisina.

Entä sitten meillä teosofisessa maailmassa? Mikä on perussävy minun ja johtajani välillä? Onko tämä suhde ehkä siksi, että johtajani on ihme- ja voimatekojen tekijä? — »Se sopisi minulle, juuri sellaista minä ihailen», ehättää eräs. Toinen huomauttaa: » — mutta ei minulle». No, kysyn, onko se siksi, että johtajani on näkymättömien asioiden tutkija, tuntija ja tietäjä? — »Miksi ei», sanoo muuan, »juuri sellaista minä tarvitsen». — »Vai niin», lisää joku, »sellainen ei kylläkään minulle riittäisi». — Eikö riittäisi? Mikä siis on se ominaisuus, jota te johtajassanne eniten ihailette? — »Minä arvostan ja ihailen johtajassani ennenkaikkea sitä, että hän käytännössä pitää kiinni niistä käytännöllisen elämän perusohjeista, joita uskontojen suuret mestarit ovat antaneet, joita ennen kaikkea Jeesus Kristus on Vuorisaarnassaan, tuossa hyvässä sanomassaan ihmisille antanut». — »Niinpä kyllä», ehättää edellinen, »mutta tottapuhuen, kyllä Vuorisaarnan neuvot ovat sentään vaikeat sovelluttaa jokapäiväisen elämän käytännöllisiin asioihin. Ja sentähden on välttämätöntä, että on joku toinen henkilö, toinen johto, joka ylläpitää käytännöllistä kuria ja järjestystä. Sillä henkilö, joka on kokonaan syventynyt henkisiin ja salatieteellisiin asioihin, hän on liian ärsyttävä ja mahdoton hoitamaan käytännön asioita». — »Vai niin», lisää se muuan, »vai siltä tavalta. Mutta mitä sanoo Mestari puhuessaan väärän mammonan älykkäästä hoitajasta? Näin hän sanoo: »Siis jos ette ole olleet uskollisia väärässä mammonassa, kuka teille uskoo tosihyvää?» Toisin sanoen: ellei ihminen ole oppinut olemaan tosikäytännöllinen väärän mammonan maailmassa, ei hän kykene olemaan henkinen johtaja varsinaisessa merkityksessä. Enkä minä puolestani osaisi ollenkaan pitää henkisenä johtajanani henkilöä, joka ei kykenisi olemaan käytännöllinen».

Ja niinhän asia epäilemättä onkin. Sillä mikä henkinen johtaja sellainen olisi, jota täytyy epäillä epäkäytännölliseksi, jota täytyy koettaa pitää kuin holhouksen alaisena, jottei hän vaan pääsisi tyhmyyksiä tekemään? Eikö ensimmäinen ehto henkisessä elämässä yleensä — saatikka johtaja-asemassa — ole nimenomaan se, että hän on tieteellisen tarkka ja huolellinen juuri käytännöllisen elämän asioissa? — Toinen asia on, että yleensä se, mikä meistä ihmisistä näyttää käytännölliseltä, se saattaakin olla mitä järjettömintä epäkäytännöllisyyttä. Senhän todistaa sivistyneen Europan nykyinen tila. Siinä kun on koetettu olla »käytännöllisiä», eikä sentähden ole välitetty Vuorisaarnan muka epäkäytännöllisistä neuvoista, niin on ollut seurauksena, että meidän on pakko, silloin tällöin, panna kaikki maan tasalle: tappaa miljoonia ihmisiä, tuhota kaupungit ja maaseudut. Se se on »käytännöllistä»! Siinä se nyt se meidän erinomainen käytännöllisyytemme!!

Ja kaikki tämä siksi, että me koetamme olla k ä y t ä n n ö l l i s e m p i ä kuin Vuorisaarnan Mestari, että me koetamme asettua hänen käytännölliseksi esiliinakseen, hänen holhoojakseen käytännön asioissa.

Siis: jos minulla on suhde, käytännöllinen suhde Mestariin, Johtajaan, niin on se juuri siksi, että minä hänen esimerkkinsä valossa oppisin järkevämmin ja tosikäytännöllisemmin ratkaisemaan ja järjestämään asioita juuri tässä käytännön maailmassa.

J. R. Hannula
1927: 99—101

MATKAN VARRELTA

Minä olin matkamies silloinkin, aikana Jerusalemin suutarin.

Hän oli tuima mies, tuo suutari — niinkuin taru on kertonut jälkeenpäin. Minä myös. Hän filosofi verraton, pysyi syrjässä taistosta uskonnon: »mitä? Te olette kurjia raukkoja kaikki tyyni!» — tuumi hän viisaassa mielessään. Minä taas ajattelin tähän tapaan: »oi, miksei haastella hiljemmin! Miksi noin rynnätä puolesta totuuden? Noin suoraan ja avoimesti? Siitä saa vain raivot vastaansa, ja ehkä syystä. Voisihan ottaa huomioon tavat sovinnaisuuden, sillä eivätköhän kaikki tiet Roomahan johda».

Näin olivat syynsä kummallakin, minulla ja suutarilla. Ja kun o i k e u s raastoi i h m i s t ä, me pysyimme syrjässä, muka loukattuina. Hän, filosofi, halveksi joukkoa kaikkineen, minä vaikenin sovinnaisesti.

Mutta ajan- ja elämän pyörä kun pyörähteli, kun vuossadat vierähtivät, kas: jo tempasi se mukaansa viisaan filosofin, myös sovinnaisen uurastajankin. Hän, tuo entinen suutari, avasi suunsa vuorostaan, minä myös. Hän haastoi puolesta vapauden, puolesta sorretun ihmisyyden; minä puolestani älysin uskon ja oikean opin. Hän mittelyssä hävisi, hän vähemmistöön jäi — minulla kun oli joukkojen suosio, oli kansakunnan, oli kirkon ja valtion mahti puolellain. Minä voittajan riemulla — myös jumalan oikeamielisyyteen viittailemalla — näin selitin: »nyt Jumalan valtakunta maan lapsille ilmestyi, kun kirkko ja valtio yhtyneet on!»

Vuossata kului, jo vierähti toinenkin. Minä uskoa uhkuin, puolesta opin ja »kristuksen»; samoin »suutari» puolesta sorretun, raastetun ihmisyyden. Hän tyrmässä virui, minä kulhossa keittelin lyijyä kuumaa, liukenevaa. Minun »uskoni» oli tällainen, näin miettelin mielessäin: »tämä kiehuva lyijy kun kulautetaan kurkkuun kerettiläisen, niin tottakai pakenee piru kurkusta suutarin!» — Ja kas: suutari vaikeni kerrassaan! Hän tuhkaksi muuttuen häipyi häiritsemästä.

Ja minä? Minä yhä ahersin puolesta uskon ja »kristuksen», mutta minun katseeni oli kääntynyt sisään päin. Minä toisinaan näin: mies musta kuumensi kulhoaan, hän keitteli kuumaa lyijyään, ja vilkkui minuun päin. — Se harhanäky

— tiesin kyllä — mutta sittenkin yltyi kuume ja jännitys ruumiissain.

Mutta vaikka olinkin uupunut näystäin, minä vaikenin mitään virkkamasta. Sovinnaisuus! — kas: se kidutti mua loppuun asti.

Oli vuossadat vierineet uudestaan — minä protestantti uljas puolestain, iskemässä viimeiseen asti. Ei sovinnaisuudesta puhettakaan, kun syöksyimme puolesta jumalan, uskon ja isänmaan! He myös: kautta pyhimysten, ja Neitsyt Marian! — Nyt missä oli entinen suutari Jerusalemin? — Hän syösty oli syrjään puolelta kummaltakin — »haaveilija!» oli hänelle kaikkialta kaikunut —, ja hän itki katkerasti. Hän vuorostaan oli nyt koditon i h m i n e n vain, nöyrtynyt maahan asti.

Taas vuossadat kuluivat, jälleen kansat kokoontuivat, he jumalalleen uhrasivat. Tulos: Europa vajoo vereen, ruttoon, kyyneliin — ja ivanauruun.

Mutta keskellä turmeluksen, kyynelten ja ivanaurun seisoo entinen Jerusalemin suutari. Kukaan ei häntä tunne, mutta hän puolestaan tuntee heidät. Sillä hän rakastaa heitä. Rakkaus tukee ja auttaa häntä itse ristinsä pystyttämään, hiljaa ja varovasti. Yhä kirkkaampi valo loistaa hänen rististään, jolloin yksi ja toinen alkaa nähdä turmeluksen alkusyyn: uhri on tapahtunut väärin päin! Ei uhrautuminen kutsu hävittämään, vaan ristiä kantamaan, luomaan ja rakentamaan!

Niin seisoo nyt risti keskellä raastetun ihmiskunnan. Sen valaisevassa valossa katsellen i h m i n e n korkeimman arvon saa. — Mitä suutarista, mitä kreivistä, kenraalista?! Ne olivat varjoja vain! Mutta i h m i n e n, joka rakastaa, joka totuuteen uskoo, joka raataa, rakentaa; hän vuorostaan on luoja ihmiskunnan.

Tämä ihmeellinen valo laajenee, nousee, syvenee. Vaikka minä toisinaan tunnen kurkussani kouristusta — karmallisista syistä —, vaikka tunnen tulen lieskojen puristusta kyljissäni, tunnen aseitten iskuja ja pyssyjen tärähdystä ruumiissani ja sydämessäni — toisin ajoin —, vieläpä myrkyn hyytävää vaikutusta, niin minä en antaudu sen valtaan, vaan kannan sitä tietoisena karmanani, ristinäni, syntinäni, mieli tahtoperäisesti kohotettuna ihmisyyden luovaan uhriin. Näin minä toimivana ja luovana minäoliona vaellan valoisan ja aina säteilevän ihmisyyden vyöhykkeessä, vaikka ruumiissani kannankin tuskaa, kouristusta, ruttoa, vaivaa. Minulla on tietoinen tilaisuus tyhjentää sitä pahaa, sitä syntiä, jota itse olen ollut aiheuttamassa. Nim. silloin, kun minäkin — onnen eli autuuden nimessä! — ruhjoskelin »vääräoppisten» peukaloita, kaatelin kiehuvaa tinaa heidän kurkkuunsa, polttelin heitä roviolla, surmasin heitä sodissa, vaaniskelin heitä hyveissä, toisinaan paheissa, j.n.e.

J o h a n n e s K o t i p e l t o
(J. R. H.)
1927: 112—114

MURHE- JA RIEMUNÄYTELMÄ

Kysyn joskus itseltäin: miksi elän? Ja vastaan kuin leikilläin: mua elämä sinään miellyttää.

Mutta leikki muuttuu vakavaksi, ja mun täytyy lisätä näin: ja ellei elämä niin miellyttäisikään, on velvollisuus täytettävänäin.

— Niinkö?

Kun kulunut on pieni aika, ja tulkitsen tunteitain, jo lisään: ja minkäpä tälle voi!

— Elät siis välttämättömyyden pakosta?

Niin, lie totta tuo, tai: kuka ties...

Onko siis elämä pakkoa? Orjinako planeetat kiertävät radoillansa, toimittaen vuotuiset tehtävänsä, tuottaen pakolliset antimet herrallensa?

Ei niin. Olkoon, että elämän syvin salaisuus on välttämättömyys — täytyy meidän oman järkemme auttamiseksi löytää asialle toinen nimi.

— Entä rakkaus?

Miksi ei. Se sopii: rakkauden yltäkylläisessä välttämättömyydessä auringot ja planeetat kiertävät radoillaan, ja heidän työnsä on alkuaan luomisen riemua.

— Alkuaan?

Rakkaus ylitsevuotavaisuudessaan on se liikevoima, joka panee ihmisetkin kiertämään elämän kehällä.

— Niinkö?

Mutta huristaessamme elämän suurella kehällä, sen suuressa karusellissa, emme ole rakkaudestamme tietoisia muuten, kuin että me kiinnymme ohikiitäviin ilmiöihin — emme osaa kiintyä ikuisiin —, ja antaudumme.

Tämä tapahtui rakkauden vapaudessa. Mutta se tuotti velvollisuudet.

Silloin tuli rakkautemme koetukselle. Jos rakkautemme oli heikko, me vaikeroimme, jos se oli riittävä, me yritimme.

Ja niin rakkaus johti kiintymyksen, antaumuksen ja velvollisuuden kautta — rahaan.

Me saimme rahaa. Paljon, yli tarpeen. Ja rahan hengettäret saapuivat luoksemme ja kysyivät: mitä nyt? Mitä tarkoitusta varten? —

Me olimme neuvottomia. Silloin pulpahtivat Luonnottaret kehän toiselta kohdalta. He olivat Ilottaret. Hei, he sanoivat, iloitkaamme!

Meillä oli rahaa, ja — huomaamatta rakkausvelvoituksen ääntä — me iloitsimme.

Me kyllästyimme. Jo pulmahtivat vieläkin viehkeämmät, kiehtovammat Leijattaret: hei nauttikaamme?

He olivat Nautinnottaret. Me nautimme. Me väsyimme. He väsyivät myös. He sanoivat meille: kantakaa meitä, ottakaa meitä syliinne!

Me tottelimme taas. Me otimme heidät syliimme. Me kannoimme heitä.

Niin oli metallin toinen puoli kääntynyt. Meille luvattiin paljon; meitä kannettiin käsillä; meitä vietiin kuin tuulessa. Nyt tuli meistä kantajia. Ja heidän painonsa lisääntyi yhä. Niin, he olivat peräti raskaita kantaa.

Me tuskastuimme. Me opimme nimittämään heitä pahoiksi. Kuulkaa: te olette pahoja! Te olette Pahattaria!

Niin, ja sitten he muuttuivat paheiksi; he olivat nimeltään Paheita. Ja he olivat ylen raskaita kantaa.

Me vaikersimme Paheiden raskaan painon alla. Me olisimme tahtoneet vapautua, heittää heidät menemään, mutta me emme voineet. He olivat särpänneet meidän voimamme, ja he yhä särpäsivät sen.

Ja me jälleen vaikersimme. Mutta he nauroivat. Ja me suutuimme. Kun he edelleen nauroivat, tuntui se meistä liian ärsyttävältä. Me kuohahdimme — ja me olimme veriin tahrattuina.

Oli kostonkin maljasta maistettu.

Kävimme kalmaakin kalpeammiksi.

Oli viikko näin murheissa murheiltu — taas asteli joukko hengetärten, Hyvettärien. He tervehtivät apuansa tarjoellen, he haastoilivat: hei, jo Pahattaret päälleen paiskatkaa!

Syntyipä ankara kamppailu, ja meitä Hyvettäret auttoivat.

Mutta lahja taas lahjasta vaadittiin: kas, Hyvettäriä haukkuivat. Loukatut Hyvettäret puoleemme katsahtivat: ohoi, eikö puolestamme ritarimme kalpa jo soi?!

Ja niin haarniska ja ritarikalpamme soi; se vaati arvoa, hyvitystä Hyvettärille. Te kehno paheitten orjajoukko: seis! ja polvillenne! Jos Hyvetär armossa survaisee jalkasellaan, te maahan painukaa; te ette ole sen arvoiset!

He niskuroivat?!

Mitä nyt?

Taas elämän kehällä aukeni ovi, ja Laittaret astuivat esiin.

Suuri kirja; pyhä hiljaisuus; me neuvottelimme.

Päätös: pois vapaus, ja jos tarvitaan, myös pää.

Selitys, tulkinta: kas, ei päätä oteta ensiksi, mutt' jos pakko päälle käy.

Taas vuoti verta — myös puolesta Hyvettärien.

Sävähdys, moraalinen hämmennys.

Myös jostain kuuluu ääni tää: mutt' viimeinen villitys pahemmaksi ensimmäistä käy.

Niinkö? Onko niin?

Ja Kongressi kokoontuu. Me tilannetta tarkkaan tutkimme, ja meille selvisi asia näin: jos tilanne ei parhain lienekkään, on totuus kuitenkin tää: nyt tilanne on parempi kuin ennen. Siksi kovalla kouralla jatkettakoon, ja voitto on varma huomista ennen.

Kovalla kouralla?...

Ah, veljemme luoti kaas.

Se tapaturma vain, me selitämme taas.

Mutt' emme ole varmoja aivan.

Kongressi uus. Me arkaillen tiedustamme: ovatkohan nyt asiat oikein päin?

Päätös on oiva, ensluokkainen; se on jalo, epäitsekäs, persoonaton: myös Hyveelle uhri suo. Jos veljesi kaatui kera syyllisen, luodista harhan, hän ansion saa: hän uhri on Aatteen ja Hyveen, nääs. — Ei hellätä voi, ei ollenkaan, ei sinnepäinkään!

Jo sattui taas, jo luoti kaas; se vei multa lähinnä parhaan.

En kutsu Kokousta koolle enää. En rohkene. Yksiksein vain mietin... Ei, en mieti ollenkaan; kas: en ymmärrä mitään.

Minä lysähdän läjään... Ja vaikerran... Olen murtunut mies... Sanon itsellein: olen murtunut mies.

Oli päättynyt ensimmäinen kierros elämän suurella kehällä.

Se päättyi murhenäytelmään.

Se lupasi niin paljon. Ja se antoi myös. Nääs: sekä Paheet että Hyveet vieressämme kylpeilivät.

Kummatkin...

Mutta kas: kun lysähtänyt olin, oli myös elämäni Kannel valmis.

Mä murehiani soittelin, kaihojani kaiuttelin.

Tuli niin Soitto suruista tehdyksi, tuli Laulu murehista muovaelluksi.

Oli Taide syntynyt.

Se oli ensimmäisen suuren kierroksen kaikkien lupauksien myönteinen täyttymys.

Se oli elämän suuren tragedian positiivinen tulos.

Saatuamme näin murhenäytelmämme luoduksi — ja kirjoitetuksi — ja esitetyksi —, kutsuu elämä ihmistä toiselle kierrokselle.

Mitkä tämän toisen kierroksen kokemukset ovat, emme tiedä.

Mutta tulos on meille ilmoitettu: se on oleva huvinäytelmä.

Nääs: niin on jo Sokrateen aikomus ollut.

— Huvinäytelmä? Ymmärränkö sen?

En, en ymmärrä. En osaa luoda; en kirjoittaa; en esittää; en lausua; en sanella.

Murhenäytelmään voin saada todellisuuden tuntua, mutta yrittäessäni huvinäytelmää, sukeutuu siitä vain vallaton pila, mielivaltainen ilveily — kukaties.

Meidän epäonnistuneet yrityksemme ovat pilanneet tuon arvokkaan nimen. Ottakaamme uusi nimi; kas näin: Riemunäytelmä on hänen nimensä oleva.

Me aavistamme: siinä on oleva todellisuuden täyttä tuntua, siinä on oleva itsensä voittamisen iloa; uhrautumisen syvyyttä; on oleva luovien Nerotarten säteilyä, laulavain Runotarten välkettä, on oleva luomisen suurta riemua, rakkauden voimakasta värähtelyä.

Sen lähtökohta on totuuden tajuamisen valta. Kellä on tämä valta, hänellä on valta kieltäytyä aiheuttamasta toista murhenäytelmää. Samoin valta kieltäytyä luomasta irrallista ilveilyä. Siksi hän lähtee luomaan riemunäytelmää.

Hän etsii ja löytää Viisaan, Mestarin. Ja hän työssään riemuitsee Hänen läsnäolostaan.

Viisas neuvoo: rakasta rakkautta itseään! Rakasta itseään Rakkautta, elämän Keskusta, Kristusta, Jumalaa; sen löydät Itsestä vaan.

Tämä on ensimmäinen asia.

Älä siis kiinny rahaan: alista se, uhraa se; riemullisesti. Älä liioin alistu Pahattariin, äläkä taivu Hyvettärien orjaksi, Laittarien käskyläiseksi — jos toisen kierroksen kulkija olla tahdot. Vain Rakkaus itse on rakastamisen arvoinen.

Ja toinen asia: rakkauden näkyvä ilmaus on Ihminen. Ihmistä rakasta. Mutta kuule tää:

eroita aina ihminen ja hänen ruumiinsa. Älä kiinny hänen ruumiiseensa. Älä liioin orjistu hänen hyveisiinsä, älä taivu hänen paheisiinsa. Sillä jos näin tekisit, muuttuisi molempien elämä jälleen murhenäytelmäksi, entistä vaikeammaksi. Ja se ei ole tarpeellista. Sillä toinen näytelmä on oleva riemunäytelmä. Se on oleva riemunäytelmä niin elämässä kuin taiteessakin.

— Jaa että mikä on oleva kolmas kierros?

Kas: se on jumalien salattu Mysterio. Ja siitä ei voi puhua.

Mutta hiljaa sanomme vain: jokainen ihminen on salatussa sisimmässään osallinen jumalien salatussa Mysteriossa.

J. R. Hannula
1927: 130—134

MATKAN VARRELTA

Me olemme taas matkustelleet kautta rantain. Ja sillä välillä oli täällä pistäytynyt hyvin arvoisa piispa Wedgwood. Emmekä me siis olleet tilaisuudessa häntä haastattamaan. Mutta sen tekivät toiset. Ja siinä haastellessa näyttää käyneen yksi asia kuin itsestään selväksi. Asia on tämä: Jos alettaisiin seurata Vuorisaarnan ohjeita, niin yhteiskunta menisi kahdessa viikossa murskaksi.

Tässä pääasiassa tunnuttiin olevan jokseenkin yksimielisiä. Jotkut kyllä arvelivat, tai olivat vakuutettujakin, että murskautumisen jälkeen nousisi uusi, parempi yhteiskunta. Mutta — koska ei voida olla varmoja, kuka meistä tuon murskautumisen jälkeen olisi tilaisuudessa jatkamaan edes olemassaoloaan tuossa paremmassa yhteiskunnassa — tämä ei mitään erikoista ihastusta aikaansaanut. Arvellaan nähtävästi, että parempi on elämämme tässä nykyisessäkin yhteiskunnassa, kuin ei missään.

Tämän kaiken johdosta me istuimme ja ajattelimme, että ollapa se vanha suutari taas tässä sivullamme, niin totisesti me hiukan pakisisimme. Ja pelkästä innostuksesta me hiukan huikkasimme.

Mutta huikattuamme me muistimme, että suutarin pysyvä osoite on jossain Beeringin salmen rannalla. Ja niin me kirjoitimme mahdollisimman seikkaperäisen esityksen asiasta, pistimme sen ilman välikäsiä postiin — sillä välikädet voivat joskus vaikka tuhota meidän kirjeemme — ja arvelimme, että kirjeemme kyllä aikanaan saapuu perille.

Niin siinä sitten kävi, että vastaus tuli — myöskin ilman välikäsiä —, ja se oli tällainen:

»Rakas Johannes. Sinä näytät edelleenkin olevan hätäilemiselle altis. Muistutan siis aluksi: hätäilemisellä emme mitään aikaansaa, vaan sensijaan työllä. Me uskomme työn mahtiin. Koko järjestynyt ja järjestyvä kaikkeus on työn aikaansaannos. Sen aikaansaaja on kosmillinen tahto. Tämä tahto pukeutuu kosmilliseen rakkauteen ja vaikuttaa siinä. Nämä näin yhtyneet tahto ja rakkaus ilmenevät kosmillisena järkenä, rytminä. Ja niin kosmillinen tahto etenee rakkauden järjellistä rytmiä aiheuttavana ja ylläpitävänä aaltona läpi maailman kaikkeuden.

»Mutta nyt on huomattava eräs tärkeä seikka: kaiku. Maailman kosmillinen kaiku kulkee myös aaltona, tai paremminkin aallon varjovärähtelynä, vastakkaiseen suuntaan. Sen aiheuttaa äitiaine, tai pikemminkin liikkeelle joutunut mutta järjestymätön materia.

»Näinollen häiritsevä kaiku häviää sikäli, mikäli aine yhtämittaisen työn kautta ennättää järjestyä sopusointuiseen rytmiin, yhdeksi kosmillisen tahdon kanssa. Sellaisia olotiloja ja maailmoja, joissa tämä ryhmittyminen jo on ennättänyt tapahtua, nimitetään taivaiksi; joissa aina tapahtuu kosmillinen tahto, Jumalan tahto.

»Mutta nytpä meidän ihmiskuntamme fyysillisen tason elämä kulkee vielä tuon kosmillisen kaiun vastakkaisella värähtelyaallolla, joten meidän kuunteleva korvamme ja tähystelevä silmämme on suunnattu vastakkaiselle avaruuden rannalle. Ja että me siis oppisimme kuuntelemaan alkuperäistä ääntä, täytyy meidän jotenkin osata kieltäytyä kuuntelemasta tuota vastakkaista kaikua — joka monen muunnoksisena risteilee ja pauhaa ajan aaltoina.

»Jos näin suuntaamme huomioimistamme, saatamme me vähitellen oppia kuuntelemaan taivaitten toimivaa, luovaa, työtätekevää rytmillistä ääntä.

»Tämän taidon opittuamme teemme seuraavan huomion: tuo sama taivainen rytmi kuuluu ja puhuu Vuorisaarnassa...

»Veljeni, nyt en kirjoita tämän pidemmälle. Mutta minä kehoittaisin Sinua jatkamaan kuuntelu- ja tähystelyharjoituksiasi. Ne ovat välttämättömät. Tee sitten itse johtopäätöksiä. Ja — kerro veljille terveisiä. Ahasverus».

Rakas Ahasverus. Kylläpä olet syvästi oppinut, viisas ja valistunut!

Mutta miksikä lopetit kirjeesi melkeinpä kuin kesken? Ah, anteeksi! Miksi ryhdyinkin heti viisauttasi mestaroimaan?!

Oikein. Minä kuuntelen ja teen johtopäätöksiä, niinkuin neuvot. Minä kysyn itseltäni: mikä on syynä, että yhteiskunnat murskautuvat? Miksi Atlantis tuhoutui? Miksi musertui laaja tsaarien valtakunta? Miksi sortui mahtava Saksan keisarikunta? Miksi hävisi juutalaisten »jumalallinen» valtakunta Palestiinassa? Miksi yhteiskunnat sortuvat, yksi toisensa jälkeen? — Onko se siksi, että ne kaksi viikkoa sitä ennen olivat ruvenneet noudattamaan Vuorisaarnan ohjeita?

Viisaus hoi! Ahasverus hoi!

Jaa että mitä? — kuuluu kaukaiselta Beeringin salmelta.

Sitä vaan, että sitäkö varten ne yhteiskunnat romahtelevat, että ne ovat sitä ennen, ehkäpä

kaksi viikkoa ennen, päättäneet ryhtyä noudattamaan Vuorisaarnan ohjeita?...

Ei kuulu enää mitään Beeringistä päin.

Me tulemme tästä siihen johtopäätökseen, että meidän on jatkettava — sormiharjoituksia, olimme vähällä sanoa.

Kun sitten tarkkaan tutkimme kaikkien murskaantuneiden valtakuntien ja yhteiskuntien historiaa, niin teemme sen odottamattoman huomion, ettei yhdessäkään ainoassa romahtaneessa valtakunnassa tai yhteiskunnassa ole kaksi viikkoa ennen, tai ei ollenkaan ennen romahdusta, päätetty ruveta, vielä vähemmän ruvettu seuraamaan Vuorisaarnan ohjeita!

Tämä historialliseen tutkimukseen perustuva huomio on tavallaan yllättävä. Sillä mistä ihmeestä on voitu tulla siihen »selväjärkiseen» johtopäätökseen, että »jos ruvetaan seuraamaan Vuorisaarnan ohjeita, niin yhteiskunta menee kahdessa viikossa murskaksi»?

Ei, rakas Teofilus, tuo on ihan kerrassaan perusteeton ja mielivaltainen otaksuma. Historiallisten tosiasioiden perusteella täytyy sanoa ihan päinvastoin: kaikki sortuneet yhteiskunnat ovat sortuneet sentähden, ettei niissä ole ruvettu Vuorisaarnan ohjeita seuraamaan.

Tämä on aivan luonnollista, koska yhteiskunnat täten tulevat rakennetuiksi sen äänen varaan, joka kaikuna pauhaa. Sillä kaiku on siitä ominainen, että se edellyttää vastustusta, n.s. kaikupohjaa. Jos vastustus jostain syystä poistuu, silloin ei kaikua synny ollenkaan. Ja kun yhteiskunnat yhä rakennetaan kaiulle, niin ne luonnollisesti sortuvat heti, kun kaiun muodostumiselle välttämätön vastus on hetkeksikään — tai »kahdeksi viikoksi» — poistunut.

Mutta entä jos ruvettaisi rakentamaan Vuorisaarnan, tuon lihaksi tulleen kosmillisen sanan, tuon luovan kosmillisen järjen sanelemien neuvojen, äänien ja värähtelyjen mukaan? Menisikö yhteiskunta kuitenkin ensin murskaksi, ja vasta murskautumisen jälkeen syntyisi uusi, parempi yhteiskunta?

Erehdys. Kerrassaan erehdys. Sillä jos ruvetaan seuraamaan Vuorisaarnan ohjeita, silloin päinvastoin vältetään musertuminen, ja yhteiskunta alkaa vähitellen uudestisyntyä sisästä päin. Se alkaa suoraa päätä, ilman romahdusta, järjestäytyä kauniimmaksi ja paremmaksi.

Ei siis mitään romahdusta, ei alussa eikä lopussa? Niinkö?

Juuri niin. Kun vaan aletaan Vuorisaarnan ohjeita noudattaa, silloin romahdukset keskeytyvät, ja uudelleen järjestäytyminen alkaa suoralta kädeltä.

Ja nyt, rakas Teofilus, jätän minä taas puolestani tämän kaiken Sinun harkittavaksesi. Jatka puolestasi kuunteluharjoituksia sinäkin, ja tee johtopäätelmiä. Jos ikävä tulee, tai paha pulma, niin voit kuulostella minua jostain Näsijärven seuduilta. Tai Päijänteen ylängöiltä. Sillä aiomme kultakalan kutuaikana toimittaa tutkimuksia näissä hyötypohjaisissa järvissä. Mahdollisesti myös Viipurin lahdessa. Sillä otaksumme, että Saimaan kanavan vesi on siinä tarjonnut mahdollisuuden joillekin uusille muunnoksille.

Varmemmaksi vakuudeksi:

Johannes Kotipelto
(J. R. H.)

1927: 139—142

HIERARKISUUS, VÄLTTÄMÄTTÖMYYS JA VAPAUS

Mestari on opettanut meitä ajattelemaan ja rukoilemaan: Tulkoon sinun valtakuntasi, niinkuin taivaissa niin maankin päällä.

Taivaissa, hengen maailmoissa, Kristuksen veljeskunnassa, toteutuu elämä sopusointuisena, hierarkisena.

Tämä ei kuitenkaan tapahdu mekaanisesti, vaan jokaisen olennon elävänä elämänä.

Voimme koettaa ymmärtää tätä ajatellessamme kahta elävää inspiratiota: ole itsenäinen, elä ykseydessä. Taivasten maailmoissa soi aina nämä kaksi säveltä. Ensimmäinen: ole itsenäinen, toimi omalla vastuullasi. Toinen: elä ja toimi elämän suuressa ykseydessä, jossa kaikki on yhtä.

Ensimmäinen näistä ilmenee elämän suurena välttämättömyytenä, toinen vapautena. Jos ken on osannut käytännöllisessä elämässä yhdistää nämä molemmat, niin etteivät ne enää ole kaksi, vaan yksi, silloin hän on astunut sisälle hengen maailman hierarkiseen elämään.

Me ihmiset olemme kyllä sisimmässämme mukana taivaan hierarkisessa elämässä, mutta vain kuin mahdollisuutena, uinuvassa tilassa. Maan päällä eläessämme me emme vielä osaa näitä kahta yhdistää, mutta meidän on vähitellen se taito opittava. Nyt vielä emme sitä osaa, ja sentähden muodostuu meissä kuin kaksi minää, alempi ja ylempi, kuolevainen ja ikuinen.

Alempi minä muodostuu siten, että me otamme vain tuon ensimäisen inspiration: ole itsenäinen, toimi omalla vastuullasi, mutta emme osaa ottaa toista: elä ja toimi ykseydessä, kokonaisuutta varten, sitä palvellen.

Näin muodostuu kaksi minää, jotka voivat loitota toisistaan. Ihmisen elämä voi muodostua itsekkääksi. Hän koettaa rakentaa pysyväistä kotia tälle yksipuoliselle perustukselle. Mutta kun sellainen rakennus ei kestä, vaan sortuu, silloin tällöin, niin jää ihminen tavallaan kuin oman asuntonsa raunioille itkemään.

Kun tätä on tapahtunut useita kertoja, monissa toisiaan seuraavissa elämissä, muodostuu raunioitumisen tuntu yhä voimakkaammaksi. Ja kun hän siinä itkee, niinkuin profeetta Jeremia hävitetyn kaupungin raunioilla, saattaa hän juuri silloin joutua herkistettyyn kosketukseen korkeamman minänsä kanssa. Ja se vaikuttaa,

että hän päättää ruveta parempaa elämää elämään.

Mutta kun hänellä ei ole vieläkään tarpeeksi kokemusta, voi käydä, että hänestä sukeutuu kuin Jumalan sotatorvi, joka pauhaa tuomiota syntiselle maailmalle. Hänestä voi tulla hyveellinen, uskonnollinen tyranni. Ensin pikku kotityranni, joka uskonnollisuuden ja hyveen varjolla tyrannisoi kotiväkeään, sitten hyveen ja uskonnon tyranni laajemmassa merkityksessä.

Hän koettaa näin rakentaa toisenlaista kotia, hyveen tai Jumalan valtakuntaa maan päälle.

Mutta hyveellinen tyrannius, uskonnollinen pakkovalta, ei liioin ole sama kuin hierarkisuus, sopusointu, hengen elämä. Ja sentähden luhistuu tämä toinenkin koti, niin ettei siitäkään jää kiveä kiven päälle, jota ei maahan hajoitettaisi.

Tämän toisen raunioitumisen jälkeen, tai sen yhteydessä, voi ihminen paremmin tajuta sen totuuden, että hän on koditon vaeltaja, ettei hänellä ole mihin hän päänsä kallistaa.

Missä on silloin hänen pelastuksensa?

Pelastus sisältyy juuri siihen, että hän yhdistää nuo mainitut kaksi inspiratiota: itsenäisyys ja ykseys. Elämän uhkaava välttämättömyys voitetaan siten, että ihminen vapaasti omistautuu elämän ykseydelle, alkaa itsenäisenä ihmisenä uhrautua ja palvella ja toimia elämän kokonaisuutta varten.

Tällöin ovat välttämättömyys ja vapaus yhtyneet, ja siitä on muodostunut hierarkinen elämä, taivasten elämä maan päällä.

J. R. Hannula
1927: 183—185

Kirjallisuutta:

— Marttyyrien historiaa, kaksi osaa, joista I osa toisena, täydennettynä painoksena.

I osa sisältää valaisevaa ja voimakasta luettavaa alkuseurakunnan elämästä Rooman vallan aikana. Muutamat kertomukset ovat erikoisia. Sellainen on m.m. »Perpetuan ja Felicitaksen marttyyrio». Omalla tavallaan myös »Apolloniuksen marttyyrio», jossa hillitty oppinut roomalainen on asettunut Kristuksen seuraajaksi.

Ensi osa päättyy, tekisi mieli sanoa surulliseen, ennustuksen luontoiseen kirjoitukseen: »Cyprianuksen kehoitus marttyyriuteen». Cyprianus koettaa rohkaista vankilassa viruvia, kuolemaansa odottavia marttyyreja m.m. tällaisilla otteilla raamatusta: »Jos sinun veljesi, äitisi poika, tai poikasi tai tyttäresi tai vaimo, joka on sylissäsi, tai ystäväsi, joka on sinulle kuin oma sielusi, salaa houkuttelee sinua ja sanoisi: 'Käykäämme palvelemaan muita jumalia', niin älä noudata hänen mieltään äläkä kuuntele häntä; älä sääli äläkä armahda häntä äläkä salaa hänen rikostaan, vaan tapa hänet: oma kätesi kohotkoon ensimäisenä häntä vastaan, ja sitten koko kansan käsi. Kivitä hänet kuoliaaksi, sillä hän koetti vietellä sinut luopumaan Herrasta, sinun Jumalastasi». J.n.e.

On niinkuin kohtalon ivaa mennä siteeraamaan tuollaisia määräyksiä rohkaisuksi marttyyreille. Sillä roomalaisethan nimenomaan noudattavat tuota julmaa määräystä: he ovat ryhtyneet »omin käsin tappamaan» kaikki, jotka ovat luopuneet oman kansan »Herrasta Jumalasta», ovat ryhtyneet vieraan kansan jumalia palvelemaan.

Mutta niinpä tämä »Cyprianuksen kehoitus marttyyriuteen» onkin kuin itsetiedoton, synkkä ennustus sen »kristuksen kirkon» toiminnasta, josta II osassa saamme seurata. Sillä jos Kristuksen seuraajat olivat vaikeassa asemassa Rooman vallan aikana, niin yhtä veristetyksi muodostuu heidän polkunsa sitten, kun muodostuu n.s. Kristuksen kirkko, ottaen vuorostaan vallan ja johdon käsiinsä; »kristuksen kirkko» on toiminut täydellisesti tuon julman vanhatestamentillisen määräyksen mukaan, jonka Cyprianus »kehoituksessaan» siteeraa. Marttyyrejä tehdessään ja julmuuksia keksiessään ei »kristuksen kirkko» suinkaan jää roomalaista edeltäjäänsä heikommaksi. Ja vaikka johtavat kirkot myöhempänä aikana ovat menettäneet maallisen valtansa, niin etteivät ne enää voi olla suoranaisesti »marttyyrejä tekemässä», niin ovat ne sensijaan verrattomalla plebejimäisyydellä alistuneet maallisten valtojen toimeenpanemiin sotiin, ihmisten joukkosurmaan. Niin että se alkukristillinen seurakunta, joka itse alistuu kulkemaan Vuorisaarnan Mestarin neuvoissa, se on edelleenkin peräti vaikeassa asemassa; oman verensä menettämisen uhalla he nytkin saavat Mestarinsa käskyjä seurata. Ja jos »Marttyyrien historia» voisi meissä herättää sitä nöyrää ja kestävää sankarimieltä, jota Kristuksen marttyyrius edellyttää, niin hyvä olisi.

Mutta juuri tässä suhteessa itse »Marttyyrien historian» kokoonpano on virheellinen. Sillä ensiksikin itse Jeesus Kristus, tuo ensimäinen ja todellinen marttyyri, on jätetty pois omien seuraajainsa luettelosta. Miksi? Miksi Hänet on näin eristetty omista seuraajistaan?

Ehkä siksi, että oli helpompi tehdä toinen virhe: ottaa luetteloon sellaisia, joille ei marttyyrius kuulu. Niinkuin esim. n.s. Suomen apostoli, piispa Henrik. Hänhän oli itse käytännöllisesti luopunut Vuorisaarnan Mestarista, oli itse tarttunut aseisiin, oli Kupittaalle tultuaan itse ruvennut tekemään marttyyreitä, menettäen siten kaiken oikeuden Kristuksen marttyyriuteen. Joskin hän sai surmansa Lallin kädestä — Lallin, joka urhoollisesti seurasi Jehovan käskyä: »Tapa hänet, oma kätesi kohotkoon ensimäisenä häntä vastaan», häntä, joka on koettanut houkutella sinua muita jumalia palvelemaan, — niin sai piispa Henrik vain omalla mittaamallaan mitalla. Kristuksen marttyyriuden kruunu kuuluu vain niille, jotka itse pysyvät Vuorisaarnan käskyissä, eivät houkuteltuina eivätkä pakoitettuinakaan luovu niistä, ja vallanpitäjät heidät sitten tappavat. Niinkuin esim. alkuperäiset valdonilaiset tekivät, kieltäytyen tekemästä valaa, kieltäytyen menemästä sotaan, ja jotka sentähden tulivat marttyyreiksi.

Näillä huomautuksilla voimme olla kiitollisia »Marttyyrien historian» toimittajalle Jalmari Kauppalalle ja kustantajalle, Werner Söderströmille.

J. R. H.
1927: 206—208

PANTEISMI

I

Panteismi yleensä

Koska ajat ovat tärkeät — niinkuin ne aina ovat — olemme koettaneet asettua hengessämme yhteyteen Suomen suvun suurien kantaisien, sanokaamme henkisten kantaisien kanssa. Tunnustelemme tapaavamme sielumme pyhässä lehdossa Vanhan Väinämöisen, Seppo Ilmarisen ja Lieto Lemminkäisen. Itse vanha Väinämöinen, tietäjä iänikuinen, on asettunut johtavalle korokkeelle, joka koroke on hänen henkinen työnsä. Samoin ovat seppo Ilmarinen, takoja iänikuinen, kuin myös lieto Lemminkäinen, kumpikin niinikään oman henkisen työnsä korokkeella. Vielä Suomen heimojen jaloimmat valiojoukot, itsekukin myös sillä korokkeella, minkä heidän tekemänsä henkinen työ luo ja muodostaa. Pyhässä lehdossa on jokaisen koroke hänen henkinen työnsä ihmiskunnan hyväksi.

Nyt me olemme hiljaa — niinkuin pyhässä lehdossa aina tulee olla — ja kuulemme vanhan Väinämön äänen sanovan näin:

— Muistammehan Leo Tolstoin ennen maailmansotaa lausuman ennustuksen: »Vuoden 1925 jälkeen... lasketaan panteismin temppelin perustuskivi». Ajattelen näinollen sopivaksi, että kansamme urhoisat pojat ja ihanat, kaunosieluiset tyttäret, että me kaikin yhdessä koettaisimme perehtyä panteistiseen elämänkäsitykseen. — Vai mitä ajattelet ja sanot, veli seppo Ilmarinen?

Ilmarinen: Olet lausunut minunkin aatokseni, veli Väinämö.

Väinämöinen: Ja koska olet taitava takoja, veli Ilmarinen, seppo iänikuinen, niin taopa tästä nyt oiva tiedon ja hengen työkalu! Vai mitä arvelet sinä, veli lieto Lemminkäinen?

Lemminkäinen: Yhdyn veli Ilmariseen. Sillä totta on, että inehmon lapsi, maammon poika, hän joutuu yhtenään, sekä filosofiassa että lempeimmän ja tulisimman rakkauden velvoituksessa koskettamaan vaikeata kysymystä, hyvän ja pahan kysymystä; jossa kahden asian eroittaminen, tai eroittamatta jättäminen, on vaikea tehtävä.

Ilmarinen: Totta on. Ja juuri tämä hyvän ja pahan jatkuva havaitseminen on aiheuttanut n.s. dualismin, dualistisen filosofian ja dualistis-uskonnollisen mietiskelyn. Kiitos sinulle, veli Lemminkäinen, kun autoit minut heti oikeaan alkuun! Ja koska minun tehtäväkseni on tullut tämän asian pohjustaminen, niin aloitanpa nyt vakavin mielin. Ja sinä, veli Väinämö, jos huomaat minun iskevän harhaan, niin sanopa sana aikanaan!

Väinämöinen: Veli seppo Ilmarinen, toivomuksesi otettakoon huomioon!

Ilmarinen: Luulenpa vaan, että minun nyt on jatkettava tähän tapaan: dualismin takana on elämän suuri ykseys, joka havainto puolestaan synnyttää n.s. monismin, monoteistisen filosofian, monoteistisen uskonnollisen mietiskelyn.

Nämä kummatkin näkökannat, dualistinen ja monoteistinen, ne ovat historian kuluessa ihmisten mieliä askarruttaneet. Ihmiset ovat näitä, näennäisesti vastakkaisia ongelmia jonkunverran pohtineet. Kiivasluontoiset ovat asettuneet jommankumman puolelle, toisiansa vastaan, aikomuksessa tuhota toisen. Kyvykkäät ovat koettaneet molempia ymmärtää, aikomuksessa oppia molempia suvaitsemaan. Nerokkaat ovat koettaneet päästä molempien ytimeen, niiden myönteiseen totuuteen, sulattaakseen ne omaan elämänymmärrykseensä.

Tästä eriasteisesta suhtautumistavasta on johtunut, että mitä kiivaampia ihmiset ykspäisyydessään ovat olleet, sitä umpiperäisemmäksi heidän harrastuksensa on muodostunut. Ollessaan sitävastoin hiukan joustavampia, havaintokykyisempiä, ovat he kummatkin, niin dualisti kuin monistikin, saattaneet joutua erääseen kolmanteen, jota nimitetään polyteismiksi, monijumalaisuudeksi.

Jos nim. dualisti on joustava ja havaintokykyinen, joutuu ja myöntää hän tekevänsä sen huomion, että sekä paha että hyvä ilmenevät ja vaikuttavat monissa eri asteissa. Vaikka paha perusolemukseltaan olisikin yhtä, niin kuitenkaan ei paha esiinny vain yhtenä, kokonaisena, vaan monena, monissa asteissa, joita hyvinkin käy luokitteleminen suuremmaksi pahaksi ja pienemmäksi pahaksi.

Saman huomion dualisti tekee hyvänkin suhteen. Hänen on lopuksi myönnettävä, ettei hyväkään ilmene vain yhtenä, kokonaisena, vaan esiintyy sekin monena, joita myös käy nimittäminen suuremmaksi hyväksi ja pienemmäksi hyväksi.

Tästä johtuu, että niinkuin ihminen ensin huomasi elämän kaksinaisuuden, hyvän ja pahan, joutuen tämän havaintonsa mukaisesti omaksumaan dualistisen maailmankatsomuksen, niin huomattuaan nyt yhtä selvästi, että vielä nämäkin molemmat, hyvä ja paha, esiintyvät monikkona, että on »pahempaa» pahaa ja »parempaa» pahaa, että samoin on »hyvempää» hyvää ja »huonompaa» hyvää, joutuu hän nyt tämän havaintonsa vuoksi omaksumaan polyteistisen maailmankatsomuksen.

Mutta sama muokkaantuminen saattaa monistissakin tapahtua. Vaikka hän aluksi oli asettunut sen ymmärtämyksensä kannalle, että kaiken takana on vain yksi Jumala, yksi Elämä, niin hän ei sittemmin voi ummistaa silmiään siltä havainnoltaan, että tämä yksi ilmenee moninaisuutena. Eikä moninaisuus ilmene vain tässä ulkonaisessa, aistittavassa maailmassa, vaan myöskin sisäisessä, näkymättömässä elämässä; sekin osoittautuu olevansa moninaisia voimia ja mahteja. Sentähden on hänenkin nyt — ollen joustava ja havaintokykyinen ihminen — pakko asettua polyteistisen maailmankatsomuksen kannalle.

— Mutta mitenkä nyt? kuuluu Joukahai-

sen tuttu ääni. Emmekö tällä menolla ajaudu ojasta allikkoon? Sillä jos kaikki nämä, nim. monismi, dualismi ja polyteismi ovat tosia, niin seuraisi johdonmukaisella välttämättömyydellä, että meidän pitäisi olla samalla kertaa näitä kaikkia? Näinollen on minun jyrkästi huomautettava, että kyllä tietomiehellä täytyy olla ennen kaikkea terve filosofinen kritiikki. Sen kokemuksen olen minä saanut elämässä kalliisti maksaa. Ja nythän sanoo terve järki suoraa päätä, että jos minä kuvittelen olevani samalla kertaa monisti, dualisti ja polyteisti, niin — ei tule mitään, ei käy laatuun!

— Ei mitenkään! säestää Ukko utra uunin päältä.

Ilmarinen: No mitenkä sitten?

— On valittava polyteismi! huomauttaa Ilmarisen Emäntä. Sillä polyteismi on korkein totuus. Sen on elämän kokemus minulle opettanut.

— Eipäs! ärjäsee Pohjolan Emäntä. Sillä käytännöllinen totuus on, että pahan ja hyvän välillä on ikuinen taistelu. Ja se joka taistelee, hän elää, josko hän voittaa tai häviää. Sentähden dualismi on valittava.

— Hirmuinen erehdys! jyräyttää Kullervo. Sillä kieltämätön totuus on, että kaiken takana on yksi Jumala, ja moninainen elämä, niin hyvä kuin paha, on Hänen ilmauksensa. Sentähden monoteismi on valittava. Se on elämän välttämättömyys. Ja kaikki jotka koroittavat itsensä tätä välttämättömyyttä vastaan, ne armotta murskautuvat.

Lemminkäinen: Veli seppo Ilmarinen, puhu! Sillä alanpa tuntea ruumiini liitoksissa vanhat arvet. Sääli äitiä, emoa, haravoidessaan poikaansa Tuonen mustasta joesta. (Onpa kuin liikutuksen kyynel vierähtäisi Lemminkäisen poskelle).

Ilmarinen: Parhaat veljet! Puhe on oleva keskustelua, työtä, taontaa. Mutta jos puhe muuttuu väitelmäksi, voi se kadottaa rakentavan luonteensa ja muuttuu hävittäväksi. Kokemus on opettanut, että sellainen voi muodostua kaikkien sodaksi kaikkia vastaan, aiheuttaen sekasortoa ja tuhoa. Sentähden me olemmekin jo aikoja sitten hyljänneet kiistat ja oppiriidat. Vanhin veljemme Väinämöinen, tietäjä iänikuinen, hän on meille osoittanut luovan sanan ja kesyttävän laulun mahdin. Siksi me Elämän edessä, Jumalan ja maailmankaikkeuden edessä omaksumme toisen kannan: me mietiskelemme, teemme havaintoja, tunnustamme esiintyvien tosiasioiden moninaisuuden, etsien siten yhä syvempää, kirkkaampaa totuutta. Niinpä saatamme tajuta, että elämä on yhdeltä kannalta monismia, ykseyttä, ja me ymmärrämme ja selitämme sen niin, että kaiken takimaisuuden takana on yksi suuri olemassaolo, tajunta tai Jumala tai jumaluus, joka sulkee itseensä kaiken.

Mutta totta on myös, että elämä on omalla tavallaan dualistinen, ja me ymmärrämme ja selitämme sen niin, että elämä ilmenee kahtena, henkenä ja aineena, ja että siinä piilee hyvän ja pahan salaisuus.

Samoin on elämä myös polyteistinen, ja me ymmärrämme ja selitämme sen niin, että ilmentyneessä maailmankaikkeudessa on moninaisia olentoja, jumalia ja ylijumalia, aurinkokuntien ja linnunratajärjestelmien johtajia, on enkeleitä ja ylienkeleitä, on ihmisiä ja yli-ihmisiä.

Lemminkäinen: Veli Ilmarinen: järjen valo alkaa loistaa pajasi ikkunoista. Jatka ja selitä meille, mikä on oleva tulos tästä, tai mikä on oleva yhdistävä rengas?

Ilmarinen: Tulos on oleva, että me voimme asettua aivan toiselle kannalle noihin kolmeen, monismiin, dualismiin ja polyteismiin. Meidän ei ole pakko rajoittaa itseämme ja maailmankatsomustamme siten, että kieltäisimme toiset kaksi ja yhden omaksuisimme, vaan me voimme omaksua sellaisen maailmankatsomuksen, johon sisältyvät kaikki kolme, niin monismi ja dualismi kuin polyteismikin.

— Oo, mutta kykeneekö ihminen sellaiseen?! Eikö hänestä tule epämääräinen olento? tuumaa lennokas, kriitillinen Joukahainen.

Ilmarinen: Kaikki riippuu siitä, tahtooko hän.

— Voi olla. Kaikella kunnioituksella. Mutta mitä me silloin olisimme? Millä nimellä meitä nimitettäisi? se on Kullervon totinen touhu.

Ilmarinen: Pelkkä nimi ei sinään paljoakaan merkitse. Kaikki riippuu nimen sisällöstä ja siitä, ymmärrämmekö mitä nimi merkitsee.

— Siinäpä se! urahtaa Ukko uunilta.

Ilmarinen: Mutta jos tahdomme antaa näin muodostuvalle maailmankatsomukselle, kolmiyhteiselle elämänymmärrykselle jonkun nimen, niin voimme sitä nimittää tuolla vanhalla, kunniakkaalla, Leo Tolstoin ennustamalla nimellä: panteismi.

— Tosiaan! ihastuu Ilmarisen Emäntä. Ja lisää: panteismi ei niinollen ole yksi kilpaileva maailmankatsomus toisten kilpailijain rinnalla, vaan on se niiden syvimmän olemuksen yhtymä. Niinkö?

Ilmarinen: Niin sopii sanoa. Mutta on eräs tärkeä ehto, ennenkuin voimme ymmärtää mitä panteismi on, tai ennenkuin voimme nimittää itseämme panteisteiksi.

— Ja se on? ehättää nuori Joukahainen.

— Ilmarinen: Jos me vaan sanomme esim. että panteismi on kaikkijumalaisuutta, että Jumala on kaikkialla, niin emme vielä ole ollenkaan tarvinneet ymmärtää mitä panteismi on, mitä se elämänymmärryksenä edellyttää tai sisältää.

— Ja mitä siis panteismi elämänymmärryksenä ensinnäkin edellyttää, veli Ilmarinen? tiedustaa Kullervo.

Ilmarinen: Oikeastaan on se jo sanottu, mutta sanon sen vielä. Panteismi omaksuttuna maailmankatsomuksena edellyttää, että olemme ensin, ikäänkuin valmistavana kurssina ymmärtäneet, mitä monismi on, mitä dualismi ja polyteismi on, mihin ne perustuvat, mitä totuuksia ne kukin sisältävät.

Kun tämän kaiken teemme, ja sulatamme ne elämänymmärrykseemme järjellisenä valona ja siveellisenä voimana, saattavat meille avautua mahdollisuudet panteistiseen elämänymmärrykseen.

Kullervo: Voi olla, Veli Ilmarinen. Entä sisällys?

Ilmarinen: Sisällyksestä on sanottava, veli Kullervo, ensiksikin näin: panteismi luonnollisesti sisältää kaiken sen, mitä edellä sa-

noimme noiden kolmen, monismin, dualismin ja polyteismin yhteensä ja erikseen sisältävän.

Mutta tämän lisäksi on panteismin sisällyksestä sanottava seuraavaa: ilmennyt elämä on asteettaisia ja rinnakkaisia ruumiita ja tajuntoja, jossa pienemmät, vähemmän tietoiset tajunnat sisältyvät osasina ja asteettain suuremman, suuremmassa tietoisuudessa ja itsetietoisuudessa elävän tai elävien tajuntojen ruumiiseen.

Kukin tällainen tajunta, vaikka se sisältyy suuremman tajunnan ruumiiseen, saaden siinä suurempaa ja syvempää elämän mahdollisuutta ja suojaa — kunnes kaikki sisältyvät yhteen äärimmäiseen tajuntaan — on oma pieni tai suurempi Jumalansa, omassa pienessä tai suuremmassa maailmassansa. Sillä pieni tai suuri ovat suhteellisia. Jokainen niistä on kehityksen, jälleensyntymisen, syyn- ja seurauksenlain alainen. Kaikki he ovat omissa rajoituksissaan itsenäisiä ja vastuunalaisia olioita.

K u l l e r v o : Veli rakas! Tahtoisitko valaista nyt sanomaasi jollain esimerkillä?

I l m a r i n e n : Koetan sen tehdä.

Ottakaamme pari esimerkkiä, yksi alhaalta päin, toinen ylhäältä.

Alhaalta päin sanomme näin: ihmisen ruumis sisältää suuren määrän s o l u j a, joissa jokaisessa on oma t a j u n t a n s a, solutajunta. Mutta nämä solut ryhmittyvät ryhmiin, pienempiin ja suurempiin. Esim. keuhkosolujen ryhmä, aivosolujen ryhmä, vatsasolujen ryhmä. Näillä ryhmillä, suuremmilla tai pienemmillä, on kullakin oma ryhmätajuntansa. Ne puolestaan yhtyvät eräänlaiseen yleistajuntaan, jonkunlaiseen alitajuntaan. Tämä vuorostaan on eräänlaisen ylitajunnan, sanokaamme päivätajunnan valvonnan alainen.

Tämä oli sanottu panteismin sisältöä valaisevaksi esimerkiksi alhaalta päin.

Ylöspäin mennäksemme alamme ihmisestä päivätajuisena oliona.

Päivätajuntana ihminen on ensiksikin oman, korkeamman Minänsä eli ikuisen, ylemmän tajuntansa suojeluksen alainen. Toiseksi on ihminen myös osasena Mestarin, Kristuksen, Logoksen ruumiissa, näiden tajuntojen vaikutus-, suojelus- ja mahdollisuuspiirissä.

Näin siis kaikki elävät, niinkuin sanotaan, Jumalassa, Kristuksen ruumiissa, jokainen omalla tavallaan, omalla tavallaan tietoisena ja vastuunalaisena.

I l m a r i s e n E m ä n t ä : On siis selvää, ettei panteistinen elämänkäsitys voi olla tunkeileva, kilpaileva, taisteleva.

I l m a r i n e n : Aivan niin, sinä Pohjolan ihana impi! Panteistinen elämänkäsitys on suvaitsevainen, rakentuvaan ymmärtämiseen ja toteuttamiseen pyrkiväinen. Tästä johtuu, että ihminen sulkee itseltään panteistisen elämänkäsityksen niinkauvan, kun hän on ahdasmielinen, suvaitsematon, taisteleva.

Tämän olen sanonut panteismista yleensä. Ja näin takomani työkalun ojennan tässä nyt veli Väinämöiselle. Jos sen kelvottomaksi huomaat, niin työnnetään ahjoon uudelleen.

V ä i n ä m ö i n e n : Veli seppo Ilmarinen, olet hyvin puhunut, taitavasti takonut. Kiitän sinua tästä kalusta!

Panteismi elämänymmärryksenä on kauttaaltaan voittavaa, se on muuttavaa, luovaa, rakentavaa. Panteismi sulkee kaikki itseensä, rakastaa ja tahtoo hyvää — se on panteismin kolminaisuus. Ja sentähden, jotta ihminen voisi olla panteisti, että hän osaisi voitossa sulkea kaikki syliinsä, osaisi rakastaa ja tahtoa hyvää, täytyy hänen aina etsiä, etsiä ja oppia tietämään mitä voittaminen on, mitä paha on, mitä hyvä on, mitä rakkaus ja totuus on.

Sentähden panteisti aina etsii totuutta, Jumalaa, sitä Isää hengessä, joka kaikki suvaitsee, kaikkia rakastaa, kaikille tahtoo hyvää, kaikkia palvelee ja auttaa.

Ja nyt, veljet, on meidän annettava kunnia sille kenelle kunnia kuuluu. Ja silloin me sanomme: teosofinen sanoma, sellaisena kuin H. P. Blavatsky sen esitti, on ollut se valo, se viisaus, joka tekee, joka on tehnyt mahdolliseksi panteismin temppelin perustuskiven laskemisen — sen perustuskiven, sen valon, jonka laskemisesta, jonka tulemisesta ovat sekä Leo Tolstoi että H. P. Blavatsky puhuneet, ennustaneet; jonka ennustuksensa yhteydessä he kumpikin ovat nimenomaan Pohjolasta puhuneet, ovat mongolislaavia, ovat Suomea maininneet.

Nyt siirrymme puhumaan panteismista uskontona. Niinollen, veli Ilmarinen, ole hyvä ja jatka taontaasi!

J. R. H a n n u l a

(Jatk.)

1927: 224—230

MATKAN VARRELTA

Tapaan rakkaan Teofiluksen, joka heti kysyy ja sanoo: kuule, rakas Johannes, mitä sanot Kristuksesta?

— Missä merkityksessä? kysymme me.

— »Mestarit ja polku» kirjan merkityksessä, selittää Teofilus.

— Se on monipuolinen »merkitys», sanomme.

— Olen ollut siinä luulossa — puhuu Teofilus edelleen —, että Jeesus Kristus on tullut kaikkein korkeimmaksi...

— Ja mikä on sinut johdattanut siihen luuloon?

— Teosofiset opiskeluni, Uusi Testamentti...

— Ja nyt?

— »Mestarit ja polku» opettaa, että Jeesus Kristus on kokoonpantu kahdesta mestarista, Jeesuksesta ja Maitrejasta, jotka kumpaisetkin olisivat vihkimyksissään Buddhankin alapuolella.

— Niinpä niin opettaakin.

— »Mestarit ja polku» kirjan Kristus olisi 7:nnessä vihkimyksessä, kun Buddhakin on 8:nnessa, ja Jeesus olisi sitäkin alempana, 6:nnessa.

— Hyvä on, rakas Teofilus, sanomme me. Näen koko olemuksestasi, että asia on sinulle vakava. Kun tapaan isä Ahasveruksen — ehkä suullisesti tai kirjeellisesti —, niin koetanpa puhua asiasta.

Ja niin me matkustimme Raahen kautta Tornioon — joka Haaparannan kanssa hyvin kuvaa Beeringin salmen molempia rantoja —, jossa me kokosimme kaiken ajatuksemme ja aloimme tiedustaa:

»Rakas Ahasverus...»

Mutta me emme ennättäneet tämän pidemmälle, kun Ahasverus katsoo meitä kirkkaasti silmiin yli Tornion joen — nim. entisen joen —, ja sanoo näin:

»Rakas Johannes: lue Joh. 1: 1—3, 14 ja Hebr. 1: 1, 2; 7: 3, 15, 22; 8: 6, 13. Harkitse, rinnastele, seulo, ravistele, ja tee johtopäätöksiä».

Ja sen sanottuaan oli Ahasverus tipotiessään.

Me puolestamme teimme niinkuin käsketty oli. Etenkin rakkaan Teofiluksen tähden, joka oli kiinnittänyt huomiomme mestareihin ja vihkimyksiin.

Vihkimyksistä huomasimme »Mestarit ja polku» kirjassa sanotuksi, että Maailman Herra, tuo Venukselta tullut Sanat Kumaara, on 9:nnessä vihkimyksessä, Gotama Buddha 8:nnessa. Mutta näiden alapuolella on Kristus, joka on 7:nnessä, Jeesuksen ollessa vieläkin aiempana, 6:nnessa.

— Jaa-a, niin näyttää asiat esitetyn, sanomme me.

Sitten me avaamme Uuden Testamentin; etsimme siitä Ahasveruksen mainitsemat kohdat. Ja me luemme:

»Alussa oli Sana, ja Sana oli Jumalan tykönä, ja Sana oli Jumala. Hän oli alussa Jumalan tykönä. Kaikki on saanut syntynsä hänen kauttaan, ja ilman häntä ei ole syntynyt mitään, mikä on syntynyt... Ja Sana tuli lihaksi, ja hän asui meidän keskuudessamme».

Vai niin, sanomme, ja koetamme ajatella huolellisesti — Teofiluksenkin tähden, jota sydämestämme rakastamme. Jeesuksessa Kristuksessa tuli siis lihaksi se Sana, Jumala, jonka kautta k a i k k i o n t e h t y.

Mutta entä Gotama Buddhassa?

Luemme edelleen Ahasveruksen osoituksen mukaan: »Sittenkun Jumala muinoin monin erin ja monin tavoin oli puhunut profeettojen kautta, on hän näinä viimeisinä päivinä puhunut meille Poikansa kautta, jonka hän on pannut kaiken perilliseksi, jonka kautta hän myös maailmat loi».

Silmäilen tätä ja sanon vihdoin näin: nii-in, kaikki olivat p r o f e e t t o j a — Buddhakin, joka on 8:nnessa vihkimyksessä —, jonkinlaisia ennustuksia siitä, mikä viimein Jeesuksessa ilmeni täydellisesti. Hänessä lihaantui maailmoja luova Sana, Poika, tullen kaiken perilliseksi, johtajaksi; jota nyt saivat edelliset — siis Buddhakin — lähteä seuraamaan.

Ja edelleen: »Melkisedek, jolla ei ole isää, ei äitiä, ei sukua, jolla ei ole päiväinsä alkua eikä elämänsä loppua, mutta joka on Jumalan Pojan kaltaiseksi kuvattu... ja tämä käy vielä paljon selvemmäksi, kun toinen, Melkisedekin kaltainen pappi nousee... sikäli on myös se liitto parempi, jonka todistajaksi Jeesus on tullut... mutta nyt hän on saanut niin paljon jalomman viran, niinkuin on paremman liiton välittäjäkin, liiton, joka on paremmille lupauksille perustettu... sanoessaan 'uuden' hän on julistanut ensimäisen liiton vanhentuneeksi; mutta se mikä vanhenee ja on aikansa elänyt, on häviötänsä lähellä».

Tässä olivat Ahasveruksen osoittamat lauseet. Rakas Teofilus, niitä nyt punnitkaamme.

Ja Teofilus alkaa näin: — Entä Melkisedek, tuo ensimäisen ja vanhentuneen ja häviötänsä lähelle joutuneen liiton ylimäinen pappi?... Ei ole isää, ei äitiä, ei päiväinsä alkua... Olihan Buddhallakin päiväinsä alku...

Taas kuuluu Beeringistä päin: »Mutta kuudennesta tunnista alkaen tuli pimeä yli koko maan, ja sitä kesti yhdeksänteen tuntiin asti».

Tämän kuulemme molemmat, ja Teofilus virkkaa: Tuo lausehan on ristiinnaulitsemiskertomuksesta?

— Niinpä vaan, sanon minä. Ja minun pääsäni välähtää ihmeellinen ajatus. Se ajatus on tällainen: tarkoittaisikohan tämä: »kuudennesta vihkimyksestä yhdeksänteen vihkimykseen asti?» Kun olen tätä jonkun aikaa itsekseni ajatellut, sanon Teofilukselle: Mutta kuka oikeastaan on tuo Melkisedek, tuo ensimäisen liiton ylimäinen pappi? Eikö hän ole juuri tuo Venukselta tullut Kumara?

— Tuoko Maailman Herra, joka on yhdeksännessä vihkimyksessä?

— Hän juuri.

— Miksi niin?

— Hänhän on tullut Venukselta, on itse tehnyt ruumiinsa, eetterisen, jossa on yhtämittaa ollut, eikä hänellä siis ole tällä planeetalla isää eikä äitiä.

— Tosiaan.

— Ottakaamme nyt huomioon, että hän on 9:nnessä vihkimyksessä.

— Miksikä?

— Jos Jeesus Kristus on tullut toisen, p a r e m m a n liiton ylimäiseksi papiksi, niin täytyy hänen olla v ä h i n t ä ä n k i n yhtä korkeassa vihkimyksessä kuin Maailman Herra.

— Siis yhdeksännessä?

— Niin, vähintäänkin.

— Tämä on johdonmukaista, ja sellaisenaan erittäin kiintoisa kohta.

— Ja asiaa ratkaisevasti valaiseva. Sillä »Mestarit ja polku» kirjan Kristuksen molemmat puolet — kun se jakaa Kristuksen kahtia — ovat verrattain alhaalla, 7:nnessä ja 6:nnessa vihkimyksessä.

Nyt Teofilus, tuo rakkaamme, aivankuin vaipuu mietteisiinsä. Hän tuumaa. Sitten hän kalpenee, on kuin tuskan kouristama. Ja taas hän vaipuu mietteisiinsä. Hän miettii... miettii... kirkastuu...

— Mitä huomaat, Teofilus? kysymme.

— Olen löytänyt ratkaisun, rakas Johannes.

— Niinkö? Sano se julki!

— Kernaasti. Ratkaisu on tämä: »Mestarit ja polku» puhuu kokonaan toisesta olennosta.

— Sano se vielä kerran! rakas Teofilus.

— On sanottu mitä sanottu.

— Mutta miksi se puhuu toisesta olennosta?

— Miksikö? Yksinkertaisesti siksi, ettei se

tunne Jeesus Kristusta, toisen, entistä paremman liiton ylimmäistä pappia.

Jäämme taas mietteisiimme. Mutta silloin kuuluu Beeringistä päin, selvään ja kirkkaasti: »Kunnia myös Manulle, Boodhisattvalle ja Mahatshoohanille!»

— Mitä? kysymme me, Teofilus ja minä.

— Ja me seisomme siinä hetken sanattomina, äänettöminä.

Mutta sitten kohotan silmäni, näen Teofiluksen kirkkaan katseen ja luen siinä kuin kirjaan painettuna: »Taitanee Ahasverus ajatella tuossa kirjassa tarkoitettua Kristusta maailmansodan yhteydessä». Ja ääneen Teofilus sanoo: »— muistammehan hyvin kuinka s e n Kristuksen kannattajat tekivät Englannin maailmanvallasta »Jumalan suunnitelman», ja kuinka he suorastaan innoittivat taistelemaan liittolaisten riveissä».

— Jumalan suunnitelma? kysyn.

Ja me olemme molemmat vaiti.

Mutta taaspa kuulen Ahasveruksen tutun äänen: »Lue Matt. 5: 48».

Minä luen: »N ä i n o l l e n t u l e t t e v i e l ä t ä y d e l l i s i k s i, n i i n k u i n t e i d ä n t a i v a a l l i n e n I s ä n n e o n t ä y d e l l i n e n».

Taas Teofiluksen katse kirkastuu, ja hän sanoo: siinähän se on Jumalan suunnitelma! Se on i h m i s e n j u m a l a l l i n e n t ä y d e l l i s y y s.

Ja meidän sielussamme tuntuu niin somalta. On kuin apostoli Paavali siellä kuiskaisi: m e i d ä n o n k a s v a m i n e n K r i s t u k s e n v a r r e n m i t a n m u k a a n t ä y d e l l i s i k s i.

— Selvä on — sanoo Teofilus —: Jumalalla on vain yksi suunnitelma, s.o. kasvava täydellisyys sisäisessä Kristuksessa. Kaikki muut »suunnitelmat», niinkuin Englannin tai minkä tahansa maailmanvallan suunnitelmat, ovat toiselta taholta.

Nyt minulle selviää kuin valon väläyksessä: »Mestarit ja polku»-kirja ei tunne eikä ole asiallisessa suhteessa myöskään Valkoisen Veljeskunnan Manuun, Boodhisattvaan eikä Mahatshoohaniin. Sillä johan Gotama Buddha kielsi kaiken tappamisen: »Minä noudatan käyskyä olla tappamatta eläviä olentoja» Buddh. katkismus sivu 41. Ja Jeesus sanoo: »Pistä miekkasi takaisin tuppeen; sillä kaikki, jotka miekkaan tarttuvat, ne miekkaan hukkuvat».

— Se on totta sanoo Teofilus. Ja lisää: mutta kuinka on, puhutaanko »Mestarit ja polku»-kirjassa mitään Jeesuksen viidestä käskystä?

Me tutkimme kirjan uudelleen, ja me ihmettelemme: kas vaan, kirjassa puhutaan p o l u s t a kohti korkeita vihkimyksiä, mutta Vuorisaarnaa ei esitetä tuona polkuna; vaikka juuri on puhe Kristuksesta Jeesuksesta. Ja kuitenkin hän itse sanoo: »Minä olen ovi... joka ei käy ovesta» — joka ei seuraa Jeesuksen käskyjä — »lammastarhaan, vaan nousee siihen muualta, se on varas ja rosvo» Joh. 10: 9, 1.

— Ihmeellistä, sanoo Teofilus. Mutta entä Buddhan kahdeksankertainen tie?

Tutkimme jälleen. Ja nyt me ilostumme, sillä luvussa »Kolmioiden viisaus» puhutaan Buddhan tiestä. Tulemme viidenteen kohtaan: »Oikeat elinkeinot». Luemme: »Oikea elinkeino on sellainen, joka ei aiheuta millekään elävälle olennolle mitään vahinkoa».

— Hyvä, sanomme ja luemme edelleen: »Huomaamme heti, että se eroittaa pois sellaiset ammatit kuin teurastajan tai kalastajan».

Nyt me yhtäkkiä katsomme toisiamme silmiin. Ja minä huomaan Teofiluksen silmässä hämmästyksen häivän. Arvaan syyn ja kysyn: ajatteletko Pietaria, portinvartijaa avainkimppuineen, joka on elinkeinoltaan k a l a s t a j a?

— Sanos muuta!

— Ja entäs Jeesus itse, joka vielä ylösnousemuksensa jälkeen huolehtii kalojen paistamisesta, kutsuu kalastavia opetuslapsiaan kanssaan einehtimään, itse tarjoillen heille leipää ja kalaa?

— Merkillistä, sanoo Teofilus. Ja lisää: taitavatpa vaan Jeesuksen Kristuksen opetuslapset jäädä kalastuselinkeinon harjoittamisen vuoksi ulkopuolelle sen veljeskunnan ja niiden vihkimysten, joita »Mestarit ja polku»-kirjan Kristus toimittaa?

—Arveluttavalta näyttää, sanomme me.

Luemme edelleen: »— mutta käsky ulottuu paljon kauemmaksi kuin tuohon. Meidän ei ole harjoitettava elinkeinoamme vahingoittamalla mitään luotua, ja niinpä huomaamme heti, että alkoholin kauppa ei ole oikeata elinkeinoa. Alkoholin myyjä ei välttämättä tapa ihmisiä, mutta kieltämättä hän tuottaa vahinkoa ja elää siitä vahingosta, jota hän ihmisille aiheuttaa».

— Tässähän välillisesti pilkistää esille i h m i s e n k i n tappamisen kielto, sanoo Teofilus. Ja lisää: mutta entä s o t a, jossa maailman mahtavat »elinkeinonaan» harjoittavat i h m i s t e n tappamista?

Selailemme taas kirjaa, mutta emme huomaa mitään sodasta sanotuksi; kirja vaikenee siinä asiassa kuin muuri.

— Kummallista, sanomme me yhteen ääneen. Onkohan vaan niinkuin Mestari jossain sanoo: te siivilöitte hyttysiä, mutta nielette kamelin. Sillä ymmärrettäköön tuo Pietarin ja toisten opetuslasten kalastuksen harjoittaminen joko tavallisena elinkeinona tai henkisten asioiden vertauskuvana — joita kumpiakin se voi tarkoittaa, koska Mestari nimenomaan sanoo tekevänsä kalastuselinkeinoa harjoittavista opetuslapsistaan ihmisten kalastajia — niin on kalastuselinkeino joka tapauksessa vain pieni »hyttynen» sotaelinkeinon rinnalla, joka sellaisenaan on suurenmoinen, kyttyräselkäinen »kameeli».

— Niin, mutta se »Jumalan suunnitelma»? se Englannin maailmanvalta? kuinka sen silloin kävisi? Ehkä »Mestarit ja polku» pelkästä kohteliaisuudesta tätä »suunnitelmaa» kohtaan vaikenee koko sotaelinkeinosta? tuumaa Teofilus.

— Sellainen kohteliaisuus on sangen hienotunteista, diplomaattista ja viisasta. Sillä Englannin maailmanvallan »jumalansuunnitelma», sehän lepää nimenomaan sodan ja väkivallan perustuksella, kun taas ihmisen täydellisyyssuunnitelma, tuo ainoa Jumalan suunnitelma, lepää Vuorisaarnan opetuksien ja niiden seuraamisen perustuksella.

— Niinpä kyllä. Onhan ero asialla ja asialla, yöllä ja päivällä, auringolla ja kuulla, selittää Teofilus ja hymyilee.

Oltuamme sitten pienen ajan vaiti, minä ja Teofilus, huomaamme me joutuneemme hämmästyksen valtaan.

Sillä nyt meille selviää, että me olemme saaneet hetken elää ja ajatella Ahasveruksen mahtavassa aurassa, hänen inspiratiossaan, s.o. olemme saaneet ajatella h ä n e n järkensä valossa. Sentähden me olemme jaksaneet nähdä asiat selvinä, kirkkaina, jäävääm ättöminä ...

— Mutta Teofilus? Mihin sinä häivyit? — Oo, tuolla hän jo viipottaa viitallaan ...

Ja Ahasverus on häipynyt omille mailleen.

Entäs me? . . . Mihinkäs, minnekäs me? . . . Lähtisimmekö edelleen tutkimaan noita kahta niin kokonaan erilaista p o l k u a ? . . .

J o h a n n e s K o t i p e l t o
(J. R.H.)
1927: 233—239

K i r j e i t ä t o i m i t u k s e l l e :

MUSTAN MAAGIKON KOHTALO

Luin huhtikuun Ruusu-Rististä Toimittajan kirjoituksen mustasta magiasta ja mustista maagikoista. Ja minä iloitsin siitä kirjoituksesta. Sillä niin asiallisen valaiseva se mielestäni oli. — On kahdenlaisia mustia, niitä, joissa vielä on mahdollisuus katumiseen, ja jotka siis voivat, vaikka vaikeitten kärsimyksien kautta, palata elämän tielle, mutta on niitä, jotka ovat astuneet tämän rajan yli, ja ovat lähteneet kulkemaan tyhjäksitulemistansa kohti. Mutta vaikka ihminen yksilöllisenä minuutena voi näin valita häviön tien, niin itse jumalsyntyinen henki-itse, aatmaa, Jumalan Poika hänessä, ei »koskaan ole missään tekemisessä pahan kanssa», eikä siis voi hävitä.

Niinkuin sanoin, iloitsin tästä kirjoituksesta. Sillä se selvensi käsitteitä tässä vaikeassa asiassa.

Niinpä hämmästykseni olikin melkoinen, kun sitten seuraavassa R.-R:ssa herrat Rafael Ronimus ja Hendrik Uus esittivät jyrkän protestinsa Toimittajan kirjoitusta vastaan.

Ryhdyin selailemaan H. P. B:n Teosofian Avainta, ajatellen tai muistellen, että tässä kirjassa pitäisi olla jotain tästäkin asiasta sanottu. Etsin otsikon: »Mitä tyhjäksitulemisella todella tarkoitetaan». Ja aivan oikein. Asiasta puhutaan; vaikkakin — näin käsikirjaksi aijotussa teoksessa — peitetysti. Siis niinkuin P. E:kin kirjoituksessaan sanoi: »Tietäjät puhuvat yleensä mahdollisimman vähäsen mustasta magiasta ja mustista maagikoista». Huomaan myös, että H. P. B. puhuu niinikään osittaisesta ja täydellisestä häviöstä. Osittainen häviö sisältyy m.m. tällaisiin lauseihin: »Mutta materialistit, jotka eivät ole rikkoneet muussa kuin uskomattomuudessaan, nukkuvat vain yhden asemavälin. Ja on tuleva aika, jolloin nämä entiset materialistit huomaavat olevansa ikuisuudessa ja ehkä katuvat, että ovat kadottaneet yhdenkin päivän, yhden aseman ikuisesta elämästään». »Mutta vahinko on niiden maallisten personallisuuksien, joista ei voinut mitään koota. Ne personallisuudet eivät tosiaankaan voi tietoisesti elää kauempaa kuin maallisen elinaikansa».

H. P. B. puhuu tässä tosin vain »materialistista» mutta on huomattava, että myöskin materialismia on ainakin kahta laatua. Niinpä seuraavat lausunnot — jotka sinään sisältävät ajatuksen itsekkään ihmisen minuuden lopullisesta häviöstä — kuuluvatkin näin: »Mutta on kyllä niinkuin sanoitte monenlaisia materialisteja. Itsekäs ja pahanluontoinen ihminen, joka ei koskaan ole vuodattanut kyyneliä muun kuin itsensä tähden, jolla uskottomuutensa lisäksi on täydellinen välinpitämättömyys koko maailmaa kohtaan, on kuoleman kynnyksellä pakoitettu ainiaaksi luopumaan personallisuudestaan. Tätä personallisuutta ei myötätunnon siteet kiinnitä ympäröivään maailmaan eikä hän voi millään pitäytyä kiinni sutratmassa, ja siitä seuraa, että viimeisellä hengenvedolla jokainen side näiden kahden välillä on katkaistu. Kun ei sellaisella materialistilla ole deevakhania, tulee sutratma ruumistumaan melkein paikalla».

On kai luettava hätiköimisen tiliin, etteivät herrat Ronimus ja Uus tulleet itseltään kysyneeksi, mitä sellainenkin auktoriteetti kuin H. P. B. mahdollisesti on asiasta kirjoittanut. Sillä H. P. B:n lausunto on ytimekäs ja selvä: »— jokainen side näiden kahden välillä on katkaistu». Täydellisesti itsekkään ihmisen molemmat puolet erkanevat lopullisesti, lähteäkseen kumpikin omille teilleen, s.o. yksilöllinen minuus häviönsä tielle, henki-itse »ruumistumaan melkein paikalla», s.o. aloittaakseen alusta uudelleen.

Mustan maagikon lopullista häviötä kuvataan erittäin kiintoisasti myös kirjassa »Valkoisen lotuskukan tarina».

Kertomus on vanhasta Egyptistä. Kun kansanjoukko lopulta tuhosi sekä temppelin että sen mustat papit: »— niin näin nuo rikolliset sielut (nim. temppelin ylipapit), vallanpyyteen ja Himojen Kuningattaren herättämien halujen tahraamina vetäytyivät sitä leppymätöntä kohtaloa kohti, josta ei ollut mitään turvaa. Agmadhin (temppelin ylipapin) sielu pakeni pois kovalla suhinalla, joka kuului siltä kuin yölinnun kaamea lento».

Tämä Agmadh, temppelin ylipappi, oli jo aikaisemmin, eräässä yöllisessä kohtauksessa, lausunut »ratkaisevat sanat»: »Minä luovun ihmisyydestäni». Hän oli sen tehnyt suunnattomassa kunnian- ja vallanhimossaan.

Herrat Ronimus ja Uus lopettavat protestinsa: »Mustan maagikon pahuus ei siis saata olla suurempi kuin kaikkivoivan ja kaikkitietävän Jumalan hyvyys».

Aivan oikein. Sillä ellei asia näin olisi, silloinhan Jumala ja hyvyys häviäisi ja musta maagikko ja pahuus säilyisi. Ja ettei kuitenkaan

näin tapahdu, edellyttää se, että kaikki, mikä ei vapaasta, »hyvästä» tahdostaan yhdy kaikkialliseen hyvään tahtoon, vaan vapaasti ja tietoisesti luopuu siitä — niinkuin Agmadh teki — kaiken sen täytyy hävitä. — Ehkä näinollen voitaisi myös sanoa, että mustan maagikon »pelastus» on hänen häviössään; jotta häntä elähyttänyt henki itse saisi alkaa alusta.

Ei siis pitäisi olla haitaksi, jos joskus pysähdyttäisi näitäkin asioita ajattelemaan. Sillä varmaa on, että henkinen ylpeys, turhamaisuus ja kunnian- ja vallanhimo rehoittaa tänään niinkuin se rehoitti Egyptin ja Jeesuksen päivinä. Jeesushan usein varoittaa oppilaitaan suuruudenhulluudesta ja vääristä profeetoista; »jotka tulevat luoksenne lammasten vaatteissa, mutta sisältä ovat raatelevaisia susia».

Niinpä voi toisinaan tavata ihmisiä, jotka itse kivenkovaan väittävät, että he ovat adepteja, vihittyjä, arhateja, jopa väittävät olevansa Jeesuksen tasalla, vieläpä korkeammallakin. He esiintyvät pukeutuneina merkilliseen salaperäisyyden vaippaan, jutellen paradoksimaisesti, ihmeitä ja kummallisuuksia. Niin että »äkkinäinen» voi ihan hämmästyä, arvellen, että mikä ihmeellinen »jumalan ruumistuma» tässä nyt ilmestyikään.

Mutta kun heihin sitten tutustuu joko henkilökohtaisesti tai kirjallisuudessa, tekee vähitellen erään merkillisen huomion. Kun nim. tulee puheeksi T i e eli p o l k u Mestarin luo, niin saa kuulla jos minkälaista materialistis-aistimuksellista jutustelua, unia ja näkyjä, mutta vain kuin sivumennen, tai ei ollenkaan, Mestarin itsensä esittämästä moraalisesta Tiestä.

Mehän luemme Jeesuksen sanat: »Minä olen ovi . . . joka ei käy ovesta lammastarhaan, vaan nousee siihen muualta, hän on varas ja rosvo». Joh. 10: 9,I. Mutta kun sitten noiden suurempien tai pienempien »vihittyjen» kanssa tulee puhe Buddhan bhikkuille järjestämästä tiestä (Buddhalainen katkismus, kysym. 260), tai etenkin Vuorisaarnasta, niin teemme ällistyttävän huomion: »vihityn» naama saa kiusaantuneen ilmeen. Ikäänkuin väännellen ja kiemurrellen hän koettaa veivata: »No jaa . . . vuorisaarna . . . onhan se . . . tokikin». Ja samalla saamme huomata, osaksi »arhatin» ilmeestä, osaksi puheesta, että kunnioitettava »herra arhat» itse sentäänkin, tottahan tokikin, työskentelee jo joissain peräti salaperäisissä korkeuksissa, joissa vuorisaarna on »voitettu kanta», joissa se ei enää »vihittyä» velvoita.

Saattaa ylimalkaan huomata, ettei »herra vihittyä» ollenkaan kiinnosta, kun puhe kääntyy Mestarin Vuorisaarnassa viitoittamaan tiehen. Se on hänelle outo puheenaihe. Hänen ajatuksensa eivät ole siinä erikoisesti askarrelleet. Sentähden hän saattaakin seuraavassa silmänräpäyksessä tokaista: »Noh, jaa, vuorisaarna kuuluukin oikeastaan vain vihityille» . . .

Silloin meidän silmämme menevät pyöreiksi ja me hämmästelemme: mutta kuinka?! Ettekös Te juuri pitänyt oleman v i h i t t y ?

Ja »herra vihityn» katse jaarittelee: »— ja miksi oikeastaan kuluttaa aikaa keskustelemalla turhasta ja hyödyttömästä asiasta» . . . Samalla, jos hänessä on hiukankin johdonmukaisuuden tajua — joka ominaisuus tällaisella »arhatilla» ei missään tapauksessa voi olla kovin vankka —, ja hän näin ollen huomaa puhuneensa epäloogillisesti, hänen äänessään on jonkun verran satutetun käärmeen s ä h ä h d y s t ä. Mutta jos hän on jo tämänkin »asteen» sivuuttanut, saattaa hän — niinkuin Agmadh — kylmän majesteettillisesti siirtyä päiväjärjestykseen.

Niin että: on se vähän silläkin tavalla.

M o t t o : »Heidän hedelmistään te tunnette heidät». Matt. 7: 16.

Ja t o i n e n m o t t o : »Miksi minulle sanotte: 'Herra, Herra', ettekö tee mitä sanon?» Luukk. 6: 46.

J. R. H a n n u l a
1927: 239—242

PANTEISMI
II

P a n t e i s m i u s k o n t o n a

V ä i n ä m ö i n e n : Veljet! Nyt on meidän siis puhuttava panteismista uskontona.

On sanottu, että »niin kauan seppä takoo kuin rauta kuuma on». Ja koska veli seppo Ilmarisen rauta edelleen hehkuu kuumuuttaan, niin suonet meille, veli Ilmarinen, ilon katsella, kuinka kipenet sinkoilevat alasimeltasi!

I l m a r i n e n : Kiitän luottamuksesta, veli Väinämöinen!

Ajattelen, että minun on nyt sanottava jokseenkin seuraavaan tapaan: päästyämme käsityksissämme — ja myöskin kokemuksissamme — jonkun verran sisälle panteistiseen elämänkäsitykseen yleensä, saatamme jatkaa ja soveltaa näin saamaamme ajatusta m.m. uskontoelämän alalle.

Toivottavasti veljet nyt jo ymmärtävät — veli Väinämöisen lausunnon mukaan panteismin v o i t t a v a s t a luonteesta —, ettei panteistinen uskonto ole missään suhteessa »taisteleva seurakunta». Ei panteistinen uskonto ajattele, että tämä tai tuo uskonto olisi tuhottava. Ei se liioin ajattele, että se tai tuo elämän ilmaus olisi hävitettävä, jotta »oikea jumala» tai »mestari» tai »kristus» pääsisi oikeuksiinsa, tai että meidän »ainoa oikea» uskontomme pääsisi leviämään, yleistymään.

Ei mitään sellaista.

Panteistinen uskonto muodostuu siten, että se sulkee kaiken muun itseensä, että se sisällyttää itseensä kaikki muut uskonnot.

Mutta tällöin se ei ole mitään tuhonnut, sillä se on oppinut kokemuksesta tietämään, että mikä tuhoutuu, se on itse lähtenyt kulkemaan tuhoutumistaan kohti.

Panteistinen uskonto ei liioin harjoita muodollista käännyttämistä, koska se niinikään kokemuksesta viisastuneena tietää, että ulkonaisen kiillon, ulkonaisen uskonnollisuuden ja ulkonaisen tiedon takana voi rehoittaa mitä typerin taikausko, itsekkyys ja saasta.

Panteistinen uskonto pyrkii aina ytimeen. Sentähden se ihailee ja kunnioittaa kaikkia uskontoja niiden alkuperäisessä elämänviisaudessa.

Mutta tähän taas ei panteistinen uskonto kykenisi, ellei se tutkisi ja ymmärtäisi kaikkien uskontojen pyhiä kirjoja, ellei se tajuaisi kaikkien uskontojen alkuperäistä Mestaria, noiden jumalallisten opettajien henkisiä opetuksia.

Sentähden panteistinen uskonto iloitsee kaikkien uskontojen Mestareista, niiden pyhistä kirjoista. Se pitää niitä ihmiskunnan parhaimpina aarteina, kunnioittaa niitä ihmiskunnan historian todellisina merkkipylväinä, historian oleellisimpana sisältönä.

— Tosiaan, Seppo Ilmarinen on, kaikkien entisten ansioittensa lisäksi, saavuttanut huomattavan kaunopuheisuuden taidon — iloitsee Pohjolan Emäntä.

— Ennen kaikkea asioiden ytimeen käyvän totuuden tajuamisen — toimittaa Ilmarisen Emäntä.

Väinämöinen: Haluamme näinollen kuulla enemmän. Jatka siis, veli Ilmarinen!

Ilmarinen: Jos minun nyt on jatkettava, niin on minun varmaankin sanottava näin:

Että taas panteistisen uskonnon laita voisi tällainen olla, edellyttää se, että sen korkein johto itse pitää käytännössä kiinni uskontojen perinnäisen Mestarin siveellisestä, henkisestä, käytännöllisestä opetuksesta. Se tunnustaa Mestarin oman opetuksen ihmiselämän tarkoituksesta eli päämäärästä, ja mitenkä tämä päämäärä saavutetaan.

Kullervo: Anteeksi, jos samalla selvyyden vuoksi kysyn: mikä on ihmiselämän tarkoitus? ja mitenkä tämä tarkoitus saavutetaan?

Ilmarinen: Ehkä veli Väinämöinen vastaisi tehtyyn kysymykseen?

Väinämöinen: Ihmiselämän tarkoitus on täydellisyyden saavuttaminen. Tätä täydellisyyttä kohti kulkiessaan on ihmisen opittava järjestymään sen Jumalan vaatimuksen mukaisesti, joka elää ja vaikuttaa hänessä sisäisesti.

Kullervo: Mutta, veli Väinämöinen, mitenkä me tajuamme tämän sisäisen Jumalan vaatimuksen?

Väinämöinen: Ensimäinen kosketus sisäisen Jumalamme kanssa on se, että me tajuamme olevamme siveellisesti eli siis käytännöllisesti vastuunalaisia olentoja. Tämän asian ymmärtäminen vaikuttaa, että ihminen alkaa sisäisesti järjestäytyä, itsenäistyä. Sillä hän ymmärtää saavansa itse vastata kaikista teoistaan, jopa turhista sanoistaankin. Hän ei ajattele toimivansa kenenkään toisen olennon tiliin, ei jonkun toisen olennon vastuulla.

Tämä, nim. vastuunalaisuutensa tajuaminen ja sen käytännöllinen totteleminen, se on ensimäinen kosketus sisäisen Jumalan kanssa. Ja se panee alulle ihmisen järjestäytymisen täydellisyyttä kohti.

Toinen kosketus sisäisen Jumalan kanssa on rakkausvelvoituksen tajuaminen. Ensimäinen eli vastuualaisuutensa tajuaminen on omiansa tekemään ihmisen kielteiseksi eli tottelemattomaksi tämän uskovaisen maailman käskyjä kohtaan; niinhän Vuorisaarnan käskytkin ovat yhdeltä puolen kielteisiä. Toinen eli rakkausvelvoituksen tajuaminen on omiansa tekemään ihmisen jälleen myönteiseksi, mutta uudella tavalla. Ja siten jatkuu ihmisen uudelleenjärjestäytyminen täydellisyyttä kohti.

Kullervo: Jos näin on asian laita, jos ihmisen täydellistyminen tapahtuu sisäisen Jumalan kielteisen ja myönteisen johdatuksen vaarinottamisella, niin mikä merkitys jää uskonnolle?

Väinämöinen: Iloitsen tästä veli Kullervon kysymyksestä. — Asianlaita on se, että uskonnolle jää sama merkitys, mikä yleensä on opetuksella ja kasvatuksella. Se vaan on erotus, että maallinen opetus tähystelee omahyväisiä päämääriä, kun taas uskonnon on osattava auttaa ihmisyksilöiden täydellisyyskehitystä.

Kullervo: Kykeneekö uskonto siihen? onko siitä mitään takeita?

Väinämöinen: On olemassa muutamia ihmisiä, jotka ovat päässeet erittäin pitkälle täydellistymisessään. Sellaisia ovat suurien uskontojen Mestarit, jotka seuraavat Kristuksen johtoa. Tämä seikka antaa lähtökohdan henkiselle opetukselle ja kasvatukselle täydellisyyttä kohti. Niinkuin Jeesus sanoo niille, jotka hänen antamiaan neuvoja seuraavat: »Näinollen tulette vielä täydellisiksi, niinkuin teidän taivaallinen Isänne on täydellinen».

Kullervo: Jos oikein ymmärrän, on siis uskonnolla arvoa ja merkitystä vain mikäli se itse tämän tarkoituksen ymmärtää, ja mikäli se itse kulkee sillä itsekasvatuksen tiellä, minkä Mestari on käskyissään viitoittanut?

Väinämöinen: Veli Kullervo on ymmärtänyt asian oikean laidan. Mutta kuulkaamme edelleen, mitä veli Ilmarinen aikoo sanoa!

Ilmarinen: Panteistinen uskonto ei näinollen mene opetuksissaan ja selityksissään purkamaan Mestarin henkisiä, siveellisiä, käytännöllisiä opetuksia, ei tekemään luvalliseksi tai kehoittamaan sellaiseen, jonka Mestari käskyissään ja opetuksessaan jo on sivuuttanut, kieltänyt, on katsonut kuuluvan menneeseen aikaan.

Kullervo: Mutta eikö käy vaikeaksi olla yhdeltä puolen äärimmäisen suvaitsevainen kaikkia kohtaan, ja toiselta puolen seurata Mestarin neuvoja, jotka suurelta osaltaan ovat kielteisiä?

Ilmarinen: Juuri kehityksensä tähden on ihmisten osattava jatkuvasti luopua jostakin vähemmin ihmisellisestä ja omaksuttava jotakin, joka ilmentää suurempaa ihmisellisyyttä. Ja uskonnon on luonnollisesti kuljettava edellä, uranuurtajana — joten sen on osattava kieltäytyä paljosta sellaisesta, jossa ihmiskunnan suuri enemmistö vielä mielellään kin viipyy.

Tällä tavalla joutuu panteistinen uskonto suhtautumaan kielteisesti moniin asioihin maailmassa ja elämässä. Sen on oltava omassa elämässään, työssään ja opetuksessaan kielteinen samalla tavalla kuin Mestarikin on opetuksessaan kielteinen. Mutta se on ennen kaikkea myönteinen, se on omassa elämässään ja opetuksessaan myönteinen siihen samaan suuntaan, kuin Mestarikin on työssään ja opetuksessaan myönteinen.

— Mikä ihmeellinen musiikki? mikä rauhoittava, kutsuva, kohottava soitto? — niin se kuuluu ihmettelevän Ainon arka ääni aallokosta.

Mutta edelleen kaiuttaa Ilmarinen: Tällä pyhien kirjojen perinnäisen Mestarin opetuksien seuraamisella saavuttaa panteistinen uskonto erään verrattoman edun: se pitää ovensa auki ja kutsuu luokseen, työntekijöikseen, järjestäjikseen ja opettajikseen henkisiä ihmisiä, Mestarin opetuslapsia — vieläpä todellisen Viisaan, Valkoisen Veljeskunnan jäsenen, suuren Jumalan Pojan.

— Jospa niin olisikin! leimauttaa nuori Joukahainen.

— Jospa kokemus sen vahvistaisi! urahtaa Ukko uunilta.

— Mikä solina ja myrskyn puuska taas musiikin hämmensi?! — niin arvelee Aino aallokosta.

Mutta aallot alenevat, kun edelleen puhuu

Ilmarinen: Näinollen tulemmekin panteistisen uskonnon käsittelyssä siihen tärkeään kohtaan, että sen johtajana on todellinen Opettaja, joka ei ole opettaja maailman tavalla, opettaakseen umpimähkään, määrätyn kaavan mukaan, välittämättä pyhien kirjojen Mestarin opetuksesta.

Ei, vaan hän on ihminen, joka tekemänsä työn perusteella on sitä mitä hän on; joka on myötätunnossaan herkkä kuin ilmapuntari, on hengessään vankka kuin totuuden vuori; joka aina seisoo edeltäjänsä henkisten, siveellisten, käytännöllisten opetusten perustuksella, siitä edelleen rakentaen ja rakennuttaen.

Kullervo: Mutta jospa aina osaisimmekin pitää pyhäkkömme ovet auki todelliselle Mestarille?!

Ukko uunilta: Siinäpä se!

Joukahainen: Sentähden on terve filosofinen kritiikki välttämätön!

Ilmarinen: Ja että panteistinen uskonto voisi jatkuvasti ylläpitää tämän verrattoman etuoikeuden, se johtuu ensiksikin siitä, että ollaan tietoisia tästä asiasta, tästä mahdollisuudesta. Toiseksi johtuu se siitä, että ymmärretään elämän tarkoitus ja miten se saavutetaan; että nim. tarkoituksena on täydellisyyden saavuttaminen, ja että se saavutetaan sisäisen Jumalan ja Mestarin käskyjen seuraamisessa; niinkuin edellä puhe oli. Sentähden panteistinen uskonto pitää elämässään, työssään ja opetuksessaan kiinni pyhien kirjojen perinnäisen Mestarin omista käskyistä.

Kullervo: Tämä tuntuu luonnolliselta, järkevältä ja johdonmukaiselta.

Ilmarinen: Ja vielä tässäkin otetaan huomioon historiallinen kehitys. Ei lähdetä kulkemaan takaperin siitä mihin jo on tultu. Ymmärretään selvästi ja järkevästi, että senjälkeen kun Buddha ja etenkin Jeesus Kristus on ilmestynyt, kun ihmiskunta on Vuorisaarnan saanut, ovat sellaiset vanhat pyhät kirjat kuin Bhagavad-Gitaa ja Vanha Testamentti käyneet käytännöllisen siveysopin kannalta vanhettuneiksi. Sillä nuo kirjat asettuvat siveellisen väkivallan eli pakkokeinojen kannalle. Sentähden ei niiden opetuksia enää voida käytännössä seurata; vaikkakin niitä edelleen kunnioitetaan sekä niiden historiallisen arvon että niiden syvän vertauskuvallisen opetuksen vuoksi.

Joukahainen: Kunhan ei vain ihminen joutuisi noiden vertauskuvien uhriksi!

Ukko: Sitä minäkin.

Kullervo: Tai myöskin omien tekojensa uhriksi.

Ilmarinen: Senpätähden uskontohistoriallinen ja henkinen kehitys aiheuttaakin, että vaikka panteistinen uskonto pitää kaikkien uskontojen pyhiä kirjoja kuin omankin historiansa merkkipylväinä, niin kuitenkin se omassa johdossaan ja käytännöllisyydessään tunnustaa vain tuon syvällisimmän ja korkeimman helmen: Vuorisaarnan, jatkaen työtään, opetuksiaan ja pyrkimyksiään siltä pohjalta.

Tähän minä nyt puolestani lopetan esitykseni panteismista uskontona.

Väinämöinen: Kiitän sinua, veli Ilmarinen, asiallisesta ja valaisevasta esityksestä!

Samalla kysyn: olisiko kenelläkään veljellä mitään lisättävää?

Lemminkäinen: Luulen tulkitsevani sekä omani että veljieni tunteet sanomalla, että se mitä asiasta on sanottu, se on ollut sekä ansiokasta että asiaa valaisevaa, ja että meidän ensimäinen tehtävämme on kaiken tähän mennessä sanotun sydämeemme kätkeminen.

Väinämöinen: Se on tehtävämme. Mutta kysyn vielä: olisiko kenelläkään veljellä mitään lisättävää?

Kullervo: Pyytäisin kysyä: onko panteismin uskonnolla palkatut paimenensa?

Ukko: Tämä on erittäin tärkeä kysymys.

Joukahainen: Oikeastaan on meidän lähdettävä tästä kysymyksestä.

Väinämöinen: Mitä mieltä ovat muut veljet?

Pohjolan emäntä: Onhan työmies palkkansa ansainnut — luulen sanotuksi.

Ilmarisen emäntä: Ja ken evankeliumissa työtä tekee, hän on evankeliumissa palkkansa saava — on myös sanottu.

Kullervo: Onko siis panteismin uskonto myöskin vain palkkapaimenten laidunmaa?

Väinämöinen: Mitä sanot, veli Ilmarinen?

Ilmarinen: Tämä kysymys on todella tärkeä. Ja minä lähden Jeesuksen sanoista. Näin hän sanoo palkkapaimenesta: »Hän pakenee, sillä hän on palkattu, eikä välitä lampaista».

Kullervo: Tämä kuulostaa lupaavalta. Sillä palkatuista paimenista, samoinkuin palkattuna paimenena olemisesta, olen tosiaan saanut enemmän kuin kyllikseni.

Ilmarinen: Samaa sanoo minunkin kokemukseni. Sentähden on panteismin uskonto oleva apostolinen uskonto, jossa ei ole palkattuja paimenia. Paimen on se, joka enemmän rakastaa, joka enemmän palvelee, joka tekee

enemmän työtä Vuorisaarnan käskyjen seuraamisessa, ja joka tämän työnsä kautta on astunut muiden edelle, suurimman taakan kantajaksi. Hän tekee todellakin työtä evankeliumissa ja saa palkkansa evankeliumissa, s.o. hän tekee työtä rakkauden vapaaehtoisuudessa ja saa aineellisen toimeentulonsa samoin rakkauden vapaaehtoisuudessa.

Ukko ja Joukahainen yhteen ääneen: Eikö siis mitään vakinaista palkkaa?

Väinämöinen: Veli Ilmarinen on sanonut asian oikean laidan. Sillä panteismin uskonnossa ei tulla paimeneksi eli opettajaksi ulkonaisella tavalla. Paimeneksi eli henkisentyöntekijäksi tullaan vain yhdellä tavalla: sisäisen rakkauden vapaaehtoisessa välttämättömyydessä. Siihen taas johdattaa Mestarin käytännöllisten käskyjen ja ohjeitten seuraaminen tuossa.

Mutta edelleen kysyn: onko kenelläkään veljellä vielä jotain sanottavaa?

Pohjolan emäntä: Haluaisin selvyyttä tähän asiaan: pitääkö panteismin uskonto jäsenistään luetteloa kaikkien niiden lausuntojen antamista varten, joita yhteiskunta kansalaisiltansa vaatii?

Väinämöinen: Ei. Sillä panteismin uskonto on veljeskunta, joka elää tässä maailmassa, mutta ei tästä maailmasta. Valtio eli yhteiskunta pitää kansalaisistaan omia luetteloitaan omia tarpeitaan varten.

Tähän nyt päättäkäämme puheemme ja keskustelumme panteismista uskontona. Seuraavalla kerralla on puhuttava käsitteestä: panteismi yksilön kannalta.

Mutta kätkekäämme kaikki nyt sanomamme sydämeemme, jotta se siellä syttyisi valoksi, jotta se valona loistaisi tiellämme, sillä tiellämme, jota me yksilöinä ja yhdessä kuljemme!

J. R. Hannula
1927: 252—258

MATKAN VARRELTA

Olemme taas matkalla me, Teofilus ja Johannes.

Matkalla sattuu yhtä ja toista. Niinpä satumme kuuntelemaan erästä kiintoisaa keskustelua. He puhuvat raittiusasiasta ja kieltolaista. Ovat kansanedustajia, vaalipuhujia. Toinen tuntuu olevan pappi, ja on kieltolain kannalla, toinen lukkari, tuntuu asettuneen vapaaehtoisen raittiustyön kannalle.

Se heistä, joka tuntuu olevan pappi, kuuluu selittävän: — niin, nähkääs, kieltolaki ei tietystikään voi heti paikalla muuttaa kansaa raittiiksi. Kreikkalainen Solonkin vaati kymmenen vuotta koeaikaa, jotta nähtäisiin, onko hänen esittämänsä laki hyvä tai huono.

Lukkari: Mutta meillähän on kieltolaki jo ollut kymmenen vuotta?

Pappi: Mutta kymmenen vuotta on liian lyhyt aika. Meidän täytyy odottaa vielä toiset kymmenen vuotta.

Lukkari: Kuitenkin tämä kulunut kymmenen vuotta on ollut täydellinen pettymys. Sillä olen minäkin katsellut ympärilleni ja pannut merkille, että juopottelu jatkuu holtittomana. Ja täytyypä myöntää, että jakelu on järjestetty »ensiluokkaisesti», niin että tarjoilu seuraa mukana kaikkialla: iltamissa, yönaikana, joutoaikana, jolloin nuoriso muutoinkin on alttiimpi alemmille vaikutuksille. Ja kun juoma on vielä erittäin tehokasta, yleensä sekoitettu ensin vedellä, sitten suolahapolla tai lipeäkivellä — johon yhtyy tuo aina kiehtova salakähmäisyys —, niin vaikutus on kaikin puolin erittäin tuhoisa.

Pappi: Valitettavasti on moraalinen rappeutuneisuus kasvanut: murhat ja rikokset lisääntyvät peloittavasti, ja vankilat täyttyvät. Mutta syy on ennenkaikkea sodan raaistuttavassa vaikutuksessa. Sillä sota aina raaistuttaa. Myöskin meidän sivistyneistömme teki huonosti asettuessaan kieltolakia vastustamaan. Ja kolmanneksi: kieltolakia ei ole vielä oikein todenteolla yritetty panna käytäntöön.

Lukkari: Kuinka? Eikö ole menty jo siihen äärimmäisyyteen, että on ihmishenkikin uhrattu kieltolain puolesta? Vai olisiko raittiusasiassa turvauduttava — niinkuin ennen Kristuksen asiassa — inkvisiittorin hirmukeinoihin?

Pappi: No, no. Täytyy keksiä. Enemmän poliiseja ja muuta semmoista. Onhan kansan varallisuus yhä kohoamassa — joka kieltämättä on suuressa määrässä kieltolain ansio — joten kyllä voimme poliiseja palkata.

Lukkari: Ymmärrän hyvin, että tällätavalla voisi jatkaa, niin keskustelussa kuin kieltolaki-kokeilussakin, loppumattomiin. Mutta toinen asia on: pitääkö meidän olla niitä »vaivaisia, joittenka on kaikki koettava», vai emmekö jo vähemmästäkin voisi jotain oppia, voisi tehdä jonkunlaisia johtopäätöksiä? Ainakin niin paljon, että ottaisimme kokeneen ja viisaan neuvon huomioon?

Pappi: No?

Lukkari: Mehän pidämme Jeesusta viisaimpana olentona?

Pappi: Epäilemättä. Nimittäin hengellisissä asioissa.

Lukkari: Kysymyksessä on hyvän voitto pahasta, siveellisyyden voitto siveettömyydestä. Mutta Jeesus, joka esiintyy ihmisellisyyden tuntijana ja esittäjänä, hän nimenomaan hylkää kaikki pakkokeinot. Hän opettaa, ettei paha lopu pahalla, vaan hyvällä. Eräässä vertauksessa hän kieltää kitkemästä orjantappuroita nisupellosta; käskyissään hän kieltää tekemästä vastarintaa pahalle, kieltää miekkaan tarttumasta. Mitä hyödyttää Jeesuksen kumartaminen ja palvonta, ellemme elämässä ja toiminnassa toteuta hänen neuvojaan?

Pappi: Kyllä Jeesuksen käskyille osataan silti arvoa antaa. On sitä vuorisaarnaakin tutkittu. Muun muassa minä olen käräjillä kiel-

täytynyt tekemästä todistajavalaa. Jeesuksen kiellon tähden, joka sanoo: »älkää ensinkään vannoko» — ja omantuntoni tähden — en voinut sitä tehdä. Silloin tuomari antoi välipäätöksen ja vapautti minut valanteosta.

Lukkari: Tämä kertomuksenne on erittäin kiintoisa. Omasta puolestani tahtoisin nyt vaan lisätä, ettei asiaan vaikuttanut, koskiko käräjäjuttu maallista vaiko hengellistä asiaa. Te tunsitte, että valanteko oli sinään väärin, ja te tottelitte. Te tottelitte omaa tuntemustanne ja Jeesuksen käskyä. Sama on asia raittiuskysymyksessä — katsottakoon sitä joko maalliselta tai henkiseltä kannalta. Asia täytyy edistyä hyvällä, vapaaehtoisella valistustyöllä. Kaikki pakkokeinot ovat haitallisia, Mestarin kieltämiä.

Pappi: En ole varma, eikö Jeesuskin sentään olisi kieltolain kannalla. Sillä tekihän hänkin ruoskan ja ajoi kaupustelijat ulos pyhäköstä.

Lukkari: Totta kyllä. Mutta jotkut ovat sitä mieltä, että on ero suoranaisilla käskyillä ja vertauskuvilla. Tämä vertauskuva tarkoittaisi ihmisen elävän ruumiin eli sydämen temppeliä, josta Jeesus toisessa paikassa puhuu ja joka nimenomaan on puhdistettava: »autuaita puhtaat sydämestä».

Pappi: Kuinka lienee . . . Kuitenkin olen sitä mieltä, ettei kieltolakia ainakaan vielä voi hyljätä.

Lukkari: Minä taas puolestani en voi muuta kuin hyljätä kieltolain. Tämän hylkäämisen minä perustelen kahteen seikkaan: 1) ihmiskunnan järkevimmän auktoriteetin Jeesuksen neuvoon, 2) omaan järjelliseen näkemykseeni ja kokemukseeni.

Seuraavana päivänä matkustamme me jo Mäntsälässä, ja Teofilus virkkaa: olipa vaan sen papin ja lukkarin keskustelu kiintoisaa.

— Olipa se.

— Muistanpa hyvin, kun tämä Mäntsälän lukkarivainaa ennen, tuo kunnon director cantus, kun hän luennoi raittiudesta. Silloin oli kaikki niin hillittyä, vapaata, aurinkoista. Jokainen sai reilusti harkita, miettiä ja yrittää. Mutta nyt on raittiustyöhön tullut jotakin, joka ei ole hillittyä, ei vapaata, ei aurinkoista.

— Rakas Teofilus, sinä puhut erittäin sävyisästi. Sillä minä olisin halukas sanomaan: raittiustyöhön on tullut inkvisiittorimaista ja . . . no, ei tarvitse sanoa muuta kuin inkvisiittorimaista, sillä siihen sanaan sisältyy kaiken sen irvikuva, mitä hyvän edistämisessä pitäisi olla.

— Mutta perusvika, missä on tämän kaiken perusvika? Sanoppa se!

— Oi, rakas Teofilus, luulisinpa Ahasveruksen sanovan näin: perusvika on ihmisluonnossa.

— Eikä siis kieltolaissa tai muissa olevissa oloissa?

— Kuule kuitenkin tämä: ihminenhän »luontoineen» luo kieltolait ja muut »olevat olot».

— Totta kyllä . . . Itsekasvatukseen on pantu liian vähän huomiota.

— Tarkoitat kai, että ihmiset »jalosti» unohtavat tai laiminlyövät itsensä kasvattamisen, mutta koettavat sensijaan kasvattaa tai pikemminkin hallita ja pakoittaa toisiaan.

— Juuri sitä.

— Silloin olet sanonut paikalleen. Sillä näyttääpä tosiaan asia useasti ja yleensä olevan niin, että mitä mahtavampi »malka» ihmisellä on omassa silmässään, sitä kiivaammin se vaan häntä ärsyttää kiskomaan pientä »rikkaa» veljensä silmästä — välittämättä vähääkään, vaikka kiskoisi samalla koko silmän pois päästä.

— Mutta, veli Johannes, nyt minusta tuntuu, että sinä tahallasi jätit jotain sanomatta. Minkätähden? Sano pois vaan!

— Rakas Teofilus, pitääkö minun sanoa kaikki?

— Kaikki! Totuus julki.

Tietysti olisi minun pitänyt sanoa, että harvoin, peräti harvoin, jos koskaan, he tyytyvät silmään; he vievät koko pään!

— »Koko pään». Niinpä vaan. He tappavat sen, jota heidän olisi pitänyt rakastaa ja palvella, auttaa ja valistaa.

— Ja siitä syystä minä sanoisinkin mieluimmin näin, sanoisin itselleni tällä tavalla: Johannes parka, kasvata itseäsi!

— Niinkö sanoisit?

— Niin sanoisin. Sillä pienikin hyvä voi vähitellen kesyttää ja muuttaa kokonaisen suuren pahan hyväksi. Aivan niinkuin pieni hapatus, jonka vaimo pani taikinaan, hapatti koko taikinan.

— Niin, ne Mestarin vertaukset ja käskyt . . . Hän on esittänyt ihmisille neuvot ja ohjeet, kuinka heidän pitäisi toimia, mutta . . .

— Mutta ihminenpä on oiva olio: hän asettautuu sellaisenaan ja suoraa päätä Mestaria viisaammaksi! Mestarin neuvoille hän vain jotenkin hymähtää, ei välitä ryhtyä itse niitä tutkimaan eikä noudattamaan, mutta siitä huolimatta hän ryhtyy hyvin hanakasti laatimaan omia sääntöjään ja määräyksiään, koettaen pakoittaa toisia ihmisiä kaikin mokomin näitä omia määräyksiään noudattamaan.

— Tosiaan. Näyttääpä vaan, niinkuin ihminen toistaisi sitä väärää tuomaria, josta Mestari sanoi, ettei hän peljännyt Jumalaa eikä hävennyt ihmisiä.

— Juuri niin. Itse hän ei salli kenenkään, ei ihmisten, ei Mestarin, ei Jumalan pakoittavan itseään noudattamaan ihmisellistä lakia, vuorisaarnaa, mutta siitä huolimatta hän on valmis pakoittamaan muita ihmisiä hänen omia sääntöjään noudattamaan.

— Ja ettei Mestarin neuvoista välitetä, mutta sensijaan suunnitellaan ja harjoitetaan pakkokeinoja, sehän se aiheuttaa sekasorron ja siveellisen hämmennyksen, niin etteivät ihmiset lopulta ymmärrä, mikä on hyvä, mikä paha, mikä on oikein mikä väärin.

— Mutta tiedätkö mitä: he siten aiheuttavat itselleen kohtalon. Sillä elämä sanoo järkähtämättä: millä mitalla te mittaatte, sillä teille mitataan.

— Niinpä kyllä. Mutta saatuaan oman kohtalonsa siten muodostumaan vankilan ja kuritushuoneen tapaiseksi, silloin he taas valittavat vaikeuksiaan, päivittelevät kohtalonsa kovuutta, itkevät tai katkeroituvat.

— Siinäpä ollaan, rakas Teofilus. Hitaasti as-

tuu ihminen Mestarin viisaan käden johtamalle tielle. Hän kyllä helposti huomaa, että maailma on tekojen suhteen vapauden maailma, mutta hitaasti, kovin hitaasti hän huomaa sen toisen puolen, että seurauksien suhteen tämä maailma on välttämättömyyden maailma.

— Mutta kerran hän sen huomaa. Ja silloin hän tarttuu Mestarin neuvoissa tarjottuun käteen. Se on kuitenkin ainaisena lohdutuksena.

Niin sanoi Teofilus, rakkaamme. Ja toivorikkaina me matkustimme Padasjoelta Kuhmoisten kautta Kuhmalahtea kohti. Ja samalla mietiskelimme itsekasvatuksen kaitaa, sisältörikasta probleemia.

Mutta päästyämme Kuhmalahdelle oli minun sanottava näin: Teofilus, rakkaani, jos sinä menet Eräjärvelle, menen minä Sahalahdelle, mutta jos sinä menet Sahalahdelle, menen minä Eräjärvelle. Sillä me aavistimme, että molemmilla suunnilla vaikutti luova lämpö, joka paikallisten »käännösvirheitten» tähden oli mahdollinen purkautumaan polttavina salamoina ja tuhoisina raekuuroina; niinkuin ihmistenkin siveellinen into uhkaa yhtenään purkautua pakkotoimenpiteinä, aiheuttaen rajuja kohtauksia ja katkeria kyyneliä, tuhoisia koston ajatuksia ja tekoja.

Johannes Kotipelto
(J. R. H.)
1927: 283—287

MATKAN VARRELTA

Perjantaina viime elok. 26 p:nä olimme me, minä ja Teofilus, ikäänkuin vuolaan virran vieminä joutuneet Helsingin työväentalon muhkeaan juhlasaliin. Seuraavana päivänä vei sama virta meidät Capitol-teatteriin. Saimme nähdä Teosofisen Seuran kunnioitetun presidentin, tohtori Annie Besantin, ja saimme kuulla hänen puhuvan.

Jo pelkkä tilanteen yltäkylläisyys sai meidät jotenkin sähköistymään. Ja meihin vaikutti erittäinkin se, että tiesimme istuvamme valkotukkaisen, kumaraisen olennon edessä, joka oli koko pitkän ikänsä uurastanut t y ö s s ä, työssä ihmiskunnan hyväksi. Sillä me, Teofilus ja minä, me olemme — ties mistä syystä — erittäin ihastuneita työn sankariuteen.

Niinpä huomasin, että Teofilus, jolla on sydän paikallaan, hän oli eräinä hetkinä huomattavan liikutuksen vallassa. Jälkeenpäin Teofilus selitti, että suuri ja määräperäinen myötätunto tohtoria kohtaan sai hänet liikutuksen ja kyynelten valtaan. Mutta — selitti Teofilus — kun Annie Besant joskus hymyili, oli se kuin hyväilevän hatturan kosketus, joka kuivasi kyynelet jälleen pois.

Olkoon tämä tähänastinen sanottu kuin tuon arvokkaan tilanteen puolesta, sen jonkunlaiseksi esittämiseksi.

Sitten on meidän kiittäminen kahdesta asiallisesta seikasta. Ensimäinen koskee myötätunnon ilmausta aplodeissa, käsien taputuksessa. Meille on tullut, ties mistä, sellainen »salatieteellinen viisaus», että käsien taputuksessa uhkaa joku psyykkinen vaara. Mutta nytpä kunnioitettu tohtori Annie Besant päästi meidät tästä pulmasta. Sillä soittajien esiinnyttyä Capitolissa huomasimme tohtorin panevan kätensä vastakkain ja näyttävän, että nyt olisi taputettava. Ja silloinkos me taputettiin! Oli kuin kaikki psyykkisen vaaran uhka olisi sillä hetkellä pois pyyhkäisty.

Siis vieläkin: kiitos nyt tästä!

Samalla huomautamme, että jos ken haluaa edelleenkin »sojottaa» kädellään, niin sojottakoon. Mutta jos me, Teofiluksen ja monien muiden kanssa, avaamme sydämemme käsien taputuksessa, niin älkää te, hyvät sojottajat, siitä nyrpistykö. Ei ainakaan Annie Besant näytä pelkäävän psyykkistä vaaraa käsien taputuksessa, ei enempää kuin hermokohtausta lentokoneessa.

Siis sekä sojotettakoon, että taputettakoon suloisessa sovussa; katsomatta rotuun, sukupuoleen; sojotukseen tai taputukseen.

Siirrymme nyt toiseen kiitettävään asiaan. Asia on tämä: Annie Besant julisti kuulijoilleen vapauden ajatella ja tehdä johtopäätöksiä hänen luennoissa lausumistaan ajatuksista ja asioista. Etenkin Teofilus pyytää alleviivata kiitollisuutensa tässä asiassa; johon minä, Johannes, täydellä vakaumuksella yhdyn.

Näinollen ryhdymme nyt, minä ja Teofilus, veljellisessä totuuden rakkaudessa haastelemaan rakastamamme tohtori Annie Bensantin kasvojen edessä.

Aloitamme seuraavaan tapaan:

Esitelmä työväentalolla sisälsi määritelmän uudesta sivistyksestä: siinä tulee »vallitsemaan onnellisuus sen takia, ettei se tahdo pahaa kenellekään». Suhteestamme eläinkuntaan sanottiin erikseen: »uudessa sivistyksessä ei tulla tappamaan nuorempia veljiämme sen takia, että voisimme syödä niiden lihaa ja vaatettaa itseämme niiden nahalla».

— Tässä sitä taas ollaan, sanoi Teofilus.

— Tässä ollaan, sanoin minä.

— Kun nyt tohtori Besant vanhana vegetaristina otti eläinkunnan — kiitettävästi kyllä — erikoiseen suojelukseensa, niin olisin toivonut — selittää Teofilus —, että hän olisi samoin aivan erikoisella sanonnalla sulkenut ihmisetkin turvattuun syliinsä. Se olisi tehnyt hyvää korvalle ja olisi ollut välttämätöntä nyt, kun tämän maailman mahtavat valtiaat maailmansodassa tuhosivat, tappoivat ja tapattivat miljoonia ihmisiä — ja eläimiä siinä samassa —, ja koska valtakunnat johtajineen jälleen varustautuvat uuteen verilöylyyn. Miksi ei tohtori nyt käyttänyt tilaisuutta ja sanonut, että tulevassa sivistyksessä on sama tunnelma pyövelin- ja sotaelinkeinon harjoittamista kohtaan, kuin nyt ihmissyöntiä kohtaan?

— Sanos muuta.

— Kun kerran noilta maailman vähäosaisilta,

vähemmin syntisiltä, teurastajilta ja kalastajilta, niin erikoisella tietoisuudella suljetaan tie henkiseen elämään.

— Aivan niin. Olet oikeassa, Teofilus. Miksi ei, tosiaankin, yhtä selvästi ja tietoisesti alleviivata ihmisen tappamattomuuden välttämättömyyttä? Miksi vältetään sanoa pelastavaa totuuden sanaa myös ihmistappajain auttamiseksi? Miksi ei tahdota olla vetämässä esirippua halki, ylhäältä alas asti, jotta ihmisen tappoon sisältyvä henkinen pimeys ja sokeus poistuisi? Miksi ei tahdota auttaa ja palvella maailman mahtavia, jotka pyövelin tointa ja sotaelinkeinoa harjoittavat? Miksi ei meillä riitä totuudenrakkautta erikoisesti niitäkin kohtaan? — Kun kerran osoitetaan niin suurta ja erikoista huolta teurastajille ja kalastajille? Olet oikeassa, Teofilus.

— Ja mitä järkeä — jatkaa Teofilus — on ensinnäkin siinä, mitä johdonmukaisuutta, mitä logiikkaa on siinä — puhumattakaan moraalista — että olento, joka vielä tappaa ihmisiä, joko omin käsin tai hyväksymällä tai — vieläkin pahempi — painostamalla teloituksia ja sotia, että hän kieltäytyy syömästä lihaa?! Sellainen on sekä epäjohdonmukaista että siveellisesti kokonaan nurinpäistä, äärimmäistä narripeliä.

— Rakas Teofilus, sinä olet joutunut — huomaan minä — pyhän innostuksen valtaan, ja luultavaa on, ettei Ahasveruksen vaikutus ole kaukana. — Mutta ymmärtääksemme tohtori Besantin erilaista suhtautumista ihmisen tappoon ja eläimen tappoon, on meidän muistettava tuo kummallinen »jumalan suunnitelma». Kai muistat sen?

— Tietysti muistan. Sehän on yhtä hullunkurinen kuin kirkkojenkin »jumalan suunnitelma»; molemmat veren tahrimia.

— Ajatteles vaan, että juuri tuo »suunnitelma» — jonka toimeenpanovalta sanotaan tällä kerralla olevan Englannin aseellisella maailmanvallalla — on saattanut Annie Besantin aikaisemmin julaistuissa luennoissaan selittämään — Bhagavad Gitaan runoihin viitaten — että kyllä voi tappaa ihmisenkin, esim. sodassa, kun ei vaan tunne vihaa, kun ei tapa vihan vallassa.

— Tosiaan. Sellainen »vegetarismi» menee kokonaan logiikan ulkopuolelle. Sillä logiikan kirjoittamaton laki vaatisi tohtori Besantin nyt selittämään — vaikkapa taas johonkin Bhagavad Gitaan tai Vanhan Testamentin runoon, tai n.s. pääsiäislampaaseen viittaamalla — että kyllä voi teurastaa eläimen, tuon »nuoremman veljen», kun ei vaan tunne vihaa, kun ei tee sitä vihan vallassa.

— Kerrassaan johdonmukaista. Kunpa ihminen osaisikin pysyä edes logiikan kaidalla tiellä!

— Onko tosiaan yhdelläkään kalastajalla tai teurastajalla — jatkaa Teofilus — jotain vihaa teurastamaansa »nuorempaa veljeä» kohtaan? Onko teurastajalla jotain vihaa sonnia tai sikaa kohtaan, jota hän ikävä kyllä — pöläyttää moukarilla päähän? Pikemminkin hän jonkunlaisella moraalisella pelolla ja pelonsekaisella säälillä kyhnyttää sikaa selkään ja juttelee: possu, poossu, pooossu!

— Sinä puhut todella valaisevasti, rakas Teofilus. En minäkään voi otaksua, että teurastaja tuntisi vihaa — pikemminkin juuri sääliä tai moraalista pelkoa — teurastaessaan jonkun eläimen.

— Niin että kun kerran on menty julaistuissa luennoissa maailmalle selittämään, että voi tappaa ihmisen, esim. sodassa, kun se ei vaan tapahdu vihassa, niin onpa suorastaan kaameata moraalisen kameelin nielemistä ja hyttysen siivilöimistä olla antamatta vähäosaiselle kalastajalle ja teurastajalle samaa oikeutta ja tukea kuin maailman mahtaville ihmistappajille; puhumattakaan siitä, että l o g i i k k a on pantu suorastaan päälleen.

— Rakas Teofilus, kysyn sinulta selvyyden vuoksi: et kai sinä mitenkään väheksy vegetarismin arvoa?

— Kaukana siitä! Minä vaan ymmärrän, selvästi ja ehdottomasti, että kun ollaan vegetaristeja, on sen moraalisena pohjana tappamattomuus, mutta niin, että siihen sisältyy ensimäisenä ihmisen tappamattomuus. Ellei niin tapahdu, on vegetarismi — vedettynä henkisen elämän yhteyteen — suorastaan totuuden hämmentämistä, pyhän pilkkaa.

— No niin, Teofilus, olkoon tämä nyt sanottu vegetarismista ja tappamattomuudesta yleensä. Mutta olkoon tämä sanottu samalla erikoisesti kunnioittaaksemme suuresti rakastamaamme tohtori Annie Besantia itsenäisellä ajattelulla, johtopäätösten tekemisellä ja esittämällä havaitsemamme totuudet ja ristiriidat. Sillä olihan yksi Annie Besantin ajatus, että Kristus-elämä poistaa ristiriidat; jonka se tietysti tekee, mutta ei ummistamalla silmämme ristiriidoille, säilyttääksemme siten muka suvaitsevaisuuden naamarimme, vaan päinvastoin selvittämällä ristiriidat asiallisessa, veljellistä suvaisevaisuutta ylläpitävässä ja toisiamme kunnioittavassa ajattelussa ja keskustelussa, ja voittamalla ristiriidat käytännössä.

Tämän jälkeen on meidän siirryttävä n.s. maailmanopettajaan.

Me olemme jo elok. Ruusu-Ristissä tästä asiasta Teofiluksen kanssa keskustelleet, olemme tehneet sen »Mestarit ja polku»-kirjan johdosta ja Ahasveruksen myötävaikutuksella. Ja mitä silloin asiasta sanoimme, se pitää paikkansa Annie Besantinkin käynnin jälkeen. Näinollen ei meidän nyt ole tarvis ryhtyä pitkiin puheisiin tässä asiassa.

Kuitenkin on meidän tällä kertaa tehtävä itsellemme selväksi eräs erittäin tärkeä asia.

Ensin on meidän muistettava, että Uudessa Testamentissa puhutaan aivan erikoisella painolla k a h d e s t a liitosta. Ensimäinen on Melkisedekin liitto, toinen Jeesuksen. Ja sanotaan suoraan, että Jeesus on tullut p a r e m m a n liiton välittäjäksi. Ensimäinen liitto on käynyt vanhentuneeksi, on joutunut h ä v i ö t ä n s ä lähelle.

Tämä on erinomaisen tärkeä tosiasia — josta tohtori Annie Besant ja piispa C. W. Leadbeater k o k o n a a n v a i k e n e v a t. Emme ole huomanneet, en minä eikä Teofilus, heidän milloinkaan tästä tärkeästä asiasta mitään puhuneen. Kaikki heidän puheensa Kristuksesta ja maailman hallinnosta on yhä sellaista, niinkuin ihmiskunnalla olisi vain tuo yksi, tuo jo pari-

tuhatta vuotta sitten vanhentunut ja häviötänsä lähelle tullut liitto.

Tämän tärkeän asian sanottuamme meistä tuntuu, sekä Teofiluksesta että minusta, ettei meidän tällä kertaa tarvitse tämän enempää sanoakaan. Ja koska ei Ahasveruskaan tunnu antavan mitään tämän enempään kehoittavaa merkkiä Beeringistä päin, niin me sanomme nyt vaan kunnioittavan tervehdyksemme Annie Besantille: kiitos käynnistä! Käykää pian uudelleen! Mutta varatkaa silloin enemmän aikaa. Vähintään viikko. Kaksi viikkoa...

Teidän Johannes Kotipelto

(J. R. H.)

1927: 304—309

Kirjeitä toimitukselle:

MUSTAN MAAGIKON KOHTALO

Syyskuun Ruusu-Ristissä veli Ronimus ystävällisesti kehoittaa minua edelleen jatkamaan selvittelyä mustan maagikon lopullisesta häviöstä. Hän keskittää epäselvyyden kysymykseen: voiko olevainen hävitä olemattomiin? tai onko jossain tyhjä paikka?

Kysymys tällaisenaan on itse asiassa tuo vanha: olla vaiko ei olla?

Päästäksemme kysymyksen tässä muodossa asialliseen alkuun on meidän muistettava itämaisen — ja myös teosofisen — filosofian puhe ilmentyneestä ja ilmentymättömästä. Ilmentymättömän eli ehdottoman kannalta ei ole tyhjää paikkaa. Sillä se on kaikkialla. Mutta ilmentyneen kannalta voimme kyllä puhua suhteellisesta tyhjyydestä. Kun esim. joku henkilö kuolee, niin on fyysisellä tasolla tullut tyhjä paikka hänen suhteensa — etenkin jos ruumis vielä poltetaan nykyaikaisella tavalla. — Toinen asia on, että ruumiin muodostanut aine on kemiallisesti olemassa. Mutta se ei muodosta enää fyysillistä ihmistä.

Tämä on sopiva avain ymmärtääksemme mustan maagikon lopullista häviötä. Ajattelemme näin: ihminen ei ole vain ruumis, vaan on jälleensyntyvä yksilöllinen minä. Minänä hän taas ei ole irrallinen olio, vaan hänellä on jonkunlainen tukikohta kahdella suunnalla: ylempänä henki-itse ja alempana ruumis; joihin kumpaankin hän on yhdistetty jonkunlaisella »napanuoralla», elämänlangalla. Jos elämänlanka katkeaa jommalla kummalla puolella, seuraa siitä sillä puolella kuolema, ja yksilöllisen minän elämä jää vain toisen tukikohdan varaan.

Mutta paitsi lopullista katkeamista saattaa myös sattua molemmilla puolilla lähes kuoleman kaltainen nukkuminen. Puhutaanhan ruumiillisesta valekuolemasta. Ruumiissa saattaa olla lääketieteen havaitsemat kuolemanmerkit, mutta siitä huolimatta saattaa tapahtua yllättävä herääminen. Mutta jos elämänlanka on katkennut, on ruumiillinen kuolema peruuttamaton.

Nyt on yksilöllisen minän suhde henki-itseen suhteellisesti sama kuin ruumiin suhde yksilölliseen minään. Niinkuin ruumis voi olla jo aivan eloton, ehkä haiseva, mutta saattaa kuitenkin herätä elämään, ellei elämänlanka ole poikki, samoin saattaa yksilöllinen minä suhteessaan henki-itseen olla jo niin henkisesti kuollut, että hän on muodoltaan musta, mutta ellei suhde ole lopullisesti poikki, saattaa hänessä herätä henkinen elämä katumuksen muodossa. Jos sensijaan yksilöllisen minän »napanuora» suhteessa henki-itseen on lopullisesti katkennut, joutuu yksilöllinen minä suhteellisesti samaan asemaan kuin kuollut ruumis — kumpikin elää jonkun ajan omaa häviävää elämäänsä. Musta maagikko voi koettaa — itserakkautensa kannustamana — pitkittää elämäänsä ylläpitämällä keinotekoista suhdetta alempaan maailmaan, mutta hänen elämänsä on kuitenkin peruuttamattomasti häviävää laatua, suhteellisesti samaa kuin hajoavan ruumiinkin elämä.

Näinollen: vaikkei siis olevainen voi mennä olemattomaksi ehdottoman merkityksessä — koska ilmennyksen muodostanut aine jää jossain kemiallisessa tai ylikemiallisessa tilassa olemaan —, niin kuitenkin voi ilmennyt olevainen hävitä jostain tilasta, niin yksilöllinen minä kuin ruumiskin. Kumpainenkin »synnin tähden».

Tämän selviön jälkeen tuntuu kuitenkin tarpeelliselta lisätä, että vaikka onkin tärkeätä tietää ja ymmärtää mustan maagikon kohtalo, niin vieläkin tärkeämpää on tietää ja ymmärtää se syy, mikä aiheuttaa ihmiselle tuon onnettomuuden.

Sentähden sanottakoon vielä selvästi tämäkin syy.

Tuhon syy alkaa siitä, kun ihminen lähtee elämäänsä elämään, lähtee henkistä eli salatieteellistä elämäänsä elämään ilman Valkoisen Veljeskunnan asettamia siveellisiä ehtoja, s.o. syrjäyttämällä Mestarin Vuorisaarnassa esittämät ehdot, neuvot ja käskyt.

Ja niinkuin jo edellisessä kirjeessä huomautin, on juuri tämä Vuorisaarnan ohjeitten sivuuttaminen tunnusmerkillistä noissa moninaisissa »arhateissa» ja »vihityissä»; joita ilmestyy kuin sieniä sateella, tai — niinkuin Jeesus sanoo — paljon. Kun tutustuu heidän »okkultismiinsa», niin huomaa, että se askartelee nimenomaan niissä asioissa jotka Mestari kieltää. Milloin se on psyykkisten kykyjen treenausta, milloin sukupuolivoimien puoskaroimista sinne tai tänne, milloin poliittisia suunnitteluja sotineen, »kristuksineen», väkivaltatoimenpiteineen; jonka kaiken kannustimena on maaran jalokivi, on se rakkaus joka kohdistuu — joko äkkimutkassa tai avarammassa kaaressa — omaan itseen.

J. R. Hannula

1927: 318—319

PANTEISMI
III

Panteismi yksilön kannalta

V ä i n ä m ö i n e n: Veli Lemminkäinen! Meidän molempien osalle on langennut selvittely panteismista yksilön kannalta.

L e m m i n k ä i n e n: Tapahtukoon niin, veli Väinämöinen!

V ä i n ä m ö i n e n: Ja innostakoon meitä veli Ilmarisen ansiokas puhe panteismista yleensä ja panteismista uskontona!

L e m m i n k ä i n e n: Sekin tapahtukoon! Ja niinpä aloita siis, veli Väinämöinen!

V ä i n ä m ö i n e n: Pannakseni asian alulle, sanon nyt näin: päästyämme sisälle ja tehtyämme itsellemme selväksi, mitä edellä on sanottu panteismista yleensä ja panteismista uskontona, ei kai ole vaikea arvata, mitä on sanottava panteismista yksilön kannalta? Vai mitä arvelet, veli Lemminkäinen?

— On kait sanottava — niinkuin arvaan —, että yksilön on nyt sulatettava ja päästävä sisälle siihen, mitä edellä on tullut sanotuksi panteismista yleensä ja panteismista uskontona. Olenko oikein arvannut, veli Väinämöinen?

— Olet oikein arvannut, veli Lemminkäinen. Näin oli sanottava. Tämä oli lähtökohta.

— Onko erikoisesti alleviivattava, että tämä oli vain l ä h t ö k o h t a?

— Kyllä. Sillä sulatettuaan järjessään panteistikäsitteen yleensä ja uskontona erittäin, muodostuu tämä asian järjellinen käsittäminen ihmiselle vain lähtökohdaksi hänen yksilöllisen elämänsä uudelleenjärjestämisessä. Sillä eihän yksilön käytännöllinen pikkumaailma, mikrokosmos, tule vielä sillä järjestykseen, että hän järjellisesti eli ulkopuolellaan havaitsee vaikka kuinkakin järjestettyjä maailmoita tai uskontoja. Se voi muodostua korkeintaan filosofiseksi s u v a i t s e v a i s u u d e k s i, joka sellaisenaan myös on välttämätön. Mutta tämä filosofinen suvaitsevaisuus ei saa päätyä siihen oppiin ja käytännölliseen johtotähteen, että »kaikki tiet vievät päämäärään». Sillä ihminen voi kulkea myöskin k a d o t u s t a a n kohti. Filosofinen suvaitsevaisuus on lähtökohta, josta tie eteenpäin kulkee nimenomaan Mestarin eli Vuorisaarnan seuraamisen tietä.

— Tämä on tärkeä huomautus. Ja minä koetan painaa mieleeni opetuksen suvaitsevaisuudesta ja tiestä. Suvaitsevaisuus ei saa muodostua yksilölle käytännölliseksi loukuksi: »kaikki tiet vievät päämäärään», vaan siitä johtaa eteenpäin Vuorisaarnassa viitoitetun tien kulkeminen.

— Siinä teet sangen viisaasti, veli Lemminkäinen. Ja minä koetan valaista asiaa parilla esimerkillä.

— Tee se, veli Väinämöinen!

— Mehän voimme filosofisen ylevästi nähdä, kuinka joissain kokonaisuuksissa jo vallitsee sopusointu, järjestys, rytmi. Ulkonaisesti tämä näkyy m.m. aurinkokuntamme kiertotähtien liikunnossa, jossa kaikki tapahtuu järjestyksessä. Mutta tämä kosmillinen järjestys ei olisi mahdollinen, ellei ensin olisi joku järkiolentojen joukko, joku jumalien pantheoni — niinkuin kreikkalaiset luullakseni sanoivat —, jotka yksilöinä jo ovat saavuttaneet ja omaksuneet filosofisen suvaitsevaisuuden, mutta, jotka eivät sitten ole pysähtyneet paikalleen filosofoimaan, tai lähteneet kulkemaan kaikkia teitä päämääräänsä kohti, vaan ovat sensijaan lähteneet tietoisina kulkemaan Logoksen mukana, sen Logoksen, jonka elämänviisaus Jeesuksen saavuttamana ensi kerran Vuorisaarnassa esitetään.

— Veli Väinämöinen, sinä todellakin teet minut osalliseksi jumalallisesta viisaudesta!

— Siirtykäämme nyt tästä täydellisten pantheonista, Logoksen johtamasta veljeskunnasta, tänne ihmisten muodostamiin maailmoihin. Siinä esiintyvät omina maailmoinaan esim. k a n s a k u n n a t.

Nämä maailmat, kansat, ne eivät vielä ole läheskään saavuttaneet edes tuota ensimmäistä, inhimillisesti alkeellista päämäärää: s u v a i t s e v a i s u u t t a, ei sisäisesti eikä ulkonaisesti. Päinvastoin niiden sekä sisäisessä että keskinäisessä elämässä tapahtuu yhtämittaisia, tuhoisia yhteentörmäyksiä. Eivät kansat ole vielä heränneet inhimilliseen tietoon itsestään ja tehtävästään. Kansojen elämässä on vielä niin paljon eläimellistä luontoa, henkistä laiskuutta ja himoa, niillä ja niiden johtajilla on vielä niin paljon aikaa toistensa pelkurimaiseen vaanimiseen, epäilemiseen ja ärsyttämiseen, että ne yleensä joutuvat laiminlyömään oman kansallisen ja yleismaailmallisen sivistystehtävänsä, ryhtymättä sitä edes vakavasti ajattelemaan.

— Rakas veli Väinämöinen, tietäjä iänikuinen: sinun sanasi putoilevat kuin naulan kantaan! — Mutta entä sitten? Haluan kuulla enemmän!

— Sitten on sanottava samaa maailman, erittäinkin n.s. kristityn maailman u s k o n n o i s t a. Eivät uskonnot ja niiden johtajatkaan ole osanneet herätä tietoisuuteen omasta tehtävästään. Toisin sanoen: ne eivät ole lähteneet Mestarinsa jälkiä seuraamaan, eivät Vuorisaarnassa viitoitettua tietä kulkemaan. Ja kun ne eivät ole sitä tehneet, eivät ne myöskään ole muodostuneet h e n k i s e k s i v a l o k s i, ei s u o l a k s i tai h a p a t u k s e k s i maailmassa. Uskonnot ovat tehneet Jeesuksesta suorastaan e p ä i n h i m i l l i s e n olennon; jonka nimeä on sopiva käyttää m.m. silloin, kun tahdomme uhata ja peljätellä toisiamme järjettömillä helveteillä, tai mairitella imelän hekumallisilla taivailla; mutta jonka käskyt me aina s e l i t ä m m e siten, ettei niille jää mitään käytännöllistä merkitystä. Jopa niin, että ne ovatkin suorastaan epäkäytännölliset, vaaralliset, niin että niiden seuraamisesta johtuisi yhteiskunnan tuho!

— Olenkin ihmetellyt, miksei kirkko ole laatinut Katekismustaan oman Mestarinsa käskyjen pohjalla, miksi se ei ole ottanut Vuorisaarnaa, Mestarinsa omaa oppia tunnustuskirjak-

seen. Mutta nyt minulle selviää syy: kirkko ei ole uskaltanut sitä tehdä.

— Tavallaan oikea johtopäätös. Kirkon miehiltä on puuttunut ritarillinen mieli. He eivät ole asettuneet ritarillisesti seisomaan tai kaatumaan yhdessä Vuorisaarnan Mestarin kanssa, Jeesuksen Kristuksen kanssa, vaan ovat pelkurimaisen raukkamaisesti kieltäneet hänet, ajatellen enemmän oman katoavaisen nahkansa pelastamista . . .

— Miksi keskeytät, veli Väinämöinen? Jatka vaan yhteen menoon!

— Jatkettava onkin, rakkahin veli Lemminkäinen! Sillä meidänhän on puhuttava yksilön suhteesta panteismiin, joten tähänastinen on sanottu vain kuin johdannoksi. Ja toivottavaa on, että kun me nyt siirrymme johdannosta varsinaiseen aineeseemme, että meille samalla selviäisi syy, miksikä kansat ja uskonnot johtajineen ovat sellaisia kuin ovat. Sillä syy voi olla niin sysissä kuin sepissäkin. Syy, miksi uskonnot ja kansat ovat luonteeltaan pelkurimaisen vaaniskelevia, varsinaista tehtäväänsä laiminlyöviä, ei suinkaan ole vain johtajissa, vaan se voi olla molemmissa, niin johtajissa kuin johdettavissa.

Mutta nämä molemmat syyt johtuvat taas kolmannesta, siitä, että me ihmiset yleensä olemme vielä sellaisia kuin olemme, niin eläimellisiä, niin henkisesti laiskoja ja epäritarillisia. Me emme yleensä yksilöinä ole vielä löytäneet itseämme, emme ole saaneet oikeata otetta ihmisyydestämme, emme ole osanneet ryhtyä toteuttamaan omaa yksilöllistä tarkoitustamme.

— Veli Väinämöinen! Salli minun huomauttaa, että ennenkuin nyt etenemme, onkin tarpeellista ensin selvästi ymmärtää yksilöllisen elämämme tarkoitus.

— Oikein sanot, veli Lemminkäinen. Ihmiselämämme tarkoituksen ymmärtäminen on ratkaisevan tärkeätä. Sillä ellemme elämämme tarkoitusta ymmärrä, tai jos meillä on siitä väärät käsitykset, olemme me aina pimeässä, enemmän tai vähemmän sokkosilla.

— Sano siis elämämme tarkoitus, lyhyesti ja selvästi. Äläkä yhtään arkaile, vaikka tämä asia tulisi useamminkin sanotuksi.

— Rakas veli, sanasi rohkaisevat minua. Sentähden yritän sanoa asian mahdollisimman lyhyesti ja selvästi. Kas näin: ihmiselämän ainoa tarkoitus on kasvaa Logoksen täydellisyyteen.

— Se on suuremmoinen tarkoitus, veli Väinämöinen. Mutta onko meillä mitään järkevää vakuutta edes tämän tarkoituksen mahdollisuudesta ja todellisuudesta?

— On kaksikin. Sillä ensiksikin on yksi ihminen, veljemme, alkuaan niinkuin me, Jeesus Kristus, tämän ihmiselle kuuluvan tarkoituksen täydellisesti saavuttanut; tullen siten mahdolliseksi jonkun vielä ihmeellisemmän tarkoituksen toteutumiseen ja toteuttamiseen. Toiseksi tuntee jokainen ihminen sisässään elävän siveellisen täydellisyystarkoituksen vaatimuksen. Jokaisella ihmisellä on hiukan kokemusta siitä, että hänen elämänsä onni tai onnettomuus on ensi- ja viimekädessä riippuvainen siitä, kuinka hän toiminnassaan suhtautuu sisäiseen, elävään täydellisyystarkoitukseen.

— Mikä järkevä näkökanta! Selvä ja yksinkertainen! Jeesus Kristus, yksi ihminen joukostamme, on tarkoituksen täydellisesti saavuttanut, ja me muut tunnemme tämän täydellisyystarkoituksen sisäisesti. Mutta nytpä näen vielä kolmannenkin vakuuden ihmisen täydellisyystarkoituksesta. Vakuus on se, että tuo ihmistarkoituksensa täydellisesti saavuttanut ihminen on sitten asettunut muiden ihmisten kanssaeläjäksi, avuksi ja innoittajaksi; että mekin paremmin ymmärtäisimme oman tarkoituksemme ja osaisimme ryhtyä sitä toteuttamaan. Siinä on siis jo elävänä edessämme tuo hänen uusi, ihmeellinen elämänsä tarkoitus.

— Oikein näet, veli Lemminkäinen. Siinä on elävänä edessämme Jeesuksen saavuttama uusi elämäntarkoitus; sekä hänen että kaikkien niiden, jotka hänen innoittaminaan lähtevät elämänsä tarkoitusta etsimään ja toteuttamaan. He muodostavat henkisen ykseyden, joka toimii Logoksen johdolla, jokainen yksilö niiden käytännöllisten ohjeiden mukaan, jotka Jeesus Kristus ensimmäisenä on Vuorisaarnassaan esittänyt, esittänyt nimenomaan kaikkien yksilöitten noudatettavaksi vapaaehtoisessa ilmoituksessa, ilman pakkoa.

— Nyt olemme siis päässeet sisälle varsinaiseen aineeseemme?

— Niin olemme, veli Lemminkäinen. Ja samalla on meille selvinnyt perussyy, miksi ei panteistinen uskontokaan ole päässyt julkisesti elämään ja esiintymään, vaan kaikki yritykset siihen suuntaan ovat ennen pitkää muuttuneet joksikin muuksi. Sillä panteistista uskontoa — vaikka johtajakin olisi — kykenevät omaksumaan vain ne ihmiset, jotka ovat ryhtyneet itseltänsä kysymään: »mikä on minun elämäni tarkoitus? ei vain minun eläimellisen itsesäilytysvaistoni kannalta, vaan ikuisen totuuden kannalta?» Panteistisen uskonnon tunnus on pakostakin oleva ihmisyys. Se on oleva ihmisyyden uskonto. Ne yksilöt, jotka ennen kaikkea uskovat ihmisyyteen, jotka ihmisyyttä ihailevat, jotka tahtovat tehdä työtä ihmisyyden puolesta, Vuorisaarnan ohjeita kunnioittaen ja kiitollisella peräänantamattomuudella seuraten, ne yksilöt ryhmittyvät Ihmisen ympärille, Mestarin ympärille, muodostaen elävän veljeskunnan, pantheonin, panteistisen uskonnon. Sellainen veljeskunta, sellainen uskonto merkitsee paljon, sillä se on todellakin henkisenä valona maailmassa. Sellaisen uskonnon jokainen jäsen on todellinen ritari ihmisyyden kuningaskunnassa, joka on valmis onnistumaan tai epäonnistumaan vain yhdessä ihmisyyskuninkaansa kanssa.

— Minä en halua ihmetellä enkä imarrella, mutta myönnettävä on, että sinä, veli Väinämöinen, onnistut saattamaan minut haltioimistilaan.

— Oo, mutta kiiruhtakaamme käyttämään näin syntynyttä haltiotuneisuutta ja kysykäämme: mitä on panteistisen yksilön erikoisesti vaarinotettava? Toisin sanoen koettakaamme vähän eritellä, mitä sisältää ihmisyyden etualalle asettaminen?

— Se on varmaan oleva erittäin kiintoisaa.

— Toivokaamme Mestarin myötävaikutusta, että niin tulisi olemaan! Ja alamme sitten näin: hän, tuo panteistinen yksilö, hän on jumalan-

etsijä. Mutta hän ei vain filosofoi Jumalasta, tai ei jättäydy sokean, umpimähkäisen taikauskon valtaan, vaan hän etsii Jumalaa käytännöllisesti. Hän etsii Jumalaa niin, että hän kaikin voimin t o t e u t t a a kaikkea sitä hyvää, kaikkea sitä kaunista ja jaloa, jota ihmiset yleensä ja uskonnot erittäin ovat uskoneet Jumalan, tai paremminkin Jeesuksen Kristuksen voivan tehdä, mutta jotka ovat sitten, erittäin kehnosti menetellen, jättäneet kaikki sillensä, jättäneet käytännössä kaiken Jumalan, tai Jeesuksen Kristuksen yksinänsä suoritettavaksi; jättäneet pois omien, ihanimpien velvollisuuksiensa ja etuoikeuksiensa joukosta. Sanomme vieläkin, että sellainen on kehnoa ja nurinkurista menettelyä.

— Todella, se on kehnoa, ja se riittää kääntämään nurin koko elämän tarkoituksen.

— Mutta tuo ihminen, josta nyt puhe on, tuo käytännöllinen jumalanetsijä, hän ajattelee mielessään näin: »miksi minun pitäisi yhtenään ruikuttaa olevani minä vaivainen syntinen, minä mato maassa, joka en mihinkään hyvään ja oikeaan kykene? Tai miksi minun pitäisi kiusata Jumalaa kaikilla huolillani ja pyynnöilläni? Miksi aina ja laiskasti siirtäisin huoleni Jumalan kannettavaksi — sillä lienee hänellä taakkaa kylliksi — enkö koettaisi sensijaan v o i t t a a huoliani ja vaivojani ponnistamalla työssä ja rehellisessä teossa viimeiseen asti? Eikö minun ihmisellinen kutsumukseni ja etuoikeuteni ole pyrkiä olemaan mahdollisimman itsenäinen ja vastuunalainen? mahdollisimman lähellä Jumalaa ja Mestaria laadussa ja teossa?»

— Eikö siis pitäisi pyytää Jumalan apua?

— Miksikä ei? Mutta paras tapa pyytää Jumalan apua on se, että koettaa t e o s s a ponnistaa viimeiseen saakka huoliensa, vaikeuksiensa ja velvollisuuksiensa voittamisessa. Kun pyrkimyksemme on vilpitön t e o s s a, silloin Jumalakin voi meitä parhaiten auttaa. Siten Jumala voi tulla esille meidän sisäisestämme ja käytännöllistyä, ja me alamme ymmärtää mitä on olla ihminen, Jumalan tahdon käytännöllinen toteuttaja.

Samalla me alamme päivän selvästi oivaltaa, ettemme osaa, ettemme ole ollenkaan kulkemassa ihmisyyden suuntaan, ellei meidän pyrkimyksemme kulje kokonaisuudessaan sillä tiellä, jonka täydellinen Ihminen, Mestari, on Vuorisaarnassa viitoittanut. Jos koetamme Vuorisaarnan ohjeita tinkiä, silloin samalla tingimme omaa ihmisyyttämme, ihmisyytemme tarkoituksen toteuttamista.

— Oi, veli Väinämöinen, tämä on totta! Sen sanoo minulle totuus itse.

— Se on oivallettava merkiksi siitä, että Mestarin käsi on levännyt yllämme. Ja toivokaamme kaksinkerroin sitä samaa nyt, kun meidän on sanottava näin: on erittäin tyhmää ja epäkäytännöllistä pyrkiä selittämään Vuorisaarnaa epäkäytännölliseksi. Sillä onhan yksinkertainen selviö, että mitä inhimillisemmät ja syvällisemmät ovat ne ohjeet, joita me noudatamme käytännöllisessä elämässämme, sitä parempi, sitä sisältörikkaammaksi elämä muodostuu. Sisältörikas on varmaankin Jeesuksen Kristuksen elämä, joka käytännöllisen työnsä kautta on täydellisyyden saavuttanut, on Vuorisaarnan neuvot veljillensä ohjeiksi antanut.

— Että niin on, se on kaiken epäilyksen ulkopuolella, veli Väinämöinen.

— Niinpä pysyköötepäilykset kaukana nytkin, kun meidän on edelleen sanottava näin: ja miksi pelkäisimme inhimillisiä ponnistuksia, tuskaa, kärsimyksiä? Sillä muistakaamme: vain kärsimysten, tuskan, kuoleman ja vapaaehtoisen helvettien voittamisen jälkeen tapahtuu ylösnousemus taivasten maailmoihin, jumalien pantheoniin, itsenäisten ihmisten veljeskuntaan.

— Rakas Väinämöinen! Minun on nyt kiitettävä ja kunnioitettava sinua. Sillä varmasti sinulle nyt onnistui sanoa jotakin, jolla on Mestarin suosio takanaan, ja joka on oleva siunaukseksi inehmon lapsille.

— Toivokaamme hartaasti, ettemme milloinkaan jälkeenpäin epäilisi tai kieltäisi sitä, minkä pyhän innoituksen haltiotilassa olemme todeksi nähneet, todeksi tunnustaneet.

Mutta nyt meidän on puhuttava v o i t t a m i s e s t a.

— Varmasti meidän on siitä nyt puhuttava — kun kuitenkin on asia niin, että täydellisten ihmisten veljeskunta avautuu meille vain helvettien ja taivaitten v o i t t a m i s e s s a.

— Siis aloitamme näin: voittamisesta on n.s. kristikunnalla ollut yleensä eläimen — ja niistäkin vain petoeläimen — luonteesta johtunut näkökanta. Me olemme — niinkuin historiaksi nimitetyt kirjat asian esittävät — pitäneet voittamisena sitä, kun toinen kansa on nujertanut toisen kansan — niinkuin susilauma saattaisi tuhota toisen susilauman. Tai me olemme luulleet voittamiseksi sitä, kun toinen uskonto on väkivallalla tuhonnut toisen uskonnon — niinkuin julma hauki nielee toisen julman hauen. Tai kun me ihmisyksilöinä olemme tuhonneet toisen ihmisyksilön — niinkuin pantteri tuhoo antilopin. Kaikkea sellaista me olemme kuvitelleet — ollessamme Maaran jalokiven lumoissa — inhimilliseksi etuoikeudeksemme, jumalaiseksi velvollisuudeksemme, loistoteoksi, joka kohottaa ja ikuistaa tekijänsä sankariuden korkeimmille huipuille!

— Oi, veli Väinämöinen, nyt sinulle onnistui saattamaan minut siihen tunnelmaan, jossa ollaan silloin, kun olemme toimittaneet omalletunnollemme jotain sellaista, mikä saa meidän värimme häpeästä muuttumaan. Sillä tosiaan minä nyt tunnen kasvojeni värin muuttuneen yhteenkuuluvaisuudestani n.s. kristikunnan kammottavaan häpeään.

— Koska sellainen häpeän tunne sinut yllätti, oi Lemminkäinen, niin olkoon jonkunlaiseksi lohdutukseksi sanottu, että koko tuo epäinhimillinen käsite: t a i s t e l l a, t u h o t a ja t u h o u t u a, se johtuu niiltä ajoilta, jolloin ei ihmisyys, Kristus, ollut vielä laskeutunut eläinihmisen fyysilliseen tajuntaan. Mutta nyt, Jeesuksen Kristuksen jälkeen — ja jo Buddhankin jälkeen —, ihmisen eli Kristuksen eli puhtaan järjen kannalta katsoen, on tuollainen »voitto» aina suoranainen t a p p i o. Kun ihminen tuolla tavalla »voittaa», on hän Maaran eli valheen lumoissa, ja on silloin kärsinyt tappion. Ihmisen saavuttama voitto on aivan toista.

— Epäilemättä. Epäilemättä on ihmisen opit-

tava voittamaan toisella tavalla kuin petoeläin. Mutta selitä tämäkin asia oikein selvästi! On tärkeätä ymmärtää tämä seikka; osataksemme välttää yhä toistuvaa häpeän syytä.

— Oikein puhut, veli Lemminkäinen. Ja loihtikoon nyt sinun palava intosi oikeat sanat kielelleni!

Ensiksi on meidän sanottava näin: suden ja tiikerin sopii hyökätä penikoittensa puolesta pesälle tunkeilijan kimppuun, sokeasti ja vimmatusti, niin että heidän omatkin niskavillansa pöllyää, vieläpä menettäen elämänsäkin. Sellainen sankarius sopinee jotenkuten sudelle ja tiikerille, luoden kenties jonkunlaisen seppeleen heidän hirvittävän hammasrivinsä ympärille. Mutta ihminen ei ole menossa eläimeksi muuttumista kohti, vaan Kristukseksi muuttumista kohti. Sentähden on sopivaa, että me luovutamme kaiken t a i s t e l u n jäljessämme tulevalle petoeläinkunnalle. Olkoon se siellä muistuttamassa meitä, ettemme hidastelisi ihmisyytemme kulussa, vaan rientäisimme hyvää vauhtia eläinkunnan edellä päämääräämme kohti.

Toiseksi meidän on sanottava näin: ihmisen voitto on h e n k i n e n i t s e n ä i s t y m i n e n s i s ä i s e s s ä K r i s t u k s e s s a. Ihminen voittaa saadessaan ihmisellisen yliotteen omasta eläimestään, niin ettei eläin hänessä johtaisi, vaan ihminen. — Tämä on ensimmäinen voitto, jonka ihminen saavuttaa. Ja me nimitämme sitä pienemmäksi voitoksi. Toinen voitto, jota me nimitämme suuremmaksi voitoksi, on se, kun voittava ihminen samalla uhraa eli alistaa itsensä sisäiselle Kristukselle, rakkaudelle, työlle Mestarin kanssa.

— Mutta minä kysyn vielä selvyyden vuoksi: eikö tästä sittenkin muodostu taistelu? Ensin eläinihmistä vastaan, jotta se alistettaisi ihmisihmiselle, sitten ihmisihmistä vastaan, että se uhrattaisi kristusihmiselle?

— Kysymys on näköään kylläkin asiallinen, mutta vastaus siihen on kieltävä. Olemmehan jo selvästi sanoneet, että k a i k k i t a i s t e l u on luovutettava jäljessämme tulevalle petoeläinkunnalle.

— Mahtanenko minä nyt olla oikein selvillä asiasta?

— Ensiksikin me rakastamme eli paremminkin s ä ä l i m m e eläintä itsessämme.

— Mutta eikö tämä saattaisi johdattaa meitä itserakkauteen, tai vieläpä syöstä suorastaan eläimellisyyteen?

— Tehkäämme siis heti selväksi ero säälin ja rakkauden välillä. Eläintä me säälimme, ihmistä rakastamme. Mutta kumpikin tapahtuu totuudessa, auttavaisuudessa, isällisyydessä tai veljellisyydessä: »— niinkuin teidän taivaallinen Isänne —».

— Mutta selitähän kuitenkin vielä!

— Mitä ensinnäkin itsessämme olevaan eläimeen tulee, niin me emme ryhdy sitä kylmästi tuhoamaan. Me alamme tavallaan keskustella oman eläimemme kanssa. Me tavallaan kysymme, mitä se oikein haluaisi, jotta se mielellään ja tarmokkaasti rynnistäisi meidän kanssamme? Jos sen vaatimukset ovat liian hurjat, niin me ehdotamme jotain toista, viattomampaa, ja alamme siten k e s y t t ä ä omaa eläintämme. Juuri niin: me k e s y t ä m m e omaa eläintämme. Mutta jos eläimemme sittenkin nurisee ja on tyytymätön, niin me alamme taas tiedustaa, mikä sitä oikein vaivaa? Sillä voi olla, että se haluaisi esim. kauniit sukat, sanokaamme vaikkapa silkkiset sukat omiin sääriimme. Mutta me, joka haluamme olla kenties pyhimys ja askeetti, me vaan kannamme jotain lumppusukkia säärissämme. Ja eläimemme nurisee ja vikuroi, eikä työstämmekään tahdo tulla sitä eikä tätä. — Mutta emmekö me ole oikeastaan turhamainen ja epäkäytännöllinen? Miksi emme tee eläimellemme mieliksi nyt, kun sen toivomus on näin puhdas, kaunis ja runollinen? Miksi emme hanki kauniita sukkia sääriimme? Sillä jos eläimemme siitä ilostuneena kääntyy myötämieliseksi, antaa lisävoimaa ja tarmoa sääriimme, niin että me saatamme olla kuin nuori pantteri, täynnä tarmoa ja riemua Kristuksen seuraamisessa, niin kyllä kannatti olla senverran runollisesti turhamainen, että toimitimme sääriimme kauniit sukat!

— Mainio ohjelma. Ja sen toteuttaminen on ihmiselle varmasti mahdollinen?

— Jo epäilys siihen suuntaan on tappio.

— Mutta ellemme epäile, vaan uskomme?

— Silloin tapahtuu teossa ilmenevän uskomme mukaan. Me kohtelemme eläintämme lempeällä päättäväisyydellä ja lujuudella, ymmärtämyksellä ja kohtuudella. Silloin meillä on alemman luonnon voima ja tarmo käytettävänämme, ja meillä on parhaita edellytyksiä onnistua siinä suuremmassa voitossa, siinä, että me taas puolestamme nöyrinä, uskollisina, nerokkaina ja toimellisina uhraudumme tekemään henkistä työtä yhdessä kristusihmisen, Mestarin kanssa.

— En epäile enää. — Mutta entä ulkopuolinen ympäristö?

— Sama asia. Niinkuin sisäpuolinen, samoin ulkopuolinenkin eläimellisyys ja paha on voitettava, ei hävittämällä, vaan lempeän lujalla kesyttämisellä; jonka pohjalla on sääli, totuus, rakkaus. Jos veljemme haluavat nauttia esim. luonnottoman korkeista koroista kengissään, tai niiden sukkulamaisesta muodosta, niin miksi me sentähden saarnaisimme heille helvettiä ja kadotusta? Sillä n.s. helvetti seuraa itsestään, tässä tapauksessa kehittyvien liikavarpaitten muodossa. Se on pieni ruumiillinen helvetti, ja se opettaa ihmiselle jotakin. Tai jos veljemme haluavat mässätä ruokien ääressä, niin kyllä vatsakatari ryhtyy heitä neuvomaan. Tai jos he tahtovat huumata itseään viinillä tai viinalla, niin miksi me ryhtyisimme heitä tämän vuoksi häpäisemään ja vainoomaan? Miksi emme paremminkin luota heissä olevaan Jumalaan? Muistakaamme me vaan huolehtia siitä, että itse ensin tutkisimme ja tottelisimme Vuorisaarnan neuvoja. Sillä siitä on meidän vastattava Kristuksen tuomioistuimen edessä. Ja pitäkäämme sitten henkisen tiedon ja kokemuksen kynttilä pöydällämme palamassa. Älkäämme millään tavalla vaihettako kynttiläämme patukkaan!

— Äskeisestä viisastuneena en epäile tätä. Mutta salli minun sanoa, oi ystävä, että uskoni kaipaa vahvistusta!

— Usko vahvistuu ponnistuksissa, Mestarin käskyjä seuratessa.

Mutta vahvistettakoon uskoamme myöskin seuraavalla: meidän on taasenkin osattava olla lujia totuudessa siten, ettemme jälleen joutuisi siihen eläimelliseen mässäykseen tai väkivaltaan, johon vanha tottumuksemme meitä kenties vetää, tai johon ympäristö koettaa meitä jopa suorastaan velvoittaa, innoittaa tai pakoittaa. Me mieluimmin annamme vaikka tehdä itsellemme vääryyttäkin — ellemme saa ahdistajiamme järkiinsä —, vaikkapa tappaakin, kuin että alistuisimme luopumaan ihmisyyden periaatteista. Niinkuin Jeesus teki; ja jonka esimerkkiä, sankarillista esimerkkiä, me olemme kutsutut seuraamaan. Sillä vaikka täten, maailmallisesti katsoen, joudumme häviölle, niin inhimillisesti katsoen me olemme silloin voittaneet.

— Ymmärrän kyllä, että pelkuri turvautuu vaikka murha-aseisiin, ja että suurempaa sankariutta edellyttää kaikista aseista kieltäytyminen. Mutta yksi huomautus Jeesuksen suhteen: häntä eivät tuhonneet jotkut villiintyneet yksilöt, vaan järjestynyt yhteiskunta?

— Tavallaan kiintoisa huomautus. Voimmekin nähdä, että loistavimmat hengen sankarit — Sokrates, Pythagoras, Jeesus — eivät olleet niinkään villiintyneiden rosvojen, vaan järjestyneen yhteiskunnan ahdistamia. Tämä taas johtuu siitä, että eläimellisyys ilmenee yhteiskunnallisesti kolmessa asteessa. On sitä lajia eläimellisyyttä, jonka maailman juriidinen oikeus k i e l t ä ä, on sitä, jonka se s a l l i i, ja vihdoin sitä, johon se v e l v o i t t a a. Ja juuri tämä viimeinen eläimellisyyden eli petomaisuuden aste juriidisessa yhteiskunnassa muodostuu sankarien ruumiilliseksi tuhoksi. Sillä todelliset sankarit eivät ole vaadittuinakaan alistuneet »ulvomaan susien tavalla», ja sentähden juriidinen yhteiskunta on heidät tuhonnut.

— Siis Mestari ja ihmisyyden opetuslapset maailman juriidisen suojeluksen ulkopuolella! Se on ihmeellinen tilanne. Todella ihmiskunta kaipaa rakkautta, marttyyrejä, henkisentyöntekijöitä!

— Oikein sanot, veli Lemminkäinen. Tuntuupa kuin sinut olisi vallannut sama sääli tietämätöntä ihmisjoukkoa kohtaan, kuin mikä aikanaan valtasi Jeesuksen. Niinkuin luemme Matt. 9: 36: »Ja nähdessään kansanjoukot hänen tuli heitä sääli, kun olivat nääntyneet ja hajoitetut niinkuin lampaat, joilla ei ole paimenta».

— Kunpa vaan kykenisimme!

— Ollessamme vähässä uskollisia, opimme vähitellen. Ja rohkaiskoon meitä se tieto, että vain rakastavan työn kautta kaikki eläimellisyys ja paha voitetaan, niin sisäpuolellamme kuin ulkopuolellamme.

Näin olemme nyt sanoneet aan ja öön panteismista yksilön kannalta. Ja olemme huomanneet sen olevan samaa kuin tervejärkisesti seurata Jeesusta Kristusta, täydellistä ihmistä.

— Mutta, veli Väinämöinen, sinä ikuinen tietäjä, eikö meidän olisi vielä erikoisesti puhuttava t y ö s t ä, Mestarin työstä?

— Ajatuksesi on oivallinen, veli Lemminkäinen. Jatkettakoon siis seuraavalla kerralla puhetta panteismista henkisen työn kannalta.

J. R. Hannula
1927: 344—356

MATKAN VARRELTA

— Veli Johannes!

— Tässä olen, veli Teofilus.

— Se on nyt sillätavalla, että täällä meidän suloisessa Suomessamme vuodatetaan ihmisverta, verta ja taas verta. Tämä alkaa tuntua kummalliselta.

Enemmän kuin kummalliselta, rakkaani. Ja sinä kai ajattelet käydä käsiksi »taudin syihin»?

— Mutta älkäämme vaan tällä kertaa sanoko: »syy on ihmisluonnossa», vaan pyrkikäämme käsiksi johonkin toimintasyyhyn.

— Niinkuin tahdot, veljeni. Rinnastamme siis asian heti tavalliseen sairauteen, ruttoon, kulkutautiin.

— Se tehkäämme, Johannes.

— Ensimäinen toimenpide on, että lääkäri hoitaa sairasta, tartunnan saanutta, ruttopotilasta — samoinkuin hän sitoo ja hoitaa veriteon uhria. Toinen, syvempi toimenpide on, että lääkäri koettaa poistaa ruttobasillin; täytyy puhdistaa ja muuttaa olosuhteet sellaisiksi, ettei basilli voi jälleen ilmestyä.

— Ja niin on rutosta päästy?

— On päästy lääketieteellisessä merkityksessä. Mutta katsoessamme asiaa syvemmin, teosofisesti, huomaamme vielä s i v e e l l i s e n syyn. Ihmiskunta on tehnyt, joko läheisemmässä tai kaukaisemmassa menneisyydessä, siveellisen virheen, josta karmallinen seuraus purkautuu m.m. sairautena eli ruttona.

— Eivät siis auta pelkästään lääketieteelliset keinot tautien ja niiden syyn poistamiseksi?

— Eivät. Me kyllä annamme kaiken arvon ja kunnian lääketieteelle, puhtaudelle ja ruttobasillin ehkäisemiselle, mutta ymmärrämme erittäin hyvin, ettei tauteja voida siten kokonaan poistaa.

— Mutta mitenkä sitten?

— Lopullisesti vain siten, että ihmiskunta voittaa käytännöllisessä elämässään ne siveelliset heikkoudet, virheet ja lankeemukset, joista rutto ja sairaus ensikädessä aiheutuu.

— Oletatko nyt, veli Johannes, että tämän seikan analoginen tajuaminen auttaa meitä pääsemään veritekojen ja murhien alkusyyhyn?

— Niin kyllä oletan, rakas Teofilus. Sillä joskin sanomme veritekojen johtuvan ihmisten raakuudesta, itsekkyydestä, vieläpä tilapäisestä mielenhäiriöstä, niin ainakin kiihoittava, melkeinpä kuin veritekoihin velvoittava eli pakoittava syy on eräässä ajatusvirheessä.

— Missä ajatusvirheessä?

— Tämä syy on siinä o i k e u s k ä s i t y k s e s s ä, jonka sivistynyt ja hallitseva ihmiskunta on omaksunut.

— Selitähän tarkemmin! veli Johannes.

— Niinkuin tahdot, rakkahin Teofilus. Ja

aloitan siis näin: jumalallinen viisaus hylkää tapon, hylkää murhat ja veriteot. Mainitsen vain Buddhan ja Jeesuksen antamat ohjeet. Sivistynyt yhteiskunta hylkää niinikään ryöstöt, murhat, tapot.

— Anteeksi, sivistynyt yhteiskunta on siis lähtenyt Mestaria seuraamaan?

— Ainakin aluksi, tai paremminkin näennäisesti.

— Nyt pois diplomaattiset väittelyt ja kohteliaisuudet! Asia on sanottava suoraan.

— Tuo puhe ilahuttaa minua. Sillä totuuden kynttilän valossa me ymmärrämme, että sivistynyt yhteiskunta on kuitenkin asettunut sille kannalle, että se pitää teloitusta korkeimpana siveellisenä oikeustoimenpiteenään. Tällä ajatuksellaan, oikeuskäsityksellään ja teollaan sivistynyt yhteiskunta itseasiassa hyväksyy tapon. Yhteiskunta itse kylvää siemenen, ruokkii ja kasvattaa himoelementaalin, joka näkymättömänä voimana innoittaa ihmisiä veritekoihin ja murhiin. Kun tähän liittyy se suuri voima minkä sivistyneen maailman sotalaitos luo, se voimakas mielenkiinto ja innostus minkä sotalaitos saa osakseen kaikkialla: historiassa, koulussa, kasvatuksessa; sanomalehdistössä, kirjallisuudessa; politikoimisessa, uskonnossa, niin voimme ymmärtää minkä mahtavan »epäjumalan», minkä vaikuttavan himo- ja ajatuselementaalin järjestynyt yhteiskunta on omaan sielumaailmaansa luonut. Se on näkymätön voima, joka lakkaamatta inspiroi sellaista ajatusta, lietsoo sellaista tunnelmaa, että ihmisten yksityisessäkin elämässä, yksityistenkin oikeuksien turvaamisessa on veriteko luvallinen, siveellisesti sallittu, jopa korkein, varmin ja tehokkain keino. Ja niin he vähitellen, aste asteelta, joutuvat tuon mahtavan murhabasillin saastutukseen ja valtaan — kunnes yhtäkkiä, yllätyksenä itselleen ja muille, joutuvat kaamean veriteon suorittajiksi.

— Näinollen olisimmekin löytäneet n.s. murhabasillin, todellisen syyn veritekojen tavattomaan lisääntymiseen?

— Olemme kyllä — jos vaan ihmiset sivistyneessä yhteiskunnassa haluaisivat myöntää tämän tosiasian.

— Miksi he eivät sitä myöntäisi? Onhan asia siksi selvä ja helppo ymmärtää.

— On kuitenkin huomattava, että juuri tuo sivistyneen yhteiskunnan luoma, ruokkima ja kasvattama elementaali pitää nyt ihmisten ajatusta, tunnetta ja oikeuskäsitystä voimakkaasti lumoissaan, puolustaen asiaansa kaikilla niillä oppineilla selityksillä, kaikella sillä »pyhällä» innokkuudella, jolla oppineet ja uskonnolliset ihmiset ovat aikojen kuluessa puolustaneet juriidista tappamisoikeuttaan, teloituksiaan ja sodankäyntiään. Sentähden ihmisten vapautuminen oman lumouksensa lumoista käy vaikeaksi. Se kysyy ihmiseltä suuria älyllisiä ja siveellisiä ponnistuksia. Ja siihen on ihminen yleensä haluton; hän kulkee mieluummin totuttua latuaan — kohti kurjuuttaan.

— Totta, totta. Mutta sekään ei saa estää ryhtymästä asiaan käsiksi ja sanomasta totuutta julki. Niinpä haluaisin kuulla mielipiteesi, veli Johannes, niistä toimenpiteistä, joihin olisi ryhdyttävä.

— Sen sanon mieluisasti: sivistyneen yhteiskunnan on luovuttava kaikesta teloitusoikeudestaan. Se on ensimäinen askel. Teloitusoikeus on hyljättävä kokonaan. Siinä tarjoutuu suuri ja ansiokas valistustehtävä sanomalehdistölle ja kaikille valistuksen harrastajille.

— Tosiaan. Tämä tehtävä tuntuu innoittavalta. Enkä ymmärrä miksi eivät sanomalehdistö ja muut valistustyön tekijät ryhtyisi näin oleellisen tärkeään työhön. Uskon, että niin tulee käymään. — Mutta entä seuraava askel?

— Askel kerrallaan, voisimme sanoa. Toinen askel muodostuu näin: saatuamme oikeusmurhan eli teloituksen poistetuksi sivistyneen ihmiskunnan oikeuskäsitteestä, silloin on helpompi muodostaa yleinen kansojen liitto, jolloin sotajoukotkin käyvät »tarpeettomiksi». Sillä ihmiset, jotka ovat edellä esitetyllä tavalla puhdistaneet oikeuskäsitteensä, eivät tunne halua kantaa asetta. Näin tuo mahtava elementaali, tuo epäjumala eli paholainen, jonka ihmiskunta oikeuskäsitteellään on luonut astromentaaliselle tasolle, jää ilman ruokaa, joten sen on pakko heikentyä ja vähitellen hävitä.

— Tästä keskustelusta kiitän sinua, veli Johannes. Tunnenpa kuin voisin työskennellä entistä kiinteämmin sellaisen oikeuskäsitteen luomisessa, joka tulee toimeen ilman teloituksia, ilman laillistettua tappoa.

— Tee se, rakas Teofilus. Yhdenkin ihmisen muuttunut ajatuselämä ja työ merkitsee paljon... Oo, tuolla hän jo menee, tuo kunnon Teofilus! Kiire on. Ja tosiaan: eihän voi tietää, vaikka kuinkakin läheinen ystävä olisi juuri tarttumaisillaan murha-aseeseen... Sentähden: kiiruhda vaan, Teofilus. Minunkin myötätuntoni seuraa mukanasi. Ja Ahasveruksen avusta voimme olla aina varmat.

Johannes Kotipelto
(J. R. H.)
1927: 364—367

PANTEISMI

IV

Panteismi henkisentyön kannalta

Väinämöinen: Koska meidän nyt on käytävä käsiksi panteismiin henkisentyön kannalta, niin käännynpä puoleesi, veli Kullervo, tiedustaakseni sinulta, haluasitko lähteä kanssani matkalle?

Kullervo: Veli Väinämöinen, myönnänpä

kyllä, että tämä asia alkaa minuakin yhä enemmän kiinnostaa.

V ä i n ä m ö i n e n: Olen sen jo merkille pannut. Ja mitä siis sanot, oi Kullervo?

K u l l e r v o: Vaka Vanha Väinämöinen, haluan haastaa totuuden: mun ympärilläni kaikki kaatuu, sortuu, luhistuu; jo välttämättä mun lähtö yllättää.

V ä i n ä m ö i n e n: Se miehen puhetta on oivaa. Näes, kun mies on lähtenyt aikanaan, jo Pakko löysi tyhjän paikan vaan. Mutta harkitset jos liian kauan, mietit, kyhnit, venyttelet, jo Pakko salvan tielles ennättää, ja sun, oi kuhnuri, osanasi on vain ruikuttaa.

K u l l e r v o: Viime hetkeen — nähtävästi — mä temmelsin portin tuolla puolla...

V ä i n ä m ö i n e n: Lie yhdestoista hetki lyönyt, kai, ei kahdestoista kumminkaan. Sillä niin jos käypi kelle vaan, hän ykköstä taas saa kurkottaa. Mutta muistakaamme seikka tää: myös tuhannen jälkeen, ja kymmenenkin, taas ykkösestä aljetaan.

K u l l e r v o: Oi Väinämöinen, verraton sun oppisi on: joskin ansioita tuhat, kaksi, kolme olisi mulla takanain, henkisentyön mä ykkösestä taas tiedän alkavain.

V ä i n ä m ö i n e n: Tuo lausuntosi ansiotyöksi luetaan. Se minulle myös aihetta antaa lausumaan: nyt kerro kuulumisesi portin tuolta puolta! Miel'alasi, mietteesi, aatoksesi, mikä sai sun matkalle painumaan?

K u l l e r v o: Sun pyynnöstäsi, oi Väinämöinen, haastan asian puolilta molemmilta. Näes, mulla tehtävää on monta ollut — on tielleni tulleita, on etsittyjä, on päälleni pantuja —, mutta yksi seikka: r i s t i r i i t a, on niistä kaikista vain käteheni jäänyt. — Oi ihminen —, niin aattelin —, tääkö on sun osanasi, ristiriita palkkanasi? Ei — niin sanoin yhä tuimemmasti. Ja e i, se on nyt tuonut minut tänne asti.

Mutta oli toinen ääni myös mun rinnassain. Ja se haastoi näin: »ristiriita, kas, se on kuilu, minkä nimi on t ä y t t ä m ä t ö n v e l v o l l i s u u s». Kuinka? kysyin minä. Sillä muuta en liene miettinytkään kuin velvollisuuttain täyttääksein. Taas ääni virkkoi näin: »mies, älä haasta joutavaa! Ken velvollisuutensa täyttää saa, häntä ei kuilu uhkaa milloinkaan. Mutta huomaa tää: vain o m a velvollisuus, ei v i e r a s, täyttäkää! Tää velvollisuus — sun omasi, — käy käsikkäin kera totuuden, rauhan, rakkauden. Jos ihminen milloinka sanoo: 'mun velvollisuuteni on toimia parhaintani vastaan, sisintäni syrjäyttäin', oi kuule: hän harhassa on vallan. Hän velvollisuuttaan joko ei lie löytänytkään, tai ei ole oppinut täyttämään».

Tää ääni mun sisässäin, se pani minut jälleen miettimään. Sillä niinkuin suistunut olin ristiriitaan ja kuiluun, tuota luultua velvollisuutta täyttäissäin, niin nyt taas pysähdyin, mietin, ja mulle päivänselväksi selvisi tää: oma velvollisuus jos löydetään — ja myös teossa toteutetaan —, se ristiriitaan ei johdatakaan, vaan syvempään riemuun, toimeen, elämään. »Senpätähden» — niin sisimpäni mua opettaa — »etsikää, ja kolkuttakaa!»

Näin nyt terveiset olen tuonut portin tuolta puolta. Ja seison tässä, oi Vanha Väinämöinen, sun eessäsi odottain. Henkinen työ — niin arvaan, aavistan, myös vakuutettu oon — nyt vuorostaan minua kolkuttaa.

V ä i n ä m ö i n e n: Sä liikutukseen mun jälleen saat, ja kyyneliin, kuin monta kertaa ennen.

K u l l e r v o: Mutta työ, työ henkinen, työ Mestarin, eikö siitä nyt haastellakaan?

V ä i n ä m ö i n e n: Tuo intosi, veli Kullervo, minut toden totta yllättää. Ja me emme varmaankaan nyt voi olla jotain henkisen työn puolesta haastelematta?

K u l l e r v o: Emme tietenkään. Päinvastoin. Siitä o n haasteltava!

V ä i n ä m ö i n e n: Tapahtukoon toivosi mukaan! Aloitettakoon uskossa ja jatkettakoon luottamuksessa. Mistä siis aloittaisimme?

K u l l e r v o: Alusta tietenkin. Alusta on aina aloitettava.

V ä i n ä m ö i n e n: Mutta mitä arvelet, veli Kullervo, onko ensin ymmärrettävä mitä alku on, vai aloitammeko umpimähkään?

K u l l e r v o: Ei mitenkään umpimähkään. Sano siis, oi Väinämöinen, mitenkä on ymmärrettävä henkisentyön alku?

V ä i n ä m ö i n e n: Ennen kaikkea niin, ettei alku ole kokonaisen osa, vaan alkukin on oleva itsessään kokonainen.

K u l l e r v o: Epäilemättä. Sano siis jotain valaisevaa!

V ä i n ä m ö i n e n: Alusta, kun se on kokonainen, vaikka pienikin, on sanottava, että siinä on jalat, keskipaikka ja pää — paitsi kun on kyseessä piste tai ympyrä.

K u l l e r v o: Oivallisesti sanottu. Sillä kun esim. ihminen alkaa ruumiillisen elämänsä lapsen syntymässä, niin ei hän ala siten, että ensin olisi vain jalat, joihin vähitellen kasvaisi keskipaikka ja pää.

V ä i n ä m ö i n e n: Mistä syystä siis sanomme ihmisen lapsena olevan alussaan, kun hän kuitenkin on kokonainen?

K u l l e r v o: Rakas ystävä, minä huomaan sinun tähtäävän johonkin tärkeään. Ja auttaakseni asiaa eteenpäin, sanon siis heti, mitä ihmisen ruumiillisesta alusta ajattelen.

V ä i n ä m ö i n e n: Siinä teet jalosti, ystäväni.

K u l l e r v o: Sanon siis näin: vaikka ihminen on heti alussa kokonainen — koska siinä on jalat, keskipaikka ja pää — niin on hän kuitenkin kokonaisuudessaan kovin avuton, heikko ja pieni.

Tässä varmaankin on syy, miksi hänen sanotaan olevan alussaan, vaikka onkin kokonainen.

V ä i n ä m ö i n e n: Nyt olet sinä, ystäväni, verrattomasti valaissut asiaa.

K u l l e r v o: Mutta, rakas Väinämöinen, suo minun huomauttaa, ettei kynttilää sytytetty minun puoleltani.

V ä i n ä m ö i n e n: Oo — mutta nyt nopeasti eteenpäin! Missä on siis henkisen työn alku, tai sanokaamme alun alku, onko se t y ö s s ä, vai onko se t e k i j ä s s ä?

K u l l e r v o: Tosiaan, enpä erehtynyt arvellessani sinun tähtäävän johonkin tärkeään. Ja koska haluan päästä eteenpäin, niin sanonpa heti näin: henkisen työn alku on eriteltävä p e r i a a t t e e l l i s e e n alkuun ja k ä y t ä n n ö l l i s e e n alkuun.

Olenko nyt sanonut asiallisesti? tai niinkuin sanottava oli?

Väinämöinen: Olet sanonut asiallisesti. Mutta mitä on sanottava näiden kahden alun, periaatteellisen alun ja käytännöllisen alun, sijoittamisesta?

Kullervo: Arvelen olevan sanottava näin: henkisen työn periaatteellinen alku on työssä, käytännöllinen alku tekijässä.

Väinämöinen: Rakas ystävä, olet hyvin asian eritellyt ja sijoitellut. Se antaa aihetta siirtyäksemme eteenpäin. Ja sanomme nyt näin: aineelliset asiat ja ilmiöt ovat vertauskuvia henkisistä totuuksista; jotka totuudet paljastuvat nimenomaan henkisen työn kautta. Sano siis, veli Kullervo, mitkä ovat ne henkiset totuudet, joiden vertauskuvia ovat ruumiilliset jalat, keskipaikka ja pää?

Kullervo: Jaloin ystävä, epäilemättä minun on — niinhyvin oman heikkouteni kuin asian turvallisen eteenpäin viemisenkin vuoksi — sanottava seuraavalla tavalla: koska nyt on tärkeä henkisen työn alkaminen käsillä, ja kun on hyvin ymmärrettävää, että alussa tehty virhe häiritsee pitkin matkaa, niin, jottemme nyt tätä alkamisvirhettä tekisi, pyydän, sano, oi Väinämöinen, mitenkä asia on?

Väinämöinen: Totuuden rakkautesi, veli Kullervo, kannustaa asiaa eteenpäin. Sanomme siis näin: henki-ihmisessä, varsinaisessa ihmisessä, siinäkin ovat nämä kolme: jalat, keskipaikka ja pää. Pää on puhdas järki, järjestys, nerous. Keskipaikka eli sydän on: rakkaus, antaumus, uhri. Jalat on: perustus, voima, käytäntö.

Kullervo: Anteeksi, veli Väinämö, eikö tämä viittaa eli edellytä Jumalan henkistä kolminaisuutta ihmisessä?

Väinämöinen: Niin kyllä on asian laita. Ja toivonpa vaan, että sinä, veli Kullervo, vielä täydennät edellytystäsi näistä kolmesta vertauskuvasta.

Kullervo: Tuntiessani että alku on oikein ja hyvin laskettu, yritän nyt jatkaa turvallisin mielin. Ja tulkitsen vertauskuvat näin: Pyhä Henki on pää eli puhdas järki, järjestys, nerous. Poika on keskipaikka eli rakkaus, antaumus, uhri, Isä on jalat eli perustus, voima, käytäntö. Varmuuden vuoksi kysyn kumminkin: oliko näin sanottava?

Väinämöinen: Niin oli sanottava. Ja edelleen on kysyttävä: kun nyt ihminen ryhtyy henki-ihmisensä eli Mestarin työhön, niin hän on ruumiillisesti kokonainen — koska hänellä on jalat, keskipaikka ja pää —, vieläpä hän saattaa olla ruumiillisesti täysikasvuinen. Tämän ohella hän henkisesti niinikään on sekä kokonainen että täysi-ikäinen — koska hän on järkevä, järjestyskykyinen, nerokas; hän rakastaa, antautuu, uhrautuu; on käytännössä voimakas, toimekas, perusteellinen. Mistä näinollen johtuu, että hänestä kuitenkin tulee sanotuksi: on alettava alusta?

Kullervo: Parhain ystävä, sinä itse olet tämän jo sanonut!

Väinämöinen: Mitenkä? Sano pois vaan!

Kullervo: Koska toinen jalka on vuorollaan astuva, jotta toinenkin jalka pääsisi vuoroonsa, täytyy minun nyt sanoa näin: kun ihminen — millaisena hänet tässä on kuvattu — ryhtyy henkiseen työhön, on alku varmaankin katsottava sisältyvän siihen, että hänen käytännöllinen voimansa ja perusteellisuutensa on kuitenkin suhteellisesti pieni, tai ainakin pienenlainen; että rakkaus, antaumus ja uhrautuvaisuus samoin on suhteellisesti pieni; että puhtaan järjen nerokkuus niinikään on suhteellisesti pienenläntä. Olenko oikein puhunut, oi Viisas Väinämöinen?

Väinämöinen: Oikein olet puhunut, oi Kunnon Kullervoinen.

Ja nytpä kysyn: tuntuuko sinusta, että jalkasi haluaa edelleen astua, jotta tietäisin, onko minun nyt astuttava?

Kullervo: Oi Viisas, joka tapauksessa on sinun nyt astuttava!

Väinämöinen: Kun niin on, niin astun. Ja samalla huomautan, että sinun, oi Kullervo, verraton innoituksesi tukee astuntaani.

Jutustan siis näin: sanoessamme että henkisentyöntekijän on alusta aloitettava, merkitsee se, että hänen on aloitettava työnsä siinä henkisen voiman, rakkauden ja nerokkuuden asteessa, missä hän nyt on. — Mutta nytpä sinun, oi rakkain ystävä, on minulle heti ilmaistava, tuliko tässä sanotuksi mitään, mikä oli asiallista, tai minkä sanominen oli tarpeellista asian käsittelyn eteenpäin kulkemiselle?

Kullervo: Rakas Väinämöinen, tähän on minun vastattava näin: ennenkuin käsiteltävässä asiassa saatetaan siirtyä seuraavaan kohtaan, on edellinen kohta ensin käsiteltävä ymmärrettävään selvyyteen. Ja nyt tämä sinun viimeinen lausuntosi, oi Väinämöinen, saattoi ymmärrettävään selvyyteen käsittelyn henkisentyön alusta sikäli, mikäli se koskee tekijää. Tästä taas johtuu — luullakseni —, että meidän nyt on siirryttävä käsittelemään henkisentyön alun toista puolta, sitä, mikä koskee työtä. — Jatka siis, veli Väinämöinen, ja sano, mitä katsot sopivaksi sanoa!

Väinämöinen: Tämän mukaan on siis nyt — niinkuin onkin — siirryttävä tekijästä työhön. Ja pannakseni alkuun näin esille tulleen asian käsittelyn, kysyn nyt: mikä oli se henkisentyön muoto, joka johdatti sinut, veli Kullervo, pääsemään käsiksi panteistiseen maailmankatsomukseen?

Kullervo: Sain käsiini teosofis-ruusuristiläistä kirjallisuutta, veli Väinämöinen.

Väinämöinen: Olemme niinollen käytännön johtamina päässeet alkuun. Sanopa vielä, voisiko toisellakin tavalla päästä asiaan käsiksi?

Kullervo: Voisi kuulla jonkun luennoitsijan asiasta puhuvan.

Väinämöinen: Oikein. Ja etten kysymyksineni liiaksi ratsastaisi, lisään vielä kolmannen käsiksi pääsemisen mahdollisuuden: etsivässä ja kolkuttavassa mietiskelyssä ja kontemplatiossa yhtyminen sisäiseen jumalviisauteen.

Sanohan nyt, veli Kullervo, mikä näistä kolmesta tavasta voisi olla meidän päivinämme yleisin, helpoimmin tarjolla oleva?

Kullervo: Epäilemättä pääseminen käsiksi kirjojen kautta. Sillä Viisaan kirjat voisivat levitä kaikkialle.

Väinämöinen: Varmaankin on niin asianlaita. Jos sensijaan on kysymys itse panteistisesta, itse teosofis-ruusuristiläisestä maailmankatsomuksesta sellaisenaan, niin on se kyläkin syntynyt ja alkanut voimassa, kontemplatiossa, sisäisessä Mestarimietiskelyssä, Jumalaan yhtymisessä. Vasta tämän hengessäsyntymisen kautta on se tullut mahdolliseksi esiintymään luennoissa ja kirjoissa.

Kullervo: Tietenkin on niin asian järjestyksen laita.

Väinämöinen: Kun me puolestamme, veli Kullervo, alamme tehdä teosofis-ruusuristiläistä työtä, henkistä työtä, Mestarin työtä ulkona maailmassa, niin mistä alkaisimme?

Kullervo: Tekisi mieleni vastata: on aloitettava kaikesta kolmesta. Mutta sellainen vastaus saattaisi kenties tuntua umpimähkäiseltä. Ja koska olemme jo ennemmin umpimähkäisyyden hyljänneet, niin on minun jotenkin tämä asia jaoteltava ja perusteltava.

Mutta nytpä huomaan, että hyvät neuvot ovat tarpeen. Sillä onhan taas alku kyseessä. Ja mehän olemme niinikään jo ennen sopineet, että alussa tehty virhe häiritsee pitkin matkaa. Niinpä siirsinkin äsken, puheen ollessa tekijästä, alkamisen sinun tehtäväksesi, oi Väinämöinen. Mutta koska saattaisi näyttää pelkurimaiselta taas niin menetellä, on minun pakostakin nyt aloitettava.

Kuitenkin, ollakseni varma, tai niin varma kuin mahdollista, koetan panna historian vastaamaan. Ja historia vastaa, että itse Jeesus Kristuskin, tuo ihmeellinen, aloittaessaan henkisen työnsä, alkoi kulkea ympäri, puhuen taivasten eli Jumalan valtakunnasta. Samoin hänen opetuslapsensa. Niin myös Buddha, Pythagoras, Apollonius. Vasta myöhemmin — niinkuin Pythagoras — saattoivat he keskittää työnsä johonkin keskukseen.

Mutta meidän on huomattava, ettei noina aikoina ollut kirjapainoa, joten heillä ei ollut tilaisuutta palvella Mestarin tai Isän asiaa kirjallisuuden levittämisellä. Meidän päivinämme on asia toinen. Ryhtyessämme nyt teossa Mestaria etsimään, me samoin kuljemme ympäri, mutta vaikuttaen nykyaikaisella tavalla: levittämällä teosofis-ruusuristiläistä kirjallisuutta ja puhumalla valtakunnan hyvästä sanomasta.

Sano nyt, oi Viisas, olenko esittänyt henkisentyön alun oikeassa järjestyksessä?

Väinämöinen: Tämä on pidettävä henkisentyön alkuna historian opetuksen perusteella. Samoin myös äsken tekemämme havainnon perusteella, sen nim., että kirjallisuuden välityksellä — kirjoja kun saattaisi olla suunnattomasti enemmän kuin luennoitsijoita, etenkin Mestarin lähettämiä luennoitsijoita, sellaisia työntekijöitä, jotka tekevät työtä evankeliumissa ja saavat palkkansa evankeliumissa, s.o. tekevät työtä itsealoitteellisessa vapaaehtoisuudessa ja saavat ruokansa vapaaehtoisuudessa — ovat useammat tilaisuudessa tutustumaan Valkoisen Veljeskunnan nykyaikaiseen sanomaan, teosofis-ruusuristiläiseen elämänymmärrykseen, joka puolestansa rakentuu — niinkuin ennen on puhe ollut — Vuorisaarnan siveellisen opetuksen pohjalle.

Siirrymme nyt seuraavaan kysymykseen: onko noin aloitettu työ katsottava itsessään kokonaiseksi? Ja jos on, niin selitä se minulle, oi ystäväni, että sen sinulta kuulla saisin!

Kullervo: Katsoen siihen käytännölliseen tosiasiaan, etteivät jalat yksinään voisi kulkea levittämässä valtakunnan hyvää sanomaa, vaan täytyy siinä olla mukana myös keskipaikka ja pää, puhuu jo tämä seikka sen näkökannan puolesta, että näin aloitettu työ on itsessään kokonainen, jossa itsessään on jalat, keskipaikka ja pää.

Väinämöinen: Mainiosti sanottu. Mutta minä arvaan, että sinä, veli Kullervo, palat innostuksesta saada edelleen valaista tätä asiaa. Olenko oikein arvannut?

Kullervo: Parhain ystäväni, olet oikein arvannut. Mutta kuule nyt: anna tämän minun palavan innostukseni pukeutua sanoiksi sinun suustasi, oi Viisas!

Väinämöinen: No mutta — paras ystävä — se tapahtukoon! Kuule siis, kuinka sinun oma intosi vyöryy sanoina minun suustani! Kas näin: kun hän nyt kulkee ympäri, hän, josta puhe on ollut, kun hän kulkee ympäri levittämässä valtakunnan hyvää sanomaa, niin tosiaan siinä kysytään jalkoja, keskipaikkaa ja päätä. Tuo työ itse opettaa tekijälleen, Mestari oppilaalleen —, sillä Mestari puhuu mieluimmin työn yhteydessä —, työn Mestari neuvoo ja sanoo: ole nöyryydessä ja alotteellisuudessa ja jatkuvassa teossa voimakas, ole voimakas ja nöyrä hengessä ja työssä, sillä siten voin Minä, sinun Herrasi ja Mestarisi, pestä sinun jalkasi, että sinä taas vuorossasi oppisit veljien jalkoja rakkaudessa pesemään.

Työ kysyy, Mestari kysyy niinikään keskipaikkaa, sydäntä, rakkautta, luottamusta, uhria. Työn Mestari kysyy: rakastatko minua? Hyvä: kaitse minun karitsoitani!

Työn Mestari kysyy myös päätä, älykkyyttä, nerokkuutta, puhdasta järkeä. Työ opettaa, Mestari neuvoo: ole älykäs kuin käärme, ole vilpitön ja viaton kuin kyyhkynen; ole maan suola, ole maailman valo!

Oletko nyt tuntenut, oi Kullervo, intosi leimun näissä sanoissa?

Kullervo: Oi Väinämöinen, työn taakan jo tunnen, ja polveni sen painosta notkuvat...

Väinämöinen: Nyt juuri muista, oi Kullervo, voima on kätketty työhön. Viisas ihminen ymmärtää tästä, miten on asian laita...

Kun nyt ovat alun molemmat puolet, tekijän alku ja työn alku, asiallisesti pohdittu ja eläväksi, toimivaksi kokonaisuudeksi saatettu, niin kysyn, oi Kullervo, kumpi tässä yhtymässä, työ vaiko tekijä, edustaa Mestaria, kumpi oppilasta?

Kullervo: Olen huomannut, oi Väinämöinen, sinun jo jonkun ajan pyrkivän tähän kysymykseen. Mutta koska se on ollut — niinkuin olemme sopineet — Kullervon kysyvän, palavan innon vyöryä Väinämöisen suun kautta, niin seuraa tästä, että veli Väinämöinen vastaa

selvästi nyt tehtyyn kysymykseen. Eikö niin saisi tapahtua?

Väinämöinen: Oi Kullervo, olkoon siis kaikeksi selvyydeksi sanottu: Työ on Mestari, tekijä on oppilas. Toisin sanoen työ neuvoo, tekijä oppii.

Kullervo: Kun näin on, niin sanokoon Työ nyt jonkun rohkaisevan sanan Tekijälleen!

Väinämöinen: Tarkoitatko, veli Kullervo, että Työ puhuisi Väinämöisen suun kautta?

Kullervo: Sitä juuri tarkoitan, veli Väinämöinen.

Väinämöinen: Sanani tulevat sydämestäni — johon kyllä liittyvät jalat ja pää — ja minä esitän rohkaisuni näin: jatka! sinä vähässä uskollinen. Älä hellitä! Voima, rakkaus ja nerokkuus kyllä piilevät sinussa itsessäsi, mutta ne on tekemättömän työn sineteillä sinetöity. Älä huolehdi muusta kuin Mestarin työstä. Ja sinetit aukenevat; jolloin voima, rakkaus ja nerokkuus ilmenevät tehtävässä teossa. Jos sentähden tahdot jatkuvasti elämään sisälle tulla, oi oppilas, niin kuuntele herkästi ja ota huomioon, mitä teon Mestari sinulle työssä puhuu. Sillä vain työn kautta kulkee ihmisen tie orjuudesta vapauteen, vähästä paljon päälle.

Kullervo: Kiitos sinulle näistä sanoista, veli Väinämöinen!

Väinämöinen: Kiitos kiittämästäsi, veli Kullervo!

Mutta minä luulen, että meille tarjoutuu vielä puheenaihetta eräästä seikasta.

Kullervo: Sano siis, mikä on tämä seikka?

Väinämöinen: Mitä luulet, veli Kullervo, onko henkisentyöntekijä itsenäinen, vai eikö ole?

Kullervo: Tosiaan, veli Väinämöinen, huomaan heti, että kysymys sellaisenaan on tärkeä. Ja minä luulen voivani vastata: henkisentyöntekijän täytyy olla itsenäinen.

Väinämöinen: Koska käytit ja alleviivasit sanan »täytyy», niin en nyt pyydä perusteluja. Kysyn sensijaan: kuinka sopii väitteesi yhteen sen puheen kanssa kun sanotaan, että henkisentyöntekijä on uhrannut itsensä?

Kullervo: Luulenpa pelastuvani pälkähästä selittämällä, että hän ei ole uhrautunut täyttämään katoavaisen maailman tahtoa — niinkuin hän ennen tietämättömyydessä teki —, vaan kieltäytyy siitä, ja uhrautuu sensijaan tietoisesti ja omalla vastuullaan sisäisen, iankaikkisen ihmisensä ja Mestarin tahtoa teossa täyttämään.

Väinämöinen: Kylläpä vainkin venheen pälkähästä pelastit. Mutta kysynpä vielä: oletko siis sitä mieltä, oi Kullervo, että hänen henkinen työnsä teosofis-ruusuristiläisessä maailmankatsomuksessa, vapaaehtoisuuden evankeliumissa, Valkoisen Veljeskunnan nykyisessä sanomassa on sinään omiansa tukemaan hänen pyrkimystään: olla tietoisesti ja omalla vastuullaan uhrattu siten, että orjuus sulkeutuu vapauteen, että katoavaisuus sulkeutuu katoamattomaan?

Kullervo: Vastaukseni on myönteinen.

Väinämöinen: Koska et tällä kertaa käyttänyt »täytyy» sanaa, niin — ja muutenkin — haluan kuulla perustelut.

Kullervo: Oi, veli Väinämöinen, tapahtukoon tämä nyt, varmuuden vuoksi, sinun suusi kautta!

Väinämöinen: Se tapahtukoon. Ja minun on sanottava näin: kaikki tuo, mistä on puhe ollut, ei suinkaan tapahdu itsestään, mekaanisesti, automaattisesti. On aina epäonnistumisen ja erehtymisen mahdollisuus. Mutta ihmiselle on arvokkaampaa yrittää henkisesti ja etsiä Mestaria teossa — vaikkapa sitten erehtyisi ja iskisi päänsä seinään, venheensä pirstaksi kallioon — kuin laiskan pelkurimaisesti kaivaa talenttinsa maahan. Ja tuo työ, kun hän paisuttaa valtakunnan hyvää sanomaa, on jo sinään senluontoista, että siinä ei niinkään tarjoudu tilaisuutta laiskotteluun, tai turhamaiseen mahtailuun, vaan edellyttää tämä työ jo sinään ahkeruutta, nöyryyttä, sävyisyyttä, itsensä kasvattamista Vuorisaarnan kaikissa neuvoissa. Niin että tämä työ jo sinään on omiansa tukemaan hänen pyrkimystänsä uhrattuna olemisen suuntaan, yhdessä Mestarin kanssa, Korkeimman kanssa.

Kullervo: Mutta myöskin, oi Väinämöinen, katsottuna erikoisesti itsenäisyyden suuntaan?

Väinämöinen: Ja minunko on vielä tästäkin sana sanottava?

Kullervo: Oi Väinämöinen, sano vielä tämäkin!

Väinämöinen: Hänelläpä ei ole niinkään tilaisuutta ajatella olevansa muiden kannettava, ei Jumalan eikä ihmisten. Täytyy vaan yrittää, kaikin voimin, viimeiseen asti. Mutta toinen asia on — niinkuin varmasti onkin —, että kun hän kaikkensa yrittää, niin Jumala ja Mestari häntä auttaa — ehkäpä ihmistenkin välityksellä —, mutta sitä apua hän ei vaadi, ei jää epätoivoisena odottamaan! Hän vaan yrittää. Niinkuin hän itse yrittää itsenäisesti ja vapaasti, niin apukin tulee itsenäisesti ja vapaasti.

Kullervo: Verrattomia avuja sisältyy Mestarin työhön!

Väinämöinen: Se lankeaa asian luonnosta — koska ihmisen on teossa saavutettava Mestarin kaltaisuus, taivaallisen Isän täydellisyys.

Kullervo: Se on totta. Mutta yksi asia vielä: miksi hänen on levitettävä juuri teosofis-ruusuristiläistä sanomaa, teosofis-ruusuristiläistä kirjallisuutta?

Väinämöinen: Kunnia sille kenelle kunnia kuuluu! Tämä kahdesta syystä. Ensiksi: teosofis-ruusuristiläinen työ on avannut ovet panteistiselle maailmankatsomukselle; niinkuin olemme ennen puhuneet. Toiseksi: teosofis-ruusuristiläinen sanoma on Valkoisen Veljeskunnan sanoma nykyisen ajan ihmisille.

Kullervo: Nyt on minun sanottava — antaakseni kunnian niinikään sille kenelle kunnia kuuluu —, että olen tämän keskustelun kuluessa, oi Viisahin Väinämöinen, tullut asiallisella, järkevällä tavalla vakuutetuksi, kuinka henkinen työ, teosofis-ruusuristiläinen työ on molemmilta puolilta, maailman puolelta ja Mestarin puolelta; uhrautumisen puolelta ja itsenäisyyden puolelta, kuinka Mestarin työ on jo pelkästään

tekniikkansakin puolesta omiansa auttamaan ihmisen kulkua tarkoituksensa toteutumista kohti. Kiitos siis, veli Väinämöinen, kaikesta mitä olet verrattomissa puheissasi antanut. Kiitos sekä omasta että veljien puolesta. Kauan eläköön Väinämöinen!

Väinämöinen: Kiitos kiittämästäsi, parhain innoittajani, veli Kullervo! Sydämellinen kiitos teille Ilmarinen ja Lemminkäinen ja kaikki veljet! Kaikki te olette olleet minun parhaita innoittajiani. Keskustelu ja yhteistyö teidän kanssanne, veljet, tekee entistäkin kirkkaammaksi sen suuren totuuden, että henkinentyö Mestarin kanssa, sen Mestarin kanssa, joka Vuorisaarnan pohjalta rakentaa, on omiansa tehokkaimmin toteuttamaan Jumalan suunnitelmaa ihmisessä: ihmisen sisäistä kasvua siihen täydellisyyteen, mikä on Isällä meidän henkemme taivaissa ja maailmankaikkeudessa. (Loppu).

J. R. Hannula
1927: 401—412

Ruusu-Risti 1928

YKSI ON TEIDÄN MESTARINNE . . .

Pekka Ervastin syntymäpäivänä 26 p. joulukuuta

Teosofia on tuonut meille uusia käsitteitä — ainakin selvemmin esitettyinä — elämästä, elämän tarkoituksesta ja sen toteutumisesta.

Yksi tällainen käsite on m.m. puhe elämän alaspäisestä ja ylöspäisestä kaaresta. Alaspäisellä kaarella henkitajunta rakentaa muotoja, ihastuen aineeseen, rakennelmiinsa ja itseensä, omaan personalliseen suuruuteensa ja erinomaisuuteensa. Ylöspäisellä kaarella ihminen sensijaan ryhtyy luovuttamaan rakentamiensa muotojen saavutuksia — joiden kaikkien saavutuksien saavutus on hänen oma personallisuutensa — takaisin elämälle, vapautuen siten aineesta, lähteäksensä kulkemaan henkeä kohti.

Eräs toinen teosofian tuoma käsite on oppi Valkoisesta Veljeskunnasta, oppi Mestareista, Mestarit antavat — niinkuin H. P. Blavatsky sanoi — vuosisadoittain uuden henkisen sanoman, jota mietiskellen ja käytännössä seuraamalla me ihmiset kuljemme ylöspäisellä kaarella kohti henkisyyttä, veljeyttä, ykseyttä.

Mutta alaspäisen kaaren vaikutus on vielä voimakas, ja siksipä ihmiset yhä uudelleen tärvelevät tämän Mestareiden opin, pirstoavat sen ja muovailevat oman mielensä mukaan. Niin syntyy monia »kouluja», kirkkoja, seuroja, järjestöjä ja yhdistyksiä. Sellainen voi olla aineen ja muodon kannalta rikkautta, mutta hengen ja ykseyden kannalta katsoen on se köyhyyttä. Se on köyhyyttä sentähden, että on luovuttu Mestarien sanoman mietiskelystä ja seuraamisesta, on ruvettu muuttamaan sitä käytännölliseksi alaspäisen kaaren näkökannan mukaan.

Tämän huomaavat monet, joko vaistomaisesti tai tietoisesti. He alkavat jälleen pyrkiä aineesta henkeen, moninaisuudesta ykseyteen. Pyrkimys voi ottaa aluksi suvaitsevaisuuden leiman, jota ihminen yrittää käytännössä toteuttaa m.m. siten, että hän koettaa liittyä mahdollisimman moneen seuraan, yhdistykseen, järjestöön, kirkkoon, jotta hän viimein, huippusaavutuksena, olisi jäsenenä kaikissa maailman kirkkokunnissa, seuroissa, järjestöissä ja yhdistyksissä. Häntä voisi kannustaa se ajatus, että tällöinhän hän itseasiassa olisi omassa itsessään yhdistänyt moninaisuuden ykseydeksi.

Tämä itsessään kaunis pyrkimys esiintyy voimakkaana Englannin maailmanvallan alueella toimivien teosofienkin keskuudessa. Veljemme englantilaiset teosofit arvelevat, että on aluksi sopivata kuulua ainakin neljään itsenäiseen järjestöön: Teosofiseen Seuraan, Idän Tähteen, Vapaamieliseen Katoliseen Kirkkoon, ja Yhteisvapaamuurarijärjestöön.

Ja miksikä ei? Sehän on muodollisessa moninaisuudessa rikkautta. Jos tätä vielä laajennetaan — suvaitsevaisuuden ja yhteenkuuluvaisuuden nimessä — siten, että me yritämme kuulua maailman kaikkiin seuroihin ja järjestöihin, niin olemmehan ainakin jäsenmaksuillamme ja vuosiveroillamme tilaisuudessa todistamaan suvaitsevaisuuttamme ja veljellistä yhteenkuuluvaisuuttamme.

Sellaisenaan tämä on, niinkuin sanottu, erinomaisen kiintoisaa pyrkimystä suvaitsevaisuuteen, veljeyteen, ykseyteen.

Mutta tälläkin on omat rajansa. Sillä annappas, kun nuo kaikki järjestöt ja seurat alkavat esittää kukin omia aatteellisia velvoituksiaan! Niillä kun on jokaisella oma käytännöllinen johtonsa, joka ei suinkaan ole sama kuin Mestareiden vuosisatainen ja ikuinen ylöspäisen kaaren sanoma, vaan ovat ne sen kääntäneet joko sivulle, joko 45° tai 90° kaltevuuteen, tai ovat suunnanneet sen suorastaan vastakkaiseen suuntaan. Tästä seuraa, että minun on joko opeteltava toisen seuran jäsenyyden vaikutusajalla kokonaan kieltämään ja unohtamaan kaiken sen, mitä minun on pidettävä kunniassa ja harrastettava jonkun toisen järjestön jäsenyyden vaikutusajalla, tai minun on — koittaessani olla uskollinen jokaisen järjestön asteelliselle velvoitukselle — minun on jonkun järjestön jäsenenä ryhdyttävä purkamaan ja tuhoamaan se, jota minun toisen järjestön jäsenenä on luotava, rakennettava!

Tässä onkin syy, miksi vilpittömän totuudenetsijän on ylöspäisellä kaarella vähitellen luovuttava monista seuroista ja järjestöistä, johtajista ja »jumalista». Totuudenetsijä huomaa, ettei suvaitsevaisuus, ei veljeys ja ykseys toteudu mukanaolemisella kaikessa, vaan hänen on suvaitsevaisuudessaan ja veljeydessään lähdettävä kulkemaan t o t u u d e n tietä ykseyttä kohti. Hän huomaa viimeinkin todeksi Mestarin sanat: »ette voi palvella kahta herraa» — puhumattakaan monista herroista.

Mutta mikä on tuo t o t u u d e n t i e, jota ihminen voisi kulkea ykseyttä kohti?

Tässäpä tarjoutuukin Mestarin apu ihmiselle. Käytännöllinen totuus on Mestarin sanoissa, opissa. Se on Buddhan Kahdeksankertaisessa Tiessä, se on Jeesuksen Vuorisaarnassa. Näissä neuvoissa on käytännöllinen totuus, niissä on Valkoisen Veljeskunnan käytännöllinen sanoma

ihmisille kulkeaksensa ylöspäisellä kaarella veljeyttä, ykseyttä kohti.

Pelastus on siis Mestarin käytännöllisessä neuvossa. Eivät monet kirkot, eivät teosofiset seurat tai vapaamuurarijärjestöt pääse ykseyden veljeyteen esim. siten, että ne keskenänsä neuvotellen muovailisivat sovitelmia opeistaan — joka kyllä olisi hyvä —, vaan sensijaan olisi jokaisen järjestön ensin omassa keskuudessaan tunnustettava Mestarin käytännöllinen johto, se ykseyden totuus, minkä Mestari on Vuorisaarnassa esittänyt. Mikäli monet kirkot, seurat tai järjestöt tämän tekevät, sikäli ne sulautuvat yhdeksi kokonaisuudeksi.

Käytännöllisesti tämä edellyttää, että ykseytyminen ensin tapahtuu jossain tai joissakin elävissa ihmisissä. Sitten saattavat hänen tai heidän yhteisessä työssään sulautua yhteen myöskin eri järjestöt.

Nyt siirrymme Suomeen. Oikeastaan meillä on tällainen ykseytyminen käymässä. Meillä on sulautumassa yhteen Ruusu-Risti ja Vapaamuurarius. Mikäli tämä prosessi ennättää tapahtua — tai on jo tapahtunut —, sikäli meillä ei enää ole kahta järjestöä. On vain yksi järjestö: Ruusuristi-Vapaamuurarius.

Mutta tällöin ei meillä enää ole kahta tai monta johtajaakaan. On vain yksi johtaja. Tai jos puhutaan kahdesta, sisäisestä ja ulkonaisesta, näkyväisestä ja näkymättömästä, silloin sisäinen johtaja on mystillis-kosmillinen Kristus, johon Jeesus Kristus on yhtynyt. Tämä siitä syystä, että mystillinen Kristus on jokaisen ihmisen sisäinen eli näkymätön johtaja. Ja koska mystillinen Kristus on jokaisen ihmisen sisäinen johtaja, on luonnollista, että tällaisten olentojen muodostaman ja yhteensulattaman järjestönkin näkymätön johtaja on sama.

Entä tämän yhteensulautuneen järjestön käytännöllinen eli ulkonainen johtaja?

Henkilönä se on luonnollisesti hän, joka on johtava työntekijä, Pekka Ervast, joka on tehnyt teosofista työtä historiallisen Mestarin opetuksen pohjalla jo neljättäkymmentä vuotta.

Näinollen saatamme ulkonaisessakin merkityksessä yhtyä Jeesuksen ajatukseen: yksi on meidän johtajamme, ja me kaikki olemme veljiä.

Yhtenä johtajamme ja meidän yhteisen työmme ulkonaisena edellytyksenä on vahva toivo siitä, että saamme oman keskustemppelin Helsinkiin, saamme sekä julkisen luentohuoneen että huoneen järjestömme omien jäsenten kokoontumista varten.

Tämän tapahtuessa toivomme Johtajamme niin ihastuvan työhönsä, luennoimiseen ja muuhun, että hän puolestaan unohtaa sellaisen arvokkaan seikan kuin kuolemisen. Hän tulee puolestaan luovuttaneeksi kuoleman elämälle.

No niin, Mutta nytpä meillä on jokaisella tilaisuus yhteistyössä tukea ja auttaa Mestarin työtä, työtä ihmiskunnan kulkemiseksi ylöspäisellä kaarella veljeyden ykseyttä kohti.

J. R. Hannula
1928: 13—15

AUTTAMISEN MAGIA

Kaikkialla nousee eräs kysymys: voiman kysymys. Vaistomaisesti kaikki tavoittelevat rikkautta, s.o. voimaa. Sitä tarvitsee ja kaipaa niinhyvin urheilija kuin soturi, liikemies ja valtiomies, tehtaalainen ja käsityöläinen, maanviljelijä, tieteilijä ja taiteilija, mystikko ja okkultisti. Kaikki tuntevat heikkoutta, väsymystä, voiman tarvetta.

Tässä tarpeessaan ihmiset tyhjentävät monia apulähteitä.

Kun vihdoin kaikki keinot näyttävät olevan käytetyt, kaikki apulähteet tyhjennetyt, ja ihminen tuntee joutuneensa hajoamisensa partaalle . . mitä sitten?

Ole ammatiltasi mikä tahansa, ole mystikko tai taiteilija, seppä, tirehtööri tai professori, kaikille on tarjolla eräs voiman lähde.

— Mikähän voiman lähde?

— Tämä: ota entistä enemmän, ainakin rahtusen entistä enemmän huomioon toisen eli toisten auttaminen!

— Kuinka? Minä, joka itse olen huutavassa hädässä, kuinka minä voisin muita auttaa? Sehän on sula mahdottomuus!

— Kuule, tuo on kiusaajan ääni. Se on sinun heti nujerrettava!

— Mitenkä nujerrettava?

— Juuri siten, että ryhdyt auttamaan. Ryhdyt vaan. Sinä voit auttaa kahdella tavalla, ainakin kahdella. Ensiksi on sinun ulottuvillasi aina köyhät ja vaivaiset. Auta heitä. Auta välittömästi — ei virallisen hyväntekeväisyyden kautta. Auta. Älä välitä, vaikka itsekin olet köyhä ja vaivainen. Auttaessasi opit jotakin. Opit ajattelemaan myönteisesti. Opit toimimaan myönteisesti. Opit kasvattamaan itsessäsi auttajan mielen.

— Auttajan mielen?

— Niin, se on suuri rikkaus, ehtymätön voiman lähde: rakkaus, ilo ja onni on siihen kätketty.

—Mutta kyllä se on ainakin minulle mahdottomuus!

— Nujerra tämä mahdottomuus! Se on vain mielen tyhjä harha. — Sinä autat, sinä alat ja autat niissä rajoissa mitkä sinulle ovat mahdolliset.

Ja rajat avartuvat. Sinä kosketat ja vähitellen auttamisellasi kolkutat toisen auttamisvyöhykkeen rajoja, sen, joka sisältyy Mestarin sanoihin: »Ainahan teillä on köyhät keskuudessanne, ja milloin tahdotte, saatatte heille hyvää tehdä, mutta minua ei teillä ole aina».

— Mutta tästä minä en ainakaan mitään ymmärrä.

— Hanki ymmärrystä!

— Mitenkä?

— Auttaessasi pääset — ja jokaisen on vuorollaan itse päästävä — salaisuuden perille. Enemmät puheet ja neuvot eivät sinään paljoakaan merkitse.

J. R. Hannula
1928: 48—49

Olimme kävelleet, me, Teofilus ja Johannes, uskomuksen eli luottamuksen tiellä, ja Teofilus aloitti puheen uskosta. Näin hän puheensa aloitti: niinpä vaan, veli Johannes, paljon on uskosta puhuttu, onpa joskus sanottu: löytyneekö Ihmisen Pojan tullessa uskoa maan päällä. Ja taas: ei ole usko jokamiehen asia. Mitä siis usko on? Tai kuka ihminen on uskovainen?

Tämän sanottuaan Teofilus vaikeni. Ja minäkin vaikenin. Sillä huomasimme tulleemme yhtäkkiä heitetyksi keskelle vaikeata pulmaa.

Mutta ollessamme pääsemäisillämme pulman keskeisimpään kohtaan, silloin selvisi Teofiluksen sydämen ja aivojen välimailla joku ihmeellinen seikka. Selviö loisti hänen silmistään. Mutta vaikka selviö hänen silmistään loisti, vaikeni hän kuitenkin yhä. Hän vaikeni siksi — niinkuin hän myöhemmin sanoi —, että hän samalla käsitti, kuinka vaikeata olisi tuon selviön ymmärrettäväksi saattaminen.

Tässä vaikeudessamme — sillä se oli meidän molempien yhteinen vaikeus — välähti isä Ahasveruksen ajatus kuin salama, joka valaisee idästä länteen: jonkun on tämä asia kuitenkin ymmärrettäväksi saattaminen!

Siinä me nyt seisoimme, Teofilus ja minä. Emmekä me tämän selvän velvoituksen edessä osanneet muuta kuin ryhtyä rohkaisemaan toinen toisiamme. Teofilus ehättää ensin: kuule Johannes, sanohan mitä usko on!

— Älähän, hyvä ystävä!

— Hyväkö ystävä? sanot. Mutta kuulehan: usko, usko, se se varmaankin on hyvä ystävä.

— Tosiaan. Ja jos siis olisi uskoa, olisivat ihmisetkin hyviä ystäviä keskenänsä.

— Varmasti olisivat.

— No, mutta, Teofilus, eikö siis kävisi määritteleminen uskoa näin: usko on hyvän ystävyyden ehto ja aiheuttaja.

— Hyvinkin. Ja selviön toinen puoli on tämä: uskon puute näyttäikse epäystävyytenä, riitana ja torana.

— Sekin on totta, on johdonmukaista.

— Itse asiassa me olemmekin päässeet loistavaan alkuun uskosta puhuaksemme! Ihan kuin itsestään, sattumalta. Kunhan emme nyt vain pilaisi hyvin alettua asiaa.

— Varovaisuus on tässä suhteessa paikallaan. Pystyttäkäämme siis valkoinen taulu tähän uskon tien alkuun ja maalatkaamme siihen elävän voiman eli hyvän tahdon kirjaimilla näin: usko on ystävyyden ehto ja aiheuttaja.

— Mainiota! Ja koska tässä tuli kuin itsestään puheeksi hyvän tahtominen, niin maalatkaamme toiseen tienviittaan seuraavat sanat: usko on alinomaista hyvän tahtomista.

— Sitä se juuri on. Ja minäpä luulen, että meidän keskustelumme uskosta tuottaa isä Ahasverukselle pelkkää iloa.

— Varmasti hänen ilonsa on suuri — kunhan me emme vain kupsahtaisi suin päin ensimmäiseen kuoppaan hyvin aloittamallamme uskon tiellä.

— Tutkikaamme siis vaaroja ja vastuksia uskon tiellä.

— Se tehkäämme!

— Mistä siis alkaisimme?

— Tietenkin ensimmäisestä vaarasta.

— Sinä puhut hyvin johdonmukaisesti, veli Teofilus. — Mutta kuulehan!

— No?

— Eikö ole otettava huomioon, että ryhtyessämme puhumaan uskon tien ensimäisestä vaarasta, joku läsnäolevista veljistä saattaisi ärtyneenä hermostua, loukkaantua, suuttua?

— Niinkö? Mutta hätäpä tässä keinon keksi!

— Mitenkä?

— Pystytetään jälleen viitta uskomme tielle ja maalataan siihen seuraavalla tavalla: älä suutu!

— Oikein sanot. Ja olkoon siis seuraavalla tavalla: jos jotakuta veljeä uskon alkutaipaleella alkaisi hermostuttaa, hänen olemuksensa kävisi ärtyisäksi, älköön hän millään muotoa salliko ärsytyksen paisua suuttumukseksi, vaan nujertakoon hän oman ärsytyksensä hyvällä tahtomisella.

— Usko on olemukseltaan näinollen kielteistäkin laatua?

— Totta kai!

— Sanotko totta kai?

— Sanonpa tietenkin!

— Sano siis myöskin, mitä olisi edelleen ja erikoisesti vaarinotettava, ettei kulkija uskon tiellä suuttumuksen kuoppaan kupsahtaisi.

— Sekin sanottakoon. Ja minä siis teen yhden kysymyksen.

— Aivan oikein. Sinä siis teet erään kysymyksen.

— Nimittäin: jos kulkija on kupsahtanut kuoppaan, niin mitä hänen on erikoisesti vaarinotettava kuopasta noustuaan?

— Tosiaan — luulen ma — hän on huomaava vaatteensa rähjäisiksi, ja vaistomaisesti hän alkaa ravistella roskia pois nutustaan.

— Ja painaa mieleensä erään kokemuksen...

— Tietenkin hän painaa mieleensä erään kokemuksen.

— Ja nyt me keikautamme tämän jutun erääksi vertauskuvaksi.

— Tietenkin me keikautamme.

— Sillä sitten, kun hän on nuttunsa ravistellut ja lähtenyt kävelemään, johtuu hän kuin itsestään mietiskelemään seuraavalla tavalla: jaapa jaa, minun oli puhdistettava takkini, kun varomattomuudessa olin kuoppaan kupsahtanut. Uskon tiellä otettakoon asiat päinvastaisessa järjestyksessä. Niinpä ryhdynkin ensiksi puhdistamaan »vaatteitani», s.o. personallista mieltäni, tunnettani — jotten epäpuhtaan mieleni, likaisen sydämeni vuoksi suuttumuksen kuoppaan kuupertuisi.

— Etten likaisen mieleni vuoksi uskoni tiellä aistillisuuden lätäkköön ja suuttumuksen kuoppaan kuupertuisi? Vai niin. No mitäs tässä. Pannaan uusi varoitus ja ohje uskon tielle. Kas

näin: älä ajatuksissasikaan ole epäpuhdas!

— Ja niin me olimme pystyttäneet neljännen tienviitan uskomme tielle.

Sitten me tulimme vilkaisseeksi toisiamme silmiin, minä ja Teofilus. Ja oli kuin olisimme yhteen ääneen sanoneet — vaikkemme mitään puhuneet — vuorisaarna! Kas, siinähän ne taulut ja tienviitat jo ovat pystytetyt! Mestari itse on ne jo aikoja sitten pystyttänyt ohjeiksi ja osoituksiksi uskon kaidalle tielle.

Ja me sanoimme ääneen toisillemme: siinäpä se! Usko onkin Mestarin neuvojen käytännöllistä vaarinottamista.

Tämän sanottuamme välähti isä Ahasveruksen ajatus läpi päämme: mutta jokaisen on kuitenkin ikäänkuin uudestaan ja omalta kohdaltaan nämä ohjeet uskonsa tielle pystytettävä.

Ja eikös vaan: oman olemuksemme sisäinen välttämättömyys sai meidät heti pystyttämään seuraavan neuvon: älä vanno! Ja sen tehtyämme tuntui meistä, minusta ja Teofiluksesta, että me olimme paljosta vaivasta vapautuneet.

Tämä ihmeellinen vapautumisen tunne kannusti ja elähytti meitä, ja omasta aloitteestamme me kohotimme uskomme tielle seuraavan osoituksen: älä ole pahaa vastaan. Eikä siinä ollut kuin siunaaman hetki ja me olimme jälleen välttämättömyyden keskellä kohottamassa taulua, jossa hehkuivat sanat: älä sodi, vaan rakasta kaikkia ihmisiä.

Tämän sanottuamme tapahtui ihmeellinen muutos sielumme tilanteessa: uskomme muuttui näkemykseksi.

Silloin sanoin minä, Johannes: selvä on. Ja Teofilus, hän, joka oli tämän kanssapuheen aloittanut, lopetti sen myöskin ja sanoi näin: usko on näinollen molemmin puolinen asia, a) kieltäytymistä ja vapautumista, b) myöntymistä totuuden rakkaudessa palvelemaan kaikkia olentoja, tahtomaan kaikille hyvää.

Käskystä: Johannes Kotipelto

(J. R. H.)

1928: 56—59

»TEOSOFINEN SEURA JA RUUSU-RISTI»

Tavatessamme Teofilus virkkoi näin:

— Mutta kuinka Pekka Ervast on mennyt sanomaan, että Teosofisen Seuran tulisi esittää hänelle jonkunlainen anteeksipyyntö?

— Onko hän sanonut niin?

— Niin esittää asian ainakin nimimerkki K. V. tammikuun Ruusu-Ristissä.

— Katsotaanpa, sanon minä. Ja me luemme K. V:n sanat: »Etenkin joulukuun Ruusu-Ristissä esittämänne toivomus, että Teosofisen Seuran tulisi esittää Teille jonkunlainen anteeksipyyntö» j.n.e.

— Niinpä vaan. Sellainen se on K. V:n ajatus. Mutta, rakas Teofilus, katsotaanpa Pekka Ervastin omat sanat joulukuun Ruusu-Ristissä!

— Se tehkäämme! sanoo Teofilus.

Ja niin tapahtuu. Me luemme jouluk. Toimittajalta-kirjoituksessa m.m.: »— Meidän on siis tunnustettava totuus. Meidän on tunnustettava erehdyksemme ja lankeemuksemme. Meidän on pyydettävä anteeksi kaikilta niiltä ryhmiltä, jotka meidän sokeutemme ja kovuutemme tähden ovat olleet pakoitetut meidät jättämään, pyydettävä, että he taas liittoutuisivat meidän kanssamme, ja ojennettava heille vilpitön veljeskäsi. Meidän on otettava tämä ensimäinen askel, sillä me olemme ensimäisinä rikkoneet» j.n.e.

— Tässä sitä ollaan, kuuluu isä Ahasveruksen kaukainen ääni. Mutta hän ei sano sen enempää. Ja kokemuksesta me tiedämme tämän merkitsevän, että meidän on nyt jatkettava vakavalla ponnistuksella omassa ymmärryksessämme. Niinpä me ponnistamme ollaksemme hiljaa, jotta Viisaus pääsisi ymmärryksessämme valaisemaan. Samalla tulen katselleeksi Teofilusta päin naamaa ja olen näkevinäni, että sisäinen viisaus alkaa jotenkin välkähdellä hänen silmissään. Näenpä samalla, että viisaus on tuskan takana. Huomaan myös, kuinka tuska vähitellen joutuu viisauden nielemäksi jonkunlaisena ruokana eli ravintona. Samassa suhteessa muuttuu Teofiluksen katse ymmärryksen omaiseksi syvyydeksi, jossa viimein muodostuu selvä käsite ja puhkeaa sanoiksi seuraavalla tavalla:

— Toimittajapa näkyykin päinvastoin lukeutuvan siihen joukkoon, jonka on anteeksipyyntö esitettävä!

— Niinpä näkyy, sanon minä. Totuus on siis tässäkin asiassa kerrassaan päinvastoin, kuin millaisena K. V. sen kirjeessään esittää.

— Kerrassaan päinvastoin! Mutta nytpä tässä on kuitenkin eräs tärkeä seikka, veli Johannes.

— Esitä tämä seikka!

— Seikka on tämä: Toimittaja puhuu siltä kannalta, että hänkin lukeutuu Teosofiseen Seuraan. Tämän voi kyllä ymmärtää syvemmässä merkityksessä, rakkauden eli yhteenkuuluvaisuuden kannalta. Sillä olemmehan kaikki jäseniä Kristuksen ruumiissa — niinkuin apostoli sanoo —, joten me siten kuulumme kaikkiin niihin ilmennyksen muotoihin, joissa totuus ja rakkaus hallitsee.

Päästyänsä tähän kohtaan, vaikenee Teofilus, näyttäen vaipuvan mietteisiin.

Silloin minä kysyn: mitäs mietit, Teofilus?

Tästä huolimatta Teofilus vaikenee edelleen. On syvä hiljaisuus. Silloin, tämän syvän hiljaisuuden vallitessa, kuuluu Ahasveruksen tuttu ääni Beringin salmen toiselta rannalta: — ja myöskin Antikristuksen ruumiin jäsenyyteen, joten me kuulumme niihinkin ilmennyksen muotoihin, joissa tietämättömyys, sydämen kovuus ja väkivalta vallitsee.

Kun Ahasverus on tämän sanonut, olemme me sen puolen hetkeä aivan hiljaa.

Siinä hiljaisuudessa kuuluu isä Ahasveruksen vakava kysymys: — mikä on näinollen oleva perustus totuuden etsinnässä?

— Perustus on oleva totuus! leimauttaa siihen Teofilus. Totuus on oleva kaiken etsimisen ja rakentamisen perustus.

— Ja käytännöllinen totuudenetsijäin totuus on ihmisten välinen veljeys! tulen minä puolestani pamauttaneeksi.

— Katsomatta rotuun j.n.e., lisää Teofilus, ja jatkaa: — tätä nykyä ovat T. S:n johtajat alkaneet puhua rauhan puolesta sotaa vastaan.

— Niinpä niin. Ja se on heiltä kauniisti tehty.

— Mutta se ei riitä! väläyttää siihen Teofilus, joka näyttää joutuneen innoituksen valtaan. — Sillä vaikkakin T. S:n johtajat nyt ovat alkaneet puhuneet rauhan puolesta sotaa vastaan, niin puuttuu siltä puheelta koetuksessa kestänyt perustus. Sillä koetuksen hetkellä, s.o. koko maailmansodan aikana samat T. S:n johtajat ankarasti painostivat aseellisen toiminnan välttämättömyyttä, selittäen »maailmanopettajan» tulemisen edellytyksenä olevan, että pahan valta, s.o. Englannin maailmanvallan vaarallisin kilpailija, Saksa, oli ensin asevoimin nujerrettava! Sentähden ei riitä — jatkaa **Teofilus** innoittunutta puhettaan —, vaikka T. S:n johdossa nyt puhutaankin rauhan puolesta. Sillä siitä huolimatta voivat ihmiset maailmassa ja T. S:ssä jäädä siihen luuloon, että voi muodostua tilanteita, jolloin on totuudenetsijänkin, on Mestarin oppilaankin, on Buddhan ja Jeesuksen oppilaankin tartuttava aseisiin; jollainen oppi — käyttääkseni johtaja Ervastin sanoja samassa Toimittajalta-kirjoituksessaan — on kotoisin suoraan helvetistä, on Jumalan pilkkaa ja totuuden häväistystä. Ja senpätähden — jatkaa Teofilus yhä nousevassa innoituksessa — tekisivät T. S:n johtajat kuolemattoman sankariteon ja suuren palveluksen teosofiselle liikkeelle ja ihmiskunnalle, jos he nyt päättäväisessä nöyryydessä avoimesti tunnustaisivat erehdyksensä maailmansodan aikana; tunnustaisivat joutuneensa politiikan lumoihin, unohtaneensa Buddhan Kahdeksankertaisen Tien, Jeesuksen Vuorisaarnan, unohtaneensa H. P. Blavatskyn opit ja varoitukset.

— Totisesti sellainen julkinen peruutus olisi ikuisesti valaiseva sankariteko ihmiskunnan taivaalla!

— Tähän peruutukseen sisältyy luonnollisena asiana myös vilpitön anteeksipyyntö niiltä ihmisiltä ja ryhmiltä, jotka johtajien sotaisen ja kovan sydämen tähden olivat pakoitetut luopumaan T. S:stä.

— Oikein puhut, rakas Teofilus! Sillä vaikka me T. S:na ja sen johtajina kukaties aluksi menettäisimme arvovaltamme ja kunniamme maailman silmissä — joka saattaisi selittää tekomme heikkoudeksi tai selkärangattomuudeksi —, niin koituisi se kuitenkin suureksi avuksi Mestarin työlle ja ihmiskunnalle. Sillä me joutuisimme kaikki avoimen teon, avoimen haudan eteen, josta Kristus olisi noussut ylös, ja se auttaisi meitä kaikkia tekemään valintamme totuuteen päin. Meille kävisi entistä selvemmäksi Jeesuksen sanat: »Pistä miekkasi takaisin tuppeen!» Tällä teollaan, tällä anteeksipyynnöllään tulisivat T. S:n johtajat oleellisella tavalla pistäneeksi miekkansa takaisin tuppeen. Sellainen teko olisi suuri voimapanos siihen suuntaan, etteivät pimeät voimat enää milloinkaan saisi kansakuntia kiihoitetuksi sotaan.

Lopettaaksemme K. V:n tapaan, sanomme nyt näin:

Rakastaen totuutta yli kaiken.

Johannes Kotipelto
(J. R. H.)
1928: 98—100

KESTÄVÄN VALTAKUNNAN RAKENTAMINEN

Ihmiskunnan suuren enemmistön järki on suhteessa puhtaan järjen maailmaan, Jeesuksen oppiin, yhä edelleen kielteisessä tilassa. Ja varmaan on vaikea tehtävä »kääntää» ajatuselämä tässä suhteessa myönteiseksi. Etenkin kun n.s. kristilliset kirkotkin ovat tässä tärkeimmässä kohdassa kokonaan kielteisiä, »kääntymättömiä», pakanallisia. Muistammehan tuon merkitsevän ilmiön, kun eräs Teosofista Seuraa lähellä olevan Vapaamielisen Katolisen Kirkon piispa Suomessa käydessään katsoi tarpeelliseksi alleviivata erään toisen piispan väitettä, että jos Vuorisaarnaa seurattaisiin, niin yhteiskunta menisi tästä syystä kahdessa viikossa murskaksi.

Käytännöllinen totuus on kuitenkin tämä: valtakunnat ja yhteiskunnat jatkuvasti romahtelevat historian näyttämöllä, huolimatta kaikista varokeinoistaan, huolimatta siitä, että ne koettavat kaikin voimin turvata itseään siltä »vaaralta», mikä Vuorisaarnan seuraamisesta johtuisi. Näyttääpä tässäkin pitävän paikkansa se Vuorisaarnan itsensä esittämä väite, että kaikki ne rakennukset, yhteiskunnat ja valtakunnat, joita ei ole rakennettu ja yhtämittaa rakenneta Vuorisaarnan esittämälle perustukselle, ne kaikki kaatuvat, ne suurella ryminällä maahan romahtelevat.

Turhaa olisi kuluttaa aikaansa tämän historiallisen tosiasian kieltämisessä. Parempi on ryhtyä miettimään asiaa perusteellisesti, koettaen, jos mahdollista, kääntää omaa ajatuselämäänsä myönteiseksi. Sanoohan Buddhakin, että kurjuuden syy on tietämättömyydessä. Sillä ollessamme älyltämme kielteisiä, omaksuessamme valheellisen, lainvastaisen käsityksen elämästä, joudumme me yleensä toiminnallamme aiheuttamaan kurjuutta.

Mutta ryhtyessämme kääntämään ajatustamme myönteiseksi, siinäpä meiltä vaaditaankin rohkeutta, vaaditaan pelotonta sankarimieltä. Sentähden olettakaamme, että teosofis-ruusu-

ristiläinen elämänymmärrys on meissä tätä siveellistä rohkeutta ja pelotonta sankarimieltä kasvattanut. Rohkeutemme laatua ja määrää voimme ryhtyä mittailemaan kokeilemalla, uskallammeko ryhtyä edes ajattelemaan Vuorisaarnan osoittamaan suuntaan. Vai olemmeko ajattelijoina siihen määrään pelkureita, että peräännymme heti.

Emmehän toki sellaisia liene. Ja rohkeuttamme osoittaaksemme ryhdymme siis ajattelemaan, ryhdymme luovaan ajatustyöhön, rakentamaan aluksi järjessämme sellaista valtakuntaa, jossa Vuorisaarnaa alunpitäin kunnioitetaan sen opetuksien seuraamisella.

Ajatelkaamme tällaista puhtaan järjen valtakuntaa keskuudessamme maan päällä. Siinä valtakunnassa on lakiasäätävä eduskunta. Eduskunta on jostain syystä tullut kiinnittäneeksi huomiotaan siihen seikkaan, että perustuslaki pitäisi olla muuttamaton, joten muita lakeja kehitettäisiin perustuslain pohjalla ja sen osoittamaan suuntaan. Mutta siitä huolimatta itse perustuslakiakin muutetaan? Eikö perustuslaki siis todellisuudessa olekkaan muuttamaton?

Tällöin on eduskunta huomannut, että Jeesus, tuo ihmiskunnan viisain lainlaatija, sanoo m.m.: »Älkää luulko, että minä olen tullut tyhjäksi tekemään Lakia... Ameen, minäpä sanon teille: kunnes taivas ja maa katoavat, ei yhtään jotaa eikä yhtään piirtoa katoa Laista».

Itse elämän kirjoittamaton Laki, se jumaluuden pyhä tahto, jonka voimassa maat ja auringot kiertävät radoillaan, se laki on todella muuttamaton. Sitä ei kukaan voi muuttaa. Sen lain tahtoa voi vain oppia tuntemaan, toteuttamaan, täyttämään.

Mutta tunnemmeko me — ajatteli tuo nöyrä, opinhaluinen ja rohkea eduskunta — tunnemmeko me tuota elämän muuttamatonta perustuslakia? Tätä ajatellessaan selvisi eduskunnalle, että Jeesuspa nimenomaan onkin esittänyt tuon perustuslain hengen Vuorisaarnassaan. Vuorisaarnapa onkin Mestarin esittämä tulkinta eli esitys Laista ihmiskuntaa varten. Siksipä Vuorisaarna sopii ihmisellisen valtakunnan perustuslaiksi.

Tämän huomion tehtyään eduskunta painatti Vuorisaarnan suurilla kirjaimilla ja asetti sen perustuslain paikalle lakiasäätävässä kokouksessa. Jokainen lakiasäätävän kokouksen jäsen syventyi huolellisesti perustuslakiin, opiskeli itse sen hengessä ja totteli sen ohjeita.

Tämän jälkeen ja yhteydessä eduskunta ryhtyi tarkistamaan valtakunnan lakeja uuden Mestarin esittämän perustuslain valossa. Ja ne huomattiin olevan kokonaan toisen hengen lapsia. Niitä oli ryhdyttävä uudelleen muokkailemaan. Ensin poistettiin räikein eroavaisuus: ihmisten laillistettu tappaminen. Velvoitettiin alistumaan perustuslakiin ja ryhdyttiin järjestämään lainlaadintaa samaan suuntaan.

Kun aluksi oli ihmisten laillistetusta tappamisesta luovuttu — joka huomattiin olevan räikeimmässä ristiriidassa perustuslain kanssa, — ryhdyttiin ajattelemaan ja tutkimaan v a n k i l o i t a. Ne eivät olleet tarkoitustaan vastaavia. Tuumittiin sinne ja tänne. Kokeiltiin ja mietittiin. Vähitellen päästiin erääseen muotoon, josta saamme sattuvan kuvan ajatellessamme l u o s t a r i a. Vankilat olivat sellaisinaan hävinneet ja luostarit olivat joutuneet niiden tilalle. Ajateltiin — ja aivan oikein —, että koska eivät ihmiskunnan e t u j o u k o t k a a n ole jaksaneet suoraa päätä toteuttaa ihmisellistä ihannettaan, vaan ovat he väsyneinä ja siipirikkoina tarvinneet luostarin rauhaa, suojaa ja apua, niin tottakai sama lempeys, suoja ja apu kuuluu ihmiskunnan rikolliselle j ä l k i j o u k o l l e k i n?

Se oli lakiasäätävän kokouksen puolelta kauniisti ja johdonmukaisesti ajateltu, päätetty ja tehty.

Näiden uusien luostarien järjestäjinä ja johtajina toimivat valistuneet, uhrautuvaiset, lämminhenkiset, nöyrät ja palvelevaiset ihmiset, sellaiset kuin Matilda Wrede. Rikollisuutta käsiteltiin sielullisena sairautena ja heikkoutena. Luostarin asukkaille opetettiin elämän tarkoitusta, suuren ja pyhän Lain järkkymättömyyttä. Eikä näihin luostareihin tuomittu ihmisiä elinkautisiksi tai vuosimääriksi. He viipyivät luostareissa siihen asti kunnes paranivat, kunnes ymmärsivät elämän tarkoituksen ja sen lakiperäisen järkähtämättömyyden, ja kunnes itse halusivat jälleen astua ulos julkiseen elämään, elääksensä ja toimiaksensa siellä omalla vastuullaan, toteuttaaksensa siellä elämän ihmiselle asettamaa tarkoitusta.

Kysymme nyt: mitenkä tuollainen, oikea ja todella perustuslaillinen valtakunta sittenkään olisi voinut syntyä?

Vastaamme ensiksikin näin: oli samalla, tai jo aikaisemmin, syntynyt oikea perustuslaillinen uskonto. Tämä uskonto oli vapautunut sokeasta totenapitämisestä. Uskoa alettiin käsittää elämän Lain ymmärtämisenä ja seuraamisena. Ja tämä uskonto oli kestänyt koetuksen. Se oli ottanut perustuslaikseen eli »tunnustuksekseen» Mestarin opin, Vuorisaarnan ja oli pysynyt siinä. Se uskonto kasvatti itseään ja ihmisiä puhtaan järjen, veljesrakkauden ja totuuden hengessä.

Samoin olivat tieteellinen työ ja koulut muuttaneet luontoaan. Kouluissa opetettiin ensisijassa ihmiselämän tarkoituksen ymmärtämistä ja luonnossa vaikuttavien lakien tuntemista. Niinkuin elämän niin koulujenkin tarkoitus oli kasvattaa ihmisiä järkeviksi, hyviksi, veljellisiksi, taivaallisen Isämme kaltaisiksi.

Näin oli syntynyt tämä uusi valtakunta. Ja se valtakunta oli vahva. Se osasi seisoa elävällä perustuksella. Se kasvoi ja lisääntyi. Siinä valtakunnassa osattiin iloita yhteisessä työssä ihmisyyden puolesta.

Mutta entä nyt, tällä hetkellä? Onko tuo ihmisyyden valtakunta ollut ja mennyt? Emme näe sitä keskuudessamme täällä maan päällä.

Totta on. Ei ole vielä sellaista eduskuntaa, ei sellaista uskontoa eikä koulua.

Mutta sellainen valtakunta on kuitenkin jo olemassa. Sen muodostavat muutamat ihmiset siellä ja täällä. Se on tavallaan salainen. Se on veljeskunta. Ja jokainen ihminen voi lisätä, aluksi ainakin yhdellä henkilöllä tämän valiovaltakunnan jäsenten lukumäärää. Ensimäinen ehto ja edellytys on mietiskellä asiaa ja siten hankkia oikea, perustuslaillinen elämänymmär-

rys. Ihmisen on saavutettava ensimäinen voitto järjen tasolla. Hänen on suoritettava tuo kylläkin vaikea työ: käännettävä oma järkensä perustuslain epäilijästä ja vastustajasta sen puolustajaksi.

Tämä on välttämätön ehto ja edellytys puhtaan järjen valtakunnan kansalaisuuteen. Sillä sen valtakunnan laissa on kirjoitettu m.m.: »joka kieltää minut ihmisten edessä, hänet minäkin kiellän Isäni edessä».

J. R. Hannula
1928: 131—135

IKÄÄNKUIN TULEN LÄPI*)

Meille on aikojen kuluessa pidetty sadottain raamatunselityksiä, mutta sittenkin monet raamatunopit pysyvät aivan käsittämättöminä. Tämä varmaankin johtuu siitä, että kirkollinen raamatunselitys käy virallisten, kirkolliskokouksissa laadittujen käsikirjojen mukaisesti, joista ei saa poiketa.

Yksi tällainen käsittämättömänä pysynyt kohta on 1 korinttol. 3: 10—15. Siinä Paavali puhuu, kuinka hän taitavana rakentajana on pannut perustuksen, jolle kukin rakentaa. Ja hän sanoo, ettei muuta perustusta voida panna, kuin mikä pantu on, Jeesus Kristus. Tälle perustukselle voidaan rakentaa joko kullasta, hopeasta ja kalliista kivistä, tai puusta, oljista ja heinistä. Ja jos jonkun rakennus kestää tulikoetuksessa, on hän saava palkan, mutta jos rakennus palaa, joutuu hän vahinkoon; mutta hän itse on pelastuva, kuitenkin ikäänkuin tulen läpi.

Tämä on monessa suhteessa hämärää puhetta ja ristiriidassa vallitsevien oppien kanssa. Ensiksikin meille on kiven kovaan saarnattu, ettei ihminen voi henkisessä elämässään omasta puolestaan rakentaa yhtään mitään. Ihminen ei muka voi muuta, kuin uskolla omistaa itsensä autuaaksi Jeesuksen veressä.

Mutta tässä puhutaankin rakennuksen rakentamisesta. Eikä tätä rakennusta rakenneta yhdestä aineesta, vaan luetellaan useampia aineita, joista ihminen rakentaa joko tulessa kestävän tai kestämättömän rakennuksen.

Toinen hämärä kohta on se, että joskin jonkun rakennus palaa, ja hän joutuu vahinkoon, niin kuitenkin hän itse pelastuu, vaikkakin ikäänkuin tulen läpi. Sillä nythän meille on opetettu, ettei kuoleman jälkeen ole muuta mahdollisuutta kuin joko ikuinen autuus tai ikuinen kadotus.

Tämän käsityksen mukaan me tietysti luulemme, että ne ihmiset joidenka rakennus tulessa kestää, pääsevät taivaisiin, mutta joidenka rakennus palaa, joutuvat helvettiin. Mutta Paavali ei puhu noin suunnattomista seurauksista, vaan sanoo toisten saavan rakennuksestaan palkan, toisten saadessa vahingon. Ja sitten tulemme aivan merkilliseen kohtaan: nekin, joiden rakennus palaa, kuitenkin itse pelastuvat.

Tässä selviää kaksi totuutta. Ensiksi: kaikki ihmiset pelastuvat, kukaan ei jää ikuiseen kadotukseen. Toiseksi: tehdään selvä ero ihmisen ja hänen tekojensa välillä, ja näytetään, että ne ovat vain ihmisen teot jotka ovat joko kestäviä tai häviäviä, mutta itse ihminen ei voi hävitä.

Mutta vaikka meillä on päivän selvät Paavalin todistukset edessämme, niin kuitenkin me perin vaikeasti vapaudumme vuosisatojen ennakkoluulojen painostuksesta. Mutta onhan etukäteen selvä, että jos emme ryhdy selvää ottamaan, niin pysymme aina pimeydessä. Sentähden koettakaamme kuunnella mitä teosofialla, joka sanallisesti merkitsee jumalallista viisautta, josta sama Paavali myös toisessa paikassa puhuu, mitä teosofialla olisi tässä asiassa sanottavaa.

Se mikä teosofisessa selityksessä tulee olemaan pohjana, ja mikä tämän pulman kokonaan ratkasee, on jälleensyntymisoppi, se oppi, että ihminen ikuisena olentona tulee yhä jatkuvasti kylvetyksi tänne luonnolliseen ruumiiseen, jossa toiminnan ja kokemusten kautta kasvaa henkinen ruumis. Ja tätä jatkuu siksi kunnes ihminen tulee itsetietoiseksi tässä henkisessä ruumiissaan, eli toisin sanoen: ihminen saa uudelleen ja uudelleen tulla polkemaan itsekkäisyytensä käärmeen päätä, kunnes vanha Aadami tulee kukistetuksi ja hänessä syntyy uusi ihminen Ainoan Pojan täydellisessä ihanuudessa, jonka kaltaisiksi meidät on määrätty ennen maailman perustamista.

Kun tälle jälleensyntymisen pohjalle jaksamme asettua, silloin voimme aivan hyvin selvittää mitä merkitsee Jeesus Kristus ainoana perustana, mitä rakentaminen kalliista kivistä, puista ja heinistä, mitä on palkka ja vahinko, mitä pelastuminen ikäänkuin tulen läpi. Ensiksikin Jeesus Kristus on perustana sillä tavalla, että hän on koko olemuksellaan, elämällään ja opillaan, näyttänyt sen Ainoan Pojan ihanteen, jota kohti meidän on pyrittävä. Mutta vaikka yrittäisimmekin, niin tuskin voisimme tätä ihannekuvaa elämässämme täysin toteuttaa. Siksi meidän on tehtävä työtä, on rakennettava.

Ja kuinka osaisimme tälle perustukselle rakentaa kullasta ja hopeasta? Tässäpä juuri Jeesus tuleekin avuksi. Ensin hän omalla elä-

---

*) Tämä artikkeli jäi ladonta- ja taittovaiheen aikana erehdyksessä pois omalta paikaltaan, siksi se on sijoitettu myöhemmäksi.

Helsingin kristosofiryhmä.

mällään näyttää tuon täydellisen ihannekuvan, ja toiseksi hän opettaa meille kuinka tähän täydellisyyteen on tultava. Hänen opetuksensa on säilytetty arvaamattomina aarteina Uudessa Testamentissa. Ensin hän kauniissa vertauksissa ikäänkuin houkuttelee meitä luoksensa. Ja sitten kun hän saa meissä heräämään intoa ja uskallusta, jotta mielellämme hänen opetuksiansa kuuntelemme, silloin hän vuorisaarnansa alussa julistaa juhlalliset autuuden julistuksensa, joissa hän osottaa millaista sydämen ja mielen tilaa meidän on itsessämme kehitettävä, jotta voisimme tulla lähemmäksi häntä. Hän julistaa: Autuaita ovat hengessään köyhät, murheelliset, sävyisät, vanhurskautta isoavat, laupiaat, puhtaat sydämestä, r a u h a n t e k i j ä t ja vanhurskautensa tähden vainotut.

Jos sitten jaksamme kuunnella näitä julistuksia pakoonlähtemättä, silloin hän voi antaa meille enemmän opetusta. Hän opettaa, että me emme saa suuttua, emme himoita, emme vannoa, emme vastustaa pahaa toisissa, vaan meidän pitää rakastaa vihollisiammekin ja rukoilla niiden puolesta jotka meitä vainoavat.

Jos nyt ihminen toimii näiden autuuden julistusten perusteella ja käskyjen mukaisesti, silloin hän rakentaa kullasta ja kalliista kivistä tulessa kestävän rakennuksen. Kun tällainen ihminen kuolemassa jättää ruumiinsa, vetäytyen sielulliseen ja sittemmin henkiseen ruumiiseensa, vie hän mukanaan kaikki nämät jalot kokemukset, ja ne tulevat rakennusaineiksi henkiseen ruumiiseen. Tässä on hänen p a l k k a n s a. Sillä kun tämä ihminen seuraavan kerran tulee kylvetyksi aineelliseen ruumiiseen, näyttäytyy entinen ponnistus silloin parempina synnynnäisinä kykyinä ja suurempana uskona, uskalluksena, jatkamaan Jeesuksen käskyjen toteuttamista elämässään.

Mutta jos rakennamme tälle Jeesuksessa Kristuksessa pannulle perustukselle sillä tavalla, että vain uskomme Hänen Jumalan Pojaksi, joka antautuu välimieheksi ihmisten ja Jumalan välille, mutta emme vakavasti koetakaan puhdistaa sydäntämme itsekkäisyydestä, vaan vietämme aikamme omaa hyvinvointiamme ajatellaksemme, vieläpä teemme aivan tahallista syntiä, vastoin selvää Jeesuksen käskyä käräjöimme ja rettelöimme ja juoruamme pahaa lähimmäisistämme, teeskennellen sitten katuvaista syntistä, vaikkemme edes ajattelekaan jättää käräjöimistä, rettelöimistä tai hyödytöntä jaarittelua, puhumattakaan siitä, että opettelisimme Jeesuksen selvän käskyn mukaan rakastamaan kaikkia ihmisiä veljinämme. Kun näin teemme, rakennamme puista, oljista ja heinistä. Ja kun sitten käymme kuoleman porttien läpi, silloin tässä ja sen jälkeisessä tulikoetuksessa kaikki tekomme palavat poroksi; niistä ei tule mitään henkisen ruumiin rakennukseksi, joka on v a h i n k o m m e. Sillä tullessamme seuraavan kerran kylvetyksi aineelliseen ruumiiseen, olemme henkisesti yhtä köyhiä ja heikkoja kuin edellisellä kerralla. — Olimmehan pelastuneet tyhjinä ja alastomina, niinkuin ainakin tulipalosta, mikä poltti rakennuksemme, itsekkäät tekomme, niin että vain itse pelastuimme.

Jospa edes me, joille tämä asia kerran kirkastuu, ryhtyisimme rakentamaan kullasta ja kalliista kivistä, emmekä viettäisi aikaamme muistellen mitä kaikkea hyvää jo olemme tehneet, odottaen nyt vain toisten jatkavan.

J. R. H.
1915: 483—485

T i e n v a r r e l t a :

M a a n s u o l a on V ä i n ö K o l k k a l a n uusi kirja.*) Se on arvokassisältöinen, vakava ja lämminhenkinen, se on taiteellisesti joustava, ja sitä valottaa totuudenetsijän henki. Siinä ei ole kaikkihallitsevana tekijänä tuo ainoa: »he saivat toisensa». Tämän rinnalla on kuin luonnon välttämättömyytenä noussut toinen: omantunnon — eli siveellishenkisen i h m i s y y s a r v o n vaikuttava vaatimus. Että tekijäkin on tarkoittanut asettaa tämän jälkimäisen, nim. i h m i s y y d e n, hallitsevaksi vaikuttajaksi, näkyy jo kirjan nimestäkin. Eikä paljon puutu, ettei tule puhkaistuksi tuo valtio- eli sotakirkon vuonna 553 luoma harhaverkko, joka kirouksineen kieltää jälleensyntymisestä puhumisen. Sanoohan pastori s. 352 m.m.: »— jos hän ei tee sitä tässä elämässä, niin seuraavassa sitten». Kuitenkin tuntuu kuin jatkuva keskustelu pastorin ja kuolevan vaimon välillä vetäisi hunnun takaisin, joten »seuraava elämä» saattaakin tarkoittaa vain n.s. kuolemantakaista elämää. Ja niin jää tuo 553 luotu verho yhä pimittämään järjen- ja henkisen auringon valon, lisätäkseen edelleen ihmiskunnan tuskaa ja kärsimyksiä. Mutta saattavathan kirjan sankarit jossain seuraavassa järjen ja siveellisen johdonmukaisuuden luomassa ahdistuksessa tulla pakoitetuiksi vetämään riekaleiksi koko tuon v. 553 luodun pimityksen. Se tapahtuu ainakin silloin, kun kirjan sankarit itse huomaavat, että elämä käy heille itselleen liian umpinaiseksi, elleivät he saa katsella itseään ja elämää kaikkiallisen järjen ja totuuden valossa. Ja kun ainakin pastori, yksi sankareista, on kirjan päättyessä vielä koko lailla nuori mies, niin emmehän voi sanoa, mitkä kokemukset häntä edelleen odottavat.

J. R. H.
1927: 82

*) Kirja-arvostelu jäi erehdyksessä pois vuoden 1927 alusta, siksi se on sijoitettu myöhemmäksi.

Helsingin kristosofiryhmä.

PISTIS SOPHIA

Kohtaus matkan varrella

Olimme tavanomaisella matkallamme isä Ahasveruksen asioissa, me, Teofilus ja Johannes. Silloin tapasimme »Pistis Sophian». Eikä aikaakaan, kun jo löysimme itsemme istumassa »Pistis Sophian» jalkain juuressa, kuuntelemassa ja oppimassa hänen syvällisen viisaita ja voimakkaita puheitaan. Aluksi hän puhui ihmeellisiä asioita Jeesuksesta ja Hänen työstään henkimaailmassa ennen syntymäänsä. Sitä kuunnellessamme me jouduimme kunnioittavan ihmetyksen ja ihastuksen valtaan. Meistä tuntui, kuin olisivat maailmat mullistelleet liitoksissaan, tärähdelleet arvoissaan ja astejärjestyksessään Jeesuksen tarttuessa voimakkaalla kädellään maailman herrauden näkymättömiin ohjaksiin.

Kun kaikesta tästä kuulleet olimme, tapahtui sitten, että »Pistis Sophia» Pistis Sophiasta kertoa alkoi. Hän, Pistis Sophia oli valoon pyrkinyt, pyrkinyt siihen kolmannentoista aioonin valoon, josta hän alkuaan lähtenyt oli.

Mutta hän, Pistis Sophia, ei jaksanutkaan.

Mutta vaikka hän ei jaksanutkaan, hän kuitenkin päättäväisesti kieltäytyi kahdentoista alemman aioonin mysterioita suorittamasta, ja sensijaan yhtenään korkeamman valon puoleen huusi.

Kun näinollen nuo kaksitoista aioonia eivät voineet Pistis Sophiaa mysterioihinsa taivuttaa, silloin itse Omatahtoinen, kauhistuttavassa omatahtoisuudessaan, ryhtyi Pistis Sophiaa aina asti kolmannessatoista aioonissa ahdistamaan toivoen, että Pistis Sophia katsahtaisi alas ja ihastuisi Omatahtoisen valovoimaan, jolloin Omatahtoinen voisi Pistis Sophialta kaikki hänen valovoimansa ottaa pois.

Ja katso: niin tapahtui. Ahdistettuna Pistis Sophia katsoi alas, näki Omatahtoisen valon, eikä tiennyt — niin, hän, kokematon, ei tiennyt —, että se Omatahtoisen valoa oli, vaan itse Valon Aarteiston valoksi sitä luuli. Ja kun hän, kokematon niissä asioissa, Pistis Sophia, niin luuli, päätteli hän itseksensä, ilman pariaan, ilman valo-olentoaan: minäpä tuolle alueelle menen, sieltä valon voimia itselleni kokoon, niin että valojen Valoon mennä voisin ja korkeuksien Korkeuksiin.

Mutta voi, niin ei käynytkään. Sillä kun Pistis Sophia Omatahtoisen alueille mennyt oli, silloin Omatahtoinen Pistis Sophian valovoimat kaikki itsellensä ahmi ja imi, ja niin Pistis Sophia voimattomaksi ja suuren tuskan ahdistamaksi jäi.

Mutta yhtä ei kuitenkaan taasenkaan tapahtunut: Pistis Sophia ei Valoa vastaan ja Omatahtoisen puolelle asettunut — joka niin monelle muulle sellaisessa tilanteessa tapahtunut on —, vaan Pistis Sophia erehdyksensä tunnusti, katui, Valon puoleen huusi; hän monta, monta katumusta katui ja Valon puoleen huusi; hän katui niin kauan ja niin kauan Valon puoleen huusi, eikä yhtään katumasta ja Valon puoleen huutamasta lakannut, eikä vähääkään Omatahtoisen toimintaa puoltamaan asettunut — joka niin monelle muulle tällaisessa tilanteessa tapahtunut on —, vaan hän, Pistis Sophia lakkaamatta katui ja Valon puoleen huusi; hän niin kauan katui ja niinkauan Valon puoleen huusi, että Valo viimein hänen avuksensa tuli, hänet jälleen, vähitellen ja kokonaan Omatahtoisen alueilta johdatti pois ja Valon alueille takaisin vei. Ja Jeesus, hän se tuo Valo ja auttaja onpi.

Kun näin tapahtunut oli, emme lainkaan ihmetelleet, Teofilus ja minä, joskin »Pistis Sophia» tämän jälkeen moraalisesti varoittaviin puheisiin puhkesi, seuraavalla tavalla sanelemaan ryhtyi: »Yötä päivää etsikää, älkääkä etsimästä lakatko, ennenkuin Valon valtakunnan mysteriot löytäneet olette, nuo, jotka mielenne puhdistavat ja teidät kirkkaaksi valoksi muuttavat ja Valon valtakuntaan sisälle johtavat». Emme ollenkaan tätä ihmetelleet, vaan ihastuksella kuuntelimme, kun »Pistis Sophia» edelleen puhui: »Jättäkää panettelu, jotta Valon mysterioiden arvoiset olisitte ja koirankuonoisten tulivirroilta pelastua voisitte... Jättäkää ylpeily ja korskeus, jotta Valon mysterioiden arvoiset olisitte ja Arielin tulikuiluilta pelastua voisitte... Jättäkää sotasaalistus, jotta Valon mysterioiden arvoiset olisitte ja Arielin tulivirroilta pelastua voisitte... Jättäkää taistot ja sotimiset, jotta Valon mysterioiden arvoiset olisitte ja Ialdabaothin kuohuisilta koskilta pelastua voisitte».

— Seis! — sanoi Teofilus. Siinäpä se nyt on: jättäkää taistot ja sotimiset, jotta... j.n.e.

— Että mitenkä j.n.e.?

— Sitenkä j.n.e., että kun me Teosofisen Seuran teosofit ryhdyimme »maailmanopettajalle» taistolla ja sotimisella tietä valmistamaan, niin me Valon mysteriot luotamme kauas karkoitimme ja Omatahtoisen voimat valtiaiksemme asetimme; jossa tilanteessa meidän, Pistis Sophian tavalla, katumuksen ja alinomaisen avuksihuutamisen kautta Valo luoksemme ja avuksemme jälleen saatava on.

— Niinpä niin, rakas Teofilus. Mutta lankeemuksestamme noustaksemme ja jälleen Valoon yhtyäksemme — sepä se nyt kysyykin nöyryyttä, uutteruutta, peräänantamatonta hyvää tahtoa. Senpätähden kuulkaamme edelleen »Pistis Sophian» puhuvan näin: »Jättäkää laiskuus, jotta Valon mysterioiden arvoiset olisitte ja Ialdabaothin pihiseviltä pikivesiltä pelastua voisitte». — Niin, laiskuus jättäkää. Ja niinikään »aviorikokset, jotta Valon mysterioiden arvoiset olisitte ja jalopeurakasvoisen rikki- ja pikimeriltä pelastua voisitte».

Siinäpä se. Ja sentähden: »Sanokaa heille: jättäkää harhaopit, jotta Valon mysterioiden arvoiset olisitte ja kaikilta uloimman pimeyden suuren lohikäärmeen rangaistuksilta pelastua voisitte. Sanokaa niille, jotka harhaoppeja opettavat, sanokaa jokaiselle, ken heiltä ohjausta saapi: voi teitä, sillä ellette kadu ja erheestänne luovu, suuren lohikäärmeen rangaistuksen saat-

te ja tuon erittäin pahan uloimman pimeyden vaivat, ettekä koskaan maailmaan takaisin pääse, vaan loppuun asti olemattomiksi jäätte.

— »Olemattomiksi jäätte»? Niinkö? —

— Juuri niin. Sentähden: »Sanokaa niille, jotka Ensimmäisen Mysterion totuuden opit hylkäävät: voi teitä, surullinen on rangaistuksenne muiden rangaistuksiin verraten oleva, pakkasen, jään ja raesateen keskellä elää saatte lohikäärmeen ja uloimman pimeyden maassa. Tästä hetkestä lähtien ette maailmaan enää pääse, vaan jäädytte paikoillenne (?) ja kaikkeuden hajotessa perikatoonne käytte, ikuisesti olemattomuuteen jääden».

— Tämäpä mieleeni palauttaa — virkkoi Teofilus — viime vuoden Ruusu-Ristissä olleen keskustelun mustasta maagikosta...

— Senpätähden: »Sanokaa heille: Jättäkää sydämenkovuus ja jumalattomuus, jotta Valon mysterioiden arvoiset olisitte ja uloimman pimeyden valtiailta pelastua voisitte».

Kun me, Teofilus ja Johannes, kaikesta tästä »Pistis Sophialta» kuulleet olimme, tunsimme me, ja ymmärsimme myös, kuinka turvallista oli istua »Pistis Sophian» jalkain juuressa ja oppia hänen puhettansa tajuamaan.

Ja lopuksi on meidän sanottava näin: Jättäkää kitsastelu ja M y s t i c a l t a pääsylippu Valon Aarteiston tutkimiseen sadallakahdellakymmenellä markalla lunastakaatte, jotta j.n.e.

— Teofilus — niin, ja isä Ahasverus — pyytävät sanomaan lämpimät terveiset kaikille veljille Valon Aarteiston tiellä. Ja omasta puolestani yhdyn heihin kaikella hartaudella.

J o h a n n e s K o t i p e l t o
(J. R. H.)
1928: 136—138

MESTARIN TARVE JA ETSIMINEN

Kun ihmiset maailmassa pyrkivät johonkin taituruuteen — ammatissa, tieteessä, taiteessa — niin saattavat he pyrkiä joko omin päin tai opettajan avulla. Mutta yleensä ymmärretään, että olisi ajan ja voimien tuhlausta olla käyttämättä opettajan apua.

Tämä opettaja voi olla a) joko siinä, että seuraamme kuolleiden tai elävien taiturien kirjallisia opetuksia, tai b) siinä, että kuuntelemme elävän taiturin suullisia, henkilökohtaisia neuvoja. Ja yleensä ammateissa, tieteissä ja taiteissa käytetään mahdollisimman paljon molempia.

Mutta me ihmiset — eläen enimmäkseen ruumistamme varten ja personallisen harhan vallassa — emme ole läheskään yhtä selvillä opettajan tarpeesta suhteessamme varsinaiseen olemassaolomme tarkoitukseen, s.o. ihmisyytemme jumalalliseen täydellisyyteen ja sen toteuttamiseen. Me olemme siinä joko hyvin ylimielisiä tai välinpitämättömiä, tai luulottelemme, että joku toinen olento, mestari, vapahtaja, suorittaa sen tehtävän meidän puolestamme.

Mutta teosofian valossa me olemme oppineet selvemmin ymmärtämään a) ettei joku toinen olento voi toteuttaa meidän jumalallisen elämämme tarkoitusta ja b) että me olemme sangen suuressa opettajan tarpeessa suorittaessamme varsinaista olemassaolomme tarkoitusta. Sanoohan H. P. Blavatsky »Teosofian Avaimessa», että yksinään työskennellessä »epäonnistumisen mahdollisuuksia on kymmenentuhatta yhtä vastaan... piilee mitä suurin vaara, ja se saattaa itsetiedottomaan m u s t a a n magiaan tai aivan avuttomaan mediumisuuteen».

Tämä henkisen opettajan eli Mestarin kaipuu ja tarve piilee ihmisen olemuksessa itsessään. Jos saan mainita oman havaintoni eräässä nuoruuteni murros- eli yksilöitymiskaudessa, niin oli se tällainen: jospa minulla olisi joku vanhempi, kokeneempi, viisaampi ja luotettava henkilö, joka olisi kuin isä, joka ymmärtäisi minua, jonka kanssa voisi neuvotella, joka sanoillansa tukisi ja rohkaisisi minua. Vaikkei hän ollenkaan taloudellisesti minua auttaisi, vaan auttaisi ymmärtäväisellä ja luottavaisella suhtautumisellaan, niin se rohkaisisi minua ja olisi minulle suureksi avuksi.

Tämä kaipuu oli silloin erittäin voimakas. Ja se tietenkin sisältyi minun olemukseeni, karmaani, kohtalooni, ja saattoi siten sekä ulkoettä sisäkohtaisesti vaikuttaa paljonkin minun aikomuksiini ja edesottamuksiini.

Mutta toisella tavalla toteutui tämä kaipuuni monia vuosia myöhemmin, tutustuessani Omatunto-aikakauskirjaan, teosofiseen maailmankatsomukseen. Silloin minulle selvisi, että itse Elämä on kuin isä, on kuin luotettava ystävä siinä merkityksessä, että se on oikeamielinen, lakiperäinen, että se mittaa jokaiselle tekojensa mukaan. Ei Elämä ole se oikukas tyranni, jollaiseksi kirkot teologiassaan olivat sen tehneet, joka jossain ikuisen helvetin ja taivaan portaalla oikkuili jollakin omenalla, vaatien sokeata ja umpimähkäistä tottelevaisuutta. Kaikki oli kuin pilaa, sattuman ja oikun varassa. Ei tarvinnut muuta kuin joutua vaikka hetkeksi aatelmien ja epäilyksen valtaan — silloin sattuu leimahtamaan kuolinsalama, ja ihminen on loppumattomassa piinassa. Nyt tuli teosofia ja osoitti, että Elämä on järkähtämättömän oikeamielinen, että siinä vallitsee oikea suhde syyn ja seurauksen välillä.

Näin minä tavallaan sain Isän, luotettavan ystävän: se oli itse Elämä.

Mutta samalla minulle selvisi, että elämässä on myös n.s. harhan maailma, joka houkuttelee ihmistä puoleensa moninaisilla »omenilla», jotka ovat kuin kyllästetyt hypnoottisella lumolla, ja että heti kun olemme noista lumotuista »omenista» maistaneet, aukenevat silmämme näkemään, että olemme joutuneet häpeään, kurjuuden kuiluun.

Luonnossa on siis sellainenkin mahti. Ja sen oli teologia koroittanut »Jumalaksi».

Mitä selvemmäksi — jälleensyntymien kuluessa — nämä seikat ihmiselle selviävät, sitä suuremmaksi kasvaa hänessä luotettavan opettajan tarve.

Ja henkisiäkin opettajia on sentään maailmassa. Niitä on sekä kirjallisuudessa että elämässä. Siis aivan kuin ammateissa, tieteissä ja taiteissa. Voimme suomenkin kielellä lukea melkoisen määrän henkistä ja salatieteellistä kirjallisuutta. Mutta niinkuin ei ammatin, tieteen tai taiteen opiskelijalle riitä vain kirjallisen mestarin opetus, vaan hän etsii myös elävän mestarin, samoin, ja vielä suuremmalla syyllä, on asia suhteessa henkiseen mestariin.

Mutta nytpä nousee uusi pulma: kenenkä me eläväksi mestariksemme valitsemme? Tarjolla on paljon. On sekä laitoksia — kirkkoja, seuroja, järjestöjä — että henkilöitä. Onko meillä elävää mestaria etsiessämme yhtään opasta, mittaa tai turvaa?

Tämä on verrattoman tärkeä kysymys.

— No, onhan ihmisellä järki päässä ja omatunto rinnassa! Seuratkaamme näitä oppaita!

Aivan oikein. Mutta kokemus osoittaa, että tämän rinnalla on tarpeen vielä ulkonainenkin mestariuden mitta. Ja tällainenkin mitta on olemassa. Se mitta on historiallisen Mestarin henkinen, siveellinen eli käytännöllinen opetus. Keskeisimpänä ja huipussaan tämä mestariuden ulkonainen mitta sisältyy Buddhan käskyihin ja Jeesuksen Vuorisaarnaan. Etenkin Jeesuksen Vuorisaarnan opetus on verraton mitta ja valo elävän mestarin etsimisessä. Ihminen voi sanoa itselleen: minäpä asetan elävälle opettajalleni Vuorisaarnan esittämät ehdot. Jos löydän elävän opettajan, joka opettaa Vuorisaarnan siveellisten opetusten pohjalta ja on asioiden ymmärtämisessä minua syvemmällä, kykenee valaisemaan minun siveellistä järkeäni, niin hyvä on. Minulla on täysi syy kuunnella häntä, ottaa oppia hänen opetuksestaan.

Nytpä kysymme itseltämme: miksi en voi pitää opettajanani kirkkoa, en lutherilaista enkä katoolista, en vanhoja enkä uusia, en ortodoksisia enkä vapaamielisiä? Syy on vain siinä, että ne eivät ole pysyneet Vuorisaarnan, ei historiallisen Mestarin opetusten pohjalla. Emme puhu yksityisistä ihmisistä tällöin, papeistakaan, puhumme kirkkojen johtavasta auktoriteetista. Heillä, kirkkojen johtavilla auktoriteeteillä, heillä on heidän teologiansa, selityksensä ja sekoituksensa, mutta ne eivät ota Vuorisaarnaa, Mestarin omaa oppia, käytännölliseltä kannalta. Sentähden: »Heidän hedelmistään te tunnette heidät». Ja opettajan tuottama hedelmä on hänen opetuksensa.

Tutustuimme myös vapaamuurariuteen. Huomasimme pian, että johtava auktoriteetti, s.o. korkeimmat asteet, olivat henkisesti merkityksettömiä. Tai ne eivät olleet ainoastaan henkisesti merkityksettömiä, vaan ne auktoriteetillaan tukahuttivat hengen myöskin varsinaisesta, vertauskuvallisesta vapaamuurariudesta.

Näinollen olikin iloni suuri, kun ilmestyi Pekka Ervastin »Kadonnut Sana». Sillä nyt selvisi, että vapaamuurariudelle oli historiassa käynyt samoin kuin oli käynyt alkuseurakunnalle. Niinkuin alkuseurakunta v. 325 muuttui valtiokirkoksi, samoin muuttui vapaamuurarius omalla tavallaan valtiolliseksi v. 1717.

Mutta kun vapaamuurarius täten tuli kuin kirkon vallan kilpailijaksi, julisti paavi v. 1738 bullan vapaamuurariutta vastaan. Silloin astuivat esille myös paavin sokeata uskollisuutta vannoneet esitaistelijat: jesuiitat. Seuraus: vapaamuurarius sai korkeammat asteensa — j e s u i i t o i l t a !

Tässä oli syy, miksi en voinut opettajanani seurata, en kirkon enkä vapaamuurariuden auktoriteettia. Molempien johtava auktoriteetti oli perinpohjaisen uudistuksen tarpeessa.

Samalla on minun kokonaisuuden vuoksi sanottava, että järkyttävimmän katastrofin sain kokea — syystä, että olin niin kokonaan uppoutunut teosofiseen työhön — Teosofisen Seuran auktoriteetin romahtaessa maailmansodan aikana. Myöskin T. S:n johtava auktoriteetti keikahti politiikkaan ja sotaan; Vuorisaarnan ja Kahdeksankertaisen Tien opetukset syrjäytyivät ja unohtuivat sielläkin.

Tulimme näinollen siihen välttämättömyyteen, että meidän oli täällä Suomessa pakko järjestäytyä uudelleen sekä teosofiassa että vapaamuurariudessa. Tämä oli välttämätöntä, jotta saatoimme jälleen asettaa temppelimme keskukseen, sen luovan ja rakentavan voiman lähteeksi, Liiton Arkin, Pyhän Sanan, historiallisen Mestarin Opin.

Niin meillä syntyi Ruusuristi-Vapaamuurarius.

Sentähden, kun me ihmiset ja ihmiskunta seisomme jälleen kysymyksen edessä: pitääkö Euroopan mennä perikatoon niinkuin Atlannin muinoin? niin kuuluu meille jälleen kuin ennen: tehkää parannus! Luopukaa itsekkäisyydestänne, turhamaisuudestanne, vääristä profeetoistanne — jotka itsensä mukana vievät teidät ja teidän mantereenne perikatoon. Harhaopeista — jotka eivät pohjaudu historiallisen Mestarin oppiin — luopukaa. Kaikesta tuosta luopukaa ja Mestarin opetuksia miettikää ja tutkikaa. Uskaltakaa nousta henkenne öljyvuorelle, uskaltakaa ajatella loppuun asti, uskaltakaa katsella henkenne ja älynnekin silmillä, kun Mestarin opetuksen valossa näette ja ymmärrätte, ettei tuosta maailmallisen maailmankatsomuksenne rakennuksesta ole jäävä kiveä kiven päälle maahan jaoittamatta. Kun uskallatte edes älyssänne katsella entisen maailmankatsomuksenne hajoamista loppuun saakka, silloin voitte, tuossa tyhjyydessä, vastaanottaa luovan syntysanan Mestarilta. Silloin tämän syntysanan voimalla uutta rakentakaa. Niin Nooan arkkia, temppeliä, uutta sivistystä luokaa. Ja kaiken varalta tehkää itsestänne elävä pelastuksen hinta: kymmenen vanhurskasta voisivat pelastaa Sodoman ja Gomorran. Jos herää ja syntyy tarpeellinen määrä järkeviä ihmisiä, jotka luottavat Järkeen, Rakkauteen, Lakiin — jonka vaikutuspiirissä lintukin oksalta joko putoo tai on putoamatta — eikä petokseen, väkivaltaan, aseisiin, niin Europa v o i pelastua.

Sentähden: aina Mestaria etsikää ja Vuorisaarnan sytytetty kynttilä kädessänne pitäkää.

J. R. H a n n u l a

1928: 177—181

RUUSU-RISTI-SEURAN VUOSIKOKOUS HELLUNTAINA

Sain tehtäväkseni kirjoittaa vuosikokouksestamme Ruusu-Ristiin. Täyttääkseni saamani tehtävän kerron nyt lyhyesti ja pääpiirteissään nelipäiväisten kokoustemme menon.

Kokouksemme alkoi lauantaina toukok. 26 p:nä suurlooshin kokouksella, uusien jäsenten vastaanottojuhlalla ja illanvietolla, jossa Helsingin Ruusu-Risti tarjosi kahvit.

Sunnuntaina klo 10 alkoi varsinainen vuosikokous. Johtajamme puhui ja sanoi, että olemme viettäneet edelliset seitsemän vuosikokousta ihmisen seitsemän prinsiipin merkeissä. Nyt on kahdeksas vuosikokous. Tästä seuraa, että saamme alkaa alusta uuden seitsenvuotisen kierroksen, aloittaen fyysillisestä ruumiista.

Tämä vuosikokouksemme siis päättää ja kruunaa kahdeksannen työvuotemme, ja on sen tunnusmerkkinä fyysillinen ruumis ja siitä johtuvana erikoisena ominaisuutena rauha. Rauha edellyttää hyvää tahtoa. Sentähden on meidän käsiteltävä asioitamme vuosikokouksessamme rauhallisesti ilman kiireellisyyttä ja hätäilyä.

Että työvuotemme oli kulunut fyysillisen prinsiipin merkeissä, sitä Johtajamme mielestä tavallaan vahvisti sekin ilmiö, että hän syksyisen ulkomaanmatkansa jälkeen, jolloin hän oli Pariisissa kastunut ja vilustunut, oli ollut fyysillisesti huonovointinen koko työkauden ajan. Vuosikokousta edellisen viikon oli hän ollut miltei kokonaan nukkumatta, kuumeen ollessa, niinkuin eilisten kokousten aikanakin, siinä 40°:ssa. Nyt tänä aamuna oli kuume poissa, mutta peräti väsynyt hän sanoi olevansa. Sillä koko yön oli sairaanhoitaja ollut hänen luonaan, ja hän oli läpikäynyt jonkunlaisen »hevoskuurin». Kuitenkin Johtajamme piti tätä fyysillistä sairauttaan — sillä hänhän muuten on terve ihminen — hyvänäkin enteenä suhteessa vuosikokoukseen. Sillä se opettaa ymmärtämään, että hengen on hallittava ainetta.

Kun Johtaja oli avannut vuosikokouksen ja näin kertonut kaikesta tästä, esitettiin kirjeelliset ja suulliset tervehdykset ja sähkösanomat. Osoittaaksemme myötämielisyyttämme ja saadaksemme auraamme hilpeyttä — niinkuin Johtaja sanoi — vastaanotimme tervehdykset käsien taputuksella.

Sitten siirryimme keskustelukysymyksiin. Ensimäisenä oli Johtajan selonteko R-R-seuran uudesta rakenteesta. Johtaja mainitsi, että seura oli aikanaan perustettu hänen henkisen työnsä siveelliseksi ja aineelliseksi tukemiseksi. Hänen työnsä oli niihin aikoihin käynyt mahdottomaksi Teosofisessa Seurassa sentähden, ettei hän — joka ei voinut yhtyä T. S:n johtajien opetuksiin m.m. sota- ja Kristuskysymyksessä — ettei hän ja hänen tavallaan ajattelevat saaneet puhua ja työskennellä samalla teosofisella arvokkuudella kuin T. S:n niin sanoaksemme virallinen teosofia, vaan meidän olisi ollut työskenneltävä jonkunlaisena, teosofisesti alempiarvoisena nurkkakuntana. Tämän tähden olimme pakoitetut jäämään syrjään, ja Johtajamme jo ajatteli antautumista kaunokirjalliseen työhön. Semmoinen oli näet ollut hänen ihanteensa pienestä lähtien. Kun tädit ja sedät olivat häneltä kysyneet: »No, mikä se tästä pojasta tulee?» oli hän aina vastannut: »Författare».

Kun siis Johtajamme työ oli käynyt mahdottomaksi T. S:ssa, oli hän ajatellut: »no, nythän saan antautua kaunokirjailijaksi». Mutta silloin olivat teosofiset ystävät sanoneet, ettei sellainen kävisi laatuun, vaan että olisi jatkettava teosofista työtä uusissa puitteissa. Sillä me ymmärrämme — sanoivat nuo ystävät — että Sinulla on vielä paljon sanottavaa meille, Suomen kansalle ja ihmiskunnalle. He olivat huomanneet, että Pekka Ervast oli luennoissaan esittänyt sellaista, joka suuresti poikkesi siitä, mitä T. S:n johtajat opettivat.

Niin muodostettiin Ruusu-Risti-seura, jonka tehtävä ja tarkoitus nyt vuosien vieriessä on kasvanut paljon laajemmaksi ja personattomammaksi. Ja Johtaja kertoi edelleen, että R-R-seura on nyt järjestynyt siten, että siinä tulee olemaan kolme osastoa, joissa on vielä erilaisia asteita. Ensiksi ulkonainen, irtojäsenten seura. Toiseksi looshit, jotka ovat muodostuneet uudistetun vapaamuurariuden loosheiksi. Kolmanneksi on — vapaamuurarilooshien takana — temppeliosasto, jota osastoa ei vielä ole avattu. Tämän ohella vaikuttaa suullinen ja kirjeellinen esoteerinen opastus irtojäsenyyden ja looshien rinnalla.

Vapaamuurariutenakin olemme itsenäistyneet ja muodostamme nyt Suomessa — jossa toimii muitakin vapaamuurarijärjestöjä eli riituksia — uuden, uudistetun vapaamuurarisysteemin, joka saattaa täältä aikaa myöten levitä muihinkin maihin. Muuten tämä seuramme kolminainen rakenne on sen luontoinen, millaiseksi H. P. Blavatsky järjesti tai aikoi järjestää T. S:n. Mutta eiväthän vapaamuurarit Blavatskystä välittäneet, ja niin T. S. on muuttunut toisen luontoiseksi.

Kuunneltuamme tyydytyksellä ja mielihyvällä Johtajamme esitystä seuramme uudesta rakenteesta, siirryimme toiseen selostettavaan keskustelukysymykseen, kysymykseen temppelistä ja koulusta. Näiden asioiden ilmoitettiin nyt olevan siinä ratkaisussa eli vaiheessa, että seuramme jäsen rehtori Yrjö Eloniemi varustaa perustamaansa uuteen kouluun erikoisen rukoushuoneen, tilavan ja hyvän, jossa myös R.R-seura saa asunnon ja työskentelypaikan. Ollaan nim. sitä mieltä, ettei voida rakentaa omaa temppeliä, ennenkuin olemme keränneet temppelirahastoon vähintään 2 miljoonaa markkaa. Sillä velaksi rakennettu temppeli aiheuttaisi niin suuret vuokrat korkomenoissa, että sen ylläpito kävisi työlääksi. Muuten mainittakoon, että temppelirahastossa on nyt noin neljännes miljoonaa mk., ja että Johtaja oli toivonut hiukan nopeampaa kasvua. Noin 700 jäsenestä on tähän mennessä vain kolmasosa hankkinut itselleen säästölaatikon. Mutta uskomme ja toivomme parasta.

Ennen siirtymistämme nauttimaan R-R:n tarjoamat kahvit huomautti Johtaja leikillisesti, mutta samalla vakavasti, että kahvi kyllä tulee

aikanaan, mutta että sitä ennen meidän on saatava tänne näin suuri amme, johon me kukin laskemme oman tuhatlappusemme. Ja huomautan — lisäsi Johtaja —, että tämä uhri tapahtuu suuressa määrässä minunkin työni tukemiseksi, minunkin ruumiillisen temppelini rakentamiseksi ja ylläpitämiseksi. Ja niin marssittiin Johtajan lavan editse musiikin soidessa ja suoritettiin tuo säännöissä mainittu velvollisuus iloisena uhrityönä.

Kun kahvit oli juotu, kun olimme jälleen palanneet paikoillemme, kiitti Johtaja uhrista ja huomautti, että kaikki antimet, kun ne oli annettu leskenropona, rakkaudessa, hohtivat hänen silmissään tuhatmarkkasina, toisin sanoen suurimpana rahana mitä meillä Suomessa on.

Sitten käytiin käsiksi kysymykseen: kirjallisuus ja aikakauskirja. Kirjallisuudesta oli kaksi alustusta, joista sunnuntaina esitti toisen veli Ilmari Virta. Alustuksessa esitettiin ja ehdotettiin, että Johtaja ryhtyisi kirjoittamaan erikoisen kirjan Jeesuksesta, hänen elämästään, kuolemastaan ja työstään. Alustaja piti sellaista kirjaa peräti tarpeellisena ja mainitsi, että Johtajamme omaa ainutlaatuiset edellytykset sellaisen kirjan kirjoittamiseen. Kirjasta tulisi kuin jonkunlainen tietosanakirja eli lähdekirja vastaiselle työlle ja tutkimukselle. Esitys palkittiin vilkkaalla hyväksymisellä käsiä taputettaessa. Mutta Johtaja puolestaan siirsi keskustelun tästä asiasta jouluun. Siihen mennessä me kaikin otimme miettiäksemme tätä asiaa.

Aikakauskirjasta keskusteltaessa tultiin pariin johtopäätökseen. Ensiksi, että oli suotava, että jokainen seuramme jäsen pitäisi — ei juriidisena, vaan moraalisena — velvollisuutenaan tilata vuosittain Ruusu-Risti-aikakauskirjaa. Toiseksi, että kaikki seuran ja looshien kokouskutsut julaistaan Ruusu-Risti-aikakauskirjassa. Tämä kahdesta syystä: säästyy painatus- ja postikulut eikä tarvitse postittaa turhaan niille jäsenille, jotka laiminlyövät velvollisuutensa ilmoittaa osoitteissaan tapahtuvia muutoksia. Tästä asiasta lähetetään kiertokirje seuran jäsenille.

Aikakauskirjasta puheen ollessa, mainittiin myös, että kaivattiin jälleen noita niin välittömiä »Toimittajalta»-kirjoituksia.

Maanantaina klo 12 alkoi vuosijuhla Kansallisteatterissa. Siinä oli aluksi musiikkia, laulua ja melodraama; joita esittivät radio-orkesteri ja taitelijat Erkki Melartin, Hilda Pihlajamäki, Annikki Uimonen ja Väinö Lahti. Viimeksi oli näytelmä: »Parempi on sinun raajarikkona...», jonka esittivät taiteilijat Hilda Pihlajamäki, Jussi Snellman ja Aapo Pihlajamäki. Olemme täynnä kiitollisuutta kaikkia näitä taiteilijoita kohtaan, jotka vuosi vuodelta tekevät nämä vuosijuhlat Kansallisteatterissa niin valtaviksi elämyksiksi.

Johtaja esitelmöi Kansallisteatterissa aiheesta: »Suomen tulevaisuus». Aluksi puhuja lausui valittelunsa senjohdosta, että hän sairauden takia oli heikossa tilassa. Kuitenkaan hän ei tahtonut jättää tilaisuutta käyttämättä sanoaksensa muutaman sanan Suomen tulevaisuudesta.

Palauttakaamme tässä muistiimme muutamia kohtia esitelmästä. Sillä valaiseva, asiallinen ja johdonmukainen esitelmähän siitä sittenkin tuli — vaikka puhuja miltei hoiperteli kävellessään.*)

Lopuksi puhuja lausui vielä surunsa senjohdosta, että hänen heikko tilansa esti häntä paremmin puhumasta tästä tärkeästä asiasta. Mutta me puolestamme tahtoisimme lausua puhujalle sydämellisen kiitollisuutemme siitä mitä sanotuksi tuli, ja toivotamme parhainta terveyttä ja voimaa nyt ja tulevaisuudessa!

Kello 4 jatkettiin vuosikokousta. Jatkettiin keskustelua kirjallisuudesta. Aluksi Johtaja mainitsi, että ainakin yksi jäsen oli niin lämminnyt eilisestä veli Virran alustuksesta, että oli Kansallisteatterissa pistänyt jotakin hänen käteensä siinä tarkoituksessa, että kyseessä olevan kirjan kirjoittaminen kävisi hänelle mahdolliseksi. Ja kun Johtaja myöhemmin tarkasti, mitä hän saanut oli, huomasi hän sen olevan 20.000:— mk. Tämä Johtajan kertomus vastaanotettiin eloisalla aploodilla.

Sitten kuulimme Jussi Snellmanin alustuksen kirjallisuudesta. Hänen alustuksensa koski erään kirjan suomentamista ja kustantamista. Kirja on »Mestareiden Kirjeet A. P. Sinnett'ille», jonka on julaissut A. T. Barker ja josta on vähässä ajassa ilmestynyt neljä engl. painosta. Kirja on kokonaan, sanasta sanaan — lausui alustaja — Mestareiden kirjoittama, ja sellaisena siis ainutlaatuisen arvokas ja tärkeä.

Alustajan ehdotus sai yksimielisen ja innostuneen kannatuksen. Mutta kun kirja on niin iso, että sen engl. kappaleen hinta on 230:— mk., niin Mystican puolelta huomautettiin, että kirjan julkaiseminen riippuu siitä, saadaanko riittävästi ennakkotilauksia. Näinollen toimeenpantiin heti ennakkotilauksien koemerkintä — joka toivottavasti jatkuu edelleen.

Eräs ääni joukosta lisäsi alustukseen, että olisi, paitsi »Mestareiden Kirjeitä», saatava myös Johtajan pikakirjoitettuja luentosarjoja julaistuksi. Voitaisihan aloittaa vaikka loppupäästä, julkaisemalla ensin viimeksi pidettyjä luentosarjoja.

Tähän Johtaja huomautti, että ainakin eräs viimeisiä luentosarjoja on päätetty julaista, ollen tämä mahdollinen sentähden, että eräs veli on hänelle tämän työn valmistamiseksi luovuttanut 6000:— mk.

Eräs toinen ääni — joka oli allekirjoittanut — lisäsi vielä, että olisi ryhdyttävä julkaisemaan kaikki Johtajan kirjat ja kirjoitukset. Siitä tulisi Pekka Ervastin kootut teokset. Toinen asia on, jaksaako Mystica yksin suorittaa tämän työn, vai olisiko muodostettava erikoinen osakeyhtiö tätä tehtävää suorittamaan. Esim. siihen tapaan kuin aikanaan »Tietosanakirja osakeyhtiö» jonka muodostivat kaksi maamme suurinta kustannusliikettä valtion avustamana. Uuden yhtiön osakepääoma saisi olla 1 miljoona mk. Julkaisemattomista teoksista ja luentosarjoista maksettaisi tavallinen tekijäpalkkio (20 % kirjakauppahinnasta). Julaistuista kirjoista ja aikakauskirjan kirjoituksista — jotka Johtaja sitä ennen järjestäisi painokuntoon — makset-

*) Puhe on tarkistettuna ja korjattuna julkaistu tässä numerossa, joten J. R. H:n selostus on jätetty pois.

taisiin kertakaikkiaan 200.000:— mk. Voitaisiinhan julkaiseminen alkaa ennen julkaisemattomilla teoksilla. Edelleen sama ääni huomautti, että käännöksinä julaistavat kirjat ovat sentään jollain kielellä olemassa, mutta Johtajamme erikoisluontoiset teokset eivät edes kaikki ole alkukielellään julkaistut. Ja mitä erittäin »Mestareiden Kirjeisiin A. P. Sinnett'ille» ja »Salaiseen Oppiin» tulee, voitaisiin ehkä toivoa, että Suomen Teosofinen Seura ainakin ottaisi osaa niiden kustantamiseen suomen kielellä. Tämän soisi tapahtuvan sekä itse asian että pelkästään työnjaonkin kannalta. Samoin on asiallista ja toivottavaa, niinikään työnjaon ja yhteisen Ruusu-Risti-työmme kannalta, että Johtajamme, joka toimii kokonaan henkisessä työssä, saisi entistä enemmän tilaisuutta taloudellisestikin tuottavaan kirjalliseen työhön, ja että hän vähitellen kokonaan vapautuisi siitä kuormituksesta, minkä rahallisten sitoumusten vastuunalaisuus aiheuttaa.

Tämä allekirjoittaneen ehdotus, joka suurine numeroineen ehkä peloitti pientä joukkoamme, ei sitä seuranneessa keskustelussa saanut sanottavampaa kannatusta osakseen. Mystican taholta huomautettiin, että Johtajan vanhoja julkaistuja kirjoja on siksi paljon vielä myymättä, että turha olisi ruveta niitä koottuina teoksina uudestaan painattamaan.

Kaikissa keskustelukysymyksissä jäivät alustukset ja keskustelu vastauksiksi kysymyksiin; joka johtuu seuramme hierarkisesta rakenteesta, jossa jokainen jäsen kolkuttaa ja etsii omaa ruusu-risti-työtään, ja koettaa toteuttaa sen teossa.

Annikki Reijosen alustama s i i r t o l a-kysymys meni tavallaan toteutumiseen siten, että professorin rouva Kettunen ilmoitti, että heidän taloonsa, Tonttulaan, ovat ruusuristiläiset retkeilijät tervetulleita tämän kesän aikana sunnuntaisin ja arkenakin, mitenkä vaan retkeilijöille itselleen sopii.

Kesäkurssit tulevat pidettäviksi Jyväskylässä elok. 1—7 p:nä.

Vielä Johtaja ilmoitti, että hänen luentojaan on työkautena julkiluettu joillakin paikkakunnilla, ja että on ajateltu tämän työtavan laajentamista siten, että konekirjoitettuja luentoja olisi lainattavana 10:— mk:n vuokrasta julkiluettavaksi eri paikkakunnilla. Se olisi keino saada sama ääni kaikumaan kaikissa loosheissa.

Kello 8 oli taiteellinen illanvietto ja päättäjäiset. Ja kun Johtaja oli lausunut kiitokset emännille, kokoushuoneen somistajille, laulukuorolle, taiteilijoille, jonka kiitoksen kaikkia kohteita hän ei sanonut muistavansakaan, ja kun kokouksen puolesta oli esitetty vastatervehdys ja sydämelliset kiitokset Johtajalle, päättyi vuosikokous entiseen tapaan yhteislaululla »Sun haltuus rakas Isäni...»

Tiistaina klo 2 oli vielä looshikokous, jossa m.m. tapahtui erään nuoren parin aviollinen vihkimys; jonka Johtajamme toimitti ihanalla ja ikimuistettavalla tavalla.

Samana iltana oli edelleen Annikki Reijosen johtama lasten juhla. Se sopi samalla kuin lopettajaissymbooliksi. Sillä: ellette tule lasten kaltaisiksi...

J. R. H.

1928: 209—215

KUOLEMAN JA ELÄMÄN VALTAKUNTA

Meissä kuolevaisissa sanotaan olevan kaksi minää: alempi, kuolevainen ja ylempi, kuolematon. Tämän mukaan sanotaan myös, että ihmisessä on sisäisesti kaksi valtakuntaa: kuoleman ja elämän valtakunta.

Nämä kaksi valtakuntaa pyrkivät ilmenemään myös ulkonaisesti. Toistaiseksi hallitsee kuoleman valtakunta ja sen ruhtinas ihmisten julkista elämää. Se on p a k k o h e n g e n valtakunta. Pakolla elämän mahti ja sen tuotanto: kulta, rikkaus, raha virtaa kansasta valtaistuimelle. Kansa, ne, jotka ovat köyhiä, osattomia vallasta ja rikkaudesta, ne ovat köyhiä pakosta, ei vapaasta tahdostaan.

Seuraus: luonnollinen ilo ja kiitollisuus kansasta häviää, ja niiden tilalle versoavat kuoleman kukat: kateus, katkeruus ja taipumus vallan kaappaukseen.

Tämä vastavuoroon herättää jännitystä ja pelkoa valtaistuimella. Seuraus: uusi pakon, kiristyksen ja väkivaltaisuuden aalto vyöryy valtaistuimelta kansaan.

Näin valtaistuin ja kansa kuoleman valtakunnassa vyöryttelevät toinen toisillensa pakon paisuvaa palloa — kunnes se äärimmilleen jännitettynä räjähtää jommalla kummalla puolella, tai molemmilla, aiheuttaen kuolemaa, tuhoa ja turmaa. Se on toiminnan kypsynyt sato kuoleman valtakunnassa.

Elämän valtakunta on ollut mukana kuin siemenenä tai hapatuksena aikojen aamusta asti. Mutta sen varsinainen perustus laskettiin ja perustuslaki annettiin pari tuhatta vuotta sitten. Sen perustaja oli Jeesus ja perustuslaki on vuorisaarna. Sen valtakunnan tuleva kuningas on sen perustaja, tai se, tai ne Hänen oppilaansa ja seuraajansa, jotka ovat tyhjentäneet personallisen karmansa. Se on v a p a u d e n h e n g e n valtakunta. Sen kansalaiset työskentelevät vapauden välttämättömyydessä. Kuningas tekee eniten työtä. Hän kantaa raskainta taakkaa. Hän on syvällisin, nöyrin ja viisain. Sentähden hän on kuningas. Sentähden hän on palvelija. Sentähden valtaistuimelta virtaa ja säteilee totuuden, rakkauden ja viisauden valo.

Kansasta virtaa siveellisen voiman ja aineellisen rikkauden vuolas virta valtaistuinta kohti. Se vuotaa siksi, että se on valtakunnan elämää, ja se virtaa rakkauden ja vapauden välttämättömyydessä. Kansa ei ole köyhä pakosta, vaan vapaasta tahdostaan. Kansa on läpikäynyt valtakunnan ensimäisen ahtaan portin, jonka toisella puolella luetaan: »Autuaita köyhät hengessään», ja toisella »Autuaita ne, joita oikeamieli-

syyden takia vainotaan», sillä »heidän on taivasten valtakunta». Kun kukaan ei omista mitään, niin jokainen omistaa kaikki. Kaikki ovat taloudenhoitajia.

Näin on laita elämän valtakunnassa. Rakkauden auttava voima virtaa lakkaamatta valtaistuimelta kansaan ja kansasta valtaistuimelle. Molemmat tahtovat toisiansa palvella ja auttaa, ja auttaessaan he kukin antavat sitä, minkä yli heillä on valta.

Näin tulee kuolema niellyksi voitossa.

J. R. H.
1928: 239—241

PAINAJAISEN VOITTAJA

Hänen nimensä oli Aatami Pursuvainen. Tapasin hänet kirjoja kaupitellessani mehiläispesän hoitajana. Takerruimme pitkäksi aikaa juttusille. Hän kertoi, että häntä oli elämänsä ajan vaivannut kumma painajainen. Se ei ole tavallinen painajainen, joka tulee ihmisen päälle maatessa. Tämä on aivan toista, ja lääkäritkään eivät ole sille mitään mahtaneet.

— Selitettävänä seikkana on se, mainitsi herra Pursuvainen, että noin neljä tai viisi sukupolvea takaperin olivat kaksi perhettä joutuneet riitaan keskenään. Ehkä molempienkin perheitten päämiehet olivat vanhoja tietäjiä, mutta ainakin toisen perheen päämies oli kuuluisa Lapin tietäjä. Ja hän oli kironnut vastustajansa kaikkine jälkeläisineen. Mahdollista niinollen on, jatkaa Pursuvainen, että tämä minua ahdistava painajainen on tuon muinaisen kiron aiheuttama. Se ei ole näkyväinen, mutta minä tiedän, milloin se alkaa lähestyä. Samalla minut valtaa kauhu. Kauhun vallassa minä tiedän tarkkaan, milloin se on tullut 200 metrin päähän. Silloin minun on pakko nousta sängystäni ylös. Istun hereillä, ja kauhu käy yhä kauheammaksi. Hiki virtaa kauttaaltaan ruumiistani. Pelkästä kauhusta en saa sanaa suustani, en voi ääntäkään päästää.

— Sepä merkillistä, sanon minä.

— Tein sitten sen huomion, puhuu Pursuvainen, että kun sain vähänkin ääntä suustani, niin se auttoi. Ajattelin silloin: kunpa saisin kysytyksi mikä hän on ja mitä hän tahtoo, niin ehkäpä se auttaisi enemmän. Ja niin päätin yrittää. Kun kauhu taas tuli, panin kaiken tarmoni liikkeelle, ja minä jotenkin onnistuinkin.

— No mitä se sanoi?

— Hirmuisella ivallisuudella se tuntui sanovan — sillä se oli näkymätön —: »No kaikkea sitä kysytäänkin!» Ja oli kuin se olisi ilkkuen lisännyt: »Olet aivan liian mitätön tietämään».

— Onko se nyt lakannut?

— Se on ollut poissa kuusi vuotta. Mutta tiedättekö, jatkaa Pursuvainen, minussa itsessänikin on merkillisiä voimia. Paitsi sitä, että minä vaistomaisesti tiedän kuinka asiat ovat, on minussa jonkunlainen »Vanha Aatami». Se on kuin piilossa, ja minä yleensä hallitsen sen — olen tyyni, iloinen ja rauhallinen, — mutta kaksi kertaa on se ottanut ohjakset käsiinsä. Ensi kerran tapahtui se nuorena paimenpoikana. Olin jotenkin erikoinen kuin toiset, m.m. en tupakoinut. Se harmitti toisia poikia. He liittyivät yhteen, päättivät opettaa minua muiden kaltaiseksi. Heitä oli kuusi, ja he ilmoittivat minulle jonain päivänä, että minun oli poltettava sikaari. Kun jyrkästi kieltäydyin, ryhtyivät he väkivaltaan. He riisuivat minut osittain ja panivat muurahaispesään istumaan. Siinä jonkun aikaa istuttuani aloin tuntea kummaa nousua sisässäni. Pyysin silloin: »päästäkää minut hyvälläl» Mutta he nauroivat ja vastasivat: »Ei tule mitään, ennenkuin tupakoit». Ja silloin se tapahtui. Syöksyin ylös ylivoimaisella raivolla, ja ties miksi sainkin vahvan kalikan käteeni, jolla aloin raivokkaana lyödä kiusaajiani. Neljä heistä kaatui heti tajuttomana maahan, kahden ennättäessä juosta pakoon. Sitten hyppäsin, muurahaisten ahdistamana, kylmään lähteeseen. Sain keuhkokuumeen, ja olin vähällä kuolla. Kaikki kuitenkin virkosimme.

— Olipa sekin, huomautan.

— Toinen kerta sattui sodassa. Kun maailmansota alkoi, olin aivan nuori, ja menin vapaaehtoisena rintamalle. Kohosin joukkueen johtajaksi. Kerran komennettiin muutamia komppanioita valehyökkäykseen, mutta eräs komppaniassani oleva juutalainen oli yllyttänyt miehistön tottelemattomuuteen minua, nuorta päällikköä kohtaan. Kun komensin syöksyyn, huomasin, että vain tuo juutalainen seurasi mukana. Komensin uudelleen. Sama tulos. Samoin kolmas kerta. Silloin sai minussa vallan tuo salaperäinen voima. Sieppasin pyssyn ensimäiseltä mieheltä, ja sen perällä aloin raivota miesten joukossa. Muutamia kaatui kenttään. Mutta pian huomasin, että komppania oli täydessä syöksyssä päin vihollista, ja se ennätti ensimmäiseksi ryntäävien komppanioiden joukossa. Vihollisen tuli lakaisi joukkomme kuitenkin niin, että 200:sta miehestäni oli vain 25 jälellä. Ja he kertoivat ihmeissään, että minä, joka olin nuori, hilpeä ja leikillinen, olin kasvoiltani muuttunut niin hirmuisen näköiseksi, että he kaikki joutuivat kauhun valtaan ja alkoivat hurjina syöksynsä.

— Vai niin. Olitte siis maailmansodassa?

— Olin. Jälkeenpäin tutustuin teosofiaan, järkevämpään maailmankatsomukseen. Nyt hoitelen mehiläisiä. Sillä ymmärrän, että sota on suurta hulluutta, järjettömyyttä.

— Eikä suinkaan painajainenkaan enää tule, lisään minä. Sillä piru, niinkuin sanotaan, pelkää ihmisen ääntä.

Pursuvainen puolestaan lisää, että mahdollisesti painajaiskirous loppuu häneen, ja että hän niinollen saa lunastaa suvun kirouksen. Sillä jälleensyntymiensä kuluessahan kirooja saattaa itse syntyä juuri tuohon kiroomaansa sukuun,

jolloin, lisää Pursuvainen omituisesti hymyillen, hänen oma kirouksensa tulee häntä ilkkuen vastaan.

— Ajattelette sangen viisaasti, huomautan minä.

Ja Pursuvainen jatkaa:

— Mutta ihmiselle kuuluu myös, että hän oppii tekemään johtopäätöksiä yhdestä asiasta toisen asian auttamiseksi.

— Se on aivan oikein, huomautan minä.

Mutta Pursuvainen jatkaa, silmissä omituinen loisto:

— Miksi siis jättäisin sodassa mukanaolollani aiheuttamani kirouksen vasta seuraavissa ruumistuksissa lunastettavaksi? Sillä silloin se tulee koron kanssa. Sentähden olen nyt järjestänyt elämäni vaatimattomalle kannalle. Kiertelen opettamassa ihmisille mehiläishoitoa. Mutta se on vain kuin ulkonainen kuori, jossa esiinnyn. Varsinainen kannustava voimani on siinä, että saisin toimia sodan järjettömyyden paljastamiseksi. Se on oleva erehdykseni lunastuksen hinta.

— Mutta mitenkä luulette onnistuvanne? Miten toivotte saavanne ihmisten järjen hereille?

— Kertomalla omista kokemuksistani. Sillä kokemukseni sanoo myös, että elämän laki on paras turva. Ihminen saa ansionsa mukaan. Esim. juoksuhaudassa pelasti tuo salaperäinen sallimus minut useamman kerran kuolemasta. Minut valtasi vastustamaton väsymys, ja minun oli pyydettävä tovereitani hetkeksi vartiopaikalleni, jotta saisin olla pitkälläni. Mutta samassa kun toinen astui paikalleni, lävisti kuula hänen päänsä, ja hän kaatui kuolleena maahan. Näin sattui useamman kerran. Ja toverini alkoivatkin pitää minua jonain suomalaisena noitana.

— Se on hyvin ymmärrettävää, huomautin minä.

— Mutta minäpä näen uuden johtopäätöksen tästä eteenpäin.

— Minkä johtopäätöksen?

— Johtopäätös on tämä: kun siis ihmisten elämä on sallimuksen kädessä, niin mitä me silloin aseilla ja sotajoukoilla teemme? Sehän on vain sallimuksen toiminnan häiritsemistä, pahan karman aiheuttamista.

— Minun täytyy myöntää, että Te, herra Pursuvainen, olette erittäin selväjärkinen johtopäätösten tekijä. Enkä ollenkaan ihmettele, jos olisittekin joku muinainen Lapin tietäjä.

— Mikähän lienen, tuumaa Pursuvainen, mutta yksi asia on selvä: minä t i e d ä n, että mitalilla on kaksi puolta.

— Ja ne ovat?

— Ensimmäinen puoli on se, että niinkuin minun luonteeni oleellisuus on ollut, etten ole peljännyt kaatua sodassa, en ole arkaillut hyökätä toisia ihmisiä tappamaan ja tapattamaan, samoin nyt, kun minun luonteeni oleellisessa puolessa on kääntynyt esille mitalin toinen puoli, en minä nyt myöskään pelkää kulkea ja kuolla aseettomana; jos niin on sallimus.

Tämän kuultuani nousen ylös, sydän täynnä kiitollisuutta ja kunnioitusta tuota miestä kohtaan. En voi muuta kuin sydämessäni siunata häntä. Puristan kädestä, toivotan hänelle rauhaa ja kestävyyttä.

Ja niin me erosimme. Tiellä mennessäni huomasin jupisevani näin: siinäpä oli yksi niitä henkisiä nuorukaisia, joille apostoli Johannes kirjoittaa: »Minä olen kirjoittanut teille, nuorukaiset, sillä te olette väkevät ja Jumalan sana pysyy teissä, ja te olette voittaneet paholaisen».

Sitä minä mennessäni jupisen. Ja minusta tuntuu, niinkuin ihmisyyden pörssissä olisi hiukan liikehtimistä. Se kohottaa toivoa rinnassani.

Ja kaiken sen on aiheuttanut Aatami Pursuvaisen voitto paholaisesta.

J. R. H.

1928: 317—320

T i e n v a r r e l t a :

R u u s u - R i s t i - t y ö n t e k i j ä m m e J. R. H a n n u l a kertoo kesänaikaisesta työstään: Mainitsen vaan lyhyeen, että olen kirjoja kaupitellen pyöräillyt noin 70 pitäjässä Pohjanlahden rantamilla, Savossa ja Karjalassa. Samalla olen valmistanut uutta kirjaa, joka sisältää jonkunlaista ruusu-ristiläisen elämänfilosofiaa. — Ja ettäkö mitä muuta kuuluu? No, kiipesin kerran kahden järven välissä pitkälti ja korkealle kohoavan kallioharjanteen vierelle ajatellen: »Täytyypä tässä joskus oikein istua ja elää järviharjanteisen Suomen tunnelmassa». Ja siinä istuissani ja ihaillessani oli kuin kuuluisi kuiske: »On tämä sentään toista kuin — Galileassa». Tietysti minä olen lapsena lukenut Bibliaa, mutta sitä en tällä kertaa ajatellut. Tunsin vaan tuota kummaa Suomi-Galilean tuntua. Nousin, kiiruhdin jälleen matkalle. Kuin jossain pyhässä paikassa pistäytyneenä. — Kerran istuin eräässä sisäjärven laivassa, katsellen iltapäiväauringon valossa ohikiitäviä ulapoita ja saaria. Sanon kuin automaattisesti: »On tämä maa — ihana». Kestävyyttä vain laulamaan, kun missä miestä tarvitaan. — Kerran tulen ajatelleeksi ihmisten moninaista ruhjoutumista. Niitähän nyt ruhjoutuu ja ruhjoutuu. Huomaan katselevani omia jalkojani ja sanovani: »Mitähän jos joku luu, vaikka jalkaterän luu, tässä nyt katkeaisi?» Pysähdyn mietteissäni ja huomaan sanovani: »Mutta mitä järkeä siinä olisi? Sillä olisihan kuitenkin ryhdyttävä kasvattamaan katkennutta luuta jälleen ehjäksi. On niinollen järkevämpää antaa luitten olla ehjänä». Ja lisään: »Niinpä pysyköötkin luut ehjinä!» Seuraavana päivänä ajaessani alamaata kuormitetulla pyörällä, on kuin mikä vimma vääntäisi pyörääni yli maantien kivikköön, jonne paiskaudun sopivanlaisella ryminällä. Ja vaikka se matka kesti vain sekuntien verran, ennätin kuitenkin ajatella: »Jaa-a, tuonne sitä nyt mennään!» Ennätettyäni kivikköön pitkälleni huomasin olevani hämmästyksen vallassa ja sanovani: »Tällaisia töytäyksiä ei kannattaisi olla kovin useasti». Kompuroin ylös, tunnen säärissäni kovaa jomotusta. Hyppelen maantiellä sivellen sääriäni ja huomaan sanovani:

»Luut ovat ehjät». Eteenpäin ajellessani filosofeerailin näin: »Turhaa on ihmisten ruhjoa ja kolhia toinen toisiaan, niin syntisten kuin hurskaittenkin». Ja itseeni kääntyen jatkan: »Kunhan et sinä kolhi toisia, niin on ainakin jonkunlainen mahdollisuus, että omatkin luusi säästyvät työtä varten». — Seuraavalla viikolla selailen erästä julkaisua, jolloin katseeni kiintyy erääseen kuvaan, jonka alla muistaakseni luen: »Hän suojelee heitä vaaroissakin». On kesäistä iltahämyä, ajelen erittäin mäkisellä tiellä. Ja eikös vaan: lasketan jälleen kivikkoiseen maantienojaan! Pyöräni pysähtyy, en kaadu, mutta tunnen voimakkaan töytäyksen altapäin. »Joko taas!» ajattelen. Tarkastan pyörärääni ja huomaan, että takapyörän vanne on mutkalla sisäänpäin. Silmiini häämöittää punertava sisäkumi. Avaan nopeasti venttiilin, lasken ilman pois. Kysyn itsekseni: »Mutta miksi ei sisäkumi räjähtänyt?» Samalla otan kiven kumpaankin käteeni ja alan takoa vannetta suoraksi. Alan epäillä, josko tästä kalua tulee. Silloin on kuin pyörä puolestaan puhuisi: »Hakkaa vaan!» Ja kun se on vanha ja uskollinen pyörä, niin minä luotan sen huomautukseen. Otan jälleen kiven kumpaankin kouraani ja alan mätkiä, kunnes vanne on jotakuinkin entisellään. Ajattelen taas: »Niin, vanhan liiton henki se on ihmisten ruhjomisen kannalla, mutta yrittääkö se valaista järkeä? Mutta tämä pyörä? Kas, sekin osaa järkeä valaista». — Se pyörä onkin uskollisesti palvellut 15 vuotta. Mutta nyt se jo toisinaan haastelee: »Hanki auto, hanki auto!» Minä vastaan: »Milläs minä —?» Ja pyörä lisää: »Rohkea rokan syö!» Mutta jatkaa sitten kuin hiljempää: »Ensi keväänä on pantava takapyörään uusi vanne». Ajattelen silloin, ehkä hiukan pettyneenä: »Mutta auto —?» »Siltä varalta, siltä varalta», lisää pyörä. Ja on kuin me molemmat hiukan hymyilisimme. Sitten sanomme, näin syksyn tullen, minä ja se pyörä: »Näkemiin, keväällä tavataan». Aikansa kullakin. Nyt alkavat syys- ja talvityöt.

J. R. H.

1928: 325—326

ERILAISIA INSPIRATIOITA

Näin joulun edellä tulee kenties erikoisemmin ajatelleeksi kristikunnan keskeisintä pulmaa, sen suhtautumista sivistyksensä alkuperäisimpään henkilöön, Jeesus Natsarenukseen. Tarkoitan sitä kummallista seikkaa, että kristikunta palvoo ja jumaloi Jeesusta kaikkina juhlinaan läpi vuoden ja kautta vuosisatojen, mutta ottaa käytännöllisen elämänsä ohjeet ja menettelytapojensa periaatteet muista lähteistä. Kristikunnan elämä on siten surullista kaksoiselämää. Eikä se näytä pääsevän tämän vaikean erehdyksensä eli syntinsä tuntoon, ei ainakaan niin elävällä ja tajuavalla tavalla, että se siitä luopuisi.

Kysymme näinollen: mistä tämä johtuu? Tapahtuuko se tahallaan, vasten parempaa tietoa, vai onko kristikunta jonkun vieraan voiman lumoissa?

Emme tahtoisi uskoa pahinta, emme ajatella, että kristikunta toimisi kokonaan vasten parempaa tietoaan. Ajattelemme mieluummin, että kristikunta on varomattomuudessaan joutunut toimimaan jonkun vieraan, epäkristillisen voiman inspiroimana.

Valaistakseni asiaa esitän erään oman kokemukseni. Olin ryhtynyt tutkimaan juutalaisten luomiskertomusta paratiiseineen ja ensimmäisine veljesmurhineen, olin siitä sekä esitelmöinyt että kirjoittanut kirjan »Tubal-Kain». Saatuani sitten ensimmäisen valmiiksi painetun kappaleen käsiini ja ryhtyessäni sitä lukemaan, tein kummallisen huomion. Lukiessani tunsin, kuinka jostain päin alkoi tulvehtia loukkaantuneen harmistuneisuutta lukemaani ja kirjoittamaani kirjaa kohtaan. Oli kuin joku olisi sanonut, tai siihen suuntaan painostanut: »Tämä kirja loukkaa ja heittää varjon sotalaitoksen yli, ja sentähden sen julkaiseminen on heti keskeytettävä ja kirja tuhottava».

Tuo inspiratio oli erittäin voimakas, se huokui jonkunlaista »pyhää» loukkaantuneisuutta ja suuttumusta. Omasta puolestani olin yllätyksellisesti hämmästynyt ja kysyin itseltäni: »Niinkö? Pitäisikö todella tämä kirja tuhota? Ja jos niin on, jos totuus niin vaatii, niin mitenkä se kävisi päinsä, joutuun ja perinpohjaisesti?» Mutta ennätettyäni ajatella asian toista puolta, ajatella sekä sitä inspiratiota mikä minulla oli ollut »Tubal-Kainia» kirjoittaessani, että ennätettyäni rinnastaa kirjaani Mestarin oppiin, selvisi minulle, että tässä oli kaksi eri inspiratiota, lähtien kokonaan erilaisista lähteistä. Muistin myös, että olin edellisenä yönä ollut kosketuksessa jonkun vanhan sotaherran kanssa, joka oli kovin tärkeässä ja puuhakkaassa sieluntilassa.

Kerroin tästä kokemuksestani äskettäin eräälle vanhalle teosofille. Kuultuaan kertomukseni hän innostui ja sanoi: »Minulle kävi samoin. Ryhtyessäni lukemaan »Tubal-Kainia», heräsi minussa harmistunut, pois työntävä ajatus, ja kirja jäi lukematta. Mutta nytpä minä otan kirjan uudelleen luettavakseni ja koetan kukistaan tuon vanhan sotaherran inspiration itsessäni».

Jotain samaa jouduin kokemaan lukiessani Pekka Ervastin kirjaa »Kadonnut Sana», jossa esitetään se historiallinen tosiasia, että vapaamuurarijärjestöjen korkeammat asteet ovat kotoisin jesuiittain järjestöstä.

Nämä kokemukset ja esimerkit opettavat ymmärtämään, miksi juutalainen papisto joutui niin vimmattuun raivoon Jeesusta vastaan. Ja myöskin sitä toista, vieläkin merkillisempää seikkaa, että kristillinen papisto — ja koko hallitseva kristikunta heidän mukanaan — on joutunut tuohon edellä mainittuun kaksinaisuuteen, jossa se juhlapäivinä palvoo ja jumaloi

Jeesusta, mutta käytännössä rakentaa kokonaan toiselle pohjalle, hiekalle, niinkuin Jeesus sanoo. Se kaikki johtuu siitä, että kristikunta aikanaan joutui tuon »vanhan sotaherran» inspiratioon, ja on siinä sitten pysynyt.

Lopuksi kysymme: mitä meidän on tästä havainnosta opittava? Vastaamme: se antaa meille huomautuksen, että meidän on tutkittava ja opittava ymmärtämään erilaisia inspiratioita. Emme saa sokeasti luottaa mihinkään inspiratioon, emme saa tyytyä arvostelemaan sitä maailmallisten hyveitten mukaan. On välttämätöntä oppia rinnastamaan saamaansa inspiratiota Mestarin siveellisiin neuvoihin, joko Buddhan Kahdeksankertaisen Tien tai Jeesuksen Vuorisaarnan käskyihin. Siten menetellen ja itseämme kasvattaen saatamme tavoitella ja pysytellä henkisen ihmisemme inspiratiossa, autamme sisäisen Kristuksen kasvamista itsessämme ja ihmiskunnassa, joka on se siveellinen mahti, joka tuon vanhan sotaherrankin kerran järkiinsä saa ja kaltaisekseen muuttaa ja kasvattaa. Kristus-inspiration kasvattamana hänkin, sotaherra, kenraali ja pappi, kerran aseistaan luopuu ja yhtyy enkelten kuoroon: Jumalalle kunnia, maassa rauha ja ihmisille hyvä tahto.

J. R. H.

1928: 370—372

Kirjeitä toimitukselle:

KANSAINVÄLISYYS

Eräs ystäväni kirjoitti minulle äsken, että veljeys on menevä kansainväliseen suuntaan. Samalla hän ilmaisi haluttomuutensa työskennellä Suomen Ruusu-Ristissä, koska se ei hänen mielestään ole kansainvälinen; jotavastoin Teosofinen Seura ja Yhteisvapaamuurarijärjestö ovat kansainvälisiä.

Tämä ystäväni ajatus sietää hieman tarkastelua. Siinä on kytketty yhteen kaksi käsitettä: veljeys ja kansainvälisyys. Kysymme näinollen: riittääkö kansainvälisyys veljeyden tunnusmerkiksi? Tai: onko joku järjestö veljeyden edustaja sen perusteella, että se on kansainvälinen?

Valaistaksemme asiaa otamme muutaman esimerkin. Ajatellaan, että roomalaiskatolinen kirkko on kansainvälinen. Samaa saattaa sanoa lutherilaisesta kirkosta. Mutta toinen asia on, ovatko ne toiminnallaan edustaneet veljeyttä maailmassa. Yksinkertaisesti ne eivät ole sitä tehneet. Sillä kumpikin on ruokkinut itseään suorastaan ihmisveljien verellä.

Tehdäksemme asian mahdollisimman selväksi itsellemme otamme vieläkin räikeämpiä esimerkkejä. Puhutaanhan m.m. kansainvälisestä juutalaisesta. Eikä silloin tarkoiteta sitä juutalaisuutta, joka puhkesi esille alkukristillisenä veljeskuntana, vaan tarkoitetaan jotain juutalaista pankkiirimahtia, joka kansainvälisyydestään huolimatta edustaa aivan muuta kuin veljeyttä. Ottaaksemme edelleen kaikkein räikeimmän esimerkin mainitsemme, että on niinikään olemassa kansainvälisiä — taskuvarasliittoja, kansainvälisiä murtovarasliittoja, j.n.e. Ja lienee myönnettävä, että noissakin järjestöissä vallitsee sekä ankara kuri ja järjestys että keskinäinen toistensa tukeminen ja auttaminen. Niinollen jonkunlainen sekä keskinäinen että kansainvälinen yhteenkuuluvaisuus, ellemme tahtoisi sanoa veljeys.

Tästä näemme, että kansainvälisyys sinään, otettuna sokeasti, ilman henkistä selvänäköisyyttä, on hyvin arveluttava veljeyden otsakoriste. On etsittävä aivan toisenlainen veljeyden mitta eli tunnus. Ottakaamme jälleen esimerkki. Ajatellaan Jeesusta ja hänen oppilaitaan Palestinassa, ryhmittyneenä yhdeksi veljeskunnaksi. Kysymme: onko tuo ryhmä veljeyden edustaja? ja jos on, niin millä perusteella?

Tähän kysymykseen kannattaa pysähtyä. Sillä sen ymmärtämisestä riippuu, kykenemmekö tänäkään päivänä näihin asioihin oikealla tavalla suhtautumaan.

Ainakin myöntänemme ymmärtävämme kaksi asiaa. a) Jeesuksen eläessä hänen ympärilleen muodostunut ryhmä ei ollut kansainvälinen, sillä se syntyi ja muodostui vain yhden kansan keskuudessa. b) Jeesuksen ympärille muodostunut veljeskunta eli opetuslapsien ryhmä oli veljeyden edustaja maailmassa, kansojenvälisessäkin maailmassa, sen perusteella, että se veljeskunta kasvatti itseään ja teki työtä taivaallisen Isän hengessä, niissä periaatteissa, ohjeissa ja käskyissä, joissa Jeesus tulkitsi taivaallisen Isän elämää.

Ymmärrämmekö nyt nämä kaksi tosiasiaa? Ellemme, pysymme henkisesti sokeina, leikimme veljeyttä sokkosilla ollen. Jos taas ymmärrämme nuo kaksi kohtaa Jeesuksen ja hänen oppilaittensa suhteen Palestinassa, silloin ymmärrämme veljeyttä myöskin Suomessa, tai missä maassa tahansa. Saatamme sanoa: jos joku järjestö on veljeyden edustaja, on se sitä yksinomaan sen perusteella, että sen järjestön määräävä johto elää siinä elämän tasossa eli vyöhykkeessä, työskentelee ja johtaa asioita niiden rajoitusten puitteissa ja niissä neuvoissa, joita Jeesus käskyissään antaa.

Tämä on pääasia ja lähtökohta. Jos tämä perustus syrjäytetään, silloin on kaikki vähintään helisevää vaskea.

J. R. H.
1929: 24—25

Uusia kirjoja:

»VIHITTY» KIRJAN PÄÄHENKILÖNÄ

Matkoilla sain käsiini uuden kirjan: Rakkaus, avioliitto ja sukupuolielämä, uudenaikuisen ajattelun valossa esittänyt eräs »Vihityn Mestarin» oppilas.

Aloin lukea ja mielenkiintoni kasvoi sivu sivulta. Sillä siinä puhui ihminen, joka esiintyi Mestarin oppilaana. Ennätin lukuun: »Moraali ja ylimoraali». Luen: »Onko kukaan teistä niin

viaton, että kuvittelisi minut, jota te mielellänne kutsutte Mestariksenne, sellaiseksi, joka ei tahtoisi pettää tai ei pettäisi teitä silloin, kun se minusta tapahtuisi teidän hyväksenne?» Jännitykseni särähtää. Jesuiittain joukko kulkee hetkessä sieluni silmien ohitse. Eikä asia korjaannu vaikka luen edelleen: »Kuitenkin on olemassa sellaisia, joiden kädet nousisivat pystyyn kauhusta sellaisen ajatuksen johdosta. Mahdotonta ajatella, mahdotonta, että Mestari pettäisi tai valehtelisi!» Tätä lukiessani minun käteni eivät nouse pystyyn kauhusta, vaan pikemminkin niillä olisi halu kaapata syliinsä pienen lapsen, jolle aiotaan tehdä pahaa. — Luen edelleen ja huomaan, että Mestari pannaan esiintymään kuin jonain naimatoimiston johtajana. Hänhän kutsuu oppilaansa Europasta Amerikkaan — naittaaksensa hänet. Kysyn: miksi näissä n.s. salatieteellisissä romaaneissa vedetään Mestari milloin politiikan ja sodan, milloin sukupuolielämän johtoon? Jos ihmiset naivat tai naittavat tai menevät sotaan, niin tekevät he sen omien ja yhteiskunnallisten vaistojensa kannustamina. Ei Mestari ihmisiä sellaiseen innosta. Hän sanoo oppilailleen: älkää ottako u u s i a m a a l l i s i a velvollisuuksia päällenne, mutta täyttäkää ennen ottamanne hyvin. Yhtä hullua kuin olisi ajatella Jeesusta Kristusta kenraalina sodassa, yhtä hullua olisi ajatella häntä oppilaittensa naittajana. Sentähden lukiessani edelleen ja huomatessani puhuttavan yhtenään »Valkoisesta Veljeskunnasta» ja »Mestarista», huomaan ajattelevani: tässä kirjassa ei saisi puhua näin. Riittäisi kun puhuttaisi vain Vihitystä. Sillä »vihittyjähän» on niin monta laatua. Tämä kirja ei edusta eikä esitä Jeesuksen moraalia eikä elämänviisautta. Ja eihän ole muuta Valkoista Veljeskuntaa kuin Jeesuksen Kristuksen veljeskunta.

Saan sitten käsiini alkuperäisen englanninkielisen kappaleen. Silloin minä ällistyn. Sillä nyt minä huomaan, että nimetön suomentaja on menetellyt aivan mielivaltaisesti. Ensiksikin kirjan nimi on englanniksi: »The Initiate in the new world, A Sequel to, The Initiate', by His Pupil», joka on suomeksi: »Vihitty uudessa maailmassa, jatkoa Vihitty-teokseen, kirjoittanut Hänen Oppilaansa». Juuri tässä muodossa nimi vastaa kirjan sisältöä ja tekee arvokkaan vaikutuksen. Miksi siis suomentaja antaa kirjalle aivan mielivaltaisen nimen?

Lähden sitten alkuperäisestä etsimään »Valkoista Veljeskuntaa». Merkitsen suomennoksesta kymmenkunta kohtaa, jossa tuo nimi esiintyy. Vertaan niitä alkukieleen. Ja taas saan ällistyä. Sillä en ihmeeksenikään löydä tuota nimeä alkuperäisestä tekstistä. Siinä puhutaan vaan milloin Vihitystä, milloin Gurusta, Mestarista tai Adeptista. Huomaan kysyväni: miksi suomentaja on ollut niin täynnä omaa itseään, että hänen on täytynyt sotkea, niinkuin sanotaan, puurot ja vellit sekaisin? Jos suomennos olisi tehty oikein, olisi kirja nyt sekä arvokkaampi että asiallisempi, vähemmän erehdyttävä. Se olisi omalla paikallaan, s.o. erään n.s. vihityn ja hänen oppilaittensa viisautena. Sitä lukisi mielenkiinnolla. Sillä sen esitys on älykästä. Se kertoo pirteästi erään Europasta Amerikkaan eli »uuteen maailmaan» siirtyneen opettajan työstä. Ja sen luettuaan saattaa myöskin entistä selvemmin älytä eron vanhan ja uuden koulun välillä. Älyää entistä selvemmin, että Jeesuksen esittämä moraali eli elämänviisaus on niin, kuinka sanoisin pyhää, että pienikin omahyväisyys muuttuu sen valossa kärpäsestä häräksi, ellei sitä jo kärpäsenä voiteta.

J. R. H.

1929: 26—27

MISTÄ ON KYSYMYS?

Olin joulunpyhinä Helsingissä useammissa johtajamme Pekka Ervastin luennoissa ja Ruusu-Ristin kongressissa. Sekä kaikki tämä että oleskelu uudessa, Kulmakoululla olevassa temppelissä, vaikutti minuun niin elähyttävästi, että jouduin kuin uudelleen elämään teosofisen historiani. Jouduin kuin itsekseni puhumaan: niinpä niin, tässä me nyt olemme omana, teosofiseen liikkeeseen lukeutuvana Ruusu-Risti-seurana. Ensin me itsenäistyimme kansainvälisestä Teosofisesta Seurasta. Sittemmin seuramme järjesti looshityönsä ikivanhan vapaamuurarirituaalin pohjalle. Tie siihen avautui, kun kansainvälisen yhteisvapaamuurariuden taholta käännyttiin tunnetun teosofisen työntekijän P. E:n puoleen, kehoittaen häntä panemaan asian alulle. Mutta sitten Ruusu-Risti itsenäistyi myöskin tästä kansainvälisestä vapaamuurarijärjestöstä.

Nyt saattaisi hyvällä syyllä kysyä: olemmeko me, joukko suomalaisia, niin itsekästä ja omahyväistä väkeä, että emme ole sopineet työskentelemään yhtenä kansallisena osastona — emme Teosofisessa Seurassa, emmekä yhteisvapaamuurarijärjestössä? Onko todella asian laita näin?

Tästä kysymyksestä saattaa johdonmukaisesti siirtyä toiseen kysymykseen: koska henkiseen elämään kuuluu oleellisesti uhri, niin mikä uhri meidän olisi pitänyt joukkona tehdä, voidaksemme toimia yhtenä kansallisena osastona aikanaan Teosofisessa Seurassa ja sittemmin yhteisvapaamuurarijärjestössä?

Tämä kysymys on keskeisen kiintoisa ja tärkeä. Ja keskitettyäni tämän kysymyksen, kaikkien väliasteiden kautta, ikäänkuin sen lihaksitulemiseen saakka, näen selvästi, mikä tämä vaadittu uhri olisi ollut: meidän olisi ollut luovuttava P. E:stä johtajanamme. Siihen, merkillistä kyllä, loppujen lopuksi koko kriisi kärjistyi. Jos vain olisimme luopuneet hänestä johtajanamme, jos vain olisimme hänet johtajanamme lopullisesti ristiinnaulinneet, silloin olisivat häipyneet kaikki vaikeutemme — nim. suhteessamme kansainvälisiin järjestöihin — yhdellä kertaa.

Ei olisi ollut lainkaan tärkeätä, kenen muun olisimme johtajaksemme valinneet Teosofisessa

Seurassa. Se olisi voinut olla melkein kuka muu tahansa, kunhan se ei vain olisi ollut P. E. Sitä ei kyllä sanottu suoraan virallisissa puheissa, mutta joskus kriitillisimpinä hetkinä saimme sen kuulla monilta vaikutusvaltaisilta veljiltämme aivan suoraan. P. E. olisi tietysti saanut olla tavallisena jäsenenä seurassa. Sellainenhan sopii ja kuuluu nykyaikaiseen suvaitsevaisuuteen.

Sama seikka synnytti kriisin kansainvälisen yhteisvpm-järjestön kanssa. Tämä näkyy erittäin hyvin m.m. siinä, että johtajamme Pariisissa käydessään sai — vastustukseen asettuneiden suomalaisten veljiemme aloitteesta — ankaran moitteen sen johdosta, että hän oli sekoittanut teosofian vapaamuurariuteen, että hän oli vpm-kokouksissa maininnut teosofian nimen. Mutta myöhemmin ilmoitettiin loosheille, että he saisivat puhua tai olla puhumatta mistä tahansa. Eihän tässä sinne tänne huopailussa taasenkaan ollut kysymys muusta, kuin eroon pääsemisestä meidän johtajastamme.

Nyt nousee uusi kysymys: miksi meidän kriisimme kansainvälisten järjestöjen kanssa on näinollen kärjistynyt kuin jonkinlaiseksi henkilökysymykseksi?

Tämä kysymys on jälleen tärkeä. Ja vastatakseni tähän jälleen mahdollisimman keskeisesti, sanon: syy on siinä, että johtajamme toimii historiallisten mestareiden uurtamalla uralla. Hän nojaa suureen lähettiin H. P. B:hen, suurien uskontojen mestareihin, ja kaikkien lopuksi ja keskeisimmin Jeesukseen Kristukseen.

— Oo . . . ajattelee joku. Niinhän kaikki muutkin tekevät. Vastaan: aivan oikein — mikäli on kysymyksessä jonkunlainen sankaripalvonta, tai ulkonainen sijaissovittaja. Mutta minä tarkoitan Jeesuksen elämänohjeiden omaksumista. Sillä ainoastaan niiden ohjeiden ymmärtämisen ja seuraamisen kautta avautuu ihmisen tajunnassa puhtaan järjen eli Jumalan valtakunta. Kaikenlaisten muiden ohjeiden seuraaminen rajoittuu astromentaaliselle tasolle.

Juuri tämä seikka se synnytti aikanaan kriisin Teosofisessa Seurassa. Sillä T. S:n korkein johto selvästi ja tietoisesti painosti, kuinka välttämätöntä oli olla maailmansodassa mukana, auttaaksensa Englantia voittoon. Usko aseisiin ja niihin tarttumisen välttämättömyyteen oli silloin kallion luja. — Nyt on tilanne jo muuttunut T. S:ssakin. Aletaan myöntää — ja siitä tulee suuri ansio Krishnamurtille — että T. S:n korkein johto on erehtynyt. Mutta vielä ei olla Teosofisen Seuran taholla menty siihen toiseen havaintoon, että meillä oli Suomessa T. S:n ylisihteeri, aktiivinen teosofinen luennoitsija ja työntekijä, joka asiallisesti selittäen ja Mestarin käskyyn viitaten jyrkästi kieltäytyi tuohon kohtalokkaaseen erehdykseen yhtymästä. Hän mieluummin kaatui T. S:n virkailijana kuin olisi kieltänyt kansainvälisen veljeyden, kuin olisi luopunut Buddhan, H. P. B:n ja Jeesuksen opista: älä tartu aseisiin. Sinä päivänä, jolloin T. S:n taholla selvästi ymmärretään tämä historiallinen tosiasia, sinä päivänä siellä osataan suhtautua toisella tavalla seuran entiseen ylisihteeriin, jonka seura eräänä historian hetkenä kokonaan hyljäsi.

Saatamme näinollen ymmärtää: meillä ei ole ensisijassa kyseessä minkäänlainen persoonapalvonta, ei edes sankaripalvonta. Mutta jos emme halua luopua P. E:stä johtajanamme, johtuu se siitä, että emme halua luopua siitä puhtaan järjen valosta ja siitä henkisestä avusta, jonka veljemme P. E. johtajanamme meille ja kansallemme ja koko ihmiskunnalle antaa.

Tästä siis on kysymys.

J. R. H.
1929: 28—30

SUOMEN KANSAN KOHTALO

Koettakaamme puhua Suomen kansan kohtalosta. Tehkäämme se karman ja jälleensyntymisopin valossa.

Katsokaamme niinollen Suomen kansan luonnetta, s.o. kuinka hyvin tai huonosti olemme kansana osanneet toimia yhdeltä puolen vastoinkäymisten ja vaikeuksien ja toiselta puolen menestyksen ja myötäkäymisen päivinä. Vastoinkäymisistä suoriutumisessa näkyy meidän taitomme elämän pienemmissä mysterioissa, kun taas taitavuudessamme suoriutua menestyksen ja myötäkäymisen päivinä paljastuu kokeneisuutemme elämän suuremmissa mysterioissa.

Ottakaamme ensin vaikeudet, — pienempi, pahan koulu! Kansamme vaikeudet voimme jakaa kahteen osaan, a) luonnon asettamat vaikeudet (ilmasto, maasto j.n.e.) ja b) kansojenväliset vaikeudet.

Mitenkä siis olemme osoittautuneet kykeneviksi läpäisemään hallan, katovuosien j.n.e. aiheuttamissa vaikeuksissa? Tässä suhteessa ovat runoilijatkin tunteneet velvoitusta, ja he ovat laulaneet ylistystä Suomen kansalle. Vaikeuksien tullessa Suomen kansan luontainen viisaus on sanonut: »Ei auta vaikertaminen eikä toivottomaksi heittäytyminen, vaan täytyy uurastaa, täytyy luottaa sekä omaan työhönsä että kohtaloon, tuohon elämän suurempaan leikkitoveriin». Eivätkä vain runoilijamme ole tätä huomanneet, vaan se on huomattu kaukana Amerikassa, Australiassa ja muissa maissa. Kun on tarvittu kestävyyttä työssä, kylmässä tai kuumassa, silloin suomalainen on osoittanut kuntoaan.

Sama luontainen viisaus suhteessa alempiin mysterioihin on näyttäytynyt kansainvälisissäkin vaikeuksissa. Melkein koko nykyisen ruumistuksensa ajan, vuoteen 1917, on kansamme ollut toisen kansan hallittavana, ensin Ruotsin, sitten Venäjän. Myöskin tässä suhteessa on saatettu panna merkille, että kansamme on yleensä koettanut täyttää sille oikeudella ja kohtuudella tulleet velvoitukset ulkonaistakin mahtia kohtaan, mutta että se samalla on tuntenut vastuunalaisuutensa ja velvoituksensa jotakin korkeampaa, sisäistä, näkymätöntä leikkitoveriaan koh-

taan. Me emme kansana voineet alistua leikkimään minkälaista leikkiä tahansa, vaan meidän täytyi samalla leikkiä oman korkeamman, paremman itsemme kanssa. Ennen itsenäistymistämme, tsaarivallan aikana, jouduimme tässä suhteessa erittäin kovalle koetukselle. Tsaarivalta oli saanut päähänsä kauniin ihanteen: se unelmoi eräänlaisesta maailmanrauhasta. Tsaarin aloitteestahan ensimäinen rauhankonferenssi kokoontui. Mutta kun vaikeuksia rauhanneuvotteluissa syntyi, luopui tsaarivalta, valitettavasti, liian pian pyrkimyksistään tässä suhteessa. Se lankesi kiusaukseen ja valitsi toisen keinon: tsaarivallan oli luotava ihannevaltakunta, suuri rauhan valtakunta, sulattamalla mahdollisimman paljon toisia kansoja, kansallisuuksia ja kieliä itseensä. Tämä rauhan »pyhä Venäjä» oli luotava armeijojen, sotajoukkojen avulla. Kun tsaarivalta tämän suuren työnsä loppuun suorittaa, silloin häviävät maan päältä kieli- ja kansallisuusriidat.

Kun tsaarivalta sitten ryhtyi väellä ja voimalla tätä, omasta mielestään ihmiskuntaa onnellistuttavaa unelmaansa toteuttamaan, joutui Suomikin kuin jonain pahana pähkinänä tämän sulatusihanteen tielle. Ja taas tuli näkyviin, että Suomen kansa oli elämän koulussa viisastunut kansa, oli kuin luonnostaan teosofinen kansa. Kun meitä pakotettiin sellaiseen toimintaan, joka oli vastoin siveellistä oikeuskäsitettämme, niin me kieltäydyimme, me asetuimme passiivisiksi, passiivisen vastarinnan kannalle. Suomen kansa ymmärsi vaistomaisesti, ettei mikään ulkonainen mahti, eivät mahtavimmatkaan armeijat voi meitä kansana tuhota — kunhan me emme vain itse tuhoa itseämme, kunhan emme vain alistu toimimaan vastoin siveellistä oikeuskäsitettämme.

Ja Suomen kansa myöskin toteutti tätä uskoaan teossa. Valtavimpana se ensi kerran näyttäytyi n.s. marraskuun suurlakossa v. 1905. Kun kansakuntaa pakotettiin toimimaan vastoin sen siveellistä käsitystä, ja kun sillä ei siis ollut tilaisuutta toimia parhaimman ymmärryksensä mukaan, niin kansakunta asettui hiljaiseen vaikenemiseen teossa. Ja, niinkuin aina, Jumala, eli elämän siveellinen mahti, puhui tässä hiljaisuudessa. Se oli niin suuri siveellisen voiman purkautuma, että maailman suuri sotilasvalta ei kestänyt sen painoa kuin noin viikon ajan. Ennenkuin viikko oli loppuun kulunut, oli tsaarivalta antautunut neuvotteluihin ja sovitteluihin. Tämä tapaus on niin merkillinen ihmiskunnan historiassa, niin valtava siveellisen, aseettoman voiman osoitus, että tavalliset historioitsijat, ollen taipuvaisia katselemaan historian tapauksia aseellisen voiman näkökulmasta, eivät vielä osaa asettaa tätä tapausta oikeaan arvoonsa.

Suurlakossa Suomen kansa esiintyi yhtenä kokonaisuutena. Kuitenkin sen lopussa pääsi jonkunlainen eripuraisuus esille, ja jossain Siltasaaressa jo muutamia laukauksiakin ampuiltiin. Se oli pieni näytös heikkoudestamme. Ja se vaikutti, että itsenäisyytemme viivästyi ja me jouduimme ryhmittäin koetukselle. Niinpä virkamiehistö joutui koetukselle: »Tahtooko se alistua vieraaseen valtaan, vai tahtooko pysyä uskollisena omalle oikeusperiaatteelleen? Ja valtavin osa virkamiehistöä osoitti suurempaa viisautta kuin muinainen Esau: he luopuivat mieluummin hernerokasta kuin esikoisuudestaan, s.o. he alistuivat mieluummin viroistaan erotettaviksi ja vankiloihin teljettäviksi kuin alistuisivat toimimaan vastoin siveellistä oikeuskäsitettään.

Samaa viisautta osoittivat maan etuoikeutetut säädyt, jotka luopuivat nelisäätyisestä eduskunnasta kansan kokonaisuuden hyväksi. Samoin työväenliike ymmärsi routavuosien jännittyneimpinä aikoina, että kansakunnan kokonaisuus on sittenkin oleva määräävänä seikkana.

Ja kun tsaarivalta omaksumansa sulatusihanteen mukaisesti aikoi viedä Suomen nuorisoa Venäjän sotajoukkoihin, asettui Suomen kansa jälleen passiiviseen vastarintaan: kunnat eivät valinneet edustajia kutsuntalautakuntiin ja nuorukaiset kieltäytyivät menemästä kutsuntoihin. Eikä suuri sotilasvalta taasenkaan jaksanut kauan kestää tätä passiivisen hiljaisuuden siveellistä painoa, vaan se jotenkin hämmästyneenä tunsi itsensä velvoitetuksi tunnustamaan näin muodostuneen uuden tilanteen. Ja seurauksena oli vielä toinen merkillinen asia: me vapauduimme omastakin armeijastamme, sekin hajoitettiin.

Näin kuljimme passiivisen vastarinnan merkeissä, luottaen parempaan päivään ja elämän siveellisiin voimiin, kohti sitä hetkeä, jolloin tsaarivalta oli kypsynyt omalaatuiseen kypsyyteensä, ja mekin putosimme siitä kuin kypsä hedelmä: aseista riisuttuna, ilman sotaväkeä, v. 1917, me emme voineet muuta tehdä kuin julistautua itsenäiseksi kansaksi.

Näin olimme kansana osoittaneet viisautta vaikeuksien päivinä, ja meidät oli päästetty tavallaan ulos elämän pienemmästä, pahan, pakkovallan koulusta. Meille tarjoutui tilaisuus siirtyä elämän korkeampaan, hyvän, hyväntahtoisuuden, vapaatahtoisuuden kouluun.

(Jatk.)

J. R. H.

1929: 69—72

Iltapuhteella:

Kummituksestakin apua. Tapasin erään iäkkään maanviljelijän Länsi-Suomessa. Juttelimme yhtä ja toista ja hän kertoi m.m. seuraavan kertomuksensa: — Siihen aikaan olin nuorukaisena vanhempieni kodissa. Oli lauantailta, laskin kynnössä uuvuttamani hevosparin laitumelle ajatellen samalla: »Sääli hevosia, jotka ovat saaneet olla koko päivän ankarassa työssä. Mutta saattepa huomena levätä». Näissä mietteissä kävelin kotia. Kävellessäni huomasin ennen pitkää ajattelevani äidistäni hyvin huonoa: » — ja eiköhän vaan se akka pahuus menekin taas huomenna kirkolle! Silloin on minun hevosille antamani lupaus rikottu ja väsyneen hevosen lepo pilattu». Ja niin kävi: sunnuntaiaamuna äiti kääntyi puoleeni pyytäen: »Antti,

kuulehan: etkö menisi noutamaan hevosta laitumelta, jotta pääsisin kirkolle». Minussa kuohahti »oikeutettu» harmi. Kieltäydyin täyttämästä äidin pyyntöä, esittäen samalla ankaran moitteeni äidin epäkäytännöllisistä, turhista ajeluista. Äiti ei puhunut minulle sen enempää. Mutta minun »käytännöllinen» älyni jatkoi askarteluaan tähän suuntaan: » — tietysti äiti nyt kääntyy isän puoleen: hänen, joka raukkamaisena luikertelee äidin toivomuksien mukaan». Siinä samassa isä jo astuukin huoneeseen. Ja eikös vaan: äiti kääntyy hänen puoleensa ja sanoo: »Isä, hakisitko hevosen, jotta pääsisin kirkolle, kun Antti kieltäytyi». — »Kyllä», vastaa isä, lähtien ilman muuta noutamaan hevosta. Minua harmitti. Olin peräti tyytymätön. Samalla olisi minuakin kuitenkin haluttanut mennä kirkolle. Mutta minua oli myös suututtanut talon tapa sijoittaa liian monta henkilöä rattaille. Olin nimittänyt sellaista kuormaa »lihakuormaksi». Sentähden sanoin itsekseni: »Sellaiseen lihakuormaan en mene». Näinollen lähdin kävellen matkaan. Olin kävellyt jonkun matkan ja saapunut metsätaipaleelle. Siellä oli portti, jonka olin jo sivuuttanut. Silloin kuulen takanani portin avaamisen, kuulen kuinka salpa avataan ja kuinka se taas lopsahtaa paikalleen. Samalla alan kuulla reipasta, lähenevää kävelyä takanani. Arvelen, että mahdollisesti sisko on lähtenyt jälessä. Mutta äimistynyt kun olin, en edes katsonut taakseni, vaan kävelin jäykkänä edelleen. Tuntui, kuin takanani tulija koettaisi saavuttaa minua. Minussa herää epämääräisesti kiusaantunut tunne. Käännyn sentähden katsomaan taakseni. Huomaan, ettei se ole sisareni, vaan joku vieras nainen. Minun epämääräinen kiusaantuneisuuteni lisääntyy. Koetan kiiruhtaa käyntiäni. Seuralaiseni tekee samoin. Parannan edelleen vauhtia, pitennän askeleita. Nainen tekee samoin. Pantuani parastani, tuntuu minusta, niinkuin nainen hiukan jäisi. Mutta hänkin parantaa vauhtiaan, ja minusta tuntuu, niinkuin hän haluaisi saavuttaa minut, päästä kävelemään yhdessä kanssani. Sentähden katson uudelleen taakseni. Nainen on hyvin lähellä. Silmiini pistää hänen omituinen pukunsa ja pääliinansa värit. Katson häntä tarkemmin silmiin. Mutta minusta näyttää, että hänellä onkin vain tyhjät, mustat kuopat päässä, eikä ollenkaan silmiä. Minun kiusaantuneisuuteni muuttuu tuskalliseksi kammoksi. Arvokkuuteni kieltää minua lähtemästä juoksuun, mutta käynnissäni panen liikkeelle kaiken tarmoni. Tästä huolimatta nainen pysyy kintereilläni. Kuulen hänen hengityksensä, joka on kummallista suhahtelua. On kuin hänen hengityksensä panisi painokkaasti: »Tshu... tshu...». Olen kamalan pelon ja jännityksen vallassa. Tämän kaameuden korkeimmillaan ollessa alan kuulla hevosen ja rattaiden tuloa jälestä päin. Arvaan, että sieltä se tulee äitini hevosineen. Pian hevonen saavuttikin minut. Siskoni istui takana. Mutta nytpä minulle kelpasi hyvinkin nousta hänen rinnalleen, tuohon halveksimaani »lihakuormaan». Ja ammottava-silmäinen nainen keikkui siinä rattaittemme lähellä. Käännyn siskoni puoleen ja kysyn hiljaa, ettei äitini kuulisi: »Katsos tuota naista?» Äiti on kuitenkin kuullut sanani ja kysyy vuorostaan: »Mitä naista?» Minä vastaan: »No, tuota, joka tuossa kieppuu, jolla ei ole silmiä, vaan ainoastaan tyhjät kuopat päässä». Äiti jatkaa: »Antti, mitä sinä puhut? Eihän tässä ole yhtään ketään». Nyt vilkaisen jälleen ympärilleni ja taakseni, ja katso, nainen on hävinnyt! Ja kuitenkin minä olin hänet omin silmin nähnyt, olin omin korvin kuullut hänen askeleensa ja portin käynnin, niin, olin kuullut melkein niskassani hänen suhahtelevan hengityksensä, kun hän painokkaasti puuskutti: »Tshu..., tshu...» Minä vaikenin. Minua harmitti, että äiti olikin kuullut tuon siskolle tekemäni kysymyksen, joten hän nyt saattoi ajatella mitä tahansa. Minun omanarvon tuntoni vaikutti sen, etten sittemmin hiiskunut sanaakaan koko asiasta. Mutta siinä istuessani olin pakotettu tekemään tiliä itseni kanssa. Sanoin itselleni: »Sinä kehno nulikka, sinä, joka olet vanhempiesi turvissa kasvanut, tuottaen heille huolta ja vaivaa, mutta joka nyt jo, kyettyäsi hiukan pellolla kyntämään, tahdot määrätä hevosten työt ja lomat ja äitisi matkat! Häpeä!» Ja minun itsetilitykseni päättyi siihen, että sanoin itselleni: »Tästä hetkestä alkaen sinä kohtelet äitiäsi mahdollisimman suurella huomaavaisuudella, sinä olet äidillesi mahdollisimman hienotunteinen ja kohtelias».

Ja niin tapahtui.

J. R. H.
1929: 73—75

SUOMEN KANSAN KOHTALO

(Jatk.)

Kun nyt siirrymme katselemaan suhdettamme hyvän kouluun, menestyksen ja myötäkäymisen päiviin, niin voimme heti panna merkille, etteivät runoilijammekaan ole siinä suhteessa osanneet laulaa ylistystä kansallemme. Muistanpa kuinka Linnankoski aikanaan kirjoitti tästä asiasta ja sanoi, että tämä kansa on merkillinen kansa silloin, kun ovat vaikeat ajat, halla ja nälkä, mutta että menestyksen ja myötäkäymisen päivinä me emme osaa hillitä itseämme, vaan kateus ja eripuraisuus pääsee vallalle ja että me silloin panemme kaikki piloille, tuhoamme oman onnemme.

Ja niinhän se kävi: vapauduttuamme ulkoisesta pakkovallasta, saatuamme tilaisuuden itse määrätä kohtalomme, menetimme me heti itsehillintämme, siveellisen tasapainomme ja uskomme elämän korkeampaan johtoon — meidän uskomme kääntyi aseisiin ja me toimeenpanimme hirmuisen verilöylyn keskuudessamme.

Emme osanneet elää menestyksen päivänä, emme kyenneet astumaan suoraa päätä sisälle elämän korkeampaan kouluun, siihen, jossa Viisaus on johtavana leikkitoverinamme.

Nyt kysymme: mitä tämä nykyisyytemme puhuu kansamme muinaisuuden puolesta? Ajattelemme nim. kuin Salomo, ettei ole mitään sellaista uutta auringon alla, joka ei olisi jossain muodossa jo ennenkin ollut olemassa. Niinkuin ihminen niin kansatkin ruumistuvat maan päälle jälleen ja jälleen. On ollut muinaissuomalainen kansa, josta nykyinen kansamme on jälleensyntymä. Ja koska kansamme on osoittautunut kunnolliseksi elämän pienemmässä koulussa, niin varmaan on se ollut siinä suhteessa taitava jo muinaisuudessakin. Eikä meidän tässä suhteessa tarvitse elää vain aavistuksiemme varassa, sillä Kalevalahan edustaa tuon muinaisen kansan viisautta. Ja eikös vaan: Väinämöinen, joka tyypillisimmin edustaa tuon edesmenneen kansan viisautta, hänhän voitokkaana suorittaa tutkintonsa kärsimyksien eli pahan koulussa. Hän käy manaloissa ja tuoneloissa ja nousee niistä voitokkaana. Mutta hän huomaa myös, että pahan lopullinen voitto on saavutettava täällä fyysillisellä tasolla. Täällä hän joutuu tuon merkillisen Vipusen vatsaan, joka Vipunen on kuin viimeinen voitettava pulma pahan mysterioissa. Ja Väinämöinen selviytyy siitäkin. Hätäilemättä ja harkiten hän käyttää pienintäkin mahdollisuutta. Ja vaikka Vipusella on aikomus »sulattaa» hänet omaan ruumiiseensa, oman ihanteensa rakennukseen, niin kuitenkin Vipusen on, hiukan hämmästyen, myönnettävä, ettei se käy päinsä, ja niin Väinämöinen astuu voittoisana ulos viimeisestä pahan mysteriosta.

Kalevala tahtoo tällä opettaa, ettei ihminen saa hätäillä tukalimmassakaan tilanteessa, vaan täytyy hänen säilyttää iloinen mielensä ja luottamuksellinen uskonsa ja uurastaa viimeiseen, pienimpäänkin mahdollisuuteen saakka.

Entä sitten tuon muinaisen kansan suhde hyvän kouluun? Aavistamme jo, ettemme me ole silloinkaan osanneet. Ja Kalevala vahvistaa meidän aavistuksemme. Otamme tässä pari kohtaa. Ensiksi Kullervon ja Untamolan väliset suhteet. Oli päästy menestykseen ja hyvinvointiin, mutta takerruttiin turhaan juonitteluun, kateuteen, kostoon ja vihaan, jolloin kaikki tuhoutui.

Vielä surullisempi on Kalevalan kansan ja Väinämöisen lopullinen suhde. Väinämöinen, joka oli täydellisenä voittajana astunut ulos pahan koulusta, hän olisi nyt voinut johtaa kansansa korkeampaan elämänkouluun, olisi voinut tulla sen johtavaksi toveriksi elämän ja ihmisyyden mestarileikissä. Mutta silloinkin epäonnistuttiin. Ei osattu tarpeeksi arvostaa ja kuunnella Väinämöisen viisautta. Nähtävästi nousi toisia tietäjiä, »käytännöllisempiä», ja kansa valitsi heidät johtajikseen. Väinämöinen jäi syrjään. Surumielisenä ja kansaansa rakastaen hän ajatteli: »Kun te nyt tahdotte olla itsenäisiä, kun te nyt lähdette omin päin ja ajatte kaikki umpikujaan, kärsimyksiin, niin silloin teissä herää valoisamman päivän toivo, ja kenties te minuakin silloin paremmin ymmärrätte».

Tuo muinainen kansa hajosi. Kun se kerran oli päässyt ulos pienemmästä koulusta eikä osannut astua hyvän kouluun, niin sen kansallinen elämä kävi merkityksettömäksi — se sai hajota. Yksi osa ajautui tänne Suomen niemelle. Väinämöisen kansa jälleen syntyi karuun, mutta kauniiseen tuhatjärvien maahan.

Tässäkin seikassa näkyy kohtalon käsi. Sillä kun muinaissuomalainen kansa ei kyennyt tekemään elämäänsä henkisesti hedelmälliseksi, vaikutti se, että se maa, johon me kansana jälleensynnyimme, oli oleva heikosti hedelmällinen. Kuitenkin siinä näkyy kohtalon viisaus. Sillä itse Väinämöinen saattoi ajatella: »Kun kansani syntyy ja saa elää vaikeissa olosuhteissa, niin on se seikka omiansa herättämään ja vetämään siinä esille entiset hyvät ominaisuudet: ahkeruuden ja kestävyyden ja luottamuksen korkeampaan johtoon». Tähän tuli avuksi kansamme muinoinen iloisuus. Muinoisen iloisuutemme karmallinen palkkio saattaa ulkonaisesti näkyä siinä, että vaikka tämä maa on hedelmällisyydeltään karu, on se tuhansine järvineen kuitenkin kaunis. Ympäröivä kauneus luonnossa on omiansa ylläpitämään iloista ja luottamuksellista mieltä vaikeuksien keskellä.

Eikä kohtalon toivo siinä suhteessa pettänytkään. Suomen kansa oppi vaikeina aikoina luottamaan sekä omaan työhönsä että elämän siveelliseen johtoon ja siitä johtuvaan parempaan päivään.

Ja niin me tavallaan astuimme ulos Vipusen vatsasta: tulimme itsenäiseksi kansaksi.

Mutta itsenäistyttyämme me jouduimme omituisella tavalla koetukselle. Me saimme tsaarivallalta erään perinnön: tänne jäi suunnattomat määrät sotavarustuksia. Niitä sanottiin olleen niin paljon, ettei koko Pohjoismaissa yhteensä ollut sellaista määrää. Siinä perinnössä meille tarjoutui viettelys. Oli kuin kiusaaja olisi sanonut: »Tässä näitä nyt on. Nämä edustavat suurta rikkautta ja voimaa. Ettekö haluaisi käyttää hyväksenne? Olisitte tyhmiä, ellette sitä tekisi! Oikeastaanhan te ette ole ennen olleet tilaisuudessakaan. Tehän olette olleet aseista riisuttuina. Mutta nyt: nyt kerrankin näyttäkää mihin kykenette!»

Noin puhui kiusaaja. Ja me lankesimme. Me menimme satimeen. Me ikäänkuin huumaannuimme. Me unohdimme routavuosien aikaisen oman, suomalaisen uskomme ja lankesimme tsaarivallan uskoon. Huumauksessamme me unohdimme uskomme siveellisiin voimiin ja heittäydyimme uskomaan aseisiin.

Näin on meillä nyt kaksi uskoa. Ja tuo vieras usko, usko aseisiin, se on osannut asettautua näkösälle, pinnalle, s.o. yleiseen mielipiteeseen. Se tuppautuu määräämään keskustelujen, juhlapuheiden ja kirjoitusten sävyn. Ainakin toistaiseksi. Sensijaan on oma Väinämöisuskomme jäänyt kuin pinnan alle, sielumme uumeniin. Väinämöinen on taas kuin jotenkin syrjäytetty. Hänen inspirationsa ei ole enää niin julkinen, ei vallitsevaa mielipidettä niin määräävä kuin routavuosina. Hän on sysätty eksoteerisesta johdosta esoteeriseen johtoon, joten hänen äänensä nykyään kuuluu vain harvoille, niille, joilla on korvat kuulla.

Nyt kysymme: mitä tämä kaikki merkitsee suhteessa Suomen kansan tulevaisuuteen?

Vastaus on luonnollinen. Sillä tulevaisuutemme riippuu siitä, kumpi noista kahdesta uskosta pääsee lopulta määrääväksi. Mihin nämä kumpikin usko taas uskojansa vievät, siitähän historiakin antaa todistuksen. Tsaarivalta uskoi, että se voi toteuttaa ihanteensa sulattamalla armeijoittensa turvissa toiset kansallisuudet ja kielet itseensä, tuohon yhäti paisutettavaan, suureen, pyhään Venäjään. Ja tätä uskoaan se toteutti teossa viimeiseen hetkeen asti. Vieläpä keskellä maailmansodan pyörteitä, kun tsaarivalta tilapäisesti valtasi joitakin Itävallan alueita, muutettiin opetuskieli kouluissa heti Venäjän kieleksi. Ja kun sitten tuli aika ja hetki, jolloin kohtalo heitti heille heidän pallonsa takaisin, seurasi siitä, että tsaarivalta, jonka muodosti noin 4 tai 5 miljoonainen hallitseva joukko, osaksi tuhoutui osaksi ajautui maanpakoon — jossa he kenties vähitellen sulautuvat muihin kansoihin. Tsaarivalta sai uskonsa mukaan. Elämä tavallaan sanoi: »Koska te tahdotte, että 'häiritsevät' ainekset ovat 'sulatettavat', niin tapahtukoon teille uskonne mukaan: nyt saatte sekä sortua että sulautua muihin kansoihin».

Ja niin tapahtui.

Siinä näemme historian todistuksen sen uskon seuraamuksista, jonka tsaarivalta muiden muassa oli omaksunut. Usko aseisiin vie uskojansa lopuksi perikatoon.

Sitten historian todistus sen uskon seuraamuksista, jonka Suomen kansa oli routavuosien aikana omaksunut. Suomen kansa uskoi silloin, että kun me vaan itse pysymme totuudessa, niin mikään ulkonainen mahti ei voi meitä tuhota. Se usko vei siihen, että kohtalo riisui meidät omistakin sotajoukoistamme. Ja eräänä päivänä v. 1917 saimme julistautua itsenäiseksi kansaksi.

Tämä on historian todistus niistä kahdesta uskosta, jotka meillä nyt ovat. Ja ajatellessamme kansamme tulevaisuutta voimme ymmärtää, että se riippuu matemaattisen tarkasti siitä, kumman me näistä uskoista valitsemme, kumman me annamme tulla teossa määrääväksi. Sillä usko tulee ratkaisevaksi teon kautta. Otaksukaamme, että usko aseisiin pääsisi määrääväksi meidän teossamme — sanon o t a k s u k a a m m e, sillä eihän meidän niin tarvitse käydä —, silloin seuraus on sama meille kuin se oli tsaarivallallekin — ja niinkuin se tulee olemaan jokaiselle, ken ei aseista luovu —: Me kuljemme kansallista onnettomuutta kohti.

Jos taas niin käy — ja toivokaamme niin käyvän —, että me selviydymme aseellisuuden päihtymyksestä ja omaksumme jälleen routavuosien aikaisen uskomme, silloin nousee Suomen kansa sivistystä luovaksi kansaksi.

Tämä on selviö.

Mutta mitä meidän nyt siis on tehtävä? Kysymys on sekä yksilöllinen että kansallinen. Vastaus on: meidän on luovuttava tsaarivallan perinnöstä, uskosta aseisiin. Emme saa palvella kahta herraa. Sitä emme voi. Jos koetamme, alamme kuitenkin vieroksua toista ja suosia toista. Sentähden on meidän tehtävä työtä herättääksemme Suomen kansan nuorisossa ja kaikessa väessä jälleen uskoa elämän siveellisiin voimiin.

Ottakaamme oppia historiasta ja määrätkäämme uskomme sen toivon mukaan mikä meillä kansastamme ja elämästä yleensä on.

J. R. H.
1929: 149—153

I l t a p u h t e e l l a :

N ä k y. Rouva A. V. kertoo: Katselin ikkunasta päivällä sattumalta ja näin, kun pitkä harmaapukuinen mies kiiruhti pitkin järven rantaa. Se herätti jotenkin huomiotani ja ajattelin: minäpä seuraan katseellani tuota olentoa. Samalla koetin huutaa palvelijatarta luokseni lähettääkseni hänet ottamaan selvää, kuka tai mikä hän on. Kaiken aikaa seurasin miehen menoa ja huomasin kuinka hän kävi käsiksi venheeseen. Samalla välähti silmiini, niinkuin joku poika olisi luistellut siinä lähellä ohuella syksyisellä jäällä. Samassa hävisi mies ja poika silmistäni. — En puhunut miehellenikään mitään näystäni. Mutta parin tunnin kuluttua alkoikin näytelmä uudelleen. Silloin se oli todellista. Pojat olivat luistelleet heikolla jäällä ja yksi heistä oli sortunut jäihin. Väkeä riensi rantaan auttamaan, ja niiden joukossa oli myös tuo ennakolta näkemäni pitkä mies, harmaassa puvussa. Nyt hän todella otti venheen, työnsi sen ohuelle jäälle ja meni pelastamaan vajonnutta poikaa — joka kuitenkin oli ennättänyt kuolla.

J. R. H.
1929: 252—253

I l t a p u h t e e l l a :

H e v o s e n n ä k y. Herra J. K. kertoo: Nuorena ollessaan isäni ajoi hevosella, vanhemman naisen ollessa mukanaan rattailla. Äkkiä hevonen pysähtyy maantiellä, eikä pakottamallakaan mene eteenpäin. Silloin nainen astuu alas rattailta, menee ja pistää suitsinrenkaan silmäänsä, katsoo siitä ikäänkuin silmälasin lävitse. Vähän aikaa katseltuaan sanoo nainen isälleni: »Tulehan katsomaan tämän suitsinrenkaan lävitse, niin saat nähdä mikä tiellä on». Isäni menee ja katsoo suitsinrenkaan lävitse ja näkee, maantiellä on suuri kivi, kuin vuoren seinä. Samalla se kuitenkin oli kuin nahkaa, joka olisi vettä täysi. — Vähitellen este siirtyi maantien ojaan, jossa oli vettä, ja sinne se solui olemattomiin. Silloin hevonen jatkoi matkaansa.

J. R. H.
1929: 253

NYKYINEN MAAILMANKÄSITYS

Otavan kustannuksella on ilmestynyt Turun yliopiston professorin Eino Kailan kirja: »Nykyinen maailmankäsitys». Luin sen kesällä ja iloitsin oppineen koulufilosofin pyrkimyksistä. Kiitollisuuteni osoitukseksi ja haluten tuoda pienen korteni yhteiseen kekoon totuuden etsimisen suurella työvainiolla, yritän nyt tehdä muutamia reunamuistutuksia.

Sopikaamme aluksi siitä, että kaikessa ajattelussa yleensä ja totuuden etsimisessä erittäin täytyy olla joku vallitseva periaate, käytettävä mittapuu. Sellainen on yleensä loogillisuus, johdonmukaisuus, s.o. ei saa lausua ristiriitaisia määritelmiä. Tämän vaatimuksen professori Kaila esittääkin kirjansa alkupuolella. Hän mainitsee, että jos joku väittää jostain esineestä samalla kertaa, että se on viheriäinen, mutta taas, että se on punainen, niin se on kyllä olevinansa ajattelua, mutta todellisuudessa se ei ole ensinkään ajattelua, vaan on mielettömyyttä.

Hyväksymme tämän täydellisesti. Juuri niin on asia. Mutta tämän yleisen mittapuun ohella voi tietenkin käyttää joitakin täydentäviä mittapuita. Niinpä, mikäli ymmärrän, on professori Kaila omaksunut seuraavan mittapuun: kaikki tieteellisen filosofian otaksumat ja päätelmät seisovat tai kaatuvat käytännöllisessä kokemuksessa. Omaksukaamme myös tämä mittapuu. Mutta tähän on heti, ymmärtääkseni, lisättävä: vielä epäselvää totuutta etsiessämme ja määritellessämme on meidän lupa käyttää, ja meidän onkin käytettävä, jotain jo varhaisemmin havaitsemaamme selviötä mittapuunamme. Juuri näin käytäntöön saatettunahan sitten seisoo tai kaatuu joko meidän varhaisempi totuutemme tai tekeillä oleva uusi määritelmämme. Sillä vanha ja uusi eivät saa jäädä ristiriitaan keskenään. Ja professori Kailan tutkielman alkupuolella esiintyykin tuollainen »varhaisempi» määritelmä: tämä meidän maailmamme on 3-ulottuvainen. Tekijä sanoo voitavan a j a t e l l a, että olisi 4-ulottuvainenkin maailma. Mutta kun tekijä ei käy sellaista maailmaa etsimään, niin saamme jättää sen. Pitäkäämme sensijaan kiinni määritelmästä: tämä maailma on 3-ulottuvainen. Ja tehkäämme tämä määritelmä hedelmälliseksi siten, että käytämme sitäkin mittapuunamme myöhempiä löytöjä tehdessämme ja uusia määritelmiä lausuessamme.

Mutta tällöinpä meidän onkin heti lisättävä: jos professori Kaila olisi pitänyt kiinni tästä hyvin perustelemastaan määritelmästä kaiken aikaa, lausuessaan myöhempiä määritelmiään maailmasta ja sen olemuksesta ja elämästä, niin olisi se voinut koitua mullistavaksi, käänteentekeväksi syyksi koko hänen maailmankäsitykselleen, työlleen ja kirjalleen. Mainitsen pari kohtaa, heikkoutta, joita ei olisi kirjaan jäänyt, jos tekijä olisi käyttänyt 3-ulottuvaisuuden mittapuutaan. — Mutta sitä ennen eräs seikka, jossa tekijä on, vaikka itsetiedottomasti, vienyt mainitun mittapuun melkoisen lähelle käytäntöä. Se tapahtuu silloin, kun hän määrittelee, että tämä maailma ei ole enempää ainetta kuin henkeäkään, vaan on jotain kolmatta. Tekijä siis vetoaa johonkin »kolmanteen». Mutta miksi kieltää »ensimmäinen» ja »toinen»? Kun kerran käsittelemme k o l m e-ulottuvaista maailmaa, olisi aivan hedelmätöntä ja vailla kaikkea käytännöllistä merkitystä, olettaa, että tämä maailma on 3-ulottuvainen vain jossain filosofis-matemaattis-geometrisessä mielessä, mutta ei käytännöllisessä todellisuudessa. Jos tekijä muistaisi, että hän on saavuttanut 3-ulottuvaisuuden mittapuun, ja käyttäisi sitä tieteellisellä johdonmukaisuudella, olisi hän voinut lausua jokseenkin seuraavan määritelmän: jo pelkkä johdonmukaisuus määrää, että tämän 3-ulottuvaisen maailman olemus on kolmea, että se yhdeltä kannalta katsoen on, sanokaamme, ainetta, toiselta kannalta, sanokaamme, henkeä, mutta kolmannelta kannalta eli ulottuvaisuudelta katsoen vielä jotain kolmatta, nimitettäköön tätä kolmatta millä nimellä tahansa. Ellei taas näin voitaisi sanoa maailman olemuksesta tässä oleellisessa merkityksessä, silloin on meidän filosofis-geometrinen 3-ulottuvaisuus-määritelmämme käytännöllisessä kokemuksessa kaatunut, ja me saamme luopua siitä. Sillä jos me, vaikka ensin olemme hyvin ymmärtäneet, että maailma on 3-ulottuvainen, kuitenkin väitämme, että se olemuksessaan on vain jotain kolmatta, silloin tavallinen ihminen voi huitaista kädellään ulos avaruuteen ja sanoa: ei tässä ole mitään kolmea, se on vain yhtä ainota massaa. Sillä ei maailmaesinekään ole samalla kertaa »punainen» ja »viheriäinen». Jos professori Kaila sitävastoin olisi pitänyt johdonmukaisesti kiinni 3-ulottuvaisuudesta, lausunut uuden määritelmänsä sen ilmentämässä laillisuudessa, olisi se ollut ensiksikin ankaran tieteellistä, ja toiseksi: hän olisi suoraa päätä ajautunut ihmiskunnan kaikkein viisaimpien filosofien ja tietäjien joukkoon. Sillä he sanovat yhteen ääneen, että tämä (3-ulottuvainen) maailma todella on kolminainen (s e k ä filosofisesti e t t ä oleellisesti): aineen ja hengen takana (jotka tavallaan ovat aina yhdessä) on kolmas, jota he, ilmaistakseen sen jollain äänellisellä merkillä, sanovat ehdottomaksi. Syvimmässään maailma on yhtä (ulottuvaisuutta) ehdotonta, mutta käytännöllisessä ilmennyksessään senlisäksi kahta: henkeä ja ainetta.

Menkäämme nyt eteenpäin.

Professori Kaila ryhtyy siis määrittelemään 3-ulottuvaisuuden maailmaa ja sen elämää ilman 3-ulottuvaisuuden mittapuuta, ilman sen asettamia ehtoja ja sen tarjoamia mahdollisuuksia. Mutta seuraus onkin, että hän yhä raskaammin painuu 3-ulottuvaisuudesta 1-ulottuvaisuuteen, jaksamatta pysytellä edes 2-ulottuvaisuudessa. Niinpä hän määrittelee, että n.s. sielu on motooristen aivojen sisäinen elämä. Mitään sielua ei sellaisenaan (ruumiittomana) ole. Polemisoidessaan erään filosofin ajatuksia vastaan tekijä sanoo m.m.: »On vaikeata vastustaa epäilystä, että tämän teorian kautta vanhasta 'sielu-oliosta' koetetaan pelastaa, mitä vielä pelastettavissa

on». Jos tekijä olisi täysin tietoisesti muistanut, että hän on ryhtynyt määrittelemään käsitystä 3-ulottuvaisen maailman olemuksesta ja elämästä, silloin hänen olisi täytynyt arvostella myöskin omaa työtään samalla 3-ulottuvaisuudella. Kun nyt siis tulee kysymys »aivoista», toisin sanoen ihmisestä, niin on muistettava: koska kerran on edessämme se tosiasia, että ihminen on olemassa erityisenä, sangen »täydellisenä», joskin verrattain tilapäisenä aineellisena oliona, »ruumiina», niin ei ole tieteellisesti epäjohdonmukaista, vaan päinvastoin johdonmukaista ajatella (pyrkiessäni käytännölliseen kokemukseen), että ihminen on olemassa toisellakin, vaikkapa taas omalla tavallaan tilapäisenäkin erikoisoliona, jopa ruumiinsakin menettäneenä (tai saamattomana) »sieluna». Ja edelleen: koska maailma yleensä on (vähintään) 3-ulottuvainen, niin on johdonmukaisen välttämätöntä ajatella, että ihminenkin on olemassa (vähintään) vielä jonain kolmantenakin erikoisena oliona; nimitettäköön tätäkin kolmatta taas millä nimellä tahansa. Jos professori Kaila olisi vain tieteellisellä johdonmukaisuudella käyttänyt 3-ulottuvaisuuden mittapuutaan (joka hänellä kaiken aikaa on käyttämättömänä hallussaan), olisi se vähitellen vienyt hänet sekä käytännölliseen kokemukseen, että jälleen sellaisten kokeneiden totuudenetsijäin seuraan kuin m.m. on esim. apostoli Paulus: ihminen on (vähintään) kolminainen olio: ruumis, sielu ja henki. Itsessään, syvimmässään, ihminen on henki, mutta aineellistuneena ihminen on senlisäksi sielu-olento ja ruumis-olento.

Sitten toinen tarkoittamamme kohta. Professori Kaila arvelee, että mitä enemmän tutkija etenee, sitä enemmän hän ei suinkaan kulje ykseyttä kohti, vaan päinvastoin (erittelyn kautta) moninaisuutta kohti. Ensiksikin tämä määritelmä on ristiriidassa sen tekijän oman määritelmän kanssa, että itse maailma (kun vain »etenee» tarpeeksi syvälle) ei ole edes kahta (moninaisuutta), vaan on erästä kolmatta, siis yhtä. Ja toiseksi: tuo määritelmä (että tutkija kulkee moninaisuutta eikä ykseyttä kohti) on liian hätäinen, 1-ulottuvainen. Miksi elämä tässä suhteessa sisältäisi vain yhden ulottuvaisuuden? Niinpä (tarpeeksi syvälle mennyt) kokemus sanookin näin: mitä enemmän totuudenetsijä etenee, sitä enemmän hän lähenee elämän suurta ykseyttä. Mutta tämähän olisi vain yksi ulottuvaisuus. Sentähden kokenut totuudenetsijä sanoo myös näin: mutta tästä ykseyteen päin kulkemisesta seuraa, että sitä enemmän hän samalla (voittoisten kokemusten kautta) oppii erittelemään elämän erilaisia voimia (ja ulottuvaisuuksia), kulkien siten myös moninaisuutta kohti. Mutta tässäkin olisi vasta kaksi ulottuvaisuutta. Sentähden täytyy olla (vähintäänkin) vielä joku kolmas määritelmä tässäkin asiassa mahdollinen. Siis: kun voittoisa totuudenetsijä etenee, kulkee hän sekä ykseyttä että moninaisuutta kohti, mutta samalla vielä erästä kolmatta kohti; olkoon tuo kolmas taasenkin mikä tahansa. Ja mikä tuo kolmas määritelmä tässä asiassa on, sen minä puolestani jätän joko viisaimpien, tai omien vastaisten kokemusteni määriteltäväksi.

Sensijaan sanoisin lopuksi näin: on onnellista, että ihmisellä on tilaisuus ja mahdollisuus tutkia, etsiä totuutta, ja siten edistää ihmiskunnan sivistyksellisen kehityksen eteenpäin viemistä. Mutta tämä onnemme on mahdollinen täydellistymään suunnattomasti sen seikan kautta, että meillä on samalla ja kaiken aikaa mahdollisuus etsiä Viisauden Mestareita ja oppia Heistä. Sentähden ovatkin kaikkien aikojen uutterimmat ja joustavimmat totuudenetsijät pyrkineet käytännölliseen yhteyteen Heidän, tai paremminkin Hänen kanssaan.

J. R. H.

1929: 264—266

Uusia kirjoja:

KRISTILLINEN SIVEYSOPPI

Valistus on julaissut professori Antti J. Pietilän kirjan: »Kristillinen siveysoppi». Ostin tämän kirjan ja ryhdyin sitä lukemaan vissillä mielenkiinnolla. Sillä olen hartaasti toivonut, että kirkkomme piirissä alkaisivat uudet tuulet puhaltaa. Uusilla tuulilla tarkoitan Jeesuksen opin henkeä, Jeesuksen opin välitöntä huomioonottamista. Sillä olenhan huomannut, että jonkunlainen virkistys on kirkossamme tapahtunut n.s. uskonnon vapauslain voimaan pääsyä. Mutta se virkistys on kirkon ulkopuolelta tulleen uudistuksen ansiota; kirkon oli alistuminen siihen uudistukseen. Omasta puolestaan kirkko ei vielä, toistaiseksi — niinkuin toivomme —, ole antanut vastalahjaa kansallemme. Vastalahja olisi siinä, että kirkko vuorostaan uudistaisi itsensä ja lainsäädäntönsä siten, että ottaisi Jeesuksen oman opin, Vuorisaarnan, perustuslaikseen.

Tätä, tai edes vakavaa pyrkimystä tähän suuntaan, olen tähän asti turhaan odottanut. Sentähden oli minulla erikoista mielenkiintoa professori Pietilän uutta kirjaa kohtaan. Kirjan pelkkä nimikin vaikutti siihen suuntaan. Minussa saattoi jo ennakolta herätä kysymys: »jokohan professori Pietilä nyt esittää Kristuksen siveysopin kristillisenä siveysoppina?»

Tässä mielessä siis ryhdyin kirjaa lukemaan. Luin sivun toisensa jälkeen odottavassa mielentilassa. Sillä esitys tuntui aikalailla lupaavalta, jopa toisin paikoin asiallisuutensa vuoksi ilahduttavalta. Saatoin välillä ajatella: »ei ole mahdotonta, vaikka tällainen esitys päättyisi oikein hyvin». — Tosin jotkut merkit viittasivat huonoon suuntaan. Mainitsen niistä tässä pari. Sivulla 9 luen ensin ilokseni näin: »Oikeuskäsitteiden asteelta hyvän ja pahan tietoisuus kehittyy vähitellen eteenpäin yhteiskunnan kehittyessä. Erikoinen merkitys tässä kehityksessä on suurilla l a i n s ä ä t ä j i l l ä, v i i s a i l l a ja p r o f e e t o i l l a, jotka henkilöinä kohoavat muiden ihmisten yläpuolelle ja näkijän tavoin

viitoittavat tietä kohti korkeampia inhimillisiä elämäntiloja. Sellaisia olivat Laotse ja Kongfutse Kiinassa, Mahavira ja Buddha Intiassa, Zarathustra Iraanissa, Pythagoras ja Sokrates Kreikassa sekä vanhempi Cato Roomassa». Mutta sitten tulee tämmöistä: »Kaikkien yläpuolelle kohoavat kuitenkin kansansa ja ihmiskunnan kohottajina Israelin profetat Mooseksesta alkaen aina Johannes Kastajaan asti». Tätä lukiessani tuntuu kuin saisin korvatillikan; jonka saattaa antaa vain ammattimainen oikeaoppinen eikä vapaa totuudenetsijä. Silmiini nousevat rinnan Buddha ja Mooses, edellinen ihmisyyden ja rauhan sanansaattajana, Jeesuksen siveysopin valmistavana tienraivaajana, jälkimäinen m.m. istumassa kivellä kohotetuin käsin, joita kaksi miestä tukevat —, jotta hän tällä taikauskoisen maagillisella tempulla tukisi aseellisia miehiään, hävittääkseen tieltään toisen kansan. Emme voisi ajatellakaan Buddhaa mokomissa hommissa. Sentähden Israelin profeettojen kohottaminen noin vain kaikkien yläpuolelle tuntuu, ei totuuden etsijän eikä tiedemiehen, vaan oikeaoppisen teologin toimenpiteeltä.

Toinen tarkoittamani kohta on sivulla 12, jossa tekijä ensin sanoo, oikein ja asiallisesti, näin: »Sentähden s i v e e l l i n e n v a p a u s, j o k a t o t e u t t a a h y v ä n, on ihmisen käytännöllisen elämän korkein saavutus». Mutta tämän sanottuaan tekijä lisää: »Täydellisesti se toteutuu vaan hyvän valtakunnassa, jossa kaikki olot vastaavat hyvän vaatimuksia». En voi mitään sille, että tämän luettuani tunnen näin: »eiköhän tekijä tällä vain valmistele maaperää sille 'kristilliselle siveysopille', joka työntää Kristuksen siveysopin käytännöllisesti syrjään?»

Saamme nähdä. Luen edelleen kirjaa pitkät matkat, välillä sen asiallisuudesta iloiten, välillä sen teologisista sumennuksista säikähdellen. Alan jo lähestyä loppua ja minussa pilkistää salainen toivo, että kenties sittenkin vältämme haaksirikon ja pääsemme ehjin nahoin matkan päähän.

Näin tehden tulemme pykälään: »Valtion olemus ja toiminta». Arvaan jo, että jos »Kristillinen siveysoppimme» purjehtii onnellisesti yli tämän ulapan, silloin jotenkin varmasti pääsemme perille. — Toivomme jää kuitenkin toteutumatta. Sillä nytpä nousee nopeasti synkkiä pilviä, ja kaikki pimenee — nimittäin katsottuna Kristuksen siveysopin valossa. Nyt huomaamme lopullisesti, että professori Pietilän »Kristillinen siveysoppi» sisältää sen saman siveysopin, mitä maailman valtakunnat jo toteuttavat. — Professori Pietilä jopa suorastaan polemisoi niitä harvoja kristillisiä liikkeitä vastaan, jotka ovat ottaneet edes jonkun verran huomioon Kristuksen siveysopin, Vuorisaarnan. Tekijä sanoo m.m. näin: »Niin on eräissä kristillisissä lahkoliikkeissä tavallinen valan kieltäminen sekä valtion parhaan, että Jeesuksen tarkoitusten vastainen». — Sodasta puhuessaan professori Pietilä asettuu aivan tavallisen valtiomiehen tai kenraalin kannalle. Hän kyllä myöntää, että »sota on itsessään kristillisen rakkauden jyrkkä vastakohta», mutta sanoo samalla: — »Tähän sisältyy myöskin s o d a n periaatteellinen myöntäminen kansakunnan ja valtion elämänehtojen suojelemiseksi ulkoapäin tulevia häiriöitä vastaan . . . silloin ei kristittykään voi kieltäytyä maata puolustamasta ase kädessä».

Yhdistettyään näin kristillisen siveysopin valtioiden harjoittamaan siveysoppiin ei tekijä voi välttää ajautumasta — niinkuin tällaisissa tapauksissa aina käy — myöskin epäjohdonmukaisuuksiin. Hän sanoo m.m. näin: »On mahdollista, että virkamies virkamiehenä ja kansalainen kansalaisena voi ajautua tilanteeseen, jossa häneltä valtion nimessä vaaditaan tekoja, jotka ovat vastoin Jumalan sanaa ja hyvää omaatuntoa». Tällä lausunnollaan tekijä langettaa tuomion oman itsensä ja kirjansa ylitse. Sillä hänhän »kristillisine siveysoppeineen» kannustaa ihmistä sellaisiin tekoihin, jotka ovat vastoin sekä Jeesuksen käskyjä, että h y v ä ä omaatuntoa.

Sivulla 133 sanotaan: »Sentähden kaikki yritykset sekoittaa valtioita Jumalan valtakuntaan on torjuttava erehdyksinä». Jos professori Pietilä olisi kirjoittanut tämän lausuntonsa myöskin itseään varten, silloin hänen olisi ollut »torjuttava» ennen kaikkea oma »Kristillinen siveysoppinsa», eikä hän olisi sitä sellaisena milloinkaan julkisuuteen päästänyt. Sillä sehän on yritys »sekoittaa valtiota Jumalan valtakuntaan», se on yritys haudata Kristuksen siveysoppi maailman siveysoppiin.

Niin että — palataksemme, kirjoituksemme alkuun — meidän on nyt lopuksi sanottava näin: Professori Pietilän »Kristillinen siveysoppi» on uusi piikkilankaverkko kirkkojemme ympärille — jottei Jeesus Kristus pääsisi sinne sisälle opettamaan Jumalan valtakunnan siveysoppia.

J. R. H.

1929: 304—305

K i r j e i t ä t o i m i t u k s e l l e :

KESKELLÄ KIUSAUSTEN KOULUA

Olen tietoinen siitä, mitenkä vaikeaan työhön nyt käyn käsiksi. Ja kuitenkin minun on se tehtävä, koska näen niin selvästi, mihin ollaan menossa. Sallikaa minun mainita pieni kokemukseni kuluneena kesänä. Olin synnyinseuduillani teosofisessa työssä. Muistui mieleeni eräs perhe, jossa sekä miehen että vaimon veli ovat vainajien maailmassa. Minusta tuntui, että nuo vainajat, jotka hyvin tunsin eläessäni ja olivat ikäisiäni, vaikuttivat siihen suuntaan, että minun olisi mentävä kyseessä olevaan perheeseen. Toiselta puolen tiesin, etten käynnilläni voi mitään vaikuttaa. Siitä huolimatta päätin tehdä tuon palveluksen. Mennessäni kuitenkin ajattelin: »Niillä ihmisillä on kuitenkin niin kiire . . .», mutta ennenkuin ennätin ajatella, mihin niillä on niin kiire, ennätti sama näkymätön ääni kuiskaamaan: »helvettiin».

Käynnilläni perheessä en saanut mitään näkyvää aikaan. Kuitenkin jätin lahjaksi pienen kirjan. Poistuessani ajattelin: semmoista se on, ihmiset tahtovat olla »vapaita», puuhata omissa kiireissään, mutta sitten tulee kuolema, ja silloin on toinen ääni kellossa.

Olkoon tämä sanottu pienenä prologina.

Nyt käännän katseeni siihen työhön, jonka Mestarit panivat alulle ihmiskunnan auttamiseksi teosofisessa sanomassa. Kiinnitän huomioni yhteen H. P. B:n julistukseen: älkää sekoittako toisiinsa teosofiaa ja Teosofista Seuraa; sillä ilman teosofiaa Seura on vain »mätänevä hylky».

Tässä valossa täytyy meidän arvostella sekä omaa työtämme että teosofista liikettä.

Siirrymme Suomeen. Täällä oli nuorukainen, joka jo pienenä koulupoikana oli herättänyt opettajissaan ei vain ihailua vaan suorastaan ihmettelyä ja kummastusta ällistyttävän poikkeuksellisella lahjakkuudellaan; joka synnynnäisen siveellisen luontonsa välttämättömyydessä osasi olla rikkomatta Vuorisaarnan käskyjä; joka ennen 21:stä ikävuottaan oli kokenut Jordanin kasteen — hän, Pekka Ervast, sai noin 33 vuotta sitten hengessään käskyn alkaa teosofisen työn Suomessa; niinkuin näkyy juuri ilmestyneestä kirjasta »Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa». Silloin P. E. luopui kaikista personallisista pyrkimyksistä ja antautui kokonaan teosofiseen työhön, johon hänellä oli ainutlaatuiset edellytykset (niinkuin näkyy sekä äskenmainitusta kirjasta että teosofisen liikkeen historiasta Suomessa).

Sellainen työ edellyttää yhteistyötä, kannattajajoukkoa. Siksi muodostui Suomen Teosofinen Seura. Mutta pian alkoi Seurassa ilmetä epäilyksiä, hajoitusta. Ja kun P. E. ryhtyi rakentamaan Tuonenkylää, olivat epäilykset jo niin suuret, että T. S. vetäytyi virallisesti aivan syrjään. P. E. sai silloin rakentaa omalla vastuullaan ja yksityisten ystävien avustamana miten ja siten kuin se oli mahdollista. Mutta kun »päämaja» tuli valmiiksi, kävi lopuksi niin, että Seura sai koko päämajan, ja P. E. menetti kaikki. Varsinainen teosofinen työntekijä heitettiin taloudelliseen ahdinkoon, tuuliajolle.

Näin olimme menettelyllämme osoittaneet, että meille Seura oli ensimäinen asia, teosofia oli sivuasia. Olimme päistikkaa ajautuneet siihen, mistä H. P. B. oli varoittanut.

Seura ei osannut käyttää päämajaa mihinkään muuhun, vaan muutti sen rahaksi. Päämaja oli Seuralle vain afääri, josta se piti kiinni kynsin hampain. Ja Seura saikin siitä melkoisia pääomia. Siitä huolimatta mainittiin jossain Seuran myöhemmässä vuosijulkaisussa, että »taloudelliset vaikeudet ovat estäneet kiinnittämästä suurempaa huomiota henkiseen työhön». Mikä kohtalon iva! Samaan aikaan P. E. sai jatkaa henkistä työtänsä suoralta kädeltä siitä huolimatta, että hän oli menettänyt kaikki monivuotisten ponnistustensa taloudelliset saavutukset, ja lisäksi taloudellisesti tuuliajolle heitettynä, velkaantunut.

Tällä välin oli taloudellinen pula levinnyt vähin kaikkialle. Vuorostamme olemme me teosofit joutuneet kokemaan sitä sekä yksilöinä että yhteisönä. Ja kuinka se muutoin voisi ollakaan. Sillä elämä sanoo: millä mitalla te mittaatte, sillä teille mitataan. Eikä Teosofinen Seura ole vieläkään päässyt varsinaiseen työhönsä. Sillä ei vieläkään ole yhtään varsinaista työntekijää — on vain harrastusta. Ja kuinka se milloinkaan pääsisikään varsinaiseen työhönsä, kun se niin yliolkaisesti heitti varsinaisen työntekijänsä pellolle. Nyt T. S:ssa vain aprikoidaan: ollako vai eikö olla. Pyöritään Krishnamurtin persoonan ympärillä, jossa hötäkässä unhotetaan kaikki, mitä H. P. B. on opettanut, mitä Jeesus Kristus on opettanut, mitä Buddha on opettanut. Nyt ollaan muka suuria — kunnes ei lopulta kukaan tiedä eikä tajua, mistä on kysymys. Kristus on jälleen myyty loistavalla tavalla 30 hopearahasta.

Nyt siirryn Ruusu-Ristiin. Useat meistä ovat olleet mukana ja käyneet läpi sen henkisen ja taloudellisen vararikon, mikä meitä kohtasi Teosofisessa Seurassa. Se kokemus velvoittaa meitä. Me emme nyt voi istua tuppisuina ja antaa asioiden mennä menojaan. Meidän on tehtävä työtä ja selviteltävä tilanne itsellemme. Minä puolestani puhun nyt tässä suuni puhtaaksi. Ensimäinen selviö on tämä: Ruusu-Risti-Seura ilman teosofiaa ei merkitse yhtään mitään, se ei merkitse yhtään mitään ilman Kristusta — enkä tässä puhu mielikuvituksellisista Kristuksista, jotka siellä täällä huutavat: katso täällä, katso täällä! Se on tuulen pieksentää. On kysymys siitä ainoasta todellisesta Kristuksesta, jonka henki ja oppi on esitetty Vuorisaarnassa. Ei ole muuta tietä Kristuksen luo kuin Kristuksen itsensä viitoittama. Turhat ovat kirkkojen »pelastussuunnitelmat»! Kristusta me tarvitsemme, elävää, luonnollista, sellaista, joka elää ja kärsii meidän kanssamme, opettaa meitä ja auttaa meitä kasvamaan itsensä kaltaiseksi.

Mutta mitä tämä merkitsee Ruusu-Ristissä? Se merkitsee, että me teemme yhteisin voimin työtä Kristuksen opissa, kasvatamme itseämme ja autamme toisiamme. Se ei ole helppoa. Luettuani kirjan »Intian polkujen Kristus», selvisi minulle yksi asia entistä kirkkaammin: helpompaa on saada Kristus ymmärretyksi Intiassa kuin Europassa. Ainakin valistunut osa Intiaa on sellaisenaan suorittanut puhdistuksen tien, ja se voi ymmärryksellisesti vastaanottaa Kristuksen. Sensijaan europalaisten pää on täynnä taikauskoa, typeryyttä ja raakuutta, jota se sitten nimittää kristinuskoksi, ja jota valistuneet hindut suorastaan kauhistuvat.

Tehtävämme ei siis ole helppoa. Ja sen onnistuminen on mahdollinen vain täydellisessä luottamuksessa toisiimme ja Kristukseen, Kristuksen omaan oppiin. Käytännössä tämä taas toteutuu siten, että olemme kaikki suoranaisessa, välittömässä yhteistyössä Johtajamme kanssa. Miksi? Siksi, että Pekka Ervast on se, joka itse jo nuoruudessaan on seurannut Kristusta hänen käskyissään, on kokemuksessaan löytänyt hänet, yhtynyt Kristukseen. Ja toiseksi siksi, ettei ole ketään toista, joka olisi sillätavalla kutsuttu ja sillätavalla mahdollinen tekemään työtä kuin hän. Älkäämme peljätkö olevamme liian »kuumia». Muistakaamme sitä Mariaa, joka tuhlasi kalliit voiteensa Jeesuksen jalkoihin. Ihmisen täytyykin oppia olemaan koko olemuksellaan mukana: rakkaudellaan,

järjellään, tahdollaan. Muistakaamme myös mikä ero on opetuslapsi Johanneksen ja esim. Juudan välillä.

Ja jälleen eteenpäin. Sillä minun on nyt puhuminen. Olkoon alati silmäimme edessä se kohtalo, mikä meidät yllätti T. S:ssa. Olisi kaikki mennyttä, jos me asettaisimme Ruusu-Risti-Seuran ensimäiselle sijalle ja Pekka Ervastin toiselle. Olisi kuolemaa, jos me muodostaisimme jälleen sellaisen ajatuksen ja elementtaalin, että meidän on jollain tavalla valvottava Seuran ja »omien» tarkoitustemme parasta P. E:tä vastaan. Se merkitsisi samaa, kuin jos me työntäisimme Johtajamme, kapteenimme ulos laivastamme ja hän saisi uiskennella aalloissa miten kykenisi. Ja lopuksi se veisi siihen, mihin se vei T. S:n: Seura alkaisi valvoa rahallisia etujaan P. E:tä vastaan. Me perustaisimme kaikenlaisia rahastoja, Seuran tulevia tarpeita silmälläpitäen, joita ei voitaisi käyttää elävän työntekijän välittömään tukemiseen. Me kukaties tahtoisimme siten rakentaa jonkun mahtavan temppelin tulevaisuudessa, monumenttaalisen! Ja silläaikaa P. E:n työ ehkä loppuisi kesken välittömän kannatuksen puutteessa. Oo, ne sellaiset rahastot olisivat henkisesti kuolleita — niin, ne olisivat vain P. E:n ruumisarkku- ja hautapatsasrahastoja.

Sanon totuuden: ihmiskunta uhraa satumaisia summia sotiin, moninaisiin säästöihin — meillä Suomessa on ainutlaatuinen julkisen kulttuurin työntekijä, luennoitsija, kirjailija, taiteilija, henkinen tietäjä, profeetta Kristuksen opin, hengen ja elämän mukaan, joka on tehnyt yhtämittaa työtä vuosikymmeniä, joka on jättävä kansallemme ja ihmiskunnalle todellisen aarteen, arvaamattoman perinnön . . . ja hän ei elä siinä taloudellisesti vapaassa ja huolettomassa asemassa, jota henkinen työ vaatisi. Toisin pitäisi olla. Olisi suureksi siunaukseksi ihmiskunnalle, jos P. E:llä olisi miljoonia ja miljoonia käytettävänä. Hän osaisi käyttää rahoja siunauksellisesti. Hän on käytännöllisin ihminen, mitä minä olen milloinkaan tavannut.

Senpätähden sanon toisen totuuden: meidän on opittava elämään nykyisyydessä, ei tulevaisuuden haaveissa ja mielikuvituksissa. Jos me siirtelemme taloudelliset velvollisuutemme ja suorituksemme, ratkaisumme ja uhrimme tulevaisuuteen, odotellen »parempaa» aikaa, jonkun ihmeellisen kultasuonen puhkeamista, saamme me silloin vain todeta, että kultasuonen puhjetessa on samalla avautunut »odottamaton» kohtalon kuilu, joka nielee pohjattomaan kitaansa kaiken — jolloin me »ikäväksemme», kenties jo hiukan pettyneinä, väsyneinä tai katkeroituneina saamme jäädä jälleen odottamaan sitä »parempaa» aikaa. Siten meidän varamme eivät milloinkaan joutuisi välittömään, suoranaiseen Ruusu-Risti-työhön, vaan ne joutuisivat tarkoituksiin ja hommiin, jotka joko eivät olisi ollenkaan Ruusu-Risti-työtä, tai korkeintaan olisivat sitä vain nimellisesti. Sentähden: niinkuin meidän henkinen työntekijämme on elävänä keskuudessamme nykyisyydessä, niinkuin hänen henkiset rikkautensa ovat välittömästi vastaanotettavanamme ja käytäntöön pannaksemme, samoin on oleva meidänkin siveelliset ja taloudelliset aarteemme eli antimemme elävinä ja välittömästi uhrattuina hänen käytäntöön pannakseen nykyisyydessä. Meidän täydellinen luottamuksemme panee meidät sanomaan: tässä ovat antimemme, käytä niitä henkilökohtaiseen talouteesi, aivan vapaasti, niinkuin ainakin omia varojasi. Sellaisessa luottamuksessa on nousevan auringon elämää ja voimaa, maakokeen voittoisaa mahtia — se sisältää tajunnan nousua aineen pimeydestä ja mammonan orjuudesta hengen valoon ja vapauteen.

Lopuksi kehoittaisin ystävällistä lukijaa hankkimaan ja lukemaan P. E:n uuden kirjan: »Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa». Sen kirjan yhteydessä toivon tämänkin kirjoitelman käyvän paremmin ymmärrettäväksi.

Toivon kaikille menestystä läksyjen suorituksessa elämän koulussa.

J. R. H.

1929: 346—349

Kirjeitä toimitukselle:

Penedosta vieläkin. Elok. R-R:tissä oli 2 kirjoitusta Penedosta. Olin kiitollinen, koska siten valaistiin kiinnostavaa asiaa. Niinpä haluaisin puolestani täydentää Penedo-selvittelyä eräällä huomiollani.

Lähden siitä ennakkoajatuksesta, että Penedosiirtolalla ei tavotella vain ruumiillista, personallista, katoavaista hyvää, vaan että siihen kannusti halu auttaa ihmisyyden, rauhan, rakkauden valtakunnan ilmentymistä maan päälle. Sillä olin tullut siihen käsitykseen, että siirtolan hommaajat olivat huomanneet, kuinka kaikki pelkkä materialismiin, väkivaltaan ja aseisiin nojautuvat valtakunnat olivat tuomitut jatkuvan tuhon omiksi. Nyt on Penedo perustettu ja me kysymme: tarjoaako siirtola tässä suhteessa uutta, kestävämpää lähtökohtaa?

Olin tilaisuudessa keskustelemaan erään henkilön kanssa, joka oli matkustanut Penedossa, oli osanottavalla kiinnostuksella seurannut Penedon perustamista. Hän mainitsi tällöin, että Penedo on jo otettu Brasilian perustuslakiin, ja että perustuslaki-sopimuksessa m.m. sanotaan, että Suomesta Penedoon muuttavat siirtolaiset ovat vapaita asevelvollisuudesta, mutta heidän Penedossa syntyvät lapsensa ovat asevelvollisia Brasiliassa.

Minun lienee sallittu sanoa, että tuo uutinen tuli minulle yllätyksenä; en ollut sellaista odottanut, joten se vaikutti sangen masentavasti. Huomasin mielessäni kysyväni: Niinkö? Eikö Penedosta aiottu puhtauden, rauhan, ihmisyyden aluetta, sellaista, jossa raikkaasti ja vilpittömästi yritettäisi seurata luonnon ja elämän omia lakeja? Mutta nyt Penedo on jo perustettaessa uhrattu Brasilian valtion aseille.

Reformi menetti täten siveellisen merkityksensä. Sillä jos me penedolaiset sitoudumme

Brasilian hallituksen käskystä silpomaan ja tappamaan milloin kolumbialaisia milloin perulaisia tai paraguaylaisia naapureitamme, tai lähetettäviksi Euroopaan suurissa maailmansodissa teurastamaan saksalaisia tai englantilaisia, ruotsalaisia tai suomalaisia veljiämme, niin mitä silloin merkitsevät meidän reformimme, tai se, mitä me syömme tai juomme; mitä merkitsee silloin, onko meidän vatsamme täytetty banaaneilla, appelsiineilla ja rusinoilla, kauraryyneillä ja punajuurilla, vai onko se täytetty leivällä ja kalalla, kahvilla tai siankyljyksillä? Se kaikki on niin suunnattoman vähäpätöistä sen asian rinnalla, että me jo siirtolan juhlallisessa perustuslakisopimuksessa olemme sitoneet tulevat lapsemme valtioiden järjestämiin ihmisten joukkosurmaamisiin osallisiksi.

Huomaan sanovani: ei, parasta lienee opetella elämään Mestarin viitoittamaa ihmisyyden ihmeellistä elämää noin vaan suoralta kädeltä. Sillä onhan Jumalan valtakunta sisällisesti meissä, joten meidän tehtävämme on astua tämän sisäisen valtakunnan kansalaisiksi Mestarin viitoittamaa tietä.

Iloitsisin, jos saisin jäädä odottamaan tiedonantoa Penedon johtavalta taholta, josta näkyisi, että Penedon tulevia lapsia ei ole perustuslakiin otetussa pykälässä sidottu Brasilian asevelvollisuuteen.

Suurimmalla kunnioituksella

J. R. Hannula

1929: 349—350

Uusia kirjoja:

RUUSU-RISTIN SYNTYSANAT SUOMESSA

Kustannusliike Mystica julkaisee näinä päivinä — tai on jo julaissut — Ruusu-Ristin Johtajan Pekka Ervastin uusimman kirjan: »Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa». Kirja on valmistettu kuluneen kesän Jyväskylän kesäkursseilla pikakirjoitetuista viidestä luennosta, on painettu siistille paperille ja maksaa nid. 18, kans. 28 mk.

Olen kuunnellut luennot ja lukenut kirjan painatuksen aikana. Jo kuunnellessani minulle selvisi ja sanoin sekä itselleni että veljilleni: tämä luentosarja on saatava heti kirjana julkaistuksi. Se sisältää sellaista, mitä me nyt välttämättä tarvitsemme. Me tarvitsemme ja se sopii ja kuuluu meille kaikille: ruusu-ristiläisille ja teosofeille ja antroposofeille, vapaamuurareille, maailmanopettajille ja kristityille, kaikille, sanommeko me itseämme muhammetilaisiksi, buddhalaisiksi tai hinduiksi, okkultisteiksi tai materialisteiksi, uskovaisiksi tai uskottomiksi.

Omasta puolestani rajoitun tässä vain yhteen kysymykseen, siihen, mikä P. E:n kirjassa on niin ratkaisevaa: kirja on mitä selvin, asiallisin ja voimakkain todistus siihen ajatukseen, että Jeesuksen käskyt, Jeesuksen käytännöllinen oppi, se ei ole epäkäytännöllistä, ei mahdotonta, ei vasta jossain toisissa olosuhteissa toteutettavaa; kirja on voittoisa todistus Jeesuksen käskyjen ainutlaatuisesta käytännöllisyydestä. Tekijä asettaa oman mitä yksilöllisimmän kokemuksensa vaakakuppiin maailman ja kristikunnan epäilyksiä vastaan ja siten kokemusperäisesti osoittaa, että tie elävän Jeesus Kristuksen tietoiseen yhteyteen käy Jeesuksen käskyjen käytännöllisen noudattamisen kautta. On riemullista saada näin elävä todistus Jeesuksen lähimmän opetuslapsen, Johanneksen, sanoille: »Ja siitä me tiedämme hänet tuntevamme, että pidämme hänen käskynsä. Joka sanoo: 'Minä tunnen hänet', eikä pidä hänen käskyjään, se on valehtelija, ja totuus ei ole hänessä». Samoin Jeesuksen sanoilla: »Joka ei ovesta mene sisälle lammashuoneeseen, vaan astuu siihen muualta, se on varas ja rosvo». Ovesta astuu se, joka seuraa Jeesuksen käskyjä. P. E. osoittaa tässä kirjassaan, että jo aivan nuorena Jeesuksen käskyjen seuraaminen vei hänet yhä syvemmälle, vei lopulta siihen ihmeelliseen kokemukseen, jota hän nimittää Jordanin kasteeksi, ja jossa hän tajusi kolme seikkaa: hän tajusi olevansa Jumalan Poika, oli yhtynyt maailmankaikkeuden kosmilliseen Kristukseen, ja siinä kokemuksessa oli Jeesus Kristus ihmeellisellä tavalla mukana. Tämä kokemus, jonka tekijä panee vaakakuppiin Jeesuksen käskyjen puolesta, se on niin syvällisen henkisen uudestisyntymisen kokemus, ettei allekirjoittaneella ole tiedossa sellaista — paitsi tietysti Uudessa Testamentissa kerrottu Jeesuksen kaste Jordanilla. Itse en ole sitä kokemusta kokenut, en ole kuullut sellaisesta kerrottavan, enkä ole kirjallisuudessa sellaisesta lukenut. — Tämän kokemuksen on tekijä aikaisemmin esittänyt kirjassaan »Suuret uskonnot», I:nen luento, mutta ei niin selvästi omanaan. Mainitsen tämän sentähden, että lukija voisi siten täydentää käsitystään tästä kokemuksesta.

Tekijä kertoo edelleen, kuinka hän pian tuon kokemuksen jälkeen täytti 21 vuotta, ja kuinka hän sitten sai tietoisena astua vainajien maailmaan, helvetteihin ja tuoneloihin, auttamaan siellä kärsiviä sieluja. Samoin, kuinka hän sitten sai käskyn alkaa teosofisen työn Suomessa.

Viimeisessä luennossa tekijä avaa Jobin kirjan kokemuksen avaimella. Se sopiikin erinomaisesti kirjan loppuesitykseksi. Sillä sitenhän meille raotetaan pikkusen ovea Mestareiden Veljeskunnan työhön, ja meille tarjoutuu sopiva tilaisuus tarkastella itseämme Jobin kohtalossa. Tekijä nim. sanoo Jobin edustavan aivan nykyaikaista ihmistä, kunnon miestä, liikemiestä, joka menestyy, joka kunnollisuudellaan herättää tavatonta huomiota ihmisten keskuudessa, ja joka vetää puoleensa myöskin Mestareiden huomion, mutta joka sitten joutuu liian kovalle koetukselle. Kuitenkin Job käy noiden vaikeiden kokemusten läpi, löytää lopuksi Mestarin, Herransa.

J. R. H.

1929: 350—351

RUUSU-RISTI TOTUUDENETSIJÄIN AIKAKAUSKIRJA

Tulen ajatelleeksi Ruusu-Risti-aikakauskirjan asemaa ja sen johdosta kynään tarttuneeksi. Aikakauskirjamme, ollen Johtajamme julkaisu, on uurastanut kansamme keskuudessa jo kohta 25 vuotta, ja me saatamme yhä mietiskellä ja kysyä: onko sellainen tarpeellinen? Eikö meillä muutenkin ole yllinkyllin luettavaa? Onhan meillä kirkollisia, on uskonnollisia, filosofisia, tieteellisiä, taiteellisia, on valtiollisia, yhteiskunnallisia, on sodan ja rauhan, murheen ja ilon julkaisuja melkein loppumattomiin. Tarvitaanko siis vielä Ruusu-Ristiä?

Koetan esittää mahdollisimman lyhyesti ne syyt, mitkä totuudenetsijän kannalta tekevät Ruusu-Ristin tarpeelliseksi. Lukiessani nim. mainitsemaani kirjallisuutta, tunnen yhdeltäpuolen ahdistusta siinä ilmenevän tietämättömyyden, typeryyden ja paikallaan vatkaavan saamattomuuden tähden, toiseltapuolen se taas ajaa minut erääseen tunnelmaan, joka sanoiksi puettuna kuuluisi näin: »Etsii, mutta ei soisi löytävänsä». Kysyn silloin: miksi etsitään ja samalla ihan kuin tahallaan kieltäydytään vastaanottamasta sitä, mitä ollaan etsivinään, s.o. totuutta?

Vastaus yleisessä mielessä on tämä: henki ihmisessä vaikuttaa totuuden etsimisen tarpeen, aine sitävastoin löytämisen pelon. Tämä kaksinaisuus lyö leimansa yksinpä filosofiseenkin kirjallisuuteen. Leima näkyy siinä, etteivät filosofimme ole tietävinäänkään sellaisesta moraalin, tiedon, viisauden ja nerouden ilmennyksestä, kuin mikä tarjoutuu H. P. Blavatskyn elämäntyössä ja jälkeensä jättämissä kirjoissa. Sellainen menettely muistuttaa tahallista sokkosilla oloa, jossa ollaan kovasti etsivinään, vaikka asiat selviäisivät monin verroin paremmin, jos silmillä oleva peite poistettaisiin. Pelko saa etsijät, vaikkapa tietämättäänkin, seuraavanlaisen tunnelman valtaan: suurimman nerouden, tiedon ja viisauden huomioonottaminen vaikuttaisi kovin järkyttävästi, mullistavasti, — etsijän olisi seulottava ja järjestettävä elämänymmärryksensä ja maailmankatsomuksensa perinpohjin uudelleen. Sellainen aiheuttaisi luultavasti unettomia öitä, ainakin kovin paljon työtä ja sankarillista tarmoa. Ja sellaiseen on ihminen yleensä liian laiska. Hän mieluummin nuhjaa tietämättömyyden pimeydessä. Hän jotenkin kuin hätääntyneenä pistää päänsä peitteen alle, kutsuu suuren Aine-Äidin luokseen ja sanoo: peittele sinä minun silmiäni edelleen, anna minun edelleen etsiskellä ja aherrella sinun tummissa ja hämärissä majoissasi! Ja Aine-Äiti on aulis. Peite pysyy paikoillaan. Etsijä etsii tahallisessa, ainakin osittain tahallisessa hämärässä, ajellen varjoja takaa, milloin ihastellen, milloin säikähdellen.

Lapsellisuus on sellaisenaan viehättävää. Se sopii lapsille ja kuuluu lasten leikkeihin. Mutta luonnollisuus häviää, jos aikuiset yrittävät jatkaa lapsellista leikkiä. Luonnottomuutta seuraa aikanaan kurjuus, kärsimys, häviö.

Tämä Aine-Äidin huntu on taipuisa levittäytymään kaikkialle, ja lyö varjonsa myös teosofiseen liikkeeseen. Se varjo näkyy hyvin teosofisen liikkeen myöhemmässä kirjallisuudessa ja lehdistössä. Ollaan taipuvaisia sommitteluihin Blavatskyn suhteen. H. P. B:n opetus, puheet ja tieto tuntuu ehkä liian mullistavalta, järkyttävältä. Sentähden ollaan taipuvaisia painumaan jonkunlaiseen puol'teosofiaan. Myöhemmässä teosofisessa kirjallisuudessa on taipumus yhdeltä puolen suitsuttamaan nimellistä hartautta H. P. B:lle, mutta toiselta puolen pyrkimystä vapautumaan H. P. B:n sekä tieteellisistä että siveellisistä opetuksista.

Kaikki tällainen osoittaa taipumusta ajanvieteharrastukseen. Luisutaan ajan mukana. Se on elämän tarkoituksen vastaista. Sillä aika ei ole »viettämistä» varten, vaan että me sen voittaisimme. Aika taas voitetaan hengessä, tarttumalla kiinni totuuden valoon. Aika päättyessään vie ilmenneen »aineen» mennessään takaisin, mutta ihmisen »takaisin» meno on tapahtuva toista tietä, s.o. yhtymällä tajunnassa ja käytännössä henkeen. Sentähden meidän tehtävämme ei ole Viisauden hunnuttaminen, ei Mestareiden opin syrjäyttäminen. Sellaisesta seuraa vain, että hunnutamme omat silmämme, painumme henkiseen pimeyteen, jossa kolhimme ensin toisiamme, sitten itseämme. Hunnut on avattava ja pantava pois. Sillä vain suora totuus meidät pelastaa. Tästä syystä on Ruusu-Risti, totuudenetsijäin aikakauskirja, tarpeellinen, välttämätön. Se edistää teosofista, kristosofista elämänymmärrystä. Se jatkaa alulle pantua työtä, ei yrittämällä syrjäyttää Mestarin suoranaista oppia, ei H. P. B:n, ei Buddhan, ei Kristuksen oppia, vaan suorastaan sulattamalla niitä. Siksi Ruusu-Risti on meille kaikille tarpeellinen.

Ruusu-Risti on kyllä alkuperältään yksilön työtä, mutta siinä tarjoutuu yhteistyön mahdollisuus. Voimien kokoaminen on välttämätön. Välitöntä yhteistyötä on työ Ruusu-Ristin lukijakunnan ja tilaajien kartuttamiseksi. Kun Ruusu-Ristiä ei nykyään lähetetä etuannilla tilaajille, niin lukijain olisi huolehdittava tilauksensa uudistamisesta — ja uusien tilaajien hankkimisesta. Se on, niinkuin sanottu, suoranaista työtä henkisen valon puolesta pimeyden poistamiseksi. Ajanpitkään ei riitä, että itse mahdollisesti olemme löytäneet valon ja saavuttaneet rauhan, sillä se oli meille mahdollinen vain senkautta, että oli ollut toisia, jotka meidän edellämme olivat löytäneet valon, olivat tehneet ja yhä tekivät työtä valon puolesta. Meidän on opittava tekemään samoin.

Ruusu-Ristin hinnasta y.m. tekee Toimittaja luonnollisesti selvää; olen kuitenkin jo kuullut, että hinta pysyy entisellään, ollen siis vuodessa 50 mk. Mutta eikö tässä taas tarjoudu tilaisuus vapaaehtoiseen avustukseen? Ken tahtoo auttaa työtä, ken tahtoo vaikuttaa siihen suuntaan, että lehti voisi olla monipuolinen ja sisältörikas, hän voi vapaaehtoisesti maksaa enemmän, esim. 100 mk.

Yhteistyön kannustamana

J. R. H.

1929: 383—385

MUSTASTA MAGIASTA VIELÄKIN

Ruusu-Ristissä on jatkunut keskustelua mustasta magiasta. Esitän tässä jonkun havainnon. — On tunnettua ja tunnustettua, että Suomen kansan keskuudessa on vanhaa magiaa. Tapasin kerran erään ihmisolennon, joka huomasi kärsineensä jotain taloudellista vääryyttä erään toisen ihmisen puolelta. Nyt tämä taloudellista vääryyttä kärsinyt olento oli sangen tietoinen ja itsekseen treenautunut maagikko. Hän antautui näkymättömään kostoon kaikella treenatulla voimallaan. Seuraus oli, että tuo toinen, taloudellista vääryyttä tehnyt ihminen, ennen pitkää yhtäkkiä kuoli. Ja toinen, tuo maagikko piti tekoaan huomattavana aikaansaannoksena. Hän oli yhä kuolemantuomion määräperäinen puolustaja, kannattaen sitä ajatusta, että myöskin yhteiskunnallisessa oikeudenkäynnissä olisi kuolemantuomio saatava käytäntöön. Hän oli itse siveellisesti moitteeton, mallikelpoinen ihminen yhteiskunnassa, mutta sisässään oli mukana ihmisten murhaamisessa. Siis melkoisen pitkälle mennyttä mustaa magiaa.

Tahtoisimmeko nyt jotenkin filosofoida edellisen johdosta? Jos tahdomme, niin luulisinpa voitavan sanoa: mikään Jumala ei voi pakoittaa tuota ihmistä katumuksen, puhdistuksen, nöyryyden ja rakkauden tielle. Sillä jos sellainen olisi mahdollista, niin silloinhan ihminen olisikin vain automaatti, edesvastuuton kone. Sentähden, kun ihminen on vastuullinen olento, on hänen vapaaehtoisesti astuttava elämän tielle — muussa tapauksessa hän jatkaa mustaa kulkuaan kohti asteettaista ja lopullista häviötään.

J. R. H.
1929: 393

JOULUMIETELMIÄ

Ihmisen olemuksessa on kaksi minää, joita on nimitetty alemmaksi ja ylemmäksi. Näinollen voidaan puhua myös kahdesta syntymisestä, ruumiillisesta ja henkisestä. Ruumiillisessa syntymässä ihminen laskeutuu hengen maailmasta ruumiin maailmaan — josta hän palautuu takaisin hengen maailmaan kuoleman, tuonelan ja taivaan kautta. Se on »luonnollinen» meno. Mutta kuoleman myönteisenä puolena on henkinen syntyminen. Sentähden häviää kuoleman mahti samassa määrässä kuin ihminen läpikäy henkisen syntymän ja elää siinä.

Rinnastakaamme vähän näitä kahta syntymää ja niistä johtuvaa elämää.

Tänne ruumiilliseen maailmaan me emme pääse muutoin kuin ruumiillisella syntymällä. Samalla me astumme sisälle erikoisesti suojattuun kohtaan, s.o. perheeseen, kotiin, jonka äiti ja isä ovat muodostaneet. Kodissa me kasvamme ja meiltä aletaan vaatia mukautuvaisuutta kodin henkeen, äidin ja isän opetukseen ja kasvatukseen. Lapsen kannalta on tärkeätä ottaa huomioon kodin henki ja mukautua siihen. Ei hänen sovi ruveta isännöimään vanhempiensa, sisariensa ja veljiensä suhteen. Puhun nyt luonnollisuuden rajoissa.

Mutta kaikesta huolimatta häviää aikanaan kodin turva. Nuoret ihmiset koettavat korvata tämän siten, että vuorostaan menevät naimisiin, muodostavat kodin, saavat lapsia, j.n.e. Mutta tämäkään uudelleen järjestely, niin merkityksellinen kuin se onkin, ei sellaisenaan ole riittävä. Sisimmässään ihminen samalla itsekin kaipaa henkensä isää, henkensä kotia ja suojaa. Eikä siihenkään kotiin ole muuta pääsyä kuin henkinen syntyminen. Syntymässä taas täytyy olla vanhemmat. Syvimmässään nämä vanhemmat ovat kyllä Mestari, Jumala sellaisenaan. Mutta jumal-vanhemmat täytyvät kasvaa myös ihmisessä itsessään. Ne ovat tunne ja äly. Tunne puhdistuu sekä elämän kärsimyksissä että puhtauden ja pyhyyden kaipuussa. Siten se muuttuu jälleen neitseelliseksi. Puhtauden ja totuuden kaipuussaan käy ihminen sielullisesti raskaaksi Jumalan Pyhästä Hengestä. Se on sielullinen Neitsyt Maaria. Vähitellen äly puolestaan omaksuu sydämen kaipuun, tullen siten sen suojelijaksi, maalliseksi isäksi, käytännölliseksi järjestelijäksi. Aikanaan vie tämä sisäiseen syntymiseen, henkiseen kokemukseen; jonka kokemuksen syvyys ja voimakkuus on suhteessa ihmisen henkiseen kehitykseen, työhön ja ponnistukseen.

Mitä seuraa sitten? Onko nyt kaikki saavutettu? Kaukana siitä. Nyt alkaa uusi elämä, uudet tehtävät, uudet vaikeudet, uudet mahdollisuudet. Mikä näissä uusissa olosuhteissa ihmisen puolelta on tärkeä? Sama mikä lapselle kodissa; mukautuminen kodin henkeen. Ei lapselle ja hänen onnelleen ole ensisijassa tärkeätä osata tieteellisen selvästi todistaa, että äiti ja isä ovat hänen äitinsä ja isänsä, vaan tärkeätä on se, että hän mukautuu äidin ja isän opetukseen, kodin henkeen ja järjestykseen. Samoin ei henkisessä uudestisyntymisessä ole ensisijassa tärkeätä osata tieteellisesti selvitellä millä tavalla Jumala on meidän Isämme ja millä tavalla me olemme Hänen lapsiaan, poikiaan, vaan ensisijassa on tärkeätä mukautua Isän henkeen, totuuden ja rakkauden Pyhään Henkeen. Ellemme uudestisyntymisessämme kuuntele ja mukaudu ja kasvata itseämme totuuden Pyhään Henkeen, niin häviää meistä sisäinen lapseus, sisäinen rauha, ilo ja onni, mutta jos jatkuvasti Jumalan Pyhään Henkeen mukaannumme, niin meissä myös jatkuvasti asuu lapseus, henkinen rauha, ilo ja onni.

Mikä sitten on tämä Pyhän Hengen vaatimus? Voimme sanoa: se on Jumalan elävä ääni ja tahto meissä, meidän omassatunnossamme, sydämessämme. Mutta lisättävä on, että »tämän maailman ruhtinaan» ääni myös puhuu meissä sisäisesti. Ja uudestisyntymisen yhteydessä se ei niinkään esiinny irstaisuuden helposti tunnettavana henkenä, vaan »valkeuden enkelinä». Mikä siis on koetinnauha? missä erotuomari? Erotuomarina ja mittapuuna on vuosimiljoonien kokemus. Missä tämä kokemus säilytetään? Valkoisessa Veljeskunnassa. Mutta se esiintyy myös julkisena historiallisten Mestareiden käskyissä ja neuvoissa. Ellemme niistä välitä, merkitsee se, että me ylönkatsomme ihmiskunnan viisaimpien vuosimiljoonien ponnistelujen, työn ja kokemusten tulokset. Korkeampi paha pääsee mestariksemme silloin, kun me sivuutamme totuuden Pyhän Hengen syrjäyttämällä Valkoisen Veljeskunnan julkisen opetuksen, ennen kaikkea Jeesuksen opin Vuorisaarnan. Korkeampi paha saa meidät vähäksymään vuosimiljoonien kokemusta, saa meidät luottamaan personalliseen tietoomme, kypsyneisyyteemme, erinomaisuuteemme, vihkiytyneisyyteemme, me alleviivaamme ja lujitamme personallisuuttamme sensijaan, että sen pitäisi hävitä, hajota — jotta se jälleenrakentuisi Kristuksessa.

Tästä korkeammasta pahasta ovat viisaat meitä ihmisiä varoittaneet: »Älkää alleviivatko omaa tietäväisyyttänne, turhamaisuuttanne, loukkaantuvaisuuttanne. Se vie kuolemaan. Sensijaan alleviivatkaa tietämättömyyttänne totuuden Pyhässä Hengessä». Mitenkä sen tekisimme? Ei vain toitottamalla tietämättömyyttämme, vaan iloitsemalla siitä, että meillä on tilaisuus henkisesti opiskella ja palvella. Tietämättömyytemme ja heikkoutemme me parhaiten alleviivaamme siten, että alinomaan kasvatamme itseämme nöyryyteen ja palvelevaisuuteen Pyhän Hengen mukaan. Niinkuin muinoin Sookrates. Hän alinomaan alleviivasi tietämättömyyttään teossa, s.o. hän jatkuvasti jakoi tietonsa ja taitonsa kanssaihmistensä henkiseksi hyväksi. Hän itse pysyi siten nöyränä, lapsenmielisenä. Sentähden opettaa viisaus, vuosimiljoonien kokemus, yhä selvemmin: »Älkää tavoitelko maallista rikkautta, määräysvaltaa tai kunniaa. Se vie eristykseen. Asettakaa maallinen rikkaus, älynne kyvyt ja sielunne voimat Pyhän Hengen, Mestarin työn palvelukseen. Pitäkää kiinni lapsesta itsessänne, vilpittömästä nöyryydestä, luottamuksesta Mestariin, Isään, Jumalaan». Jokaisen ihmisen on opittava sanomaan: »Mene pois saatana», pois omahyväisyys, ja on opittava yhtymään enkelten lauluun: »Kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa (eikä minulle täällä alhaalla) ja maan päällä rauha (anteeksiantamus veljien kesken maan päällisessä elämässä), ja ihmisille hyvä tahto (iloinen oppivaisuus ja nöyrä palvelevaisuus totuuden ja rakkauden Pyhässä Hengessä)!»

J. R. H.

1929: 430—433

KRISTILLISEN ELÄMÄN YMMÄRRYKSEN RAPPEUTUMINEN

Ehkä hyvinkin laajoissa piireissä vallitsee edelleen se käsitys, että n.s. kristinusko ja se elämänymmärrys, jota Jeesus Kristus edustaa, ovat yhtenäiset, muodostaen samanlaatuisen kokonaisuuden. Toiselta puolen lisääntyy päivä päivältä myös niiden ihmisten luku, jotka joko hämärämmin aavistavat tai selvemmin ymmärtävät, että asia voi olla toisinkin, s.o. Kristuksen elämänymmärrys ja n.s. kristinusko voivat olla eri asioita.

Ensin kysymme siis mikä on Jeesuksen elämänymmärrys? Siitä saamme käsityksen lukemalla Uutta Testamenttia ennakkoluulottomasti ja kokemuksen valossa. Panemme tässä yhteydessä merkille kolme seikkaa, 1:ksi: Jeesus on totuudenetsijänä löytänyt totuuden syvemmässä ja korkeammassa olevaisuudessaan kuin kukaan muu ennen häntä. 2:ksi: Jeesus elää ja toimii löytämänsä totuuden mukaisesti julkisesti ihmisten keskuudessa, todistaen siten löytönsä käytännöllisen todellisuuden, antaen esikuvan löytämänsä elämän laadusta. 3:ksi: Jeesus järjestää ohjeet ja neuvot ja käskyt, joita seuraamalla muut totuudenetsijät voivat omaksua saman elämänymmärryksen ja kasvattaa itseään siinä.

Näin on edessämme Jeesuksen oma asema.

Nyt katsomme asiaa Jeesuksen seuraajain kannalta. Tällöin on ensimmäinen kysymys: millä perusteilla me lukeudumme Kristuksen seuraajiksi?

Tähän tärkeään kysymykseen saamme erilaisia vastauksia. Suomen Evankelis-Lutherilainen kirkko vastaa Kristinopissaan näin: »Meidät on pyhässä kasteessa otettu Jumalan lapsiksi ja Jeesuksen Kristuksen opetuslapsiksi. Sentähden meitä sanotaan kristityiksi». Perusteena on siis kaste. Saisimme luultavasti hiukan erilaisia vastauksia toisilta kirkoilta ja yhdistyksiltä. Mutta riittäköön nyt tämä. Annamme sensijaan sananvuoron itselleen Jeesukselle, ja Jeesuksen lähimmälle seuraajalle, Johannekselle.

Jeesus itse vastaa kysymykseemme näin: »Siitä kaikki tuntevat teidät minun opetuslapsikseni, että teillä on rakkaus keskenänne». Johannes taas lähimpänä ja siis oleellisimpana kristittynä, vastaa näin: »Ja siitä me tiedämme hänet tuntevamme, että pidämme hänen käskynsä». Vieläpä Johannes torjuu muut tuntomerkit ja tähdentää tämän kristityn oleellisen tuntomerkin sanomalla: »Joka sanoo: »Minä tunnen hänet», eikä pidä hänen käskyjään, se on valehtelija, ja totuus ei ole hänessä». Ja Johannes samaistaa kristillisyytensä lopullisesti Jeesuksen kristillisyyteen sanomalla: »Joka sanoo hänessä pysyvänsä, on velvollinen itsekin vaeltamaan niin kuin hän vaelsi».

Tämä alkuperäisimmän ja pätevimmän kristityn kanta on vailla kaikkea hämäräperäisyyttä, se on selvä, yksinkertainen ja tervejärkinen.

Mutta miksikä eivät kaikki kristityt ole asettuneet samalle terveelle kannalle? . . .

Luisuminen tapahtui asteittain ja vähitellen — ollaksemme käyttämättä suuria sanoja. Tätä luisumista emme ryhdy seuraamaan ulkonaisen historian kannalta, seuraamme sitä sensijaan sisäiseltä eli sieluelämän kannalta. Sielullisessa luisumisessa huomaamme kolme astetta eli pysähdyspaikkaa. Tämä perustuu olemuksemme kolminaisuuteen: äly, tunne, tahto. Sekä Jeesuksen että Johanneksen sielullinen asenne on tämä: totuudenetsijöinä he ovat vapauttaneet, tai totuuden seuraaminen ja edelleen etsiminen on vapauttanut heidän älynsä, tunteensa ja tahtonsa kokonaan »tämän maailman ruhtinaan» seuraamisesta, alistuen sensijaan kaikella älynsä, tunteensa ja tahtonsa voimalla seuraamaan sitä Isää, joka elää heidän sekä oman henkensä että maailmankaikkeuden taivaissa. He elivät niinkuin sanotaan, uskossa. Mutta se usko ei ollut sokeata. Se oli elävää elämää, sitä elämää, jossa oli koko heidän älynsä, tunteensa ja tahtonsa elämä ja voima toimivina mukana.

Kristillisen elämänymmärryksen luisuminen tapahtui myöhemmin, ja se tapahtui seuraavassa sielullisessa järjestyksessä: ensin herpaantui ja jätettiin pois tahto, sitten tunne ja viimeksi äly. Se alkoi näin: usko, joka ensin oli elävää Jeesuksen neuvojen seuraamista, muuttui ihmettelyksi. Kristityt alkoivat ihmettelemään Jeesuksen erinomaisuutta. Mutta ihmettelyssä kului aika, ja usko sai vierasta väritystä. Alettiin puhua jotenkin näin: »Oo, Jeesus, sinä suuri ja ihmeellinen olento! Sinä rakastit meitä, sinä osasit elää ja kuolla». Mutta siinä ihmetellessä unohtuivat yhä enemmän Jeesuksen neuvot ja niiden noudattaminen. Usko sai sentähden edelleen himmentävää väriä. Alettiin kysyä: »Mutta minkätähden sinä oikeastaan kuolit?» Ja pian tuli vastaus: »Oo, meidän tähtemme!» — Se oli löytö, »vapauttava» keksintö. Nyt alkoi uusi kristinoppi: »Emmehän me, syntiset ja kurjat, voi seurata sinun neuvojasi! Mahdotonta! Me vain uskomme» . . .

Näin jäi tahto pois, jäi pois henkinen voima. Uskon yhdistävä side varsinaisesti katkesi kun se putosi tahdosta ihmettelyn kautta tunteeseen. Kristillistä uskonelämää alettiin nyt elää vain tunteissa ja liikutuksissa.

Näin tuli mahdolliseksi panna alulle hämäräperäinen salakähmäisyys, kaikenlaisine liikutuksineen, johon ennen pitkää liittyivät sukupuoliset tunteet, johtaen sairaalloiseen hermos-

tuneisuuteen. Syntyi, toisin sanoen, eroottis-hysteerinen mystisismi. Kristillisyyden tunnusmerkkinä ei enää ollut Jeesuksen neuvojen terve seuraaminen, niin kuin alussa, vaan sisäiset liikutukset ja tunteet. Noita liikutuksia alettiin suorastaan tavoitella. Ne olivat muka elävän kristillisyyden tunnusmerkkejä.

Mutta eri henkilöillä saattoi olla erilaiset liikutukset. Niistä alettiin keskustella. Silloin tuli myös tärkeäksi tietää, mitkä liikutukset ovat oikean uskon seuraamuksia eli hedelmiä. Syntyi oppinutta tai vähemmin oppinutta hysteerismystillistä kristinoppia. Alettiin laatia dogmeja, uskonkappaleita ja tunnustuksia, toinen toistaan monimutkaisempia, tai vähemmin mutkallisia. Näin luotiin aineksia, joista kirkko myöhemmin muodosti täydellisen Jumalan pelastussuunnitelman.

Tätä tehden uskovaiset kiihtyivät kiihtymistään, puolustellessaan omien liikutustensa oikealaatuisuutta. Ryhmityttiin erilaisten kiihkoilijain, hysteerikkojen, ympärille. Alkoi voimien mittely — ei tietenkään enää Jeesuksen käskyjen seuraamisessa. Koetettiin voimalla ja väellä ja oppineisuudella puolustaa omien liikutusten pohjalta muodostuvia oppeja. Niin sukeutuivat väittelyt ja äänestykset, joissa enemmistö määräsi mikä oppi on oikea. Mutta kun vähemmistö siitä huolimatta saattoi pysyä omalla kannallaan, ja kun se seikka oli omiansa häiritsemään enemmistön oikeita liikutuksia ja tunteita, niin johdatti tämä hermoärsytys enemmistön suorastaan väkivallan tielle.

Näin tipahti uskon tukipiste — oikeastaan enää vain hermoärsytyksen tukipiste — tunteesta älyyn. Tunteetkin herpaantuivat ja jäivät pois. Sillä kun oli raahattava toisinajattelevia vankiloihin, kidutuskammioihin ja roviolle, tai kun oli tartuttava aseisiin ja käytävä sotaa heitä vastaan, niin eivät silloin tunteet ja liikutukset olleet paikallaan. Ne olisivat olleet vain heikkoutta.

Mutta äly meni pian samaa tietä. Sillä kun opit ja tunnustukset oli tehty ilman Jeesuksen käskyjen seuraamisessa saatua kokemusta, kun ne oli tehty tunneliikutusten pohjalta, niin ne muodostuivat sokeiksi, vastakkaisiksi puhtaalle järjelle. Ainoastaan persoonallinen, pimeä, taisteleva äly saattoi enää olla mukana — ei tutkiakseen Jeesuksen käskyjä, vaan taistellakseen. Ja niin jätettiin järkikin pois kristillisestä maailmankatsomuksesta. Kristitty ei enää saanut ajatella uskonsa asioita. Oli tultu täydelliseen takaperoon. Kun uskon arvo ja voima alkuaan oli siinä, että syvennyttiin Jeesuksen käskyihin ja seurattiin niitä, niin sensijaan uskon arvo ja voima oli nyt siinä, että sokeasti uskottiin ja pidettiin tosina ja autuaaksi tekevinä niitä oppeja ja tunnustuksia ja seremonioita, jotka nyt muodostivat muka kristinopin. Niinpä jälleensyntymisoppi kirottiin v. 553. Jeesuksesta sensijaan tehtiin ulkonainen teurastusuhri, Jumalan ja ihmisten välinen sijaissovittaja. Ihmisen autuuden eli onnen ehtoina ei enää pidetty Vuorisaarnassa esitettyjen ehtojen, neuvojen ja käskyjen seuraamista — niinkuin ensimmäinen kristitty, opetuslapsi Johannes ja jotkut muut olivat opettaneet —, vaan sokeata uskoa ulkonaiseen sijaissovittajaan, sakramentteihin, muotomenoihin ja muihin kirkkojen tekemiin oppeihin.

Tämä on kristillisen elämänymmärryksen rappeutumisen historia sieluelämän kannalta ja kokemuksen valossa katsottuna. On muodostunut sellainen n.s. kristillinen maailmankatsomus, joka on sitonut meidän järkemme, tunteemme ja tahtomme sokean uskon, sairaalloisen hermoärsytyksen ja väkivallan siteisiin, tanssiaksemme »tämän maailman ruhtinaan» pillien mukaan, muodostaen siten elämämme kuolemantanssiksi. Tanssimme laatu eli kristillisyytemme hedelmät näkyvät Euroopan nykyisessä tilassa.

J. R. H.
1930: 9—12

Tien varrelta:

Helsingissä jouluna. Allekirjoittanut vietti joulua osaksi Helsingissä. Olin kahdessa Johtajamme kysymysillassa ja kolmessa julkisessa luennossa. Tämän lisäksi olin yhdessä looshikokouksessa ja Tapaninpäivänä Johtajamme syntymäpäiväjuhlassa. Viisikymmentä ja neljä vuotta on nyt Johtajamme selän takana. Mutta juhliessamme me ajattelemme samalla niitä vuosia, jotka ovat edessäpäin. Kulmakoululla oli katettu pitkät kahvipöydät ynnä puheet valmistettu. Useat veljet ilmaisivat puheissaan uskollisuutensa, kiitollisuutensa ja yhteenkuuluvaisuutensa siinä työssä, johon me Johtajamme johdolla olemme Ruusu-Ristissä kutsutut. Alussa ja puheiden välillä oli laulua. Lopuksi puhui Johtajamme. Tälläkertaa hän painosti mukanaolon tärkeyttä siinä yhteistyön muodossa, mikä tapahtuu hänen julkisissa luennoissaan ja kysymysilloissaan. Ruusuristiläiselle kuuluu kuin asiaan olla niissä mukana. Sillä Johtajamme julkiset luennot ovat esoteerista opetusta. Mitä kiinteämmin me ruusuristiläiset olemme luennoissa mukana, sitä enemmän Johtajammekin osaa luennoissaan antaa. Sensijaan heikko osanotto vaikuttaisi mykistyttävästi.

Tähän suuntaan kävi Johtajamme puhe. Omasta puolestani lisäisin, että Johtajamme luennot ovat samalla kertaa eksoteerisia ja esoteerisia. Luennoissa on menty jumalallisiin syvyyksiin ja korkeuksiin, mutta niiden sisältö on puettu tajuttavaksi inhimillisyyden tasolla. Näissäkin julkisissa luennoissa, joissa nyt olin mukana ja joissa käsiteltiin kuolemantakaisia asioita, näissä oli maailmankaikkeus ja sen elämä edessämme kuin avoin kirja, säteillen elämää ja valoa. Palautui jälleen elävänä mieleeni H. P. Blavatskyn ennustus: »Kun kaikki menee pimeäksi eikä enää tiedetä mitä teosofia on, kääntäkää silloin katseenne Pohjolaan, sillä valo tulee Suomesta». Tämä ennustus sisältää tavallaan Blavatskyn testamentin ihmiskunnalle. Ja tullen niin arvok-

kaalta taholta, kuin Salaisen Veljeskunnan suurelta lähetiltä, on se ollut omiansa jo omalla arvokkaisuudellaan velvoittamaan ja kääntämään huomiotani puoleensa. Monivuotinen mukanaoloni ja askarteluni onkin vähitellen muuttunut selvióksi: Madame Blavatskyn ennustuksen suhteen meidän on turhaa enää mitään odottaa. Turhaa on sen suhteen enää mitään odottaa enempää kotimaasta kuin yleensä Euroopasta, Amerikasta tai Aasiasta. Sensijaan meitä tarvitaan työhön. Ja sentähden meitä kutsutaan yhteistyöhön sen valon merkissä, joka meille jo on kirkastunut. Tässä suhteessa on huomattava eräs tärkeä seikka: henkinen valo ei voi valaista väkisin. Henkisessä valossa on jokaisen puolestaan tehtävä kovasti työtä, etsittävä ja kolkutettava. Eli niinkuin Mestari on sanonut, totuudenetsijältä vaaditaan uskollisuutta loppuun asti.

Siis toistan vielä: turhaa meidän on enää mitään odotella. Sensijaan Ruusu-Ristin yhteistyö puolestaan odottaa ja kutsuu meitä. Ja julkiset luennot ja kysymysillat on se yhteistyön muoto, jossa me koottuna valona kuljemme sekä kukin oman kohtalomme ja sielumme eräsmaassa että maailman ja ihmiskunnan yhteisessä pimeydessä. Eikä turvanamme ja lähtökohtanamme tällöin ole sokea usko johonkin ennustukseen, vaikka kuinkakin arvovaltaiseen, vaan selvä ymmärrys ja tieto siitä, että Johtajamme johtama yhteistyö rakentuu historiallisten Mestareiden käskyissä ja neuvoissa, ennen kaikkea Jeesuksen Kristuksen Vuorisaarnan opetuksessa lasketulle pohjalle ja perustukselle. Sillä ilman tätä on kaikki oppi, tieto ja valo vain pimeyttä. Niinkuin Vuorisaarnassa sanotaan: »Menkää pois minun luotani te, jotka ette ole lakiani noudattaneet».

J. R. H.
1930: 43—44

KRISTILLISEN ELÄMÄNYMMÄRRYKSEN PUHDISTUS

Tammikuun Ruusu-Ristissä puhuin kristillisen elämänymmärryksen rappeutumisesta. Nyt olisi puhuttava sen puhdistamisesta.

Puhdistamisen tarpeen ovat historian kuluessa monet ihmiset oivaltaneet. Sitähän todistaa m.m. lutherilaisen kirkon synty. Mutta puhdistamisessa ei ole kuitenkaan pyritty edellisessä mainitsemaamme Johanneksen selvään kantaan, s.o. Mestarin käskyjen seuraamiseen. Sentähden puhdistus jäikin pinnalliseksi, muodostuen vain eräänlaiseksi ajatuksen vapautumiseksi vallitsevasta eroottis-hysteerisestä mystisismistä. Uskonpuhdistuksessa heitettiin, niinkuin oikein on sanottu, lapsi pesuveden mukana. Niinpä lutherilainen kirkko onkin yksi niitä kirkkoja, joka perusteellisemmin on luopunut Jeesuksen antamien neuvojen ja käskyjen käytännöllisestä seuraamisesta.

Mutta me jätämme nyt kirkot. Käännymme sensijaan teosofiseen sanomaan, Ruusu-Risti-elämänymmärrykseen. Tehtävämme on tällöin kaksinainen: 1:ksi syventyä totuuteen ja 2:ksi vapautua sokeista ja valheellisista opeista ja uskontunnustuksista; kulkeaksemme siten Kristuksen luo. Ensimmäinen ehto on n.s. mielenmuutos. Sokeudessa elävä kristillinen mieli on tämä: epäillään Vuorisaarnan käytännöllistä mahdollisuutta, luotetaan sensijaan kirkon tekemiin oppeihin. Sellainen mieli on väärinpäin kääntynyt. Mielenmuutos on näin ollen siinä, että ihminen alkaa ymmärtää ja luottaa Mestariin, Jeesuksen käytännölliseen oppiin, mutta alkaa sensijaan epäillä kirkon oppeja. Mikäli ihminen puolestaan tekee työtä ja ponnistaa tähän mielen muutoksen suuntaan, sikäli hänessä alkaa ja jatkuu älyllis-tunteellis-tahtoperäinen puhdistus. Puhdistus käy — ainakin valmistavasti — päinvastaisessa järjestyksessä kuin rappeutuminen. Siis järki vapautetaan ensiksi. Ei tietenkään siten kuin lutherilaisuus sen »vapautti», vaan siten, että ihmisessä herää epäilys sellaista kristillisyyttä kohtaan, joka nojautuu aseisiin, pakkoon ja väkivaltaan. Totuudenetsijä ajattelee itsekseen: »Ei kai se liene Kristuksen oppia, joka »siunaa» aseita, joka nojautuu väkivaltaan?»

Tällainen epäilys — joka samalla on luottamusta Mestariin — vie vähitellen varmuuteen. Ihminen vapautuu, järjellisen ymmärtämyksensä nojalla, väkivalta-kristillisyyden kahleista. Sillä totuus vapauttaa, niinkuin Jeesus on sanonut. Totuus vapauttaa, jotta ihminen voisi käyttää vapautunutta järkeään Jeesuksen käskyjen mietiskelemiseen ja ymmärtämiseen.

Rinnan järjellisen vapautumisen kanssa tapahtuu tunteiden puhdistuminen ja vapautuminen. Sekin alkaa epäilyksestä. Epäillen kysyy ihminen: »Siinäkö siis on minun kristillisyyteni, että minut on kastettu, että minä uskon eli pidän tosina kirkon laatimia uskontunnustuksia, ulkonaista sijaissovitusoppia tai muuta, ja olen osallinen sakramenteissa? Eivätkö minun kätteni teot mitään merkitse?»

Kysymyksen vakavuudesta riippuu, saako ihminen tunteensa ja kätensä vapautumaan niistä siteistä, joihin tunneliikutuksellinen, sokea usko ja oppi ne on kahlehtinut. Jos vapautuminen edes jossain määrin onnistuu, liittyy tähän myös tahdon vapautuminen. Puhdistuksen tiellä kulkija epäillen kysyy: »Onko ihminen siis auttamattomasti voimaton ja heikko hyvässä, sellainen raukka, jonka on mahdoton seurata Kristusta hänen kulkemallaan ja Vuorisaarnassa viitoittamallaan tiellä?»

Jos kysymys taas on tarpeeksi vakava ja kestävä, avautuu kysyjälle Johanneksen määritelmä: »Joka sanoo hänessä pysyvänsä, on velvollinen itsekin vaeltamaan niin, kuin hän vaelsi». Asia on tällöin kysyjälle selvä. Siinä selviössä vapautuvat ihmisen tahdon syvälliset

voimat käytettäväksi palvelukseen Kristuksen seuraamisessa. Ensin alkeellisemmin, sittemmin täydellisemmin.

Näin siis tapahtuu todellinen ja elävä »uskonpuhdistus» valmistavassa asteessa. Ihminen syntyy — osaksi vertauskuvallisesti puhuen — vedestä ja Hengestä lapseksi taivasten valtakuntaan. Vedestä syntymistä tällöin ja tässä asteessa on se, että ihminen älyltään, tunteeltaan ja tahdoltaan puhdistuu, peseytyy ja vapautuu niistä väkivaltaisuuden, sokean uskon ja heikkousopin kahleista, joihin n.s. kristilliset kirkot ovat ihmisiä kasvattaneet. Hengestä syntyminen tässä taas on siinä, että ihminen astuu vapautuneine voimineen sisälle totuuden elävään valoon, ja alkaa siinä elää ja toimia.

Seuratkaamme vähän tätä tapausta, tätä vihkiytymistä, tätä lapseksi tulemista taivasten valtakuntaan. On selvää, ettei ole kyseessä joku muotomenollinen kaste tai muu seremonia — jotka puhtaimmillaankin ovat vain todellisuuden vertauskuvia —, vaan kyseessä on sisäinen tapahtuma. Kenties ymmärrämme asiaa paremmin rinnastamalla sen tavalliseen lapsen syntymään. Lapsihan tuo siunauksen tullessaan, ja sentähden vanhemmat iloitsevat lapsen syntymästä. Vieläpä niin, että kutsutaan ystäviä koolle juhlimaan ja vastaanottamaan uutta, toisista olosuhteista palaavaa eli jälleensyntyvää matkalaista. Hänelle annetaan nimi ja hänet toivotetaan tervetulleeksi kotiin ja ihmiskuntaan. Ikävä vaan, että rappeutuneiden uskontojen piireissä lapsi samalla joutuu ensimmäisen väkivallan ja sokean uskon kohteeksi siten, että hänet samalla liitetään eli seremoniallisesti vastaanotetaan johonkin seurakuntaan. Henkisesti puhdistuneessa uskonnossa — enempää kuin alkuseurakunnassakaan — ei sellaista tapahdu. Lasta sensijaan kasvatetaan ymmärtämään elämää, ja vasta myöhemmin lapsi pyrkii, omasta vapaasta tahdostaan, johonkin seurakuntaan.

Mutta sellaisenaan ruumiillisen lapsen syntymä on vertauskuva henkisestä syntymisestä. Henkisessäkin syntymisessä on riemu ja ilo. Sanoohan Jeesus jossain, että taivaissa on suuri ilo, kun joku ihminen kääntyy totuuden tielle. Samoin Jeesuksen synnyttyä enkelit ja taivaalliset työntekijät riemuitsevat ja laulavat nuo kolme lausetta: »Kunnia olkoon Jumalalle korkeuksissa, ja maan päällä rauha, ja ihmisille hyvä tahto». Olettakaamme nyt, että vaikka evankeliumissa kerrotut tapaukset ovat täydellisesti tapahtuneet historiallisen Jeesuksen syntymässä ja myöhemmissä kokemuksissa, niin kuitenkin ne jatkuvasti kertautuvat ihmisten pienemmissä ja suuremmissa kokemuksissa. Kun siis Kristus ihmisessä syntyy, niin ihminen itse on hengessään mukana tässä enkelten laulussa. Laulu sisältää ihmisen puolelta jonkunlaisen lupauksen, sanoisimmeko vihkimyksen. Ihmisen tajunta on hetkeksi tai pidemmäksi ajaksi kohotettu henkiseen tilaan, totuuden valoon, jolloin hän sisässään lupaa jotain elämälle. Lupauksia on tässä kolme, vastaten olemuksemme kolmea puolta: älyä, tunnetta ja tahtoa. Ensimmäinen vihkiytymislupaus: »Kunnia Jumalalle korkeuksissa», koskee älyä. Sisäisen kokemuksen hetkenä ihminen selvästi ja hyväksyen ymmärtää, että kunnia ja valta kuuluu sille Isälle, joka asuu ihmisen hengessä ja maailmankaikkeudessa, ja että kaikki väkivalta ja pakkokeinot ovat vääriä, että väärin on tavotella kunniaa, väärin on pyrkiä valtaan toisten ihmisten ylitse. Ihmisen osana on tyytyä elämään valon lapsena maan päällä, veljenä veljien seassa.

Toinen lause: »Ja maan päällä rauha» koskee tällöin tunne-elämän kohottamista ja alistamista Jumalalle. Sielua kohottavassa kokemuksessa ihminen ymmärtää, että rauha tunne-elämässä on tärkeämpää kuin hermoärsytykselliset liikutukset, kuin sokea usko ulkonaiseen sijaissovittajaan ja seremoniallisiin muotomenoihin, ja että tunteiden rauha on saavutettava suhtauttamalla kättensä teot oikealla tavalla elämään.

Kolmas lause: »Ja ihmisille hyvä tahto», koskee olemuksemme syvintä puolta, tahtoa. Mieltä kohottavassa kokemuksessa oppilas ymmärtää, miksi ihmiset ovat heikkoja Kristuksen seuraamisessa, mutta sensijaan voimakkaita alemman maailman ja oman personallisen keskihakuisuutensa seuraamisessa ja tulevien kärsimystensä luomisessa. Heikkouden perussyy on siinä, että ihmiset eivät tahdo tai eivät uskalla olla tahdoltaan hyviä, vaan sensijaan alistuvat tahtomaan kostoa, oikeutta, hyvitystä. Tämä on koko kristikunnan henkisen heikkouden ja siitä johtuvan kurjuuden syy. Sensijaan keskipakoisuuden luova voima Kristuksen seuraamisessa piilee ja avautuu siinä, että ihminen kieltäytyy tahtomasta mitään muuta kuin hyvää, ja että hän myös tahtoo hyvää, aina ja jatkuvasti.

Tämä yksilöissä tapahtuva kokemus on jatkuvaa Kristuksen tulemista ihmiskuntaan. Yksilöissä ja yksilöiden kautta se vaikuttaa elävää »uskonpuhdistusta». Kun valhe ja rappeutuneet uskonnot ovat sitoneet ihmisen älyn ihannoidulle väkivallalle ja kunnian- ja vallanhimolle, tunteet salakähmäisyyden hermoärsytykselle ja sokealle uskolle, tahdon oikeuksien, koston ja hyvityksen pyyteille, niin sensijaan totuus, totuuteen syventyminen ja sen seuraaminen, tekee ihmisen jälleen vapaaksi. Vapautunutta tahtoaan, tunnettaan ja järkeään tarvitsee ihminen Kristusta seuratessaan.

Jos lopuksi ajattelemme uuden, henkisesti puhdistetun uskonnon muodostumista, Jeesuksen Kristuksen johtaman seurakunnan luomista, niin on se mahdollista vain sikäli, kuin on ylläesitetyssä mielessä uudestisyntyneitä ihmisiä.

J. R. H.
1930: 65—68

USKONPUHDISTUKSEN VAIKEUDET

Olemme kahdessa edellisessä kirjoituksessa puhuneet kristillisestä elämänymmärryksestä, sen rappeutumisesta ja sen puhdistamisesta. Nyt olisi puhuttava jatkuvasta elämisen taidosta henkisen uudestisyntymisen jälkeen. Sillä niinkuin ihmisen on ruumiillisena lapsena kasvaminen lapsesta nuorukaiseksi ja aikuiseksi, samoin on hänen henkisessäkin elämässään kasvaminen.

Seuraamme jälleen Johanneksen, tuon alkuperäisimmän kristityn, määritelmiä. Hänhän sanoo kirjoittavansa lapsukaisille, nuorukaisille ja aikuisille. Siinä on siis taas kolme astetta. Mutta tullakseen yhdestä asteesta toiseen, on ihmisen samalla suoritettava joku ansiotyö, on voitettava joku alemman maailman mahti ja alistettava se henkiseen elämään. Mikä siis on totuudenetsijän ansiotyö tullakseen lapsesta nuorukaiseksi? Ansiotyö sisältyy Johanneksen sanoihin: »Minä kirjoitan teille, nuorukaiset, sillä te olette voittaneet paholaisen».

Tämä paholainen on samalla sekä ihmisen oma astraalinen minuus että astraaliset henkivallat. Paholaisessa on vähintään kaksi astetta, alempi ja ylempi. Alemman muodostavat paheet ja ylemmän voivat muodostaa hyveet. Paheet ovat tulleet jonkun verran voitetuiksi ennen uudestisyntymistä, mutta sitten tulevat hyveet voitettaviksi. Hyveet muodostuvat kiusauksiksi eli paholaiseksi siten, että ihminen mielessään pysähtyy omaan hyvyyteensä, henkisiin saavutuksiinsa ja kokemuksiinsa. Hänen oma erinomaisuutensa käy hänelle perin tärkeäksi. Hän on silloin estetty kiinnittämästä koko huomiotaan Kristukseen, Hänen seuraamiseensa ja siitä johtuvaan työhönsä ja tehtäväänsä. Hän on pysähtynyt jonkunlaiseen oman itsensä ihailuun. Hän ei jaksa kieltää ja voittaa omaa itseään, jotta elämän sisin tahto tapahtuisi hänessä ja hänen työssään.

Tällöin ihminen ei ole voittanut paholaista, vaan paholainen on tavallaan voittanut hänet, ja ihmisestä sukeutuu väärä profeetta, jonkunlainen antikristus. Hän ei tule käytännössä vahvistaneeksi enkelten joululaulun kolminkertaista lupausta, vaan joutuu ne lupaukset peruuttamaan. Hän oli uudestisyntymisensä kokemuksessa luvannut: »Kunnia olkoon Jumalalle korkeuksissa», mutta nyt hän alkaakin vastaanottaa jumalallista kunnioitusta itselleen. Tätä peruutuskokemusta esitetään Uudessa Testamentissa siten, että kiusaaja esiintyy Jeesukselle niinikään kolmessa asteessa. Mutta Jeesus oivalsi heti mistä oli kysymys, ja kieltäytyi suoralta kädeltä. Täten Jeesus käytännöllisessä kokemuksessa vahvisti enkelten lauluun sisältyvän kolminkertaisen lupauksen. Niin täytyy vähitellen tapahtua kaikkien totuudenetsijäin henkisessä kehityksessä. Mutta paljon tapahtuu myös epäonnistumisia. Ihminen takertuu itseensä. Hän herättää huomiota ja johdattaa ihmisiä, mutta ei Kristuksen luo. Hän sivuuttaa Valkoisen Veljeskunnan Mestarin. Mestarin käytännöllinen oppi ei häntä miellytä, vaan pikemminkin se häntä jotenkin hermostuttaa, ärsyttää. Jeesuksen oppi, Vuorisaarna, on hänelle joko liian syvää tai liian matalaa, joko liian vanhanaikaista tai liian uudenaikaista.

Näin pääsee taas rappeutuminen alkamaan. Tunnusmerkkinä ei enää ole Johanneksen selvä kanta: »Siitä me tiedämme hänet tuntevamme, että pidämme hänen käskynsä», vaan aletaan jälleen luisua hämäräperäiseen mystisismiin. Kuka alkaa puhua henkisestä »yljästään», kuka »morsiamestaan», kuka »rakkaastaan», jonka hän on löytänyt, ja jota erinomaista onnea ja aarretta hän muillekin suosittelee!

Sekä Jeesus että Johannes, ja Paavalikin, puhuvat voimakasta kieltä tuollaista eksytystä vastaan. Johannes sanoo: »Ja niinkuin te olette kuulleet, että antikristus tulee, niin onkin nyt monta antikristusta ilmaantunut . . . Meistä he ovat lähteneet, mutta meikäläisiä he eivät olleet, sillä jos olisivat olleet meikäläisiä, niin he olisivat pysyneet meidän kanssamme. Mutta heissä oli tuleva ilmi, että kaikki eivät ole meikäläisiä».

Kuinka tuoreelta tämä Johanneksen puhe vaikuttaa! Niinkuin se olisi puhuttu pari viikkoa sitten. Tänäänkin se sattuu naulan kantaan. Paavali puolestaan täydentää tätä sanomalla: »Älkää antako kenenkään vietellä itseänne millään tavalla. Sillä se päivä ei tule, ennenkuin luopumus tapahtuu ja laittomuuden ihminen ilmestyy, tuo kadotuksen lapsi, tuo vastustelija, joka korottaa itsensä yli kaiken jota jumalaksi tai jumaloitavaksi nimitetään».

Jos tätä Paavalin lausetta katsomme ensin yksilön kannalta, niin on selvää, ettei ihminen pääse kyseessä olevaan »päivään» ei pääse selvyteen suhteestaan Kristukseen, ennenkuin hän löytää omassa itsessään tuon kadotuksen lapsen, ja voittaa sen. Jos taas otamme asian ihmiskunnan kannalta kokonaisuudessaan, niin ymmärrämme, ettemme pääse sokeasta uskostamme, emme militarismistamme ja materialismistamme, ennenkuin alamme selvästi nähdä ja ymmärtää, että kaiken sellaisen takana, sen johtavana voimana, on paholainen, antikristus, tuo kadotuksen lapsi, jonka johdossa kaikki kulkee kärsimystä ja kadotustaan kohti. Kun ihmiset vihdoin tämän älyävät, silloin he vastaanottavat Jeesuksen opin ja tekevät mahdolliseksi sen, josta Paavali sanoo: »Silloin ilmestyy tuo laiton, jonka Herra Jeesus on tappava suunsa hengähdyksellä ja tulemuksensa ilmestyksellä».

Europa ja ihmiskunta elää keskellä tuskiaan. Tuskissaan ihmiset odottavat »sitä miestä», sankaria, joka heidät pelastaisi. Ja he saavat »niitä miehiä», toivottuja ja kaivattuja, maallisia tai »taivaallisia», jotka asettuvat heidän jumaloiduiksi auttajikseen, mutta joidenka johdossa ihmiskunta kulkee vain kohti suurempaa hämminkiä, tuskaa ja kärsimystä. Sillä noilta sankareilta puuttuu yksi, kaikkein tärkein: itse elämän lain kunnioittaminen, Jeesuksen opin seuraaminen ja sen opettaminen. Sentähden kaikki tuo sankarillinen puuha ja sen puuhaajat sortuvat näihin Jeesuksen sanoihin: »Menkää pois minun luotani te, jotka ette ole lakiani noudattaneet».

Tämä l a i l l i s u u s on ratkaiseva kohta. Ei tulla henkiseksi nuorukaiseksi sanomalla: »Olkoon jokainen oma itsensä!» Sellainen neuvo

johdattaa täydelliseen kaaokseen. Ei liioin riitä sanoa: »Kulkekoon jokainen omaa tietänsä, ilman auktoriteettia!» Sillä on olemassa yksi auktoriteetti: totuus, laki, elämän tahto, rakkaus, se, joka nimenomaan Jeesuksen käskyissä on puettu inhimillisen kielen sanoiksi. Nuorukaiseksi tulee se ihminen, joka kamppailee itsensä vapaaksi siten, ettei mikään saa häntä estää seuraamasta Kristuksen lakia.

Huomaammeko nyt, mitä todellinen uskonpuhdistus edellyttää, mitä todelliselta uskonpuhdistajalta vaaditaan? Häntä ei mikään mahti, ei näkyväinen eikä näkymätön, eivät uskonnot eivätkä kirkot, eivät ystävät tai viholliset, ei isä tai äiti, ei veljet tai sisaret, ei mies tai vaimo voi estää Kristuksen lakia kunnioittamasta, sen mukaan mietiskelemästä ja toimimasta. Senpätähden nuorukaisella onkin vielä edessään omat vaikeutensa. Saanemme puhua niistä seuraavalla kerralla.

J. R. H.

1930: 102—105

JATKUVIA VAIKEUKSIA USKONPUHDISTUKSESSA

Olemme kolmessa edellisessä kirjoituksessa puhuneet kristillisen elämänymmärryksen rappeutumisesta, puhdistamisesta ja puhdistamisen vaikeuksista. Nyt yritämme edelleen syventää käsitteitämme tässä asiassa.

Annamme heti puheenvuoron Johannekselle. Hän jatkaa: »Minä olen kirjoittanut teille, isät, sillä te olette oppineet tuntemaan hänet, joka alusta on ollut».

Tässä ei luonnollisesti ole kyseessä ruumiittemme isät, eivätkä sellaisinaan edes n.s. kirkkoisät, rippi-isät, tai muut sellaiset. Eivät kaikki tuollaiset isät ole edes nuorukaisia, paholaisen voittajia, ja tokkopa edes lapsia, jotka ovat »oppineet tuntemaan Isän».

Tullakseen nuorukaisesta isäksi on ihmisen edelleen täytynyt suorittaa joku ansiotyö, voittaa yksi tai useampia elämän salaperäisiä mahteja. Niinpä Johannes määritteleekin isiä sanomalla, että ne ovat oppineet tuntemaan hänet, joka alusta on ollut. Näinollen on isien täytynyt tuntea ja voittaa samalla tai sitä ennen kaikki se, mikä ei ole alusta ollut. Mikä siis on alusta ollut? Sanomme: Jumala, hyvä, ikuinen elämä. Myöhemmin on tullut paha, paholainen, kärsimykset, kuolema ja helvetit. Kun siis ihminen nuorukaiseksi tullakseen on voittanut paholaisen, on hänen nyt, tullakseen isäksi, voitettava paholaisen aikaansaannokset, pahan valtakunta: kärsimykset ja helvetit, pakollinen kuolema ja pakollinen jälleensyntyminen.

Mitä siis tiedämme kärsimyksestä ja helvetistä, pakollisesta kuolemasta ja jälleensyntymästä? Lukemalla teosofis-ruusuristiläistä kirjallisuutta ja sen ohella mietiskelemällä, voimme aluksi saada tietopuolisen käsityksen näistä asioista. Kuolema on jatkuva tapahtuma, jossa ihmisen on pakko kulkea Jumalan luo. Kulku on oppimista, puhdistumista ja työtä. Ensimmäisenä on läksy: oppia tajuamaan elämän järkähtämätön lakiperäisyys, syyn- ja seurauksen laki, karma. Opetus ei ole vain älyllistä, teoreettista, vaan se käy läpi olemuksen, luiden ja ytimien. Vainaja joutuu manalassa ja tuoneloissa läpikäymään ja kokemaan itsekkyytensä, aistillisuutensa ja erehdyksiensä seuraukset. Hänen on pakko puhdistua huonoista tavoistaan ja tottumuksistaan, kunnian- ja vallanhimostaan. Hänen on pakko lopuksi nöyrtyen ja kiitollisena tunnustaa, että elämä on lakiperäinen ja oikeamielinen.

Puhdistuttuaan saavuttaa vainaja tilapäisen levon ja rauhan. Hän ymmärtää, että Jumala ei ole luonut ruumiillisen toimeentulon kiirettä ja hoppua, levottomuutta ja kärsimystä. Kaikki se on syntynyt siksi, että ihmiset elämässään ja toiminnassaan eivät ole pitäneet tärkeänä noudattaa elämän lakia, Mestarin neuvoja, vaan ovat luisuneet laittomuuteen. Laittomuus on aiheuttanut rauhattomuuden ja maailmallisen kiireen, jossa ihminen kuormittaa itsensä niin paljoilla olemassaolon huolilla, että hän jo senkin tähden luulee olevansa estetty totuutta etsimästä. Mutta vainajana hän pakosta kulkee laittomuudesta laillisuuteen, kärsien ja tuskallisesti, saavuttaen lopulta rauhan. Rauha ei ole kuitenkaan laiskottelua varten, vaan oppimista ja työtä varten. Vainaja saa koettaa oppia ja viedä jonkunlaiseen päätökseen ne maanpäälliset aikomuksensa, jotka olivat edes jossain määrin lakiperäisiä.

Tätä puhdistuksen, oppimisen ja teon tietä vainaja kulkee Jumalan luo, yhtyen Korkeampaan Minään. Hän joutuu siis, vaikka vaan pakosta, tekemisiin sen kanssa, mikä alusta on ollut. Alussa on ollut Korkeampi Minä, hyvä, Jumala. Myöhemmin on muodostunut alempi minä, paha ja paholainen, helvetit ja kärsimykset.

Seuraava kysymys on: kuinka saadaan jälleen poistetuksi paha, kärsimykset, kuolema ja helvetit? Sillä vaikkakin ihminen kuolemassa kulkee Jumalan luo, niin se ei riitä, se ei sellaisenaan ole todellinen saavutus. Minkätähden? Sentähden, että kulku ei ole ollut vapaaehtoinen, vaan pakollinen. Näinollen asian ratkaisu piileekin siinä, että on olemassa uudestaan yrittämisen mahdollisuus. Ihminen syntyy jälleen ruumiilliseen elämään. Sekin on pakko. Jälleensyntyminen on pakko siihen asti, kunnes ihminen maan päällä ja vapaaehtoisesti on etsinyt elävää Jumalaa ja yhtynyt kuolemattomaan itseensä, hyvään. Senjälkeen ihminen jälleensyntyy vapaaehtoisuuden välttämättömyydessä. Sentähden ihmiselle ei riitä pelkkä tieto kuolemasta, karmasta ja jälleensyntymästä. Pahan ja kuoleman salaisuus on ratkaistava, sen mahti voitettava vapaaehtoisessa pyrkimyksessä maan päällä. Totuudenetsijöinä meidän on sovitettava karmamme, lunastettava kohtalomme. Se tapahtuu etsiessämme totuutta, seuratessamme Kristusta.

Katsokaamme asiaa edelleen tältä käytännöllisen sovitustyön kannalta. Sillä kaikkihan me totuudenetsijöinä olemme kutsutut osallisiksi suureen sovitustyöhön. Kaikilla on kärsimyksiä, toisilla ehkä vähemmän, toisilla enemmän. Tärkeämpi ero on kuitenkin siinä, että toiset eivät tahtoisi kärsiä, kun taas toiset kärsivät vapaaehtoisesti. Vapaaehtoisesti kärsivät ne, jotka rakastavat, jotka elävät henkistä elämää, auttavat ja palvelevat.

Mutta myös paholainen on ihmiskunnan elämässä edelleen mukana ansojaan virittämässä. Sovitustyön kannalta ensimmäinen ansa on siinä, että ihminen väsyy, alkaa puolustautua kärsimyksiä vastaan. Tähän suuntaan kulkiessaan ihminen vähitellen vihastuu, katkeroituu, suuttuu. Sitä tietä pääsee hänessä kuolema voitolle. Sillä viha on rakkauden vastakohta. Viha tappaa, hävittää, kun rakkaus sensijaan luo ja rakentaa. Jos siis viha saa vallata ihmisen mielen ja sydämen, niin sitä tietä kuolema jäytää hänen ruumiinsakin.

Suuttumus on siis ensimmäinen ansa kärsimyksien keskellä. Jo senkintähden on Jeesuksen ensimmäinen käsky: älä suutu. Älä suutu missään tapauksessa. Ei kannata suuttua. Ole uuttera ja rauhallinen ja karkoita pois suuttumus. Opi pitämään kiitollisuus ja ilo ja rakkaus mielessäsi ja sydämessäsi keskellä vaikeuksia ja kärsimyksiäkin. Sellainen on jo sovitustyötä, työtä yhdessä Kristuksen kanssa.

Toinen sovitustyön ansa on siinä, että totuudenetsijä keskellä kärsimyksiään kääntyy etsimään iloa ja unohdusta aistimia huumaavassa maailman menossa. Hän kallistaa korvansa epäpuhtaille ajatuksille ja puheille, pilkalle ja parjauksille. Sellaista on yllin kyllin tarjolla. Onhan esim. Blavatskystä kirjoitettu kokonaisia häväistyskirjoja. Yksinpä Jeesusta yritettiin leimata syömäriksi ja juomariksi ja huonojen ihmisten seuralaiseksi. Jeesus itse huomauttaa miten ihmiset häntä arvostelevat: »Katso, mikä syömäri ja viininjuoja hän on, mikä publikaanien ja syntisten ystävä!»

Yksin tästäkin syystä on Jeesuksen toinen käsky: älä ole ajatuksissasikaan epäpuhdas. Älä missään tapauksessa etsi lohdutusta maailmasta ja aistillisuudesta. Kieltäydy kuuntelemasta jaarituksia, parjauksia tai pilkkapuheita. Sellainen vaikuttaa aina alentavasti ja hukuttaa harrastajansa kuoleman kuohuihin. Opi tuntemaan puu hedelmistään. Oppiaksesi tuntemaan ketä tahansa opettajaa, lue hänen kirjojaan, kuuntele hänen puheitaan, opetuksiaan. Rinnasta heidän opetuksiaan ensisijassa Vuorisaarnan opetuksiin. Näin opit löytämään ilon ja lohdutuksen totuudesta, totuuden Pyhästä Hengestä.

Riittäköön nyt tässä yhteydessä näiden kahden ansan eritteleminen. Lisättäköön kuitenkin, että nuo kaksi ansaa johdattavat toisiin ansoihin: sokeaan uskoon, pahan vastustamiseen ja väkivaltaan. Sillä yksi askel puoleen tai toiseen, hyvään tai pahaan, johdattaa puolestaan seuraavalle astuimelle. Sensijaan huomattakoon, että näiden kahdenkin käskyn noudattaminen aiheuttaa sen, että ihmisen persoonallisuudessa kasvaa Josef ja Maria, hyvyys ja puhtaus, joka antaa suojaa Kristukselle. Sillä onhan selvää, että ihminen persoonallisuudessaan antaa suojaa Kristukselle samassa määrässä kuin hän itse noudattaa Kristuksen käskyjä. Kristus puolestaan opettaa persoonallisuuttaan. Näin alempi minä ja Korkeampi Minä puoltavat toisiaan.

Käännämme lopuksi ajatuksemme vielä uskonpuhdistukseen. Alammehan ymmärtää, kuinka paljon uskonpuhdistajalta vaaditaan. Ainakin hänen on täytynyt lapsen tavalla löytää Isä, on täytynyt nuorukaisen lailla voittaa paholainen, isien lailla paholaisen valtakunta: helvetit, tuonelat ja kuolema. Hänen on täytynyt oppia palvelemaan keskellä manaloita, kärsimyksiä ja vaikeuksia, palvelemaan järkähtämättömässä viisaudessa, totuudessa ja rakkaudessa. Sentähden ei ole läheskään jokamiehen asia ryhtyä uskonpuhdistajaksi, uuden uskonnon luojaksi. Mutta toiselta puolen: vaikka keskuudessamme olisi kummoinen sankari tahansa, joka olisi ei vain voittanut paholaisen, helvetit ja kuoleman, vaan myöskin sulattanut itseensä Jumalan Pojan, taivaat ja taivasten taivaat, niin — mitäpä hänkään voisi, jos hän olisi yksin?! Yhteistyö on välttämätön. Lopetamme sentähden Jeesuksen sanoilla: »Vaeltakaa niinkauan kuin valo teillä on, ettei pimeä teitä yllättäisi». Ymmärtäkäämme tämä itsekukin omalla paikallamme niin, että valo saisi johdattaa meidän työtämme muodostumaan avuksi Mestarille, itsellemme ja ihmiskunnalle.

J. R. H.

1930: 146—150

»MITÄ TE ARVELETTE KRISHNAMURTISTA?»

Minulle tehdään useasti kysymys: »Mitä te arvelette Krishnamurtista?» Vastaukseni on ollut — riippuen tilanteesta — joko suppeampi tai perusteellisempi. Ja koska olen neljässä kirjoituksessa puhunut kristillisen elämänymmärryksen rappeutumisesta ja puhdistamisesta ja puhdistustyön vaikeuksista, niin asian täydennykseksi sopinee puhua vielä tästäkin asiasta.

Mikäli ymmärrän Krishnamurtia, on hän läpikäynyt erään arvokkaan kokemuksen. Tätä kokemusta hän määrittelee sanomalla, että hän on sisäisesti itsestään löytänyt »rakkaan», löytänyt totuuden. Tämä löytö johdatti hänet huomaamaan, että kaikki se poliittinen ja kirkollinen puuha, jolla hänen kasvattajansa, Teosofisen Seuran nykyiset johtajat, hänet pienestä pitäen ympäröivät, oli tässä kaikkein tärkeimmässä asiassa, s.o. »rakkaan» eli totuuden löytämisessä, ei vain tarpeetonta, vaan suorastaan haitallista.

Tämä huomio puolestaan johti Krishnamurtin seuraavanlaiseen päätelmään: »Ei saa olla muuta

auktoriteettia kuin oma itsensä, oma päämääränsä, oma kokemuksensa. Kaikki uskonnot ja kirkot ja auktoriteetit ovat vain haittana totuuden löytämisessä. Sentähden: ole oma itsesi, harkitse päämääräsi, ja kulje kokemustesi kautta päämääräsi kohti. Vain tämä on tärkeätä. Mikään muu ei ole tärkeätä».

Tällaista Krishnamurti nyt puhuu. Oman suhteeni tähän lausuisin aluksi näin: Määrätyssä rajoituksessa ja yhdeltä kannalta katsoen tunnen jonkunlaista iloa, melkeinpä kiitollisuutta tämän Krishnamurtin puheen johdosta. Sillä kuinka paljon minäkin olen itsenäisyyden velvoitusta ainakin itselleni teroittanut! Se on ollut erittäin tärkeä puoli työssäni ja itsekasvatuksessani. Ja kuinka painokkaasti H. P. Blavatsky ja suuret Mestarit ovat sanoneet: »Jokaisen on omalta kohdaltaan etsittävä ja kolkutettava, on kuljettava tiensä totuuden tietoon, on ratkaistava elämän ja kuoleman arvoitus. Toinen ei voi tätä tehdä toisen puolesta. Ulkonainen sijaissovittaja ei voi ihmistä pelastaa, ei kuljettaa häntä kuin nukkea elämän ahtaan portin lävitse. Jokaisen on kohdaltaan työnsä tehtävä, on kasvaminen siihen täydellisyyteen, mikä on meidän kaikkien henkisellä Isällämme».

Näin ovat viisaat puhuneet. Mutta heidän puheensa unohdetaan yhtenään. Niinpä sekä T. S:n että Krishnamurtin kohtalona oli, että ennen kaikkea T. S:n johtajat saivat huomautuksen tästä unohtuneesta totuudesta.

Mutta iloittuani tästä ja annettuani asialle tällaisen tunnustuksen, tunnen syvemmällä jälleen surua. Sillä näen ja ymmärrän, että Krishnamurtin »uskonpuhdistuksessa» tuli jälleen heitetyksi lapsi pesuveden mukana. Senpätähden käyn nyt lähemmin perustelemaan tätä kaksipuolista tunnettani, iloani ja suruani.

On muistettava, että T. S:ssa sekä luovuttiin historiallisen Mestarin opetuksesta että luisuttiin sokeaan auktoriteettiin. Niinpä — välittämättä Blavatskyn eläessään lausumista varoituksista — tehtiin »maailmanopettajasta» ja hänen pikaisesta tulemisestaan sokea, uhkaava uskonkappale. Muistettava on, että siinä julistuksessa, jossa m.m. nimitettiin seitsemän »apostolia», siinä leimattiin suorastaan petturi-Juudaiksi kaikki ne, jotka eivät ilman muuta tuota julistusta uskoneet, vaan asettuivat epäilevälle kannalle. Toiseksi: samoin vastoin kaikkia Blavatskyn varoituksia sekoitettiin teosofia politiikkaan ja sotaan. Iso-Britannia taisteli muka Valkoisen Veljeskunnan puolesta. Ken ei tätä uskonut ja sen mukaan toiminut, hänet niinikään leimattiin kavaltajaksi. Tämän ohella perustettiin n.s. vapaamielinen katoolinen kirkko, tukemaan ja auttamaan tulevan »maailmanopettajan» työtä.

Kaikilla näillä julistuksilla ja teoilla luovuttiin alkuperäisestä teosofiasta, luovuttiin Blavatskystä, luovuttiin historiallisesta Mestarista. Niiden tilalle tuli politiikka ja sokea auktoriteettius; jolla kaikella kuormitettiin seuran jäsenten ajatuselämää, ja ympäröitiin Krishnamurtia koko hänen nuoruutensa ajan.

Kaiken tämän jälkeen Krishnamurti läpikävi erään sisäisen kokemuksen. On niinkuin hänelle olisi sanottu: »Etkö ollenkaan huomaa, mitä teatteria sinulla pelataan? Aiotko ilman muuta alistua kaikkeen tuohon? Aiotko olla kuin nukke, jota näytellään? Tai kuin grammofooni, joka toistat ja huudat sitä, mitä sinut pannaan huutamaan? Etkö ymmärrä, että olet vastuunalainen olento? Ajattele niinollen asioita ja tilannetta, ja opi olemaan oma itsesi, elävä ihminen, vastuunalainen olento!»

Jotain tällaista selvisi Krishnamurtin sisäiselle tajunnalle. Ja hänen kunniakseen on sanottava, että hän älysi vaaran. Ainakin jollain tavalla. Seuraukset tästä olivat kohtalokkaat T. S:n myöhemmälle auktoriteetille. Sillä Krishnamurti heitti suoralta kädeltä romukoppaan Iso-Britannian kristus-edustuksen, heitti sekä entiset että itseään varten perustetut kirkot, seremonioineen kaikkineen, ja kielsi sekä nimitetyt että nimittämättömät »apostolinsa»! Ja kun tilannetta yritettiin pelastaa jonkunlaisen »maailmanäidin» esiintyöntämisellä, niin Krishnamurti torjui jyrkästi tämänkin yrityksen.

Tästä Krishnamurtin reilusta edesottamisesta tunsin eräänlaista iloa, melkeinpä kiitollisuutta. Sillä saihan siinä sokea auktoriteettius jonkunlaisen tuomion. Samalla se muodostui osittaiseksi tunnustukseksi Blavatskylle. Samoin Ruusu-Ristin johtajalle, Pekka Ervastille. Sillä hänhän — toimien silloin Suomen T. S:n ylisihteerinä — oli alunperin jyrkästi kielteisellä kannalla kyseessäoleviin julistuksiin ja edesottamisiin, ennustaen m.m., että juuri näiden tekojensa tähden T. S:n on vielä astuttava Canossaan. Tämän »kerettiläisyytensä» tähdenkin Pekka Ervastin työ T. S:ssa tehtiin mahdottomaksi.

Minulla oli siis syytä iloita myös sen osittaisen hyvityksen johdosta — sanon sen vieläkin —, mikä Krishnamurtin ansiosta välillisesti koitui H. P. Blavatskylle ja Ruusu-Ristin johtajalle Pekka Ervastille.

Nyt siirryn perustelemaan edellämainittua suruani. Mutta sitä ennen on tehtävä eräs välikysymys, josta en mene heti sanomaan, onko se otettava tragikoomilliselta vai joltain muulta kannalta. Se on kysymys juuri tuosta petturi-Juudaasta; sellaisena kuin se esiintyy T. S:n auktoriteettiuden ja Krishnamurtin välisessä suhteessa. Sillä — niinkuin jo edellä sanottiin — siinä julistuksessa, jossa »maailmanopettaja» ja hänen »apostolinsa» lopullisesti, kaiken maailman edessä, määrättiin, siinä samalla selitettiin, että Juudaksia ovat kaikki ne, jotka epäilevät julistuksessa esitettyjä asioita. Mutta kuinkas kävi? Juudas-pohjalta katsoen kävi perin kummallisesti. Ensiksi: Krishnamurti puolestaan ei vain »epäillyt», vaan hän jyrkästi kielsi julistuksessa nimitetyt »apostolinsa». Siis itsestään »maailmanopettajasta» tuli ensimmäinen petturi! Se on logiikan järkkymätön tulos. Ja toiseksi: Juudaiksi näkyvät kiertyvän myös julistuksen alkuperäiset laatijat ja julkaisijat ja siinä nimitetyt »apostolit». Sillä »maailmanopettaja» on mahdollisimman jyrkästi kieltänyt kirkot ja seremoniat, mutta siitä huolimatta »apostolit» ylläpitävät perustamaansa kirkkoa, toimivat siinä piispoina ja pappeina ja seremoniamestareina!

Jos mikään, niin tämä on tragikomediaa. Jo tästäkin syystä edellämainittu iloni ei voi olla kovin syvällistä laatua. Päinvastoin: syvem-

mällä tunnen surua. Siihen on toisiakin syitä, joita nyt käyn esittelemään. Ne syyt saavat lähtökohtansa siitä, että Krishnamurti ei kyennyt astumaan kuin yhden askeleen, vaikka hänen olisi ollut astuttava vähintään kaksi. Hän ei kyennyt eroittamaan kahta auktoriteettia, sokeata ja näkevää, väärää ja oikeata. Sentähden hän jäi omalla tavallaan — niinkuin Absalom muinoin — tukastaan roikkumaan maan ja taivaan välille. Hän oli — käytyään läpi mainitsemamme kokemuksen — kuin säikähtänyt sitä sokean auktoriteetin paljoutta, johon hänet oli nuorena kasvatettu, ja sentähden hän nyt, osaamatta ajatella asiaa syvällisemmin, heitti menemään kaiken auktoriteetin. Siinä meni — kirkkojen ja T. S:n auktoriteetin ohella — myös Blavatsky ja alkuperäinen teosofia, meni Valkoinen Veljeskunta, Buddha ja Jeesus Kristus . . .

Mutta kaiken tämän kaatamisen ohella jäi yksi auktoriteetti kaatamatta. Vieläpä se tuli koroitetuksi kaikkein korkeimmaksi. Se auktoriteetti huutaa nyt: »Jokainen ihminen olkoon — kaikessa tietämättömyydessään — oma auktoriteettinsa!» Se Kalevalan suuri tammi, oma personallisuus, joka estää kuun kumottamasta ja päivän paistamasta, estää todellisen auktoriteetin esille pääsemästä, se jäi kuitenkin kaatumatta. Se tuli nyt — niinkuin sanottu — korkeimmaksi auktoriteetiksi.

Näinollen emme voi olla vielä erikoisesti kiinnittämättä huomiotamme elämän todelliseen auktoriteettiin. Oleellisesti se on itse elämän totuus, elämän järkkymätön laki, se, josta ei kukaan voi — niinkuin Jeesus sanoo — piirtoakaan siirtää tai rahtuakaan muuttaa. Mutta ihmiskunnan johtavia eli palvelevia auktoriteetteja ovat myös ne olennot, jotka totuuden tietävät. Sellainen on Valkoinen Veljeskunta, sen suuret lähetit, historian Mestarit. Sentähden käännymme nyt, kaikesta huolimatta, noiden alinomaan epäiltyjen ja »viraltapantujen» auktoriteettien puoleen. Ensiksi Blavatskyn puoleen. Hänhän sanoo »Teosofian Avaimessa», että jos vaikka sellainenkin henkilö, jolla on »vilpittömät aikeet ja etevät sielunominaisuudet, lannistumaton tarmo ja kestävyys», yrittää kulkea kohti salatiedettä ja adeptiutta yksinään, ilman Mestarin neuvoa ja johtoa, niin tuskin yksi 10.000:sta onnistuisi, vaan he joutuisivat joko »itsetiedottomaan m u s t a a n magiaan tai aivan avuttomimpaan mediumisuuteen».

Käännymme sitten Jeesuksen Kristuksen puoleen. Kun eräs päämies kysyi häneltä: »Mitä minun on tehtävä periäkseni iankaikkisen elämän?» niin Jeesus heti kääntää hänen huomionsa historialliseen Mestariin, sanoen: »Käskyt sinä tiedät: 'Älä tee aviorikosta', 'Älä tapa', 'Älä todista väärin', 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi'». Ei Mestari sano umpimähkään: »Ole oma itsesi, oma auktoriteettisi!» Sillä emmehän aineellisessakaan elämässä voi olla itsenäisiä ja vapaita, ellemme ole täyttäneet siinä vallitsevia ehtoja. Sama on — ja vielä ankarammin — laita henkisessä elämässä. Päästäkseen itsenäiseksi ja sitten eteenpäin, täytyy ihmisen osata täyttää historiallisen Mestarin antamat siveelliset käskyt. Muutoin vapaus on vain vallattomuutta. Niinhän päämieskin vastaa Jeesukselle: »Tätä kaikkea olen noudattanut nuoruudestani asti». Vasta tämän jälkeen Jeesus neuvoo ja huomauttaa, mitä päämieheltä vielä puuttuu, ollakseen edes entisyydestään vapaa, ollakseen edes siltä kannalta täydellinen, ja että hän sitten voisi opiskella ja jatkaa elämänsä kulkua elävän Mestarin välittömällä johdolla. Tämän ehdon kuultuaan päämies puolestaan tuli murheelliseksi. Nähtävästi hänkin sentään halusi olla »oma itsensä», »oma auktoriteettinsa».

Sananen vielä Krishnamurtista. Lieventävänä asianhaarana on otettava huomioon, että häntä ei ole milloinkaan opetettu tuntemaan ja seuraamaan Vuorisaarnaa, Jeesuksen oppia. Eikä liioin Buddhankaan käskyjä. Krishnamurtia on pienestä pitäen kasvatettu ihan toisia periaatteita noudattamalla. Blavatskya ja hänen oppiaan ei Krishnamurti liioin ole oppinut kunnioittamaan. Hänen kasvatuksensa on ollut kummallisella tavalla »suojeltua».

Mutta vaikka otammekin kaiken tämän huomioon lieventävänä asianhaarana, niin se lievennys sopii vain silloin, kun ajattelemme Krishnamurtia ihmisenä, veljenä veljien joukossa, emmekä opettajana. Ihmisenä Krishnamurti kuuluu — niinkuin kaikki ihmiset — meidän elämämme kokonaisuuteen, ja meidän myötätuntomme kuuluu hänelle. Mutta julkinen opetus on julkisen arvostelun alainen. Hedelmistä puu tunnetaan. Ja opettajan hedelmä on hänen opetuksensa. Niinpä Krishnamurtin oma opetus paljastaa sen totuuden, että hän ei vielä ole varsinainen opettaja. Opettajaksi hänet on keinotekoisesti koroitettu. Sentähden on toivottavaa, että Krishnamurti itse vielä huomaa tämän — ja alkaa etsiä todellista auktoriteettia, s.o. Mestaria, Kristusta, Isää.

J. R. H.

1930: 196—201

V a p a a s a n a :

A s e e t. Vapaa sana-osastossa on sukeutunut kiintoisa keskustelu sotakysymyksestä. Ajatuksia on lausuttu puoleen ja toiseen. Jotkut ovat henkilökohtaisesti omaksuneet Buddhan ja Jeesuksen Kristuksen kannan. Toiset taas arvelevat, ettei sellainen kanta sovi meille, ei se ole käytännöllisesti tehokas, vieläpä ettei Mestari meiltä sellaista odota. Lausutaan myös, että tie rauhaan käy Europan Yhdysvaltojen kautta. Ja kun se tässä mielessä lausutaan, sisältää se silloin sen toisen ajatuksen, että siihen asti yksilön on täytettävä velvollisuutensa aseissa.

Mutta e d e l l y t t ä v ä t k ö Europan Yhdysvallat mitään? Esim. u h r i a ? Sotilasvaltojen olemassaolo ainakin edellyttää suurta uhria, uhria sekä rahassa että ihmisveressä. Mutta syntyvätkö Europan Yhdysvallat ilman omaa, erikoista uhriaan? Syntyvätkö ne vain kuin jonain s i v u t u o t t e e n a, kunhan me vain uskollisesti uhraudumme aseille?

Kas tässä on Europan Yhdysvaltojen syntymisen ydin. Ja eiköhän ole selvää, että laji synnyttää lajiaan. Mitä enemmän siis uhraamme aseille, asevelvollisuuteen ja sotavarustuksiin, sitä varmemmin ja sitä suurempia ja verisempiä sotia saamme. Jos taas tahdomme olla osallisena rauhan valtakunnan muodostamisessa, täytyy meidän ehdottomasti osata antaa toisenlainen uhri. Se uhri on kaksinainen — niinkuin sodankin uhri — teoreettinen ja käytännöllinen. Teoreettiseksi nimitän sitä, kun teemme älyllistä valistustyötä aseettomuuden puolesta. Käytännölliseksi nimitämme sitä, kun tosiaan omaksumme Mestarin kannan, luovumme aseista ja olemme valmiit vastaanottamaan siitä johtuvan marttyyriuden.

Nyt meille selviää tärkeä seikka: Europan Yhdysvallat eivät synny ennenkuin on riittävä määrä tällaista uhria. Tyhjästä ei synny mitään, ja laji synnyttää lajiaan. Europaa ei voida pelastaa eli siirtää yhdysvalta-tilaan — enempää kuin Sodomaa ja Gomorraa aikanaan — ellei ole riittävää määrää »hurskaita», aseettomia, marttyyriuteen kypsyneitä ihmisiä.

Miten siis voisimme auttaa itseämme aseettomuuteen? On alettava oikeasta päästä. Jos me aina takerrumme »ryöväriin», »murhaajaan», tai »hulluun koiraan», joka hyökkää lastemme ja turvattomien ihmisten päälle, niin me emme pääse mihinkään. Sillä sota ei ole »hullun koiran» hyökkäämistä, vaan se on sitä, että Europan sivistyneet valtiot varustautuvat vuosikausia, vieläpä rukoillen kirkoissaan »Jumalaa» avukseen, ja sitten tietoisesti ja harkitusti, katkaisten diplomaattiset välinsä, toimeenpanevat aseellisen temmellyksen. Ja aikansa temmellettyään aloitetaan diplomaattiset suhteet uudelleen, j.n.e. Kun siis yksilöinä haluamme määrätä suhteemme aseihin, niin on meidän aloitettava tästä. Meidän on e n s i n selvitettävä suhteemme sivistyneiden kansojen harkitusti järjestettyihin verinäytelmiin. Jos siinä ensin teemme välimme selväksi, jos sanomme lopullisesti ja suoraan: en tahdo olla millään tavalla mukana valtioiden järjestämissä ja kirkkojen »siunaamissa» sodissa, niin — silloin meille vähitellen selviää suhteemme »hulluun koiraan» ja muuhun sellaiseen.

Elämä on aina uhria, kysymys on nyt vain siitä, kumman uhrin me itsellemme omaksumme.

J. R. H.
1930: 211—212

V a p a a s a n a :

P e n e d o. Kiitän Toivo Uuskalliota sydämellisen lämpimästä kirjeestä, siitä, joka julaistiin huhtik. Ruusu-Ristissä. Keskustellen asiat selvenevät, sanotaan. Niinpä poistukoon »päiväjärjestyksestä» Penedoon siirtyneiden suomalaisten ja heidän lastensa suhde Brasilian asevelvollisuuteen.

Mutta nyt minulla on uusi kysymys. Jos saan sen esittää, niin on se seuraavanlainen: Luettuani Toivo Uuskallion kirjeen ja hiukan selviteltyäni ajatuksiani, huomasin, että olin kadottanut näköpiiristäni sen s y y n, mikä tekisi siirtymisemme pois Suomesta, esim. Brasiliaan, a s i a l l i s e k s i. En näe enää henkistä enkä taloudellista syytä. Sillä Brasiliassakin, samoin kuin Europassa, saamme lunastaa kansalaisuutemme rauhan valtakuntaan sittenkin vain suoraviivaisina yksilöinä, esim. kieltäytymällä menemästä sotaan tai sotaväkeen, ja vastaanottamalla kieltäytymisestämme johtuvan marttyriuden. Ja taas aineelliselta kannalta katsoen Toivo Uuskallio sanoo: »Onni ei perustu aineellisten olotilojen laatuun». Nytpä olisin saattanut olettaa, että Penedoa perustettaessa saatettiin ajatella myöskin toisenlaisten »aineellisten olotilojen laatua» paremman, onnellisemman elämän edellytyksenä. Kun nyt ei näin ole, ja kun henkiset vaikeudet ovat samat siellä kuin täällä, niin — mikä näinollen jää asialliseksi perusteeksi siirtymisellemme pois Suomesta?

Tämä kysymys ei merkitse, etteikö ihminen saisi siirtyä mihin tahansa, esim. luopua tästä n.s. tuhansien järvien maasta. Tarkoitan vain, ettemme ainakaan totuudenetsijöinä voisi tehdä noinkin merkitseviä siirtoja u m p i m ä h k ä ä n, s.o. ilman selvää, järjellisesti ymmärrettävää syytä ja tarkoitusta.

Veljellisin tervehdyksin

J. R. Hannula
1930: 214—215

MATEMATIIKAN SIELU

I

Ruusu-Ristissä julaistusta Johtajamme luentosarjasta »Vesimiehen merkissä» saimme perusteellisesti kuulla, kuinka ihmiskuntamme elämä on siirtynyt Kaloista Vesimieheen. Samalla päättyi Mars-planeetan valtakausi, ja Vesimies alkoi Aurinko-planeetan valtakaudella.

Jo tästäkin syystä ihmiskunnan johtava tunnussana on muuttuva. Jos tunnussana ennen kuului: »Elämä on taistelua», tulee se uudessa valtakaudessa yhä selvemmin kuulumaan: »Elämä on koulua, kasvatusta». Kehitystä ei enää edistetä pakkokeinoilla, vaan elämä on ymmärrettävä kouluksi, jossa kehitys menee eteenpäin itsekasvatuksen, opetuksen ja valistustyön avulla.

Tällöin seuraa kysymys: mistä saamme ohjeet ja periaatteet opetus- ja kasvatustyöllemme?

Onko meidän ruvettava niitäkin itse keksi-

mään? Tai saammeko ne jonkun Pestalozzin tai Rousseaun kasvatusopista? Vai onko ihmiskunnan korkein johto huolehtinut siitä, että meillä on tarjolla parhaat ja luotettavimmat ohjeet?

Tähän vastaamme: kasvatustyön yleiset ja yksityiskohtaiset neuvot ja periaatteet ovat annetut historiallisten Mestareiden neuvoissa ja käskyissä, ennen kaikkea Vuorisaarnassa. Vika ei ole siinä, etteikö kaitselmus olisi tarjonnut kasvattavaa apuaan, vaan vika on siinä, etteivät ihmiskunta ja sen kasvattajat ole kaitselmuksen neuvoista välittäneet. Neuvot on sivuutettu ja on pyritty laatimaan omia, muka käytännöllisempiä neuvoja.

Vähitellen — kurjuuden lisääntyessä— alkanemme kuitenkin oivaltaa, että siinä määrässä kuin me olemme sivuuttaneet tai mestaroineet Mestaria, siinä määrässä me olemme olleet epäkäytännöllisiä, vieneet itsemme ja kansamme romahduksiin ja kärsimyksiin. Sentähden kaitselmuskin työskentelee yhä uusissa vuodatuksissa. Sellainen oli teosofinen sanoma. Alussa se kiinnitti huomiotamme vanhoihin uskontoihin, koettaen siten vapauttaa Länsimaita liian persoonalliseksi ja itsekkääksi menneestä Jumala-käsitteestä. Teosofia puhui personattomasta, kaikkiallisesta jumaluudesta, aalajasta, hengestä. Myöhemmin tämä vuodatus voimistui ja uusiintui; niinkuin saamme lukea tammik. Ruusu-Ristissä Johtajamme luennosta: »Mitä hyödyttää meitä tämä teosofia?» Tämän vuodatuksen käytännöllis-kasvatuksellinen puoli ilmenee siinä, että Ruusu-Ristissä oleellisesti ja perustavasti kiinnitetään huomiotamme Jeesuksen Kristuksen antamaan kasvatusoppiin. Niinhän meillä nyt onkin Vuorisaarna Johtajamme alkukielestä suomentamana ja selittämänä ja käskyissään uudelleen järjestämänä.

Samalla me katselemme tätä Jeesuksen Kristuksen kasvatusoppia historiallisen kehityksen valossa. Asia käy siten paremmin ymmärrettäväksi. Niinpä aiomme nyt kiinnittää huomiotamme pythagoralaiseen kouluun. Tämän teemme senkin tähden, että Mysterioiden suljetut aarteet tulevat suuressa määrin paljastetuiksi teosofiassa. Niinpä Pythagoraankin koulu on avannut ovensa teosofisessa sanomassa. Koettaessamme ymmärtää teosofiaa, on kuin samalla pyrkisimme Pythagoraan kouluun — osataksemme sitten paremmin ymmärtää Jeesusta Kristusta ja hänen oppiaan.

Pythagoraan koulussa oli matematiikka ja musiikki tärkeänä oppiaineena. Mutta tämä opiskelu kohtasi oppilasta vasta esoteristiksi tultuaan. Ensin oli hänen luonnettaan tutkittava ja kasvatettava. Niinkuin muistamme, tapahtui tämä aluksi siten, että pyrkijä pantiin yksinäiseen koppiin ratkaisemaan vaikeata kuviota. — Niin oli silloin, mutta tähän »koppiin» me nyt teosofeina joudumme siten, että meidän on omakohtaisesti mietittävä ja päästävä sisälle teosofiaan, on siten ratkaistava teosofisen elämänymmärryksen pulma eli »kuvio». Siinä pulmassa me nyt, niinkuin muinoinkin, paljastamme oman luonteemme. Sillä ollessamme tottuneina kaavamaisuuteen, sokeaan uskoon tai tunnustukseen, ulkonaiseen sijaissovittajaan y.m., emme ole tottuneet älyllissiveellisiin ponnistuksiin, joten meidän on vaikea ymmärtää elämää kouluna. Me alamme moitiskella teosofiaa liian »mutkikkaaksi», Mestarin oppia liian vaikeaksi, tai joko vanhettuneeksi tai vasta tulevaisuuteen kuuluvaksi. Me olemme liian itsekeskeisiä, joten meiltä puuttuu itsearvostelun kultainen taito. Ja ilman itsearvostelua ihminen ei pääse sisälle elämän kouluun. Jos sensijaan osoitamme omaavamme itsekritiikkiä ja kunnioitusta ja vakavaa halua itsekasvatukseen, silloin sekä pythagoralaisen koulun portit että teosofisen elämänymmärryksen salvat avautuvat meille.

Itsekritiikki vuorostaan tekee ihmisestä opiskelevan kuuntelijan. Kuuntelemisen taito onkin toinen välttämätön ominaisuus. Täytyy osata kuunnella sekä Mestaria että vieläpä tietämättömienkin ihmisten puheita. Sillä tietämättömänkin ihmisen puhe voi joskus sisältää jonkun viisauden. Siksi täytyy kuunnella ja keskustellen pyrkiä selvyyteen. Sitä tietä kuljemme Mestarin löytämistä kohti. Jos sensijaan olemme aina valmiit nujertamaan toisen ihmisen ajatukset ja vaatimaan sokeata uskoa, silloin me myös aina joudumme väittämään Mestaria vastaan. Ryövärit ja Kristus ovat silloin rinnan ristiinnaulittuina meidän sielumme Golgatalla. Jos ristiinnaulitsemme toisen, naulitsemme samalla toisenkin. Jos sensijaan osaamme kuunnella toista, opimme samalla toistakin kuuntelemaan.

Itsekritiikki ja kuuntelemisen ja siihen liittyvä kuuliaisuuden taito tekee ihmisestä esoteristin. Esoteristina oli pythagoralaisella sitten matematiikka tärkeänä oppiaineena. Eikä tämä ollut vain siksi, että matematiikan harjoittelu kehittää älyä, vaan myös siksi, että matematiikassa esiintyy elämän lakiperäisyys niin järkähtämättömän velvoittavana. Pienimmätkin virheet laskennossa täytyy korjata, jos tahtoo saada esim. kirjanpidon päätökseen. Mutta niinhän on laita karman alaisessa ihmiselämässäkin, ihmisen elämänkirjojen viemisessä ja päättämisessä. Jokainen turha sanakin on siinä tilitettävä. Sokeat, tunnustukselliset uskonnot ovat tämän totuuden vain hukuttaneet omien tunnustuksiensa, oppiensa ja virsiensä paljouteen.

Matematikassa panemme aluksi merkille pari yleistä seikkaa. Ensiksi: luvut ja numerot eivät ole arvoltaan sitä ja tätä, niiden sisältö ei muutteleikse meidän »uskomme» mukaiseksi, vaan ne ovat arvoltaan täsmällisiä ja meidän »uskomme» on järjestäydyttävä niiden mukaan. Toiseksi: tunnettujen lukujen avulla etsitään tuntemattomia lukuja ja määrätään niiden arvo. — Lukujen täsmällisyyttä vastaa elämässä kokemusperäinen varmuus jostakin Mestarin lausumasta elämän totuudesta, esim. tällaisista: »Joka itsensä ylentää, hänet alennetaan», »Millä mitalla te mittaatte, sillä teille mitataan», »Mitä ette tahtoisi itsellenne tehtävän, sitä älkää tehkö muille» ja »Mitä te tahtoisitte itsellenne tehtävän, sitä te tehkää muille». Ellei ihminen ole päässyt, tai ellei hän halua päästä, käytännölliseen varmuuteen mistään Mestarin lausumasta elämän totuudesta, niin häneltä puuttuu, tai hän kieltää ensimmäisen ehdon matematiikan esoterismiin. — Taas mahdollisuutta etsiä tuntematonta lukua tunnetun avulla

vastaa: kyky ajatella omaksutuista totuuksista johdonmukaisesti johtuvia seurauksia; joten ei tarvitse olla niinkuin se »vaivainen, joka kaikki kokee». Ajatteleva ja totuuteen pyrkivä ihminen voi ottaa oppia toisenkin kokemuksesta.

Sitten tulevat neljä tavallista laskutapaa: yhteenlasku, vähennys, kerto ja jako. Tavallisissa kouluissa me harjoittelemme laskentoa vain itsemme ulkopuolella, älyllisesti. Siinä ei ole mukana meidän moraalinen luontomme. Sentähden — kaikesta matemaattisesta etevyydestämme huolimatta — meidän oma mikrokosmoksemme saattaa olla melkoisessa hämmennyksessä. On aivan toista, kun matematiikka muuttuu meissä eläväksi. Silloin me muutumme ikäänkuin tauluksi, jossa Mestari, elämän suuri Matemaatikko, toimittaa laskentoa.

Ryhtykäämme nyt yhteenlaskuun. Sitä ennen täytyy meillä olla mitä laskea yhteen, s.o. numeroita ja lukuja. Mainitsimme jo, että niitä ovat Mestarin lausumat elämän totuudet. Huomatkaamme kuitenkin, että tavallinenkin elämä sisältää jonkunlaista matematiikkaa. Siis yhteenlaskuakin. Se sisältyy yhdistettyyn vaikutukseen eli tehoon. Esim. maanviljelyksessä, teollisuudessa, seremoniallisessa kirkonmenossa tai teatterissa koetetaan viisaasti yhdistää erilaisia vaikutuksia, jotta vaikutus eli teho tulisi mahdollisimman suureksi. Juuri tuo yhdistetty teho edustaa yhteenlaskun summaa. Samalla tämä toiminta kasvattaa työskentelijöissä itsessään eräänlaisia numeroita. Niitä ovat ne kyvyt, lahjat ja hyveet, jotka toimijoissa kehittyvät, etenkin jos he koettavat pitää silmällä tehostuksen jalostavaa vaikutusta.

Mutta ilman henkistä elämää ja Mestarin seuraamista eivät näin kehittyvät »numerot», kyvyt, lahjat ja hyveet, tyhjennä ihmistä syvällisesti, eikä liioin saa aikaan täydellistä sumeerausta. Siten hänen elämänsäkään ei saavuta täyttä tehoaan. Hän itse huomaa kärsivänsä heikkoutta ja hajanaisuutta. Mikä olisi tällöin tärkeätä? Tärkeätä olisi, että ihminen etsisi ja löytäisi sellaisen työn, elämäntehtävän, harrastuksen, että se sekä vaatisi kaikkia hänen älyllisiä ja siveellisiä voimiaan ja kykyjään, että samalla vaikuttaisi puhdistavasti, jalostavasti, herätellen samalla syvimpiä siveellisiä voimia hänessä.

Tästä huomaamme, kuinka tärkeätä on, että ihmisellä on sellainen tehtävä, työ ja harrastus, että hän tuntee olevansa omalla oikealla paikallaan, saattaen vuodattaa työhönsä ja harrastukseensa empimättä kaiken älyllisen ja siveellisen voimansa, kykynsä ja tehonsa. Sellainen vaikuttaa sumeeraavasti, rakentaa sisäisesti ehjän, rauhallisen ja voimakkaan luonteen, kokonaisuuden.

Tätä yhteenlaskettua summaa ihmisessä voimme nimittää erikoisella nimelläkin. Se on sisäisin ihmisyys. Kun yhteenlaskua oikein suoritetaan, silloin syvin ihmisyys, s.o. totuus, rakkaus ja hyvyys on aina määräävänä seikkana. Ei mikään etu, kyky, lahja tai »hyve» saa sortaa ihmisyyttä, ei asettua johtavaan asemaan, vaan määräävänä täytyy olla ihmisyys, Korkeampi Minä, Mestarin sana, työ ja neuvo. Kyvyt ja lahjat ja hyveet ja oppineisuus ja taituruus kaikkinensa täytyvät olla alistettuina ihmisyyden kaunistukseksi, lisätäkseen samalla ihmisen käytännöllistä arvoa ja tehoa.

Tämä on esoteerista yhteenlaskua. Korkeampi Minä, Kristus meissä, sulkee itseensä, alemman minän kaikkinensa alati puhdistuvassa ja kasvavassa tilassa.

Kuitenkin tätä yhteenlaskun painopistettä on osattava katsella ja seurata kahteen suuntaan, sisäänpäin ja ulospäin. Tämä sentähden, että myöskin toiset ihmiset esoteristin ympärillä ovat numeroita, arvoja ja lukuja, muodostaen yhteensä suuremman yhteenlaskettavan luvun. Tätä yhteenlaskun summaa voimme nimittää myös Kristukseksi, mutta silloin kosmilliseksi. Ihmiset ovat mystillisiä lukuja kosmillisessa Kristuksessa. Sentähden me kaikki olemme veljiä. Esoteristi lupautuu suorittamaan elämän suurta yhteenlaskua tunnustaessaan ihmisten yhteenkuuluvaisuuden, yleisen veljeyden.

Mutta tämä kaksipuolinen yhteenlasku on suoritettava keskellä käytännöllistä elämää. Sentähden esoteristin laskutaito joutuu syvällisemmälle koetukselle vähennys-, kerto- ja jakolaskussa. Niistä puhumme seuraavalla kerralla.

J. R. H.

1930: 238—242

Vapaa sana:

Luottamus. Sana luottamus sisältää ajatusrikkaan käsitteen. Tämä johtuu siitä, että ihmisellä, voidakseen ollenkaan elää, täytyy olla luottamusta — mihin? Huomaan, että tässä tarjoutuisi erikoisen houkutteleva tilaisuus filosofointiin. Pitäisi olla luottamusta... no niin, sanon lyhyesti: elämään. Elämään pitäisi olla uskoa ja luottamusta.

Mutta käytännöllisesti katsoen luottamuskin alkaa vähästä. Pieni lapsi luottaa äitiinsä. Jumala — ja täydellisyyden saavuttanut ihminen — luottaa kaikkeen: »antaa aurinkonsa nousta niin pahain yli kuin hyväinkin ja antaa sataa niin oikea- kuin väärämielisillekin».

Täydellisyyden saavuttaneita ihmisiä lienee toistaiseksi kuitenkin vain muutamia. Yleensä me ihmiset heilumme jossain pienimmän ja täydellisimmän luottamuksen välimailla. Kuka luottaa mihinkin. Melkeinpä vain vaistojensa ohjaamana.

Vähitellen kuitenkin alkaa filosofointi. Siihen kannustavat toistuvat ja lisääntyvät ristiriidat. Silmät avautuvat näkemään ristiriidan teorian ja käytännön välillä.

Teoriassa ihminen voi sanoa ja luulla luottavansa vaikkapa Jumalaan, Kristukseen, mutta käytännössä se osoittautuukin vain nimelliseksi, ja luottamus annetaan toisille voimille, sivusta tai takaalta tulleille. Ottakaamme esimerkki. Joku sanoo luottavansa Mestariin. Se tapahtuu juhlallisen innoituksen hetkenä. Niinkuin Pietarille ja kaikille niille toisille opetuslapsille: »Vaikka minun pitäisi kuolla sinun kanssasi, en sittenkään kiellä sinua». Mutta innoituksen jäl-

keen tulee käytännöllisen elämän asettama koe. Ja muistakaamme, että Mestari on tällöin opetuslasten keskellä elävä ihminen, heidän veljensä. Kokeen tultua: »kaikki opetuslapset jättivät hänet ja pakenivat». Menivät mikä minnekin, kukin »omillensa».

Nyt saattaisi joku sanoa: »Niin, se oli silloin. Opetuslapsetkaan eivät silloin vielä täysin tunteneet Kristusta. Mutta nykyajan kristityt, kristillinen kirkko ja sen kunnioitettavat johtajat, niin, ennen kaikkea sen johtajat, he kyllä tuntevat Kristuksen ja luottavat Häneen».

Annetaanpas olla. Eiköhän vain nykyaikainenkin kristillinen luottamus ole, korkeimmillaankin ja jatkuvasti, joko sen opetuslapsen kerskausta, joka oli, koetuksen tullessa, valmis kolmasti kieltämään Mestarinsa, tai sen, joka kavalsi hänet, tai sen, joka oli valmis vetämään miekkansa ja sivaltamaan korvat viholliselta. Kuitenkin sillä tärkeällä eroituksella, että opetuslapset pian katuivat, muuttivat mielensä ja menettelytapansa, kun kirkko sensijaan on tehnyt luopumuksestaan uskonnon. Jatkuvasti kirkon, sen johtajien, piispojen ja pappien luottamus on pettänyt — välittämättä vähääkään kukon laulusta — kuullessaan Mestarin käskevän: »Pistä miekkasi takaisin tuppeen».

Miekka on tavallaan, vaikkapa nurinpäinen, tiedon ja vallan vertauskuva. Mutta ei minkä tiedon tahansa. Valta kuuluu lopulta vain totuuden tietäjälle. Sillä totuus on itsessään valtaa. Ei vain valtaa kaiken valheen ylitse, vaan valtaa itse totuuden elämässä. Vielä eivät kirkot ja kirkon kristillisyys tiedä totuutta. He eivät suorastaan välitä totuudesta, eivät totuuden vallasta eivätkä totuuden tietäjistä. He luottavat enemmän eläimellisen karkeaan »torahampaaseen» kuin totuuteen. Harvat yksilöt ovat suorittaneet ilmakokeensa.

Sama lienee yleensä laita toisissakin kokeissa. Ottakaamme vain ensimmäinen eli maakoe. Raha. Ihmiset käyttävät rahaa »toimeentuloonsa». Mutta me käytämme sitä myös sen puolesta, johon me luotamme. Ja tässähän, jos missään, n ä y t t ä ä luottamus Kristukseen olevan suuri. Sillä suuria summia on käytetty kirkkojen puolesta. Mutta nämä kirkkojen puolesta käytetyt rahat ovat vain nimellisesti tulleet Kristuksen asian, opin ja sanoman hyväksi. Eikä ole tietoakaan — ei ainakaan kirkkojen johtajilla — milloin kirkkojen luottamus omaan Mestariinsa on oleva niin suuri, että he alistutuvat noudattamaan Mestarin käskyjä; voidakseen senjälkeen alistaa rahankin palvelemaan Mestarin asiaa. Ehkä se ei tapahdu, ennenkuin kirkotkin johtajineen ovat saaneet kyllikseen kokea, että sisältyy jäävämätön totuus Mestarin sanoihin: »Sillä kaikki, jotka miekkaan tarttuvat, ne miekkaan hukkuvat».

Siihen asti elämä käy yhä epävarmemmaksi ja tuskallisemmaksi. Epävarmuutta ja tuskaa jatkuu siihen asti, kunnes syntyy se »luomaton sikiö», Kristus meissä, ja saa vallan ja johdon käytännöllisessä elämässämme. Siihen asti kristillinen »vakavuus» on sitä laatua, että sen takana todellinen Kristus ja luottamus häneen pysyy mysteriona. Eikä sellaisen »vakavuuden» keskellä totuus ja totuuden tietäjä, sellainen kuin H. P. Blavatsky, herätä luottamusta. Niinpä Blavatskyn pääteos, »Salainen Oppi», jäi kesken. Hän sanoi sitä olevan neljä osaa, mutta hän julkaisi vain kaksi. Ei ollut riittävää luottamusta. Ja niin Blavatsky »kutsuttiin takaisin». Jos Teosofinen Seura myöhemmin lienee saanut sekä luottamusta että rahojakin, niin muistettava on, että T. S:n suhde Blavatskyyn ja hänen opetukseensa on nopeasti muodostunut samanlaiseksi kuin kirkkojen suhde Kristukseen ja hänen opetukseensa.

Mutta kaikesta huolimatta totuus — jatkuvasti ristille naulittunakin — on valmis palkitsemaan pienimmänkin luottamuksen lupauksella: »Tänään olet minun kanssani oleva paratiisissa». Paratiisi, onni, on lopultakin vain luottamuksessa totuuteen. Siksipä totuus puolestaan tekeekin aina työtään. Se koettaa herättää luottamusta itseensä. Ja niin totuus kuitenkin vähitellen saa vaikutusalaa. Yksilöissä.

Tässä suhteessa on meillä täällä Suomessa kumma esimerkki. Täällähän on ollut jo ennen viimeistä vuosisadan vaihdetta ihminen, kohtalon puolelta varustettuna mitä loistavimmilla neron lahjoilla, kuin itseoikeutettu yliopistollisen sivistyksen kunniakkaimpiin mahdollisuuksiin, mutta joka — luopui kaikesta. Hän sensijaan vastaanotti totuuden itsensä tarjoaman vaikean uranuurtajan tehtävän henkisessä elämässä. Se oli luottamusta. Luottamusta totuuteen. Ja se luottamus on tarttunut useaan ihmiseen. Se elää jo monessa. Niinkuin tietysti on ollut kaitselmuksen tarkoituskin. Sillä ilman monissa heräävää luottamusta ei hänkään, Ruusu-Ristin Johtaja, olisi aikaansaanut kaikkea sitä mitä hän jo on saanut aikaan. Ennen kaikkea on saatu aikaan se mahdollisuus, että hän on voinut jatkaa työtään jo lähes 40 vuotta. Sillä vaikka hänen opetuksensa, luentonsa ja kirjallinen työnsä on ollut alusta saakka ja kiinteästi sillä siveellisellä pohjalla, mikä Vuorisaarnassa ilmenee, niin siitä huolimatta hän sittenkin vielä elää ja toimii — ikäänkuin totuuden itsensä asettamana esimerkkinä, valaisevana ja vakavana vastalauseena sille kirkolliselle, teologiselle, materialistiselle ja militaristiselle käsitykselle, että ihminen ei voi nykyisissä oloissa seurata Kristusta, Vuorisaarnan neuvoja, käskyjä ja opetuksia.

Mutta toiselta puolen: kenties tämä on toistaiseksi ollut mahdollista vain täällä Pohjolassa, tämän ikivanhan tietäjäkansan keskuudessa. Ehkä vain täällä, Suomessa, on ollut mahdollinen maaperä tällaiselle työlle. — Kuulee epäilijän joskus kysyvän: »Mitä te ruusuristiläiset sitten teette, kun johtajanne esim. kuolee?» Vastaan tähän nyt: tuollainen epäilys osoittaa, ettei olla selvillä asioista. Sillä elämän tahto ja tarkoitus on, että totuus, valo, tulee olemaan pysyväisesti ihmisten keskuudessa. Meidän ihmisten on vain koetettava ja osattava järjestäytyä totuuden valon uudestisynnyttävään vaikutukseen. Jos siinä onnistumme, tulee ruumistunut valo olemaan pysyväisesti mukanamme maisessa elämässämme. Tätä seikkaa ajatellessani uskallan toivoa, ettemme ole vielä Suomessakaan kuluttaneet tai saaneet esille kaikkia mahdollisuuksia. Toivottavasti luottamus vieläkin lisääntyy ja kasvaa. Kenties vielä herää voimia ja kykyjä, talentteja, jotka halua-

vat joutua kasvamaan korkoa Ruusu-Risti-työssä. Toisia, jotka ovat älyn ja hengen talentteja, toisia, joiden kohtalona on hallita rahaa. Ehkä herää pankkiireja, raharuhtinaita, leskentalentteja niin henkisesti janoisia, kirkasälyisiä, niin lapsellisen-aikuisesti totuuteen luottavia, että he luottamuksellaan tekevät taloudellisesti mahdolliseksi Ruusu-Risti-työn sellaisena, ja nimenomaan sellaisena kuin Johtajamme haluaa sen tehdä. Siis rahan talentti palvelemassa — eikä hallitsemassa — täydessä luottamuksessa.

Sillä ellei ole täydellistä luottamusta totuuteen, ellei totuus, henki, totuuden tieto ja totuuden tietäjä saa määrätä ja johtaa, niin aikanaan kaikki meidän rakennelmamme, sekä yksityiset että yleiset, hyljätään. Ne elävät kuolleina — jos elävät — kunnes aikanaan romahtavat romuksi. Mutta päinvastaisessa tapauksessa — yhä kauniimpi päivä koittaa.

Olisinkohan nyt puhunut ainoastaan innoituksen varassa? Jos olen, niin lukija suonee anteeksi. Mutta jos puhe on asiallista ja järkevää, jos se perustuu kokemukseen, omaan ja muiden, niin silloinhan innoituskin on paikallaan.

J. R. H.

1930: 248—251

MATEMATIIKAN SIELU

II

Siirrymme nyt vähennyslaskuun. Vähennyslaskussa on kaksi lukua, vähentäjä ja vähennettävä. Vähentäjää merkitään merkillä — (minus), vähennettävää merkillä + (plus).

Ihmistä pakoittaa vähennyslaskuun se huomio, että kun hän on tunnustanut yleisen veljeyden, on tunnustanut »kärkimiehekseen» ihmisyyden, Mestarin, niin hän oppii huomaamaan, että kaikki ei ole kultaa mikä kiiltää, että kaikki tiet eivät vie Roomaan. Hän huomaa, että sekä hänessä itsessään että elämässä yleensä on kahdenlaisia voimia, toiset minus-luontoisia, hävittäviä, toiset plus-luontoisia, rakentavia. Esoteristina hän huomaa sen käytännöllisesti siten, että minus-luvut kaivautuvat esille kärsimyksinä, plus-luvut riemuna, autuutena. Sen johdosta hän terävöittää siveellistä katsettaan ja huomaa, kuinka muutamien lukujen eteen kuin luonnostaan kuuluu —, vaikkakin ne omasta puolestaan esiintyvät meluavan lupaavina. Toisiin taas kuin luonnostaan kuuluu +, vaikkakin ne esiintyvät vaatimattomina.

Nyt on tarjolla se kiusaus, että esoteristi liittyy niihin, jotka väkivaltaisesti koettavat hävittää minukset. Jos hän sensijaan osaa pitää ihmisyyden, s.o. Mestarin, kärkimiehenä, silloin hän eroittelee minukset yhteen riviin, vasemmalle puolelle, plussit toiseen riviin, oikealle puolelle.

Sitten olisi laskettava kumpikin rivi yhteen ja minuksien summa vähennettävä plussien summasta. — Mutta jospa minuksien summa olisi suurempi plussien summaa? — Silloin jälelle jäisi pelkkää minusta. Sentähden vähennyslaskun suoritus tapahtuu siten, että minukset saadaan vähenemään ja plussit lisääntymään. Tässä voimme eroittaa ainakin kolme astetta: 1:ksi: kieltäytyminen luomasta uusia minuksia tai lisäämästä entisten voimaa. 2:ksi: vanhojen minuksien muuttaminen plusseiksi ja 3:ksi: uusien plussien luominen.

Ensimmäinen toimenpide on jonkunlaista asketismia: »älä anna kielteisten voimien johtaa työtäsi». Sitten tulee toinen neuvo: »täytä hyvin velvollisuutesi». Nim. oikeat, ihmisyyden kanssa sopusoinnussa olevat velvollisuutesi. Sillä laiminlyödyt velvollisuudet esiintyvät myös minuksina. Kolmas neuvo koskee uusien plussien muodostamista. Silloin on kyseessä uusien velvollisuuksien päällensä ottaminen. Sillä onhan vaara, että tarjoutuva uusi velvollisuus on jo alunperin minusluontoinen. Sentähden esoteristin on tarkoin punnittava, neuvoteltava sisäisimmän Jumalansa ja Mestarinsa kanssa, ennenkuin hän uutta velvollisuutta päällensä ottaa. Velvollisuudet on pyrittävä ottamaan kuin Mestarin kädestä. Niinpä Mestarit ovatkin aina sanoneet oppilailleen: »älkää ottako mitään uutta maallista velvollisuutta päällenne». Sillä minusluontoiset tehtävät, huolimatta suuresta huokuttelevaisuudestaan, luovat vain kärsimyksiä.

Olisi hyvä, jos ihminen huolellisesti suorittaisi vähennyslaskua. Sillä jos on minuksia jälellä kertolaskuun ryhdyttäessä, niin nekin kertaantuvat. Ja niin vaikeuksien ja kärsimyksien aihe vain suurenee.

Mikä siis on elämän kertolasku? Se on ihmisten — ja myöskin ryhmien ja kansojen — välillä tapahtuva yhteistoiminta. Yhteistoimintaa on kahta lajia. Meidän on elettävä pakosta yhdessä, tai me etsimme vapaaehtoista yhteistoimintaa. Eikä Mestarikaan saisi mitään aikaan, elleivät ihmiset, sanoisimmeko esoteristit, liittyisi yhteistyöhön hänen kanssaan. Yhteistyössä ihmisten voimat kertaantuvat, joten tehokkuus suurenee. Ottakaamme minus-luontoinen esimerkki. N.s. kristityt kansat ryhtyivät suorittamaan kertolaskua. Sitä varten jakaannuttiin kahteen lukuun, keskusvaltoihin ja ympärysvaltoihin. Yhteenlaskun eli mobilisoimisen avulla koetettiin saada nuo kaksi kerrottavaa lukua mahdollisimman suuriksi. Sitten ryhdyttiin suoraa päätä kertolaskuun, ilman että ollenkaan toimitettiin vähennyslaskua. Tai jos vähennyslaskua toimitettiin, niin toimitettiin se kielteisesti siten, että poistettiin kaikki terveen järjen ääni ja Mestarin neuvo. Kumpikin luku oli pelkkää minusta, sillä kumpikin ajatteli ja tahtoi toistensa tuhoa.

Mutta niinpä kertolaskun tulos olikin hirmuinen minus. En tiedä, ovatko kansat ja niiden

finanssi- ja tilastomiehet kyenneet määräämään sen minuksen suuruutta. Umpimähkään sitä yritettiin sälyttää alakynteen joutuneen kannettavaksi. Tämä homma samalla osoittaa, että yliopistollisesti sivistyneellä Europalla ei vielä ole harmaatæaavistusta sielullisesta matematiikasta. Pahankuristen poikaviikarien tavalla ne vain leikkivät elämän lakiperäisillä arvoilla, luullen voivansa menetellä miten vain, tarvitsematta välittää vähääkään elämän koulun todellisesta Mestarista — kunnes suunnattomasti paisuvat kärsimykset kenties jotain vaikuttavat. Siihen mennessä on Mestarilla — niinkuin muinoin Sodomassa — vain pieniä voimia käytettävänään. Mutta heidänkin keskuudessaan uhkaa kertolasku useasti epäonnistua. Ei ole riittävän suurta laskutaitoa. Puuttuu itsekritiikkiä, luottamusta Mestariin ja toisiinsa. — Kuitenkin on eräs pelastava keino, joka vaikkapa se kuuluisi korkeampaan matematiikkaan, voidaan kertolaskussa vetää esille. Juuri kertolaskussa se ainakin on saatava esille, sillä muutoin emme voi oikealla tavalla siirtyä jakolaskuun. Se keino on anteeksiantamus ja halu korjata erehdyksiä. Ellemme esoteristeina tähän pysty, silloin meidät työnnetään takaisin vähennys- ja yhteenlaskuun. Sentähden anteeksiantaminen ja halu erehdyksien korjaamiseen käy yhä välttämättömämmäksi — alkaen perheestä ja leviten kaikkialle.

Siirtykäämme jakolaskuun. Siinäkin on kaksi lukua, jakaja ja jaettava. Kohtalon järjestellessä laskuharjoituksia joutuu ihminen vuoroon jakajaksi ja jaettavaksi. Elleivät ihmiset kertolaskussa ole päässeet anteeksiantoon ja erehdyksiensä korjaamisen tuntoon, niin muodostuu jakolasku jälleen kielteiseksi: »silmä silmästä ja hammas hampaasta». Jaetaan vain oikeutta ja kostoa. Niinkuin tapahtui maailmansodassa, Europan suuressa kertolaskussa. Jakaja jakaa kostoa ja kiristystä. Jaettavana oleva saa tyytyä olemaan avuttomassa kiristyksessään. Samaa jakotapaa suuri osa yksilöitäkin vielä noudattaa.

Aikanaan kohtalon pyörä kääntyy, jolloin jakaja vuorostaan joutuu jaettavan paikalle. Matematiikan laki vaatii ja valvoo, että entinen jakaja vuorostaan saa olla yhtä ahtaalla ja kiristettynä, kuin miten hän aikanaan jakoi, kiristi ja ahdisti.

Eikö tästä vuorottaisesta kiristämisestä sitten milloinkaan tule loppua? Se riippuu ihmisestä itsestään. Siihen elämä aina tarjoaa tilaisuutta. Nytkin, ihmisen ollessa kiristettynä. Kiristettynä ihminen on alttiimpi vetoamaan anteeksiantoon — vaikkakin kielteisessä mielessä. Hän on alttiimpi huudahtamaan: »Oi miksi elämä on näin julmaa! Miksi ei ole enemmän rakkautta? Oh, eikö elämässä ole ollenkaan anteeksiantoa?!» Ja onhan parempi, että ihminen ahdistuksessaan vetoaa armahtavaisuuteen, kuin että hän kovettuisi ja katkeroituisi. Kokemansa osanotto on omiansa herättämään kiitollisuutta ihmisessä. Mutta huomattava on, että hänen laskutaitonsa joutuu uudelleen koetukselle, kun hän jälleen joutuu jakajan paikalle. Kun ihmisellä jälleen on mahti kädessään, niin elämän Matemaatikko katselee silloin, miten hän menettelee. Jos hän nytkin muistaa, että elämässä saisi olla enemmän rakkautta, anteeksiantoa, ymmärtämystä, ja jos hän silloin antaa ymmärtämyksen ja anteeksiannon ja sovitustahdon näkyä teossaan, niin silloinhan hän on osoittanut osaavansa olla myönteisenä mukana elämän suuressa jakolaskussa.

Täten matematiikka johtaa musiikkiin, tai se on itse sisimmässään musiikkia, s.o. sopusointua.

Nyt ei ole vaikea ymmärtää, miksi matematiikka ja musiikki olivat niin tärkeinä oppiaineina Pythagoraan esoterisille oppilaille. Se oli siksi, että elämä on sopusointua, ja että ihmisten on opittava järjestämään elämänsä ja työnsä elämässä itsessään olevan sopusoinnun mukaan.

Vain siten voi ihminen muuttua rakentavaksi työntekijäksi Mestarin maailmassa.

J. R. H.

1930: 270—273

KESÄKURSSIT

Motto: Ei taistellen, vaan voittaen.

Ruusu-Ristin kesäkurssit olivat Jyväskylässä elok. 3—10 päivinä. Ne vietettiin entiseen tapaan kauniissa temppelissä Johtajamme Pekka Ervastin johdolla. Musiikista huolehtivat säveltäjät Jussi Pohjanmies ja Helvi Leiviskä. He tekivät sen taasenkin sekä taidolla että alttiudella. Osanottajiakin oli entisen verran, noin 70 varsinaista ja jonkun verran tilapäisiä. P. E:n julkisia luentoja oli 5 iltana. Yhtenä iltana oli julkinen kysymyskokous. Sähkösanomia ja kirjeitä saapui useita.

Mutta paljon Ruusu-Ristin jäseniä ja aikakauskirjamme lukijoita oli myös saapumatta, niitäkin, jotka varmaankin olivat aikoneet tulla. Siksipä koetan esittää kuin jonkinlaisen tervehdyksen näiltä kursseilta. Teen sen sekä Johtajamme kehoituksesta että sydämeni halustakin. Kuitenkin minun on turvauduttava jonkunlaisiin tunnelmamuistelmiin. Sillä mennä kertomaan 8 vuorokautisen konsentration kuluessa esiintynyt hengen rikkaus — siihen en pysty.

Aamulla klo 9—11 oli kokous, jossa jokainen vuorollaan lausui ajatuksensa nykyisestä tilanteesta Suomessa: politiikastamme, kommunis-

mista, lapuanliikkeestä ja nuorison harrastuksista. Jokaisen oli lausuttava oma kantansa, niinkuin hän itse ajattelee omantuntonsa ja Kristuksen edessä. Niinpä emme pyrkineet tähtäämään toistemme lausuntoja vastaan, vaan jokainen koetti olla vilpitön esittäessään omaa ajatustaan. Niin saattoi tulla rauhallisesti esille erilaisia kokemuksia ja näkökantoja. Näkyi, etteivät nämä ihmiset olleet kulkeneet sokeassa puolueuskossa, vaan olivat olleet ajattelevia, vastuunalaisuuttansa huomioonottavia olentoja.

Ensiksi esitän ajatuksia itsenäisen Suomen politiikasta. Totuudenetsijälle ei siinä ole ollut kovinkaan paljon ilon aihetta. Sillä kansamme on jakautunut puolueisiin, joissa elämä muodostuu joutavaksi juonitteluksi. Takerrutaan puoluepyyteisiin eikä jakseta asettua kokonaisuuden kannalle. Tämä kokonaisuuden kannalle asettuminen kuitenkin olisi jokaisen valtiomiehen ensimmäinen ehto ja edellytys. Puoluejuonitteluun antaa myös erikoista tukea meidän epäonnistunut vaalilakimme. Sillä se lähtee siitä onnettomasta ajatuksesta, että ei ole ensinkään mahdollista käydä vaaleihin yhtenäisenä kansana, vaan edellytetään, että me vaaleihin ryhtyessämme olemme pirstoutuneet puolueisiin. Tuollainen vaalilaki on omiansa vaikeuttamaan eheytymistämme. Ja kuitenkin pitäisi olla päinvastoin. Vaalilaki — niinkuin kaikki lait — pitäisi olla sellainen, että se paremmin auttaisi tajuamaan kansan kokonaisuutta, olisi apuna eheyteen ja yhteishyvään pyrittäessä. Kun näin ei ole, kun nykyinen vaalilaki päinvastoin on omiansa avustamaan puolueitsekkyyttä, niin me kysymme: mihin tämä lopulta vie?

Paremmin ymmärtääksemme tätä, on meidän nyt siirryttävä seuraavaan asiaan: kommunismiin. Tarkoitamme sitä ilmiötä, joka nieli Venäjän tsaarivallan ja sitä seuranneen vallankumouksen, muuttaen elämän Venäjällä, ei suinkaan paratiisiksi, vaan suorastaan sen vastakohdaksi. Sillä sellaista tyranniutta tämä nykyinen maailma tuskin on ennen nähnyt. Näyttää niinkuin sen tarkoituksena olisi ihmiskunnan sieluelämän myrkyttäminen. Kun tuo hyökyaalto yrittää vyöryä muihinkin maihin, ja kun vuoden 1918 tapaukset jättivät Suomeenkin otollisen maaperän katkeruuden ja vihan kylvölle, niin on vaara, että kommunismin turmeleva hyökyaalto pääsee täällä yhä enemmän leviämään. Ja kun muu kansanaines on viehättynyt itsekkääseen puoluepeliin, johon terveimpänä kansanaineksena pidetty maanviljelysväestökin on yritetty saada innostumaan, niin ei ole jäänyt riittävää normaalista sulkua kommunismin levenemiselle. Sillä vehkeily ja puoluejuonittelu yhtäällä ja kommunismi toisaalla ovat saman asian kaksi puolta. Jälkimmäinen on edellisen lapsi. Ja lapsi saa ravinnon äidiltään.

Missä näin ollen on pelastus? Pelastus on suoruudessa, rehellisyydessä, totuudessa. Mutta vanha suomalainen suoruus ja rehellisyys on politiikassa hautautunut juonittelun, itsekkyyden, vihan ja katkeruuden vyöryihin. Se elää vain syvällä kansamme sydämessä. Sentähden on ylemmältä henkiseltä taholta, josta koetetaan auttaa tätä kansaa, pantu alkuun herättävä sysäys: e n e m m ä n t o t u u t t a, e n e m m ä n v i l p i t t ö m y y t t ä, s u o r u u t t a, r e h e l l i s y y t t ä. Tämä ylhäältä päin annettu inspiratio puhkesi sinä ilmiönä, joka nyt tunnetaan Lapuan liikkeenä. Se alkoi liikehtiä kömpelösti, kuin jonkunlainen suomalainen karhu. Mutta oleellisuutena on voimakas rehellisyyden vaatimus. Sentähden sen esiintyminen oli kauhistus sekä puolueille että kommunismille. Mutta Lapuan liike ei saa muodostua sodaksi, verenvuodatukseksi. Jonkunlaiset karhuneleet tuollaisessa kansanliikkeessä voidaan antaa anteeksi, mutta pysyttäköön erossa sudesta ja ketusta. Lapuanliike on alkuaan moraalinen voima, ja tätä omaa olemustaan se älköön pettäkö.

Siirrymme nyt nuorisokysymykseen. Nuorisossamme ilmenee kenties suurempaa älykkyyttä, paremman kaipuuta ja toimintahalua kuin ennen. Mutta ilmenee myös suurempaa halua remuamiseen ja aistillisuuden vallattomuuteen. Osaltaan tähän vaikuttaa edellä esitetty poliittinen turmelus, osaltaan ihanteitten käytännöllinen vääristyminen. Silmiinpistävimpänä ilmiönä tässä on raittiusliikkeen kiertyminen kieltolakiliikkeeksi. Se ulkokullaisuus, valhe, pilkka ja raakuus, mikä nyt esiintyy kieltolain ympärillä, se vaikuttaa kovin turmiollisesti nuorisoon. Lausuttiin myös, ja useasti, että nuorisolta puuttuu oikeita johtajia, oikeata sankari-ihannetta. Nuoret olisivat herkkiä hyvälle — joskin myös pahalle — kunhan he näkisivät oikean sankarin keskuudessaan. Tässä mielessä muistamme Jeesuksen sanat: voi sitä, joka turmelee yhdenkin näistä pienistä.

Tässä yhteydessä ajattelemme myös koulun ja kirkon antamaa elämänkatsomusta. Onko nyt kirkkomme antama käsitys totuuden mukainen? Ellei, niin se ei kelpaa nuorisomme kasvattajaksi. Ja kun älykkäimmät ja uutterimmat nuoremme — niinkuin iäkkäämmätkin — näkevät selvästi kirkkojemme oppien onttouden, paikkansapitämättömyyden, näkevät ennen kaikkea selvän eron kirkon opin ja Kristuksen opin välillä, niin on kirkko — tuomittu. Kirkkomme — ei vain Suomessa, vaan muuallakin — lähestyy nopeasti kohtaloaan. Sekin saa eteensä vakavan totuusvaatimuksen. Kirkkojen on vapauduttava nykyisestä teologiastaan ja siveysopistaan; jotka ovat sen omaa tekoa. Teologiakseen sen on omaksuttava vanhat totuudet: jälleensyntyminen ja karma. Se on itämaiden tallentama totuuden tieto elämän lakiperäisyydestä. Siveysopikseen on kirkkojen otettava Jeesuksen Kristuksen siveysoppi, Vuorisaarna. Kirkolla ei ole muuta vaihtoehtoa.

Tästä onkin sopiva siirtyä toiseen kokoukseemme, joka oli päivittäin klo 1—3. Keskustelumme pohjana oli Paavalin kirje Efesolaisille. Paavali, joka itsekin on nykyään jo mestari sangen korkea, valkoiseen veljeskuntaan kuuluva, on kiintoisa olento. Kun Jeesus joutui ristiinnaulituksi, eikä niinollen ollut tilaisuudessa organisoimaan alkamaansa työtä, joutui tämä puoli Jeesuksen työstä Paavalin osalle. Hän oli sekä älykäs että oppinut. Hän kykeni myös sisäisesti vastaanottamaan Kristuksen niin voimakkaasti, että hän kenties enemmän kuin toiset apostolit kykeni vapautumaan ulkonaisista muotomenoista, esim. meidän lapsi-

kastettamme vastaavasta ympärileikkauksesta. — Paavalissa ei vielä näy se jumalallinen majesteettius, joka näkyy Jeesuksessa — ja ehkä jo Buddhassakin —, mutta hän on sensijaan henkisen ponnistelun, uskonnollisen ahkeruuden ja toimeliaisuuden perikuva. Hänen uskonsa ei ole vain teoretisoimista, ei jonkun asian umpimähkäistä totenapitämistä, vaan ainaista ponnistelua. Alituiseen hän on liikkeessä, milloin merellä milloin maalla, milloin nälkäisenä ja sairaana, vankilassa tai vapaana; kuolemankin uhalla hän aina on toimessa, auttamassa ja opettamassa. Oikea sankari siis. Kirkot eivät vaan ole ymmärtäneet Paavalia, niinkuin ne eivät ole ymmärtäneet Jeesustakaan. Tai ei ole tahdottu ymmärtää. Sillä ei ole tahdottu seurata Jeesusta — niinkuin Paavali seurasi.

Näistä asioista puhuttiin P. E:n julkisissa luennoissa myöskin. Mutta kun ne tulevat julaistavaksi kirjana, niin jätän ne nyt. Sensijaan siirryn jonkunlaiseen loppu- tai yleiskuvaukseen.

Olimme yksimielisiä siitä, että nämä kesäkurssit ovat meille välttämättömät. Ne ovat luonteeltaan ja merkitykseltään toisenlaisia kuin vuosikokouksemme Helsingissä. Vuosikokouksissa on juhlallisuutta ja taiteellista loistoa, näissä taas kotoista, alkuseurakunnallista yhdessäolon tuntua. Molemmissa on itse pääasian yhteisyys: totuuden valon keskeisyys.

Kun elokuussa ensi vuonna on kulunut 100 vuotta Blavatskyn syntymästä, ja kun teosofisissa seuroissa on herännyt lähentymisen tarve, ja ovat aikeessa toimeenpanna yhteisiä juhlia mainittuna päivänä suurissa maailman keskuksissa, joihin Johtajammekin mahdollisesti kutsutaan, niin joutui kyseenalaiseksi, voidaanko ensi kesänä kesäkursseja järjestää. Tästä me keskustelimme. Iloitsimme teosofisten seurojen lähentymisestä. Sillä olihan Johtajamme jo v 1921 tehnyt samaisen aloitteen. Siitä aloitteesta ei nykyisen aloitteen yhteydessä ole kylläkään mainittu. Ehkä aloitteemme ei ole lainkaan tullut tohtori de Puruckerin tietoon. Nyt se kyllä on hänelle lähetetty. Ja asian vakavuuden oivaltaen sekin aloite otettanee huomioon jatkuvissa neuvotteluissa. Toivomme parasta tälle teosofiselle liitto-hankkeelle. Mutta emme liioin olisi halunneet luopua kesäkursseista. Neuvottelimme kaikin puolin, kunnes tulimme kuin kohtalon johtamina siihen selviöön, että voimmehan järjestää kesäkurssit kuukautta aikaisemmin. Asia oli selvä. Ensi kesäkurssit vietetään Jyväskylässä heinäkuun alussa v. 1931. Ne vietetään Blavatskyn merkeissä. Koetetaan syventyä hänen esittämäänsä maailmankatsomukseen. Julkinen luentosarjakin palvelee samaa tarkoitusta.

Lopuksi: miksi me niin kaipaamme näitä kesäkursseja? Siksi, että ne ovat meille välttämätöntä ruokaa. Ihminen ei elä vain leivästä. Kyllähän me saamme jonkunlaista sielunruokaa yleisestäkin elämästä. Sellaista on m.m. kunnia, maineemme tahrattomuus. Personallisen minän kannalta katsoen kunnia on hienointa jälkiruokaa, mitä »tämä maailma» voi antaa. Mutta totuudenetsijäksi tultuaan ihminen ei elä vielä tästäkään. Hänelle käy välttämättömäksi siirtyä toiseen »ruokajärjestykseen». Tämä jo siitäkin syystä, että mikäli ihmisestä tulee totuudenetsijä, teosofi, ruusuristiläinen, sikäli maailman puolelta tuleva kunnioitus heikkenee. Melkeinpä maailma joutuu katumaan, että on tullut antaneeksi kunnioitusta »tuollaiselle». Niinhän Jeesuskin sanoo, että te joudutte maailman ja sen synagogien, kirkkojen, hylkäämiksi. Eikä ihminen jaksa, ellei hän saa jonkunlaista korviketta. Sellaista tarjoavat kesäkurssimme omalla erikoisuudellaan. Keskitetty viikon yhdessäolo, keskinäinen myötätunto ja toistemme ymmärtäminen — se on ravintoa. Siihen liittyy varsinainen hengen ruoka keskusteluina; jonka vie huipistukseensa Johtajamme täydentävät selitykset, vastaukset ja luennot. Niitä kuunnellessamme me ymmärrämme: »kun satakieli laulaa, niin muut linnut vaikenevat». Mutta ymmärrämme myös, että kun muutkin linnut panevat parastaan, niin se kannustaa Mestarilaulajankin yhä kauniimpaan lauluun.

Yhdessäolollamme on yleisempikin merkitys. Sillä emmehän työskentele vain itseämme varten. Me tunnemme sangen voimakkaasti yhteenkuuluvaisuutemme ja vastuunalaisuutemme kansalaisina kansamme keskuudessa. Meidän sankari-ihanteemme ei ole erakko, vaan ihminen, sellainen, joka on koko olemuksellaan mukana elämässä. Niinkuin aikanaan esim. juuri Paavali. Me vain haluamme sijoittaa voimamme parhaimmalla tavalla, luotettavimpaan »pankkiin», s.o. henkisen Tiedon, jumalallisen Viisauden käytettäväksi. Meille on alkanut käydä ymmärrettäväksi Johtajamme kertomus siitä, kuinka kansallishaltiamme v. 1917 kääntyi P. E:n puoleen ehdottaen, ikäänkuin viimeisenä hätäkeinona, että jos edes kaikki teosofit yksimielisesti liittyisivät veljeysaatteen, väkivallattomuuden ympärille ja pysyisivät siinä, niin he muodostaisivat sellaisen avun, että Suomen kansa voisi kulkea edessäolevan vaikeuden lävitse ilman onnettomuutta. Mutta tämä Väinämöisen aie ei silläkertaa onnistunut. Johtajamme tuli tavallaan asetetuksi »eläkkeelle». »Epäkäytännölliseksi» leimattuna hänet syrjäytettiin muka »käytännöllisempien» voimien tieltä. Seuraus oli tuhoisa. Kansamme jäi ilman henkistä apua. Puhkesi verinen murhenäytelmä.

Muisto tästä herättää meissä yhä elävämpää vastuunalaisuuden tuntoa. Emme haluaisi kansamme jälleen kokevan sitä Sodoman ja Gomorran hävitystä, jonka se koki v. 1918. Siksi me koetamme kasvattaa itsessämme yhä suurempaa luottamusta Mestariin, totuuteen, rakkauteen. Osallemme tulleessa työssämme me tarvitsemme sekä hengen ja sielun että ruumiin voimia. Kun me olemme luottamuksessa kestäviä, yksimielisiä ja palvelevia, niin me annamme Mestarille aarteen. Ja vain Hän kykenee sitä käyttämään täydellisimmällä teholla kansamme kasvatukseksi ja johdatukseksi.

Kaikille lukijoille Kesäkurssien parhaimmat terveiset. Näkemiin ja kuulemiin ensi vuonna.

J. R. H.

1930: 276—280

MIETELMIÄ KESÄKURSSIEN JÄLKEEN

»Syyskuun Ruusu-Ristissä» koetin selostaa kesäkurssejamme. Muutamia mietelmiä tahtoisin vielä lisätä.

Politiikasta ensin sananen. Omasta puolestani olen pysynyt kokonaan erossa politiikasta. Miksikä? Siksi, että politiikassa ei toistaiseksi ole yhteishyvä ja rehellisyys kaikki kaikessa. Sentähden on minulle ollut välttämätöntä seurata Mestarin ohjetta: »Uusi viini on pantava uusiin leileihin». Uusi leili — politiikan kannalta katsoen — on Mestarin kuningaskunnan politiikka. Tässä politiikassa haluan kylläkin olla mukana. Se on minulle henkinen välttämättömyys. Samalla voin sen tehdä täydellä antaumuksella, sillä siinä ei harjoiteta minkäänlaista juonittelua, kaksimielisyyttä, ei pöyhkeilyä eikä keinojen pyhittämistä. Tarkoitus ei pyhitä keinoja tai välikappaleita Mestarin kuningaskunnan politiikassa. Eikä siinä harrasteta sellaista muoto- tai pykäläkulttuuria, joka kahlehtisi elävän hengen, viisauden ja totuuden. Henki, elävä totuus, merkitsee enemmän kuin komeimmatkaan muodot, enemmän kuin ihmisten mieliteoriat, kuin tietämättömien enemmistöjen tai vähemmistöjen pykälät, tai heidän harjoittamansa pykälien tulkinta. Vain Mestari tuntee todellisen Lain, elävän ja vapauttavan. Sillä Mestari itse elää sormenpäitään myöden Laissa. Vuorisaarna on Mestarin kuningaskunnan perustuslaki. Muut kuningaskunnan lait eivät saa olla ristiriidassa perustuslain kanssa, vaan ne ovat, ne täytyvät olla, keskenään sopusoinnussa.

Tämä Mestarin kuningaskunta ei ole vain unelmaa, ei jokin epäkäytännöllinen haave, vaan se on jo täydessä toimessa. Jokaista ihmistä kutsutaan siihen. Kysymys on vain siitä, onko meissä kylliksi »miestä», kylliksi sankariutta astuaksemme siihen. Rohkaiskoon itse kutakin pyrkimyksissään tieto siitä, että yhdenkin ihmisen siirtyminen Mestarin kuningaskuntaan jouduttaa ihmiskunnan pelastusta, edistää sen kulkua täydellistymisen tiellä. Jokainen voi aluksi lisätä kuningaskunnan väkilukua yhdellä ykkösellä, omalla itsellään. Tässä asiassa — tärkeimmässä — ihmiset viivyttelevät. Heillä onkin tapana sanoa: »Jos kaikki sen tekisivät, niin kyllähän minäkin». Siten he vetävät huntua lujemmin silmilleen. He aliarvioivat oman yksilöllisyytensä arvon. Eivätkä he päästä tajuntaansa selvää tietoa siitä, etteivät he tarvitsisi olla yksinään Mestarinkaan kuningaskunnassa. Toisinaan heitä vaivaa se masentava ajatus, että Mestarin kuningaskunnan kansalaiset ovat muka epäitsenäisiä olentoja. He eivät ota ymmärtääkseen, että jokainen kansalainen Mestarin kuningaskunnassa on itsenäinen olento, kuningas-olento, täysin tietoinen vastuunalaisuudestaan. Hän on samalla kertaa palvelija ja kuningas-hallitsija. Sillä hän on kokonainen. Nöyrin ja uutterin ja voimakkain palvelija on samassa mitassa kuningas.

Ymmärrämme niinollen, että mitä useampia ihmisiä siirtyisi, ei johonkin toiseen maanosaan, puolueeseen tai valtioon, vaan Mestarin kuningaskuntaan, sitä suuremmaksi muodostuisi Mestarin käytettävänä oleva voima, ja sitä suuremmaksi avuksi nuo yksilöt niinollen olisivat sekä omalle kansalleen että koko ihmiskunnalle. Sillä muistettava on, että maailman valtiot ovat aina Sodoman ja Gomorran asemassa, jotka sortuvat — ellei niissä ole riittävästi maan suolaa, Mestarin kuningaskunnan kansalaisia.

Tältä kannalta katsoen yritän nyt sanoa jonkun sanan myös tavallisesta Suomen politiikasta. Tätä tehdäkseni minun on pukeutuminen asteettaisuuden vaippaan. Elämä etenee asteettaisen kehityksen kautta. Mutta suunta ja kompassi täytyy olla alusta alkaen oikea, ja uskollisuutta vaaditaan niin vähässä kuin paljossakin.

Alamme siis tunnustamalla, että Suomen kansa on sangen yksilöllistä, yksilöllisen arvonsa tuntevaa ja ajattelevaa kansaa. Sitä ei voi noin vain sulloa mihin tahansa. Niinpä Suomen kansa ymmärtää periaatteessa, ettei ihanneyhdyskuntaa, kommunia, sellaista, jota apostolit yrittivät toteuttaa alkuseurakunnassa, ettei sitä aikaansaada pakkokeinoilla, ei väkivaltaisella kollektivisoinnilla. Periaatteessa Suomen kansa ymmärtää, että ihanneyhdyskunta saavutetaan vähitellen, se muodostuu vain siten, että ihmiset siveellisesti kasvavat ja vapaaehtoisesti asettavat elämänsä veljelliselle pohjalle. Mutta siitä huolimatta Suomi nyt yrittää pakolla kollektivisoida kansalaisiaan eräissä hyveen asteissa, esim. raittiudessa, eikä haluaisi ottaa kokemuksestaan ymmärtääkseen, että sellainen on epäviisasta. Kieltolaki, paitsi että se väkivaltakeinona on vastoin Mestarin kuningaskunnan perustuslakia, on myös vastoin kansamme sielullista luonnetta. Suomalainen on luonteeltaan ajatteleva ja sisukas. Häntä ei voi orjan lailla pakoittaa, vaan hänen kanssaan täytyy neuvotella.

Samoin Suomi nyt yrittää — muita matkien ja vastoin omaa periaatteellista luontoaan — tehdä kaikki poikansa umpimähkään sotasankareiksi. Tätä se yrittää tehdä välittämättä siitäkään, omaavatko läheskään kaikki poikamme minkäänlaisia edellytyksiä aseelliseen sankariuteen. Ajatelkaamme, että poikiemme joukossa on jo synnynnäisesti niin rakentuneita yksilöitä, että kaikki aseellinen toiminta on, ei vain heidän perusluontoaan, vaan myöskin jo heidän päivätietoista ymmärrystään vastaan. Kun heidät väkisin sullotaan kasarmeihin ja ajetaan taistelukentille, niin muodostuu tuo hyvää tarkoittava homma vain heidän sekä sielulliseksi että ruumiilliseksi surmaamisekseen. Sellainen on jo sotilassankariuden omankin luonteen kannalta suorastaan inhoittavaa teurastusta.

Tässä suhteessa suojeluskunta muodostaa kehityksessä yhden asteen parempaan päin. Suojeluskuntaan ei sullota ihmisiä väkisin. Siellä ovat vain ne, joiden luonteessa on edellytyksiä sotilaalliseen sankariuteen, ja jotka siten luulevat parhaiten uhrautuvansa kansansa ja ihmiskunnan hyväksi.

Näinollen otettaisiin huomattava askel parempaan päin, jos asevelvollisuuslaki kumottaisiin, vakinainen armeija lakkautettaisiin, ja vain vapaaehtoinen suojeluskunta, joko suojeluskunnan

nimellä tai jollain muulla nimellä, jäisi jälelle. Myös tavallista poliisikuntaa voitaisiin silloin jonkun verran lisätä.

Itseasiassa tällaisen uudelleen järjestelyn välttämättömyys sisältyy Suomen kansan sekä periaatteelliseen luontoon, että sen parempaan tulevaisuuteen. Huomaankin joskus mietiskelyissäni sanovani: »kaksi vaikutuksiltaan turmiollisinta laillistettua laittomuutta ovat meillä kieltolaki ja asevelvollisuuslaki». Muistakaamme aina, että keskuudessamme eläneet korkeimmat ihmiset, Buddha ja Jeesus Kristus ja heidän oppilaansa ja seuraajansa kaikkina aikoina, ovat olleet aseettomia. Heitä muistaen ja kunnioittaen pidättykäämme raittiustyössämmekin vaihettamasta valistustyön kynttiläämme pamppuun ja surma-aseihin. Samoin Buddhaa ja Jeesusta Kristusta muistaen ja kunnioittaen älkäämme halveksuko niitä nuorukaisiamme, joidenka luonteessa ei ole edellytyksiä aseellisten urotekojen suorittamiseen.

Vapaaehtoinen suojeluskunta voisi toistaiseksi olla. Sillä eihän kansalta kokonaisuudessaan voi vaatia liian jyrkkää uskoa rakkauden Jumalaan, Jeesuksen Kristuksen Isään. Nähtävästi useimpien niidenkin, ellei kaikkien, jotka nyt jo ovat kansalaisina Mestarin kuningaskunnassa, on aikanaan ollut kuljettava sotasankarin tietä, raskaan synnintunnon, itsesyytöksen, rauhattomuuden ja katumuksentekijän tietä — ennenkuin he ovat nöyrtyen alistuneet muuttamaan miekkansa ristiksi ruumiinsa temppeliin, ja ovat lähteneet vaeltamaan Ristin ja Ruusun Tietä.

Nyt siirrymme seurakuntakysymykseen. Kuulen joskus pappien sanovan: »Menkääpä puhumaan kuolinvuoteella makaavalle ihmiselle jälleensyntymisestä ja karmasta ja Vuorisaarnan seuraamisesta, niin olette näkevä, mitä saatte aikaan. Olette ehkä huomaava, että kuoleva kaipaa lohdutusta, ja että sitä hän saa ainoastaan turvautumalla sijaissovittajaan, Kristuksen vereen». Niin kyllä, vastaan, myöhäistä on kuolinvuoteella ruveta ihmisiä opettamaan — kun sitä ei ole ennen tehty. Mutta lapset! Lapsi on tavallaan kuin »tyhjä taulu», herkkä ja vastaanottavainen. Mitä hänelle opetetaan, se painuu sydämeen ja istuu lujassa — huolimatta ensikädessä siitäkään, mitä ne opit ovat, ovatko ne totta, vai ovatko ne vain hurskaita valheita. Mennäpä esim. kääntämään muhamettilaista tai buddhalaista kristillisten kirkkojen oppeihin, tai mennä heitä kuolinvuoteella lohduttamaan sijaissovittajalla ja Kristuksen verellä! Ei siitäkään mitään tule. Muhamettilainen ja buddhalainen kuolevat parhaiten turvautumalla niihin käsityksiin Jumalasta, joihin heidät on lapsina kasvatettu; joka ei merkitse, etteikö heidänkin uskomuksissaan olisi »hurskaita valheita». Tai menepä kääntämään vanhaa katolilaista lutherilaisuuteen? Tai vanhaa lutherilaista katolilaisuuteen? Tai jompaa kumpaa alkukristillisyyteen, Kristuksen siveysopin omaksumiseen? — Vaikea on ihmisen vanhempana vapautua siitä, mitä hänelle lapsena on opetettu. Etenkin — vapautua juuri uskonnollisista valheista. Vain harvat sielut — menneiden elämiensä ponnistusten perusteella — ovat siksi herkkiä mietiskelyissään, siksi vakavia elävän totuuden tajuamisessaan, että he voivat uudestisyntyä sydämessään ja siten murtautua ulos niistä taikauskoksi muodostuneista seremonioista, opeista ja uskomuksista, joihin heidät lapsina on kasvatettu. Huomaamme, kuinka apostolit saivat ponnistella vapautuakseen juutalaisuuden uskomuksista. Heidän oli vaikeata vapautua esim. silloisesta, meidän nykyistä lapsikastettamme vastaavasta ympärileikkauksesta puhumattakaan senaikuisesta papistosta, joka oli kerrassaan kykenemätön vapautumaan »pyhien» muodollisuuksien verkosta ja jolle Mestari sai turhaan esitellä totuuksia.

Mutta siitä huolimatta on elämän itsensä sisältämä Laki järkkymätön. Yhtä vähän kuin voisimme päätöksillämme muuttaa tämän maapallon kulkua toiseen suuntaan, yhtä vähän, tai vieläkin vähemmin, voisimme äänestyksillämme ja päätöksillämme muuttaa elämän itsensä sisältämää lakiperäisyyttä. Sentähden on totta nyt niinkuin Jeesuksen päivinä, että vain totuus, totuuteen alistuminen ja osallistuminen, meidät vapaiksi tekee. Ei auta, vaikka kirkkojemme opit, uskontunnustukset ja jumalanpalvelusmenot olisivat miten hienostetut ja tunnelmalliset, vaikka papit saarnaisivat miten kauniisti ja liikuttavasti, ja vaikka kouluissamme lisättäisi uskonnonopetuksen tunteja miten paljon tahansa, ei auta — ellei se kaikki ole totta. Kun ne eivät ole totta, on seurauksena vain pyhitetty itsekkyys, sekasorto ja raakuus.

Tunnen niinkuin lukija olisi halukas huudahtamaan: »Ei kait Euroopan raakuus ole kirkkojen syy!» Vastaan: karkealla sijaissovitusopillaan, joka sellaisena ei ole totta, kirkko teki Kristuksen siveysopin käytännöllisesti tehottomaksi. Tämän tehon syrjäytyessä oli Eurooppa jo kuin tuomittu raakuuteen. Valhe kulkee raakuuden edellä. Ja niinkuin sijaissovitusoppi ja kirkon siveysoppi tekivät Kristuksen siveysopin tehottomaksi, niin myöskin kirkkojen opit kuolemasta ja ruumiinylösnousemuksesta, niin kirkkojen »jumaluussuunnitelma» kokonaisuudessaan, on pahasti virheellinen.

Nämä seikat selvisivät minullekin jo vuosia sitten. Sentähden olen tässäkin asiassa — niinkuin politiikassakin — jättänyt vanhan leilin: olen luopunut kirkosta. Suomen kansalaisena kuulun sivilirekisteriin. Iloitsen sivilirekisterin olemassaolosta sentähden, että totuudenetsijänä minulla nyt on vapaat kädet järjestää seurakuntasuhteeni. Ja taas teosofian alkuperäinen tunnus: »Ei mikään uskonto ole totuutta korkeampi», on erinomainen lähtökohta seurakuntaasialle. Kas totuutta ei voi omaksua umpimähkään, vaan sitä täytyy oppia ymmärtämään.

Taas tuntuu, niinkuin lukija haluaisi kysyä: »Kuka sen lopultakaan tietää, mikä on totuus?» Vastaan: totuuden tietoon voi päästä ja totuutta oppii ymmärtämään — vain elämällä totuutta. Lukija halunnee edelleen tiedustaa: »Miten pääsisi totuuden elämisen alkuun edes?» Saanen vastata: mietiskelemällä Mestarin kuningaskunnan perustuslakia, Vuorisaarnaa, seuraamalla sen neuvoja ja käskyjä itsekasvatuksessaan ja toiminnassaan, vain siten ihminen oppii ymmärtämään ja tietämään, mikä elämän totuus on. Siten jatkaen tulee aika, jolloin itse totuuden Pyhä Henki painaa sinettinsä ihmiseen.

Siitä sinetistähän Paavalikin puhuu. Se on sisäinen, elävä yhteys Kristuksen, Mestarin kanssa. Ainakin silloin, ellei ennen, käy totuudenetsijälle selvióksi, että ihminen on henkinen, siveellisesti vastuunalainen olento, jonka tarkoituksena on kasvaa — kasvattaa itseään — jumalalliseen täydellisyyteen.

Toinen saavutus Mestarin neuvoja seuratessa on se, että ihmiselle käy vähitellen selvióksi nuo vanhat tietopuoliset totuudet: jälleensyntyminen ja karma. Ruumiin ylösnousemus tapahtuu aina, kun ruumiillinen lapsi syntyy maailmaan.

Mutta nyt, ehättääkseni ennen lukijan tekemiä uusia kysymyksiä, riennän lisäämään, ettei jälleensyntymisestä ja karmasta saa tehdä sokeasti totenapidettävää uskonkappaletta. Sentähden ensimmäinen asia on Vuorisaarnan siveellisten neuvojen seuraaminen. Siinä on portti Mestarin kuningaskuntaan. Jälleensyntymisoppiin sopii suhtautua kunnioituksella ja odotuksella. Se on oikea asenne. Joka on vähässä uskollinen, hänet pannaan paljon haltijaksi.

Niin että minun nähdäkseni seurakunta on jo järjestetty. Ruusu-Risti-Veljeskunta on avannut ovensa Suomessa. Se ei yritä matkia Europan kirkkoja, vaan se yrittää rakentaa ja rakentua Mestarin kuningaskunnan hengen ja lakien mukaan. Sen teologiana on nuo vanhat totuudet: jälleensyntyminen ja karma, ja sen siveysoppina on Jeesuksen Vuorisaarna.

Kesäkursseilla keskusteltiin seurakuntakysymyksen yhteydessä siitä, että me emme yritä toteuttaa veljeyttä siten, että umpimähkään pantaisiin tasan rahat ja tavarat. Mutta sensijaan voisi jokainen kohdaltaan ottaa harkitakseen, minkä hän pitäisi sinä ruumiillisten elinehtojen alimpana rajana, jonka alapuolella ei kenenkään veljen seurakunnassa tarvitsisi elää.

J. R. H.
1930: 304—309

Tien varrelta:

Uusia kirjoja. Mystica on julkaissut Pekka Ervastin uuden kirjan: »Kuka auttaa meitä kuolemassa?» Sisällys: I Usko ja kuolema, II Luonto ja ihmistahto kuoleman valtakunnassa, III Kuoleman kulttuuria, IV Vainajien auttajat, V Kristus ja kuolema, VI Kristuksessa kuoleminen ja VII Ruusu-Risti ja kuolema.

Kirja sisältää kiintoisia asioita, sellaisia, joita ei teosofisessakaan kirjallisuudessa ole aikaisemmin esitetty. Etenkin tätä P. E:n kirjaa lukiessa — joka enimmäkseen liikkuu kuoleman tuolla puolen — tulee kuin jonkunlaisella haikeudella ajatelleeksi sitä suurta yleisöä, jonka uskonnollinen kasvatus on ollut miltei yksinomaan sokeata uskoa, umpimähkäistä totenapitämistä, ja jonka ajatus- ja tahtoelämä on senvuoksi jäänyt viljelemättömäksi henkisissä asioissa. Niinollen tällainen kirja on pakostakin uudisraivaajan välttämätöntä työtä. Kirjan ja sen tekijän on vedottava lukijan siveelliseen tahtoon. Lukijalta kaiken aikaa ikäänkuin kysytään: tahdotko päästä tietämättömyydestäsi, sokeasta uskostasi ja ristiriidoistasi? Tahdotko? Tämän tunsin selvästi kirjaa lukiessani. Ja koska ilman tahtoa, ilman tahtomista, ei pääse mihinkään henkisessä elämässä ja sen vaikeuksissa, niin sentähden iloitsen ja olen kiitollinen tekijälle, joka on kyennyt tällaisen kirjan synnyttämään.

J. R. H.
1930: 323—324

PYHÄN HENGEN TEMPPELI

I

Temppelin rakentaminen

Tutustuessamme erilaisiin uskontoihin, huomaamme niiden uskomuksissa erään yhtymäkohdan: on vain yksi oikea uskonto.

Huomatessamme näin yleisen ja yhteisen opin, joudumme luonnollisesti ajattelemaan: joku totuus mahtaa piillä tämän uskomuksen takana.

Tämä on ensimmäinen ajatuksemme. Toinen on kysymys: missähän lienee tuo ainoa oikea uskonto?

Tämän kysymyksen tehtyämme rientävät monet uskonnot luoksemme selittäen: »Me juuri olemme tuo ainoa oikea uskonto».

Olemme itseasiassa joutuneet tienristeykseen, koetukselle. Ja me saatamme erehtyä. Useammalla tavalla. Ma saatamme ajatella: »Uskonnot, jotka palvovat samaa mestaria, tai ainakin samaa Jumalaa, ne kiistelevät keskenään valtaasemasta ja uskomuksiensa opeista, opettaen eri tavalla, mutta siitä huolimatta ne jokainen väittävät olevansa ainoa oikea uskonto. Sehän on asiallisesti mahdottomuus, typeryys!» Noin saattaa ihminen ajatella — ja kääntää selkänsä kaikelle uskonnolle. Tai me lankeamme toisella tavalla. Me sokeasti uskomme ja tunnustamme jonkun uskonnon ainoaksi oikeaksi, kuuluttaen kaikki toiset umpimähkään vääriksi.

Mutta on kolmaskin tapa: ryhdymme miettimään, harkitsemaan, etsimään selvyyttä. Kenenkä tällöin ottaisimme oppaaksemme, erotuomariksemme? Jonkun kirkolliskokouksenko? Vai äänestäisimmekö asiasta?

Tulisiko siten totuus esille? Ei ensinkään. On vain yksi opas: kokemus, viisaus, s.o. Mestari. Kysykäämme Häneltä. Jeesus sanoo: »Tulee

aika ja on jo, jolloin totiset rukoilijat rukoilevat Isää hengessä ja totuudessa». Tai: »Kun rukoilet, mene kamariisi ja suljettuasi ovesi rukoile Isääsi, joka on salassa».

Ainoa oikea uskonto on aluksi sisäpuolella. Se on sellaisenaan tekemisissä ihmisen korkeamman Minän kanssa. Siinä uskonnossa opettaa itse totuuden Pyhä Henki. Sen uskonnon muodostavat täydelliset ihmiset, s.o. Valkoisen Veljeskunnan mestarit. Portti siihen uskontoon on se »ahdas portti», joka on ihmisen alemman- ja ylemmän minän välillä. Se portti on ihmisen sydämessä. Sille portille kolkuttaa Mestari, ainoan uskonnon ylimäinen pappi. Tälle sydämensä ahtaalle portille täytyy ihminenkin puolestaan oppia kolkuttamaan. Ja myös avaamaan. Neuvot tulevat sisästä päin. Ne ovat myös annetut julkisiksi historiallisten Mestareiden siveellisissä käskyissä. Täydellisimmin Jeesuksen opissa — jota kristilliset kirkot eivät ole ottaneet vastaan. Jos kirkko olisi pitänyt ovensa avoinna Mestarille, niin se olisi voinut tulla oikeaksi uskonnoksi. Mutta niin ei ole käynyt. Toistaiseksi. Vielä ei puhtaan järjen valo ole päässyt uskonnoissa valaisemaan, ei totuuden Pyhä Henki opettamaan.

Tästä syystä ei ainoalla oikealla uskonnolla vielä ole ollut ulkonaista, käsin tehtyä temppeliä. Se on saanut työskennellä luonnon tekemässä temppelissä. Tämä temppeli on ensisijassa ihmisen elävä ruumis. Mestarin ruumis on kokonaan pyhitetty Jumalan huoneeksi. Jokainen ihminen on kutsuttu toteuttamaan saman asian omassa ruumiissaan. Tätä menoa on ihmiskunnan elämä kokonaisuudessaan muuttuva hengen temppeliksi.

Ymmärtääksemme elävän temppelin rakentamista, on Viisaus aikanaan asettanut m.m. kuningas Salomon vertauskuvallisen temppelin silmäimme eteen. Sentähden koetamme tässä hiukan tarkastella

Vertauskuvallisen temppelin rakentamista. Kuningas Salomon temppelin rakentamisessa huomaamme kolme kehityskautta. 1): louhitaan kiviä louhikossa ja kaadetaan sedripuita Libanonissa. 2): louhitut kivet hakataan ja kaadetut sedripuut veistetään tarkkojen mittojen mukaan. 3): valmiiksi hakatut kivet ja veistetyt puut asetetaan paikoilleen rakenteilla olevassa temppelissä — täydellisen hiljaisuuden vallitessa, jolloin ei yhtään rauta-aseen kalsketta saa rakennuksella kuulua. Neljäntenä työkautena voimme vielä pitää temppelin kultaamista ja kaunistamista.

Ensimmäisellä työkaudella seuraamme siis kivien louhintaa ja sedripuiden kaatoa.

Tämän työn edellytyksenä luonnollisesti on, että täytyy ensin olla mistä louhii ja kaataa, siis vuorta ja metsää. Tämäkin vuori ja metsä kuvaavat omalla tavallaan ihmiskunnan sielullisen kehityksen tilaa. Ihmiskunta kokonaisuudessaan muodostaa alemmassa maailmassa kuin yhden suuren kallion, massan, tai yhden suuren ihmisen, nimitettäköön sitä tässä vaikka Aatamiksi. Tämä joukko-Aatamin ruuansulatuksen eli vatsan muodostaa yhteiskunnan taloudellisen elämä sinään. Sydämen ja verenkierron muodostaa tiede, taide ja uskonto. Pään, aivot ja hermoston muodostaa hallitus ja virastot.

Tässä suuren yhteiskunta-Aatamin ruumiissa ovat yksityiset ihmiset melkeinpä kuin soluja vain. Tai kuin yhtä massaa suuressa vuoressa. Samoin me ihmiset »humisemme» eli ajattelemme yleisen mielipiteen ja yleisten tapojen mukaan. Niinkuin humisee metsä. Johon huminaan yksityiset puut hukkuvat.

Sitten me vähitellen tulemme louhituiksi irti tuosta suuresta vuoresta, ihmismassasta, ja me huomaamme olevamme irrallisia kiviä, jotka seisomme yksilöllisinä olentoina yhteiskunnassa. Samoin me tulemme kaadetuiksi jaloina sedripuina Libanonin metsikössä. Se tapahtuu huomatessamme olevamme ajattelevia ja vastuunalaisia olentoja, jotka emme enää voi ajatella ja toimia yhteiskunta-Aatamin tiliin.

Juuri täten ihmiset tulevat puina kaadetuiksi ja tulevat louhituiksi irrallisiksi kiviksi.

Mutta tästä seuraa myös, että tuollainen ihminen tuntee itsensä sangen yksinäiseksi ja heikoksi. Toista oli silloin, kun hän ilman muuta omaksui yleisen mielipiteen, sen ajatukset ja tavat. Kun esim. suuressa armeijassa rynnättiin. Siinä oli mahtia, suuruutta ja voimaa! Mutta nyt: yksinäinen, heikko, syrjäytynyt olento.

Silloin tulee kiusaaja: »Mitähän jos asettuisit takaisin kallioon, asettuisit paikoillesi yleisen mielipiteen ja yleisten tapojen humisevaan metsään?» Ja ihminen innostuu: »Silloinpa saisin taas tuntea yhteisyyden valtavaa voimaa!» Hän yrittää, koettaa asettua takaisin kallioon, personattomaan värittömyyteen; koettaa asetella itseään metsän puuksi, hukuttautua yleisen mielipiteen humuun.

Mutta sellainen sopeutuminen ei lopultakaan onnistu. Sillä hän on kerta kaikkiaan louhittu erikoiseksi kiveksi, personallisuudeksi. Samoin koettaessaan asetella itseään jälleen puuksi metsään seisomaan, ei hän kuitenkaan saa ravintoa »maasta», sillä puu on juuresta poikki. Hän lopulta melkein nauraa itselleen. Hän tuntee näyttelevänsä irrallista, luonnotonta osaa. Ja niin tulee vähitellen välttämättömäksi

Toisen työkauden alkaminen, s.o. valmiiksi hakatun kiven ja valmiiksi veistetyn puun kuljettaminen Jumalan huoneen rakennusaineeksi.

Mutta viisaus ei kuljeta ihmistä väkisin. Hänen on pyrittävä tarjoutumaan, tai kuin saamaan palkkaa ensimmäisen työkautensa aherruksesta. Puhuuhan Jeesus palkasta, joka tulee Isältä.

Tämä palkka on uusi elämä, syvällisesti valaistunut elämänymmärrys. Hän vastaanottaa sen, ja ymmärtää elämän uudella tavalla. Mutta millä tavalla? Sillä tavalla, sanokaamme, että hän osaa ratkaista tuon vaikean kysymyksen: mitenkä ihminen voisi olla samalla kertaa yksilö, itsenäisesti ajatteleva ja siveellisesti vastuullinen, ja kuitenkin samalla yhtä koko ihmiskunnan kanssa? Vastaus selviää vähitellen. Ei hänen tarvitse tuntea ja toteuttaa yhteisyyttään siten, että hän alistuisi eli »uhrautuisi» olemaan yhtä ihmismassaa. Päinvastoin. Hän on yksilö. Hänen on vastattava kaikista teoistaan. Siltä kannalta hän on irrallinen. Mutta hänen yksey-

tensä toteutuu siten, että hän ajattelee ja tahtoo hyvää kaikille ihmisille. Hyväntahtoisuudellaan hän jälleen yhtyy koko ihmiskuntaan. Silloin hän alkaa jälleen tuntea elämää ja voimaa.

Tässäpä onkin hänen palkkansa. Hän osaa ajatella hyvää, jaksaa unohtaa itsensä ja ajattelee enemmän ihmiskunnan henkistä hyvää. Kuitenkin on huomattava, että vaikka jotkut ovat suorittaneet tämän siirtymisen nopeasti — johtuen edellisten elämien ennätyksistä —, niin kuitenkin se meille nuoremmille totuudenetsijöille voi muodostua pitempiaikaiseksi ylimenotilaksi. Ylimenotila muodostuu siten, että aineellisuus pääsee määräämään henkisyyttä, hyväntahtoisuutta. Varomattomuudessaan ja innostuksessaan ihminen voi unohtaa sen, että aineellisuus olisi alistettava hengen kuuliaisuuteen.

Tai jos hänen karmanaan on ollut työskennellä yhteiskunta-Aatamin verenkiertosoluna, s.o. sivistyksen alalla, niin hänen ylimenokautensa pitenee sentähden, että hän tulee panneeksi liian suuren painon ulkonaiselle sivistykselle ja oppineisuudelle. Tai hän tulee panneeksi liian suuren painon uskonnon omalle järjestyneisyydelle ja muotomenoille. Samoin valtiolle hallintona, jättäen syrjään hengen valon.

Tässä ylimenossaan tulee ihminen lopuksi kuitenkin siihen selviöön, että maailman valtakunnat, uskonnot ja sivistykset sortuvat, yksi toisensa jälkeen. Eivätkä ihmisetkään tule entistä onnellisemmiksi. Sentähden hän kiinnittää entistä suurempaa huomiota välittömään Mestarin johtoon. Ja juuri tämä seikka vaikuttaa sen, että hänen tarkoilla mitoilla hakattu kivensä, ja samoin puunsa, tulevat kuljetetuiksi temppelin rakennukselle. Ja niin alkaa

Kolmas työkausi. Hän on toisen kerran mennyt ja nostanut palkkansa temppelin rakentajalta, tai rahastonhoitajalta. Luonnollisesti se palkka taasenkin on syvempi elämänymmärrys. Ja taito uhrautua sille. Hän ymmärtää ensiksikin, että aineellinen köyhyys ja rikkaus ovat vain vertauskuvia sisäisestä, henkisestä köyhyydestä ja rikkaudesta. Vaikka siis ihmiset olisivat aineellisesti kuinkakin rikkaita ja hyvinvoipia, saattaa heidän elämänsä sittenkin muodostua kurjaksi, kun he eivät ole henkisesti rikkaita. Sentähden temppelinrakentaja vapauttaa itsensä aineellisen rikkauden ja köyhyyden lumoista. Hän asettaa ne kuin astinlaudakseen.

Samoin hän ymmärtää, että todellinen tieto ja sivistys edellyttää sydämen sivistystä. Sivistynyt ja valistunut on vasta se ihminen, joka on sydämessään sivistynyt ja valistunut. Sentähden, jos hän oppineena levittäisi vain tietopuolista valistusta, jos hän tutkijana paljastaisi luonnon salaisia voimia, niin mitä se hyödyttäisi, jos se kaikki kuitenkin käytettäisiin itsekkyyden ja hävityksen palvelukseen? Ilman sydämen sivistystä ulkonainen tieto aiheuttaa vain entistä suurempaa tuhoa ja kurjuutta.

Sama on uskonnon laita. Ei riitä, tai mitä se hyödyttää, jos ihmiset saadaan liittymään johonkin uskontoon, pitämään tosina sen muotomenoja, seremonioita ja oppeja? Uskonnon tehtävänä on seurata Mestaria, auttaa ihmisiä ymmärtämään elävää elämää, Jumalaa ja omaa itseään. Sentähden elävä uskonto on oleva tieteellinen, samoinkuin elävä tiedekin on todellisesti uskonnollinen. Ne on oleva kuin kaksi kerubia Salomon temppelissä, jotka levittävät siipensä niin, että toisen kerubin siipi koskettaa yhtä seinää, toisen toista seinää, kun taas keskellä temppeliä koskettaa siipi siipeä. Niin on oleva yhdessä elävä uskonto ja tiede.

Ja entä politiikka? Elävä politiikka alkaa itsensä valloittamisesta, voittamisesta ja hallitsemisesta. Todellinen hallitustaito on siinä, kun ihminen saa niin vallan oman itsensä yli, että hän aina osaa totella ikuista Lakia, Jumalaa, Isän tahtoa. Silloin hänen palkkansa tulee hänen Isältään. Sellainen kivi ja sellainen puu asettuvat paikoilleen ja vaikuttavat hiljaisuudessa, ilman melua ja mahtailua. Se toimii ilman rauta-aseen kalsketta, ilman alemman älyn haavoittavaa terävyyttä, ilman väkivaltaista kovuutta.

Ja lopuksi: se on tämä sielun nöyryys, kuninkaallinen hyväntahtoisuus, joka vähitellen kultaa, koristaa ja kaunistaa Salomon temppelin, sen elävän Jumalan huoneen, joka ensisijassa on ihmisen elävä ruumis, on elävä ihminen itse.

J. R. H.

1930: 341—346

Tien varrelta:

Kesäkiertueelta. Istun Turengin majatalossa lokak. 2 päivänä. Aamulla lähdin Saarenmaasta, jossa vierähti aikaa lähes kuukausi. Sitä kun pitää muuttaa muotonsa syksyn kevään. Lähtiessäni virkkoi Ruusu-Ristin Toimittaja: »Sinä et ole pitkään aikaan kirjoittanut mitään matkoistasi Tien varrelle». Tämän kuullessani minä leimahdin hajamielisen näköiseksi. Tämä varmaankin johtui siitä, että matkani kesällä olivat niin heitteleviä, milloin olin lounaisimmassa Laitilassa, milloin koillisimmassa Kuhmoniemessä. Helluntaina odottelin veli Iivari Korkeeta matkatoverikseni. Se oli jotain uutta. Sillä tämä oli ensimmäinen kerta, jolloin sain toverin mukaani. Ennätin odottelemaan molemmat pyhät Urjalan majatalossa. Mutta kohtalo korvasi odotukseni siten, että sain nähdä elokuvan »Kuningasten kuningas». Ja ihan Urjalassa. Sitten me lähdettiin pyörillä. Kuormitettuina. Toisinaan minusta tuntui, että vaikka olimmekin ensikertaa näin yhdessä matkalla, niin ensikertaa se ei sittenkään ollut. Siinä tunnelmassa oli jotain perin tuttua, ennen elettyä. Kuljimme yhdessä noin pari viikkoa. Samoilimme Punkalaitumen, Huittisten ja lähipaikkojen jäykkää seutua. Ilma oli lämmin ja ihana. Sentähden jouduimme vakavaan keskusteluun siitä, olisiko kuljettava pitkissä housuissa vaiko

polvihousuissa. Ja niin siinä kävi, että polvihousut joutuivat häviölle. Sanoimme: menkööt! Senkin polvihousut . . .

Mutta Kiikan asemalla tuli stop. Juhannus oli lähellä. Veli Iivarin oli oltava silloin kotona. Minun mieleni paloi Ouluun. Ja niin joimme juhlallisen veljelliset erojaiskahvit. Mieliala oli haikea. Lohduttauduimme sillä, että kesäkursseilla tavataan. Ja niin veli Iivari lähti painelemaan syntymäseutunsa Kyröskosken kautta Varkauteen, minä taas Kiikoisten ja Kauvatsan kautta Ouluun. Oulussa oli punainen mökki pienen järven rannalla, ja sauna oli vieläkin rannemmalla . . .

Terveisiä sitten vaan koko Oulujoen vesistöltä! Siinä oli Muhokset, Kestilät, Säräisniemet, Vaalat, Kontiomäet, Paltamot, Sotkamot ja viimein tuo ihmeen mystillinen Kuhmoniemi. Kuhmoniemen matkan tein bussissa. Kun sitä veivaa pyörällä kesät kaiket, niin on joskus mukava huristaa autolla. Se on kuin vastalause pyörämiehen puolelta kaikkia kilometripylväitä vastaan, seisokoot ne sitten joko tasaisella maalla tai myötä- tai vastamäessä. Sitä ei ole tuntevinaankaan noita tien vieressä törröttäviä pylväitä. On vaan kuin ihmettelevinään ja kysyvinään: »Mitähän joukkoa ne nuokin mahtavat olla?» Nim. ne kilometripylväät. Muututtuaan jälleen pyöräilijäksi on kuitenkin sanovinaan: »Arvoisat pylväät, ymmärrättehän leikin?» On hymyilevinään ja tuttavallisesti lisäävinään: »Sehän oli vain leikkiä!» Pylväät ovat ymmärtävinään. Ne niiaavat arvollisesti, hymyilevät ja ikäänkuin huomauttavat: »No mitäs turhia . . . Herra on hyvä vaan». Pyöräilijäkin on kumartavinaan ja niin ovat hyvät välit entisellään. Pylväät vielä ikäänkuin pyytävät anteeksi, etteivät vähälukuisuutensa vuoksi voi muodostaa oikeata kunniakujaa arvolliselle herralle, vaan seisovat vain yhdellä puolen tietä. Minä puolestani olen ymmärtävinäni tämän oikein hyvin. Kiitän vain suuresta kohteliaisuudesta. Eivätkä pylväät ole pahoillaan, vaikka minä sitten Sotkamossa astun junaan ja lähden kohti Lieksaa. Päinvastoin vilkuttavat ne minulle entistä tiheämmin vaunun ikkunan takana. Nyt ne kuuluvat huutavan: »Herra on hyvä ja pitää silmänsä auki Maanselän kohdalla!» Ja tosiaan: mikä ihana luonnonrotko poikki Maanselän! Kapeassa rotkossa on 5 km. pitkä, ison joen levyinen järvi. Sen kummastakin päästä virtaa puro, toinen kohti Oulun vesistöä, toinen kohti Saimaata. Juna kulkee pitkin järven reunaa. Molemmin puolin, etenkin linnan puolella, maalauksellisen ihanat tunturit. Kuulin erään matkustajan huudahtavan: » — kaunein paikka Suomessa!»

Anteeksi, minä olen jo kaukana Pielisjärven Mahosaaressa. Siellä sitä oli paljon tarinoita. Mutta nyt ei ennätetä. Täytyy mennä Kolille. Sinne älkää menkö aamupäivällä! On mentävä illalla, sellaisen päivän illalla, jolloin on ollut kiltti ja ahkera. Ahkeralle siellä palkka maksetaan. Ja juuri ennen auringon laskua. Niin nyt niinkuin Paavalinkin päivinä. Sen neuvon annan kokemuksesta. Sillä Kolilta palatessani kilometripylväät vaikenivat. Ne olivat alakuloisia. Kuulin heidän selkäni takana hypisevän: » — että hänen pitikin mennä aamupäivällä!» Se ei ollut ilkkumista. Se oli osanottoa. Sillä pylväät tiesivät, että jos »herra» olisi palannut Kolilta iltahämyssä, niin he olisivat voineet ilosta karkeloida. Niin että nyt me olemme jälleen hivenen viisaampia. Sentähden onkin sopiva sanoa: hyvää yötä!

J. R. H.

1930: 380—381

Ruusu-Risti 1931

SAMARIALAINEN

Ruusu-Ristin Johtajan syntymäpäivänä

On Tapaninpäivä ja P. E:n syntymäpäivä. Samalla on joulu, Betlehemissä tapahtuneen Jeesuksen syntymän juhla. Ja myöskin ihmissielussa tapahtuvan Kristuksen syntymän juhla.

On siis kylliksi aihetta mielemme kääntymiseksi kohti korkeampaa minää, jumalallista viisautta. Niinpä muistuu mieleeni Jeesuksen kertomus lainoppineelle: »Eräs mies vaelsi Jerusalemista alas Jerikkoon ja joutui rosvojen käsiin, jotka riisuivat hänet alasti ja löivät haavoille ja menivät pois, jättäen hänet puolikuolleeksi. Niin vaelsi sattumalta eräs pappi sitä tietä ja näki hänet ja meni ohitse. Samoin eräs leviittakin: kun hän tuli sille paikalle ja näki hänet, meni hän ohitse. Mutta kun eräs samarialainen, joka matkusti sitä tietä, tuli hänen kohdalleen ja näki hänet, niin hän armahti häntä. Ja hän meni hänen luoksensa ja sitoi hänen haavansa ja vuodatti niihin öljyä ja viiniä, pani hänet juhtansa selkään ja vei hänet majataloon ja hoiteli häntä» j.n.e.

Olen ennemmin kuullut saarnamiesten selittävän: »Tuo ryöstetty mies kuvaa syntiskurjaa, ja samarialainen on Jeesus itse, joka sovintoverellään hänet pelastaa». — Miksi ei? Mutta asia voi olla toisinkin. Toisessa asteessa — ei ensimäisessä — tuo ryöstetty ihminen on koko tämä ihmiskunta. Sekä kansat että yksilöt elävät omassa keskuudessaan kuin rosvojen ahdistamina. He yrittävät varustautua kaikilla mahdollisilla keinoilla, mutta siitä huolimatta heidät silloin tällöin vuorotellen rosvotaan. Kokonaisten kansojenkin elämäntieltä kuuluu voihke ja valitus ja kostonhuuto. Sitten ryske ja temmellys; katkeruus ja syytökset. Sillävälin mielipuolisuutta lähentelevä iva ja pilkkanauru; pelko, kauhu ja viha.

Ja mikä on alkusyynä kaikkeen tähän?

Ytimeltään syy on pieni, pienen pieni, niin että vaikeasti sitä huomataan. Syy on tämä: toiminnan alkaessa, tielle lähdettäessä, mietiskelyn ja valinnan hetkellä — ei ole välitetty korkeamman minän äänestä, ei jumalallisesta viisaudesta, ei viisaampien, kaikkein viisaimpien ihmisten neuvosta, puheesta ja opetuksesta. Nim. Mestarin neuvosta. Siitä ei ole välitetty. On harkittu käytännöllisemmäksi ja nimenomaan turvallisemmaksi menetellä edes hiukan toisin. Se on tuntunut niin itsenäiseltä ja innostavalta, itseluottamusta herättävältä. Mutta kun sitten on lähdetty taipaleelle ja kun alkavat pettymykset ja vaikeudet, — niin tuo uljas itsenäisyys puhkeaakin syytöksiksi ja katkeruudeksi. Tai vain kurjuudeksi.

Mutta kaikki tämä on, niinkuin sanottu, toisessa asteessa. Ensimäisessä tuo ryöstetty ja puolikuolleeksi haavoitettu olento on Viisaus itse. Aivan kirjaimellisesti sitä on Jeesus: hänet riisuttiin ja hänen vaatteensa jaettiin ja niistä heitettiin arpaa. Ja puolikuolleeksi haavoitettuna hänet jätettiin samaritaanien käsiin. Sitten Stefaanus. Ja nykyaikaisemmalla tavalla H. P. Blavatsky. Sanalla sanoen: alastomaksi ryöstettynä ja puolikuolleeksi haavoitettuna ja tiepuoleen työnnettynä on Mestari, ja Hänen kaikkein lähimmät oppilaansa. Nim. ihmisten toiminnan kannalta katsoen.

Entä missä on samarialainen? Häntäkin voimme katsoa kahdessa asteessa, mutta päinvastaisessa järjestyksessä. Ensimäisessä asteessa ovat samaritaaneja ne ihmiset, jotka, niinkuin Jeesus sanoo, armahtavat. He eivät tunne innostusta olemassaolon taisteluun tavallisella tavalla. He täyttävät omat velvollisuutensa, mutta sen ohella he tuntevat sääliä, ajattelevat myötätunnolla ja koettavat auttaa kärsiviä, kolhiintuneita ihmisiä, köyhiä ja vaivaisia. He ovat sellaisia luonnostaan, edellisten elämiensä perusteella. He eivät tarvitse erikoisesti tietää Mestarista, mutta ymmärrettävää on, että Mestari puolestaan katselee heitä — ja koettaa auttaa heitä vähitellen siirtymään samaritaanien toiselle luokalle.

Samarialainen toisessa asteessa on sellainen ihminen, joka armahtavaisuutensa ohella läpikäy sellaisen siveellisen heräämyksen, että hän ymmärryksellisesti kiintyy Mestarin viisauteen, oppiin ja neuvoon. Hän älyää, että epäkäytännölliseksi leimattuna Mestari on yhä tiepuolessa. Pappien ja leviittojen katsellessa päältä tai mietiskellessä omia tai ammattikuntansa aineellisia etuja, kulkevat ihmisjoukot jumalallisen viisauden sivutse älyämättä tai aavistamatta, että siten menetellen Mestari ryöstetään alastomaksi, hänen vaatteitaan, s.o. aineellisuuttaan, yhä jaetaan, ja puolikuolleeksi näännytettynä ja haavoitettuna hänet tiepuoleen sysätään. He yhä vain pyytävät ja rukoilevat Mestariltaan aineellista, personallista hyvää, älyämättä vastaanottaa henkistä hyvää, viisauden johtavaa sanaa.

Samarialainen toisessa asteessa kiinnittää huomionsa ensisijassa juuri tähän seikkaan. Sillä hänessä tulee järjellisesti eläväksi ensi-

mäinen ja suurin käsky: »Rakasta Herraa Jumalaasi koko sydämestäsi ja koko sielustasi ja koko mielestäsi». Häneen on sattunut ja hänessä on eläväksi tullut Jeesuksen sanat: »Ainahan teillä on keskuudessanne köyhät, ja milloin tahdotte, saatatte heille hyvää tehdä, mutta minua teillä ei ole aina». Sentähden samaritaani käyttää sekä aineellisen että siveellisen voimansa ja taitonsa ensisijassa nimenomaan alastomaksi ryöstetyn, puolikuolleeksi näännytetyn ja haavoitetun viisauden, Mestarin, auttamiseksi. Hän vuodattaa öljyä ja viiniä, s.o. apua ja rakkautta, hänen haavoihinsa.

Mutta tässäpä työssä samarialainen kokee niin ihmeellisiä asioita, että hän kerrassaan — unohtaa itsensä. Hän on täynnä ihmettelyä, ihailua, kunnioitusta ja elämää. Hän ei koskaan syytä ketään, ei ole tyytymätön eikä katkera. Hän ei tee numeroa omasta itsestään, ei pidä melua omasta asemastaan. Joutuessaan vaikeuksiin tai huomatessaan tehneensä virheen, erehdyksen, hän yrittää kantaa seuraukset iloisena, tai hammasta purren, ottaen opikseen kaiken.

Ja niin samarialaisen sielussa alkaa pysyväinen joulu, ilo ja rauha, vaikkakin hän jatkuvasti toimii keskellä vaikeuksia. Hänessä nousee Mestari ylös. Ja samalla tavalla nousee Mestari vähitellen ylös koko ihmiskunnassa.

Mutta kaikki tämä alkoi siitä, näennäisesti niin perin vähäpätöisestä seikasta, että ihminen mietiskelyn ja valinnan hetkellä ja toiminnan kestäessä kuunteli Viisauden ääntä, seurasi Mestarin elävää esimerkkiä, tehden siten oman personallisuutensa, laiskuutensa, turhamaisuutensa, kunnian- ja vallanhimonsa Viisauden astinlaudaksi.

Nämä mietelmät pyydän laskea Johtajamme syntymäpäiväpöydälle, siinä olevien monien kukkien joukkoon.

J. R. H.
1931: 12—15

Iltapuhteella:

Ennustuksia. Pöytälaatikostani sattui käteeni seuraava paperi: »Ennustuksia. 26 p. syysk. ennusteli eräs naistietäjä P. E:lle — P. E. itse kertoi —, että 6 päivän sisällä tulee kirje ystävältä ulkomailta, pienestä maasta (tämä ennustus toteutui); että noin 6 kuukauden kuluttua P. E. tekee ulkomaanmatkan kahden herran ja yhden naisen kanssa; että noin 6 vuoden kuluttua P. E. ei enää tee työtä vain Suomessa, vaan hän kulkee ulkomailla (16 maassa, jotka maat voivat olla pieniä); että P. E. elää hyvin vanhaksi (90 vuoden elinviiva vasta on oikein voimakas); että P. E. ei voi välttää tohtorin titteliä; että hän tulee tavattoman rikkaaksi. Kirjoitettu muistiin 2. X. 1925. J. R. H.»

Tämä muistiinpano herätti nyt mielenkiintoani. Sillä ensimäinen ennustus toteutui. Myös toinen piti paikkansa, vaikkakin ennustettu ulkomaanmatka toteutui vasta kevätkesällä 1927. Kolmannen toteutumisaika lähestyy, sillä edellytetyt 6 vuotta päättyvät syyskuussa tänä vuonna.

Saammehan nähdä, miten profetissan lausumien ennustusten käy.

J. R. H.
1931: 30

Vapaa sana:

Oberonin haaksirikko. Onnettomuuksien sattuessa kiintyy mielemme karmaan. Kysymme: mikähän muinainen teko tässä meni täyttymykseensä? Omasta puolestani olen kiinnostuneena lukenut ne muutamat esitykset, joita aikakauskirjamme tässä suhteessa on sisältänyt. Kuin vastalahjaksi yrittäisin puolestani sanoa jotakin Oberonin tuhosta.

Luonnollisesti minun on rajoituttava joihinkin yleisiin seikkoihin. — Tärkeänä kohtana on se, että onnettomuudessa törmäsivät yhteen saman yhtiön vastakkaisiin suuntiin kulkevat laivat, joista suurempi kulki kotimaasta poispäin ja joutui poikkiteloin tielle ja kokonaan tuhoutui, pienemmän, kotimaahan päin kulkevan kärsiessä vaurioita. Tästä laivojen asenteesta voisi puhua paljon. Sanomme nyt vain, että menneisyyden kannalta tässä kuvastuu kansamme sisäinen riitaisuus. Kansamme historiassa on joskus, kenties useamminkin ja useammassa merkityksessä, ehkä »isompi» puoli, jonkun ulkoisen, ulkomaalaisen asian tai aatteen kannustamana, joutunut poikkiteloin kansamme kohtalon tielle, ja on omalla tavallaan tuhoutunut, toisen puolen, seuraten sisäistä inspiratiota ja pyrkiessä sen johdolla sisäiseen nousuun, myös kärsiessä vaurioita (kellä on korvat kuulla hän kuulkoon, että tämä avain nimenomaan sopii useampaan lukkoon), mutta että kummankin puolen onnettomuus on kuitenkin koittanut yhdeksi suureksi onnettomuudeksi; niinkuin kummankin laivan vauriot (joiden kapteenit vielä olivat veljeksiä) koskivat samaa yhtiötä.

Tämä riittäköön menneisyyden suhteen. On vieläkin tärkeämpää oivaltaa, että kohtalo puhuu »mykkää» kieltään myöskin nykyisyydelle, viitaten tulevaisuuteen päin, ja odottaa, että me osaisimme sitäkin kieltä lukea. — Tässä suhteessa heijastuu mieleeni seuraava seikka: sanomalehtien sisältäessä suurilla otsikoilla uutisia Oberonin tuhosta, sisälsivät ne myös suurilla otsikoilla uutisia ensimäisen suuremman sotalaivamme, »Väinämöiseksi» nimitetyn, vesille laskemisesta. Kohtalo kysyy: »Mitä Suomi tarkoittaa sillä, että se rakentaa ja laskee vesille sotalaivoja, antaen ensimäiselle suuremmalle laivalle Väinämöisen, s.o. viisaimman ja jumalaisimman sankarinsa ja tietäjänsä nimen?» Teko, s.o. laivan vesille laskeminen ja sille Väi-

nämöisen nimen antaminen sisältää itsessään seuraavan vastauksen: »Olemme vihollisten uhkaamina, oi isäimme jumalat, ja siksi käännymme teidän, ja etenkin sinun, oi sinä laulajista suurin, puoleenne ja rukoilemme: antakaa apuanne, tukekaa ja suojelkaa meitä ja sotajoukkojamme maalla ja merellä nimenne tähden, sen kaikkein uljaimman Väinämöis-nimen tähden, jonka teitä kunnioittaaksemme olemme tämän nyt vesille laskettavan laivamme kylkeen maalannut!»

Vastaus tuli tälläkertaa heti, ja se oli jyrkästi kielteinen. Mutta se tuli kuin näytelmä, muodostuen murhenäytelmäksi. Jos osaisimme lukea tuon näytelmän mykkää kieltä, niin kuuluisi se näin: »Katsokaa: niinkuin te näette edustavimman laivayhtiönne omien laivojen tuhoavan toisensa, eikä vaara tule ulkoapäin, samoin tekin myrkytätte kansanne eheyden ja onnen sisäisillä riidoillanne, ja kylvätte sen kohtaloon uusien murhenäytelmien ja onnettomuuksien siementä kaikilla näillä järjenvastaisilla sotavarustuksillanne».

Mutta olemmeko me se viisas kansa, joka totuuteen luottaen kykenisi kuuntelemaan k o h t a l o n ääntä?

J. R. H.
1931: 31—32

PYHÄN HENGEN TEMPPELI
II

T e m p p e l i s s ä

Kun nyt ihminen on itse tullut temppeliksi ja temppelin osaksi, ja samalla tullut temppeliin sisälle, niin luonnollisesti alkaa uusi elämä, opetus ja koulu. On kuin ihminen sisäisesti keskustelisi, oppisi ja opettaisi. Ylempi minä — joka itse olemuksensa puolesta kuuluu temppeliin, siihen ainoaan oikeaan uskontoon, jossa totuuden Pyhä Henki opettaa — ylempi minä neuvoo ja puhuu alemmalle minälle: »Ihminen on pohjimmaltaan henkiolento, ainosyntyinen Jumalan poika; luomiskausien alkaessa Jumalasta lähtenyt ja taas luomiskausien päättyessä Jumalaan palaava».

Tähän alempi minä epäillen virkkaa: »Suottapa on matka moinen! Paljon on tuskaa ja vaivaa elämien kieriessä — palataksemme lähtökohtaamme takaisin. Eikö olisi ollut järkevämpää pysytellä jumaluuden rauhallisuudessa sellaisenaan, lähtemättä ollenkaan tälle vaivalloiselle kiertueelle?»

Rehelliseen epäilykseen vastaa ylempi minä: »Jumalalla on kuitenkin eroavaisuutta ilmennyksessään. Lähtökohtamme on ollut koettelemattoman neitseellinen, jotavastoin palautumisemme tapahtuu kaikkien koettelemusten voittamisessa».

»Mitenkä sen toteaisimme? Kun emme luomiskausien ikuisuuksissa ole voittajiksi päässeet, niin kuinka me milloinkaan sellaisiksi tulisimme? Voimmeko voittamisen olettamista mitenkään todentaa?»

»Todennuksia on. Esiintyyhän historiankin näyttämöllä voittavia, hyviä sanoisinko täydellisiä ihmisiä. Esimerkiksi Buddha, tavallisella nimellään Siddhârtha Gautama, Kapilavastun perintöruhtinas. Hänessä esiintyy hengen voittoisuus niin kaikkinielevänä, että perinnöllisesti tarjoutuva hallitsijan asemakin oli hänelle vain kuin tuhkaa ja tomua sen rinnalla, että hän tajusi olevansa henkiolento, hengen kuningas, aineen voittaja. Ja Jeesus Kristus, täydellisin hyvyydessä. Eivät vaikeimmatkaan tilanteet saaneet hänestä voittoa. Hän ei menettänyt tasapainoaan, ei muuttunut pahaksi. Hänet petettiin, häntä rääkättiin, kohdeltiin arvottomasti ja julmasti, mutta hän oli ja jäi aina vain voittajaksi hyvässä, oli täynnä siunausta ja rakkautta. Ja entä Fransiskus Assisilainen? Hänkin syntyään rikas, luopui kaikesta, eli vapaaehtoisessa köyhyydessä, opetti, auttoi ja palveli. Siis jatkuvasti hyvässä voittaja hänkin. Niin että itse elämä tarjoaa todisteita sen ajatuksen puolesta, että ihmiskunta todella on kutsuttu hyvässä voittamaan».

»Eikö kuitenkin voisi olla — niinkuin kirkko lienee joskus opettanut —, että erikoisesti hyvät ihmiset ovat vain Jumalan armon ja mielisuosion osoituksia; ehkä jotakin erikoista tarkoitusta varten? Tai niinkuin materialistinen tiede on joskus selittänyt, että luonto vain hyppelee, sokeassa vaistossaan oikuttelee?»

»Tällaiset otaksumat johtuvat tietämättömyydestä. Joku ilmiö voi näyttää oikulta sentähden, ettei tunneta ilmiön entisyyttä, sen laillisia syitä. Luonto itsessään on lakisiteinen. Pieni esimerkki. Puutarhuri voi erehdyksessä sekoittaa siemenet, mutta luonto tietää siemenien e n t i s y y d e n, ja osaa siis toimia lakisiteisesti. Ja entä Jumalan mielivaltainen mielisuosio? Suurin Jumalassa eläjä, siis suurin Jumalan tuntija, Jeesus Kristus, sanoo: »Millä tuomiolla te tuomitsette, sillä teidät tuomitaan, ja millä mitalla te mittaatte, sillä teille mitataan. Ja sitäpaitsi: elävä kokemus tänä päivänä opettaa samaa. On siis sekä kokemusperäistä että johdonmukaista ajatella, että muutamien ihmisten erikoinen voittoisuus hyvässä perustuu e d e l l i s i s s ä ruumistuksissa tapahtuneeseen ja nykyisyydessä jatkuvaan työhön ja ponnistukseen, etsimiseen ja kolkuttamiseen».

»Myönnän tuollaisen todistelun asiallisuuden. Mutta henkilökohtainen varmuus? Mitenkä voi ihminen päästä henkilökohtaiseen varmuuteen?»

»Tämä pulma, niin vaikealta kuin se ensin näyttääkin, on kuitenkin, ainakin periaatteessa, päivänselvä. Sillä tieto ja varmuus on työn

takana, työn palkka. Niinhän puhuvat kaikki edellä mainitsemamme historian suuret voittajat: Buddha, Jeesus, ynnä monet muut. He sanovat kuin yhdestä suusta: »Tehkää niinkuin näette minun tekevän, tehkää niinkuin minä neuvon ja opetan, niin te tulette tietämään totuuden, tietämään miten asiat ovat». Näin ovat viisaat puhuneet. Ja se on sangen selvää ja asiallista puhetta».

»Niinpä niin. Enpä voi minäkään muuta sanoa. — Mutta nyt uusi kysymys: mikä pani ihmiset liikkeelle alkuperäisestä olotilastaan? Onko se ihmisten omaa ansiota, vai onko Jumala sen aiheuttanut?»

»Mikäli Jumala on sen aiheuttanut, sikäli Jumala samalla on ihmisen oma, sisin olemus. Mutta katsokaamme asiaa erikoisesti ihmistenkin kannalta. Ihmiskunta — niinkuin kaikki muukin — oli ennen luomiskauden alkua, tai paremminkin luomiskausien väliajalla, täydellisessä sopusoinnussa, onnessa. Mutta se sopusointu oli ainakin yhtä paljon ympäristön ja olosuhteitten kuin ihmiskunnankin ansiota. Niinkuin lapset elävät vanhempiensa kodissa — ainakin näennäisesti ilman omaa ansiotaan — turvattuina, niin myöskin ihmiskunta aikojen aamuna oli jonkun vanhemman ihmis- tai enkelikunnan luomassa ympäristössä vaikeuksilta turvattuna. Mutta niinkuin lapset aikuisiksi tullessaan heräävät ajattelemaan: »Minun on jätettävä vanhempieni turvallinen koti ja lähdettävä ulos maailmaan, järjestämään omaa kotia, jossa, jos mahdollista, voin taas tarjota turvaa nuoremmilleni», niin samoin ihmiskuntakin aikojen aamuna tunsi ja ajatteli: »Meidän elämämme tässä enkelien ja jumalien luomassa kodissa, ympäristössä, on yhtämittaista onnea, rauhaa, hyvyyttä. Mutta osaisimmekohan me kaikissa olosuhteissa, toisenlaisessa ympäristössä, olla yhtä rauhallisia, hyviä, veljellisiä ja onnellisia? Vai emmekö osaisi?» Ja niin vähitellen heräsi välttämätön tarve päästä koetukselle. Neitseelliset ihmissielut tavallaan pyysivät: »Elämä, aseta meidät koetukselle! Me tahtoisimme päästä kokemusperäiseen varmuuteen siitä, josko me osaamme aina ja kaikissa olosuhteissa olla rauhallisia, hyviä, keskenämme onnellisia, vai emmekö, että me sen tietäisimme». Ja niin sitten kävi: uusi luomiskausi alkoi, ja neitseellisen kokemattomat ihmissielut joutuivat ulos maailmalle, uusiin ympäristöihin, vaikeuksien ja kiusauksien keskelle. Ja niin alkoi tämä tuskallisten ponnistusten vaikea koulu».

»Näinollen ihmiskunta on siis itsekin sekä syyllinen että ansiollinen nykyiseen kiertokulkuunsa?»

»Aivan varmasti».

»Silloinhan nuo puheenaolleet Buddha, Jeesus, Fransiskus, ja koko Mestareiden Valkoinen Veljeskunta, olisivat ensimäisiä halutun päämäärän saavuttaneita, kykeneviä olemaan hyviä kaikissa olosuhteissa?»

»Aivan oikein. Niinhän Jeesusta onkin sanottu erikoiseksi veljien joukossa».

»Kenties voitaisi jotenkin havainnollistaa tuota ihmiskunnan kulkua »ulos» ja »sisälle»?»

»Voidaanpa tietenkin. Onhan ensiksikin selvää, että »ulospäin» ajautuessaan ihmiset henkiolentoina joutuivat aineellisimpiin tiloihin. Mutta koska aine itsessään on elämää, alkoi aineen erikoinen elämä kiinnostaa ihmisiä. He ihastuivat aineen eläviin muotoihin, jokseenkin niinkuin lapset ihastuvat leluihinsa. Pian nämä neitseelliset henget älysivät itsekin olevansa luovia voimia: he kykenivät itsekin aikaansaamaan muutoksia aineessa. Heitä alkoi kannustaa varsinainen aikaansaamisen ilo. Ja kasvavan aikaansaamisen ilo. He älysivät ruveta keskenään kilpailemaan siitä, kuka heistä aikaansaisi enemmän ja ihmeellisempää.

Mutta tässä he jo alkoivat joutua hiukan tappiolle hyvyyden koetuksessaan. He eivät osanneetkaan yhteisesti iloita parhaimmasta aikaansaannoksesta. Alettiin tuntea voittajan ylpeyttä ja hävinneen masennusta. Se oli ensimäisiä rakoiluja veljeyden onnessa. Siinä sai aineellisen elämän mahti kylvetyksi oman vieraan siemenensä ihmisyyden peltoon. Tämä muodostui siksi orjantappuraksi, joka tuotti omalaatuistaan satoa: oveluuden, kateuden, monenlaisen synnin. Röyhkeys ja anastus versosivat siitä myöskin. Ja kun aineellisuus pääsi siinä sivussa jakamaan ihmiset kahteen sukupuoleen, lisäsi se eripuraisuuden mahdollisuutta: kehittyi vallanhimo, taistelu, sota.

Kaikki tämä huumasi ihmisiä siinä määrin, että he unohtivat elämänsä alkuperäisen tarkoituksen, s.o. pysymisen hyvinä ja veljellisinä kaikissa olosuhteissa, ja he hullaantuivat ajattelemaan aivan päinvastoin: »Elämä on taistelua, sotaa! Taistelu ja sota on elämää!» Ja niin oli jouduttu suurenmoisesti tappiolle.

»Kerrassaan suurenmoisesti! Nyt on enää vain kysymys: mitenkä ihmiskunta ollenkaan selviytyy tästä huumauksestaan?»

»Lohdutuksenamme olkoon kuitenkin, että ylöspäinen nousu on jo alkanut. Käännekohta ja ylöspäinen kulku on luonnollisesti vaikeampaa kuin luisuminen alaspäin, mutta siitä huolimatta ovat monet jo suuntansa kääntäneet, ja jotkut, ensimäisenä Jeesus Kristus, ovat jo saavuttaneet täydellisen tasapainon hyvässä».

»Kuitenkin on kummaa, että niin harvat edes yrittävät. Ja monet heistäkin niin pahasti kompuroivat».

»Vaikeutta lisää karma. Toisin sanoen: kaikki se epäsointu, jota olemme itsellemme ja toisillemme aiheuttaneet, se kaikki on tasoitettava, sovitettava, korvattava».

»Olisi kiintoisaa kuulla juuri näissä suhteissa jotain valaisevaa!»

»Tämä asia on esim. seuraavalla tavalla: Ne ihmiset, jotka ovat lähteneet ylöspäistä tietä, jotka ovat puhdistautuneet ja kohoutuneet, ja jotka eivät siis enää tahtoisi olla pahoja, he saavat kuitenkin moninaisia karmallisia kolauksia, aluksi omasta karmastaan, sittemmin myös ihmiskunnan kokonaiskarmasta. Se kaikki sitoo ja painaa. Ja myöskin heitä sitoo se alkuperäinen yhteenkuuluvaisuus, veljeys, joka meillä oli, kun me läksimme tähän kokemuksien kouluun. Sentähden heidän, jotka ovat hiukan korkeammalle kohoutuneet, on autettava toisia. Se on kyllä heille eduksi, sillä sitä nopeammin he oppivat palvelemaan, rakastamaan, olemaan hyviä. Mutta heillä on myös omat kiusauksensa,

lankeamisen mahdollisuutensa. Sillä he näkevät — vertauskuvallisesti puhuen — kuinka aineen moninainen hypnoosi on lumonnut ihmiset siten, että he ovat keränneet hartioillensa mahdottoman suuria taakkoja. Heidän asemansa näyttää säälittävän hullunkuriselta: he voivottelevat elämän raskasta taakkaa, mutta samalla he yrittävät ahnehtia ja sälyttää hartioilleen vieläkin suurempia taakkoja! Sentähden auttajat yrittävät ikäänkuin ylhäältäpäin huutaa heille: »Veljet, heittäkää nuo himojenne ja itsekkyytenne taakat pois! Sen tehdessänne te kohoudutte». Mutta auttajat saavat huomata huutavansa kuuroille olennoille. Ihmiset kulkevat kumarassa, katse alaspäin, mahdottomien taakkojen painamina. Ja yhä he vain mättäävät uutta sälyä hartioilleen. Auttajat ihmettelevät ja kalpenevat hämmästyksestä. Silloin tulee kiusaaja ja kuiskaa heille: »Miksi ette mene ja ota vaikka väkisin noita taakkoja heiltä pois? Jos sen teette, silloinhan heidän on pakko luopua ja nousta!» Ja monet auttajat lankeavat. He panevat alulle hyvää tarkoittavat väkivaltakeinot. Ja tekevät yleensä viimeisen villityksen edellistä pahemmaksi. Sillä ensiksikin, kun ihmisiltä väkisin riisutaan heidän lempitaakkansa, niin he eivät saa tuntea v o i t t a j a n i l o a. Eivätkä he ymmärrä vapautumisensa arvoa. He ovat allapäin ja pahoilla mielin. Ja he ovat valmiit sopivassa tilaisuudessa sälyttämään taakkansa jälleen hartioilleen, puolustaen taakkaansa ja sen kantamista kuin jotain aarretta ja etuoikeuttaan. Ja toiseksi: nuo auttajat itse käyvät kalseiksi ja koviksi. Sentähden viisaimmat auttajat, Jeesus Kristus perusteellisimmin, ovat hyljänneet väkivaltaiset auttamiskeinot. Auttaminen täytyy tapahtua autettavan suostumuksella ja myötävaikutuksella. Ellei näin tapahdu, vaan edelleen yritämme auttaa ihmisiä väkivaltaisin keinoin, niin voi käydä, että se personallisuutemme kivi, jonka oli tultava temppelin rakennuskiveksi, se vierähtääkin meidän sydämessämme mystillisen Kristuksen hautakiveksi».

»Miten tämä on ymmärrettävä? Ja entä seuraukset?»

»Kun henkinen aurinko ei kovuutemme tähden pääse sydämessämme valaisemaan ja lämmittämään, muodostuu siellä vähitellen himoja, kiintoajatuksia, hätää ja ahdistusta; niinkuin ainakin raskaan kiven painaessa omaatuntoamme».

»Se kyllä on tuttua ihmiselämässä. Mutta entä kiven pois vierittäminen?»

»Ensimäinen aste on mietiskeleminen. Ihminen neuvottelee itsekseen ja kysyy: »Miten pääsen tästä ahdistuksesta?» Yhdellä tavalla tämä muistuttaa niitä naisia, jotka Kristuksen haudalle kävellessään neuvottelivat: »Kuka meille vierittää kiven pois hautakammion ovelta?» Mutta haudalle tultuaan huomaavat he kiven jo vieritetyksi pois. Kivi poistuu juuri sentähden, että kun ihminen alkaa olla huolissaan omantuntonsa tähden, niin samalla hän koettaa välttää pahaa, koettaa olla sävyisä ja nöyrä ja hyvä».

»Entä ne kaksi enkeliä siellä haudassa? jos sallitaan tämä poikkeus».

»Pysyäksemme kohtuuden rajoissa sanomme vain, että nämä enkelit sielunomaisesti ovat ne oikeat ja hyvät ajatukset ja teot, joita ihminen omantunnontarkkuudessaan ajattelee ja tekee, että juuri niiden vaikutuksesta kivi vierähtääkin pois».

»Tosiaan. Ainakin tämän seikan on moni ihminen käytännöllisesti kokenut. Sillä tehdessään epäveljellisen teon, tuntee ihminen hetimiten kiven painavan sydämessään, ja pimeys uhkaa häntä. Mutta tehdessään veljellisen teon, rakkauden työn, tuntee ihminen sisäistä iloa, eli siis kuin sisäisen Kristuksen ylösnousemista».

»Niin juuri on asia. Ja siksipä ihmisen on otettava kokemuksestaan oppia, oppiakseen toimimaan niin, että »hauta» hänen sydämessään pysyisi avoinna, että Kristus olisi aina läsnä hänen tajunnassaan. Sillä silloin ihmisen on mahdollista saavuttaa elämän kuninkaallinen kruunu, voittoseppele: h y v y y s. Nim. sellainen hyvyys, joka on noilla puheenaolleilla historian henkilöillä: Buddhalla, Jeesuksella, Franciskuksella ja joillakuilla muilla».

Arvoisa lukija: olemme hetken seuranneet keskustelua elämän sisäisessä koulussa. Onkohan se tehnyt meille mitään seikkaa todennetuksi? Jos jokukin seikka on käynyt selväksi, niin juuri siitä seikasta voisimme itseksemme jatkaa.

J. R. H.

1931: 51—57

U u s i a k i r j o j a :

P e k k a E r v a s t : »Kristuksen tutkimaton rikkaus». Hinta 15:—, kans. 25:—.

P. E:n kirjat yeensäkin, mutta aivan erikoisesti tämä kirja vie meidät elämän keskeisimpään ytimeen, kosmillisen Kristuksen esiintymiseen meidän maailmassamme ja ihmiskunnassa. — Lukiessamme tai kuullessamme puhuttavan Kristuksesta ovat esitykset yleensä enemmän tai vähemmän joko hysteerisiä tai poliittisia. Tässä suhteessa P. E. on erikoinen poikkeus eli uutuus. Samalla kun hänen esityksensä pohjautuu kokemukseen, on se filosofisesti älykästä, nerokasta, ja ennen kaikkea on se henkeä ja elämää. Sanalla sanoen: se on esitystä katsottuna elämän keskuksesta. Ensimäinen esitelmä, puhuen Kristuksen vaikutuksesta ihmisessä neljän ikäkauden, s.o. lapsuuden, nuoruuden, aikuisuuden ja vanhuuden alkaessa, sopii kuin valmistuksena toisiin esitelmiin. Niissä puhutaan kosmillisen Kristuksen lähentymisestä kaukaisista tähtisikermistä meidän aurinkokuntaamme, planeettoihin ja meidän maapalloomme, kunnes kosmillinen Kristus Jeesus Kristuksessa ensikerran saavutti maapallomme fyysillisen tason. Esitelmissä puhutaan niistä vaikutuksista, joita tällä kosmillisen Kristuksen jatkuvalla lähenemisellä oli maapalloon ja ihmiskuntaan. Kun kirja itse esittää pienen yhteenvedon viimeisen esitelmän lopussa, niin otan sen tähän sellaisenaan: »Luokaamme lopuksi yleissilmäys kosmillisen Kris-

tuksen työhön. Mitä Kristus on saanut aikaan? Laskeutuessaan auringon tasolle, minuuden maailmaan, kosmillinen Kristus vapauttaa ihmisminän totuuden kautta valheen ja ylpeyden harhoista. Minuuden on kuljettava nöyryyden koulua, sillä sen voittama vapaus ei ole yltiöpäistä vallattomuutta, vaan iloista antautumista jumalalliselle välttämättömyydelle, joka on totuus. Vapaus on vain totuudessa. Se on elämän laki.

»Kosmillinen Kristus laskeutuessaan astraalimaailmaan ja ruvetessaan vaikuttamaan alitajuntaamme, luo elämän helvetit ja kiirastulet, koko sen puhdistustulen, joka pesee pois meidän syntimme ja itsekkyytemme. Jos emme elämässä maan päällä tahdo itseämme kasvattaa, joudumme helvetteihin ja manaloihin kuoleman jälkeen — ja ne puhdistavat sydämemme saastasta ja häijyydestä. Puhtaassa sydämessä elää vain hyvyys.

»Kosmillinen Kristus laskeutuessaan eetterimaailmaan, nostaa pinnalle taivaallisen elämänlain, jota emme enää voi paeta ja jonka kanssa emme enää voi olla piilosilla. Tämä taivaallisen elämän laki, joka nyt koskee maallisiakin oloja, on rauha ja rakkaus: ei väkivalta, ei sota, ei pakko, vaan vapaaehtoinen kärsimys ja kestäminen ja horjumaton usko siihen, että totuus ja rakkaus lopulta voittaa. Positiivinen rakkaus ja auttamishalu kaikessa. Rauha ja rakkaus.

»Ihmisten elämässä vallitsevat nämä lait. Lemurian ajoista lähtien totuus, Atlantiksen ajoilta puhtaus ja hyvyys ja Jeesus Kristuksen ajasta lähtien rauha ja rakkaus. Suurin synti on nyt viha ja väkivalta, sillä elämä näkyväisessäkin maailmassa on muuttunut Kristuksen jälkeen, — rakkaus on nyt tässäkin korkein ja mahtavin voima».

Jokainen totuudenetsijä hankkikoon kirjan omaan kirjastoonsa ja lukekoon sen moneen kertaan. Yhdellä lukemisella tai kuulemisella se ei tyhjenny.

J. R. H.
1931: 66

PYHÄN HENGEN TEMPPELI
III

Uskonnon, tieteen ja filosofian yhtymä ja ydin: teosofia, Ruusu-Risti

Olemme ennen puhuneet, kuinka kuningas Salomon vertauskuvalliseen temppeliin asetettiin kaksi kerubia. Tätä vertauskuvaa voitanee ymmärtää useammalla tavalla. Ihmisruumiin temppelissä ne voivat kuvata henkevöittyneitä, siivilleen nousseita tunnetta ja älyä. Toisella tavalla ne edustavat — niinkuin jo ennen olemme sanoneet — uskontoa ja tiedettä. Uskonnon ja tieteen pitäisi olla kuin kaksi siiviilleen kohoutunutta kerubia. Ja niinhän ne ovatkin salaisen veljeskunnan sivistyksessä. Mutta tavallisessa sivistyksessä ei toistaiseksi niin ole. Kummankin kerubin siivet ovat vielä lamassa. Sillä uskonto on omaksuttujen oppien umpimähkäistä totenapitämistä. Tiede puolestaan on vajonnut materialismiin. Tämän näemme selvästi tarkkaillessamme kumpaakin erikseen. Kirkkojen oppi on lyhyesti seuraava: Ihmisiä syntyy ja kuolee, niitä kasaantuu suunnaton joukko kuolemantakaiseen olotilaan. Sieltä ne »viimeisenä päivänä» herätetään ylös. Toisinaan puhutaan kahdestakin ruumiillisesta ylösnousemuksesta. Ensimäisessä nousevat pyhät, joissa Kristus hallitsee enkeleineen. Toisessa herätetään pahat, jotka tuomitaan kadotukseen.

Tämän ohella puhutaan myös henkisestä uudestisyntymisestä; tieteen kannalta paremminkin jatkuvasti järjen eli hengen ylösnousemuksesta. Tiede arvelee, että elämä etenee kehityksen kautta. Ihminen esim. olisi ilmentynyt eläinkunnasta jonkun välimuodon eli »puuttuvan renkaan» kautta. Samoin eläinkunta kasvikunnasta, kasvikunta kivikunnasta.

Oikeastaan tähän tieteen otaksumaan sisältyy järjen ja hengen ylösnousemus. Alimmassa eli kivikunnassa järki, järjen toiminta, uinuu peräti syvällä, jokseenkin huomaamattomissa. Kasvikunnassa on järjellisyys paremmin näkösällä. Epäilemättä siinä on tapahtunut pieni hengen ylösnousemus. Eläinkunnassa näkyy järjellisyyden vaikutus jälleen uudessa asteessa. Kaikkein huomattavimmassa määrässä näkyy tämä ihmiskunnassa. Järjen auringon ylösnousemus näkyy enimmin ihmisessä.

Mutta »puuttuva rengas»? Sitä tapahtumaa ei ole nähty elävässä luonnossa, eikä sen jälkiä ole löydetty luonnon jätteissä. Eikä tätä rengasta löydy siihen asti, kunnes uskonto ja tiede ovat rinnan henkevöittyneet ja siivilleen kohoutuneet. Siksipä olisi ensin löydettävä se puuttuva rengas, joka henkevöittäisi ja yhdistäisi uskonnon ja tieteen. Tosin tämä rengas, tämä yhdysside, on olemassa jonkunlaisena varjona. Se on filosofia. Filosofia yrittää olla jonkunlaisena renkaana uskonnon ja tieteen välillä. Niinpä voidaan puhua uskonto-filosofiasta ja tieto-filosofiasta. Mutta tämänkin renkaan laita on toistaiseksi niin ja näin. Tuskin se kykenee antamaan eloa uskonnon ja tieteen lamassaoleville kerubeille.

Ennenkuin filosofia kykenisi puhaltamaan henkeä tieteeseen ja uskontoon, täytyisi sen itsensä ensin uudestisyntyä. Mistä taas filosofia saisi elävän hengen? Sen se saisi etiikasta, siveysopista. Ilman moraalia filosofia on korkeintaan sofismia, viisastelua. Missä taas on etiikan pohja ja perustus? Pinnallisemmin eli ulkonaisemmin katsottuna se perustus on luonnossa vaikuttava syyn ja seurauksen lakisiteisyys, karma. Syvemmin eli henkisemmin sanottuna

etiikan perustus on Jumalan tahto, kosmillinen Kristus, Logos, maailman järki. Käytännöllisen elämän kannalta moraalin perustus on Valkoisen Veljeskunnan elämä, Mestareiden käytännöllisen elämän elävä esimerkki ja Heidän antamansa siveysoppi: Buddhan kahdeksankertainen tie ja ennen kaikkea Jeesus Kristuksen antama Vuorisaarna. Ilman Jeesuksen antamaa siveysoppia kehittyvät uskonto, tiede ja filosofia takaperin, s.o. yhä kuolleemmiksi, hengettömämmiksi. Tämä hengettömyys taas kostaa itsensä politiikassa. Politiikka muodostuu yhä hirmuisemmaksi, sillä seurauksilla ei etuilla, ei ilvehditä, ei leikitellä.

Maailman-viisaat kohauttavat olkapäitään Vuorisaarnasta puhuttaessa. Ikäänkuin se olisi heidän pahin vihollisensa. Ja kuitenkin totuus on se, että vain Vuorisaarnan osoittamaan suuntaan kulkee elämän tie, ihmiskunnan pelastus.

Salomon päivinä Vuorisaarnaa ei vielä ollut. Sensijaan oli varhaisempien Mestareiden antamia siveysoppeja. Esim. Mooseksen kymmenen käskyä. Ne olivat siveellisen voiman pattereina totuudenetsijäin ja profeettain keskuudessa. Niinpä Salomokin asettaa n.s. liiton arkin, jossa on Mooseksen kaksi kivistä taulua, temppelin keskukseen, kerubien siipien suojaan.

Tällä toimenpiteellä osoitetaan, että Mestarin antama siveysoppi on temppelin keskeisin asia, kaiken pyrkimyksen kannustin ja voimanlähde. Ja kun kerubit suojelevat liiton arkkia siivillään, saaden samalla voimansa siitä, on sillä vertauskuvallisesti osoitettu, että tieteen ja uskonnon tehtävä on jatkuvasti suojella ja etsiä totuutta; Mestarin antaman esimerkin ja neuvon mukaan.

On samalla huomattava, että Jeesuksen jälkeen laki liiton arkissa on muuttunut. Niinkuin apostoli sanoo: »Sillä pappeuden muuttuessa tapahtuu välttämättä lainkin muutos». Hebr. 7: 12. Liiton arkissa, temppelin keskuksessa, Kerubien siipien suojassa on nyt Jeesuksen Kristuksen antama Vuorisaarna.

Näin on toistaiseksi kuitenkin vain Veljeskunnan temppelissä. Julkiset kirkot eivät ole asettaneet Vuorisaarnaa toimintansa keskeiseksi tukikohdaksi. Eivät liioin tiede ja filosofia sitä tee. Sentähden täytyy Valkoisen Veljeskunnan temppelistä lähteä uusia vuodatuksia. Sellainen on teosofis-ruusuristiläinen sanoma. Teosofia on uskonnon, tieteen ja filosofian ydin. Toisin sanoen: kun syvennymme uskonnon, tieteen ja filosofian ytimeen, yhdistämme kaiken mikä niissä on oleellista, niin tulemme tätäkin tietä, vaikka hitaasti, teosofiaan. Ruusu-Risti asettaa teosofian eli jumalallisen viisauden kulmakiveksi Jeesuksen Kristuksen ja Hänen esittämänsä siveysopin. Tämä Jeesuksen siveysoppi on se ilmoitettu Jumalan sana, josta kirkot niin paljon puhuvat, mutta jonka ne käytännöllisesti hylkäävät silmää räpäyttämättä. Tämä on samalla vapaamuurarien »kadonnut sana», jonka ne ovat hukanneet, jota ne sanovat etsivänsä, mutta jota ne, kirkkojen tavalla, ovat kieltäytyneet löytämästä ja vastaanottamasta. Teosofis-ruusuristiläisen elämänymmärryksen tehtävänä on tuoda esille ja pitää tarjolla tätä sanaa. Sillä ilman tätä Mestarin asettamaa kulmakiveä on kaikki hiekalle rakennettua. Mutta tälle siveellisyyden kulmakivelle rakentaessa rakennus on kalliolla ja se seisoo, niinkuin Mestari itse sanoo. Tämä rakennus on samalla temppeli, jossa ihminen on turvassa, jossa hän itse rakentuu ja rakentaa, oppii ja opettaa. Niinpä lähdemme nyt tutkimaan ruumiin ja hengen ylösnousemusta.

Ruumiin ylösnousemus on tosiasia luonnossa. Kirkot, jotka kolmannen vuosisadan jälkeen hylkäsivät ilmoitetun Jumalan sanan, ne ovat vaan menettäneet kaiken tiedon näistäkin asioista. Ne eivät enää ymmärrä alkuseurakunnan tavalla tätäkään asiaa. Ne eivät enää ymmärrä, että ruumiillinen ylösnousemus tapahtuu aina lapsen syntyessä tänne ruumiilliseen maailmaan. Mitään muuta, mitään luonnotonta ruumiin ylösnousemusta ei ole.

Mitenkähän tähän liittyy kaksi ylösnousemusta, ensimäinen hyvien ja toinen pahojen ylösnousemus? Hyvien eli hyvän ylösnousemus tapahtuu siten, että lapsessa ensin herää sen luonnollinen hyvyys, enkelimäisyys. Lapsen korkeampi minä on luonnollisessa asenteessa. Niinkuin Jeesus sanoo: »Heidän enkelinsä taivaissa näkevät aina minun Isäni kasvot, joka on taivaissa». Sitten tapahtuu toinen eli pahan ylösnousemus. Nuori ihminen, tai vanhempikin, voi joutua itse ihmettelemään, kun paha hänessä alkaa nostaa päätään. Hänessä herää kuin taistelu enkelin ja peikon välillä. Sillä ihmisessä tulee esille menneitten elämien hyvät ja huonot ominaisuudet. Silloin kysytään ihmiseltä: osaatko asettua hyvän puolelle ja kieltäytyä pahasta? Ellei hän sitä osaa, vaan on välinpitämätön, vieläpä asettuu pahan puolelle, silloin hän kulkee kuoleman ja kadotuksen tietä. Jos hän sitävastoin asettuu hyvän puolelle ja kieltäytyy pahasta, silloin hän kulkee elämän ja henkisen ylösnousemuksen tietä.

Tästä voimmekin siirtyä järjen eli hengen ylösnousemukseen. Tieteen etsimä puuttuva rengas ei ole ensinkään näkyväisessä maailmassa. Missä sitten? Se on sisäisessä tajunnassa. Eivät eläinruumiit siirry minkään välimuodon kautta ihmisruumiiksi, enempää kuin kasvitkaan muuttuvat eläinruumiiksi. Siirtyminen tapahtuu ruumiittomana ollessa. Pääasiassa vain maailman luomiskausien väliajoilla. Siten olemme me ihmiset tajuntoina eläneet entisissä maailmanajoissa syvemmällä ja syvemmällä aineessa. Kolmannessa tämän edellisessä luomiskaudessa elimme tajuntoina nykyisen kivikunnan tajuntaa vastaavassa unitilassa. Toisessa tämän edellisessä elimme kasvikuntaa vastaavassa unessa, ja lähinnä edellisessä eläinkuntaa vastaavassa unitilassa. Täten on meissä nykyään, paitsi tätä inhimillistä päivätajuntaamme, ainakin kolme n.s. alitajuntaa, yksi toistaan syvemmällä. Tähän seikkaan perustuu myös se mahdollisuus, että täydellisesti epäonnistunut ihmissielu voi joutua n.s. mustana maagikkona karkoitetuksi takaisin kivikuntaan.

Kaikkien näiden tajuntojen takana eli sisällä on meissä mystillinen Kristus. Sisäiseen Kristustajuntaan täytyy meidän ihmisinä pyrkiä yhtymään. Temppelinrakentajaa, Salomoa, edustaa meissä inhimillinen minä — nim. sillä ehdolla, että ihminen kuuntelee Mestarin neuvoa. Tällä edellytyksellä alitajunta, kaikki alitajun-

nat, yhtyvät rakennusaineiksi hengen temppeliin. Yhdellä avaimella availlen voisimme sanoa, että meissä oleva kivikunnan aikuinen tajunta antaa kaiken kiviaineen Herran huoneeseen; kasvikunnan aikuinen tajunta on se metsä, josta saadaan sedripuut ja muut tarvittavat puuaineet. Ihmisen tehtävä on vain jalostaa ne kaikki ensin Kristukselta saamiensa mittojen eli neuvojen mukaan. Kenties eläinkuntaaikuinen tajuntamme on tavallaan edustettuna niissä kahdessa valtavassa kerubissa, jotka avoimin siivin täyttävät koko huoneen, seinästä seinään. Eläimellinen tarmo yhtyneenä inhimilliseen kuntoon suojelee liiton arkkia ja saa siitä siveellisen voiman.

Kaiken tarkoituksena on, että Kristus saisi olla jokaisen ihmisen ruumiillisessa temppelissä — ja vähitellen ihmiskunnan kokonaistemppelissä — ylimmäisenä pappina. Toistaiseksi ihmiskunnan julkisessa sivistyksessä vallitsee niin suuri itsekkyyden voima, että se haluaisi karkoittaa Kristuksen takaisin kaikkien tajuntojen taakse. On kiintoisaa ajatella Kristuksen kärsimyshistoriaa tältä kannalta. Pitäkäämme ensin mielessämme, että yleismaailmallinen Kristus on kaikkien alitajuntojemme: eläin-, kasvi- ja kivikuntaa vastaavien tajuntojemme sisällä eli takana. Sieltä Kristus on vähitellen laskeutunut kohti päivätajuntaamme. Ja Jeesuksen kautta tämä sitten tapahtui. Mutta maailman pimeät voimat, pimeät ja harmaat, ne eivät siitä osanneet iloita. Eivätkä osaa vieläkään. Ne pelkäävät valtansa luhistuvan. Sentähden ne mielellänsä karkoittaisivat Kristuksen takaisin. Seuraamme nyt tätä karkoittamista — vertauskuvallisesti — Kristuksen ristiinnaulitsemisessa. Ensin Jeesus joutui eläimellis-petomaisen häväisyn ja rääkkäyksen alaiseksi. Täten joutuivat ihmiset omasta puolestaan karkoittamaan Kristus-valon takaisin mykän eläimen asemaan: Kristus ei saanut puhua ja opettaa. Tämän tapahduttua pimeät voimat saattoivat tuntea olonsa jo hiukan turvallisemmaksi. Mutta he jatkoivat työtään, naulitsivat Kristuksen puuhun, siis yrittivät karkoittaa Kristuksen takaisin kasvikuntatajunnan tasolle. Jälleen tunsivat pimeät voimat voiton riemua. He jatkoivat työtään, ajoivat Kristuksen kalliohautaan, vierittivät kiven haudan ovelle, sinetöivät sen sineteillään ja asettivat vartijat haudalle.

Näin pimeät voimat luulivat päässeensä Kristuksesta, karkoittaneensa hänet takaisin kivikunnan taakse.

Siitä huolimatta Kristus on ja elää täällä fyysisellä tasolla. Sillä Jeesus Kristus itse on keskellämme, ja täällä on aina ihmisiä, jotka elävät Kristus-elämää. Mutta myöskin tietämättömyyden tilassa olevat ihmiset omalla tavallaan yhä harjoittavat Kristuksen karkoittamista, hautakiven vartioimista ja sinetöimistä. Tätä sinetöimistä ja vartioimista harjoitetaan aina silloin, kun ihmiset koettavat oikein tieteellisen oppineesti ja asiallisen sitovasti todistella, kuinka Jeesuksen siveysoppi, Vuorisaarna, on mahdoton käytännöllisessä elämässä.

Tämä seikka se juuri on, joka tekee ihmiskunnan elämän murhenäytelmäksi. Ja koska kristillinen kirkko, jonka tehtävä olisi opettaa ihmisiä Kristusta seuraamaan, on johtajineen myös asettunut Kristuksen hautakiven sinetöijäksi ja vartijaksi, niin on itsestään selvää, että kirkon täytyy uudistua, täytyy muuttua sellaiseksi kirkoksi, jonka johdossa on Kristus — ihminen. Täytyy syntyä sellainen kirkko, sellainen uskonto, joka sekä tahtoo, että kykenee tämän uudistuksen toimeenpanemaan. Tällaisen uskonnon kulmakivi, Jeesuksen Kristuksen siveysoppi, on Ruusu-Ristin työssä jo laskettu. Nyt on vaan osattava tälle kulmakivelle jatkuvasti rakentaa.

Tässä työssä tarvitaan työvoimaa ja yhteisymmärrystä. Valaistakseni tätä asiaa, jäljennän tähän asianomaisen kohdan Salomon temppelin rakennuskertomuksesta. Näin siinä sanotaan: »Ja kuningas Salomo antoi valita työmiehiä koko Israelista, ja valittujen luku oli 30.000 miestä. Ja hän lähetti heidät Libanoniin, 10.000 kuukaudeksi vuorotellen, niin että he olivat kuukauden Libanonissa ja kaksi kuukautta kotonansa; ja Adoniram oli sen miesluvun päämies. Ja Salomolla oli 70.000, jotka kantoivat kuormia, ja 80.000 jotka hakkasivat vuorella; sen lisäksi ylimäisiä Salomon käskyläisiä, jotka olivat asetetut teettäjiksi, 3.300, jotka johtivat kansaa, joka teki työtä. Ja kuningas käski heidän louhia suuria kiviä, kalliita kiviä, hakatuita kiviä huoneen perustukseksi. Ja Salomon rakentajat ja Hiiramin rakentajat ja Giblimiläiset vuolivat ja valmistivat puita ja kiviä huoneen rakennukseksi». Olkoon tämä työväen paljous esittämässä voiman runsautta, ja sen määrälukuisuus järjestystä ja rytmiä. Yhteisymmärrystä, luottamusta ja veljeshenkeä edustakoon seuraava määritelmä: »Ja kun huone rakennettiin, rakennettiin se louhikoissa valmistetuista kivistä, niin ettei yhtään vasaran eikä kirveen eikä minkään rauta-aseen kalsketta kuulunut siinä rakennuksessa». Tai niinkuin Jeesus sanoo: »Siitä kaikki tuntevat teidät minun opetuslapsikseni, jos teissä on keskinäinen rakkaus».

J. R. H.
1931: 92—98

Vapaa sana:

Raittiustyö, kieltolaki ja Kristus. Nimim. »Eräs Ruusu-Ristin lukija» kirjoittaa Ruusu-Ristin tammik. numerossa kieltolain puolesta. Hän näkee ja esittää nykyisen kieltolakitilanteen jokseenkin ruusunhohteisessa valossa.

Kaikesta huolimatta täytyy minun heti aluksi esiintyä jonkunlaisena kulissien kaatajana ja sanoa: innokas kieltolain puolustaja on kerta kaikkiaan samassa asemassa kuin Katariina II Potemkinin kuljettaessa häntä halki valtakunnan: etenkin ilmiantajaa, rettelöimistä ja kärä-

jöimistä peljäten hänelle aina näytellään Potemkinin kulisseja, näytellään ulkokullattua muotoa, valkeaksi siveltyä hautaa, jonka sisällä on kaikkea saastaa, mutta jota aina yritetään peittää hänen silmiltään.

Tästä osaltaan johtuu, että kieltolain puolustajain ja -komiteain lausunnot ovat yleensä enemmän tai vähemmän ulkokiiltoisia, asioiden sisäistä eli todellista olotilaa vastaamattomia. Arvoisa vastustajani myöntää pariinkin kertaan, ettei hän kykene »kiihkottomasti» asiaa esittämään, joten hänen lausuntonsa »säätyläisistä», jotka »oman nautinnonhimonsa tyydyttämiseksi ovat valmiit uhraaman kansansa ja lähimmäistensä onnen», voitaisin laskea hänen erikoisen kiihkoisuutensa tiliin, mutta itse asian vuoksi on kuitenkin huomautettava, että Te ette tässä suhteessa muodosta mitään poikkeusta kieltolain puolustajain joukossa. Päinvastoin näkyy sama umpimähkäinen syytös säätyläisiä vastaan olevan erittäin suosittu kieltolain puolustajain keskuudessa.

Sensijaan kirjoittajan toinen väite: kieltolaki on yleisen kansanraittiuden aikaansaamisessa »ainoa oikea keino», on jo sellainen, etteivät edes kaikki kieltolain puolustajat menisi sitä allekirjoittamaan. Sillä useat, kenties useammat heistäkin antavat sentään jotain arvoa vapaaehtoiselle valistustyöllekin.

Sitten kirjoittaja työntää allekirjoittaneen — tapahtuneeko se kiihkossa? — suoraa päätä sekä »sydämen että aivojen, tunteen ja järjen» puolesta ulkopuolelle kokemusperäisen elämän; ainakin mikäli on kyseessä kokemukset väkijuomaliikkeen yhteydessä.

Kuulkaa: jos minä nyt haluaisin hiukan filosofoida, niin saisinpa Teidät kiinni kohtalokkaasta ajatusvirheestä. Sillä voisin kysyä: missä muualla olisitte ollut tilaisuudessa saavuttamaan sen innoituksen palavan hehkun, minkä väkijuomakokemukset nyt ovat Teille antaneet? Ellette olisi ollut tilaisuudessa joutumaan väkijuomakokemusten keskelle, niin mahdollisesti Teidänkin kirjoituksistanne huokuisi nyt sama »jäätävä kylmyys ja ymmärtämättömyys kärsiviä kanssaihmisiä kohtaan», kuin minkä väitätte minun kirjoituksestani huokuvan. Sillä panettehan kylmyyteni syyksi nimenomaan sen seikan, että olen outo ja muukalainen väkijuomien ja niiden yhden, tai toisenlaisten harrastajien parissa.

Mutta vaikkakin filosofoinnin ja logiikan virheet särähtävät minussa jokseenkin samoin kuin kielivirheet kielimiehen korvissa tai epäsoinnut musiikkerin sielussa, niin riittäköön tämä tästä. Tyydyn olettamaan puhuvani niinkuin se, joka puhuu asian ulkopuolella.

Kuitenkin herää heti uusi kysymys: mitkähän seikat ovat vaikuttaneet sen, että esim. allekirjoittanut olisi joutunut noin vain väkijuomaliikkeen ja sen aiheuttamien kokemusten ulkopuolelle? Voi olla, että tämänkin asian ymmärrettäväksi tekeminen tarjoaisi tilaisuuden melkoisen syvällisiin tutkielmiin. Jätän senkin sikseen arvellen, että Ruusu-Ristin koko ohjelma ja työ sellaisenaan on varattu hyvän ja pahan välisen pulman jatkuvaan selvittelyyn.

Mutta nytpä huomaan — kokemusperäisyyden ulkopuolelle työnnettynä —, että voidakseni ollenkaan jatkaa tätä kirjoitustani, täytyy minun turvautua suoraa päätä historian viisaimman ja, uskaltanenpa sanoa, samalla myös kokeneimman ihmisen elämänkäsitykseen. Sanonpa siis, että kun aikoinani aloin pyrkiä ulos tästä kuolevaisen elämän sokkeloisesta labyrintista, niin tulin kääntyneeksi kysymään neuvoa Jeesus Kristukselta. Ja silloin tein sen merkillisen huomion, että Jeesus — vastoin kristillisen kirkon oppeja ja väitteitä — hylkää n.s. vanhan liiton näkökannan, sen, että Jumalaa voitaisi palvella tai Hänen valtakuntansa asiaa täällä maan päällä edistää vastustamalla pahaa v ä k i v a l t a i s i n k e i n o i n. Pyydän: älkää liian hätäisesti ja vanhasta tottumuksesta kohauttako olkapäitänne! Sillä riennän myöntämään, että allekirjoittaneella, jonka itse luonto tavallaan jo synnynnäisesti oli asettanut ikäänkuin vanhurskauden puolelle vääryyttä vastaan, että minulla on ollut melkoista vaivannäköä opetellessani sekä periaatteessa että käytännössä asettumaan Jeesuksen esittämän uuden liiton opetuksen kannalle.

Nyt voisitte joko Te tai joku toinen huomauttaa: »Hm, onkohan sittenkään mahdollista, tai yliimalkaan välttämätöntä, tai edes viisastakaan, asettua n.s. vuorisaarnan kannalle?»

Myönnän, että tuo on nyt se kysymys, jossa tiemme eroavat, tai voivat erota — toistaiseksi. Sanon »toistaiseksi» sentähden, että vuorisaarna ei ole joku sääntökokoelma, joka olisi jossain kokouksessa pykälä pykälältä äänestetty ja hyväksytty, vaan vuorisaarna pukee sanoiksi itse elämän järkkymättömän lain, sen, josta Jeesus itse vuorisaarnassaan sanoo: »Ameen, minäpä sanon teille: kunnes taivas ja maa katoavat, ei yhtään jotaa eikä yhtään piirtoa katoa Laista, ennenkuin kaikki muodot on läpikäyty». Maapallomme on jo korkeammassa johdossaan siirtynyt vanhan liiton lakivyöhykkeestä Jeesuksen avaamaan ja alkuunpanemaan uuden liiton lakivyöhykkeeseen. Sentähden vanhan liiton väkivaltaiset auttamis- ja parantamiskeinot ja se viisaus, joka työskentelee ilman vuorisaarnan viisautta, on jo tuomittu; joten niiden käyttäminen nyt enää johtaa vain suurempaan hämmennykseen: toinen villiintyminen tulee edellistä suuremmaksi. Sillä vaikkakin juopottelu, alkoholijuomien väärinkäyttö, on syntiä ja johtaa turmelukseen, niin kaikkein suurin synti on kuitenkin — väkivalta ja viha.

Ennenkuin nyt etenen, annan Teidän, tai jonkun toisen ihanteellisen ihmisen, asettaa seuraavan kysymyksen: »Kun näemme kansamme ja ihmisten yleensä ympärillämme kärsivän m.m. juopottelun kirouksessa, niin sopiiko meidän asettua niin vain päältäkatsojiksi, vai eikö meidän ole ryhdyttävä joihinkin toimiin kanssaihmistemme ja yleisen hyvän vuoksi?» Minä puolestani ilmaisen Teille kiitollisuuteni tuon kysymyksen johdosta, ja annan kaikkien aatteen ihmisten huudahtaa yhdestä suusta: »On välttämättä tehtävä jotakin kanssaihmistensä ja yleisen hyvän vuoksi!» Ja minä puolestani yhdyn siihen täydellisesti. Mutta sitten — malttakaahan, ennenkuin lähdette! Sillä allekirjoittanut puolestaan pyytää niinikään asettaa erään kysymyksen. Tai oikeastaan sen asettaa elämä itse, ja se kuuluisi näin: »Aiotteko palvella

kansaanne ja kanssaihmisiänne ilman Jeesus Kristusta, ilman vuorisaarnaa, vaiko yhdessä Mestarin kanssa hänen neuvoaan ja esimerkkiään seuraten?»

Oikeastaan minun sopisi lopettaa tähän kysymykseen. Se olisi arvokkainta. Ja minä teenkin sen. Mutta ikäänkuin tuon kysymyksen oikeutta ja sen ratkaisevaa merkitystä alleviivatakseni sanon vielä seuraavaa: Näen kyllä, että ihmiskunnan parhaimmisto, ei tosin korkein parhaimmisto, sillä se on saanut näytellä marttyyrin osaa, vaan julkisesti johtava ja hallitseva parhaimmisto, se on aina näihin asti joko vaitiololla sivuuttanut tai jyrkästi kieltänyt vuorisaarnan, Mestarin neuvot ja opetukset. Ja teologit ovat kulkeneet kieltäjien eturivissä. Mutta niinpä näyttääkin kuin etenkin n.s. kristikunta kulkisi hyvää vauhtia kohti omaa haaksirikkoaan. Eikä sen suurin vaara ole juopoissa tai muissa pikkusyntisissä, vaan on se ensi sijassa siinä, että johtava parhaimmisto asettaa oman viisautensa korkeammalle Mestarin viisautta. Se hämmentää kaiken. Paljon pahaa on johtunut siitä, että me olemme tulleet asettaneeksi Kristukselta saamamme kynttilän vakan alle, ja olemme sensijaan heiluttaneet kelvottomaksi menneen vanhan liiton väkivaltaista vanhurskautta edustavaa tappuraa ja miekkaa — silloinkin kun olemme luulleet kanssaihmisiämme auttavamme ja valon asiaa edistävämme.

Koko käännös täytyy tapahtua. Lähtiessämme maailmaa parantamaan ja ihmisiä auttamaan, on meidän itsemme välttämättä ensin eläydyttävä suurimman auttajan ja parantajan työohjelmaan. Sillä muutoinhan on kaikki puheemme Mestarista ja Jumalasta turhaa.

J. R. H.
1931: 100—102

H. P. B:tä AJATELLEN

H. P. B:tä ajatellessani muistuu mieleeni eräs kohta nuoruudessani. Se sattui niihin aikoihin, jolloin lapsuuteni koti oli laillisessa järjestyksessä hajonnut, ja minä, niinkuin monet ihmiset samoissa olosuhteissa, jouduin yksin ja omin päin elämän suurelle ulapalle. Tunsin ajalehtivani kuin »meren selvällä selällä», löytämättä tai näkemättä mitään tarkoitusta tai päämäärää.

Tällöin oli erikoisesti eräs hetki, jolloin sanomattomalla kaiholla kaipasin *viisasta ihmistä*, kuin jonkunlaista isää, luotettavaa ja ymmärtäväistä. Häneltä olisin tahtonut kysyä, hänen kanssaan neuvotella. Sanoin itselleni: »ei hänen välttämättä tarvitsisi minua rahallisesti auttaa, kunhan hän vain ymmärtäisi minua, tukisi minua neuvoillaan, keskustelisi ja neuvottelisi kanssani».

Minun tielleni ei silloin sellaista ihmistä sattunut. Sentähden tunsin itseni niinä hetkinä sangen orvoksi ja yksinäiseksi. Ainakin näennäisesti yksinään ja omin päin sain kellua ja jotenkin pysytellä pinnalla. Määräävin oppaani ja koetusluotini oli siveellinen omatuntoni. Kaikki teoreettinen tietäminen oli pimeätä. Yksinpä sen uskonnollisen opetuksen mukaan, johon olin kasvatettu, olisi ollut parhain ja luotettavin ratkaisu, jos olisin kuollut jo pienenä lapsena. Mutta sekin toivo oli minulta mennyt. Olin jo sivuuttanut lapsen asteen. Sentähden tilanne oli sellainen, että minun oli elettävä vain kuin jonkun välttämättömyyden pakosta. Sentähden jäinkin kielteiselle kannalle. Katseeni kääntyi etsimään sellaista suuntaa, etten tarvitsisi kulkea vaimentamalla siveellistä omaatuntoani.

Kuitenkin kaipasin kaiken aikaa sellaista tietä, että mitä uutterammin kulkisin ja kulkiessani ahertaisin, sitä suurempaa sisäistä riemua ja omantunnon vapautta tuntisin. Ja myös, että sitä suurempaa onnea ja hyvää aherruksestani koituisi ympärilläni oleville ihmisille.

Tällaisella peräsimellä yritin luovailla aina siihen asti, kunnes noin 33 ikäisenä yhtyi teoreettisen tiedon valo elämäni tielle. Se valo oli teosofian sanoma. Se tuli tielleni Omatunto aikakauskirjan muodossa. Sen tuomassa valossa aloin ymmärtää elämää myönteisesti. Elämä tarkoitti luoda täydellisiä ihmisiä. Sen teki mahdolliseksi jälleensyntyminen. Me olemme olleet maan päällä ennenkin, ja me tulemme tänne jälleen. Ja täydellisyys toteutuu totuuden ja rakkauden mukaisessa elämässä.

Ja noita täydellisiä ihmisiä oli jo olemassa. Niitä sanottiin Mestareiksi.

Nyt olin tavallaan jo saavuttanut sen ystävän, vanhemman ja viisaamman, jota eräinä nuoruuteni hetkinä olin niin kaihoten ikävöinyt. Ja tunnelma nyt tavatessani oli siinäkin suhteessa sama kuin silloin ikävöidessänikin, etten teosofialta ja sen Mestareilta nytkään odottanut rahallista tukea. Päinvastoin. Sillä oivalsin pian, että teosofian suurten edustajain rikkaus on toistaiseksi heidän tiedossaan, rakkaudessaan, heidän käytännöllisessä viisaudessaan.

Teosofisen sanoman suureen julistajaan H. P. B:hen, tutustuin hänen kirjoissaan. Sillä olihan hän jo vuosia sitten jättänyt kuolevaisen ruumiinsa. Hänen kirjoituksensa olivat säkenöivää neroutta, moraalin järkkymättömyyttä, tiedon syvyyttä ja valtavuutta, maagillisen voiman kohottavaisuutta.

Oman kokemukseni kannalta katsoen lienee asiallista sanoa, että pian tutustuin myöskin parjaajien esityksiin. Ennen kaikkea sain käsiini Geijerstamin kirjan »Teosofia paljastettuna»; joka on vääristetty suomennos nimestä »Paljastettu Iisis». Sitä lukiessani olin jollain tavoin järkytetty. Hyvin todistelevasti leimattiin H. P. B. yhdeksi suurimmaksi huijariksi. Esitys vei minut kuin jonkunlaiseen lokaviemäriin, paholaisten pesään. Siellä minun oli ryhdyttävä tutkimaan, syventymään asiaan. Luin

uudelleen kreivitär Wachtmeisterin kirjoitussarjan H. P. B:stä, joka oli julaistu Omatunto-Tietäjä aikakauskirjassa. Luonnollisesti otin ensisijassa huomioon H. P. B:n omat kirjat ja hänen elämänsä kokonaisuudessaan. Sillä olihan tajunnassani elävinä Jeesuksen sanat: »Heidän hedelmistään te tunnette heidät. Eihän orjantappuroista koota viinirypäleitä eikä ohdakkeista viikunoita». Ja minulle selvisi, että H. P. B. oli joutunut valheen, itsekkyyden ja parjauksen esineeksi. Omasta puolestaan H. P. B. oli korkea Mestarin lähetti. Ja sellaisillehan Jeesus oli sanonut: »Jos he perheenisäntää ovat sanoneet Beelsebuliksi, kuinka paljon enemmän hänen perheväkeään».

Mutta mitä erikoisesti Geijerstamiin tulee, oli hän kirjassaan paljastanut oman akilleskantapäänsä. Tätä kirjoittaessani minulla ei ole hänen kirjaansa käytettävänäni, mutta muistan hyvin, kuinka hän mietelmässään esitti, että niinkuin teosofia meidän päivinämme, niin samoin kaikki uskonnot ovat muodostuneet petoksen ja huijauksen pohjalle.

Tällä väitteellään Geijerstam puolestaan löi jalat altaan. Sillä vaikka uskonnot kirkkojen käsissä olisivatkin kääntyneet kieroon, jopa suorastaan kumolleen, niin niiden alkuperäiset julistajat, Mestarit, heidän huippunaan Jeesus Kristus, eivät ole huiputtajia. Sivumennen sanoen olen joskus ihmetellyt sitä, — kun jumaluusoppineemme ovat mielihyvin käyttäneet Geijerstamin kirjaa puhuessaan tai kirjoittaessaan teosofiaa vastaan, — että he eivät ole huomanneet, kuinka Geijerstam on antanut kaikista uskonnoista saman tuomion: kaikki uskonnot ovat rakennetut petoksen ja huijauksen pohjalle. Ainoa selitys luonnollisesti on siinä, että jumaluusoppineemme ovat olleet tietämättömyyden ja kiihkon sokaisemia. Geijerstam puolestaan oli materialismin sokaisema.

Sentähden kaikki puhe salatusta elämästä, Mestareista ja okkultismista oli Geijerstamin näkökannalta huijausta sinään. Sensijaan olin minäkin jo pikkupoikana vähäiseltä osaltani kokenut yliaistillista elämää: näkymätön Jumala tai Mestari oli puhunut minulle, puhunut sellaisella pyhyyden arvokkuudella, että aina kun jälkeenpäin muistin tai ajattelin tuota tapausta, kävi ihmeellinen väristys läpi ruumiini. Tätä jatkui aina siihen asti, kunnes teosofian kautta löysin oman Mestarini. Näinollen tämä jatkuva tapahtuma muodostui minulle, näin jälkeenpäin ajatellen, omalaatuisekseen Betlehemin tähdeksi, joka johdatti seimen luo.

Mutta palatkaamme H. P. B:hen. Sanomme lyhyesti: hänen kohtalonsa oli sama kuin ihmiskunnan suurimpien hyväntekijöiden yleensä. Epäilyksillä, valheellisilla syytöksillä ja parjauksilla heidät syrjäytetään, surmataan, tapetaan. Niin on käynyt etenkin täällä länsimailla. Uskonnossamme me olemme kyllä jumaloineet Mestaria, mutta jumaloimisemme on jäänyt henkisesti kuolleeksi. Sillä materialistisessa viisaudessamme ja juriidisessa oikeustajunnassamme olemme aina leimanneet Mestarimme e p ä k ä y t ä n n ö l l i s e k s i. Se on ollut Jeesuksen kohtalo. Se on ollut H. P. B:n kohtalo. Jälkimäisen suhteen psyykkiset tutkijat toimeenpanivat parjaustulvan, johon muu maailma yhtyi vapautumista ja iloa tuntien. Omat oppilaat epäilivät. Pian H. P. B. ei voinut olla mukana edes Teosofisen Seuran vuosijuhlassa. Hän jäi suorastaan puutteeseen, viluun ja nälkään. Tämä henkilökohtainen puute kyllä korjaantui muutamien uskollisten ystävien avulla. Mutta sellainen kannatus oli liian vähäinen — jotta hän olisi voinut jatkaa työtään Mestareittensa lähettinä. Hänet otettiin pois. Seurasi Teosofisen Seuran jakautuminen, Europan sota, maailman murhe, teosofian kasvava hämmennys.

Viimeaikoina on alkanut tapahtua jonkunlainen käänne teosofisessa maailmassa. Käänne parempaan päin. Se veljeyden ja yhteenkuuluvaisuuden välttämättömyys totuuden pohjalla, jota H. P. B. edustaa, ja jonka mukaista järjestelyä Ruusu-Ristin Johtaja ehdotteli teosofisille seuroille englannin kielisellä kiertokirjeellään noin kymmenen vuotta sitten, se on viime aikoina elvytellyt mieliä teosofisissa seuroissa. Meillä Ruusu-Ristissä tulee tavallaan koko tämä H. P. B:n sadannen syntymävuoden työ omistetuksi H. P. B:n muistolle. Niinpä pääsiäisenä vietetty vuosijuhlamme kulki H. P. B:n merkeissä. Johtajamme monet puheet ja esitelmät ja hänen kirjoittamansa verrattomasti täysipitoinen näytelmä Kansallisteatterissa, ne kaikki sisälsivät esirippujen avaamista siihen suuntaan, että totuus pääsisi näkyviin. Kaikessa siinä mukanaollen tunsin kuin kevään tunnelmaa. Auringon vaikutuksesta talviset lumet sulavat, jäät särkyvät ja vapautumisen riemulaulua muistuttavalla ryminällä sortuvat koskista alas. Meidän länsimainen järkemme on ollut materialismin aiheuttaman epäilyksen kylmentämä, juriidisen oikeustuntomme jäädyttämä, pinnallisuutemme lumivalkeaksi valkaisema. Henkisen auringon hohteessa nämä kahleemme vähitellen sortuvat. Sielumme vainiot paljastuvat. Alkaa viheriöidä kukkia, vähinerin hedelmiä kypsyä. Me kukaties alamme ymmärtää Mestareita ja Heidän työtään. Alamme kukaties vihdoinkin älytä, että samassa määrässä kuin me epäilemme Mestarin käytännöllistä pätevyyttä, samassa määrässä me aiheutamme sumua, sadekuuroja, ukkosta ja kylmää, takatalvea ja viivytystä. Vain Mestarin viittauksia ja neuvoja tarkkaan kuuntelemalla, niihin tietoisen myönteisesti osallistumalla voimme me saada elämämme ikuisen kylvölle myönteiseksi, voimme aikaansaada ikuisen kannalta kestävää ja käytännöllistä.

Tämä on meidän Ruusu-Ristissä hyvä pitää aina mielessä. Johtajamme jatkaa historiallisten Mestareiden työtä. Sitä tehdessään hän puolestaan luottaa meihin ja rakastaa meitä. Mekin luotamme häneen ja rakastamme häntä. Olemme kiitollisia kohtalolle saadessamme jatkaa Mestareiden työtä Johtajamme johdolla. Luottavaisuutemme perustuu kokemukseen ja siihen tervejärkiseen seikkaan, että Johtajamme ei esitä meille mitään psyykkisen tai unimaailman hämäriä »adepteja» tai »kristuksia», vaan ennen kaikkea selvästi päivätietoisia historian Mestareita, ylinnä kaiken Jeesus Kristusta. Eikä edes heitäkään umpimähkään, ei huutamalla: »Herra, Herra», vaan ottamalla huomioon heidän julkiset opetuksensa, ennen kaikkea julkisen Vuorisaarnan opetuksen. Sentähden luottamuksemme

on kalliolle rakennettu. Onhan meillä Jeesus Kristuksen oma todistus. Hän sanoo Vuorisaarnassaan: »Sentähden on jokainen, joka kuulee nämä minun sanani ja tekee niiden mukaan, verrattava älykkääseen mieheen, joka rakensi huoneensa kalliolle. Ja rankkasade lankesi, ja vedet tulivat virtanaan, ja tuulet puhalsivat ja syöksyivät sitä huonetta vastaan, mutta se ei sortunut, sillä se oli perustettu kalliolle».

Luottamuksellisella yhteistyöllä me myös parhaiten kunnioitamme H. P. B:tä. Häntä muistellen me sanomme: kutka kyynelin kylvävät, he riemulla niittää saavat.

J. R. H.

1931: 129—134

Uusia kirjoja:

Nuortuva maailma, kirjoitti L. Valakivi, kust. Werner Söderström, hinta 35:—.

Siinä joulun tienoissa luin toistamiseen »Monte Criston kreivin». Luin sen eräänlaisella ihailulla ja ihmettelyllä. Sillä kreivi Monte Cristo on kuin jonkunlainen jumala, tai paremmin sanoen kuin Karman Herra, tosin enemmän vanhatestamentilliseen malliin. Ihailuni ei tosin mennyt siihen suuntaan, että omasta puolestani haluaisin jäljitellä häntä, tulla kukaties hänen kaltaisekseen. Mutta sittenkin... Myöhemmin luin joitakin kotimaisia romaaniuutuuksia, jotka, varmaankin sattumalta ja noin runollisesti sanoen, edustivat sellaisia keväisiä kissannaukujaisia, jotka tapahtuvat siellä jossain liiterin permannon alla, ja joita matkien eräänlaisten romaanien Matit ja Maijat ihan loppumattomiin piinaavat toisiaan. Sentähden oli mielialani romaanien maailmassa melkoisen matalalla saadessani käsiini kirjan Nuortuva maailma. Ja vaikka kirjan kansilehdellä oli kummallisia kuvioita, jotka silminnähtävästi edustivat okkultisia asioita, niin kuitenkin ryhdyin kirjaa lukemaan ilman minkäänlaisia toiveita.

Kaikesta huolimatta päätin lukea Nuortuvan maailman. Jonkun matkaa luettuani arvelin: »ahaa, jotain sellaista kuin 'Neljännen ulottuvaisuuden mies' tai 'Kolmen miehen valta' tai ehkä 'Kuolematon kuningatar'». Edelleen lukiessani: »onpa kuin pistäisi n.s. Leijonan kynnet esille, mutta sittenkin esitys on niin hienon hillittyä». Tulen pariin nuortumisteoriaan. Hämmästelen: »kaikesta mielikuvituksen lennosta huolimatta tuntuu kuin kirjailija olisi, ehkä sattumalta todellisuuksien pohjalla, osaksi suoraan ja osaksi vertauskuvallisesti». Myöskin alkaa esiintyä mitä viehkeämpiä lemmen- ja rakkaudensuhteita, mutta ilman ällöttäviä kissannaukujaisia ja piinapenkkiä. Samalla jatkuu tuo Leijonan kynsien huomattava itsehillintä. On kuin siirreltäisi vuoriakin, mutta ne eivät kolhi toisiaan, ei synny kolinaa eikä kalinaa. Kuitenkin hämmästyttää minua eniten ja yhä kasvavassa määrässä se jo mainitsemani seikka, että vaikka mielikuvitus muistuttaa satujen jättiläislinnun lentoa, niin kuitenkin näkyy esityksen takana kaiken aikaa elämän suuret, sanoisinko okkultiset tosiseikat. Esim. tekijä on tullut keksineeksi (sattumaltako?) tuon todella ainoan mahdollisen ja luonnollisen keinon eli tien avaruuksien toisiin maailmoihin: mietiskelyn eli meditation. Kirjan jälkimäinen osa sai minut suorastaan hämmästymään ja kokonaan vapautumaan alkaessani vallinneista epäilyksistäni. Loppuun luettuani sanoin itselleni: »tuon kirjailijan kanssa kannattaisi päästä henkilökohtaiseen kosketukseen». Kirjan pääsankari, Pallio vanhempi, on sankari minun makuuni. Sanonpa suoraan, että kun on kyseessä okkultismin suuret tosiasiat, niin kaikista romaanisankareista valitsisin todennäköisesti Pallio vanhemman pöytäkumppanikseni. Ja kun professori Pallio suuressa Aasia-juhlassa lausuu nuo ihmeelliset sanat: »Minua ei kenenkään tarvitse ruveta etsimään, minä tulen itse jokaisen luo», niin tahtoisinpa omalta osaltani sanoa: tervetuloa, professori Pallio!

Tähtikoulut. Kirjoitti Pekka Ervast. Mystica. Hinta 15:—, kans. 25:—.

Luin jälleen tämän kirjan, ties monennenko kerran. Sillä se tuntuu olevan oikea kosmillisen tietämisen aarreaitta.

On omituinen sattuma, että joudun kirjoittamaan tästä kirjasta nyt, kun pari päivää sitten kirjoitin L. Valakiven »Nuortuvasta maailmasta». Tämä sattuma on sitä ihmeellisempi, kun minun täytyy itselleni myöntää, että juuri näin tämä kirjoittamiseni tapahtuu oikeassa järjestyksessä. Sillä »Tähtikouluissa» saamme nyt realistisella tavalla tutustua kosmilliseen elämänkouluun ja tietää ne siveelliset ehdot eli edellytykset, joittenka täyttyminen meissä itsessämme avaa aikanaan ovet siihen universaaliseen elämään, jota »Nuortuvassa maailmassa» Pallio-vanhempi omalla tavallaan edustaa. Sentähden on minun tässä vielä mieluisa velvollisuus lisätä, että hämmästyen ihailin ja ihmettelin sitä seikkaa, että meillä Suomessa on L. Valakiven tapainen kirjailija, joka ensiksikin kykenee vastaanottamaan niin syvällisiin ja korkeihin totuuksiin perustuvaa inspiratiota, ja toiseksi osaa pukea esityksensä niin miellyttävään ja kuitenkin tosiasioihin perustuvaan romaanin muotoon. Sillä totuuden kustannuksella ratsastamisen synti hiipii niin ovelasti ei vain romaaneihin, vaan yleensä ihmisten hommiin.

Tähtikoulut sisältää reformin kokonaan omaa luokkaansa. Sen esitys rajoittuu tietoisesti omaan aurinkokuntaamme, sen planeettoihin: niissä olevien olentojen ja Salaisten Koulujen vaikutuksen selvittelyyn meidän ihmiskuntamme elämässä. Maapallomme Salaisen Koulun vihkimysjärjestelmä esitetään kokonaan uudistettuna, luokiteltuna uudella tavalla, mutta se tehdään sellaisilla psykologisilla ja siveellisillä perusteilla, että ymmärrämme sen vastaavan elämän suuria totuuksia. Ja totuushan on suorastaan perusehto. Ilman totuutta jäävät loistavimmatkin rakennelmat vain sannalle rakennetuiksi tuulentuviksi.

Vanhat kymmenen suurta vihkimystä ryhmitetään psykologisesti kolmeen ryhmään: Pyhän Hengen, Pojan ja Isän. Jeesuksen Kristuksen

kulku läpi näiden vihkimysten, aina kymmenenteen vihkimykseen asti, ja Hänen erikoislaatuinen voittonsa niissä, vaikutti tämän uuden ryhmittelyn. Mullistus on siinä, että vanhan tien kolme suurta vihkimystä jäivät Jeesuksen avaamalla tiellä yhdeksäksi pieneksi vihkimykseksi. Neljäs suuri vihkimys, joka oli ja on vieläkin vanhalla tiellä kulkijoille »pitkien ponnistusten päämäärä, on nyt Jeesuksen koulussa lähtökohta». Sillä lähtökohta Jeesuksen koulussa on Mars-vihkimys, miekan kääntyminen omaan sydämeen.

Kirjassa puhutaan edelleen uudestisyntymisestä, s.o. mikä on syntyminen lihasta (joka ei rajoitu vain siihen, että me synnymme lihalliseen ruumiiseen), mikä on syntyminen vedestä, mikä Pyhästä Hengestä ja tulesta.

Viimeinen luento on sangen kiintoisa esitys juuri noista yhdeksästä pienestä vihkimyksestä. Nekin ovat erittäin merkityksellisiä kokemuksia. Sillä ne vievät siihen, että ihminen kykenee oikealla tavalla sanomaan: »mene pois tykööni, Saatana»! Ja silloin Saatana iloitsee. Sillä Saatana »houkuttelee yksilöä pahan tielle», niinkuin Marie Corellin »Prinssi Lucio», mutta »sanomattomasti iloitsee silloin, kun yksilö ei lankea hänen pauloihinsa».

Tähtikoulut, ollen uranuurtaja teosofisessa kirjallisuudessa, on erinomainen opas saadaksemme oikean käsityksen aurinkokuntamme, tai lähemmin maapallomme elämänkoulusta. Siihen perehtyminen on myös omiansa sekä selventämään käsityksiämme Vanhasta ja Uudesta Liitosta, että olemaan hyvänä apuna ymmärtääksemme Johtajamme Pekka Ervastin opetusta yleensä.

J. R. H.

1931: 163—164

Vapaa sana:

Mietelmiä. Ruusu-Ristin 3:ssa numerossa kirjoitin raittiusliikkeestä, katsottuna Kristuksen elämänymmärryksen kannalta. Huomasin sitten, että saman numeron Toimittajalta-osastossa esiintyy veli O. E. K:n kirjeellinen mielenilmaus. Senjohdosta täytyy minun tässä vähän »selittää».

Ensiksikin sanon siis, etten esitelmässäni Savonlinnassa maininnut mitään kieltolaista enkä Lapuan liikkeestä. Vasta esitelmän jälkeen joku läsnäolleista herätti kysymyksen kieltolaista tahtoen nimenomaan kuulla, mitä esitelmöitsijä siitä asiasta arveli. Näin pyydettynä lausuin mitä asiasta ymmärsin, jotenkin samaan suuntaan kuin kirjoitukseni Ruusu-Ristissä.

Ystäväni O. E. K. sanoo, että »meidän, alkohoolista raittiiden kimppuun on hyökätty kuin raatelevaiset sudet lammasten vaatteissa». Tähän on minun huomautettava, että ainakaan allekirjoittaneen kimppuun ei ole hyökätty raittiuteni tähden. Vaikka kaiken ikäni olen ollut raittiuden kannalla. En ole harrastanut väkijuomia enkä tupakkaa. Olinpa parhaassa nuoruudessani useita vuosia ilman kahviakin. Tutustuttuani teosofiaan ja tultuani varsinaiseksi totuudenetsijäksi antauduin ruokajärjestyksessänikin ankaraan asketismiin. Mutta ruumiin palvonta, syöminen ja juominen, tai syömättömyys ja juomattomuus, ei muodostunutkaan minulle elämäntehtäväksi. Sillä kävi niin, että Mestari löysi minut ja antoi minun huomata, että saisin »luopua kaikesta» ja lähteä Hänen työhönsä teosofisella vainiolla. Niinpä sitten läksinkin. Ja mitä ensiksikin ruokakomentoon tulee, niin ojennusnuoraksi annettiin minulle kohtuus. Työ tuli tärkeämmäksi, se tuli pääasiaksi. Niinpä eräällä matkalla yöpyessäni kaikuivat korvissani sanat: »Syö, mitä eteesi pannaan!» Nyt jälkeenpäin huomaan Jeesuksen sanat (Luuk. 10: 8): »Ja kun tulette johonkin kaupunkiin, jossa ottavat teidät vastaan, niin syökää, mitä eteenne pannaan». Samoin nyt jälkeenpäin huomaan Paavalin sanovan (I Kor. 10: 27): »Jos joku, joka ei usko, kutsuu teitä ja te tahdotte mennä hänen luokseen, niin syökää kaikkea, mitä eteenne pannaan, mitään utelematta omantunnon vuoksi». Kuitenkin minä monta vuotta rimpuilin näitä Mestarin neuvoja vastaan, aiheuttaen siten vaikeuksia niille monille hyville ihmisille, jotka ystävällisesti tarjosivat minulle asuntoa ja ruokaa. Vasta myöhemmin, eräissä kokemuksissa, avautui minun sydämeni ja järkeni huomaamaan, että turhaa minun on näissäkään ruokaasioissa »potkia tutkainta vastaan», s.o. Mestarin neuvoa vastaan. Samalla minulle selvisi, että nyt minä aivan erikoisella tavalla saan oppia pysymään irti väkivallasta. Silloin minä ruoka-asioissa mukaannuin. Ja olen nyt itsekin kiitollinen siitä.

Sillä palveleminen Mestarin työssä on sentään, niinkuin jo sanoin, tärkein asia. Niinpä huomaan, että Paavali, tuo tavallaan ankara, mutta samalla runollinen ja ennenkaikkea ahkera Mestarin työntekijä, kirjoittaa henkiselle pojalleen, nuorelle työtoverilleen ja oppilaalleen Timoteukselle, joka Timoteus nähtävästi oli kunnioitettava askeetti: »Älä enää juo vain vettä, vaan käytä vähän viiniä vatsasi tähden ja usein uudistuvien vaivojesi tähden».

Tätä Paavalin neuvoa ei minulla ole ollut tilaisuus noudattaa eikä kokeilla. Sillä mitään viinejä tuskin olen nähnytkään. Huolimatta siitä, onko vatsani laita niin tai näin. Mutta otaksun, että pieni lasi viiniä, silloin tällöin, voisi olla hyvää lääkettä.

Jos nyt joku tahtoisi väittää: »Paavali nähtävästi ei ollutkaan oikea kunnon kristitty», niin — heikkoutensa kullakin. Itsekritiikki on terveellistä. Vain rakkaus totuudessa vie täydellisyyteen.

Ystäväni O. E. K. sanoo: »Olen ollut kauan siinä käsityksessä, että Ruusu-Ristin johtava henki on laittomuuden kannalla». No, jos niin on, niin huomattakoon, että on lakeja ja lakeja, ja siitä syystä ainakin kahdenlaisia lainrikkojia. Siinä Golgatallakin on kaksi pahantekijää ristillä lainrikkojina. Mutta siinä on kolmaskin, Jeesus Kristus. Hänkin lainrikkojana. Ja lainrikkojia olivat ensimäiset marttyyrit, Stefanus ensimäisenä. Ensimäiset kristityt eivät tehneet

lain vaatimaa sotavalaa, eivätkä ottaneet asetta käteensä. Mutta sittenkin me riemuitsemme ensimäisistä kristityistä, huolimatta siitä, että he eivät umpimähkään totelleet lakeja, että he näinollen olivat tavallaan lainrikkojia, että heidän »johtava henkensä» täten oli laittomuuden kannalla». Sillä tämä heidän laittomuutensa johtui siitä, että he kunnioittivat elämän lakeja, seurasivat Jeesuksen neuvoja ja käskyjä. Eivätkä kieltäneet Mestariaan sanomalla: »Herra, Herra».

Älkäämme mekään, ystäväni O. E. K., masentuko siitä, jos ihmiset maailmassa leimaavat meidät laittomuuden kannattajiksi; kunhan me vain uskollisesti yritämme seurata itsensä Jeesuksen Kristuksen sanelemaa lakia.

Sitten se Lapuan liike? Olisinpa luullut, että ystäväni O. E. K. olisi jo ollut tietoinen siitä, etten ole minkään väkivallan ihailija enkä kannattaja. Mutta täytyy muistaa, ettei mitään saa tuomita umpimähkään. Sillä kaikissa liikkeissä on vähintään kaksi astetta. Esim. kristinuskossa. Ensiksikin Jeesuksen esittämä elämänoppi, toiseksi kirkkojen oppi. Kristuksen oma oppi on k a s v a t u s t y ö t ä vuorisaarnan neuvojen mukaan. Kirkkojen n.s. kristinusko on kokonaan hyljännyt vuorisaarnaan perustuvan kasvatustyön, ollen sensijaan sokeata uskoa omatekoisiin opinkappaleihinsa. Ja alistumista mukanaolollaan pyhittämään maailman laitonta laillisuutta: väkivaltaa, pakkoa, sotaa. Kirkon kristinusko on tukahuttanut oikean nisun, Mestarin esittämän elämänopin.

Sama on laita raittiusliikkeen. Alkuperäinen hyvä siinä on vapaaehtoinen raittius- ja valistustyö. Se vaikutti aikanaan paljon hyvää. Sitten tuli kieltolaki, ihannoitu väkivalta, joka tukahutti raittiusliikkeen samalla tavalla kuin väkivalta-kristinusko aikanaan tukahutti Kristuksen alkaman kasvatustyön. Vapaan raittiustyön aikana ei voinut tehdä raittiustyötä muut kuin ne, jotka itse olivat raittiita, jotka tekivät sitä vakaumuksestaan. Nyt tekevät raittiustyötä palkatut virkailijat, jotka tekevät sitä palkan ja muiden lisätulojen vuoksi, tarvitsematta itse olla raittiita. Siis aivan samoin kuin kirkon aikanaan hyvin palkattuina piispoina ja paaveina on monasti ollut aivan hirmuolentoja.

Lapuan liike on omalla alallaan samojen lakien alainen. Niinkuin raittiustyö nousi esimerkkinsä ja valistustyön avulla juoppoutta poistamaan, samoin Lapuan liikkeen oli määrä esimerkkinsä ja valistustyön voimalla nousta poistamaan sekä bolshevismia että parlamenttaarista puoluejuonittelua. Mikäli se on antautunut väkivallantöihin, on se siinä langennut autettaviensa tasolle.

O. E. K. vetoaa esivaltaan, »joka ei miekkaa turhaan kanna», kieltolain hyväksi. Tuokin lause on siteerattu Paavalilta. Ymmärtäessämme tämän Paavalin paljon käytetyn lauseen esivallan miekasta tuolla tavalla, muodostuu se suorastaan ironiaksi, pilkaksi, sekä Paavalia itseänsä että toisia apostoleita ja itseään Jeesus Kristusta vastaan. Sillä kaikki he tulivat, ehkä Johannesta lukuunottamatta, t a p e t u i k s i e s i v a l l a n m i e k a l l a. Täytyy ymmärtää, miksi Paavali noin kirjoitti. Hän kirjoitti oppilailleen, etupäässä Roomassa oleville, varoittaen heitä sekaantumasta politiikkaan ja vallankumouksellisiin puuhiin. Jos Paavali itse olisi kaikessa nyörästi alistunut esivallan lakeihin ja määräyksiin, niin eipä esivalta tietenkään olisi häneltä päätä katkaissut. Samoin ei Jeesukselta. Eikä ensimäisiltä kristityiltä. Paavali kirjoitti oppilailleen aivan samaa kuin H. P. Blavatsky kirjoitti oppilailleen: »älkää sekaantuko politiikkaan». Sillä: »kaikki, jotka miekkaan tarttuvat, ne miekkaan hukkuvat».

Olen jo ennen sanonut, että kaksi pahinta laillistettua laittomuutta ovat kieltolaki ja asevelvollisuuslaki. Ennen kaikkea niiden siveellinen turmelevaisuus on suuri. Mutta ellei tästä välitetä, niin kenties yhä suureneva taloudellinen pula saa jotain aikaan. Sillä jos tätä menoa härkäpäisesti jatketaan, niin Suomen valtio on menossa taloudellista vararikkoa kohti. Mainitsen tässä taas erään kohtalon antaman huomautuksen. Samaan aikaan kuin sanomalehdet kertoivat suurilla otsikoilla kahden sotilaslentokoneen tuhoutumisesta Kaivopuiston edustalla, kymmentuhantisen ihmisjoukon silmien edessä, samalla ne niinikään suurilla otsikoilla kertoivat maatalouden suuresta velkaantumisesta. Nyt jo rasittaa maataloutta 6 miljaardin velat, j.n.e.

Tuota lukiessani, noita kahta uutista silmäillessäni, ajattelen jälleen: »Olisipa nyt Suomen valtiomiehillä ja lainsäätäjillä korvat kuullakseen ja silmät nähdäkseen?!»

No, en halua olla mikään pahan ilman lintu. Sillä minäkin olen tämän kansan lapsi, ja tunnen rakastavani tätä maata ja tätä kansaa. Mutta siksipä juuri yritänkin kuunnella viisaimpien ääntä, Väinämöisen ja Jeesus Kristuksen. Uskon, että Suomen kansa kykenee vielä viisaastikin asioitansa järjestämään. Sillä on meillä s i s u a. Kysymys on vaan: lieneekö sisumme riittävän suuri? Onko se niin suuri, että jaksamme viisaasti nöyrtyä ja ryhtyä kuuntelemaan Mestarin puhetta, ja ryhtyä Hänen viisautensa ja rakkautensa mukaan asioitamme järjestämään.

Omasta puolestani elän uskossa ja toivossa.

J. R. H.

1931: 167—170

RUUSU-RISTIN KUSTANNUSTOIMINTA

Teosofis-ruusuristiläisen kirjallisuuden kustantaminen on jo ennättänyt käydä monien vaiheiden lävitse. Jo teosofisina alkuaikoina joutui kustannustyö vaikeaan taloudelliseen pulaan. Muistan johtajamme P. E:n myöhemmin jossain kirjoituksessaan maininneen, että hän tuon pulan aikana sai inspiration: »Pelasta kustannusliike». Silloin P. E., jonka ihanteena oli pysyä irti maailman raha-asioista ja elää vapaaehtoisessa köyhyydessä, järjesti velkoja henkilökohtaiselle vastuulleen, tullen siten teosofisen työn kautta vedetyksi sekä keskelle raha-asioita että kus-

tannusliikkeen johtoon. Hän teki ilmaista työtä kustannusliikkeen hyväksi tarmolla, huolella ja menestyksellä, niin että kun P. E. sittemmin joutui pois Suomen Teosofisen Seuran ylisihteerin toimesta ja kustannusliike muodostettiin Tietäjä-nimiseksi osakeyhtiöksi, niin osti Tietäjä taas myöhemmin S.T.S:ran hallussa olleet osakkeet 30.000:— markalla käteisessä rahassa.

Ruusu-Ristin perustamisen jälkeen kävi välttämättömäksi aloittaa oma ruusuristiläinen kustannustoiminta. Mutta kun emme halunneet ryhtyä kilpailemaan Viipuriin sijoittuneen Tietäjän kanssa, niin järjestyi asia siten, että kirjamme julaistiin Tietäjän nimessä, mutta rahallinen vastuu otetuista lainoista joutui nytkin yksin johtajamme P. E:n henkilökohtaiselle vastuulle.

Näissä merkeissä ilmestyi ensimäinen kirjamme v. 1922. Sitten ilmestyi kirjoja nopeassa tahdissa sarjana »Ruusu-Risti-Kirjasto». Olimme ennättäneet toimia noin kolme vuotta, kun harras teosofinen työntekijämme rouva Iida Heliö perusti oman Mystica-nimisen kustannusliikkeensä, julaisten ensimäisen kirjan v. 1925. Mystica aloitti sarjalla »Maailman pyhät kirjat», mutta liitti pian ohjelmaansa muitakin kirjoja.

Koska Mystica näinollen oli aloittanut palveluksensa voimakkaalla otteella yhteisessä teosofisessa työssämme, heräsi vähitellen kuin itsestään ajatus: »nyt voitaisi järjestää keskitetty työnjako siten, että Mystica liittäisi itseensä meidänkin kustannusliikkeemme. Silloin johtajamme P. E. vapautuisi kustannusliikkeen ja sen raha-asioiden paljotöisestä huollosta». Oman kustannusliikkeemme jatkaminen sitävastoin tuntui nyt enää vain heikolta ja turhalta kilpailulta. Niin sitten kävikin, että kustannusliikkeemme siirtyi oston kautta Mysticalle, joka samalla laajensi toimintaansa siten, että avasi julkisen kirja- ja paperikaupan Helsingissä.

Näin oli Mysticalle avautunut laaja, yleisteosofinen tehtävä. Sillä sen ohjelmaan kuuluivat myös okkultiset romaanit ja muitakin kirjoja. Mutta kun Mysticallakaan ei ollut mitään miljoonapääomia käytettävänään niin senkin rajoitukset astuivat pian esille. Ja me huomasimme, että Johtajamme ei voinutkaan vapautua kustannustoiminnan rahallisesta vastuusta.

Näinollen jäi kustannustoiminta yhä edelleen askarruttamaan ajatuksiamme. Sillä olihan Ruusu-Risti syntynyt aivan erikoisesta syystä, nim. tukemaan johtajamme P. E:n työtä sekä taloudellisesti että siveellisesti. Mietiskelimme asiaa puolin ja toisin. Ajatuksien kaaoksesta astui selvänä ja kannustavana esille ainakin seuraava ajatus: »eikö meidän ruusu-ristiläisten tehtävänä olisi jotenkin kiinteämmin tukea johtajamme P. E:n esitelmien ja kirjojen kustantamistyötä?» Allekirjoittanut puolestaan tunsi selvää kutsua tähän suuntaan. Työhön oli ryhdyttävä.

Mutta kuinka oli asia järjestettävä käytännössä? Sillä tällaisessa työssä ovat raha-asiat heti vastassa — kaikkine seurauksineen. Toiselta puolen: niinkuin emme aikoinaan olleet halunneet ryhtyä kilpailuun Tietäjän kanssa, niin yhtä vähän halusimme ryhtyä kilpailuun Mystican kanssa.

Tällöin astui esille kokemuksiemme varastosta vanha keino, s.o. yhteistoimintamme Tietäjän kanssa. Miksi emme nyt voisi uudistaa yhteistoiminnan kokemustamme Mystican kanssa? Kustannettaisi P. E:n kirjoja Mystican nimessä, mutta me vastaisimme niistä kirjoista rahallisesti. Tuumasta toimeen. Ja niin olemme nyt Mystican nimessä ja muutamien ruusu-ristiläisten veljiemme rahallisen uhrautumisen avulla saaneet julaistuksi viisi P. E:n kirjaa. Vuonna 1928 ilmestyi »Kiusausten koulussa», v. 1929 »Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa» ja v. 1930 »Kuka auttaa meitä kuolemassa», »Kristuksen tutkimaton rikkaus» ja »Tähtikoulut».

Nyt kesäkuun alussa alkoi jälleen uusi vaihe kustannustoiminnassamme. Sillä yleisen taloudellisen lamakauden vallitessa oli myöskin Mystica joutunut taloudellisiin vaikeuksiin. Niinollen Mystica ehdotti, että Ruusu-Risti voisi tukea Mysticaa ostamalla siltä huomattavan osan varastoa. Ja koska Mystica oli uutteruudella palvellut teosofista sanomaa, niin tahdoimme mekin puolestamme auttaa Mysticaa. Järjestettiin kassakreditiivilaina, jossa Johtajamme on jälleen henkilökohtaisena lainanottajana ja muutamat Ruusu-Risti-veljet takaajina. Ja niin ostimme ensiksi kaikki Mystican hallussa olleet Pekka Ervastin kirjat. Samalla ostimme kaikki Mystican hallussa olleet J. R. Hannulan kirjat. Myöskin tuli ostetuksi Joogi Ramatsharakan kirja »Parantaminen sielun voimilla ja hengellä». Näiden ohella ostimme Saarenmaassa olleen Mystican varaston, jossa on pienempiä määriä muitakin kirjoja.

Näin ostamamme kirjat olemme hinnoittaneet uudelleen. Toisin sanoen olemme a l e n t a n e e t kirjojen hintoja erittäin suuressa määrin. Vain joidenkuiden kirjojen hinnat jäävät entiselleen osaksi sentähden, että niitä on vain vähän jälellä, tai että niiden hinta on muutoinkin alhainen.

Tämän hintojen alennuksen järjestämme siinä toivossa, että saisimme varaston nopeasti myydyksi. Sillä vuoden kuluttua on ottamamme kassakreditiivilaina maksettava takaisin.

Kaikkia kirjojamme lähetämme, kun hinta seuraa tilauksen mukana, r a h t i v a p a a s t i postitse tai rautateitse.

A s i a m i e h i l l e — jollaisina soisimme toimivan monien, monien ruusu-ristiläisten —, jotka ostavat käteisellä tai kiinteään tiliin, myönnämme rahtivapauden lisäksi 20 % alennuksen.

Vielä on mainittava, että kustannustoimintamme käytännöllinen hoito on joutunut kolmelle henkilölle, jotka ovat johtajamme P. E. ja veljet J. R. Hannula ja Valdemar Kaade. Teknillisesti jakautuu työ siten, että P. E. hoitaa raha-asioita, veli Hannula varsinaista kirjanpitoa ja veli Kaade, ruusu-ristiläisten nuorten avustamana, hoitaa varastoa, toimittaa lähetykset tilaajille, hoitaa luentokirjakauppaa j.n.e. Tämä työmme on palkatonta. Toisin sanoen kustannustoimintaa hoidetaan ilman rahallista palkkiota, rakkauden työnä, jossa kannustimena on ilo saada palvella Mestarin asiaa.

Ylläolevaan on ennakkotiedoituksena lisättävä, että aikomuksemme on aloittaa varsinainen kustannustoimintamme samalla kertaa sekä H. P. B:n että P. E:n merkeissä siten, että kustannamme viime vuosijuhlassamme esitetyn

H. P. B:n elämää ja työtä esittävän P. E:n kirjoittaman näytelmän, joka Kansallisteatterissa nähtynä teki niin voimakashenkisen ja asiallisesti valaisevan vaikutuksen. Vielä on toiveita, että syksymmällä saisimme julaistuksi toisen P. E:n kirjan, jossa käsitellään tulevaa uskonpuhdistusta ja kirkkoa.

Jäämme siis odottamaan, veljet ja ystävät, arvoisia tilauksianne osoitteella: Herra Wald. Kaade, Helsinki, Vallilantie 19, huon. 14.

J. R. H.
1931: 189—194

MUOTO JA HENKI, SOVINNAISUUS JA TOTUUS

On sanottu: »suu puhuu sydämen kyllyydestä». Tällä kertaa sydämeni lienee täyttynyt sillä tyhjyyden täyteydellä, mikä aiheutuu muodon ja hengen välisestä jännityksestä. Havainnollistaakseni tätä jännittyneisyyttä esitän vastakkaiset määritelmät: Jokainen aatteellinen työntekijä: taiteilija, kirjailija, puhuja, runoilija, esitelmöitsijä voi peittää ajatuksen ja hengen köyhyyden muodon rikkauteen. Mutta myös on mahdollista ilmaista ajatuksen ja hengen rikkaus köyhässä muodossa. Samoin on ihmisellä kuuntelijana, lukijana, taiteen tuntijana ja nauttijana ja arvostelijana myös kaksi mahdollisuutta: luopuen mieluummin totuuden, ajatuksen ja hengen rikkaudesta kuin muodon täydellisyydestä me voimme innoittaa esille rikkaita muotoja. Mutta myöskin on mahdollista haltioitua totuuden, ajatuksen ja hengen rikkaudesta sen tullessa ilmi köyhässä muodossa, innoittaen siten edelleen henkisen rikkauden esille tuloa.

Eräs ääni kuiskaa tähän: »mutta ajatuksen, hengen ja totuuden rikkaus täytyy esittää myöskin rikkaassa, kauniissa ja täydellisessä muodossa!» Toinen ääni huomauttaa tähän: »tuo vaatimus hyväksyttäköön. Mutta eikö olisi samalla toivottavaa, että köyhä, ruma ja itsekäs ajatus ja henki esitetään aina köyhässä, rumassa ja epätäydellisessä muodossa?»

No niin. Tässä ollaan. Emme toistaiseksi voi mitään sille, että köyhä, häijy, ruma ja itsekäs ajatus ja henki pukeutuu valkeuden enkeliksi, esiintyy kauniissa ja täydellisessä muodossa. Vastapainoksi tälle saamme toistaiseksi niinikään tyytyä siihen, että ajatuksen, hengen ja totuuden rikkaus saa useasti esiintyä köyhässä ja epätäydellisessä muodossa. Eikö useasti ole nimenomaan niin, että köyhä, itsekäs, häijy ja ruma henki istuu valtaistuimella, silkissä ja purppurassa, raamattu ja virsikirja tai valtikka kädessä, jota kumarretaan ja käsillä kannetaan, jonka suosiota tavoitellaan, kun taas totuuden, hengen ja ajatuksen rikkaus työnnetään syrjään sen epätäydellisen muodon vuoksi.

Eräs älyniekka singauttaa sivulta päin: »älä ole naivi! Järjestys ennen kaikkea. Sen ylläpitämiseksi maailmalla on omat hyvät tapansa ja hyvien tapojen tuomarinsa».

Onpa kylläkin. Mutta hyvien tapojen tuomarit ovat sisäisen rikkauden suhteen yleensä erehtyneet. Suurimmat viisaansa ihmiskunta on hyvien tapojen tuomareittensa johdolla joko surmannut tai pilkaten ja häväisten tehnyt heidän siunauksellisen työnsä ihmiskunnan julkisessa elämässä mahdottomaksi, tai työntää ne syrjään tappavalla vaikenemisella. Niin näännytti Suomen kansa suurimman runoilijansa Aleksis Kiven tehden sen virallisen tapojensa tuomarin professori Ahlqvistin johdolla. Saman kohtalon valmisti Europa H. P. Blavatskylle Englannin tieteellisen psyykkisen seuran johdolla. Juudan kansa toimitti Jeesukselle kuoleman ylipappiensa johdolla.

Se eräs älyniekka huudahtaa: »oivallinen mainetodistus maailman hyvien tapojen tuomareille!»

Olkoon. Hedelmistä puu tunnetaan. Mutta käytännöllisesti se ei ole ollenkaan yhdentekevää. Sillä pintapuolinen muotojen rikkauden ja täydellisyyden palvonta — kun on jäänyt vastaanottamatta ajatuksen, hengen ja totuuden rikkaus, josta suurin apu ja siunaus olisi tullut —, on vienyt ihmiskunnan nykyiseen ahdinkoon.

Nykyään on siis valittavana joko hengen tai muodon täydellisyysihanne. Saisimme muistaa valintaa tehdessämme: rikas henki voi vähitellen kehittää täydellistä muotoa, mutta täydellinen muoto ei sinään kykene kehittämään rikasta henkeä.

Niinkuin sanottu, olemme kehityksen alaisessa maailmassa, ja me voimme valita muodon ja hengen välillä. Jos ihailemme muodon täydellisyyttä, silloin meillä on esim. uljaat armeijat, komeat kirkot, hyvin kouluutetut upseerit ja papit, sotilaallisten ja kirkollisten seremonioiden mestarit, jotka toimittavat rituaaliset seremoniansa pyöreesti ja hienostuneesti, jotka puhuvat kauniisti ja liikuttavasti. Jos taas etsimme ajatuksen ja hengen ja totuuden rikkautta, silloin etsimme Jeesus Kristuksen henkilöllistä seuraa. Tai H. P. Blavatskyn seuraa. Emme välitä niistä hyvien tapojen tuomareista, jotka julistavat edellisen milloin Beelsebuliksi milloin syömäriksi ja viinin juojaksi, jälkimäisen vuosisadan suurimmaksi uskonnolliseksi huijariksi.

Päästäkseni esityksessäni eteenpäin merkitsen tässä oman, vähäpätöisen kantani sekä nuorempana että nyt vanhempana. Luulenpa yleensä olevani jo synnynnäisesti niin rakennettu, että asetun kuin luonnostaan ajatuksen ja henkisen rikkauden ihailijaksi. Tietämättänikin olen ottanut elämän hieman kouluna. Jo ennen teosofista työtäni olen ollut sillä kannalla, että kun sattumalta kuulin jonkun arvostelun itsestäni ja työstäni, kuuntelin sitä »henkeä pidätellen». Mikäli suinkin kykenin, yritin ottaa arvostelun huomioon työssäni. En olisi tahtonut antaa kenellekään moitteen syytä.

Samalla kannalla olen edelleenkin. Mutta asia ei ole kuitenkaan aivan noin yksinkertainen, vaan on sillä muitakin puolia. Ihminen voi olla sangen kiitollinen veljellisestä ojennuksesta sellaisenaan. Mutta jos ojennus ja parannusvaatimus esitetään yhteistyön ehtona siinäkin tapauksessa, että tuo parannukseen vaadittu ihminen kokemuksesta tietää parannus-vaatimuksen edustavan joko erehdystä tai muodon ja sovinnaisuuden yliarvioimista hengen ja totuuden kustannuksella, niin luulenpa vaan, ettei ihminen silloin osaa olla erikoisesti kiitollinen ojennuksesta, ei innostua »parannusta» tekemään, vaan pikemminkin hän mykistyy, käy sisässään murheelliseksi, ja hänestä voi tuntua, niinkuin hän olisi liikaa tässä maailmassa. Eri asia on sitten, että ihminen kuitenkin yrittää. Se mahtanee johtua siitä, että on olemassa v ä l t t ä m ä t t ö m y y s, jonka sanotaan olevan elämän syvimmän salaisuuden.

Tältä kannalta luulen pikkuisen osaavani ymmärtää H. P. Blavatskya ja hänen jatkuvaa marttyyriuttaan.

Valaiskaamme vielä hieman tätä asiaa. Teosofisissa seuroissa on yleinen veljeys ohjelmassa. Tämän ihmiset ymmärtävät omalla tavallaan. Esim. näin: »minä olen veli kaikkien olentojen kanssa, olkoot he ketä tahansa ja tehköötheen mitä tahansa. Tästä syystä minä ylistellen laulelen suvaitsevaisuutta heille kaikille sellaisenaan. Minä esitelmöin: te, jotka varastatte, te tarvitsette juuri niitä kokemuksia; te, jotka uskotte ja opetatte, että uskottomat joutuvat loputtomaan piinaan, te olette ihan paikallaan; te jotka uskotte sijaissovitukseen ja kiellätte Vuorisaarnan käytännöllisyyden, te olette paikallanne; te, jotka uskotte väkivaltaan ja sotaan ja aseisiin, jotka aatteenne innoittamina ja Jumalanne ja Kristuksenne kunniaksi toimittelette vastahakoiset vankiloihin, salpojen taakse, jopa tarpeen tullen ja varoitukseksi vastahakoisille kajauttelette ihmisten kalloja halki, tekin olette parhaanne valinneet: jatkakaa!»

Näin saattaa joku selvitellä itselleen ja muille veljeyttä ja suvaitsevaisuutta. Tai jotenkin siihen suuntaan.

Mutta sitten tulee H. P. B. kuin valopommi keskelle suvaisevaisuuden kaalimaata. Teos. Avaimessaan hän jyristää hirmuisen kritiikkinsä. Siinä tärähtelevät armeijat, kirkot ja koulut ja yhteiskunnallinen hyväntekeväisyys ja kristittyjen rukoukset. Hän nimittää mustaksi magiaksi ja noituudeksi esim. sellaiset rukoukset, kun kaksi sotajoukkoa rukoilee samaa Jumalaa, että Hän auttaisi heitä panemaan päät poikki viholliselta.

Millä oikeudella H. P. B. noin »räikeästi rikkoo» yleistä veljeyttä ja suvaitsevaisuutta vastaan? Ja tekee sen siitä huolimatta, että monet, monet saarnaavat hänelle »parannuksen» tarpeellisuutta. Vastaamme: hän tekee sen sekä kokemusperäisen tiedon että rakkauden oikeudella. Mitä hän siis tiesi? Hän tiesi m.m. kolme suurta totuutta, 1) maailmassa vallitsee Karma, syyn ja seurauksen laki, joka ei ole ollenkaan suvaitsevainen, vaan mittaa jokaiselle täsmälleen tekojensa mukaan; 2) luonnossa on yleinen jälleensyntyminen, ruumiillinen ylösnouseminen, ja ihminen on saman lain alainen; 3) on olemassa siveellinenkin kehitys, josta todistuksena ovat Mestarit.

Mutta miten H. P. B. oli tietonsa saavuttanut? Kulkemalla käytännöllisesti Mestareiden viitoittamaa Tietä. Hänellähän on taitoa sanoa Teos. Avaimessa: jos tahdotte olla kristittyjä, seuratkaa vuorisaarnaa.

Kuulen arvovaltaisen äänen huomauttavan: »teosofille riittää, kun hän tunnustaa yleisen veljeyden».

Toinen ääni huomauttaa: »se on alku ja vähin edellytys. Mutta eikö teosofi tahdo o p p i a jotain?» Aivan niin, lisäämme mekin. Mitenkä teosofi aikoo suhtautua karmaan, jälleensyntymiseen ja Mestareihin? Vai aikooko hän selviytyä sanomalla: »emmehän me voi mitään tietää jälleensyntymisestä ja karmasta ja Mestareista; meidän täytyy olla vain nöyriä ja veljellisiä». Vai niin? Mutta sehän on sitä vanhaa tuttua »kristillistä» nöyryyttä. Jos teosofi siihen antautuu, niin ennemmin tai myöhemmin hänestä tuleekin »kristitty».

Jos siis tahdot kokea ja oppia, niin seuraa H. P. B:n esimerkkiä, seuraa Mestaria, kulje Vuorisaarnassa viitoitettua Tietä. Sinä ehkä sanot: »se ei minua miellytä, minulla täytyy olla joku toinen tie». No niin, Teitä on. Sekin on tie, joka vie kuolemaan. Sitä tietä monet kulkevat. Ja monia on myöskin »Mestareita». Mutta sanokaamme mekin yksi »epäveljellinen» ja »suvaitsematon» totuus: vääriä »kristuksia», vääriä »mestareita» ovat kaikki ne, jotka ovat löydettävissä muita teitä kuin Mestarin käytännöllisen siveysopin seuraamisen kautta. On seurattava Vuorisaarnaa, jos tahdomme löytää Opettajan viisauden salista.

Mutta eikö siis suvaitsevaisuus hyveenä kelpaa mihinkään? Kyllä. Oikealle paikalleen. Senkin me opimme sekä Jeesuksen että H. P. B:n käyttäytymisestä. Jeesuksen suvaitsevaisuus näkyy siinä, että tulkoon kuka kurja syntinen tahansa hänen luokseen, niin hän on ymmärtäväinen ja auttavainen. Hän ei käy ihmiseen käsiksi. Omaa oppilastaan, joka on päättänyt kavaltaa hänet, hän vaan luottamuksella kohtelee. Kohteliaasti hän kuitenkin huomauttaa, mihin päin olisi pyrittävä. Mutta annas kun Jeesus pitää esitelmää, puhuen esim. kansan itsekkäistä johtajista, papeista ja opettajista yleensä (ei henkilökohtaisesti), silloin hän puhuu ytimeen käyvällä suoruudella ja valaisevaisuudella. Hän vertaa sellaisia opettajia, pappeja ja johtajia kyykäärmeitten sikiöihin. Ja miksi Jeesus näin puhuu? Hänellä on kokemusperäinen tieto siitä, että itsekkyys, sovinnaiset ja valheelliset opit ja opetukset vievät sekä opettajat että opetettavat perikatoon. Samaa saamme oppia H. P. B:n toiminnasta. Kirjoissaan ja puheissaan hänen neronsa salamoi säälimättä kaikkea taikauskoa, tekopyhyyttä, itsekkyyttä, valhetta ja sovinnaisuutta vastaan. Mutta yksityistä ihmistä, esim. rouva ja herra Coulombeja, joiden hän tiesi tuottavan itselleen ja työlleen paljon pahaa, niitä hän ei mitenkään karkoittanut eikä estänyt pahojaan tekemästä.

Suvaitsevaisuus ei siis ole umpimähkäistä profeetoille, tietäjille. Mutta ellei ihminen tahdo päästä totuuden tietoon kulkemalla Mestarin siveysopissa viitoitettua Tietä, silloin kenties on

paikallaan, että hän on edes »umpimähkään» suvaitsevainen. Sillä eihän sokea voi sokeata taluttaa, ei toinen tietämätön toista tietämätöntä johdattaa. Jos hän yrittää olla opettaja »suvaitsematta» itse olla Mestarin oppilas, niin kuoppaan kumpikin kupsahtaa.

Kumman nyt siis valitsemme? Muotojenko pyöreän sovinnaisuuden, vaiko Totuuden, joka vapaaksi tekee, jota korkeampaa ei mikään uskonto ole?

J. R. H.
1931: 228—233

Iltapuhteella:

Jälleensyntymismuisti. Että joku ihminen täällä Länsimailla pääsisi omin päin jo nuorena perille siitä, että hän on ennenkin elänyt maan päällä, lienee verrattain harvinaista. Kuitenkin tapaa joskus niitäkin ihmisiä. Esitän tässä erään sellaisen itäiseltä keski-Pohjanmaalta. Olen tavannut hänet muutamia kertoja, joten puhukoon hän nyt itse puolestaan. Pietari K. on hänen nimensä, ja hän kertoo tarinansa jotenkin näin: Meitä on laaja sukuheimo, rikkaita talollisia ja köyhiä mökkiläisiä. Minä olin syntynyt suvun köyhään mökkiin, ja minulla oli yksi sisko. Lapsuuteni muodostui vaikeaksi sentähden, että aina kun menin ulos toisten lasten joukkoon, niin etenkin nuo sukuheimoni rikkaiden pojat minua aina kiusailivat, tekivät kaikkea ilkeyttä, niin että minun oli lopulta mahdotonta olla missään toisten lasten parissa. Päivät pääksytysten sain istua sisällä, vanhempieni mökissä. Vanhempani olivat synkän laestadiolaisuuden uskovaisia, minä taas luonteeltani ajattelevainen ja vilkas. Ja juuri se, että minun oli pysyttävä vain tuossa synkässä kodissa, jossa kaikki iloisuus oli syntiä, se muodostui minulle mitä tuskallisimmaksi piinaksi ja kidutukseksi. Minä jouduin yhä kiinteämmin kysymään: miksi minun elämäni on tällaista yhtämittaista kidutusta? Sisareni oli minulle toinen kysymysmerkki. Sillä hän näytti olevan aivan rauhallinen ja tyytyväinen. Minä puolestani jouduin toisinaan suorastaan epätoivoon. Mutta sitten eräänä tuollaisena epätoivon hetkenä selvisi syy kohtalooni. Oli kuin joku sisäinen ääni olisi sanonut: »Ei täällä olla ensimäistä kertaa; sinäkin olet edellisillä elämilläsi aiheuttanut itsellesi tällaisen kohtalon». Sisareni suhteen selitti sama ääni: »Sisaresi ja sinä olette niin erilaisessa kehitysasteessa, että sisarellesi on onni, kun hän sai syntyä tällaiseen kotiin, mutta sinulle se on onnettomuus». Jollain vaistomaisella tavalla, ikäänkuin tajunnassani välähtäen, selvisi minulle eräs mennyt elämäni ja kuolemani. Olin sotilas, ammatiltani upseeri eli ritari. Kerran tulimme kaksi joukkoa vastakkain, niin että kumpikin joukko seisoi metsän reunalla, lakeuden vastakkaisilla puolilla. Taistelu alkoi ritarilliseen tapaan siten, että kummankin joukon päällikkö asteli kentän keskelle, jolloin he tervehtivät toisiaan ja alkoivat kaksintaistelun miekoilla. Muistan kuinka vastustajani oli lyhyt ja tanakka, minä taas pitempi ja hoikka. Kumpikin joukko seisoi paikoillaan takana, kun päälliköt miekkailivat. Miekkailu alkoi. Minä olen nytkin miekkaillut senverran, että tunnen erään virheellisen liikkeen, jonka jos tekee, niin seuraus on, että saa vastustajansa miekan kurkkuunsa. Ja nyt kävi niin, että minä tulin tehneeksi tuon virheellisen liikkeen, joten vastustajani miekka sivalsi kurkkuni. Minä kaaduin. Maassa ollessani ennätin ajatella: kyllä minä tästä vielä nousen ja silloin minä sinulle näytän! Mutta siihen minä jäin.

Kaikki tämä oli minulle päivän selvää, vaikkakaan eivät ihmiset ympärilläni sellaista ymmärtäneet. Vasta vanhempana tapasin erään miehen, joka, kertoessani hänelle lapsuuteni näkemyksiä, huudahti: »Mutta tehän olette teosofi! Teosofithan uskovat jälleensyntymiseen». »Mitkä teosofit?» kysyin minä. Sillä heistä en ollut mitään kuullut.

Tämän tarinansa Pietari K. on kertonut minulle useampaankin kertaan. Myöhemmin hän kyllä on tutustunut teosofiseen kirjallisuuteen. Ja hän lisäsi vielä, että yksi ainoa yllätys hänellä oli teosofiaan tutustuessaan, nim. se, että hän sai tietää olevan muitakin ihmisiä, eikä vain hän yksin, jotka puhuvat jälleensyntymisestä. Sillä muutoin hänen olisi täytynyt pitää itseään kummallisena poikkeuksena ihmisten joukossa. Omana havaintonaan allekirjoittanut huomauttaa, että Pietari K. on nykyisessäkin ruumistuksessaan selvästi ritarillinen luonne: vilkas, älykäs, reilu. Myös hän on hoikan solakka varreltaan, jota vastoin hänen vaimonsa, joka nyt jo on kuollut, oli lyhyt ja tanakka.

Niin että Pietari K:lle olisi turhaa mennä sanomaan: jälleensyntymisoppi on itämaista pakanuutta. Sillä hänelle, länsimaalaiselle, elämä itse paljasti jälleensyntymisen tosiasian.

J. R. H.
1931: 241—242

Vapaa sana:

Jatkanko työtäni? Tätä kirjoittaessani jatkan edelleen pyöräilymatkaani jossain Längelmäen tienoilla; vaikkakin kesä jo kallistuu lopulleen. Siinä ohella olen ollut mukana Jyväskylän kesäkursseilla ja H. P. B:n satavuotisjuhlassa Helsingissä. Ne tilaisuudet herättivät minussa toivoa ja kiitollisuutta. Tähän tunnelmaan liittyy kesäisen kauniin luonnon, matkailun ja työn runollisuus. Erittäin pyöräilyn runollisuutta lisää se suuri myötätunto mikä viime talvena ilmeni niissä Ruusu-Ristissä olleissa kirjoitelmissa, joissa lausuttiin, että allekirjoittaneella pitäisi olla auto. Jopa eräs ystävä Amerikassa lähetti 5 dollaria ja toinen Suomessa 25 markkaa sitä tarkoitusta varten. Luonnollisesti ei Roomaa rakennettu päivässä. Mutta alku tuli

pannuksi. Ja sitäpaitsi on se antanut tälle vanhalle polkupyörälle lehkua ja elämää. Pyöräillessäni tänä kesänä on tuntunut, niinkuin olisin lasketellut melkeinpä vain myötätuulta ja alamäkeä.

Mutta samalla kaikki tämä oli omiansa herättämään minussa itsekritiikkiä. Huomaan kysyväni: »Onkohan minusta sentään mihinkään? Olenkohan sittenkin vain turhanpäiväinen tuhertaja tässä maailmassa? Sellainen, jonka hommilla ei ole sanottavaa merkitystä, jota ilman tultaisiin sangen hyvin toimeen. Kenties maailma vain pelkästä kohteliaisuudesta on viitsinyt sietää tämänlaista oliota?»

Itsetykönäni voin tietenkin puolustella olemassaoloani niinkin alkeellisella syyllä, että koska kohtalo on minut tänne lähettänyt, niin lienee sillä joku tarkoitus. Tällöin jää luonnollisesti avoimeksi kysymys: olenko oikealla paikallani? On otettava huomioon, että silloin tällöin saankin neuvoja tässä suhteessa. Joku maanviljelijä huomauttaa: » — menisitte heinäpellolle!» Joku pappi huomauttaa: »Voi, miksi ette levitä raamattua? Miksi ette puhu oikeata jumalansanaa? Miksi ette työskentele isiemme uskossa ja kristillisen kirkon puitteissa?»

Luonnollisesti minä mietin saamiani neuvoja. Mitähän jos olisinkin maanviljelijä? Se ainakin olisi luonnonraikasta ja siveellisestikin jaloa hommaa. Sitäpaitsi: leipää, heinää, pellavaa j.n.e. aina tarvitaan. Kenties siten olisin suurimmaksi hyödyksi ja siunaukseksi ihmiskunnalle. Aivan oikein: muistan elävästi kuinka ainakin minun lapsuudessani kirkoissakin rukoiltiin, että Jumala siunaisi maan hyvällä vuodentulolla, jyvillä ja ytimellä... Mutta keskellä näitä mietelmiäni saankin kuulla, että asiat ovat kääntyneet toisinpäin. Lieneekö Jumala »kuullut rukouksemme» vai miten lie laita, mutta nyt ollaankin pulassa liikojen antimien kanssa. Luen tuoreimpana uutisena: Amerikassa pohditaan tilanteen »helpoittamista» m.m. siten, että kolmannes puuvillasadosta, noin neljä milj. paalia tuhottaisiin. Ennemmin luin lehdistä, että on harkittu upottaa mereen niin ja niin paljon santos-kahvia. On jo poltettu suuret määrät vehnää, on tuhottu kananmunavarastoja j.n.e. Jään »suu auki» ihmettelemään: »Jos nyt minäkin tässä vielä ryhtyisin tuottamaan nisua, heinää, pellavaa ja perunaa ja m.s., niin sehän vain pahentaisi maailman taloudellista pulaa. Ja enhän minä sellaista tahdo? Enhän halua lisätä huolia tälle muutoinkin huolien painamalle ihmiskunnalle».

Käännän katseeni kirkollis-uskonnolliselle alalle. Vuosia sitten ajattelin »runollisina» hetkinäni: »kun tulen vanhaksi enkä enää jaksa tätä menoa, silloin kuljen hiljalleen kylästä kylään, puhun iltaisin ja sunnuntaisin talojen tuvissa ihmisille taivasten valtakunnan elämästä. Kenties he antavat yösijan ja ruokaa, vieläpä kyyditsevät vanhan ukon aina seuraavaan kylään». Sillä olinhan huomannut, että ainakin osa maalaisväkeä on herkkää ja altista »mystilliselle» uskonnollisuudelle. Nyt vuosia jälkeenpäin näin tuonkin asian vähän toisin. Noin »irrallisena» työskennellen en luultavasti olisi suureksikaan avuksi Mestareiden aloittamalle teosofis-ruusuristiläiselle uskonpuhdistukselle, todellisen Kristuksen kirkon muodostumiselle. Mahdollisesti aikaansaamani mystillinen heräämys menisi todennäköisesti vain vanhojen uskonnollisten muotojen ravinnoksi.

Mutta olenko sitten kateellinen? Kateudestako vain johtuu, etten tahtoisi laskea »uutta viiniä vanhoihin leileihin»? Oh, minä soisin sen mielelläni, mutta yhdellä ehdolla: kirkon olisi puolestaan johdatettava ihmisiä Kristuksen luo. Kuinka? Eikö kirkko sitä juuri tee? Ei. Valitettavasti juuri sitä se ei tee. Sillä sitä tehdäkseen olisi kirkon itsensä ensin kuljettava Kristuksen viitoittamaa tietä, olisi omassa hallinnossaan ja opetuksessaan seurattava oman Mestarinsa ja Kuninkaansa käytännöllistä siveysoppia. Mutta sensijaan kirkko johdossaan ja opetuksessaan noudattaa vanhan liiton tietä, kulkien itse ja johdattaen ihmisiä sotajoukkojen Jumalan luo. On kerrottu, että kun joku nuori mies kieltäytyy tarttumasta aseihin, harjoittautumasta sotilaaksi, ja hänet sitten pannaan vankilaan, niin kirkon pappi menee hänen luokseen »käännyttämään» häntä. Pappi panee kaiken taitonsa liikkeelle saadakseen nuoren miehen tarttumaan aseihin. Tulen tällöin välittömästi ajatelleeksi: jos Jeesus tai joku todellinen Jeesuksen opetuslapsi olisi nykyään syntynyt Suomeen, joutuisi hän nuorukaisiässään telkien taakse — kristillisen kirkon suosiollisella myötävaikutuksella!

Tästä syystä laimenee, jopa kokonaan sammuu haluni johdattaa ihmisiä kirkon helmaan. Syrjään vetäytyvänä huomaan ajattelevani: »kenties klapin hakkaus olisi minunlaiselleni ainoa sopiva toimi tässä maailmassa? Kenties ensiksikin olisin siten vähimmin kenenkään ihmisen »onnen» tiellä? Ja kenties siten juuri parhaiten palvelisin?»

Mutta sitten muistuu mieleeni, kuinka kulkee miehiä työttöminä, pyydellen nimenomaan: »olisikohan herrasväellä klapin hakkuuta?» ja he lisäävät: »olisin kiitollinen ja onnellinen, jos saisin työtä». Klapinhakkaajanakin joutuisin näinollen poikkiteloin ihmisten »onnen» tielle. Joutuisin lisäämään työttömyyttä ja siitä johtuvaa pulaa. Minun klapin hakkuullani olisi kenties personallisen runollisuuden viehätys, mutta ihmiskunnan taloudellisenkaan pulan selvittelyä se ei auttaisi.

Jään yhä enemmän yksikseni. Seison ja katselen ympärilleni. Näen entistä selvemmin, että on yksi ala, joka on heikosti viljelty: ihmiskunnan eetillinen elämä, hyvyys, ihminen itse siveellisenä ja henkisenä olentona. Olemme historian kuluessa kohottaneet moninaisia lippuja, mutta ihmisyyden lippu on alati ollut vähintään puolitangossa. Tämä maa on saatu hedelmälliseksi, jopa vihdoin ylituottoiseksi, mutta i h m i n e n, se on jäämäisillään vain kuin aineellisuuden tuotantovälikappaleeksi. Kirkkojen, koulujen ja armeijoiden johdolla muut arvot nousevat, mutta ihmisen arvo yhä laskee. Ihminen, ihmisyys, Kristus meissä uhrataan muille arvoille, vaikka luonnollisesti pitäisi olla niin, että muut arvot uhrattaisiin ihmisyydelle.

Olen ymmärtävinäni, että lähestymme vakavaa käännekohtaa. Aletaan huomata, että länsimainen sivistyksemme lähenee hullujenhuonesivistystä. Siihen, että ihmisiä uhrataan suu-

rissa juhlateurastuksissa, »kristittyjen» keskinäisissä sodissa, olemme jo niin tottuneet, että emme älyä sen hulluutta. Mutta kenties sivistyksemme köyhyys ja onttous huomataan paremmin niissä hullujenhuone-eleissä, kun aletaan tuhota työllä saatua viljaa, puuvillaa, kahvia j.n.e. — kun ensin on vuosisatoina kirkoissa rukoiltu hyvää vuodentuloa!

Järkeä, todellista tietoa ja viisautta puuttuu. Samalla tuntuu, että ratkaisu lähenee. Järjettömyys ei voi jatkua loppumattomiin. Jeesus sanoi: »Tämän maailman päämies on jo tuomittu», tuomittu on järjettömyys, itsekkyys. Mutta kenties monet monet ihmiset ja heidän johtajansa haluavat mieluummin hukkua yhdessä järjettömyyden kanssa, kuin luopua järjettömyyden »eduista»? Mikään sokea usko, taikakeino, kirkollinen tai muu, ei ihmistä »pelasta». Ihminen pelastuu vain ihmisyydessä, muuttumalla todelliseksi i h m i s e k s i, joka täyttää iankaikkisen elämän tahtoa.

Tämän laiminlyödyn tehtävän puolesta, i h m i s e n puolesta, tahtoisin työtä tehdä. Ihmisen Poika, ihmisyys, on koroitettava. Kaikessa muussa alkaa vähitellen olla ehkä ylituotantoa, mutta ihmisyys...

Tämän ihmisyys-köyhyyden voittamiseksi Mestarit ymmärtääkseni aloittivat teosofisruusuristiläisen työn. Siihen työhön tuli allekirjoittanutkin moniaita vuosia sitten vedetyksi. Ja nyt minä alan vahvasti epäillä omaa itseäni, mahdollisuuttani tähän työhön. Sentähden kysyn: onko minun jatkettava tätä työtäni? Minkä vastauksen saan? Sanotaanko ehkä: »turhaa sinä tässä hosut. Hämmennät vain selvän pelin. Pakkaa kapsäkkisi ja lähde tiehesi!» Sentähden halusin kysyä: Jatkanko työtäni?

J. R. H.
1931: 245—247

TALOUDELLINEN PULMA JA SEN RATKAISU

I

1931: 253—258
Kirjoitussarja julkaistu eräiden ystäväin ehdotuksesta samannimisenä broshyyrinä v. 1953 kirjailija J. R. Hannulan täyttäessä 80 vuotta.

V a p a a s a n a :

H i e r a r k i s u u s j a a u k t o r i t e e t t i u s. Suomalaisen T e o s o f i-lehden touko-kesäkuun vihossa on pieni maininta siitä vierailusta, jolla Suomen Teosofisen Seuran kutsuvieraat kunnioittivat pääsiäisenä viettämäämme Ruusu-Ristin vuosijuhlaa. Samassa uutisessa on eräs lausunto, josta luulisin voitavan luottamuksellisesti keskustella. Uutisessa sanotaan: »Ruusu-Risti-seura on, kuten kaikki tietävät, täydellisesti hierarkinen järjestö perustuen sen johto persoonalliseen auktoriteettiin, poiketen siten kokonaan T. S:n ja sen perustajien omaksumasta kannasta».

Hierarkisuudelle ja sen auktoriteettiudelle asetettu lisämääräys: »persoonallinen», antaa lausunnolle vissin värityksen. Sillä noin sanottuna on lähellä se ajatus, että hierarkisuus on vain jonkunlaista persoonapalvontaa, joko umpimähkäistä kirkollista uskoa, tai orjamaista pelkoa ja alistumista.

Näinollen kysymme: mitä siis on hierarkisuus ja sen auktoriteettius? Sanomme lyhyesti ja ilman filosofisia johdantoja: elämän oma hierarkia on K o s m o s ja sen auktoriteetti on kosmoksen L a k i. Tätä kosmoksen hierarkiutta ja sen auktoriteettia ei kukaan voi muuttaa, vaan jokaisen on tietoisesti läpikäytävä kaikki kehityksen muodot ja yhdyttävä elämän täydellisyysvaatimukseen. Niinkuin suurin laintuntija Jeesus Kristus sanoo: »Kunnes taivas ja maa katoavat, ei yhtään jotaa eikä yhtään piirtoa katoa Laista, ennenkuin kaikki muodot on läpikäyty».

Mutta onko meillä mitään tietoa kosmoksen hierarkisuudesta? On. Ulkonaisella tavalla se näkyy ensiksi siinä, että pienemmät taivaankappaleet kiertävät suurempia: planeetat kiertävät aurinkoa, auringot jotain keskusaurinkoa, j.n.e. Toisella ulkoisella tavalla hierarkisuus näyttäytyy siten, että me ihmiset luonnon pakosta ryhmitymme moninaisiksi j ä r j e s t ö i k s i: seuroiksi, yhdistyksiksi ja uskonnoiksi, kansoiksi ja valtioiksi. Hierarkisuus ja sen auktoriteettius näkyy siten, että valta ja johto kaikissa järjestöissä, olkoot ne demokraattisia tai byrokraattisia, loppujen lopuksi keskittyy y k s i i n k ä s i i n. Ja vaikka nuo järjestöt olisivat sellaisia »nuorisoseuroja», joissa johto ja valta annetaan vain lyhyeksi ajaksi, niin sittenkin ne ovat hetken kuplia pyrkimyksessä luoda hierarkinen Jumalan valtakunta tänne aineellisen ihmiselämän henkisesti pimeään kaaokseen.

Mutta kun ihmiset, jotka noissa demokratioissa tai byrokratioissa toimivat, niitä muodostelevat ja johtavat, ovat t i e t ä m ä t t ö m i ä varsinaisesta tehtävästään, eivätkä niinollen halua tietoisesti yhtyä kosmillisen hierarkian auktoriteettiin (toisin sanoen Mestarin siveelliseen oppiin, joka sellaisenaan edustaa kosmoksen majesteettiutta), niin nuo demokratiat ja byrokratiat vuorostaan joko hajoavat suoraa päätä tai syöksyvät erääseen kolmanteen, s.o. tyranniu-

teen, joka niinollen on demokratioiden ja byrokratioiden yhteinen hauta, sulatusuuni kiirastulineen ja manaloineen.

Suuri ihmiskunta, joka elää tietämättömyyden tilassa, eikä halua yhtyä tietoisesti Mestarin siveysoppiin, elää juuri tuollaista demokratia-byrokratian ja tyranniuden murheellista kiertokulkua. Kirkot johtoineen ovat luisuneet samaan kaikkinielevään pyörteeseen.

Teosofian, niinkuin myöskin suurien uskontojen alkuperäinen tehtävä on: kasvattaa meitä tietoiseen yhteyteen kosmoksen hierarkisen auktoriteetin kanssa. Ja ensimäinen kokemusperäinen tieto tästä auktoriteetista on karma. Karmassa ilmenevää auktoriteettia ei kukaan voi välttää. Mutta tästäpä johtuu, ettei pelkkä tieto karmasta riitä. Jotta karma voitettaisiin, täytyy saavuttaa myös taito. Saavuttaakseen taidon, osatakseen, niinkuin Jeesus sanoo, »kaikki muodot läpikäydä», täytyy ihmisen tulla työtoveriksi voittavan auktoriteetin kanssa, sen kosmillisen Valon, sen Viisauden ja Rakkauden kanssa, sen Jumalan Tahdon kanssa, joka aina voittaa.

Tämä kosmoksen majesteetti, niinkuin edellä sanottiin, ruumistuu historiallisessa Mestarissa, täydellisimpänä Jeesus Kristuksessa. Tästä johtuu, että Mestareiden Valkoinen Veljeskunta on myös hierarkinen. Ja tästä vuorostaan johtuu, ettemme aikaansaa mitään pysyväistä maan päällä, ellemme yhdy Mestarin johtoon.

Tulemme sitten tärkeään asiaan. Kun sekä karmamme on voitettava että ruumiimme rakennettava Pyhän Hengen temppeliksi täällä maan päällä, niin vaatii tämä, että meidän johtava Mestarimmekin on julkinen, ruumistunut Mestari. Jos Mestarimme olisi vain näkymättömissä, niin se ei paljonkaan merkitsisi. Sillä näkymättömässähän on itse Ehdotonkin. Näkymättömän Mestarin seuraaminen avaa vain sen vaaran, että mikä tahansa ilmavallan peikko, pimeyden häijy henki voisi pukeutua Mestarin muotoon, valkeuden enkelin kaapuun, ja johdattaa ojasta allikkoon. Ruumistunut Mestari taas on ensisijassa historian Mestari. Niitä ovat kaikkien suurien uskontojen Mestarit. Mainitsemme niistä vain Buddhan ja Jeesus Kristuksen.

Lisäämme vielä, että on turhaa puhua Mestarista ilman historiallisen Mestarin antamaa siveellistä mittapuuta. Mittapuu on Mestarin oppi, ennen kaikkea Vuorisaarna.

Kun emme siis missään seurassa, kirkossa tai valtiossa voi välttää jonkunlaista auktoriteettia, niin miksi emme yrittäisi tietoisesti yhtyä parhaimpaan auktoriteettiin? Sillä on toiseltapuolen huomattava, että mitä kauemmin me yritämme ilman ruumistuneen Mestarin oppia, sitä suuremmiksi me paisutamme ihmiskunnan tuskat ja kärsimykset.

Siirtykäämme nyt Ruusu-Ristin auktoriteettiin. On huomattava, että teosofisina työntekijöinä meille tuli välttämättömäksi järjestyä uudeksi seuraksi nimenomaan sentähden, että emme halunneet luopua historiallisen Mestarin opista. Ruusu-Risti on siten uutta ja käänteentekevää, että se on alunperin yrittänyt tietoisesti asettua kosmoksen auktoriteettiin, Jeesuksen Kristuksen oppiin, Vuorisaarnaan. Kuinka Ruusu-Risti tulee siinä jatkuvasti onnistumaan, se on taas toinen asia. Tärkeä asia nyt aluksi on tietoinen ymmärrys siitä, että Vuorisaarna sisältää ne vähimmät siveelliset ehdot, joiden pohjalla mitään pysyväistä voidaan rakentaa, ja että ilman Vuorisaarnaa ovat kaikki seurat, kirkot ja valtiot, kaikki »mestarit» ja »kristukset» vain juoksevalla hiekalla seisovia.

Nyt voi joku kysyä: »Mutta miksi ihmeessä te kuitenkin otitte johtajaksenne personallisen, ruumiillisen ihmisen?»

Voineehan noinkin kysyä. Mutta vastaus on selvä: kun järjestö on ruumiillisella tasolla, niin täytyy se olla sitä kokonaisuudessaan, siis johdossaankin.

Vielä voi joku kysyä: »Mutta miksi te valitsitte johtajaksenne nimenomaan kirjailija Pekka Ervastin?»

Tähänkin on asiallinen vastaus: Pekka Ervast oli pätevin joukosta ja sentähden itseoikeutettu. Hän oli pannut kaikkensa teosofisen työn alttarille, oli osoittautunut sekä kykenevimmäksi työntekijäksemme että uskollisimmaksi H. P. Blavatskyn lausumien periaatteiden ja historiallisen Mestarin opin kunnioittajaksi, puoltajaksi ja seuraajaksi.

Tätä seikkaa ajatellessa on kiintoisaa lukea mitä herra Ervastin nuoruuden työtoveri, liian nuorena kuollut V. H. Valvanne kirjoitti amerikkalaiseen »Teosofian Valon» joulualbumiin v. 1913. Koska mainittu kirjoitus lienee tuntematon useammille meikäläisille, niin otan sen tähän miltei kokonaan. Näin V. H. V. kirjoittaa:

Pekka Ervast, jota voi sanoa suomalaisen teosofisen liikkeen eloonherättäjäksi . . . syntyi samana vuonna kuin T. S. perustettiin, 26 p jouluk. 1875. Isänsä oli valtion virkamies, asessori P. E. Ervast, tarmokas työn ja järjestyksen kannattaja. Äitinsä oli lempeä, enkelimäinen olento, joka ihmeellistä kyllä, omalla intuitionillaan oli vapautunut dogmien orjuudesta ja istutti poikaansa pienestä asti luonnollisen uskonnon perusteet, ilman paholaista ja helvettiä. Äiti kuoli Pekan ollessa kahdeksanvuotias ja siitä asti oli pojan lapsuus ja nuoruus yhtämittaista kärsimystä. Löytämättä moniin aikoihin kumppaneita, jotka olisivat hänen syväsisältöistä luonnettaan ymmärtäneet, hän eristäytyi kirjojensa ja tutkimustensa ääreen ja vietti aikansa kodissaan . . .

Minkälaiset ajatukset hänet saattoivat heittämään hyvästit entiselle yhteiskunnalle, on hän itse haahmotellut »Haaveilija»-kirjassaan. Teosofialla ei ollut vielä mitään maanalaa raivattuna Suomessa, joten päätös sen edestä työskentelemiseen merkitsi heittäytymistä suorastaan pimeään tuntemattomuuteen . . .

Kirjojensa kautta on Pekka Ervastin maailmankatsomus laajalti tunnettu suomalaisten kesken ja puhujana hän on unohtumaton. Suomessa lienee tuskin toista puhujaa hänen vertaistaan. Mestarillisesti hän hallitsee ainettaan ja pitää kuulijakuntansa kaiken huomion kiinnitettynä viimeiseen asti. Puheessa on tasapuolisesti edustettuna sekä voima, tunne että ajatuksen terävyys ja asiallisuus. Vuodesta 1905 hän on toimittanut »Tietäjä» (alussa »Omatunto») lehteä ja vuodesta 1908 hoitanut

teosofista kustannusliikettä. Vuonna 1910 hän yhdessä lähimpien aatetovereittensa kanssa perusti Oulunkylään teosofisen »päämajan». Täten ottaessaan päälleen suurta rahallista edesvastuuta hän näyttäytyi yhtä tarmokkaaksi finassimieheksi kuin hän ennen oli tunnettu aatteen miehenä.

Persoonallisuutena on Pekka Ervast tavattoman voimakas ja hallitsee ehdottomasti kaikkea ympäristöään. Samalla on hänellä kuitenkin harvinainen vastaanottamiskyky, jolla hän kykenee sulattamaan toisten sielujen omituisuudet ja löytämään, mitä he tarvitsevat henkiseksi kasvukseen. Näin hän kykenee varomaan yksipuolisuuksia ja seuraten laajalti maailman kirjallisuutta hän kykenee itseensä yhdistämään mitä erilaisimmat näkökannat, milloinkaan hukuttamatta omaa yksilöllisyyttään. Ankarata koulua käyvät ne, jotka ovat hänen ympärillään, sillä hänen totuudenvaistonsa on läpitunkeva pienimpiin yksityiskohtiin saakka eikä salli minkään peitetyn pahan juurtua ja versoa.

Pekka Ervast on naimaton eikä valitse ystäviään säädyn ja oppineisuuden eikä ulkonaisten etujen perusteella vaan ainoastaan heidän sielunsa salaisen yhteistunteen nojalla. Niinkuin kaikkia suuria yksilöitä, häntä harvat täysin ymmärtävät, mutta teosofit ovat oppineet luottamaan silloinkin kun eivät ymmärrä. Ja ulkopuolella teosofisen leirin monet ajattelevat häntä siunaavasti, sillä, kuten eräs näistä ulkopuolisista sanoi, »Pekka Ervast on suurimpia siveellisiä voimia Suomessa».

Näin kirjoitti nuori V.H.V. v. 1913. Oma kokemukseni yhtyy tähän V.H.V:n lausuntoon. Sillä niihin aikoihin olin minäkin jo päässyt sisälle P.E:n vaikutuspiiriin. Myöhemmin tuli hajaannus. Tuli maailmansota ja Idän Tähti; jotka perusteellisesti järkyttivät T.S:aa. Nuori V.H.V. seurasi T.S:n virallista auktoriteettia, kun P.E. sensijaan pysyi koko ajan historiallisen Mestarin, H.P.B:n, Buddhan ja Jeesus Kristuksen kannalla, jotka yksimielisesti olivat hyljänneet m.m. sodan.

Juuri noina maailmansodan ja Idän Tähden aikoina saimme me järkyttävän ja mieleenpainuvan opetuksen siitä, mikä suunnaton arvo on historiallisen Mestarin opilla ja auktoriteetilla, nimenomaan Vuorisaarnalla, ja kuinka arveluttavaa toiseltapuolen on umpimähkäinen huutaminen: »Herra, Herra!» Noiden kokemusten ja järkytysten jälkeen P.E. seisoi keskellämme entistä selväpiirteisempänä. Hänen kaltaistaan toista emme johtajaksemme löytäneet. Jos olisimme löytäneet, niin miksi emme olisi valinneet? Mutta nyt emme löytäneet. Emme ulkomailtakaan. Siksi valitsimme hänet johtajaksemme. Kuitenkin on heti lisättävä, että emme vain me ole valinneet P. E:tä johtajaksemme, vaan myöskin hän on valinnut meidät työtovereikseen. Ja vielä tähänkin on lisättävä, että niinkuin Kohtalo on valinnut kunkin ihmisen omalle paikalleen, samoin kosmoksen hierarkinen auktoriteetti on valinnut P. E:n yhteisen tehtävämme johtajaksi ja meidät kaikki, jotka itsekin kutsun kuulemme ja sitä seurata tahdomme, hänen työtovereikseen.

Jos siis haluamme sanoa, että R.-R.-seura on »täydellisesti hierarkinen järjestö perustuen sen johto persoonalliseen auktoriteettiin», niin on se vain yksi puoli totuudesta.

Edelläsanotusta käynee selville, miksi Ruusu-Risti on hierarkinen ja miksi Pekka Ervast on sen Johtajana. Että P.E. on johtajanamme, se on historiallinen välttämättömyys, johtuen siitä, että Ruusu-Risti yrittää tietoisesti yhtyä historiallisen Mestarin auktoriteettiin eli opetukseen, kosmoksen hierarkiseen lakiin.

J. R. H.

1931: 283—286

TALOUDELLINEN PULMA JA SEN RATKAISU

II

1931: 313—317

Kirjoitussarja julkaistu eräiden ystäväin ehdotuksesta samannimisenä broshyyrinä v. 1953 kirjailija J. R. Hannulan täyttäessä 80 vuotta.

Uusia kirjoja:

Kirjassa »H.P.B» on seuraava omistus: »Hilda Pihlajamäelle, jonka verraton taide, kun kappale ensi kerran esitettiin Ruusu-Ristin matineassa Kansallisteatterissa pääsiäisenä 1931, nosti H.P.B:n ilmielävänä eteemme ja sai sydämemme heltymään nähdessämme tuon suuren ihmisen uhrautuvan uljuuden, omistaa tämän kuvaelmasarjan tekijä».

Lukija voi joutua ajattelemaan tätä kirjaa, paitsi taiteelliselta kannalta, monelta muultakin kannalta.

a) Länsimaitten moraalinen luonne. Muutamia otteita kuvaelmien vuoropuheluista. Mestari Moorja nuorelle H. P. B:lle: »Ihmiset välittävät sangen vähän totuuden tiedosta. Muista historiaa. Länsimailla ovat aina ristiinnaulinneet tai polttaneet tai kiduttaneet niitä, jotka vähänkin ovat tienneet... Länsimaitten kansat ovat itsepäisen kovia ja kiittämättömiä. He ovat seuranneet juutalaisten esimerkkiä, jotka ristiinnaulitsivat Kristuksen, joka myös sanoi olevansa tie, totuus ja elämä ...

Jatkamalla tätä menoa ihmiskunta — ainakin täällä länsimailla — menee tuhoaan kohti». Moorja näyttää näyssä Eurooppaa odottavan kohtalon. Nuori Helena näkee näyn ja huudahtaa: »Mitä näenkään! Tulta kaikkialla ... Ihmisiä tuhansittain, miljoonittain, jotka tuhoavat toisiaan, heittävät tulipalloja, ampuvat kanuunoilla, kivääreillä ... Ovatko ihmiset hulluja? Onko maailma järjiltään? Kuinka tämmöinen tappaminen on mahdollista? Kokonaiset kaupungit ovat raunioina. Kirkoistakin ammutaan ja kirkkoja ammutaan. Voi eikö enää mitään ole pyhää?» Moorja lisää: »Tämä kohtalo uhkaa Eurooppaa, ellemme saa sitä torjutuksi».

Nyt jälkeenpäin voimme lisätä: tuo kohtalo t u l i Europan osalle. Ja enemmänkin: parhaillaan Europa valmistaa itselleen vieläkin perusteellisempaa tuhoa. Sentähden kysymme:

b) M i s s ä o v a t j ä r k e v ä t i h m i s e t? Nuori H. P. B. kysyy: »Voitaisiinko torjua tuo kauhistus?» Moorja vastaa: »Veljistä useimmat sitä epäilevät, mutta minä tahtoisin koettaa. Ei sitä voi muulla auttaa kuin valistamalla ihmisiä. Jos saa ihmisten mielet muuttumaan, niin etteivät itse tahdo hirmutöitä toimeenpanna, silloin, silloin ehkä ... Ja minä tahtoisin mielelläni auttaa. Mutta sitä varten tarvitsen itse auttajan, länsimaalaisen, joka olisi valmis uhraamaan henkensä totuuden puolesta. Silmäni ovat pysähtyneet sinuun, Helena. Tahtoisitko sinä tulla tuoksi auttajaksi?» Mutta auttajan työssä tarvitaan tietoa. Ja tiedosta on maksettava hinta, jossa »ensimäinen maksu on: tuska ja kärsimys». Toinen maksu on: »uhrautuminen ihmiskunnan puolesta; totuutta eivät tarvitse muut kuin ne, jotka tahtovat palvella ihmiskuntaa ja tehdä työtä sen onnen puolesta». Tämän kuultuaan nuori Helena huudahtaa: »Oi Herrani, Sinä tiedät, etten muuta tahdo. Sehän olisi onneni ja autuuteni, jos Sinua saisin palvella». Hän on heti valmis luopumaan kaikesta: kodista, isästä, kaikesta mikä hänelle on rakasta, vieläpä taiteilija-urastaan, vaikka Mestari on Helenalle huomauttanut, että hän voisi kehittyä soitossa mestariksi».

Helena valmistuu työhönsä parikymmenvuotisella treenauksella, tutkimustyöllä ja itsekasvatuksella. Sen päätyttyä hän ryhtyy työhön länsimaitten kansojen valistamiseksi. Ankarilla ponnistuksilla hän saakin teosofisen työn alulle. Mutta länsimaitten — jotka Salaisen Opin mukaan ovat onnistuneet tekemään itsekkyydestä moraalin ja paheesta taiteen — itsekkyys ja omahyväisyys osoittautui sittenkin ylivoimaiseksi. Häväistyksen, pilkan, parjauksen ja vihan rautanauloilla H. P. B. ristiinnaulittiin. Samalla oli Europan kohtalo ratkaistu. Sitä ei voitu auttaa. Kauhea sota ja ihmisteurastus yllätti sen. Eipä Europa ole vielä tänäkään päivänä päässyt järjen valoon: murha-aseissa se edelleenkin kuvittelee kunniakkaimman ja luotettavimman turvansa olevan.

c) E s i r i p u n t a k a n a. Näytelmän toisessa kuvaelmassa saamme tutustua »Hämärän Ruhtinaan» ja hänen palvelijainsa filosofiaan ja työtapoihin. He ymmärtävät tehtävänsä olevan: järjestää ihmisille ja ihmiskunnalle mahdollisimman paljon kärsimyksiä. He ajattelevat ja väittävät: »Kärsimys on ihmisten ainoa opettaja». He eivät ainoastaan filosofoi, vaan he panevat kaiken tietonsa ja salaiset voimansa liikkeelle saadakseen syntymään sotia, toinen toistaan suurempia ja verisempiä. Samoin he panevat kaiken taitonsa liikkeelle saadakseen mystillisen Kristuksen väärinymmärretyksi. Heidän kannaltaan »oppi mystillisestä Kristuksesta on vaarallinen oppi oikein ymmärrettynä, mutta ihmisten onnelle vielä eksyttävämpi, kun se käsitetään väärin. Toisin sanoen: väärinkäsitys on ainoa oikea käsitys meidän kannaltamme — ainoa oikea, mikä toistaiseksi ihmisille kelpaa». Niinpä »oikein» väärinymmärettynä Kristuksesta on tullut »kirkon vaaraton vapahtaja». Sentähden harmaat veljet vainoovat kaikkein ankarammin niitä ihmisiä, jotka, niinkuin H. P. B., koettavat tuoda totuuden valoa maailman pimeyteen.

d) E s i r i p u n t ä l l ä p u o l e n. Näytelmässä avautuu näinollen silmiemme eteen huomattavassa määrässä tuon n.s. Antikristuksen salaisuus. Emme tutustu vain hyviin voimiin, vaan myös siihen vanhatestamentilliseen »Herraan», joka tuntee ihastusta kostossa, t o i s t e n olentojen kärsimyksissä, tuskassa ja veressä. Siinä syy, miksi epäitsekkäät valontuojat yleensä joutuvat valheellisuuden, vääristelyn, parjauksen ja pilkan esineeksi. Sentähden esiripun tällä puolen oleville on hyvä tietää mitenkä asiat ovat. On hyvä oppia tietämään minkä »Herran» asioilla toimivat — joko tietäen tai tietämättään — maailman n.s. tapojen tuomarit, turhamaisen itsekkäät, ulkokullatut ja tekopyhät parjaajat, häpäisijät, kärsimyksien aiheuttajat ja sodan lietsojat. Tämän tietäen voi heikompikin totuudenetsijä kantaa edes jonkun verran maailman pilkkaa, painostusta ja sormenosoitusta Mestariaan kieltämättä. Sentähden: kiitos kirjan tekijälle!

J. R. H.
1931: 327—328

TALOUDELLINEN PULMA JA SEN RATKAISU

III

1931: 348—353

Kirjoitussarja julkaistu eräiden ystäväin ehdotuksesta samannimisenä broshyyrinä v. 1953 kirjailija J. R. Hannulan täyttäessä 80 vuotta.

Ruusu-Risti 1932

»OMASSA ASIASSAAN . . .»

Ruusu-Ristin Johtajan syntymäpäivänä, Tapaninpäivänä 1931

Ajattelevina minuuksina ihmiset yleensä katselevat asioita ja tapauksia jossain taustassa, suhteessa toisiin asioihin. Tällä kertaa katselemme tätä syntymäpäivätapausta joulun taustassa.

Mitä joulu ensiksikin opettaa meille? Kaksi asiaa: a) on kuin taivas olisi astunut lähemmäksi maata, valaen maailmaan rauhaa ja iloa; b) ihmiset ovat hillitympiä, ystävällisempiä, hyväntahtoisempia.

Joulu on näinollen kuin lupaus ja antaa aiheen kysyä: eivätkö kaikki päivät voisi olla joulupäivän kaltaisia? Eikö aina voisi olla taivas maan päällä? Eivätkö ihmiset aina voisi olla ystävällisiä ja hyviä?

Tähän vastaamme myöntävästi. Juuri sellaista elämä tahtoo. Jumalan eli Kristuksen valtakunta on tarkoitettu toteutuvaksi maankin päällä.

Kuitenkaan tätä tarkoitusta ei saada toteutumaan keinotekoisella uskottelulla eikä pakkokeinoilla. Ihmisten on vapaaehtoisesti vastaanotettava joulun sanoma ja mukauduttava sen henkeen.

Kuka johdattaa ihmisiä tähän?

Tulemme Jeesus Kristuksen tehtävään. Hänen työnsä kautta on yksi päivä, joulu, lunastettu. Se on näyte, eli heijastus siitä, mitä elämä pitäisi olla. Jeesuksen tehtävä on auttaa ja opastaa ihmisiä pysyväiseen jouluun.

Tämä puolestaan tekee ihmisille mahdolliseksi erään väärinymmärryksen. Ihmisistä nim. voi näyttää, tai paremminkin heistä tuntuu, niinkuin Jeesuskin tekisi työtä omassa asiassaan, oman valtansa ja kuninkuutensa puolesta.

Tällä väärinymmärryksellä on kohtalokkaat seuraukset. Senhän näemme evankeliumien kertomuksista. Yhdeltä puolen niissä, jotka olivat vallassa ja johdossa, heräsi epäilys. He näkivät Jeesuksessa kilpailijan, vallan tavoittelijan. Sentähden he olivat kuuroja hänen opetuksilleen ja asettuivat torjuvalle, vastustavalle kannalle. Taas jotkut Jeesuksen ihailijat, jotka näkivät hänessä todellisen kuninkaan, tahtoivat asettaa hänet kuninkaaksi. Heidän mielestään Jeesus kukaties oli liian varovainen, jättäen tilaisuuden käyttämättä. Niinpä eräs kiihkeimmistä Jeesuksen ihailijoista, Juudas, keksi ovelan keinon pakoittaakseen Jeesusta ottamaan kuninkaallisen vallan käsiinsä. Mutta Jeesuspa ei näin pakoitettunakaan sitä tehnyt; ei kutsunut »kahtatoista legionaa enkeleitä» avukseen. Seuraus oli, että hän joutui ristiinnaulituksi. Hänen välitön työnsä keskeytyi. Elämä maan päällä ei muuttunutkaan jouluksi, vaan murhenäytelmäksi.

Minkä opetuksen tästä näin jälkeenpäin saamme? Opetus on tämä: a) vallassaolevien olisi pitänyt olla edes suvaitsevaisia, antaaksensa Jeesuksen tehdä hyvää, puhua ja opettaa; b) ihailijoiden olisi täytynyt malttaa mielensä, ei ryhtyä pakoittamaan, ei määräämään, miten Jeesuksen oli valtaansa käytettävä. Heidän sensijaan olisi ollut otettava esimerkkiä Jeesuksesta, koetettava ymmärtää häntä, hänen opetuksiaan ja menettelyään, oppiakseen taas puolestaan toimimaan, ajattelemaan ja menettelemään hänen tavallaan. Ymmärtäväisten luku olisi siten jatkuvasti lisääntynyt, Jeesus olisi voinut keskeytymättä jatkaa työtään.

Tämän näemme ja ymmärrämme jälkeenpäin. Näemme kuinka oli, ja kuinka olisi pitänyt olla.

Mutta opetustyö jatkuu ja me voimme olettaa, että samat häiritsevät seikat lyövät varjonsa uudistuviin opetusyrityksiin siihen saakka, kunnes voitto saavutetaan. Niinpä tänä Johtajamme syntymäpäivänä kiinnitän huomioni siihen teosofiseen työhön, jota olen seurannut noin 25 vuoden aikana. Siis jo kauan ennen Ruusu-Ristiä, jolloin Johtajamme työskenteli Teosofisen Seuran ylisihteerinä. Voin vain lyhyesti todeta, että samat häiritsevät seikat varjostivat silloisen ylisihteerimme työtä. Meistä, Teosofisen Seuran jäsenistä, saattoi toisinaan tuntua — niinkuin muinoin juutalaisten valtijaista —, että ylisihteerimme, varsinaisin työntekijämme, työskenteli »omassa asiassaan», pyrkien valta-asemaan. Mutta toiselta puolen, tai toisina hetkinä, saattoi meidät päinvastoin vallata ajatus, että ylisihteerimme ei käyttänyt valtaansa, vaan antoi sen luisua käsistään pois.

Seuraukset ovat meille kaikille tunnetut. Ylisihteerimme tavallaan sekä hävisi että voitti. Hän hävisi siten, että hänen ei sallittu työskennellä Teosofisen Seuran sisäpuolella, mutta voitti siten, että muodostui teosofiseen liikkeeseen lukeutuva Ruusu-Risti.

Nyt allekirjoittaneen täytyy hetkeksi vetäytyä omiin kokemuksiinsa, huomioihinsa ja siihen, mitä kaikesta tästä olen oppinut. Olen oppinut pari seikkaa. Ensiksi: Kristuksen ja hänen seuraajainsa kannalta katsoen ei ole »omaa asiaa» tai »toisen asiaa». On vaan yksi asia: elämän eli Jumalan tahdon tunnetuksi tekeminen, ihmisten

opettaminen ja opastaminen mukautumaan Jumalan tahtoon.

Tämä on ainoa asia. Se on samalla kertaa Jumalan asia, on Kristuksen ja jokaisen ihmisen asia. Mutta erikoisemmalla, näkyväisemmällä ja lähinnä velvoittavalla tavalla se on jokaisen sellaisen opettajan asia, joka seuraa Kristusta ja hänen opetuksiaan.

Tämä oli huomioitteni ensimmäinen selviö. Siitä johtui toinen. Koska ylisihteerimme seurasi Kristusta, asetti tinkimättä kaiken opetuksensa Kristuksen opetuksen pohjalle, niin kävi minulle päivän selväksi, että ylisihteerimmekin asiana oli tuo kaikille yhteinen asia, Jumalan asia, Kristuksen ja minun ja jokaisen ihmisen asia. Tästä tein periaatteellisen ja käytännöllisen johtopäätöksen itseäni varten: asetuin tietoisesti torjumaan nuo kaksi häiritsevää seikkaa, joista toinen yritti nähdä ylisihteerissämme vallantavoittelijan, toinen arkailijan, joka työnsi vallan pois käsistään. Sensijaan aloin tietoisemmin asettua sille kannalle, että kiinnitin tarkkaavaisuuteni ylisihteerimme työhön, menettelyyn, puheisiin ja opetuksiin, voidakseni ymmärtää häntä, oppia hänestä. Sanalla sanoen yritin suhtautua ylisihteeriimme siten, miten olisin suonut, tai paremminkin miten nyt soisin, että juutalaiset valtijaat yhdeltäpuolen ja opetuslapset ja ihailijat toiselta puolen olisivat suhtautuneet Jeesukseen ja hänen asiaansa.

Tähän on minun nyt lisättävä seuraavaa. Vaikka olen puhunut henkilökohtaisesta asenteestani, koska otaksun siten saaneeni asian perustellummin esitetyksi, niin enhän suinkaan ole vain minä, yksi Ruusu-Ristin vähäpätöinen jäsen, joka olen yrittänyt tälle kannalle asettua. Ruusu-Risti kokonaisuudessaan on omaksunut tämän kannan. Tämä kanta sisältyy Ruusu-Ristin syntyyn. Sillä Ruusu-Risti muodostui nimenomaan tukemaan Johtajansa P. E:n työtä. Ruusu-Ristissä yhä selvemmin ymmärretään, että Johtajamme asia on samalla meidänkin asiamme, se on kansamme ja ihmiskunnan asia. Se on teosofisten seurojen ja kirkkojen ja yhdistysten ydinasia. Sillä se on Kristuksen asia. Älköön muut asiat »tärkeydellään» tai »käytännöllisyydellään» hämmentäkö tätä kaikille yhteistä asiaa. Sillä vain Kristuksen viisaus on todella käytännöllinen ja Hänen asiansa tärkeä. Sentähden Mestari itse on tärkeä. Riittäköön ristiinnaulitseminen. Auttakaamme Kristusta itsessämme ja yhteistyössämme saavuttamaan syntymä ja ylösnousemus. Sellainen ajatus sopii sekä näin jouluna että Johtajamme syntymäpäivänä. Ja sitten pitkin vuotta.

J. R. H.

1932: 11—14

VALITTUJEN LUKU

I

Älyllinen ratkaisu

Kristuksen valtakunnan tulemisesta ovat kirkot luoneet teorian, joka perustuu väärinkäsitykseen. Emme siihen puutu. Emme kiivaile teorioista tai uskonkappaleista, vaan etsimme totuutta, syvennymme tosiasioihin. Asetumme kerta kaikkiaan sille kannalle, jolle viisaus on asettunut. Ihmiskunnan elämä maapallolla on vähitellen muuttuva totuuden elämäksi, rakkauden valtakunnaksi.

Sanoimme »vähitellen». Se on totta. Jeesuskin puhuu hapatuksesta, joka vähitellen hapattaa. Yhtä luonnollista kuitenkin on, että kehityksessä tapahtuu ratkaisevia käännekohtia. Ratkaisuja on pienempiä ja suurempia. Tämä sentähden, että ihmiskunnan kokonaisuuden sisällä on pienempiä ja pienempiä kokonaisuuksia. On kokonaisia kulttuurikuntia, esim. itämainen ja länsimainen kulttuuri. Samoin on kansallisuuksia ja kansoja, valtioita ja liittovaltakuntia. Ja yksityiset ihmiset. Kaikessa tapahtuu hapatusta ja ratkaisuja. Yhteinen kokonaistulos vaikuttaa vähitellen koko maapalloon ja ihmiskuntaan. Tapahtuu ratkaisuja maapallon kokonaiselämässä. Kiinnitämme huomiotamme kahteen koko ihmiskuntaamme koskevaan ratkaisuun. Ensimäinen ratkaiseva käännekohta oli se, kun maailmankaikkeuden täydellisyysihminen, kosmillinen Kristus, ensikerran pääsi esille yhdessä ihmisessä. Se tapahtui Jeesus Kristuksessa. Voitaisiin sanoa, että tämä tapaus kruunasi siihenastiset maapallomme ponnistukset. Oli tehty työtä miljoonia ja miljoonia vuosia. Ja vihdoin viimein yksi ihminen saavutti täydellisyyden.

Tärkeätä on kuitenkin huomata, että samalla maapalloon kokonaisuudessaan tuli uutta sisältöä. Tämä uusi vaikutti kahdessa asteessa. Maapallon korkeammassa, pitäneekö sanoa näkymättömässä hallinnossa tämä uusi elämä otti käsiinsä ratkaisevan määräysvallan. Siltä paikalta n.s. tämän maailman päämies tuli tuomituksi. Toisessa asteessa tämä uusi elämä tuli hapatukseksi koko maapalloon ja ihmiskuntaan.

Tämä siis oli ensimäinen ratkaiseva kohta maapallomme kehityksessä. Tästä ratkaisusta

lähtevä vaikutus tekee puolestaan työtä hapatuksen tavalla, valmistaen siten mahdollisuutta toista ratkaisua varten.

Mikä on tuo hapatus? Ja mikä on toinen ratkaiseva kohta?

Hapatus näkyy siinä, että yksityiset ihmiset siellä ja täällä vastaanottavat Kristuksen. Tällöin ei tietenkään ole kyseessä sellainen vastaanottaminen, jota kirkot tarjoavat. Sellainen ei riitä. Kysymyksessä on Kristuksen opin ymmärtäminen, hänen käytännöllisen siveysoppinsa vastaanottaminen. Juuri tämä Kristuksen opin vastaanottaminen on sitä hapatusta, mikä Kristuksen jälkeen tapahtuu.

Mikäli tämä hapatus tapahtuu, lisääntyy n.s. valittujen luku. Sillä Jeesus puhuu valituista, sanoen m.m.: »valittujen tähden se aika lyhennetään». Kaikki ihmiset ovat tavallaan kutsutut, mutta valittuja on vähän. Vähän on ollut niitä ihmisiä, jotka ovat omaksuneet Jeesuksen käskyt elämänsä ihanteiksi.

Kuitenkin valittujen luku lisääntyy. Siten lähestytään toista ratkaisevaa kohtaa. Ja mikä se on? Se on merkillinen ja ihmeellinen tapaus. Sillä se on sitä, että Kristus ottaa johdon ja vallan käsiinsä myöskin tässä fyysillisen tason elämässä. Hän ottaa sen pyhien enkeleittensä kanssa. Kutka tällöin ovat pyhät enkelit? Ne ovat juuri nuo valitut, ne ihmiset, jotka ovat edellämainitulla tavalla vastaanottaneet Kristuksen. He ovat enkelit. Ja missä on Ihmisen Poika, missä on Kristus? Hän on korkein heistä. Noista valituista, enkeleistä. Hän on se, joka on vastaanottanut ei vain sen Pyhän Hengen, jonka Kristus lähettää, vaan itse kosmillisen Kristuksen. Hän on varsinainen Jumalan Poika. Toiset ovat enkeleitä. Eri asteisia. Tavallisista enkeleistä aina pääenkeleihin, s.o. eri asteisista Kristukseen vihityistä aina korkeihin Mestareihin asti.

Milloinka tämä toinen ratkaisu tapahtuu. On sanottu: ajan ja hetken tietää vain Isä. Voitaisiin sanoa: kun aika on täyttynyt. Ja milloinka aika on täyttynyt? Tähän voidaan vastata: kun valittujen luku on täyttynyt. Kun on riittävän paljon niitä ihmisiä, jotka ovat vihkiytyneet Kristukseen.

Katsokaamme valittujen lisääntymistä. Mikä on se voitto, joka heidän on ratkaisevasti saavutettava ihanteessaan, älyllisessä elämässään? Mikä on se älyllinen voitto, jossa valon enkeli ihmisessä voittaa pimeyden enkelin?

Täytyy tapahtua yksilön taivaassa se, mikä Kristuksen ensimäisen tulemisen yhteydessä tapahtui maapallomme taivaassa. Mikael enkeleineen voitti, jolloin Lohikäärme enkeleineen heitettiin taivaasta, maapallon korkeammasta hallinnosta, alas maan päälle.

Mutta tämä, mikä tapahtui maapallon hallinnossa, täytyy tapahtua myös jokaisessa ihmisessä. Näinollen kysymme: miten ihmisyksilössä näyttäytyy korkea pimeyden enkeli, Lohikäärme? Ja miten korkea valon enkeli?

On ymmärrettävää, että ihmisessä voivat tulla esille eriasteiset enkelit, pahat ja hyvät. Lohikäärme ei suinkaan ole sellainen enkeli, joka meitä houkuttelisi vain eläimelliseen aistillisuuteen, eipä edes materialismiin sellaisenaan. Sitä tekevät alemmat pimeyden enkelit. Korkein pimeyden enkeli, Lohikäärme, ilmenee ihmisessä silloin, kun hän loisteliaan älykkäästi, oppineesti ja uskonnollisen hurskaasti selittää, että Kristuksen käskyt, vuorisaarnan siveysoppi, on sopimaton käytännölliseen elämään. On joko vanhanaikainen, tai voidaan ottaa huomioon ja käytäntöön vasta epämääräisessä tulevaisuudessa, toisenlaisissa olosuhteissa.

Näin opettaessaan ja toimiessaan Lohikäärme ihmisessä taistelee Mikaelia vastaan.

Ihmisessä esiintyy myös eriasteisia valon enkeleitä. Mutta pääenkeli Mikael pääsee esille silloin, kun ihminen kaikella älykkyydellään, oppineisuudellaan ja nerokkuudellaan asettuu puolustamaan Kristuksen oppia, sellaista maailmankatsomusta, joka pohjautuu nimenomaan Vuorisaarnan siveysoppiin. Sitä tehden on Mikael siinä ihmisessä noussut voittamaan Lohikäärmettä. Ja Lohikäärme puolestaan ei suinkaan noin vaan hellitä. Se pitää puoliaan. Se saa ihmisen epäilemään ja ajattelemaan: »ei ole Kristuksen opin aika vielä tullut!» Mikael sensijaan sanoo: »aika on tullut». Kummanko ihminen valitsee? Jos hän valitsee Mikaelin neuvon, silloin Mikael enkeleineen nousee hänen taivaassaan. Taivas tässä on ihmisen älyllinen, hallitseva päivätajunta. Tästä päivätajunnan älyllisestä taivaasta Lohikäärme tulee heitetyksi alas vain siten, että Mikael nousee, että ihminen kaikella älynsä nerokkuudella omaksuu ja asettuu Kristuksen siveysopin puoltajaksi.

Ensimäinen ratkaiseva kamppailu ja voitto tapahtuu näinollen ajatuksen toiminnassa. Sentähden Jeesuskin sanoo: »muuttakaa mielenne». Älkää ajattelussanne epäilkö Kristuksen oppia, vaan omaksukaa se, ja asettukaa sen puolustajiksi.

Tämän sanottuamme voimme entistä paremmin ymmärtää, keitä nuo valitut ovat tai miksi heitä sanotaan valituiksi. Sillä hekin puolestaan ovat valinneet. Ovat valinneet Kristuksen opetuksineen. Ovat hyljänneet Lohikäärmeen siveysopin ja omaksuneet Kristuksen opin.

Vaikka Lohikäärme näin on tullut heitetyksi alas maapallon korkeammasta hallinnosta ja muutamien valittujen päivätajunnasta, niin siitä huolimatta Lohikäärme edelleenkin hallitsee maan päällä. Mutta täältäkin se tulee heitettäväksi pois. Kristus on saava vallan myöskin maan päällä. Ja siihen on ensimäinen edellytys, että valittujen luku täyttyy. Toisin sanoen, täytyy olla riittävä määrä niitä ihmisiä, jotka Mikaelin tavalla ovat hyljänneet Lohikäärmeen eli Antikristuksen siveysopin, ja ovat sensijaan koko sielunsa voimalla ja ajatuksensa valolla asettuneet Kristuksen siveysoppia puolustamaan.

Kuitenkin, ennenkuin Kristus saa vallan maan päällä, täytyy tapahtua vielä muutakin. Sillä tämä maailma ei ole ainoastaan ajattelun maailma, vaan se on myös käytännön, tekojen ja karman maailma. Kristus täytyy näinollen tulla myös käytännön, tekojen ja karman Herraksi fyysillisellä tasolla. Siitä asiasta puhumme seuraavalla kerralla.

J. R. H.
1932: 40—43

F. E. Sillanpään kirjasta »Nuorena nukkunut» on paljon kirjoitettu. Ja syystä. Päähenkilönä on 22 vuoden vanhana kuollut Siljatyttö. Hän on syntynyt sammuvan sukunsa viimeisenä, varakkaan, mutta nyt köyhtyvän talon tyttärenä, ja kuolee palvelustyttönä erään talon saunakamarissa. Hän elää ja kuolee itsetiedottoman epäitsekkäänä, ja puhtaanakin, sellaisena, joka ei ole päässyt juurtumaan tämän ankaran ja karkean elämän maaperään.

Onhan niitä sellaisiakin, tekisi mieli sanoa, kukkaissieluja. Mutta hänet voi ottaa myöskin vertauskuvana. Hän on ihanne, ihmisten personallisuuden sydämessä maaperää etsivä ihmisyyden ihanne. Hän riutuu ja kuolee 22 vuotiaana. Aivan oikein. Sillä siihen ikään päästyään ihmiset yleensä, ikävä kyllä, ovat jo ennättäneet kuihduttaa ja kuolettaa ihmisyyden ihanteen rinnastaan. Myöskin Rauhalan Armas, kesävieraileva nuori ylioppilas, joka edellisestä kesästä alkaen oli muodostunut Siljalle surullisen riemulliseksi elämän täyttymättömäksi täytymykseksi, ja joka nyt samoihin aikoihin kuihtuu jossain toisessa maan ääressä, menettäneenä taistelutantereella toisen jalkansa ja toisen keuhkonsa, voidaan myös ottaa vertauskuvallisesti. Jos Silja kuvaa ihannetta sydämessä, kuvaa Armas sitä järkitietoisuudessa. Järkiminuus, Armas, ei ole vielä tietoisesti vastaanottanut korkeamman järjen valoa, eikä sentähden kykene johtamaan ihannoituneita personallisia tunteita, Siljaa, vaan antautuu alemmille tunteille ja sittemmin aseelliselle ritariudelle.

Kirja on niin sanoakseni vanhatestamentillisesti puhtaimpia ja kaunishenkisempiä romaaneja. Se ei yritäkään kuljettaa sankareitaan sen elämän ahtaan portin lävitse, josta astutaan ihmisessä itsessään olevaan taivasten valtakuntaan, mutta se johdattaa tai pysyttää heidät itsetiedottoman puhtauden ja epäitsekkyyden keijukais- tai enkeli- ja sankarimaailmoissa. Sellaisena se mestarillisesti yhtyy suomalaisen kansanlaulun kaihoisan kauniiseen sävyyn.

J. R. H.

1932: 57—58

VALITTUJEN LUKU

II

Karmallinen ratkaisu

Edellisessä tutkielmassa sanoimme, että Jeesuksen aikana Lohikäärme syöstiin alas planeettamme korkeammasta hallinnosta. Korkein johto joutui Jeesus Kristukselle. Myöhemmin, tai jatkuvasti, sanotaan Kristuksen ottaneen karman käsiinsä kuoleman takaisessa maailmassa, ja että hän on ottamaisillaan karman käsiinsä myös fyysillisellä tasolla.

Näinollen on syytä kysyä: kenen käsissä karma tähän asti on ollut? Vastaisimmekohan kysymykseen suoralta kädeltä. Vai etenemmekö perustelujen ja johdonmukaisuuksien kautta. Valitsemme edellisen menetelmän ja esitämme perustelut myöhemmin. Sanomme siis: kyllä se on Lohikäärme, joka on ollut karmamme herrana.

Nyt seuraa kysymys: mikä eroittaa Lohikäärmeen ja Kristuksen?

On vaikea löytää sanaa, joka sellaisenaan tekisi eron selväksi. Sentähden selvittäkäämme ensin Lohikäärmeen ominaisuutta karman herrana. Myöntäkäämme, että Lohikäärme syvimmässään rakastaa ihmisiä. Sentähden hän on ottanut kasvattaakseen heitä. Mutta hän kasvattaa omalla tavallaan. Hän näkee, tai ainakin luulee näkevänsä, että ihmiset ovat perin laiskoja, tyhmiä ja heikkoja. Hänen olisi kasvatettava heitä uutteriksi, itsenäisiksi, sankarillisiksi. Mutta miten?

Lohikäärme miettii ja luulee keksineensä oivan keinon. Tämä keino jakautuu aluksi kahtia, haarautuen kehityksen kuluessa. Mitkä ovat nuo kaksi ensimäistä keinoa? Ne ovat itsekkyys ja kärsimys. Nämä kaksi keinoa tehostavat toisiaan. Saadakseen ihmiset liikkeelle, puuhaamaan ja ahertamaan, vetoaa Lohikäärme heidän itsekkyyteensä. Hän osaa tehdä vetoumuksensa lumoavaksi, houkuttelevaksi, osaa esittää sen niin monessa muodossa ja vivahduksessa, niin välttämättömänä, asiaan kuuluvana ja oikeutettuna, että ihmiset yleensä siihen syöttiin tarttuvat. Ja kun he ovat tarttuneet, silloin Lohikäärme johdattaa siihen suuntaan, että kärsimyksiä tulee. Ja niitä tulee. Hänen johdollaan ne paisuvat kuin lumivyöry.

Mitä enemmän ihmiskunta kehittyy, sitä useampia syöttejä Lohikäärme keksii. Kutakin syöttiään hän asettaa yhden pääenkelinsä apulaisineen lietsomaan. Ensiksikin on moninaisia aistillisuuden syöttejä. Niihin pimeyden enkelit, peikot, pyydystävät ihmisiä. Toisen asteen muodostavat kateuden, mustasukkaisuuden, koston ja katkeruuden synkät satimet. Hyvin tärkeitä ovat pelvon, epäilyksen ja itsepuolustuksen enkelit, syötteineen ja kahleineen. Yhtenä viehkeimpänä liehtarina kaikkien keskellä liehuu se pimeyden enkeli, jota joskus on nimitetty: Kultainen Vasikka.

Yhdessä Lohikäärme ja hänen enkelinsä innoittavat ihmisiä aistinten ilotantereille, olemassaolon taisteluun, itsepuolustukseen ja varusteluun. Ketä vastaan? Lohikäärmeen kannalta on samantekevää ketä vastaan, vaikkapa siis häntä itseään, Lohikäärmettä vastaan. Pääasia vaan, että ihmiset epäilevät ja varustautuvat. Sillä varustautukoot he nimellisesti ketä

vastaan tahansa, niin käytännöllisesti he aina varustautuvat toinen toisiaan vastaan.

Näin joutuvat yksilöt ja ryhmät, kansat ja valtiot epäilemään toisiaan, varustautumaan toisiaan vastaan. Alkaa selittely, puolustelu, kiistely ja sanasota. Jännitys kasvaa. Viimeinen aste on yhteentörmäys, aseellinen tappelu, sota.

Mihin tämä taas vie? Mitä sodassa, nykyaikaisessa sodassa, välttämättä tarvitaan? On sanottu: rahaa, rahaa, rahaa! Seuraus on siis: entistä kiivaampi tanssi kultaisen vasikan ympärillä. Verot nousevat, vaikeudet lisääntyvät, kärsimykset paisuvat.

Sota, sota se näinollen onkin lohikäärmekulttuurin kypsynyt hedelmä elämän vainioilla. Siinä vaadittavan uhrautumisen tähden sota on korkein siveellinen teko Lohikäärmeen valtakunnassa.

Mutta toiselta puolen, vaikka Lohikäärme täten on kasvattanut ihmisiä määrättyyn sankariuteen, on sotaan sisältyvä uhri kuitenkin sen laatuinen, että jos sitä jatkettaisiin määrättyä astetta pitemmälle, muodostuisi se kerrassaan turmioksi ja tuhoksi ihmiskunnalle. Sentähden ajan täyttyessä Lohikäärme sysättiin alas planeettamme korkeimmasta johdosta. Tilalle astui Jeesus Kristus. Siitä huolimatta sota jatkuu maan päällä. Miksi? Se on siksi, että Kristus ei ota väkisin valtaa käsiinsä. Kristus rakastaa ja opettaa, toiset liittyvät häneen. Ihmisten täytyy itse luopua Lohikäärmeestä ja valita Kristus. Mutta Lohikäärmeestä ja sen vaatimasta uhrista ei voida vapautua pelkästään passiivisella, pasifistisella tavalla. Voidaan vapautua ainoastaan siten, että liitytään Kristukseen samalla kiinteydellä, hartaudella, toimeliaisuudella ja tarmolla, kuin millä ennen kuljimme Lohikäärmeen jäljissä.

Edellisessä kirjoituksessa puhuimme ensimäisestä ratkaisevasta voitosta yksilönkin kannalta. Se oli toistuneena sama, mikä Miikaelin avulla tapahtui maapallossamme. Yksilön täytyy nousta Miikaelin tavalla ja heittää Lohikäärme alas älyllisen ja päivätajuntansa taivaasta. Mutta tämä on vain valmistava toimenpide. Se ei riitä siihen, että Jeesus Kristus tulisi karman Herraksi fyysillisellä tasolla. Jotta tämä toteutuisi, täytyy muodostua valittujen yhdyskunta, Kristuksen ja hänen oppinsa johtama ja hallitsema ihmisryhmä, sellainen, jonka jäsenet tietoisesti tunnustavat Kristuksen yhdyskuntansa kuninkaaksi, hänen vuorisaarnansa yhdyskunnan perustuslaiksi. Tämä yhdyskunta ei ole umpimähkäinen eikä litteän tasa-arvoinen. Kuitenkin siinä on yhdenmukaisuutta. Yhdenmukaisuus on siinä, että kukaan ei tahdo pahaa, ei hyvässäkään tarkoituksessa. Toinen yhdenmukaisuus on siinä, että kaikki rakastavat. Mutta eroitus on siinä, että toiset osaavat rakastaa heikommin, toiset syvällisemmin, voimakkaammin. Tietoinen uskollisuus, luottamus ja rakkaus vallitsee kaikissa.

Tällainen yhtymä on valon valtakunta maan päällä. Vaikkakin se, ainakin alussa, on olemukseltaan rajoitettu, niin kuitenkin sen rajat laajenevat koko ihmiskuntaa käsittäväksi.

Tässä valon valtakunnassa, jonka muodostavat elävät ihmiset maan päällä, on Jeesus Kristus ensin tuleva karman Herraksi.

Miten käy tämä karman siirtyminen Kristukselle? Sitä nyt tarkastakaamme. Lähdemme siitä, että jokaisella ihmisellä on jonkun verran karmaa omissa käsissään. Sillä mitä on karma? Karma on teko tai teon tulos. Ihmisellä on älyä päässä, tunnetta sydämessä. Oleellisesti sekin on hänen karmaansa. Sillä se on hänen työnsä ja ponnistuksiensa tulos edellisissä elämissä. Samoin kaikki hänen tietonsa, kykynsä ja taitonsa. Kaikki tämä on eräässä määrässä karmaa hänen kädessään. Mutta kun on kaksi Herraa, Lohikäärme ja Kristus, seuraa tästä, että kumpaako herraa ihminen kyvyillään palvelee, se myös tulee hänen karmansa herraksi.

Luovutuksessa täytyy mennä pohjia myöden. Ja mikä on aineellisin karma ihmisen kädessä? Se on aineellinen rikkaus. On helppo ymmärtää, että ennenkuin Jeesus Kristus voi tulla käänteen tekeväksi karman herraksi fyysillisellä tasolla, täytyy ihmisten, aluksi valittujen, osata laskea myös aineellinen rikkaus Mestarin käteen.

Koska tämä on käänteen tekevä voitto aineellisuuden syvyydessä, niin viipykäämme siinä hetkinen. Huomaamme, kuinka apostoli Pietari jo yritti ratkaista tämän kysymyksen Jerusalemin seurakunnassa. Se epäonnistui. Nähtävästi kahdestakin syystä. Ensiksikin siksi, että tuskinpa oli vielä aika kypsynyt. Toiseksi ehkä siksi, että Pietari teki asian pakolliseksi. Ehto on kyllä jäävääntön, mutta ratkaisulla on arvoa ainoastaan silloin, kun ihmiset järjestävät karmansa Kristuksen käteen vapaaehtoisesti.

Kaikessa vallan ja karman siirtämisessä Mestarin käteen voivat valitutkin tulla, niinkuin Jeesus sanoo, eksytetyiksi. Lohikäärme voi heissä edelleen herättää omaa viisauttaan ja varovaisuuttaan. Se viisaus herättää epäilyksen Kristusta, hänen oppiaan ja johtoaan kohtaan. Siten valitutkin voivat joutua epäilyksen suolle. Asia pitkistyy ja mutkistuu. Sillävälin Lohikäärme nielee heidän rikkautensa. Hänellähän on monta syöttiä. Kaunista koukkua. On, lyhyesti sanoen, verot ja vekselit, takaukset ja täytetakaukset. On inflatiot ja deflatiot. On maksujen lakkautukset, pankkien romahdukset, vararikot, akordit ja konkurssit. Joten me, varovaiset, käytännölliset, älykkäät ja sangen viisaat opetuslapset, valitut, saatamme eräänä päivänä huomata joutuneemme satimeen. Tai kun viimeinen ystävämme, kuolema, riisuu meidät paljaiksi. Silloin saamme itsemme edessä hävetä ja harmitella, että olimme niin mielettömiä, niin epäileviä, itsekkäitä.

No niin. Kenties Kristus hymyilee meille katumuksiemme jälkeen taivaissa. Ja sanoo: »Lapseni, synny jälleen fyysilliseen maailmaan. Yritä uudestaan». Ja me saamme yrittää. Ties kuinka monennen kerran. On jälleen otollinen aika. Otollinen aika on silloin, kun olemme fyysillisessä maailmassa. Tämä on otollinen sentähden, että täällä on tilaisuus liittyä valoon, tilaisuus luovuttaa valta Kristuksen käteen. Täällä on tilaisuus palvella Mestarin johtamaa valistustyötä. Vapaaehtoisessa rakkaudessa. Siveellisin, älyllisin ja taloudellisin voimin.

J. R. H.
1932: 84—88

Tien varrelta:

»Kyll' on kuololla seuraa» sanotaan muistaakseni jossain vanhassa virressä. Tultuani tänne Turkuun lauantaina helmik. 20. p. sain ensimäiseksi uutisekseni kuulla, että rouva Olga Rautio oli seurannut ryhmänsä johtajaa Aino Ristonmaata pari päivää sitten rajan toiselle puolelle. Jonkunlainen angina päättyi kuolemaan. Se oli menetys menetyksen jälkeen Turun pienessä Ruusu-Risti-ryhmässä. — Tapasin Olga Rautionensi kerran syksyllä 1915. Olin lähtenyt taipaleelle teosofisessa työssä, saavuin Metsämaalle, kiertelin kylästä kylään, ja niin jouduin siihenkin taloon, jossa Olga oli emäntänä. Ja eihän siinä muuta kuin jäädä talosille. Hän oli jo silloin vakaantunut teosofi. Järjestin joitakin luentoja, ja niin alkoi aatteellinen ja henkilökohtainen tuttavuutemme. Rautionperhe siirtyi sittemmin Yöntilän kartanoon Halikossa, jonne rouva Rautionkutsumana saavuin useana talvena puhumaan. Sieltä hän miehensä kuoltua siirtyi Turkuun, jossa taas tapasimme yhteisessä Ruusu-Risti-työssä. Hän oli aina yhtä välitön, vapaa ja koruton, ja uskollinen. Ruusu-Risti oli hänelle elämää. Kun istun täällä Aino Ristonmaan entisessä kodissa, jonne vuosien kuluessa olin tottunut saapumaan kuin hyvän ja viisaan Äitini luokse, ja kun sydämeni on nyt näistä menetyksistä järkytetty, niin lohdutukseksi ja rohkaisukseni samalla kuitenkin tunnen, että he molemmat ovat nytkin yhtä uskollisina mukana ja inspiroivat rakkaudellaan: »jatkut vaan». Tällä hetkellä tunnen elävänä ja voimakkaana: rakkaus on voittavaa ja kasvavaa elämää Kristuksen seuraamisessa.

J. R. H.
1932: 104

VALITTUJEN LUKU
III

Itsemme sijoittaminen

Kahdessa edellisessä tutkielmassa yritimme pohtia älyllistä ja karmallista ratkaisua. Nyt on kysymys oman itsemme sijoittamisesta.

Tällöin on ensiksi vastattava kysymykseen: olemmeko ja missä määrin vapaita sijoitettaviksi?

Osaksi olemme vapaita ja osaksi sidottuja. Toiminnan kannalta katsoen olemme yleensä karmallisesti sidottuja n.s. elinkeinoihin, yhteiskunnallisiin ammatteihin. Olemme ammatiltamme opettajia, pappeja, virka- ja tiedemiehiä, poliitikkoja, maanviljelijöitä, kauppiaita, teollisuusmiehiä ja sotilaita, tai moninaisten töitten ahertajia. Elämä ei kuitenkaan tarkoita, että ihminen antaisi n.s. elinkeinollisen ammatin sitoa itsensä niin kokonaan, ettei hän sen ohella olisi vapaa jotain muutakin harrastamaan.

Juuri tämä vapaana oleva itsemme ja aikamme meidän pitäisi osata viisaasti sijoittaa. Sillä kysyntääkin siinä suhteessa on. Vapautemme »värvääjiä» on montaa lajia. Yleensä ammatteihinkin liittyy ihanteellisena lisänä aatteellinen puoli. Ammatilliseen uskontoon, tieteeseen, politiikkaan ja yleensä yhteiskunnallisiin tehtäviin liittyy ei-ammattilainen harrastelijain joukko. Politiikka, puolueet, jopa sotalaitoskin, kutsuvat vapaaehtoisia harrastelijoita lippujensa juurelle. Näihin ja näiden ohelle muodostuu moninaisia seuroja, yhdistyksiä ja järjestöjä harrastelijoita varten. Niillä kullakin on omat ihanteelliset ohjelmansa ja ojennusnuoransa.

Ajatellaanpa ammatillisen politiikan maailmanrauhan konferensseja ja niihin liittyviä ei-ammatillisia harrastelijain ryhmiä. Pohditaan m.m. kuinka paljon kullakin saisi olla aseita ja millaisia aseita. Totuudenetsijän kannalta kaikki tuollainen on peräti naivia ja ulkokullattua. Sillä jos meidän kuitenkin on pysyteltävä sellaisessa maailmankatsomuksessa, että meidän joka tapauksessa on pakko silloin tällöin kalautella kalloja halki toisiltamme, niin eipä luulisi olevan niin hirveän tärkeätä tietää ja määrätä, millaisella kapineella me toisiamme tapamme. Kyllä kansojen ja poliitikkojenkin olisi jo aika lopettaa tuollainen narripeli ja asettua oikeusvaltion kannalle. Eihän yksityinenkään saa ryövätä ja murhata. Eikä kostaa. Oikeuslaitos huolehtii järjestyksestä. Samoin täytyy olla kansojenvälisessä elämässä.

Jos nyt olisimme poliitikkoja, valtiomiehiä, voisimme ammatissamme omaksua kansojenvälisen oikeusperiaatteen, toimia, seisoa tai kaatua sen asian puolesta. Mutta ellemme ole ammatiltamme valtiomiehiä, ministereitä, presidenttejä, diplomaatteja, vaan meillä on yhteiskunnassa joku muu ammatti, silloin ei ole mitään syytä heittää vapaa-aikaamme umpimähkään politiikan pyörteisiin, vaan meidän on kysyttävä: miten voisin itseni ihmisenä parhaiten sijoittaa?

Etsikäämme sijoituspaikkaa vapaalle harrastuksellemme. Tahdomme nähdä ohjelmia ja asettaa niille joitakin vaatimuksia. Ohjelma ei saa olla itsekäs. Ei edes peitetysti itsekäs. Se ei saa olla ihmisten välillä eristäytyneisyyttä aiheuttava, ei halkeamia, rajoja ja niistä johtuvia riitoja luova tai ylläpitävä. Päinvastoin. Eheyttä, sopua ja yhteistuntoa sen täytyy luoda ja ylläpitää.

Missä on sellainen ohjelma? Luonnollisesti sellainen sisältyy itse elämään. Elämä itse sisältää oman ohjelmansa. Mutta lieneekö kukaan ihminen milloinkaan löytänyt, omaksunut ja esittänyt tuota elämän omaa ohjelmaa?

Tämä on tärkeä kysymys. Ammattifilosofi nähtävästi pitäisi pitkiä puheita tästä asiasta.

Mutta ei-ammattilaisina totuudenetsijöinä emme voi tyytyä päättömään pohdintaan. Sillä ruumiillinen elämämme on lyhyt, ja meidän on käytännöllisesti johonkin sijoituttava. Ja parhaiten sijoittuaksemme tarvitsemme parhaimman ohjelman. Viisaimman. Inhimillisimmän.

Tällöin on käännyttävä ihmiskunnan epäitsekkäimpien, viisaimpien ihmisten ja heidän ohjelmiensa puoleen. Sivuutamme kaikki muut ja riennämme suoraan Mestareiden luo. Osaammehan teosofeina sen tehdä? Mistä heidät löydämme? Saamme m.m. kuulla, että heitä on Himaalajalla, Välimeren rannoilla Europassa, että he ovat joko paikoillaan tai matkustelevat. Mutta huomaamme pian, että vaikeata meidän on tuolla opastuksella Mestareita tavata. Mutta ohjelma? Jos saisimme siepatuksi Mestarin oman ohjelman! Varmaan hän olisi löydettävissä oman ohjelmansa takana?

Sanasta tekoon. Ohjelmia on, kumma kyllä. On Mooseksen ohjelma, jonka ei-moosekselainen kristikunta on asettanut ihanteekseen ja ojennusnuorakseen, nimittäen sitä Jumalan kymmeneksi käskyksi. Tämän rinnalla on »Aasian valo», Gautama Buddhan ohjelma. Ja kaiken täyttymyksenä on Jeesuksen Kristuksen antama ohjelma, n.s. Vuorisaarna.

Tulemme taas valittuihin. Ei mikään voi meitä yksipuolisesti valita, ellemme itse myöskin valitse. Ja mitä meidän pitäisi valita? Tietenkin Mestarin julkaisema ohjelma. Sitä tietä löydämme Mestarin. Sillä varmasti Mestari seisoo oman ohjelmansa takana.

Mutta onko se vain Mestarin ohjelma? Onko Vuorisaarna vain Mestarin keksintöä? No, ensiksikin ihmiset yleensä myöntävät, että Vuorisaarna on jaloin ja ylevin kaikista ohjelmista. Tämä jo sellaisenaan sanoo, että jos todella hyvää ohjelmaa kaipaamme, niin miksemme parhainta valitsisi? Kokemus senlisäksi sanoo, että juuri Vuorisaarnan ohjelma onkin elämän itsensä ohjelma.

Voimme siis aluksi uhrata ainakin vapaa-aikamme Mestarin ohjelman tutkimiseen. Silloin selviää, että toistaiseksi todellakin vain harvat ja valitut ovat myönteisesti perehtyneet Mestarin ohjelmaan. Pieni on Mestarin »puolue». Niinkuin myöhemmin niin omana aikanaankin oli ihmisten vaikea liittyä Jeesuksen ohjelmaan. Toinen vaikeus oli siinä, että liittyneidenkin oli vaikea ymmärtää toinen toisiaan. Nämä kaksi vaikeutta ravistelivat valittujen ryhmää, niin että kriitillisellä hetkellä Mestari jäi jotensakin yksin.

Samaa sai kokea H. P. Blavatsky. Ruusu-Ristin t.v. 3 n:ssa julaistussa memorandumissa H. P. B. sanoo m.m.: Teosofinen Seura »on täydellisesti epäonnistunut niissä kohdissa, jotka ovat sen perustamisen tärkeimpiä tarkoituksia ... Kun häiriöitä syntyi, liian monet joutuivat epäilykseen ja epätoivoon, ja todella vähän oli niitä, jotka olisivat tehneet työtä asian puolesta eikä oman itsensä hyväksi».

Palatkaamme ohjelmaan. Teosofinen sanoma on saapunut Suomeenkin. Eikä teosofinen sanoma Suomessa pysähtynyt vain puolitiehen, vaan se johdatti meidät Mestarin luo. Oma kokemukseni sanoo: Suomi on siinä erikoisessa asemassa, että täällä on otettu myönteisesti huomioon Jeesuksen Kristuksen ohjelma, Vuorisaarna. Sellaista en vielä näe muualla maailmassa. Kaikkialla puuhataan jonkunlaisten muiden ohjelmien ympärillä. Ajatellessani mitä H. P. B. on Suomesta ennustanut, tai miten Suomea on alettu sanoa edelläkulkija maaksi, panen puolestani merkille ensisijassa vain tämän yhden seikan: Jeesuksen Kristuksen ohjelma on Suomessa myönteisenä astunut elämän näyttämölle. On muodostunut sellainen opetus- ja valistustyö, jossa Kristuksen ohjelma eli oppi on elävänä johtajana eli lähtökohtana. Ruusu-Ristissä meitä nyt kutsutaan yhteistyöhön Mestarin ohjelman ympärille.

Miksemme sellaiseen ohjelmaan liittyisi? Mutta osataksemme ja jatkuvasti onnistuaksemme siinä, täytyy meidän oppia jokainen omalta osaltamme täyttämään kaksi itsekasvatuksellista ehtoa: 1) meidän täytyy oppia sietämään, ymmärtämään ja rakastamaan Mestaria ja Hänen ohjelmaansa ja 2) meidän täytyy oppia sietämään, ymmärtämään ja rakastamaan toinen toisiamme.

Nämä kaksi itsekasvatuksellista ehtoa ovat välttämättömät. Niiden täyttymättömyyteen ovat Mestareiden yritykset ihmiskunnan auttamiseksi aina tukehtuneet. Muut ohjelmat, muka käytännöllisemmät, ovat esiintymisellään tukahuttaneet Mestarin välittömän työn.

Miksemme nyt siis yrittäisi? Hankkikaamme käytännöllistä kokemusta kasvattamalla itseämme näissä molemmissa ehdoissa. Sillä ymmärrämmehän jo etukäteen, teoreettisesti, että Mestari ohjelmineen muodostaa parhaan »puolueen». Sehän ei ole puolue sanan tavallisessa merkityksessä. Mestarin ohjelma on elämän kokonaisuuden ilmaus käytännöllisessä elämässä. Sellaisenaan Mestarin ohjelman ympärille muodostuva ryhmä on paras pylväs ja tuki kansamme ja ihmiskunnan keskuudessa. Sen arvo on ensisijassa sen olemassaolossa. Olemassaolollaan se muodostaa kuin näkymättömän aallonmurtajan, johon pahuuden, vihan ja hävityksen hyökyaallot murtuvat. Onhan kansamme julkisessa historiassa ainakin kaksi merkillistä ilmiötä henkisen aallonmurtajan vaikutuksesta. Ensimäinen tapahtui v. 1905 n.s. suurlakon yhteydessä, ja toinen aivan äsken n.s. kansanliikkeen liikehtimisen aikana. Merkillisyys on siinä, että ne menivät ilman verenvuodatusta. Ihan tuntui, kuinka niinä päivinä vallitsi erikoinen, hillitty hiljaisuus luonnossa. Sellainen ei olisi mahdollista, ellei olisi henkistä, näkymätöntä aallonmurtajaa.

Onhan meillä toisenkinlainen kokemus: veljessota v. 1918. Se oli onnettomuus. Mutta huomattava on, että henkinen valiojoukko, teosofinen aallonmurtaja, murtui itse v. 1917. Mitä ensin tapahtui tuoreessa puussa, se sitten tapahtui kuivassakin. Eripuraisuuden, vihan ja hävityksen verinen hyökyaalto syöksyi kansamme yli. Aallonmurtajaa ei silloin ollut.

Historia on oppimista varten. Jokaiselta yhä tietoisemmin kysytään: mihin ohjelmaan haluat liittyä? Mihin itsesi sijoittaa? Missä uurastaa ja työtä tehdä? Mestarinko ohjelmassa ja Hänen johdollaan, vaiko jossain muualla?

J. R. H.

1932: 129—133

SAUNAN SAKRAMENTTAALISUUS

Oppineitten Tietosanakirjakin on sitä mieltä, että sauna yleensä on kuulunut vanhoihin uskonnollisiin menoihin. Suomalainen sauna on epäilemättä kuulunut muinaissuomalaisiin mysterioihin. Tämä on ilmeistä ajatellessamme millä pyhällä kunnioituksella suomalainen kansa suhtautuu saunaan. Tiedän kokemuksesta, että sauna kansan tietoisuudessa on ollut yhtä pyhä kuin kirkko. Vaikka siis suoranainen tieto saunan sakramenttaalisuudesta on hävinnyt, niin säilynyt on perinnäinen kunnioitus ja arvonanto. Lienee näin ollen paikallaan yrityksemme syventyä hiukan näihin asioihin.

Saunassa on oikeastaan kolme osaa, a) pesula, joko saunan lattialla tai eteisessä, vaatteiden pesua varten, b) varsinainen sauna, johon kuuluu parvi, löyly, vesi ja vihta ja c) mallassauna, jota varten, ainakin toisin paikoin, on ollut toinen parvi, edellistä ylempänä ja sitä isompi.

Sauna sellaisenaan edustaa näinollen sekä vaatteiden että ruumiin puhtautta, terveyttä ja hyvinvointia. Samalla virkistävää ravitsemistakin. Myöskin sauna kuumine löylyineen on omiansa palauttamaan mieleemme kuolemanjälkeisen tuonelan kiirastulineen. Opetuslapsen elämässä, henkisessä elämässä, sauna on erittäin hyödyllinen. Se edistää ulkoista ja sisäistä uudelleenjärjestymistä henkisen elämän tarpeen ja vaatimusten mukaan. Kuitenkin olen huomaavinani, että saunan tarve on erilainen eri yksilöillä. Sentähden on jokaisen keksittävä oma erikoinen ohjelmansa. Mutta laiskuus ei ainakaan saisi määrätä, kuinka useasti ja kuinka perusteellisesti saunassa käymme. Oma kokemukseni on minussa herättänyt kiitollisuuden saunaa kohtaan. Tarkoitan oikeata suomalaista löylysaunaa. Olenpa joskus löytänyt itseni hokemassa: »Mikä erinomainen asia tämä sauna onkaan. Ilman saunaa minä tuskin kestäisin tätä elämän jännitystä ja alinomaista rähkimistä». Niin että sauna sellaisenaan on allekirjoittaneelle ollut todellinen sakramentti.

Siirtykäämme nyt saunan vertauskuvalliseen puoleen. Aloittakaamme pesulasta. Ei ole vaikea ymmärtää, että pesula vertauskuvana edustaa ulkonaista sivistystä. Sitä sanotaan ulkonaiseksi sentähden, että se panee huomiota ulkonaisiin tapoihin, ulkonaisen maailman tutkimiseen ja siinä saavutettavaan oppineisuuteen. Kalevalassa kerrotaan, että saunaa ja olutta tarjoillaan vieraanvaraisuutena. Pyykin pesu sensijaan ei näytä kuuluvan vieraanvaraisuuteen, vaan kuuluu se mieluummin palkkalaisen työhön. Samoin ulkonaisessa sivistyksessä kaikki valistustyö enimmäkseen kuuluu palkatuille työntekijöille. Mutta niinkuin pyykin pesu, koleudestaan huolimatta, on tärkeä ja välttämätön, samoin ulkonainen sivistys, pintapuolisuudestaan huolimatta, on myöskin tarpeellinen ja välttämätön. Välttämättömyydestään huolimatta se ei kuitenkaan ole riittävä. Sen varassa ihminen jää kylmähkön pintapuoliseksi. Sellaisenaan sen varassa eläminen on jo kulkua kuolemaa kohti. Kuoleman jälkeen odottaa pakollinen »sauna», kiirastuli tuonelassa. Mutta tarkoitus on, että ihminen astuisi tuohon välttämättömään »löylyyn» vapaaehtoisesti. Siihen taas on tilaisuus vain täällä fyysillisessä maailmassa.

Näinollen avautuu kuin itsestään saunan vertauskuvallinen merkitys. Todellakin se edustaa kuolemanjälkeistä kiirastulta maan päällä. Sentähden se kuvaa myöskin vedestä ja hengestä tapahtuvaa uudestisyntymistä. Tältä kannalta sitä nyt katselemme.

Varsinaisessa saunassa ovat seuraavat tärkeät tekijät: parvi, löyly, vesi ja vihta. Ensiksi siis parvi. Lattia eli pesula kuvaa ihmisen alempaa, maallista eli arkista tajuntaa. Parvi sensijaan kuvaa sisäistä, henkistä tajuntaa. Siihen »parveen» ihminen nousee joogassa eli mietiskelyssä. Vähitellen hän oppii ottamaan henkisen, uudestisynnyttävän »löylyn».

Kuuma löyly edustaa korkeampaa järkeä, Mestarin tietoa ja viisautta, Hänen lähettämäänsä totuuden Pyhää Henkeä. Vihta on erittäin tärkeä väline. Kun kylpijä nousee parveen, tarttuu vihtaan ja kylvettää itseään kuumassa löylyssä, kuvaa se itsekritiikkiä, itsekasvatusta Mestarin opissa, totuuden Pyhässä Hengessä. Portaat tähän parveen — nyt uuden liiton aikana — ovat Kristuksen viisi käskyä ja muut neuvot Vuorisaarnassa. Kristus on se »kiuvas», kivi eli kallio, josta löyly tulee. Ihminen keskittyy ja syventyy Mestarin neuvoihin, miettii niitä ja sanoo itselleen, omalle personalliselle minälleen: »sinä hyväksyt ja omaksut nämä käskyt ja neuvot elämäsi ihanteiksi, ojennusnuoraksi omassa itsekasvatuksessasi». Juuri tämä on vihtomista. Vihta kuvaa itsenäisyyttä. Mutta ei mielivaltaista, ei sellaista, jossa ihminen noin vaan personallisuutena määrää itsenäisyytensä pohjan ja perustan. Sellainen on mielivaltaista. Siitä puuttuu löyly. Itsenäisyys on siinä, että ihminen tietoisesti yhtyy elämän ykseyteen, kosmilliseen Kristukseen, siihen lihaksi tulleeseen sanaan, julkiseksi tulleeseen opetukseen, jonka Jeesus Kristus käskyissään ja opetuksissaan esittää.

Vihdan kastaminen kylmähköön veteen, joka aiheuttaa ihossa nopeaa vaihtelua, mukautumista, kuvaa sitä, että ihminen ei saa mietiskelyssään muuttua haaveilijaksi, ei hempeilijäksi vaan hänen täytyy muistaa olevansa kutsuttu toimimaan keskellä tätä arkipäiväisen kylmää todellisuutta. Kuitenkin kylmän ja kuuman suhde parvessa täytyy olla sellainen, että kuuma hallitsee kylmää. Samoin täytyy olla mietiskelyssä. Samoin itseään kasvattavan ihmisen käytännöllisessä työssä ja toiminnassa.

Siirrymme nyt maltaitten tekoon. Olen nähnyt saunoja, joissa tätä varten on toinen parvi, edellistä ylempänä ja isompi. Jos edellistä voimme nimittää ylemmän järjen tajunnaksi, niin mallasparvi edustaa vieläkin syvemmällä tai korkeammalla olevaa sydämen tajuntaa. Tämä on puhdistumattomana se kyinen pelto, joka olisi kynnettävä ja muokattava jumalan viljan kylvöä varten. Puhdistumattomana siellä vilisee ahneuden, kateuden, mustasukkaisuuden ja vihan myrkylliset kyyt, siellä puhisee ylpeyden, vallan- ja kunnianhimon pöyhistelevä käärme. Vaikka siis ihminen on järkitajunnassaan

omaksunut Mestarin opin, niin huomaa hän pian, että sydämen kyiset voimat asettuvat vastaan. Perääntyykö hän silloin vai asettuuko yltiöpäiseksi niiden suhteen? Vai ryhtyykö hän järjellisenä peltomiehenä puhdistamaan ja muokkaamaan sydämensä kyistä peltoa? Parasta olisi tehdä niin. Kuin Ilmarinen muinoin hän raivatkoon kaikki itsekkyyden kyyt sydämensä pellosta pois! Silloin vasta siellä voivat itää ja kasvaa puhtaan järjen kyvyt ja hyveet. Puhtaan järjen kyvyt ovat se jumalanvilja, josta voidaan imellyttää ja idättää maltaita. Ja mitä on imellyttäminen? Järjellisten kykyjen jyvät ovat kasteltavat ja pehmiteltävät myötätunnon vedessä ja idäteltävät ja imellytettävät rakkauden lämmössä. Tämä on tarkkaa ja huolellista työtä. Sillä maltaat eivät saa muodostua tunkkaisiksi, vaan täytyy niissä olla raikas imelyys. Täytyy olla puhdas tahto.

Tämän jälkeen seuraa varsinainen oluen pano, tuon virkistävän ja ravitsevan juoman teko. Sekin vaatii taitoa. Sitten on tuo kalevalainen juhla, jossa oluthaarikka kiertää veljestä veljeen. Mestari, vanhin veljeksistä, istuu veljeskunnan keskellä ja tarjoaa järkensä ja sydämensä viljelyksien tuotteista valmistettua ravitsevaa ja virkistävää juhlajuomaa. Se on toinen sakramentti.

J. R. H.
1932: 150—153

PROMETHEUS

Vanhojen uskontojen mysteriot vaikuttavat edelleen sankaritaruina kristinuskonkin alueella. Kalevalan sankarit innoittavat edelleen suomalaisen tieteen ja taiteen palvelijoita. Samoin kreikkalainen jumaltarusto on vaikuttanut koko länsimaalaiseen sivistykseen. Lienee niinollen puolustettavissa yrityksemme syventyä kreikkalaiseen Prometheukseen.

Prometheusta ovat käsitelleet sekä kuvanveistäjät että runoilijat. Olen äsken kuullut esitettävän parinkin runoilijan Prometheus-runoja ja ollut huomaavinani, että runoilijat ovat käsitelleet asiaa hieman yksipuolisesti. He ovat kiinnittäneet huomionsa etupäässä siihen seikkaan, että Prometheus uhmaa ylijumala Zeusta, uhkaillen että kerran Zeuksenkin hirmuvallasta loppu tulee.

Tuollainen esitys on omiansa tukemaan sitä ajatusta, että itsenäisyyteen pyrkivällä ihmisellä ei saa olla mitään auktoriteettia. Unohtuu pian, että maailmankaikkeudessa loppujen lopuksi on vain yksi Itse, yksi auktoriteetti: Jumalan tahto. Unohdetaan, ettei kukaan ihminen tai muu olento voi saavuttaa todellista itsenäisyyttä muutoin, kuin yhtymällä kaikkialliseen Itseen, Jumalan tahtoon. Yhtyminen ei kuitenkaan voi toteutua umpimähkäisessä, sokeassa uskossa, vaan tietoisessa etsimisessä ja kolkuttamisessa, elävään totuuteen yhtymisessä. Palautamme siis lyhyesti mieleemme Prometheuksen ja muutamat toiset hänen taruunsa liittyvät sankarit.

Prometheus astuu elämän näyttämölle tulen jumalana, joka uhrieläintä jakaessaan yrittää pettää Zeusta. Tästä johtuu, että Prometheus kytketään pylvääseen, jossa kotka päivisin raatelee hänen maksaansa, joka öisin kasvaa entiselleen. Samalla esiintyy näyttämöllä Pandora, mullasta ja vedestä tehty naisolento, joka avaa suuren saviruukun kannen, josta leviävät lukemattomat vaivat ihmisten keskuuteen; toivo yksin jää ruukkuun tallelle.

Näissä oloissa astuu näyttämölle toinenkin sankari, Zeuksen ja Alkmenen poika Herakles, joka jo nuorena, tienhaaraan joutuneena, valitsee Hyveen ja hylkää Nautinnon. Äitipuolensa taholta Herakles joutuu kärsimään vainoa. Tästä huolimatta hän suorittaa 12 suurta sankarityötä, saa omakseen Iolen, nousee hirmuisissa tuskissa taivaaseen, jossa hänelle suodaan sija jumalten piirissä, ja annetaan puolisoksi nuoruuden jumalatar Hebe. Taivaasta käsin hän tulee ja tappaa kotkan, päästää Prometheuksen siteistä ja sovittaa hänet Zeuksen kanssa.

Huomaamme tästä, että Prometheus itsekin on avun tarpeessa, ja että hänet on sovitettava Zeuksen kanssa, eikä päinvastoin.

Tyydymme viiteen tarussa esiintyvään sankariin, joista kaksi on miespuolista, Prometheus ja Herakles, kolme naispuolista, Pandora, Iole ja Hebe. Ne muodostavat tavallaan yhden kokonaisuuden. Ja mikä on tämä kokonaisuus? Mikä se muu voisi olla kuin sekä ihminen yksilönä että ihmiskunta kokonaisuudessaan. Teosofiassa kuulemme, että tulen herrat eli järjen pojat ruumistuivat ihmiskuntaan lemurialaisen juurirodun puolivälissä. Nämä järkiminuudet ruumistuivat niihin alkeellisiin ruumiisiin, joita oli kehitetty kahden ja puolen juurirodun aikana. Näiden Prometheus-ihmisten tehtävä oli, että he järkiminuuksina astuisivat noihin eläimellis-kasvillisiin ihmisruumiisiin, säilyttäisivät niissä tietoisuuden järjellisjumalallisesta alkuperästään, niin ettei eläimellisyys saisi määrätä, vaan että järkiminuus kuuntelisi Jumalan, Zeuksen ääntä ja sitä seuraten alistaisi eli uhraisi eläimellisen luonnon jumalalliselle luonnolle. Mutta tässähän Prometheus, ihmiskunta, tavallaan epäonnistui: se ei kyennyt alistamaan eläimellistä luontoa jumalalliselle, vaan joutui päinvastoin itsekin eläimellisen luonnon lumoihin. Ihminen antautui eläimellisiin värähtelyihin sensijaan, että se olisi ponnistellut pysyäkseen jumalallisessa värähtelyssä, jalostaakseen ja kesyttääkseen vähitellen eläimellistä luontoa. Täten Prometheus, ihmiskunta, uhrieläintä jakaessaan todellakin tuli yrittäneeksi pettää Zeusta.

Näin muodostui alkuperäisen järkiminuuden rinnalle toinen, maallinen eli personallinen minä. Tämä minä asettui katselemaan elämää maaemon kannalta, antautui maan ajatus- ja tunnevärähtelyihin. Se oli samalla Pandoran

synty. Taivaallinen tunne jäi taustalle ja maallinen tunne pääsi määräämään ihmisen sielussa.

Prometheus edustaa näinollen personallista, kuolevaiseksi tullutta ihmistä. Pandora on hänen sielunsa kiintymys aineellisuuteen ja aistinten nautintoon. Mutta mikä on se pylväs, johon Prometheus on kahlehdittu? Mikäpä muu kuin tämä kuolevainen ruumiimme. Päivällä, s.o. maallisen elämän aikana, kotka raatelee Prometheuksen maksaa, ja yöllä, s.o. kuolemanjälkeisessä elämässä, kasvaa se entiselleen, niin että kun ihminen jälleensyntyy maan päälle, alkaa Prometheuksen murhenäytelmä uudelleen.

Kotka, joka raatelee Prometheuksen maksaa, olisi voinut olla Elämän Lintu, Kaala Hamsa, jonka siivillä Prometheus voisi ratsastaa, jos olisi osannut jakaa oikein uhrieläimen. Mutta kun uhrieläintä ei osattu oikein jakaa, vaan ihminen alkoi itse siitä nauttia, jolloin hänen tunnesielunsa muodostui Pandoraksi, niin elämän lintukin muuttui kuoleman ja hävityksen raatelevaksi kotkaksi.

Pandora on siis ihmisen sielullinen kiintymys aistillisuuteen. Nautintojen malja — Graalin maljan vastakohta — on se suuri ruukku, jonka kannen Pandora avaa. Nautintojen houkuttamana ihminen keksii yhä uusia nautintoja, joutuen siten Pandorana avaamaan nautintojen suuren ruukun. Vähällä ei ihminen ota uskoakseen, että nautintojen takana on pistävä käärme, kärsimys ja kurjuus. Sentähden ruukusta tulee vielä muutakin. Nautintojen aiheuttamassa kurjuudessa syntyy vuorostaan väsymys, tyytymättömyys, ärtyisyys ja katkeruus, mustasukkaisuus, kateus ja viha. Sappi alkaa kiehua ja kuohua. Tämä kaikki vaikuttaa hävittävästi, tuhoavasti, kuolettavasti. Siinä onkin se kotka, joka raatelee Prometheuksen maksaa. Sillä maksahan erittää sappea.

Kyllä siis on kurjuuden aihetta varattu siihen ruukkuun, jonka kannen Pandora avaa. Ihminen ei ota uskoakseen, ennenkuin tulee täysin vakuutetuksi siitä, että tuo ruukku on todella kaiken kurjuuden lähde. Tämän lopulta huomattuaan laskeutuu ihmisen sieluun murhe. Murhe onkin aistimuselämän saavutus ja kukka. Se sisältää itsessään toivon eli lupauksen. Niinhän toivo onkin ainoa, mikä ruukkuun jää. Jos toivokin menisi, silloin ihmisellä olisi itsekkyyden toivoton kohtalo. Hän ei enää kykenisi tulemaan murheelliseksi. Murheen tilalle olisi tullut viha ja toivottomuus.

Katsokaamme ihmiskunnan tilaa länsimailla. Yhä se vaan puuhaa Pandoran avaaman ruukun ympärillä. Kuitenkin on jo ikäänkuin toivottomuuden tuntua ilmassa. Kenties lähentelemme sitä aikaa, jolloin ruukku on tyhjentymäisillään ja alamme aavistaa, että jos jatkamme samaan suuntaan, yllättää meidät suurempi ja suurempi toivottomuus. Alamme samalla aavistaa, että toivottomuus on suhteessa siihen epäilykseen, jota osoitamme Mestaria, hänen käytännöllistä johtoaan ja oppiaan kohtaan. Ja onhan suoranainen luottamus Mestarin käytännölliseen johtoon edelleenkin horjuvaisuuden tilassa. Ulkoisen elämän johtajat ovat edelleen halukkaat pitämään Mestaria holhouksen alaisena — hänen luullotellun epäkäytännöllisyytensä tähden.

Missä siis on ihmiskunnan toivo? Toivo on siinä, että on kuitenkin yksilöitä, jotka ovat huomanneet personallisuus-ruukkunsa tyhjentyneeksi ja ovat tulleet sielussaan murheellisiksi. Heissä astuu esille Herakles, joka joutuu teitten risteykseen, valitsee siinä hyveen ja hylkää nautinnon. Toivo synnytti murheessa hyveen. Hyve on toivon ja murheen lapsi.

Niin tulee ihmisestä Herakles, hyveen seuraaja ja totuuden etsijä. Hän saa kärsiä vainoa äitipuolensa taholta. Tarussa tuo äitipuoli on Zeuksen vaimo, Hera, mutta käytännössä se on, niinkuin voisimme sanoa, Maaemo. Mutta ei se ole vain maaemo sinään vaan on se kaikki se elämä, uskontoineen ja sivistyksineen, joka katselee elämää maaemon, personallisuuden eli itsekkyyden kannalta. Jokainen Herakles-ihminen joutuu tämän äitipuolensa vainoamaksi. Historiasta näemme, että maaemolle antautunut ylin papisto ja oppineet itsekkyydessään innoittavat ja painostavat sitä vainoa, minkä valtiot sitten toimeenpanevat. Jeesus Kristus oli korkein Herakles-ihminen. Ja maaherra, vaikka vastahakoisesti, tuomitsi hänet ylimäisten pappien ja oppineitten painostamana. Jeesus leimattiin syömäriksi ja juomariksi ja huonojen ihmisten seuralaiseksi, laittomuuden lietsojaksi ja yhteiskunnalle vaaralliseksi olennoksi, taikuriksi ja suorastaan Beelsebuliksi. Siveyttä ja hyviä tapoja valvova papisto ei saanut rauhaa, ennenkuin Jeesus oli tapettu. Ja Jeesushan sanoo, että niin on käynyt ja niin tulee käymään kaikille niille, jotka Mestaria seuraten kieltäytyvät asettumasta maaemon kannalle.

Tämä ei estä, että kaikkina aikoina jotkut Herakleet pysyvät valitsemallaan hyveen tiellä ja suorittavat vaaditut 12 sankarityötä. Nämä sankarityöt ovat tietenkin siinä, että ihminen omassa luonnossaan voittaa kosmoksen kahdentoista eläinradan merkin alemmat, eläimelliset voimat, ja oppii elämään niiden ylemmissä vastaavaisuuksissa.

Palkkanaan Herakles saa Iolen. Mikä on Iole? Iole on luonnollisesti Pandoran vastakohta. Iole on siinä, että ihminen saavuttaa sellaisen sielun puhtauden, ettei häntä mikään aistillinen enää voi hurmata; ei kateus, mustasukkaisuus, viha ja raivo, ei kunnian tai vallan himo häntä enää hallitse. Totuuden jano ja siihen alistuminen on hänessä kaikkia eläimellisiä haluja voimakkaampi. Pandora ihmisen sielussa sulautuu Ioleen. Tai paremmin ihmisen sielu muuttuu Pandorasta Ioleksi. Herakleen sielussa on nyt aistillisuuden tilalla murhe, mutta murhe on kielteinen ominaisuus, eikä Herakles siinä voi elää, sentähden hänen myönteinen voimansa on totuuden hengessä. Tämä totuudessa eläminen tuottaa Herakleelle sanomattomia tuskia. Mutta hän on vapaaehtoisesti astunut tähän kiirastuleen, nousee oman pyrkimyksensä ja luonnonvoimien avulla taivaaseen, ja saa nuoruuden jumalattaren Heben puolisokseen. Jos Iole kuvaa puhdistunutta astraaliruumista, niin Hebe kuvaa eetteriruumiin voimia, johon buddhiset voimat vaikuttavat. Sukupuolisuus on luovutettu puhtaalle rakkaudelle. Herakleen sielussa elää puhdas rakkaus, sääli, itsensä unohtava palvelevaisuus totuuden hengessä. Hebe, nuoruuden jumalatar, ja taivas on siellä, missä ih-

minen on ryhtynyt rakkaudessa palvelemaan. Hän ei enää yritä asettua Mestarin holhoojaksi, vaan oppilaaksi, ystäväksi ja veljiensä palvelijaksi.

Taivaasta päin Herakles menee ja tappaa kotkan, päästää Prometheuksen kahleistaan ja sovittaa hänet Zeuksen kanssa. Ihminen on vapautunut personallisen karman kahleista, on voittanut pakollisen jälleensyntymisen ja kuoleman, on päässyt sovintoon ja yhteyteen Jumalansa ja Mestarinsa kanssa. Prometheuksen tekemä virheellinen eläinuhri on korjattu: ihminen järkiminuutena on alistanut eläimellisen luonnon jumalalliselle luonnolle.

Näin ovat syntyneet todelliset Herakles-ihmiset, Mestarit. Muutettuaan personallisuudessaan kuoleman kotkan elämän linnuksi, Kaala Hamsaksi, jonka siivillä he lentävät, he rakkaudesta Jumalaan ja kärsivään Prometheus-ihmiskuntaan lentävät ihmiskunnan luokse vapauttamaan sitä kurjuuden kahleista, sokean uskon pyhittämästä tietämättömyydestä ja itsekkyydestä, johdattaaksensa sitä, Mestaria ja Hänen oppiaan ja johtoaan seuraamalla, kuolemasta elämään.

Edellä sanottuun lisään vielä, että luonnollisesti Prometheuksen myyttiä voidaan avata toisillakin avaimilla.

J. R. H.

1932: 184—188

KESÄKURSSIT

Motto: Rakkaus on suurin voima.

Ruusu-Ristin kesäkurssit vietettiin Jyväskylän Ruusu-Risti-temppelissä elok. 7—14 p:nä Johtajamme Pekka Ervastin johdolla. Musiikista huolehtivat taiteilijat Helvi Leiviskä ja Jussi Pohjanmies entiseen tapaan taidolla ja antaumuksella. Ruumiilliseksi toimeentuloksemme olivat jyväskyläläiset veljemme tai paremmin sisaremme järjestäneet oman ruokatalouden, jonka he rakkaudella, uhrautuvalla työllä ja vaivannäöllä veivät onnelliseen voittoon. Yhteisen maaperän ja aineiston, joka tekee kesäkurssien aikaansaamisen ja niillä suoritettavan työn mahdolliseksi, sen tarjosivat kaikki kesäkursseihin osanottajat yhteisesti.

Kesäkurssiemme arvo ja tärkeys kävi entistä selvemmäksi avajaistilaisuudessa. Rouva Lyyli Kolkkala lausui jyväskyläläisten puolesta osanottajat tervetulleiksi ja huomautti, että nykyinen ihmiskunnan erikoislaatuinen pula-aika muistuttaa suuren juhlan edellä toimitettavaa perinpohjaisempaa suursiivousta. Johtaja puheessaan korosti yhdessäolomme merkitystä vuosijuhlissamme ja kesäkursseissamme, jotka muodostavat ne kaksi pylvästä, jotka jakavat vuotisen työmme kahteen taipaleeseen. Näin kokoontuessamme ja keskittyessämme on tarkoituksenamme, että oppisimme voittamaan itsemme, mutta ei suinkaan vain itsemme, vaan myöskin a j a n. Aika sisältää itsessään kaiken pulan ja vaikeudet. Joku voisi ajatella, että hänen ei nyt sovi eikä kannata osallistua kesäkursseihin. Se on ajan inspiratiota, joka voi kuiskata: »kuinka sinä nyt, näin vaikeana aikana voisit käyttää aikaa ja r a h o j a henkilökohtaiseksi iloksesi? Etkö ymmärrä, että se olisi suorastaan väärin. Nythän on supistettava kaikki menot mahdollisimman vähään». Näin inspiroituna ihminen voi erehtyä pitämään elämänkoulun vertauskuvia, esim. rahaa, elämän realistisina tosiasioina. Totuuden kannalta katsoen täytyy sanoa, että tuollainen näkökanta on väärä. Sillä eiväthän Ruusu-Ristin kesäkurssit ole vain »omaksi iloksemme». Ne ovat työn tilaisuuksia kansamme ja ihmiskunnan hyväksi. Ne tarjoavat työn tilaisuuden hengen voittoon aineesta, ikuiseen voittoon ajasta. Niinpä, lausui Johtaja puheessaan, aikanaan miettiessäni näitä kesäkursseja sanoin hengessäni: nyt pitäisi saapua kesäkursseille 300 osanottajaa — voidaksemme auttaa Suomen kansaa. Tai vähintään pitäisi saapua 100 osanottajaa. Kenties silloinkin voisimme auttaa, vaikkakin kovin ponnistuksin.

Ihmisen, jatkoi Johtaja, täytyy ensin ajattelussaan voittaa aika ja sen asettamat esteet ja vaikeudet. Täytyy olla uskoa hengen todellisuuteen. Nyt sellaista uskoa puuttuu. Sentähden, kun päivittäin kokoonnumme näillä kesäkursseilla, tehkäämme se aina siinä uskossa joka v o i t t a a. Korkeamman minän elämä on kulkua voittamisen tiellä.

Johtajamme puhe avasi silmiimme todellisuusnäköalan. Palaen halusta auttaa kansaamme huomasimme joutuneemme Abrahamin asemaan, joka pyysi ja sai lupauksen, että jos Sodomassa ja Gomorrassa olisi edes viidesosa vaadittua oikeamielisyyttä, olisi se voinut pelastua. Mutta sitäkään ei ollut, joten Sodomaa ei voitu pelastaa kovinkaan ponnistuksin. Kesäkursseillamme ei ollut vaadittua 300, eipä edes sataakaan osanottajaa. Mutta entäpä viidesosa? Kolmesataa jaettu viidellä on 60. Ja olihan osanottajia sentään ylikin tämän määrän. Abrahamin menettelyä muistellen koetimme tätä seikkaa Johtajallemme huomauttaa. Hänen katseessaan ja hymyssään olimme huomaavinamme kaihoa ja toivoa.

Kenties. Saimmehan huomata, että juuri kesäkurssiemme aikana puhkesi jonkunlaiseen ratkaisuun tuo kuuluisaksi tullut Tattarinsuon juttu, juttu, joka on tarjonnut oivallisen maaperän kaikenlaisille epäilyksille, juoruille ja syytöksille, ulkokohtaisen tekopyhyyden naamiossa puuhailulle, ennen kaikkea pimeyden voimille vastustaakseen ja jos suinkin tuhotakseen korkeimman totuuden valon, ne työntekijät ja sen henkisen työn, joka siveysopissaan rakentaa Jeesus Kristuksen vuorisaarnan opetuksen pohjalle. Sillä se, mitä maailman itsekkäät voimat eniten pelkäävät, se on vuorisaarnassa esitettyä Kristuksen siveysoppia.

Työohjelmamme oli entisen kaltainen: kolme kokousta päivässä. Kello 9—11 oli n.s. kuulustelukokous, 13—15 keskustelukokous ja viitenä iltana kello 19 Johtajan julkinen esitelmä. Lauantai-iltana oli looshikokous ja viimeisenä iltana improvisoitu lopettajaiskokous.

Kuulustelukokouksissa oli lähtökohtana madame Blavatskyn Teosofian Avain. Ensin luettiin luku: »Miksi sitten on niin paljon ennakkoluuloja T. S:aa vastaan?» Vastauksessaan H. P. B. kirjoittaa: »Jos teosofinen liike olisi yksi noita nykyaikaisia kiihkoja, jotka ovat yhtä viattomia kuin hetkellisiä, niin sille vain naurettaisiin ... Mutta se ei ole mitään sellaista. Sisimmältään teosofia on tämän ajan vakavin liike ja on sitäpaitsi hengenvaarallisena uhkana useimmille tämän ajan humpuukeille, ennakkoluuloille ja yhteiskunnallisille vääryyksille ... Niitä vihollisia, joita vastaan meidän oli taisteltava Seuran olemassaolon ensimmäisten yhdeksän tai kymmenen vuoden aikana, niitä en sano mahtaviksi tai 'vaarallisiksi', vaan ainoastaan niitä, jotka ovat nousseet meitä vastaan viimeisinä kolmena tai neljänä vuotena. Ja nämä eivät puhu, kirjoita tai saarnaa teosofiaa vastaan, vaan työskentelevät hiljaisuudessa tyhmien n u k k i e n s a selän takana, joita he työntävät edellään nähtäviksi», j.n.e.

Jokainen kurssilainen esitti omia havaintojaan H. P. B:n esityksien suhteen. Huomattiin kuinka historia toistuu, todettiin, kuinka sama pimeitten voimien vaikutus, vieläpä tuo kymmenen vuoden aikamääräkin, huomataan Ruusu-Ristinkin työssä. Noin kymmenen vuotta mekin saimme toimia verrattain rauhassa. Sitten esitettiin Johtajamme kirjoittama näytelmä »H. P. B», jossa mustien tai harmaitten voimien filosofiaa ja toimintaa hiukan paljastettiin. Pian sen jälkeen esiintyi mainittu Tattarinsuon juttu; joka tavallaan vastaa Coulombien rakentamaa ihmekaappia Blavatskyn aikana. Ja miten kävi? Sensatiohurmiossaan useat sanomalehdet menettivät kaiken arvostelukykynsä ja vastuunalaisuuden tunteensa. Silmää räpäyttämättä ja erikoisella innolla he yhdistivät kaksi toisilleen niin vastakkaista ja vierasta asiaa kuin Tattarinsuon tapaus yhdeltä puolen ja englantilaisen Panacea-seuran ja Ruusu-Ristin Johtajan Pekka Ervastin nimi ja toiminta toiselta puolen.

Siinä sitä ollaan. Maailma niin mielellään noudattaa erään ranskalaisen kirjailijan neuvoa: »Panetelkaa, panetelkaa lakkaamatta, kyllä siitä aina jotakin jää», niinkuin H. P B. huomauttaa, kirjoittaen edelleen: »Turha meidän oli päivä päivältä ja vuosi vuodelta väittää perättömiksi kaikenlaatuiset käsittämättömän tyhmät jutut itsestämme; sillä tuskin oli yhdestä päästy, kun toinen vielä tyhmempi ja vielä ilkeämpi syntyi edellisen tuhkasta». Totuudenetsijöinä ja ihmisinä meidän on hyvä muistaa tämä ja kuulla edelleen H. P. B:n sanoja: »Parjaus on uutisten joukossa mitä mustekala on kalojen: se imeytyy mieleemme, takertuu muistiimme, joka siitä saa ravintoa ja kuoliaaksi iskettynäkin se vielä jättää jälkeensä häviämättömät muistomerkit». Sentähden pimeät voimat, kun ne eivät voi kumota totuudenjulistajan esittämää oppia, totuutta, koettavat tuhota julistajan itsensä etsityillä syytöksillä, parjauksilla ja häpäisyllä. Tarvinneeko mainita, että itse Jeesus Kristus joutui sellaisen menettelyn uhriksi. Ja hänhän sanoi, että samoin maailma tulee hänen seuraajiaan kohtelemaan. Kuitenkin on hyvä tietää, että totuus lopulta voittaa. Se on hyvä tietää sentähden, että se rohkaisee meitä tekemään oikean valinnan.

Uusi kysymys muodostui lukiessamme Teos. Avaimesta edelleen: »Muutamat kirjailijat ovat sanoneet oppejanne epäsiveellisiksi ja turmiollisiksi; toiset syyttävät teitä suorastaan sukupuolipalvonnan opettamisesta, koska monet n.s. auktoriteetit ja orientalistit löytävät Indian uskonnoissa paljasta sukupuolipalvontaa sen lukuisissa muodoissa. He sanovat, että uudenaikainen teosofia ei saata olla vapaa tästä tahrasta, koska se on niin läheisesti liittynyt itämaalaiseen ja eritoten indialaiseen ajatteluun. Välistä menevät niinkin pitkälle, että syyttävät europpalaisia teosofeja tähän palvonnanmuotoon kuuluvien menojen elvyttämisestä. Miten on asian laita?» Tähän H. P. B. aluksi vastaa venäläisellä sananlaskulla: »Tyhmät ihmiset voivat nähdä ainoastaan tyhmiä unia» ja lisää: »Kysykää niiltä sadoilta englantilaisilta miehiltä ja naisilta, jotka vuosikausia ovat olleet meidän jäseniämme, onko heille koskaan opetettu mitään e p ä s i v e e l l i s t ä sääntöä tai t u r m i o l l i s t a oppia. Avatkaa S a l a i n e n O p p i ja te näette, kuinka sivu sivulta ankarasti moititaan jutalaisia ym. kansoja juuri siitä, että ovat harrastaneet sukupuolisia jumalanpalvelusmenoja, joka harrastus on johtunut luonnon vertauskuvaston kirjaimellisesta tulkinnasta ja sen kaksinaisuuden karkean materialistisesta käsittämisestä kaikissa eksoteerisen uskonnon muodoissa ... Sanon vain lopuksi, että teosofian koko sielu on jyrkästi sukupuolipalvontaa vastaan; ja sen okkultinen eli esoteerinen osasto vielä suuremmassa määrässä kuin eksoteeriset opit».

Tämä Teos. Avaimen esitys antoi meille aiheen esittää havaintojamme omalla ajallamme. Ja eikös vaan saatu huomata, että historia toistuu tässäkin suhteessa. On m.m. lausuttu otaksumia, että kun kokoukset, vapaamuurarilooshit, ovat niin »salaisia» niin eiköhän se ole vain siksi, että siellä harjoitetaan epäsiveellisyyttä, kenties sukupuolisia jumalanpalvelusmenoja ja muuta irstaisuutta? Sellainen on maailma. Ymmärrämme paremmin H. P. B:n tuskastumisen, kun hän sanoo: »Tuommoisten tuiki perättömien ja paljaitten johtopäätösten nojalla tehtyjen halpamaisten syytösten kuuleminen saa veren kiehumaan». Jeesushan sanoo: hedelmistä puu tunnetaan. H. P. B. vetoaa julkiseen opetukseensa Salaisessa Opissa huomauttaen, että sisäisen osaston siveysoppi on vielä ankarampi. Mutta miksi kokoukset ovat salaisia? kysytään. Kursseillamme vastattiin m.m.: kuinka monella portilla tai ovella luemme: »Asiattomilta pääsy kielletty», eikä päähämme pälkähdä, että sen portin tai oven takana välttämättä harjoitetaan siveettömyyttä. Samoin on yleensä kaikissa järjestöissä, yhdistyksissä tai seuroissa joitain kokouksia, joihin vain jäsenet pääsevät, vaaditaanpa vielä jäsenkirja nähtäväksi. Samoin ovat meidän looshikokouksemme, ei suinkaan »salai-

sia», vaan suljettuja, mutta ovat kenelle tahansa avoimia, samoin kuin muissakin yhdistyksissä, kunhan vain hankkii asianomaisen jäsenkirjan. Että looshimme ovat suljettuja muilta kuin jäseniltä, se johtuu samoista syistä kuin aina, kuin Jeesuksenkin päivinä, joka opetti kansaa julkisesti, vaikka senkin useasti »sulki» vertauskuviin, mutta opetuslapsiaan opetti suljettujenkin ovien takana. Varoittaahan Mestari itse: älkää heittäkö pyhintänne, päärlyjänne, epäpyhien eteen, sillä ymmärtämättöminä he vaan kääntyisivät pilkkaamaan ja repeilemään. Mitä sitten Ruusu-Ristin siveysoppiin tulee, niin sehän on Kristuksen Vuorisaarnassaan esittämä. Että näin on, siitähän voi ken tahansa saada varmuuden lukemalla Ruusu-Ristin Johtajan kirjoja, esim. »Vuorisaarna», »Christosophia», »Jeesuksen salakoulu». Tai käymällä Johtajamme luennoissa, joita hän on pitänyt vuosikymmenien aikana Helsingissä ja jotka ovat julkisia ja kaikille avoimia. Omasta puolestamme sanomme, että Ruusu-Ristin Johtajan opetus on aina ja alusta alkaen ollut siveellisesti mitä ylevintä, puhtainta ja korkeinta. Ja kuinka muutoin voisi ollakaan koska Johtajamme on nuoresta pitäen ihastunut Vuorisaarnan siveysoppiin. Onhan sanottu: suu puhuu sydämen kyllyydestä. Tai: ette voi palvella kahta herraa, sillä te mielistytte toiseen tai toiseen, tai: ei voi vuorella oleva kaupunki pysyä piilossa, s.o. jatkuvassa elämässä ja opetustyössään ihminen näyttää mitä hän sisäisesti on. Niinhän koko kristikunta, vaikka sanoo seuraavansa Kristusta, ei voi julkisessa elämässään ja opetuksessaan (siis vuorella) salata sitä, että se seuraakin vanhaa liittoa, juutalaisten Moosesta. Ja tämän kristikunta tekee, sivumennen sanoen, huolimatta apostolinsakaan opetuksista, joka pontevasti selittää, kuinka vanha liitto tuli kelvottomaksi, koska se ei riittänyt tekemään ketään täydelliseksi, ja jos vanha liitto olisi siihen kyennyt, ei olisi uutta tarvittu, j.n.e.

Uusi kysymys muodostui lukiessamme edelleen Teos. Avaimesta: »Onko Teosofinen Seura rahaa tekevä liikeyritys?» Parjaajat olivat levittäneet juttuja siitä, miten Teosofisen Seuran perustajat eversti H. S. Olcott ja madame Blavatsky ansaitsivat rahoja teosofialla, jopa että »perustajilla oli kahdenkymmenen tuhannen punnan vuositulo». H. P. B. vastaa: »Päinvastoin molemmat ovat antaneet kaikki, mitä heillä oli, ja sanatarkasti tehneet itsensä köyhiksi kuin kerjäläiset. Mitä maallisiin etuihin tulee, ajatelkaa sitä panettelua ja parjausta, jonka alaisiksi he ovat joutuneet, ja tehkää sitten kysymyksenne!»

Tällaista luettuamme kerroimme havaintojamme omalta ajaltamme. Ja emmekös jälleen saaneet todeta, kuinka historia tässäkin suhteessa toistaa itseään. Vaikka eihän voine olettaakaan, että ihmiskunnan turmeltunut luonne puolessa vuosisadassa olisi paljoakaan parantunut. Niinpä saimme kuulla olevan juttuja liikkeellä siitä, kuinka Ruusu-Ristikin on vain »afääri», rahankeräyslaitos, jonka Ruusu-Ristin johtaja on järjestänyt kerätäkseen herkkäuskoisten rahat itselleen.

Tällaisten juttujen keksijät ja levittäjät ovat todella säälittäviä. Heiltä sopisi kysyä: vastaatteko puheistanne? Ja tavallinen järki sanoo, niinkuin kursseilla huomautettiinkin, että jos niin lahjakas ja tietorikas ihminen kuin Johtajamme olisi elämässään tahtonut ansaita rahoja, ei hän olisi perustanut niin suuritöistä ja afäärinä niin »kömpelöä» liikeyritystä, kuin mitä jokainen Ruusu-Ristin kaltainen henkisen työn järjestö on. Mutta mehän tiedämme enemmän. Tiedämme, että Johtajamme nuoresta pitäen oli omaksunut henkilökohtaisen köyhyyden periaatteen. Aivan nuorena hän oli rukoillut Jumalaltaan: anna minun kulkea köyhyyttä kohti! Mutta sitten hän sai Mestariltaan eli Jumalaltaan elämäntehtävän: pane teosofinen työ alulle Suomessa. Ja pian senjälkeen hän joutui ottamaan Teosofisen Kustannusliikkeen ja sen yhteydessä noin 20.000 eli nykyisen rahan mukaan 200.000 mk:n velat henkilökohtaiselle vastuulleen. Hän sanoi itselleen ja tovereilleen: kun teemme kaiken työn ilmaiseksi, niin 10 vuodessa saamme velat maksetuksi. Samalla muuttui hänen henkilökohtainen suhteensa rahaan. Sillä teosofinen työ, jonka taloudesta hän täten joutui henkilökohtaiseen vastuuseen, tarvitsi rahaa. Tämän työn tähden hän silloin sanoi Jumalalleen: nyt saapi minullekin tulla rahaa miten paljon tahansa. Hoidettuaan sitten noin kymmenen vuoden aikana ilmaiseksi sekä Kustannusliikkeen että ylisihteerinä Teosofisen Seuran asiat, hän oli tilaisuudessa jättämään Seuralle velattoman kustannusliikkeen ja ylisihteeriydestä luopuessaan lahjoittamaan T. S:lle huomattavan kirjaston, jota paitsi hän siirsi Seuralle päämajan, jonka hän oli luonut muutamien kannattajiensa avulla, itse samalla esiintyen suurimpana rahallisenakin lahjoittajana.

Mutta millä se ylisihteeri sitten eli? Työllään. Esitelmät kannattivat hyvin. Kirjallinen työ tuotti myös jonkun verran. Siinä on koko salaisuus.

Mutta mihin Seuran jäsenmaksut joutuivat? Tietysti Seuran ylläpitämiseen, kuten joka vuosi julkaistut ja tarkistetut tilit osoittivat. Tulot eivät olleet suuria ja Seuran pelkkä olemassaolo maksoi. Myöskin ylisihteerin apulaiselle maksettiin myöhemmin pientä palkkiota.

Mutta entäs Ruusu-Ristissä? Ehkä siinä on asiat toisella tavalla?

Tämä on todella toinen historia. Sillä Ruusu-Ristissä ovat asiat alunperin toisella kannalla. Kun Pekka Ervast oli aikeissa vetäytyä syrjään, antautua kirjalliseen, ehkäpä kaunokirjalliseen työhön, niin meikäläisissä heräsi kysymys: eikö Pekka Ervastin olisi sittenkin jatkettava teosofista työtään? Emmekö voisi perustaa vaikka jonkunlaisen kannatusliiton hänen työtään tukemaan? Niin syntyikin Ruusu-Risti-seura näissä merkeissä: tukemaan P. E:n työtä. Ja eteenpäin on menty, uskossa ja luottamuksessa. Vaikeuksia ei ole puuttunut. Työtä olemme tehneet. Taloudellisesti emme toistaiseksi ole pitkälle päässeet. Johtajallammekin on melkoiset henkilökohtaiset velat. Sellaista se on henkisen uranuurtajan työ, toistaiseksi. Siitä huolimatta uskomme totuuden voittoon ja teemme työtä toivossa. Onhan sanottu: uusi päivä voi kaikki muuttaa...

Kesäkurssit päättyivät erinomaisen henkisen tunnelman vallitessa. Tajusimme, että työtä oli

tehty. Tunsimme iloa ja suurta kiitollisuutta ja lausuimmekin sen julki kukilla ja sanoilla ja koko olemuksellamme.

Oli sanottu oikein: elämme perusteellisen suursiivouksen ajassa. Aamupäiväiset voimamme mekin käytimme edellä esitettyyn suursiivoukseen. Päiväkokouksissa olimme jo toisenlaisissa tamineissa. Luimme Paavalin kirjeet kolossalaisille, tessalonikalaisille ja Timoteukselle. Keskustelussa selvisi monia tärkeitä seikkoja. Ennen kaikkea se, että Paavalin kirjeet pysyvät tavallaan suljettuina, ellemme ensin ymmärrä Paavalia itseään, hänen Damaskuskokemustaan. Sitä taas emme ymmärrä, ellemme opi ajattelemaan alkukristillisten tavalla, että ihminen on jumalsyntyinen henkiolento.

Mainitsin jo, että viitenä iltana olivat Johtajan julkiset luennot. Ja taas saimme huomata, ettei oltu puhuttu turhaa juhlasta, joka tulee suursiivouksen jälkeen. Näissä luennoissa saimme jo olla siinä juhlassa, henkisine juhla-aterioineen. Ja sehän oli paikallaan. Sanoohan apostolikin: työmies on ansainnut ruokansa.

Erotessamme sanoimme: iloisiin näkemiin! Toivomme nousevan aikakauden tähden, että ensi kesänä on paljon osanottajia Ruusu-Ristin kesäkursseilla Jyväskylässä.

Kirjoitettu Jyväskylässä elok. 17 p:nä 1932.

J. R. H.

1932: 230—235

Vapaa sana:

Oikaisuja. Teosofi-lehden numeroissa 3—4 ja 5—6 esiintyy Toivo Paloheimon historiikki: »Piirteitä Suomen teosofisen Seuran 25-vuotistaipaleelta». Onhan jo aikoja sitten huomattu: »Historia on niinkuin se kirjoitetaan». Tämä pitää paikkansa myös Toivo Paloheimon historiikin suhteen. Sentähden allekirjoittanut puolestaan rajoittuu korjaamaan vain muutamia suoranaisia virheitä.

1) Tuonenkylän siirtymisestä Pekka Ervastilta Teosofiselle Seuralle sanotaan m.m.: »Ervast sai käteisenä 10.000 mk.» Tästähän johtuu siihen käsitykseen, niinkuin herra Ervast olisi todella saanut itselleen 10.000 mk. Asiahan on, niinkuin selvästi näkyy »Jäsenlehdestäkin» N:o 6 v. 1918, siten, että päämajalla oli velkaa kolmelle henkilölle, M. Törnroosille 10.000:—, R. Laaksolle 6000:— ja V. Valvanteelle 3830:— mk. Näistä kaksi jälkimäistä siirtyi uuden omistajan, T. S:n, myöhemmin maksettavaksi, mutta mainittu 10.000 mk. velka M. Törnroosille maksettiin käteisellä. Olihan jo kyseellisen vuosikokouksen kutsussa nimenomaan sanottu: »Neiti Törnroosille tuleva Smk. 10.000:— olisi suoritettava heti».

2) Herra Paloheimo kirjoittaa edelleen: »Ervast ... lahjoitti elinkautista asunto-oikeutta vastaan Tonttulassa ne 12.000 mk., jotka hän oli käyttänyt omia varojaan hankkeen hyväksi». Tästä saa sen käsityksen, niinkuin herra Ervast olisi pidättänyt itselleen asunto-oikeuden antamaansa 12.000 mk. lahjaa vastaan. Herra Ervast ei asettanut tuollaista ehtoa. Hän vaan luovutti ja lahjoitti. Niinpä vuosikokouksen pöytäkirjassakin sanotaan: »Kokous lausui hartaan kiitoksensa Perustaja-ylisihteerille tästä lahjasta». Toinen asia on, että vuosikokous omasta aloitteestaan »yksimielisesti päätti, että hän saisi elinkautisen asunnon Päämajalla». Kun seuran Hallituksen valtuuttama toimikunta, tuomari Unto Nevalainen ja muistaakseni herrat Yrjö Kallinen ja Juho Tukiainen, myöhemmin laati herra Ervastin ja Seuran välille kirjallista sopimusta asiassa, olisi herra Ervast tyytynyt tekemään vain yksinkertaisen lahjoituskirjan ilman mitään varauksia. Tällöin tuomari Nevalainen vakavasti kehoitti herra Ervastia pidättämään koko Tonttulan elinkautiseksi asunnokseen. Kun herra Ervast ei sellaista tahtonut, laati tuomari Nevalainen kauppakirjan, jossa myyjälle pidätetään 3 huonetta Tonttulassa. Samalla toimikunnan puolelta arvonannolla ja innostuksella esitettiin sellainen ajatus, että tämä asuntojärjestely luonnollisesti on vain väliaikainen. Lähimmässä tulevaisuudessa Seura rakentaa päämajan tontille erikoisen huvilan yksinomaan Perustaja-ylisihteeriä varten. Ken tietää, miten olisi käynyt, elleivät n.s. punaiset olisi tappaneet herra Nevalaista pian sen jälkeen.

3) Herra Paloheimo lisää: »Tällainen oli Tuonenkylän rahallinen loppuselvitys». Tämäkin on virheellisesti sanottu. Sillä Tuonenkylän rahalliset loppuselvittelyt jatkuivat edelleen. Olihan Seura omasta aloitteestaan merkinnyt Tuonenkylään elinkautisen asunto-oikeuden herra Ervastille. Ja muuttihan Seura Tuonenkylän vähitellen, useampana palstana, kokonaan rahaksi.

4) Kustannustoiminnasta historioitsijamme sanoo: »Kymmenen vuoden kuluttua liike muodostui Kustannusosakeyhtiö Tietäjäksi, eääntyi ennen pitkää seurasta ja alkoi lopulta painattaa pääasiassa ruusuristi-aatteisia kirjoja». Tässä on lähellä se käsitys, niinkuin Tietäjä olisi noin vaan etääntynyt Seurasta. Sentähden on mainittava pari seikkaa. a) Tietäjää perustettaessa sai Seura ilman muuta 30.000 mk. osakkeet. Myöhemmin Tietäjä osti nämä osakkeet täydestä arvosta. Näinollen Teosofinen Seura sai Perustaja-ylisihteerinsä monivuotisen työn tuloksena tätäkin tietä puhtaana rahana 30.000 mk. b) Ennenkuin Seura oli aloittanut oman kustannustyönsä, tarjosi Tietäjän silloinen osake-enemmistön omistaja osakkeitaan Seuralle, mutta Seura kieltäytyi ostamasta, aloittaen sensijaan uuden liikkeen. Olihan Seuralla nyt 30.000 mk. liikepääoma.

5) Lopuksi otan herra Paloheimon sanat: »Tuo päämaja-aika onkin Seuran historiassa jonkunlaista rusohohteista aikaa, jossa oli paljon kaunista ja syvää, mutta jolloin eksyttiin ymmärryksen ja tasapuolisuuden tieltä epätodellisuuden maille».

Niinpä niin. Tuo rusohohteinen aika, jossa oli paljon kaunista ja syvää, se olisi voinut jatkua. Elämähän tarkoittaa, että Jumalan valtakunta toteutuu maankin päällä. Ja Jumalan valtakunta on epäilemättä rusohohteista, kaunista ja syvää. Olisi vain tarvittu että jatkuvasti

olisi seurattu keskeisimmän työntekijän esimerkkiä, olisi seurattu Perustaja-ylisihteerin johtoa samalla alttiudella, luottamuksella, itsehillinnällä ja ymmärtämyksellä, mikä nimenomaan vallitsi tuona päämajan rusohohteisena aikana, jolloin niin paljon syvää ja kaunista ilmeni. Jos näin olisi tapahtunut, silloin Suomen Teosofisen Seurankin historiaa voitaisiin kirjoittaa toisella tavalla. Niin, ja kokemusperäinen varmuus sanoo: myöskin Suomen kansan historiaa olisi voitu kirjoittaa toisin, kuin miten se nyt on tullut kirjoitetuksi. Kaikki olisi saanut osakseen samaa rusohohteisuutta, kauneutta ja syvyyttä.

Mutta asiathan ovat menneet ja niissä on historia tullut teossa kirjoitetuksi niinkuin se on tullut eletyksi. Varmaan tapaukset sellaisenaankin ovat meille opiksi olleet. Se hyvä ja kaunis, mikä on toteutumatta jäänyt, se kaikki vielä kerran toteutuu. Ehtona on käytännöllinen ryhmittyminen korkeimpaan johtoon. Jonkunlaisena lupauksena vuoden 1917 vuosikokouksesta kangastelevat mieleeni kokouksen puheenjohtajan Yrjö Kallisen ennustukselliset sanat, jotka otan tähän vuosikokouksen pöytäkirjasta: »Niin demokratinen kuin olen, toivon, että Seurallemme tulee aika että palaamme tuohon entiseen, mutta palaamme silloin itsetietoisina ja viisaampina — kokeneempina». Hyvä tahto voi paljon. Se sisältää voiman toteuttamaan Mestarin sanat: »Ellette käänny ja tule lasten kaltaisiksi, ette pääse taivasten valtakuntaan».

Saarenmaassa toukok. 26 p. 1932.

Kunnioittavasti

J. R. Hannula

1932: 237—239

MITEN PARHAITEN AUTAMME?

Taas tässä pitäisi kirjoittaa. Jumalat suokoot, että osaisin kirjoittaa asiallisesti. Jo otsikko on kyseenalainen. Yhtähyvin olisi voinut kirjoittaa: »Vaikeutemme». Mutta »Miten parhaiten autamme?» tuntuu myönteisemmältä, joten se olkoon otsikkomme.

Kyseessä on oikeastaan ihmiskunnan vaikeudet. Ihmisen psykologian mukaan vaikeudet jakautuvat kolmeen ryhmään: 1) taloudellinen pula, aineellinen puute, köyhyys ja kurjuus, 2) aatteellinen epävarmuus, nolous, sairaus, häpeä, 3) väkivallan uhka, epäjärjestys, turvattomuus.

Nämä kysymykset askarruttavat niiden mieltä, jotka itse ovat joutuneet hätään, mutta myöskin niiden, jotka rakastavat ihmiskuntaa. Ja neuvojen antajista ei liioin puutetta ole. Yksi neuvoo: »Toimittakaa rahaa, ruokaa ja työtä, silloin kaikki on hyvin (s.o. muuta kivet leiviksi)». Toinen neuvojien ryhmä opettaa: »Ole itsenäinen ennen kaikkea ja kaikin puolin: oma itsesi, oma opettajasi, mestarisi, jumalasi, silloin olet onnellinen (s.o. hyppää alas pyhäkön harjalta ja usko, että jalkasi ei voi loukkaantua)». Kolmannet neuvovat: »Ota valta käsiisi, keinojahan sinulla on! ja silloin voit taata turvallisuuden (s.o. jos minua, »minua» kumarrat, saat (pelastetuksi) kaiken tämän)».

Ja ihmiset ovat ryhtyneet toimimaan, auttamaan ja pelastamaan tuon oman ja yhteisen »minunsa» kautta. Tieteen, tekniikan, työn ja »rukoilemisen» avulla on maa saatu kasvamaan: viljat kasvavat, talletukset kasvavat, lainat ja velat ja verot kasvavat: jonka kaiken ohella myös jännitys ja pula kasvaa.

Sitten toisessa ryhmässä, aatteen kannalta. Kaikki ovat »itsenäisesti eli yksilöittäin kristityiksi kastettuja, ja ovat he tunnustaen sanoneet: Kristus on kuollut, kaikki on hyvin (Kristushan ruokkii nälkäiset, parantaa sairaat, herättää kuolleet); Kristus vie meidät kunnian valtakuntaan. Ja taas: tieteellinen valistus tekee ihmisen itsenäiseksi, kunniakkaaksi, terveesti ajattelevaksi yksilöksi. Mutta seuraus: kunnia on muuttunut häpeäksi, kunnian valtakunta häpeän valtakunnaksi. Sillä häpeällistä on, että tieteellisesti valistuneessa kristikunnassa suurelta osalta ihmisiä puuttuu työtä ja ruokaa. Häpeällistä on, että tieteestä, kristillisyydestä ja »terveestä» ajattelusta huolimatta on niin paljon tauteja ja sairauksia, on niin paljon sairaita ja tulvillaan olevia sairaaloita.

Kolmanneksi: turvallisuutensa ja vapautensa takeeksi tieteellisesti valistunut kristikunta on ottanut kouluttaaksensa milteipä jokaisen kansalaisensa (asevelvollisena) ja uhraa siihen ylivoimaisesti varojaan, mutta siitä huolimatta järjestys, turvallisuus, vapaus ja rauha ei ole mitenkään taattu. Päinvastoin yksilöt ja kansat ja kansakunnat elävät alinomaisessa ja kasvavassa tuhoutumisen pelossa . . .

Kysyjä pysähtyy miettimään: kenties onkin ollut epätervettä ajattelua, taikauskoista uskoa, hysteerisiä tunteita, vääriä neuvoja, valhetta, petosta ja tietämättömyyttä? Onkohan kaiken takana »susia lammasten vaatteissa?» . . . Missä ovat hyvät tietäjät, todelliset viisaat?

Teosofisessa merkissä on kaksi kolmiota. Alaspäisen kolmion kolmella »rintamalla» hallitsevat ne viisaat, tieteellisesti valistuneet, terveesti ajattelevat ja uskonnollisesti hurskaat, näkyväiset ja näkymättömät vallat, jotka ovat johtaneet ihmiskunnan taloudelliseen pulaan, sairauteen ja häpeään ja turvattomuuteen. Ylöspäisen kolmion kolmella sivulla palvelevat hyvyyden vallat, näkyväiset ja näkymättömät, ja niiden takana Valkoinen Veljeskunta.

Mutta mikä on Valkoisen Veljeskunnan asema tässä näkyväisessä maailmassa? Se on toistaiseksi vain kuin vertauskuva. Se on kuin peili, johon ihmiskunta heijastuu. Sentähden Veljeskunta tässä maailmassa elää köyhyydessä, sairaudessa ja häväistyksessä ja turvattomuudessa.

Kaikkea sitä Veljeskunta kantaa tietoisesti, tietäen sen olevan alaspäisen kolmion aiheuttamaa ihmiskunnan yhteistä karmaa.

Miten voitetaan tuo karma, nuo kolme »viholista»: köyhyys, sairaus ja häpeä ja turvattomuus? Valkoisen Veljeskunnan ja sen Mestarin johdolla ja yhteisin voimin. Sillä Veljeskunta ei ole vertauskuva vain siten, että se kantaa ihmiskunnan karmaa, vaan se on vertauskuva myös siten, että se kantaa ihmiskunnan täydellistä voittoa.

Tästä johtuu eräs hyvin merkillinen seikka. Ymmärrämme tätä paremmin niiden kahden neuvon taustassa, joiden seuraamiseen suurin piirtein sisältyy ihmiskunnan koko pelastus: 1) Rakastakaa Jumalaa ensin ja yli kaiken. 2) Rakastakaa toisianne niinkuin itseänne, tai niinkuin Kristus rakastaa. Mikä on nyt tuo seikka, jota sanoin merkilliseksi? Kas se on se, että jos tahdomme rakastaa ja auttaa ihmiskuntaa, niin täytyy ensin ja aivan tietoisesti, rakastaa ja auttaa Valkoista Veljeskuntaa, joka on Jumala ilmenneenä. Sillä jos ryhdymme ilman muuta rakastamaan ja auttamaan ihmiskuntaa, niin joudumme, vaikkakin tietämättämme, alaspäisen kolmion johdettaviksi.

Aloittaaksemme näinollen oikeasta päästä täytyy meidän ensin etsiä ilmennyt Jumala, Valkoinen Veljeskunta ja sen Mestari. Sen etsiminen ja löytäminen ei ole helppoa, se ei ole leikin asia. Mutta sen voi löytää. Ja löydettyään huomaa, että Veljeskunta todellakin on ihmiskunnan kaksinainen vertauskuva. Sillä vaikka se oman voittonsa saavutuksena sisältää ihmiskunnan rikkauden, terveyden ja kunnian ja turvallisuuden, niin kuitenkin se tässä maailmassa, toistaiseksi, elää ja toimii köyhyydessä, sairaudessa ja häväistyksessä ja turvattomuudessa. Mestari voisi olla jossain Himaalajalla tai muualla turvassa, mutta antautuessaan ihmiskuntaa rakastamaan ja auttamaan, joutuu hän aivan erikoisessa määrässä turvattomaksi maailman puolelta. Voidakseen ollenkaan maailmassa toimia Mestarina, tai hänen Lähettiläänään, täytyisi hänen vapautensa tulla maailmassa turvatuksi. Mikäli me tämän osaisimme toteuttaa, sikäli me todella osaisimme toteuttaa ensimmäistä käskyä: rakastakaa Jumalaa ensin ja yli kaiken.

Miten siis hankkia Valkoisen Veljeskunnan Lähettiläälle turvallisuutta? Lähettäisimmekö hänet johonkin turvalliseen paikkaan Himaalajalla tai muualla? Ei, se ei olisi varsinainen turva eikä voitto, vaan pikemminkin tappio. No mitenkä sitten? Järjestämällä hänelle kilpi eli suojamuuri itse paikan päällä.. Asettaisimmeko hänet siis johonkin lukkojen taakse ja vartijat ovelle? Sekin olisi vain tilapäinen ja sangen arveluttava hätävarjelus. Asia on näin: Mestari on taivasten valtakunnan kuningas, joten asiaan kuuluu, että hänen ympärilleen muodostuu valtakunta maankin päällä. Sen valtakunnan muodostavat totuuden etsijät, teosofit, ruusuristiläiset, todelliset kristityt silloin, kun he maailman myllerryksien ja vaikeuksienkin keskellä ovat jatkuvasti, kriitillisilläkin hetkillä, Mestarille myötätuntoisia, uskollisia, hänen vaikuttavaisuudelleen alttiita, hänen opetuksissaan, neuvoissaan, toivomuksissaan ja johdossaan palvelevia. Sillä mikä kuningas olisi se, jonka käskyjen ja toivomuksien toteuttamista ei pidettäisi onnena! Samoin: ei se olisi mikään taivasten valtakunta maan päällä, jossa ei Jumalan tahto, Mestarin neuvo ja johto toteutuisi. Summa tässä kohdassa, tällä »rintamalla», tällä ylöspäisen kolmion sivulla on siis tämä: mikäli alistuvaisuudellamme Mestarin johtoon muodostamme valtakunnan ja elävän suojamuurin Mestarin ympärille, sikäli hänellä on turvallisuus taattu. Samassa määrässä, aivankuin tämän voiton seurauksena, vähenee myös maailmasta turvattomuus, väkivalta, kapinat ja vallankumoukset, sodat ja verilöylyt.

Sitten palveluksemme kolmion toisella sivustalla, jossa ihmiskunnan karmallisena »vihollisena» uhkaa alituinen sairaus ja häpeä. Tietysti Mestari tai hänen Lähettiläänsä omassa maailmassaan on kunnian kuningas ja terveyden ruhtinas, mutta antautuessaan ihmiskuntaa palvelemaan hän on samalla joutunut alttiiksi sairaudelle ja häväistykselle. Olisiko hänet tällöin lähetettävä jälleen »omaan maailmaansa» säästyäkseen häväistykseltä ja sairaudelta? Ei, jos tahdomme parantaa sairasta ihmiskuntaa. Sensijaan täytyy suojella Mestarin terveyttä ja kunniaa taasenkin »paikan päällä». Ja miten? Hätävarjelusta lukuunottamatta lopullisesti vain siten, että Mestarin ympärille muodostuva valtakunta muodostaa samalla pyhätön, temppelin, jossa on terve sydän ja terve pää, jossa ajatellaan terveesti ja tunnetaan terveesti. Pois sairaat, s.o. pois itsekkäät tunteet ja ajatukset. Sairasta ajattelua, sairasta sieluelämää on alinomainen totuuden, Mestarin ja toistensa epäileminen, kateellisuus ja »syrjittäin» oleminen. Terveitä tunteita, tervettä ajattelua on luottamus totuuteen, Mestariin, ja kunniakasta on oppia sellaista taitoa. Mikäli tässä onnistutaan, sikäli autetaan ihmiskuntaa ylös siitä sairauden ja häpeän kuilusta, mihin väärä opetus on sen syössyt.

Ja sitten köyhyys, »vihollinen» kolmion kolmannella sivulla. Tässäkin on opittava ensin rakastamaan Jumalaa. Parhaiten autetaan ihmiskuntaa taloudellisissa huolissa ja köyhyydessä järjestämällä rahan mahti ja taika siten, että Valkoisen Veljeskunnan toimiva Lähettiläs ihmiskunnan keskuudessa on vapaa taloudellisista huolista.

Tähän on nyt lisättävä, että autettaessa köyhiä, sairaita ja turvattomia autetaan samalla Kristustakin. Se on kyllä totta. Sanoohan Kristus: »Kaikki, mitä olette tehneet yhdelle näistä pienemmistä veljistäni, sen olette tehneet minulle». Mutta sama Mestari sanoo myös: »Ainahan teillä on keskuudessanne köyhät, ja milloin tahdotte, saatatte heille hyvää tehdä, mutta minua teillä ei ole aina». Selitykseksi tähän on lisättävä, että vaikkakin ihmisellä aina on tilaisuus elää Kristuksessa, niin, ainakin toistaiseksi, Valkoisen Veljeskunnan työ ei ole aina ollut välittömästi julkisessa toiminnassa. Sillä Veljeskunta on tehnyt silloin tällöin erikoisen yrityksen ihmiskunnan auttamiseksi. H. P. Blavatskyn esiintyminen oli sellainen yritys. Tähän liittyi Ruusu-Ristin sysäys 50 vuotta myöhemmin. Sen ajan, kun sysäys toimii ensimäisissä

ilmennyksissään, ensimäisessä sukupolvessaan, on meillä erikoinen tilaisuus toteuttaa ensimäistä kahdesta käskystä: »rakastakaa Jumalaa ensin ja yli kaiken», kaikilla kolmion kolmella sivulla.

Miten siis parhaiten autamme?

J. R. H.

1932: 257—261

JUHLAMIETTEITÄ

Maapallon vuotuisessa kierroksessa, kesän ja talven päivien ja öitten vaihtelussa, muodostuu neljä leikkauskohtaa, tarjoten siten vuosittain neljä astrologis-psykologista kokemus- eli vihkimystilaisuutta. Ne ovat: talvi- ja kesäpäivän seisaus, syys- ja kevätpäivän tasaus. Kaksi niistä, talvipäivän seisaus ja kevätpäivän tasaus, kuuluu tavallaan auringolle ja ihmisen korkeammalle minälle. Näistä edellinen on omistettu aurinkosankarin Kristuksen syntymälle, jälkimäinen hänen ristiinnaulitsemiselleen ja ylösnousemukselleen. Toiset kaksi, kevätpäivän seisaus ja syyspäivän tasaus kuuluvat tavallaan maapallolle ja ihmisen alemmalle minälle. Näistä edellinen on omistettu maapallosankarille, suurimmalle »vaimoista syntyneiden joukosta», Johannes Kastajalle, jälkimäinen yleensä pyhimyksille. Tämä »pyhäin miesten päivä» on tullut sijoitetuksi marraskuun alkuun, vaikka se edelläsanotun perusteella olisi oleva syyskuussa, syyspäivän tasauksen aikana.

Koettakaamme hiukan syventyä näiden neljän juhlan merkitykseen. Taustana olkoon tieto siitä, että ihmiskunnan on kehityksessään kulkeminen maan ja alemman minän valtapiiristä auringon ja korkeamman minän valtapiiriin. Tällöin nuo neljä juhlaa edustavat neljää psykologista kokemusta siveellisessä ja henkisessä elämässä. Kokemukset toistuvat kahdessa vastakkaisessa »heilauksessa», joista ensimäistä nimitetään puhdistuksen tieksi, toista vihkimyksen tieksi. Puhdistuksen tie alkaa pyhäin miesten päivästä ja »heilahtaa» tavallaan takaperin, siis näin: pyh. miesten päivä, juhannus, pääsiäis-pitkäperjantai ja joulu. Vihkimyksen tie alkaa joulusta ja »heilahtaa» eteenpäin, siis näin: joulu, pitkäperjantai-pääsiäinen, juhannus ja pyh.miest. päivä.

Kuvailkaamme ensin puhdistuksen tietä. Se alkaa pyh.miest. päivästä seuraavalla tavalla. Jollain kehityksensä kohdalla ihmisessä herää ensin aavistus ja sitten varmuus siitä, että kaikesta uskonnollisuudestaan, tiedoistaan ja oppineisuudestaan, lukeneisuudestaan huolimatta hän ei tiedä yhtään mitään. Sentähden tätä juhlaa voitaisiin nimittää Sokrateen päiväksi. Sillä hänhän erikoisesti teroitti sitä seikkaa, että ensimäinen varsinainen tieto on siinä, että ihminen tietää sen, ettei hän mitään tiedä. Kuitenkin on toisia syitä jotka vaikuttavat, että myöskin »pyhäin miesten päivä» on aivan paikallaan.

Tehtyään tämän sokratisen huomion, huomattuaan, ettei mitään tiedä, jää ihminen kielteiselle kannalle elämään, tavallaan paikallaan seisomaan. Sillävälin maa kiertää eteenpäin hänen jalkainsa alla. Näinollen ihminen joutuu kulkemaan tavallaan takaperin, kohti kesäistä juhannusta. Oman juhannuksensa hän psykologisesti kohtaa siten, että vaikka maapallon elämä tarjoaisi kukkeintaan, parhaintaan ja täydellisintään, niin sittenkään se ei tyydytä ihmisen sisäisintä ravinnon tarvetta. Sentähden hän »juhannuksesta» huolimatta, pysyy edelleen kielteisellä kannalla. Mutta maapallo kierii yhäti hänen siveellisten jalkojensa alla, joten hän kulkee takaperin kohti pääsiäis-pitkäperjantaita. Pääsiäinen kohtaa ihmistä puhdistuksen tiellä siten, että hänelle tarjoutuu erikoinen tilaisuus astua henkisen tiedon tielle. Mutta tämä tilaisuus esiintyy samalla jonkunlaisena ristiriitana, jossa hänen on tehtävä valintansa. Yrittäessään ratkaista henkisyyden eduksi, saattaa näyttää niinkuin hän joutuisi tappiolle ulkoisessa elämässä. Se tekee hänet varovaiseksi. Mutta aikoessaan ratkaista maailmalliselta kannalta, uhkaa häntä vahinko sisäisen ihmisensä suhteen. Nyt on lähellä se mahdollisuus, että niinkuin hän pyh.miest. päivän kokemuksessaan huomasi oman tietämättömyytensä, samoin hän pääsiäistilaisuudessaan huomaa oman taitamattomuutensa. Tekemänsä valinta ei vaikuta, että henkinen aurinko hänen sielussaan pääsisi voitollisena nousemaan, vaan vaikuttaa se loukkausta ja särkymistä hänen siveellisessä omassatunnossaan. Täten hän joutuu kulkemaan takaperin pääsiäisestä pitkäperjantaihin. Pääsiäisriemun tilalle jää vaikuttamaan omantunnon syytös; johon hän vähitellen itsekin oppii yhtymään tietoisessa itsensä arvostelussa ja katumuksessa. Tämä siveellinen katumus ja itsearvostelu pitää hänet edelleen kielteisenä, joten hän edelleenkin kulkee takaperin, kohti oman sielunsa joulua. Hänen katumuksensa puhdistaa häntä. Ja siveelliset ponnistuksensa johtavat hänet vihdoin siihen, että hänen sielussaan syntyy taivaallinen rakkaus, anteeksiantamuksen henki, s.o. sisäinen Kristos, auringon säde. Se muuttaa hänen kielteisyytensä siveelliseksi myönteisyydeksi.

Tämä on puhdistuksen tie. Sen taivaltamiseen on voinut kulua monta auringon kierrosta, monta maallista jälleensyntymää. Nyt hän vietää jouluaan. Hänessä on herännyt kyky rakastaa, anteeksiantaa ja olemaan kiitollinen. Se vaikuttaa parantavasti särkyneessä omassatunnossa. Se saa hänet myönteisenä »virtaan astumaan». Hän ei enää kielteisenä seiso paikallaan ja siten kulje takaperin, vaan hän astuu eteenpäin vihkimyksen tielle kohti pitkäperjantaita.

Hänen myönteinen pitkäperjantainsa on osaksi ja ensimälti siinä, että sekä himot että maalliset kiintymykset hänessä »ristiinnaulitaan», että ne hänessä voitetaan. Niitä himoja ja kiintymyksiä hän on raahannut mukanaan raskaana taakkana, lopulta ihan veriin saakka uupuen. Mutta nyt hän tuntee vapautuneensa. Näinollen hänen pääsiäisensä aluksi onkin siinä, että hän tuntee vapautuvan voittajan siveellistä riemua.

Se on hänen sielullinen pääsiäisaurinkonsa. Vähitellen hän oppii tekemään ratkaisuja ja suorittamaan luovaa työtä Kristuksen asettaman siveellisen mittapuun mukaan. Se vähitellen kuluttaa ja kukistaa hienostuneemmankin itsekkyyden hänen tajuntansa valtaistuimelta. Hän valmistuu siihen, että hänessä maa yhtyy aurinkoon, alempi minä ylempään minään.

Näin uudelleen järjestyvänä, voittavana tajuntana sankarimme kulkee (sillä sankari auringon hän on) myönteisenä kohti juhannusta. Juhannuksena maallinen luonto on kukkeimmillaan. Ihmiset, jotka eivät ole pääsiäisen ylösnousemusta kokeneet, he helposti joutuvat alemman luonnon lumoihin, sen väsymykseen ja kurjuuteen johtaviin iloihin. Viisaat ovatkin sanoneet: »synti tai leikki on lopetettava sen kauneimmillaan ollessa». Siitä neuvosta ihmiset eivät yleensä välitä, vaan he jatkavat leikkiä väsymykseen ja kurjuuteen saakka, joutuen vuorostaan itsekin alemman luonnon orjiksi ja leikkikaluiksi. Juhannusmysteerion voittaja hallitsee alempaa luontoa siten, että hän todellakin kykenee lopettamaan leikin sen kauneimmillaan ollessa. Hän ei ole hillittömän aistillisuuden eikä sokean asketismin orja. Hänelle koko alempi luonto on kuin taideteos, jota voi ihailla, josta voi raikkaan luonnollisesti nauttia, mutta johon ei saa kiintyä. Asiaa ehkä valaisee, jos sanomme, että evankeliumeissa esiintyvällä Johannes Kastajalla ei tuota molemminpuolista taitoa vielä ole, mutta Jeesuksella se on täydellisimmässä määrässä.

Seuratkaamme sankariamme kohti pyhäin miesten päivää. Silmiimme tulevat profeetat, mestarit, apostolit, ja itse Jeesus Kristus. Heidän asemansa maailmassa on kummallinen. Sillä vaikka ihmiskunta yhdeltäpuolen kaipaa lahjakkaita ja kunnollisimpia johtajia, niin toiseltapuolen nuo kaikkein lahjakkaimmat, kunnollisimmat ja epäitsekkäimmät ihmiset eivät ole saaneet tulla johtajiksi, vaan heidät on työnnetty syrjään, häväisty ja useasti surmattu.

Miksi asiat ovat tuolla tavalla? Syy on selvä. Ihmiskunnan valtava enemmistö elää toistaiseksi sellaisessa siveellisyyden tilassa, että vaikkakin karkeampi aistillisuus ja raakuus on julistettu synniksi, niin hienostunut itsekkyys sensijaan on koroitettu sekä hyveeksi että suorastaan Jumalaksi. Todellisella Kristuksella, opettajalla ja kuninkaalla, on ollut vain kärsivän vapahtajan asema. Antikristus sensijaan on hallinnut. Mutta mikä on Antikristus? Antikristus on se hienostunut itsekkyys, joka kieltää ja syrjäyttää Kristuksen siveysopin.

Mutta myöskin pyhäin miesten aika tulee. Opetuslapsien ja valittujen luku lisääntyy. Yksi ja toinen valituista pysähtyy pyhäin miesten mysterion eteen ihmettelemään. Heistä tulee niitä todellisia Diogeneksia, jotka lyhty kädessä etsivät ihmistä, Kristusta, Mestaria. Heissä toimii hyvä tahto, mielikuvitus ja järki. He voivat kuvitella elävänsä Jeesuksen aikana. He kysyvät: tuntisinkohan Mestarin? Perin harvat tunsivat Kristuksen. Virallinen, hallitseva maailma uskontoineen piti häntä vaarallisimpana vihollisenaan.

Pyhäin miesten päivän mysterio järjestää ihmisen suhteen Mestariin. Siinä mysteriossa oppilas voittaa epäilyksensä, vallan- ja määräämishalunsa Mestarin suhteen.

Miten siis Kristuksen tunnemme?

On sanottu: Kristus tulee luoksemme jokaisessa kärsivässä, köyhässä ja sairaassa ihmisessä. Se on sellaisenaan totta. Mutta onko siinä koko totuus? Onko Kristuksen tuntomerkki vain siinä, että hän kenties on sairas, köyhä ja koditon? Ei suinkaan. Hänen määräävä tunnusmerkkinsä on siinä, että hän voittaa itsekkyyden rakkaudessa, että hän tietää totuuden, että hän opettaa ja johtaa ihmisiä elämän tiellä, ruokkii heitä totuuden ruualla ja juomalla.

Ei siis sairaus, köyhyys, kodittomuus tai turvattomuus ole Mestarin määrääviä ominaisuuksia. Hänhän sanoo itse: teillä on aina vaivaiset, köyhät ja sairaat, mutta minua teillä ei aina ole.

Olemme ehkä lukeneet nuo Mestarin sanat pyhästä kirjasta. Mutta ymmärrämmekö niitä? Olemmeko niitä syvällisesti pohtineet? Olemmeko saavuttaneet myönteisen kokemuksen niiden suhteen? Hienostunut itsekkyys voi kyllä huudahtaa: onhan tässä autettu köyhiä ja sairaita, on rahoitettu kirkkoja ja seurakuntia!

Hyvä niinkin. Jos ken ryhtyy edistämään Kristuksen valtakunnan ilmentymistä maan päälle siten, että hän auttaa ihmistä hänen sairautensa tähden, niin tulee hän kokemaan jotakin. Mitä vilpittömämpi hän auttaessaan on, sitä selvempinä hänelle joskus palautuvat mieleen Mestarin sanat: teillä on aina vaivaiset... Samoin, jos ken tahtoo auttaa Kristuksen valtakunnan ilmentymistä auttamalla ihmistä sentähden, että tuo ihminen on köyhä, saavuttaa hänkin kokemuksen. Sillä mitä vilpittömämpi ja elävämpi hän auttaessaan on, sitä selvempinä hänelle kerran kaikuvat Mestarin sanat: teillä on aina köyhät . . .

Silloin tuo ihminen pysähtyy miettimään. Ja ikäänkuin palkkana siitä, että hänen sydämensä ja kätensä on ollut avoimena ihmiselle hänen köyhyydessään ja sairaudessaan, kaikuvat hänen sisäiselle ihmiselleen Mestarin sanat: mutta minua ei teillä aina ole . . . Ja silloin hän sen myös ymmärtää.

Tästä alkaakin varsinainen pyhäin miesten mysterion kokemus. Pyhyyden perustana on Kristuksen siveysoppi. Jos siis haluaisimme auttaa Kristusta auttamalla ihmistä, tai jos kuvittelisimme elävämme Kristuksen aikana ja tahtoisimme auttaa häntä, niin emme saisi asettaa rakkaudellemme sellaista lisäehtoa, että hänen pitäisi olla sairas, tai että hänen pitäisi olla köyhä (sillä »vaivaiset teillä aina ovat»), vaan määräävää rakkaudellemme olisi, että häneltä kuulisimme »iankaikkisen elämän sanat», että saisimme kuulla hänen »saarnaavan vuorella».

Niinkuin sanottu, tämä olisi pyhäin miesten päivän myönteistä viettoa. Pyhäin miesten mysterion myönteinen vietto saa vuorostaan palkkansa siten, että se auttaa uudelleen ja syvällisemmin kertaamaan matkamme Betlehemiin, jossa Kristus syntyy. Siten ihminen vuosittain kertaa ja oppii voimaperäisemmin kokemaan kaikkia neljää mysteriota: joulua, pitkäperjantaita, pääsiäistä, juhannusta ja pyhäin miesten päivää.

J. R. H.

1932: 295—296

Ruusu-Risti 1933

TAPANINPÄIVÄNÄ

Ruusu-Ristin Johtajan Pekka Ervastin 58:na syntymäpäivänä

Olemme Kulmakoulun juhlasalissa. Istumme kahvipöytien ääressä. On laulua, soittoa ja puheita. On kukkia ja lahjoja. Olemme, mikäli osaamme, korkeampien minuuksiemme juhlassa. Sillä syntymäpäiväsankarimme ei ole maallisten auktoriteettien virkaan asettama vaan hän on itse elämän lähettämä työntekijä. Sentähden on luonnollista, että olemme yrittäneet pukeutua korkeamman minämme juhla- ja työpukuun. Ne puvut ovat samalla kuin lahjat vastasyntyneelle lapselle.

Mitkä ovat nämä puvut, nämä lahjat? Viisaat niistä kylläkin puhuvat. M.m. tohtori Steiner puhuu välttämättömistä ominaisuuksista tiedon tiellä. Niistä hän ensimäisenä mainitsee kunnioituksen ja hartauden tunteen. Arvosteleva järki sinään on kyllä välttämätön. Sen avulla ihminen voi itsessään kukistaa sokean uskon, vapautua sen takana olevasta auktoriteetista ja tulla siten älyllisesti itsenäiseksi. Mutta sittenkään tämä miehinen ominaisuus, tavallaan taisteleva järki, ei yksinään kykene avaamaan sielumme ovia korkeammalle elämälle. Miehiseen, arvostelevaan järkeen täytyy liittyä ihmisessä itsessään oleva nainen, sydän, äiti. Mutta siihen ei riitä mikä tahansa meissä oleva nainen, tunne tai edes äitikään, vaan on se oleva meissä itsessämme heräävä Jumalanäiti, s.o. järjellinen hartauden ja kunnioituksen tunne Jumalaa, korkeinta totuutta ja sen elävää edustajaa kohtaan. Vain tällaisella järjen ja sydämen yhteisponnistuksella ihminen kykenee niin etsimään ja kolkuttamaan, että hänen sielunsa ovet avautuvat, jolloin Korkeampi Minä ja siihen liittyvä Jumalan Poika voivat astua sisälle. Tämä ihmiseen astuva korkeampi elämä on itsessään totuutta ja totuuden tietoa.

Mikä voima se on, joka ajattelevassa, sokean uskon kukistaneessa ihmisessä herättää tämän kunnioituksen tunteen? On huomattava, että korkeampi elämä puolestaan myös kolkuttaa sielumme ovella. Ja apunamme on kiitollisuus. Teosofinen liike, Ruusu-Risti, on tuonut valoa elämäämme. Nyt ymmärrämme, että ihmiselämällä on järjellinenkin tarkoitus, s.o. täydellisyyden päämäärä. Se herättää meissä kiitollisuutta korkeampia voimia kohtaan. Se lohduttaa meitä tekemällä ymmärrettäväksi, että ihminen ei tarvitse tyytyä sokeaan uskoon, vaan etsijänä hän löytää ja kolkuttavana hänelle avataan.

Tämä järjellinen kiitollisuuden, kunnioituksen ja hartauden tunne on siis ensimäinen juhlapukumme. Sitten toinen lahja hengen lapselle, työpuku, mikä se on?

Jo ensimäisen puvun yhteydessä ihmiseltä kysytään: miksi tahtoisit täyttyä ikuisella elämällä? Ja ihmisen täytyy kyetä vastaamaan: työtä varten. Millaista työtä? Työtä Mestarin johdolla ihmiskunnan hyväksi. Tämä toinen työpuku muodostuu siten, että jumalalliseen isäiti-pukuun, järjellistunteelliseen tietoon eli ymmärrykseen liittyy tahto, hyvä tahto, se tajunta johon Mestari vetoo sanoessaan: »Te olette palvelijoita». Ilman tätä pukua ihminen ei voi kauankaan viipyä korkeammalle elämälle vihkiytyvien pöydässä. Hän alkaa tuntea vetäymystä palkattujen paimenten luo. Siellähän saa etsiä omaansa, susikin saa raadella lampaita.

Työtä varten? Mitä tiedämme työstä ihmiskunnan hyväksi? Ensiksikin ymmärrämme historiallisesti, että kun viisaat olivat tehneet työtä ihmiskunnan hyväksi miljoonien vuosien aikana, niin tuloksena yksi ihminen, Jeesus Kristus, saavutti täydellisyyden päämäärän.

Tämän saavutuksen yhteydessä oli mahdollisuus, että tuo täydellisyyden saavuttanut ihminen olisi astunut ihmiskunnan julkiseksi Johtajaksi ja Mestariksi, Opettajaksi. Mutta miten kävi? Ensiksikin kävi selville, että silloisilta johtajilta ja opettajilta puuttui ensimäinenkin hääpuku, tuo järjellinen kunnioituksen ja hartauden tunne matemaattista, ehdotonta, elävää totuutta kohtaan. Heillä oli pää täynnä omia ja tämän maailman laatimia määritelmiä totuudesta, Jumalasta ja elämästä. Siksi heidän sielunsa ovet pysyivät suljettuina ehdottoman, todellisen totuuden edessä. Kristus niinollen ei päässytkään Johtajaksi ja Mestariksi julkisessa elämässä, vaan hän joutui, niinkuin sanotaan, kärsivän vapahtajan asemaan. Ja toiset ovat julkisessa johdossaan ja opetuksessaan määränneet, mikä on Kristuksen asema ja tehtävä ihmiskunnassa.

Näin ovat Kristus ja hänen harvat seuraajansa olleet kärsivän vapahtajan asemassa kuluneet 1900 vuotta. Tieto tästä jää kielteiseksi puoleksi ajatellessamme totuudenetsijäin työtä nykyään ja tästä eteenpäin. Mikä on heidän työnsä? Asiallisesti sanottuna on se tämä: auttaa Kristus pois siitä kärsivän vapahtajan asemasta, auttaa Hänet julkisen Johtajan ja Mestarin asemaan. Tähän järkeä ja sydäntä (hartauden puku) ja palvelevaa tahtoa (työpuku) edellyttävään työhön on kutsuttu ja näistäpuolin yhä tietoisemmin kutsutaan jokaista totuu-

denetsijää, teosofia, ruusuristiläistä. Toivokaamme, että pian tulisi se aika, että jo olisi se aika, jolloin Kristus siirtyy kärsivän vapahtajan asemasta julkisen Johtajan ja Mestarin asemaan. Luonnollisesti se ensin tapahtuu tuoreessa puussa, jonkunlaisessa Nooan arkissa, kutsuttujen ja valittujen, pukuihin puettavien, keskuudessa. Siitä se hapatuksena tai valona laajenee maailman ääriin.

J. R. H.
1933: 7—9

Vapaa sana:

Ruusu-Ristin Kirjallisuusseura ja propaganda. Evankeliumeissa kerrotaan Mestarin lähettävän opetuslapsiaan »julistamaan Jumalan valtakuntaa», kehoittaen heitä: »Minkä minä sanon teille pimeässä, puhukaa se päivän valossa. Ja minkä kuulette kuiskattavan korvaanne, se julistakaa katoilta». j.n.e.

Mestarilla ja opetuslapsilla on näinollen kiinteä työ Jumalan valtakunnan esille saattamiseksi ihmisten keskuudessa. Millähän sopivalla nimellä me tätä työtä nimittäisimme? Suomennoksessa käytetään sanaa: »julistakaa». Latinalaisella sanalla senluontoista työtä on sanottu propagandaksi. Sana »propaganda» on kuitenkin vedetty kaikenlaisiin asioihin ja siten tehty mauttomaksi. Mutta pelkäänpä vaan, että suomenkieliset vastineet: »valistustyö», »lähetystyö» ja myöskin »julistaa» on samoin väärinkäytön kautta menettäneet alkuperäisen suolansa. Ja niin lienee yleensä ylevien sanojen laita: väärinkäytön kautta ne ovat vedetty alennukseen, useasti suorastaan itsekkyyden lokaan tallattu. Perussyynä tähän kuitenkin on se, että itse »ihmiskunta» on harhakäsityksien, valhekristillisyyden ja väärinkäytön kautta vajonnut turmelukseen.

Näinollen: mitä tehdä? Sillä mahdollisesti keksimämme uudetkin sanat voisivat väärinkäytön kautta turmeltua. Sillä turmeleehan väärinkäyttö yhä »uudet» ihmisetkin, jälleensyntyvät sukupolvet.

Yksi pelastus tässä kurjuudessa kuitenkin on. Sillä niinkuin turmeltunut ihminen ja ihmiskunta on oikean opetuksen ja oikean käytön kautta jälleen puhdistettava ja saatettava arvoonsa, samoin lienee laita alkuaan ylevien mutta turmeltuneiden sanojen: oikean käytön kautta ne yleensä ovat puhdistettavat ja jälleen saatettavat ylevään arvoonsa. Tämän me hyvin ymmärrämme maallisissa asioissa. Mehän esim. yhä syömme ja juomme ja käytämme sanoja: »syöminen» ja »juominen» siitä huolimatta, vaikka syömisen ja juomisen väärinkäytön kautta on paljon turmelusta aikaansaatu. Ymmärrämme, että oikean käytön kautta »syöminen» ja »juominen» on sekä sanana että tekona jälleen puhdistettava ja saatettava arvoonsa. Samoin tapahtunee noille alkuaan yleville sanoille: »propaganda», »julistus», »valistus», »lähetys». Pääasia on, että on julistettava Jumalan valtakuntaa, totuuden tietoa ja pelastuksen tietä. Käsitteet ja sanat puhdistuvat siinä samalla. Ne puhdistuvat samassa määrin kuin ihmiset puhdistuvat.

Näinollen voimme aivan asiallisesti ja täysin järkevästi puhua Ruusu-Ristin propagandasta.

Itse propagandassa näen useampia muotoja eli asteita. Ensiksikin yksilöllinen propaganda. Jokainen ruusu-ristiläinen tekee henkilökohtaista propagandaa työllään, puheellaan ja vaikutuksellaan. Mitä suurempaa ajatusta ja eloisuutta hän tähän henkilökohtaiseen propagandaan kiinnittää, sitä enemmän se häntä itseäänkin kasvattaa ja uudestisynnyttää. Se tekee eläväksi ja antaa sisältöä hänen henkiseen elämäänsä.

Toiseksi tulee yhteispropaganda. Siinä näen kaksi päämuotoa eli astetta. Ensimmäisen muodostavat julkiset esitelmät. Kuuluu propagandaan, että ruusu-ristiläiset uutteruudella ovat mukana Ruusu-Ristin julkisissa esitelmissä. Eloisalla ja uutteralla mukanaolollaan he raivaavat tietä toisille mukaantuleville. Siten osanotto lisääntyy ja Ruusu-Ristin sanoma laajenee ja syvenee. Ja »propaganda» sanana ja käsitteenä puhdistuu ja kohoutuu kohti jumalaista alkuperäänsä. (Sivumennen sanottuna tämä ei estä, että kielessämme muodostuu uusia sanoja ja vanhoja häviää).

Toinen aste yhteispropagandassamme muodostuu siten, että Johtajan julkiset esitelmät pikakirjoitetaan ja valmistetaan kirjoiksi. Tätä varten on perustettu Ruusu-Ristin Kirjallisuusseura. Sen tehtävä on kustantaa ennenkaikkea Ruusu-Ristin Johtajan Pekka Ervastin kirjoja ja toimituksia.

Kirjat muodostavat tärkeän tekijän nykyaikaisessa sivistyksessä. Mutta ei ole läheskään samantekevää, mitä kirjat sisältävät. Sanalla »kirjallisuus» on oikeastaan sama kohtalo kuin »propagandalla» ja monella muulla: kirjallisuutta on käytetty suorastaan rikollisiin tarkoituksiin ja ihmiskunnan turmelemiseen. Mutta toiseltapuolen: vaikka kirjallisuuskin on vajonnut aistillisuuden, kunnian ja vallanhimon, valheen ja itsekkyyden ja siveellisen turmeluksen välikappaleeksi, niin se ei saa estää, että kirjallisuus on koroitettava totuuden palvelukseen, sen, joka ihmiskunnan pelastaa ja vapaaksi tekee.

Kirjailija Pekka Ervastin kirjat seisovat ja kasvavat siltä ikuisen elämän järkkymättömältä perustukselta minkä Jeesus Kristus ensimmäisenä Vuorisaarnassa on pukenut sanoiksi, neuvoiksi ja käskyiksi. Näemmehän, että kristikunta johdossaan ja opetuksessaan kielsi vuorisaarnan, Kristuksen siveysopin, asettaen ensimmäiselle sijalle räikeän sijaissovitusopin; joutuen niinollen rakentamaan juoksevalle sannalle. Ja siitä johtuu, että myöskin sana ja käsite »kristinusko» on väärinkäytön kautta vedetty alas. Mitä kaikkea petosta, vääryyttä ja julmuutta onkaan harjoitettu »kristinuskon» ja »kristillisyyden» nimessä! Suorastaan hornan henget ovat siinä toisinaan temmeltäneet.

Mutta mikäpä muu tässäkään auttaa, kuin että käsite »kristillisyys», samoinkuin »propaganda», syöminen ja juominen ja monet muut, on puhdistettava ja koroitettava oikeaan arvoonsa. Etenkin, koska tässä käsitteessä olemme jo tulleet elämän ytimeen ja siis välttämättömän

eteen. Sillä jos ihmiskunta ollenkaan mielii pelastua kurjuudestaan, ei se voi sivuuttaa sitä siveellistä opetusta, minkä Kristus on Vuorisaarnassa antanut. Kristinusko ja kristillisyys ennen kaikkea täytyy puhdistua ja nousta. Ruusu-Ristissä tämä seikka on otettu huomioon. Sillä Ruusu-Ristissä on alunperin esitetty Kristuksen siveysoppia. Nyt tämä uudistus on vietävä kirjallisuuteen. Mutta miten? Sillä mikään kustantaja ei vielä kustanna Ruusu-Ristin esitelmiä tai kirjoja.

Ei ole ollut muuta keinoa kuin perustaa mainittu Ruusu-Ristin Kirjallisuusseura. Siinä nyt tarjoutuu yhteistoiminnan mahdollisuus kaikille niille ihmisille, olkoot he Ruusu-Risti seuran jäseniä tai muita, jotka kaipaavat ja tahtoisivat palvella ja auttaa sellaisen kirjallisuuden syntymistä, levenemistä ja kasvamista, jonka sydämenä on Kristus ja hänen siveysoppinsa. He voivat palvella useammalla tavalla. Kirjoja ei esim. voida painattaa ilman rahaa. Nyt on rahalla tilaisuus palvella totuutta. Raha on tällöin järjen ja sydämen myötätunnon käytännöllinen ilmaus. Nämä asianymmärtäväiset ihmiset voivat liittyä jäseniksi Ruusu-Ristin Kirjallisuusseuraan. Jäsenyydessä on kolme astetta eli luokkaa. I: vakinainen jäsen. Hän maksaa joko kerrassaan 1000:— mk. tai 100:— mk. vuodessa 12 vuoden aikana. II: perustava jäsen. Hän maksaa joko vähintään 2000:— mk. tai 300:— mk. 8 vuotena. III: kantajäsen. Hän maksaa joko vähintään 10000:— mk. tai 2000:— mk. 5 vuotena. Hyvitykseksi he saavat Kirjallisuusseuran kustantamia kirjoja 20 % alennuksella. Vielä he saavat kirjoja täysinmaksetuille jäsenmaksuilleen säännöissä lähemmin määrätyn prosentin mukaan.

Itse totuuden ja nousevan sivistyksen tähden olisi suotavaa, että Kirjallisuusseuraamme liittyisi paljon jäseniä, ja että sille tulisi paljon jäsenmaksuja. Oh, kuinka paljon ihmiskunta uhraa varoja turmeltuneen sivistyksen ylläpitämiseen, sellaisen sivistyksen ja kirjallisuuden, josta puuttuu Kristuksen siveysoppi, Mestarin viisaus, ikuisen totuuden valo ja elämä!

Toinen tapa palvella tässä asiassa on hankkia itselleen Ruusu-Risti-aikakauskirja ja kaikki Kirjallisuusseuran julkaisemat kirjat. Kuinka paljon ihmiset keräävät »kuolleita» muistoja ja jäännöksiä ja uhraavat varoja niiden hankkimiseen ja tutkimiseen? Mikä määrä paperia ja mustetta lienee tuhlattu yksin pyhimysten hautojen ja heidän ruumiittensa jätteiden selvittelyyn! Mutta niinhän Mestari sanookin: »Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun rakennatte profeettain hautoja ja koristatte vanhurskasten hautakammioita ... Niin todistatte siis itsestänne, että olette niiden lapsia, jotka tappoivat profeetat». Sentähden olisi parempi kuulla Mestarin kutsua: »Seuraa sinä minua ja anna kuolleiden haudata kuolleensa». Miksi emme kohdistaisi keräilyhaluamme siihen, että hyllyllämme olisi kaikki Ruusu-Ristin kirjat ja aikakauskirjamme numerot? Ne ovat eläviä jalokiviä. Sillä ne säteilevät Vuorisaarnan siveellisten jalokivien hohtoa.

Kolmas tapa palvella tässä asiassa on toimia eloisana asiamiehenä levittääkseen Kirjallisuusseuran kirjoja ja Ruusu-Risti-aikakauskirjaa. Siinä työssä joutuu kokemaan esimakua apostolin eli Jumalan valtakunnan lähettilään tehtävässä. — Kuinka suurella halulla, luulen monet haluaisivat olla esim. Suomen tasavallan lähettiläänä jossain toisessa maassa? Mutta voi, kun ihmistä kutsutaan Korkeamman Minänsä edustajaksi, Kristuksen sanoman lähettiläälksi täällä itsekkyyden pimittämässä maailmassa, silloin monet, monet niin mielellään uskovat omaan kykenemättömyyteensä!

Muutos on tapahtuva. Uskoa kykeneväisyyteen on oleva. Kirjallisuusseura on syntynyt tässä uskossa. Mestarinkin kynttilä on saatava pöydälle. Sillä Hän tahtoo auttaa ihmiskuntaa.

Ja lopuksi: äsken on ilmestynyt Pekka Ervastin kaksi uutta kirjaa: Mitä on magia?, hinta 12:—, kans. 20:— ja H.P. Blavatsky ja hänen teosofiansa, hinta 15:—, kans. 25:—. Edellinen sisältää neljä esitelmää: I Mitä on magia?, II Magian ilmennysmuotoja, III Goetia, psykurgia ja nekromantiikka ja IV Nekromantiikka ja teurgia. Lukiessa kirja tuntuu helposti tajuttavalta, pirteältä ja asialliselta. Lukiessani huomasin sanovani itselleni: täytyy olla tavattoman syvällä kokemuksessa ja elämässä ja luomisen taidossa ennenkuin voi esittää asioita näin vaivattomassa, selvässä ja helppotajuisessa muodossa. Näin esitettynä voi kirjasta nauttia sekä vast'alkaja että kehittyneempi lukija.

Jälkimäinen kirja sisältää kuusi esitelmää: I H.P. Blavatskyn elämä, II Paljastettu Isis, III Salainen Oppi, IV Ihmisen syntyperä Salaisen Opin mukaan, V Rotujen historiaa ja VI Yksilön elämä. Tämä kirja on oikea aarre tieteelliselle ajattelulle. Sen avulla tulee mahdolliseksi helposti ymmärtää maailmojen ja ihmiskunnan synty- ja kehityshistoriaa. Näemme miten maailmat syntyvät, miten on ihminen syntynyt hengen, sielun ja ruumiin puolesta.

Toivottavasti näiden kirjojen painokset tulevat pian loppuunmyydyiksi. Sillä toivomme menestystä ja voimia Ruusu-Ristin Kirjallisuusseuran työlle. Siinä mielessä suljemme sen lukijakunnan myötätuntoiseen huomioon.

J. R. H.

1933: 31—34

MAAPALLOMME MUUTTUMINEN KUNINKAAN POJAN HÄÄHUONEEKSI

Maapallomme elämässä on toistaiseksi kaksi koulua, pahan koulu ja hyvän koulu. Käydessään pahan koulua ihmiset ovat pakollisen jälleensyntymisen alaisia. Hyvän kouluun siirryttyään ihminen vapautuu pakollisesta jälleensyntymisestä ja jälleensyntyminen muuttuu vapaaehtoiseksi.

Mitenkä ymmärrämme vapautumisen jälleen-

syntymisen pakosta? Ajatelkaamme seuraavalla tavalla. Ihminen on vakavasti ponnistellut vapautuakseen pahasta ja liittyäkseen hyvään. Kerran hän ponnistuksissaan saavuttaa palkan, sen kokemuksen, että hyvä täyttää hänet hetkeksi. Hän kohoutuu tajuntansa taivaisiin, täyttyy hyvyydellä siihen määrään, että hän tuntee olevansa täynnä kiitollisuutta elämää kohtaan. Elämä on sisimmässään hyvä, hän sanoo, ja vaistomaisesti hän itselleen lupaa: tästä puoleen en tahtoisi mitään pahaa aikaansaada. Hänelle alkaa uusi pyrkimyskausi. Hän onnistuu ja epäonnistuu. Mutta vähitellen hän onnistuu siihen määrään, että hänen personallinen karmansa loppuu. Silloin hän on vapaa jälleensyntymisen pakosta. Sillä mitä syytä olisi pakoittaa sellaista ihmistä syntymään tällaiseen maailmaan, missä paha, itsekkyys ja väkivalta on kunniassa ja vallassa? Maailma, jossa ovat mahdollisia sellaiset näytelmät kuin äskeinenkin maailmansota, tuntuu sellaisesta ihmisestä suorastaan järjettömältä, hullujenhuoneelta. Tyrmistyneenä hän kysyy: miksi ihmiset eivät käytä järkeään? Täytyyhän heidän sotien jälkeen kuitenkin alistua neuvotteluihin. Miksi eivät alistu siihen ennen sotaa? Tai miksi eivät tee neuvotteluistaan täyttä totta edes sotien jälkeen? Luulisihan jokaisen ajattelevan ihmisen näkevän, että sota aiheuttaa vain onnettomuutta. Mikä hyvinvointi vallitsikaan ennen maailmansotaa Euroopassa ja Amerikassa! Suomessakaan ei enää näkynyt yhtään kerjäläistäkään. Mutta nyt, tuon »loistavan» ja »sankarillisen» sodan jälkeen? Kurjuus on huutava. Mutta siitä huolimatta sotalaitokseen uhrataan entistä enemmän. Ja siten valmistetaan ihmiskunnalle entistä suurempaa onnettomuutta.

Mitä syytä näinollen olisi, kysymme vieläkin, pakoittaa jälleensyntymään tällaiseen maailmaan sellaista ihmistä, joka ei tahdo tehdä pahaa? Täällä hän tuntisi itsensä ilottomaksi, vieraaksi ja tarpeettomaksi olennoksi. Eikä vain sitä, vaan hänen elämänsä olisi nuoresta pitäen sekä sielullista että ruumiillista rääkkäystä. Sillä nuoresta alkaen häntä opetettaisiin kunnioittamaan sotaa, järjestettyä ihmisten tappamista, mutta sensijaan halveksimaan sodasta kieltäytymistä ja rauhan rakentamista. Harjoituksilla ja valoilla häntä velvoitettaisiin valmistumaan veritekoihin ja siten kieltämään ja tukahuttamaan paremman ymmärryksensä. Miksi häntä siis, vieläkin kysymme, pakoitettaisiin syntymään tällaiseen maailmaan?

Pakollisesta jälleensyntymisestä vapautuminen perustuu näinollen asiallisiin ja järjellisesti ymmärrettäviin syihin.

Tämä ihmissielun saavutus tekee mahdolliseksi toisen ylimenokohdan. Kuvailkaamme sitä näin. Kaitselmus astuu vapautuneen sielun eteen ja puhuu seuraavaan tapaan: »Lapseni, sinä olet kieltäytynyt pahasta ja siten saavuttanut vapauden. Voittajana sinut siunataan. Kuule kuitenkin: sinä olet kieltäytynyt pahasta, mutta ethän liene kieltäytynyt hyvästä?» Väristys käy vapautuneen sielun lävitse ja hän vastaa: »En, hyvästä en ole kieltäytynyt». Kaitselmus jatkaa: »Hyvä. Tahtoisitko niinollen sittenkin syntyä maailmaan, mutta valon palvelijana, hyvää aikaansaamaan?» Silloin käy sielun lävitse valtava väristys, ja koko hänen olemuksensa vastaa: »Tahdon». Kuuluu taivaallista soittoa ja Kaitselmus puhuu: »Kaksinkerroin siunattu sinä, suureen uhriin astuja. Ole nöyrä, uljas ja rohkea, näe ja ymmärrä: via dolorosa, tuskien tie, on kulkusi oleva tästä puoleen». Sillä tietämättömyydessä ja itsekkyydessä elävä ihmiskunta ristiinnaulitsee, yhdellä tai toisella tavalla, pahasta kieltäytyvät hyvän seuraajat. Mutta kokelas alistuu rakkauden välttämättömyyteen. Ja niin on yksi jäsen liittynyt ihmiskunnan hyväntekijöihin, marttyyreihin, vapaaehtoisiin hyvän palvelijoihin.

Mutta näinkö tulee aina jatkumaan? Ainako itsekkyys, paha ja väkivalta on oleva kunniassa ja vallassa, totuus, hyvyys ja ihmisyys sitävastoin verisesti maahan poljettuna?

Ajattelevan ihmisen mielessä nousee tällainen kysymys kuin välttämättömyyden pakosta. Niinpä sama kysymys on tavallaan esitetty Ilmestyskirjassakin. Siinä puhutaan sinettien avaamisesta, jolloin erään sinetin avattua näkyy »alttarin alla niiden sielut, jotka olivat surmatut Jumalan sanan tähden ja sen todistuksen tähden, joka heillä oli. Ja he huusivat suurella äänellä sanoen: Kuinka kauaksi sinä, pyhä ja totinen Valtias, siirrät tuomiosi ja jätät kostamatta veremme niille, jotka asuvat maan päällä?»

Tämähän sisältää suoran kysymyksen: kuinka kauan itsekkyys ja pahuus ja sen edustajat saavat maailmassa hallita, jolloin totuus ja hyvyys ja sen seuraajat ovat syrjäytettyjä, parjattuja ja sorrettuja? Ilmestyskirjassa vastataan, että »vielä vähän aikaa pysyisivät levollisina, kunnes täyttyisi myös heidän kanssapalvelijainsa ja veljiensä luku, jotka joutuvat tapettaviksi niinkuin he itsekin». Tässä siis hyvän palvelijoita lohdutetaan ja rohkaistaan sillä tiedolla, ettei maapallon ulkoisessakaan johdossa pahalla aina tule valtaa olemaan, vaan että paha aikanaan kukistuu ja hyvä astuu johtoon. Ensin niin, että hyvän koulukin pääsee pahan koulun rinnalla julkisesti toimimaan. Tämän ylimenotilan alkaminen on jo Kristuksen toinen tuleminen siinä ratkaisevassa merkityksessä, että jälleen esiintyy Kristuksen kaltainen Olento julkisesti ja hänen kanssaan jälleensyntyneinä marttyyrien valittu joukko, hyvän palvelijat. He muodostavat sellaisen totuuden valon, rakkauden ja hyvyyden voiman, jota eivät mitkään itsekkyyden, pimeyden tai, niinkuin sanotaan, helvetin vallat, voi kukistaa. Mikään tekopyhyys, parjaus ja häväistys ja niiden kintereillä kulkeva ihannoitu väkivalta ei enää saa yliotetta heistä. Pahan koulun rinnalle on astunut julkisesti ja pysyväisesti myöskin hyvän koulu, se koulu, missä tapahtuu Isän tahto. Hyvyyden valo loistaa itsekkyyden valon rinnalla. Paha kyllä hermostuu tuntiessaan, ettei se enää ole kaikkivaltias. Mutta se ei voi estää, että hyvyys vaan loistaa totuuden rakkaudellaan.

Tämä näin julkiseksi päässyt hyvän koulu on samalla se kuninkaan pojan häähuone, jossa yksilöt julkisessa, päivätajuisessa elämässään vihkiytyvät sille iankaikkiselle, kuolemattomalle elämälle, jonka siveellisenä perustuksena eli kalliona on, niinkuin Jeesus sanoo, Vuorisaarnan oppi. Kun molemmat koulut ovat julkisia,

silloin ihmisillä on helpompi valita ja ratkaista hyvän ja pahan välillä. Heitä ei pakoiteta hyvään. Elämä vaan kutsuu ja velvottaa, että ihmiset vapaaehtoisesti luopuisivat itsekkyydestä, pahasta ja väkivallasta ja liittyisivät hyvän kouluun. Molemmat koulut saavat toimia rinnan siihen asti, kunnes mahdollisimman monet sielut ennättävät luopua pahasta ja liittyä hyvään; kunnes kaikki ne sielut, jotka tässä maailmanajassa mahdollisia ovat, ennättävät suuren uhrin kautta astua v i a d o l o r o s a n, vapaaehtoisen palveluksen tielle. Milloin lopullinen täyttymys tapahtuu, milloin kaikki mahdolliset sielut ovat pahasta luopuneet ja hyvään liittyneet, ja jolloin siis pahan koulu tältä planeetalta poistetaan, sen tietää, niinkuin Jeesus sanoo, Isä yksinänsä. Mutta että sekin kerran tapahtuu, se on matemaattinen välttämättömyys maapallomme ja ihmiskunnan kehityksessä.

Vähitellen maapallomme näinollen muuttuu kokonaisuudessaan hyvän kouluksi, kuninkaan pojan häähuoneeksi. Pahan koulu poistetaan tältä planeetalta. Samalla tällä planeetalla häviää myös jälleensyntymisen pakko. Tai vieläkin enemmän: tänne ei enää saa syntyä ilman häävaatteita.

Mitkä siis ovat nuo häävaatteet? Tietysti ne ovat sielullista, siveellistä laatua. Hääpuvun muodostavat puhtaat ajatukset, puhtaat tunteet ja palveleva, hyvä tahto. Jos pääsisikin syntymään joku, jolla ei ole hääpukua, s.o. jolla on pahaa tahtoa, itsekkäitä ajatuksia ja tunteita, niin hänet »heitetään ulos», s.o. hän ei jaksa elää niin puhtaassa, rakkauden ja palvelevaisuuden täyttämässä aurassa eli ilmapiirissä, vaan hän joutuu siirtymään sellaiseen maailmaan, joka vastaa hänen luonnettaan.

Tätä kohtaa voidaan pitää maapallomme ja ihmiskuntamme yhtenä ratkaisevana tuomiopäivänä. Koko mukana oleva ihmiskunta on tietoisesti luopunut pahasta ja itsekkyydestä, kunnian- ja vallanhimosta ja tahtoo harjaantua hyvässä, luovassa rakkaudessa, palvelevaisuudessa. Kristus ja hänen kaltaisensa ihmiset ovat julkisesti mukana, johtamassa ja opettamassa. Kaikki kunnioittavat ja vapaaehtoisesti tottelevat Kristusta. Kaikki tahtovat oppia ja nähdä, miten toimii ja menettelee täydellinen ihminen, Mestari. Kukaan ei enää epäile eikä yritä johtaa Mestaria, vaan jokainen ottaa oppia ja esimerkkiä hänestä.

Mutta tätähän me nimenomaan nyt jo voimme harjoitella. Sillä Jumalan valtakunnassa, Valkoisessa Veljeskunnassa, tapahtuu aina Jumalan tahto. Kukaan ei yritä komentaa toistaan, sitävähemmin Mestaria. Kaikki Veljet iloitsevat siitä, että Viisas Olento on heidän keskellään. Hänestä voi oppia. Hänen kaltaisekseen kannattaa pyrkiä.

J. R. H.
1933: 50—54

VIISAUSUSKONTO

Ruusu-Ristin helmikuun numerossa puhuin maapallomme muuttumisesta kuninkaan pojan häähuoneeksi. Aikojen kuluessa olen tullut siihen käsitykseen, että tämänluontoisista asioista kannattaisi puhua enemmän. Minkätähden? Ensiksikin: puhuen asiat selvenevät. Toiseksi: määrätynsuuntainen puhe aiheuttaa samansuuntaista ajattelua, johtaa samanluontoiseen harrasteluun ja viimein toimintaan. Niinhän kun kouluissa ja kodeissa lapsesta alkaen kuullaan kerrottavan historian sotaisista urotöistä, kun lausutaan ja lauletaan sodan sankariutta ihannoivaa runoutta, niin ihmiset oppivat ajattelemaan elämää sodan kannalta. Ajatus vuorostaan vaikuttaa takaisin puheeseen, puhe jälleen ajatukseen, ajatus uudelleen puheeseen, ja niin vuoroon ja vuoroon edelleen. Ajatus ja puhe yhdessä synnyttävät kolmannen: harjoittelevan harrastuksen. Harrastus, tässä tapauksessa sodan harrastus, antaa uutta yllykettä ajatukselle ja puheelle, sota-asioista keskustelemiselle. J.n.e. aina edestakaisin, kunnes tämä sotapallon vierittely ajatuksista puheisiin, puheista harjoitteleviin harrastuksiin, ja taas päinvastoin, muodostuu niin valtavaksi, että se loppujen lopuksi vaatii purkautumista tekoon. Ja niin syttyy sota, verinen temmellys. Siis: kun ihmiset kouluissa ja kodeissa puhuvat sodasta, ajattelevat ja harjoitellen harrastavat sotaa, niin he myöskin saavat sotaa.

Mutta mitä on sota? Sodassa ihmisyys on vaimennettu, ja me toimimme kuin kahdelle jalalle nousseet pedot, tiikerit ja pantterit, sudet, hyenat ja shakaalit. Sotaa seuraa uupumus, katkeruus, pelko ja kostonhimo. Täytyy entistä enemmän puhua ja ajatella, varustautua ja harjoitella. Siten sodasta tulee tai on jo tullut hypnotisoitu välttämättömyys. Olemme kuin rautaisilla kahleilla sidotut sodan hirmuelementtaalin vaunujen pyöriin. Olemme kuin painajaisen vallassa. Ajatukset pyörivät, harrastukset vetävät, uhraamiseen on pakko. Kenties meitä jo ällöttää, kenties tuomitsemme sodan sellaisenaan hornan tuuttiin. Mutta sittenkin me vaan harrastelemme, harjoittelemme ja uhraudumme. Olemme hypnotisoituja. Olemme luoneet n.s. Kynnyksen Vartijan. Se on ovela. Sillä se on imenyt itseensä kaiken sodassa käyttämämme oveluuden. Se on armoton, julma ja väkivaltainen. Sillä se on imenyt itseensä kaiken sodassa käyttämämme armottomuuden, julmuuden ja väkivallan. Mutta se osaa esiintyä myös komeana, lumoavana, tekopyhänä, ulkokullatun hurskaana. Sillä se on osannut imeä itseensä myöskin kaiken sodassa käyttämämme komeilun, liehittelyn, jumalisuuden ja hurskauden. Mutta sisäisesti sen olemus on järjettömyyttä ja kammottavaisuutta. Alkuperäinen uhrautumisen henki siinä kuitenkin on, ja siinä on pelastuksen mahdollisuus, jos siihen tartumme oikealla tavalla.

Ei ole siis samantekevää mitä me ihmiset puhumme, mitä ajattelemme ja harrastelemme, mille uhraudumme. Sanoihan jo Buddhakin ai-

kanaan, että ansiokkain teko on puhuminen Hyvän Lain puolesta. Emmekö siis, hyvän sään aikana tahtoisi liittyä niihin, jotka ovat ihmisyyteen ihastuneet, jotka Hyvää Lakia kunnioittavat ja sen puolesta työtä tekevät? Varmaan heilläkin on kiintoisat seikkailunsa, kerrottavana siitä »pyhästä sodasta», jossa he Mestarin johdolla kukistavat omaan sieluunsa (ja myöskin kosmokseen) muodostuneen kynnyksen vartijan ja kaikki hänen sotajoukkonsa, päällikkönsä ja alipäällikkönsä. Ylin päällikkö, tai oikeastaan kaikkien päällikköjen isä-äiti, on herra ja rouva Itsekkyys. Esikuntapäällikkönä lienee, mikäli minä tiedän, herra ja rouva Henkinen Laiskuus: »Eikö se riitä, kun uskoo? Onhan tässä liiaksi huolta ja päänvaivaa muutoinkin. Oikein ohimoita pakottaa». On kuitenkin niitäkin, jotka ovat Henkisen Laiskuuden kukistaneet. Siinä vaan kysytään korkeampaa »sotataitoa». Heillä on kerrottavana hauskoja muistoja niiltä ajoilta. Urkkijoina esiintyvät herra ja rouva Uteliaisuus ja Turhamaisuus. Niille on parasta puhua huutia ja panna suitset suuhun. Provokaattoreina esiintyvät herrasväki Parjaus ja Panettelu. Ne ovat luihua väkeä. Mutta Vastuunalaisuutta he pelkäävät, joten siinä on voittamisen salaisuuden avain.

Kunnianhimo on yksi uutterimpia päälliköitä itsekkyyden valtakunnassa. Lukiessani Viisauden Mestareiden kirjeitä huomasin Mestareiden K. H. ja M. huomauttavan eräistä oppilaiksi pyrkijöistään, että he eivät tee yhtään mitään, ellei siitä koidu kunniaa heille itselleen. Kuitenkin pääsee voittamisen alkuun ajatellen perinpohjin mikä on ero kunniallisuuden ja kunnianhimon välillä. Sillä kunnianhimoinen voi olla kunniaton, mutta kunniallinen on nöyrä. Johtopäätös: nöyryys ja kunniallisuus kukistaa kunnianhimon.

Tavallaan kaksoispäälliköt on Epäitsenäisyys ja (väärä) Itsenäisyys. Tähän (väärään) itsenäisyyteen kuuluu, että täytyy olla kiivaasti erimieltä itseänsä viisaampien siis ainakin Mestarin kanssa. Muutoin ei ole itsenäinen. Tällainen Itsenäisyys on hyvin leveäeleinen herra. Hän melkein halveksii niitä, jotka näyttävät olevan yksimielisiä Mestarin kanssa. Niinhän virallinen kristikunta halveksii niitä, jotka ovat yrittäneet omaksua Jeesuksen Kristuksen elämänymmärryksen.

Komentamisenhalu, liittyneenä kunnianhimoon, on myös toimekas päällikkö. Niinhän mainittu Mestari Kuthuumikin kirjeissään huomauttaa, että Hume & K:nit tahtoisivat määrätä ne suuntaviivat ja asettaa ne ehdot, joiden mukaan he olisivat yhteistyössä Mestareitten kanssa. Mutta Mestarit eivät siihen alistu. Miksi he eivät alistu Hume & K:nien komentoon? Siksi, että he t i e t ä v ä t. He tietävät senkin, että Hume & K:nit ryhtyvät kostamaan. Niinkuin ryhtyivätkin. Mutta sittenkään Mestarit eivät alistuneet oppineiden, älykkäiden ja lahjakkaiden oppilaittensa komennettaviksi. He jäivät mieluummin yksikseen. Ja tekevät edelleen minkä voivat.

Suurin voima on Rakkaus. Mutta se voittaa ainoastaan totuuden pohjalla. Ja sillä täytyy olla nöyriä ja uskollisia liittolaisia. Nöyryys Totuuden edessä, tietoinen itsensä nöyryyttäminen onkin yksi välttämätön ja arvokas liittolainen. Vaikka se näyttää kooltaan pieneltä, niin on sillä jättiläisen voimat. Se voi kukistaa itse Goljatinkin. Toinen on Palvelevaisuus. Palvelevaisuus on ihan korvaamaton liittolainen. Se johdattaa sisälle Mestarin temppeliin. Onhan aina sanottu mystillisen »sodan» ritareille: »Palvele sinä, ja anna Mestarin hallita». Palvele sinä ja anna Mestarin laatia lait ja suuntaviivat. Anna Hänen hallita ja johtaa.

Näin menetellen oppilas oppii ajattelemaan, puhumaan ja harrastelemaan henkisiä asioita. Se vie tekoon. Niinkuin ennen olemme uhranneet ajatuksemme ja tunteemme, työmme ja varamme sodalle, niin oppii oppilas vähitellen uhraamaan ajatuksensa, tunteensa ja työnsä ja varallisuutensa yhteistyössä Mestarin kanssa. Siten astuu oppilas sisälle v i i s a u s u s k o n t o o n, oppii siinä elämään, toimimaan ja vaikuttamaan. Ja Kristuksen elämänymmärrys pääsee vähitellen muodostumaan ihmiskunnan elämänymmärrykseksi.

J. R. H.

1933: 80—83

ARJUNAN TAISTELU

Bhagavad-Gitaan Arjuna ajaa sotavaunussaan kahden sotajoukon välillä. Krishna, Mestari, kehoittaa Arjunaa, oppilastaan aloittamaan sodan. Arjuna estelee: kuinka voisin ryhtyä tappamaan omia heimolaisiani. J.n.e.

Ottakaamme tämä sota vertauskuvallisena, sielullisena, niinkuin se epäilemättä alkuaan on ollutkin. Jokainen totuudenetsijä on aikanaan joutunut Arjunan asemaan. Hän itse on koko sotanäyttämö, taistelukenttineen ja molempine sotajoukkoineen. Miten? Sitä nyt eritelkäämme.

Jokainen ihminen muodostaa tavallaan oman näyttämönsä yhdessä toisten samanlaisten rinnalla. Siinä hän puuhaa ja työskentelee yhtä ja toista. Hän huomaa, kuinka hän joskus onnistuu tekemään sellaista, joka tuottaa iloa ja ihastusta ympäristössäkin. Se kannustaa edelleen samaan suuntaan. Mutta sitten hän huomaa tehneensä sellaista, joka ei herätä ympäristössä iloa, ei ihastusta. Tästä hän tulee siihen johtopäätökseen, että on turhaa tehdä sellaisia tekoja. Tai jos tuleekin sellaista tehneeksi, niin parasta on olla sitä muille näyttämättä. Hän pitää sen salassa, painaa sen omaan sieluunsa. Mutta tämä salattu asia muuttuukin tavaksi ja tottumukseksi. Nämä tavat ja tottumukset ovat kuin eläviä olioita hänen sielussaan. Ne haluavat elää, kaipaavat ravintoa. Ja kokemattomana ihminen ruokkii niitä. Hän luulee noiden pikkuolioiden halua omaksi halukseen. Hän

ruokkii niitä salassa, tekee sellaista, jota täytyy salata. Mutta ne vahvistuvat yhä vaativammiksi. Eikä niitä ole enää niinkään helppo pitää salassa. Mutta salata niitä täytyy, sillä niiden julkisuuteen pääseminen tuottaisi suorastaan häpeätä.

Näin tulee siitetyksi, synnytetyksi ja kasvatetuksi pimeyden sotajoukkoja sisäiseen sielunelämään.

Tämän ohella ihminen tulee ajatelleeksi ja tehneeksi, niinkuin jo huomautimme, jotakin sellaista, mikä julkisuuteenkin päässeenä ei ole häpeäksi, vaan pikemminkin kunniaksi. Siitä muodostuu toisia tottumuksia, tapoja ja taipumuksia, jotka nekin kasvavat ja voimistuvat. Mutta sitten ihminen huomaa, että nämä kunniakkaatkin teot voivat julkisuuteen päässeinä aiheuttaa jonkunlaista pahennusta, esim. kateutta, tai, jos ne kuuluvat valon maailmaan, suorastaan vastustusta. Tai että julkisuuteen heitettyinä ne menettävät sisäisen voimansa. Silloin alkaa ihmiselle selvitä, ettei liioin hyvistä töistään ole hyvä torvella toitottaa.

Näin muodostuu ihmisen sieluun kaksi salaista joukkoa, päällikköineen ja alapäällikköineen. Toinen on pimeyden joukko, jota ei ole hyvä laskea päivän valoon, häpeätä välttääkseen. Toinen on valon joukko, jota myöskään ei voi noin vain asettaa näytteille. Ihminen itse on kolmantena, tai hän muodostuu, alkutaipaleella, kuin taistelukentäksi, jossa pimeyden ja valon voimat kasvavat. Hän jää taistelukentäksi sentähden, ettei hän tule ratkaisevasti asettuneeksi kummankaan joukon puolelle. Tästä johtuukin, että ihminen, jossain kehityksensä kohdassa, joutuu siihen »kieroon» asemaan, jossa hän yrittää pitää kunnian joukot näkyvissä, häpeän joukot salassa. Hänen voimansa julkisessa elämässä perustuu kunnioitettavuuteen, mutta hänen salainen voimansa perustuu valheeseen, petokseen, häpeällisyyteen.

Mikä tästä »kieroudesta» lopulta seuraa? Jos ihminen jatkaa siihen suuntaan tarpeeksi kauan, muodostuu tuo salassa kasvava valhe lopulta niin ylivoimaiseksi, ettei ihminen enää voi sitä pitää salassa, vaan se rynnistää ja valtaa päivätajunnan. Silloin ihmisen sisäinen petollisuus, valhe ja häpeällisyys paljastuu, jolloin ulkonainen kunnia on mennyttä. Useat ovat tällöin tehneet itsemurhan. Sillä tottuneina ulkoiseen kunniaan, he eivät halua eivätkä jaksa kantaa häpeää. Jotkut sensijaan voivat nöyrtyä ja alkavat pyrkiä sisäiseen puhtauteen. Se on raskasta, koska ulkonainen kunnia ja kunnioitus on mennyt, mutta uskollisesti yrittäen kasvattaa sellainenkin ihminen sisäisiä voimia, kunniakkaita hyvän voimia. Ja kerran nämä hyvänkin sisäiset voimat kasvavat niin ylivoimaisiksi, että nekin ryntäävät ja valtaavat päivätajunnan, jolloin ihminen hetkessä muuttuu uudeksi ihmiseksi: viisaaksi, hyväksi, palvelevaiseksi.

Näinollen olisi hyvä, jos ihminen aikanaan osaisi tarttua asiaan käsiksi. Niinpä nyt Krishna kehoittaa Arjunaa aloittamaan sodan. Mestari, korkeampi minä, sanoo alemmalle minälle: valitse tietoisesti, millaisia ominaisuuksia tahdot itsessäsi vahvistaa, millaisia heikontaa. Et voi ainaisesti olla vain taistelukenttä. Jos sellaisena liian kauvan olet, niin taistelukenttä, se on, sinä itse, joudut häviöön, joten varsinaista taistelua ei muodostukaan. Taistelukenttä vaipuu tarpeettomana takaisin alkupimeyteen. Anna siis sotatorviesi pauhata, oi Pandun poika ja aloita rynnäkkö! Sinä epäilet? Pelkäät heimolaisiasi? Eikä syyttäkään. Sillä aloittamasi taistelu tietysti vaikuttaa ulkoiseenkin heimopiiriisi siten, että he kukaties hämmästyvät, pitävät sinua yltiöpäänä, vääräuskoisena, eriseuraisena, j.n.e. Mutta älä anna sellaistenkaan seikkain pidättää itseäsi. Aloita sinä vaan taistelusi. Tiedä, että ihmiset kuolevat ja syntyvät jälleen. Elleivät heimolaisesi sinua nyt ymmärrä, niin joskus tulevissa ruumistuksissa he kuitenkin ymmärtävät. Siis: luovu »kieroudesta»! Kieltäydy hemmottelemasta kunniattomia ominaisuuksia, sellaisia, joita häpeällisyytensä vuoksi täytyy pitää salassa. Aja ne pakosalle sielusi pimennoista. Hävitä ne.

Näin kehoittaa vanhan ajan Krishna oppilastaan Arjunaa. Emmekä voi kieltää, että meillä n.s. kristityillä on tässä paljon oppimista. Sillä joskin Kristus on aloittanut uuden ajan ja uuden menetelmän, niin pysyy Kristus ja hänen menetelmänsä hedelmättömänä uskonkappaleena siihen asti, kunnes olemme henkilökohtaisesti kokeneet, mitä merkitsee Arjunan suuri sota. Toisin sanoen: rauhallinen, luova työ Kristuksen johdolla ei ole oikeastaan mahdollinen, ellemme sitäennen ole Arjunan taistelua taistelleet.

J. R. H.

1933: 123—125

RAHAN MAHTI ZEBAOTHIN JA KRISTUKSEN ALTTARILLA

Kirjoitinpa vaativan otsikon. Mutta onhan asia »päivänpolttava». Sehän kajastaa niistä mielenilmauksista, joihin Ruusu-Ristin rahastonhoitaja vastaa aikakauskirjamme maaliskuun n:rossa. Ja sitäpaitsi: eläähän kristikunta keskellä taloudellisia vaikeuksia. Näinollen asia ei voi olla kiinnostamatta totuudenetsijää, siis allekirjoittanuttakin. Ja sitäpaitsi, luvalla sanoen, luulenpa päässeeni pikkusen asiaan sisälle. Ja miksikä olisimme totuudenetsijöitä, ellemme kuitenkaan mihinkään sisälle pääsisi?

Mutta raha. Mitä on raha?

Raha on mystillinen asia. Yhdeltäpuolen rahalla on sangen lumoava vaikutus ihmisiin, arvatenkin ihmiskunnan enemmistöön. Toiset pitävät rahaa kaiken pahan syynä, joten raha olisi kokonaan poistettava. Mutta miten olla? Sanonpa suoraapäätä: harvassa lienee niitä ihmisiä, jotka ovat astuneet sisälle vapaaehtoisen köyhyyden portista, sisälle siihen elämään, mikä avautuu portin toisella puolella. Lisäänpä tähän: juuri tuon vapaaehtoisen köyhyyden portin var-

tija määrää, olemmeko rahan palvojia vaiko sen herroja, orjia vaiko vapaita. Tai Paavalin tavalla sanoen: olemmeko omistajia vai taloudenhoitajia.

Raha sinään ei ole pahaa eikä hyvää. Kuitenkin raha nykyään edustaa elämässä kahta asiaa. Hengen kannalta raha edustaa Jumalan rakkautta, aineen kannalta ihmiskunnan karmaa. Ja kun ihmiskunnan karma sisältää paljon pahaa, seuraa tästä että rahakin sisältää paljon pahaa. Mutta päästäisiinkö pahasta siten, että raha poistettaisiin maailmasta? Jos niin voisi tapahtua, olisi se todella helppo keino pahasta pääsemiseen. Ei muuta kuin keksiä joku vastine tai uusi järjestelmä, ja niin olisi päästy siitä pahasta karmasta, minkä raha sisältää.

Ei vetele. Jumala, s. o. Karman Herrat eivät anna »itseänsä pettää». Miten siis? Sanonpa lyhyesti ja suoraa päätä, miten asia on: r a h a o n l u o v u t e t t a v a J u m a l a l l e. Siten siitä pääsemme.

Mutta siinäpä tietoa ja taitoa tarvitaankin. Sillä tähänasti kristikuntakin on yrittänyt luovuttaa etupäässä vain s y n t i n s ä Kristukselle, mutta rahansa, otettuna suuressa ja määräävässä mittakaavassa, on kristikunta luovuttanut Herra Zebaothille, sotajoukkojen Jumalalle. Niinpä nykyisen taloudellisen pulan alkusyy on siinä, että maailmansota, viimeinen suuri uhri tai veronmaksu Herra Zebaothille, nieli kristikunnan vuosisataiset säästöt. Se oli kieltämättä valtaisa uhri. Ja se uhri jatkuu edelleen. Pelko kannustaa siihen. Vuolaana uhrivirtana kulkevat kristikunnan rikkaudet edelleen Zebaothin alttarille. Herra Zebaothin mielisuosion ja hänen alttarinsa ylläpito tulee todella kalliiksi, yhä vain kalliimmaksi. Näyttääpä siltä, niinkuin Herra Zebaoth kerrassaan haluaisi uuvuttaa ihmiskunnan.

Pysähtykäämme. Ajatelkaamme: jospa sama rikkauksien vuolas virta kulkisi Jumalalle, Kristuksen alttarille?

Mutta tässäpä pulma. Mitä Kristus rahalla tekisi? Ja tiedämmekö edes hänen osoitteensa?

Niin, Zebaothin osoite on selvä: S o t a k e n t t ä. Missä lienee Kristus?

Sattumaltako vai muuten, mutta allekirjoittaneenkin tiedossa on Kristuksen osoite ja asuinpaikka: Kristus on siellä, kussa kaksi tai kolme tai useampi kokoontuu Hänen nimessään. Mutta mitä on kokoontua Kristuksen nimessä? Sanonpa senkin: Kristuksen nimessä kokoonnutaan silloin, kun kokoonnutaan tutkimaan Kristuksen omia opetuksia, siis ennen kaikkea Vuorisaarnan neuvoja ja käskyjä. Mutta varsinaisemmin tutkitaan Kristuksen oppeja silloin, kun niitä sovellutetaan käytäntöön, kun niitä tutkitaan käytännöllisen elämän yhteydessä. Siis Kristus on siellä, missä kokoonnutaan tutkimaan ja seuraamaan hänen viittä käskyään: älä suutu; älä ajatuksissasikaan ole epäpuhdas; älä vanno; älä ole pahaa vastaan; älä sodi vaan rakasta kaikkia ihmisiä. Johdonmukaisesti Kristuksen alttari on siinä valistustyössä, kulttuurityössä, jonka ytimenä on Kristuksen siveysoppi.

Ajatellaanpa nyt eräitä vastakohtia Zebaothin alttarilla ja Kristuksen alttarilla, tai vastakohtia niiden alttarien yhteydessä. Ajatellaanpa Venäjän tsaareja. Heillä oli vuotuisia tuloja yli 100 miljoonaa mk. entisen kultakannan mukaan. Sitäpaitsi tsaarilla oli suuret kiinteimistöt kotimaassa ja pääomia ulkomailla. Kaiken huippuna hänellä itsevaltijaana oli jokseenkin rajaton määräysvalta 100 miljoonaisen kansan yleiseen ja yksityiseen omaisuuteen. Vieläpä hänen perheensä jäsenillä oli omat määrärahansa. Ja kaikki tämä oli yleensä niinkuin ollakin piti. Se kuului tsaarin ja kansakunnan arvoon. Ja vähän samaan suuntaan on ollut muidenkin kansojen keskuudessa. Ja on edelleenkin, suurimmasta pienimpään.

Mutta entäs Mestarit, Jumalan valtakunnan kuninkaat?

Heidän avustuksensa ja määrärahansa on ollut seuraavalla tavalla. Sookrateelle: korkeamman oikeuden määräämä myrkkymalja. Jeesus Kristukselle: korkeamman oikeuden määräämä ristinpuu. Apostoleille: teloitus. Kristuksen opin seuraajille: piikkityynnyri, rovio, vaino. H. P. Blavatskylle: parjaus, pilkka ja häväistys, joka muodostaa nykyaikaisen inkvisiittorin piikkityynnyrin.

Huomaamme näinollen, että kokonaan erilaiset »määrärahat» on ollut Zebaothin alttarin kuninkailla ja Kristuksen alttarin kuninkailla.

Mutta miksi kirjoitella tällaisista asioista ja asetella tällaisia vastakohtia? Mitä se hyödyttää? Kuulen jo hengessäni nämä kysymykset. Ja vielä, vaikka hiukan hiljemmin: sehän on luonnollista ja selvää ilman muuta. Ei sellaisista asioista kannata eikä sovi puhua.

Niinpä niin. Ihmiskunta on niin hypnotisoituneesti tottunut kaikkeen tuohon.

Mutta minäpä totuudenetsijänä ymmärrän asiat toisin. Tuon vastakohtien parin näen muuttuvan. Näen Kristuksen siinä kunnian, rikkauden ja loiston ympäröimässä asemassa, mikä tähän asti on ollut Zebaothilla. Näen Mestarin siinä asemassa, mikä on ollut tsaareilla, mutta vielä paljon täydellisemmässä. Ja vähän tuonnempana: ei näy Zebaothin alttaria enää. Jotkut vielä ikävöivät sellaista. Mutta osat ovat vaihtuneet. Rikkauksien ja myötätunnon vuolas virta juoksee Kristuksen kulttuurityön alttarille. Ja niillä, jotka Zebaothin alttaria ikävöivät, on vuorostaan se tunne, niinkuin heillä ei olisi, mihin he päänsä kallistaisivat.

Tämä kaikki toteutuu. Se antaa luottamusta ja uskoa työhön. Työtä on tehtävä virran kääntämiseksi Zebaothin alttarilta Kristuksen alttarille.

Täten tulemmekin Ruusu-Risti-työhön.

Kerronpa vähän omasta kokemuksestani. Etenkin, kun eräs ystävä tässä äsken huomautti: sinun pitäisi kertoa jotain kokemuksistasi. Sanonpa siis: lapsesta alkaen suhtauduin rahaan rehellisyyden ja omavaraisuuden periaatteella. Mutta ollessani ensikerran teosofisessa vuosikokouksessa v. 1912 muuttui suhteeni rahaan palvelevaisuuden periaatteeksi. Näin ja kuulin Suomen ja Saksan T. S:jen silloisten Ylisihteerien puhuvan. Älysin oitis, että he olivat henkisiä tietäjiä ja taitajia, jotka palvelivat ihmiskuntaa. Ymmärsin myös, että ainakaan toistaiseksi minä en kykenisi siten palvelemaan. Se oli tuskallinen huomio minulle, hyvin tuskallinen. Mutta samassa tuokiossa minulle selvisi, että sittenkin voin palvella yhdessä heidän kans-

saan avustamalla heitä taloudellisesti. Samassa tuskani muuttui iloksi. Sitten postitin määrättynä päivänä jokaisessa kuussa viidenneksen ja sittemmin kolmanneksen kuukausipalkastani; jotka rahat kaikki käytettiin Suomen T. S:n silloisen päämajan pystyttämiseen Pakinkylässä. Tällaista palveluksen koulua kävin noin kolme vuotta, jonka ajan kuluessa olin ennättänyt kokonaan siirtyä teosofiseen työhön.

Mutta miksi minä nyt, silloin tällöin, sittenkin puhun raha-asioista? Sehän on niin perin ikävää, kuulen jo jonkun huomauttavan.

Ensiksikin, koska raha-asiat ovat minulle runoutta. Jumalan valtakunta ensin, ja sitten raha-asiatkin muuttuvat runoudeksi. Toiseksi: ihmiskunta elää taloudellisessa pulassa, joten voitaisiin kysyä: miksi ruusuristiläinen työntekijä istuu mykkänä? Kolmanneksi: raha-asioista puhuminen mahtanee kuulua karmaani, ellen sanoisi dharmaani. On kuin kuulisin Mestarin äänen: puhu.

Edellä sanotusta selviää, että Ruusu-Ristin tehtävänä on auttaa Kristuksen valtakunnan, Kristuksen uhrialttarin muodostumista maankin päälle. Minulle on mieluista muistaa tri Steinerinkin aikanaan sanoneen, että ennen pitkää Kristus on tuleva Karman Herraksi fyysilliselläkin tasolla. Hänen alttarinsa muodostuminen kuuluu saman asian yhteyteen. Ja Kristuksen alttari ei ole surman alttari, niinkuin Zebaothin alttari on ollut, vaan on se v a l o n alttari.

Mutta jälleen eräs rinnakkaisilmiö. Sähkölamppukaan ei toimi yhdellä johdolla, vaan täytyy olla kaksi. Ja tämä laki, kumma kyllä, näkyy olevan yleinen. Se näkyy esim. maanviljelyksessä. Pellossa täytyy olla typellisiä ja kalipitoisia ravintoaineita. Jos toista puuttuu, niin kasvit eivät kasva, vaikka toista olisi miten paljon tahansa. Samoin on henkisessä valistustyössä. Kristuksen valoalttarille täytyy myös johtaa kaksi voimavirtaa, henkinen ja aineellinen. Ruusu-Ristikään ei kykene ajanpitkään kunnolla työtään suorittamaan, elleivät siinä tapaa toisiaan yhteistyössä hengen rikkauksien ja aineen rikkauksien voimavirrat.

Jos siis olemme siitä selvillä, niinkuin olemmekin, että Ruusu-Ristin johtava opetus rakentaa sille perustukselle, kalliolle, jonka Jeesus Kristus Vuorisaarnassaan asetti, niin oppikaamme iloitsemaan siitä ajatuksesta, että myöskin se aineellisen rikkauden vuolas virta, joka näihin asti on virrannut Zebaothin alttarille, että se Ruusu-Ristissä kääntyisi virtaamaan Kristuksen alttarille.

J. R. H.

1933: 127—131

I l t a p u h t e e l l a :

U n i j a s e n s e l i t y s. Eräs Ruusu-Risti veli oli nähnyt unen. Hän näki edessään temppelin, ja hän tiesi, että se oli totuuden temppeli. Uneksija asteli sisälle ja näki, että temppeli oli tyhjä. Samassa hän oli polvillaan ja rukoili yksinään siinä tyhjässä temppelissä. Rukoiltuaan hän asteli ulos ja kävellessään kuuli äänen sanovan: »Pilkkaajat saavat rangaistuksensa». Tultuaan ulos hän huomasi, että temppelin ulkopuolella oli Suomen kansaa, nuoria ja vanhoja ja keski-ikäisiä, kaikki puettuina sotilaspukuun. Yhdessä he lauloivat kaihoisan surullista laulua, ollen kuin matkalla jonnekin. Etempänä näkyi korkea torni. Tornin yläpäässä avautuivat luukut, jolloin aukkoon ilmestyi mies, puettuna venäläisen tsaarivallan aikuiseen sotilaspukuun. Tämä tsaarin sotilas teki kädellään liikkeen, osoittaen sormellaan lakkinsa otsassa olevaa kokardia, samalla ivallisesti nauraen. Siihen unennäkijä heräsi.

Nyt myöhemmin, unennäkijä kysyi: mitä merkitsee tämä uni? Erään kuulijan aivoissa välähtää selitys uneen: Ymmärtääksemme unen on palattava takaisin n.s. routavuosiin, jolloin tsaarivalta yritti tuhota kansamme itsenäisyyden. Mutta Suomen kansa vetäytyi turviin totuuden temppeliin. Valtaisa osa kansaa, sen opettajia, tuomareita, virka- ja valtiomiehiä, sanomalehtiä, puhujia ja kirjailijoita ja taiteilijoita, selittivät yksimielisesti: Suomen kansaa ei voi tuhota mikään aseellinen mahti, ei armeijat, ei mielivalta eikä väkivalta, kunhan vaan itse emme tuhoa itseämme, s.o. kunhan pysymme totuudessa ja oikeudessa. Ja niin kävikin: me voitimme totuuden temppelissä, mutta tsaarivalta sensijaan hävisi, joutui »torniin», kaikkine aseellisine mahteineen.

Mutta sitten Suomen kansa riehaantui, syöksyi ulos totuuden temppelistä ja pukeutui mielessään ja teossaan sotisopaan. Nykyään enää vain yksinäiset totuudenetsijät ovat, routavuosien tapaan, polvillaan totuuden temppelissä, uskoen ja luottaen totuuden voimaan. Valtava enemmistö on temppelin ulkopuolella, jossa sanomalehdet, puhujat j.n.e. lietsovat uskoa aseihin. Nuoret ja vanhat ja keski-ikäiset ovat joutuneet siihen tuskaiseen pelkoon ja sen aiheuttamaan uskoon, että aseistautuminen, huolimatta sen aiheuttamasta uuvuttavasta rasituksesta, on välttämätön. Tämä usko on heidän surullisen kaihoisa laulunsa temppelin ulkopuolella. Eivätkä he huomaa sitä tornia, jossa tsaarin sotilas viittaa otsaansa ja ivallisesti nauraa.

Mitä siis kuvaa tuo tsaarin sotilas? Se kuvaa tsarismin v o i t t o a Suomessa, ivallisessa mielessä. Tsarismi, s.o. usko aseihin, on nyt vallannut Suomen kansan valtavan enemmistön. Tsarismi osoittaa otsaansa ja ilkkuu: »Tämä pää, tämä järki, tämä usko ja ihanne se se sittenkin on Suomessa voittanut! Olemme onnistuneet houkuttelemaan Suomen kansan ulos totuuden temppelistä: tervetuloa vain meidän perässämme torniin! — josta emme pääse, emme me ettekä te, ennenkuin olemme maksaneet viimeisen rovon».

Yksi seikka vielä. Unessa sanottiin: »pilkkaajat saavat rangaistuksensa». Toisin sanoen: Suomen ei ole pakko, tsarismin tavalla sortua bolshevismiin. Suomen kansa voi uudelleen herätä, herätä entistä kokeneempana ja astua uudella tavalla totuuden temppeliin. Niinpä jokainen ruusuristiläinen, jokainen Suomen kansalainen, saattaa kuunnella Väinämöisen kutsua ja astua totuuden temppeliin rukoilemaan, s.o.

mietiskelemään Kristuksen elämänymmärrystä, aseettomuutta, totuuden voimaa: oppiakseen siten palvelemaan totuuden voimalla, täyttämään kauneinta, korkeinta ja tehoisinta kansalaisvelvollisuuttaan. Muistakaamme jo aikoja sitten sanotuksi: jos Sodomassa olisi edes kymmenen oikeamielistä ihmistä, s.o. jos jossain kaupungissa tai kansassa olisi edes vähin vaadittu määrä uskoa totuuteen, hengen voimaan, niin se kaupunki tai kansa pelastuisi.

J. R. H.
1933: 142—143

USKONTO JA KRISTUS

I

Usko Isään, Poikaan ja Pyhään Henkeen.
1933: 162—169

II

Kristuksen alttarin muodostuminen.
1933: 211—219

Kirjoitussarja julkaistu kirjana:
»Uudestisyntyvä temppeli»
I painos v. 1940

MESTARI JA ME

(Allekirjoittaneelta jatkuu Ruusu-Ristissä edelleen kirjoitussarja »Uskonto ja Kristus», mutta tässä n:rossa on minun välillä esitettävä seuraavaa).

Tulimme siihen, että Johtajamme Pekka Ervast matkusti Kaliforniaan. Tuntuu kuin tämän asian yhteydessä leijailisi iloa ilmassa. On kuin olisimme tulleet johonkin matkan määrään, täyttymykseen; on kun yhteiseen ristiimme olisi ruusuja puhjennut.

Kuitenkin asiaan luonnollisesti sisältyy vakavuuttakin. Kuinka voisi muutoin ollakaan, koska olemme totuudenetsijöitä, koska olemme tahtoneet asettua Mestarin kasvojen eteen. Tämä vakavuus pistää esille kolminaismaailman kolmesta akkunasta. Eetillisen elämän akkunasta näemme, että Johtajamme ottaa huomattavia rahallisia velkoja itsellensä ihmiskunnan asian vuoksi. Että tällaisessa asiassa ja menettelyssä on vakavuutta, sen jokainen ymmärtää. Toisella tavalla vakavuus näkyy siinä, että työskenneltyämme yhdessä, nyt jo Ruusu-Ristissäkin noin 13 vuotta, oltuamme kuin yksi ruumis, yksi pää ja yksi sydän, astuu Johtajamme nyt pitemmäksi aikaa hiukan syrjään erikoista työtään tekemään. Kolmannella tavalla katsoen huomaamme, että elämä yleensä on vakavaa. Vakavuus näkyy siinä, että ihmiskunnan on yhä vaikeampi selviytyä yhteiseen elämäänsä muodostuvista pulmista. Vaikka maailma yhä vielä, vanhasta tottumuksesta, haluaa turvautua sotaan, niin kuitenkin se näissä vaikeuksissa tulee pakoitetuksi turvautumaan ainakin järjen mahtiin: kansat kaipaavat »sitä miestä». Ja monet kansat luulevat löytäneensäkin »sen miehen» ja varustavat hänet laajoilla n.s. diktaattorivaltuuksilla. Tällä järjestelyllä kansat epäsuorasti tunnustavat, että yksi järkevä, ryhdikäs ja kunnollinen ihminen merkitsee sentään enemmän kuin sota, suuret tai pienet armeijat.

Kuitenkaan eivät diktaattorivaltuudet sellaisinaan auta ihmiskuntaa umpikujasta ulos. Ne vain joksikin aikaa huipistavat vanhaa väkivaltaista elämänjärjestystä, ja sitten on edessä entistä suurempi pulma. Niinpä totuudenetsijöinä ymmärrämmekin, että tuon diktaattori- eli johtajakaipuun sisin olemus on Mestarin kaipuu. Ihmiskunta kaipaa jumaljohtoa, Kristusta, Mestaria. Ihmiskunta ei vain ymmärrä omaa kaipuutaan. Se luulee kaipaavansa diktaattoria, vaikka todellisuudessa kaipaa Mestari-Johtajaa. Alemmassa älyssään ihmiskunta ei tunne itseään. Päinvastoin ihmiskunta epäilee todellisen Itsensä eli Kristuksen johtoa. He sanovat: »Kristus ja hänen ohjelmansa on epäkäytännöllinen». Tämä epäilys kyllä puetaan tieteellisyyden arvovaippaan. Näin puettuna epäilys synnyttää pilkan, joka pilkka vuorostaan puetaan sivistyneisyyden ja taiteellisuuden pukuun. Näin puettuina epäilys ja pilkka yhdessä synnyttävät vihan, joka viha pukeutuu uskonnollisen pyhyyden kaapuun.

Näin on ihmiskunta luonut kolmenkertaisen, tai oikeastaan kuudenkertaisen, jotka yhteensä muodostavat seitsemännen, siis seitsenkertaisen Jerikon muurin itsensä ja Kristuksen välille. Samalla kaiken aikaa kyllä puhutaan Kristuksesta, Messiaasta, »siitä miehestä». Ja moninaisia mestareita, messiaita ja vapauttajia kyllä ilmestyykin. Mutta uskontojen suuret Mestarit ovat aina varoittaneet ottamasta opettajaa itsekkyytemme mittapuun mukaan. Niinpä evankeliumin Kristus varoittaa vääristä kristuksista ja samalla antaa varman ja luotettavan tuntomerkin: oikea johtaja esittää sitä ohjelmaa, sitä ikuisen elämän Lakia, jonka Kristus itse Vuori-

saarnassaan ja muissa puheissaan esittää. Hän kieltää laittomuuden harjoittajat, ne opettajat, jotka eivät ole Lakia noudattaneet, eivät Kristuksen ohjelmaa esittäneet.

Ymmärrämme kuitenkin, että kansat sellaisinaan tuskin kykenevät Kristusta, Kristusihmistä, johtajakseen tunnustamaan. Se on uskontojen ensin tehtävä. Tai elleivät uskonnotkaan siihen sellaisinaan kykene, niin on se yleensä ihmiskunnan henkisten valiojoukkojen tehtävä. Jonkin kansan tai sen kansan valiojoukon, on tehtävä aloite. Nykyajan teosofinen liike syntyi tarkoituksella muokata maaperää Kristukselle, hänen opilleen ja ohjelmalleen. Tälle näin valmistetulle yleisteosofiselle maaperälle puhkesi Ruusu-Risti Suomessa, joka Blavatskyn teosofisen sanoman omaksuen vuorostaan liittyi Kristukseen ja Hänen Vuorisaarna-ohjelmaansa, ryhtyen sen puolesta työskentelemään, sitä kokemusperäisesti ihmiskunnalle esittämään ja selvittämään.

Ja nyt johtava työntekijämme, Pekka Ervast, vetäytyy kirjallisiin töihin ainakin vuoden ajaksi.

Näin muodostuu kuin itsestään mietiskelyn aika. Niinpä allekirjoittanutkin on tuntenut suorastaan omantunnon välttämättömyyttä syventyä asiaan, päästäkseni myönteisellä tavalla selville siitä, mistä oikein kysymys on.

Sillä muistammehan, ainakin vanhemmat meikäläiset, selvästi sen historiallisen tapauksen, jolloin Johtajamme kerran ennen vetäytyi kirjallisiin töihin noin vuoden ajaksi. Sen ajan kuluttua muodostui hierarkinen Ruusu-Risti. Ja se muodostui nimenomaan tukemaan Johtajamme työtä henkisesti ja taloudellisesti. Niin alkoi uusi, keskitetympi, voimakkaampi ja menestyksellisempi työkausi. Nyt, Ruusu-Ristin työskenneltyä noin 13 vuotta, Johtajamme vetäytyy kirjallisiin töihin. Muistan heti, että myöskin Suomen Teosofisen Seuran perustamisesta oli samoin kulunut noin 13 vuotta, kun Johtajamme ensikerran vetäytyi syrjään.

Ja niin minulle selviää kiintoisa seikka: ne valtuudet, jotka Valkoinen Veljeskunta oli Johtajallemme antanut, se työ Veljeskunnan sanoman ja ohjelman esittämiseksi, jonka Johtajamme oli saanut tehtäväkseen, se on nyt suoritettu. Samoin toiseltapuolen myöskin ne valtuudet, jotka Ruusu-Risti oli Johtajallemme antanut, ne valtuudet myös ovat tulleet loppuun käytetyiksi. Ei sillä räikeällä tavalla kuin edellisellä kerralla. Päinvastoin sekä Veljeskunnan että Ruusu-Ristin antamat valtuudet ovat kuin ruusuihin puhjenneet. Tämä näkyy siinäkin, että Johtajallamme on sekä Ruusu-Ristin myötätunto, että taloudellista ja yhteiskunnallista luottoa, luottamusta, niin että hän saattaa arvokkaalla tavalla vetäytyä kirjalliselle työmaalleen. Enkä epäile, etteikö valtuudet tällaisinaan riittäisi Johtajamme pistäytymiseksi luoksemme, pitämään esitelmiä ja antamaan siunauksen työlleen, ystävilleen, maalleen ja kansalleen.

Tämä kulunut 13 vuotta onkin näinollen muodostunut koeajaksi Ruusu-Ristin elämässä. Analogisesti se vastaa koeaikaa yksityisen opetuslapsen elämässä. Asiaa valaistakseni kerron henkilökohtaisista kokemuksistani. Sillä luvalla sanoen minäkin olen elänyt tuollaisen koeajan noin parikymmentä vuotta sitten. Se koeaika kesti noin 3½ vuotta, joka on, niinkuin sanotaan, puolet vihkimyksen ajasta. Sekin oli koeaikaa molemmin puolin, minun puoleltani ja Mestarin puolelta. Sillä tavallaan minäkin tulin panneeksi elämän koetukselle. Tahdoin päästä selvyyteen siitä, ovatko ne puheet, neuvot ja ohjeet, joita Kristus evankeliumeissa opetuslapsilleen antaa, ovatko ne tarkoitetut täydeksi todeksi, sisältyykö niihin inhimillisen elämän laki, voiko ihminen elää ja tehdä työtä niiden ohjeitten mukaan, niiden sisällä ja turvissa. Ja noiden 3½ vuoden kuluessa minä tulin askel askeleelta selvyyteen siitä, että Kristuksella on tosi mielessä, että Hänen käskynsä, neuvonsa ja ohjeensa suorastaan esittävät ihmiselämään kuuluvaa Lakia. Niinpä koeajan kuluessa lähestyimme ymmärtämyksessä toisiamme, Mestari ja minä. Liitto vahvistettiin tajunnan kammiossa. Siirryin kokonaan Mestarin työhön. Tietysti liittoon sisältyi muutamia selviöitä, ehtoja, edellytyksiä: kaiken olin tekevä itsenäisenä, omalla vastuullani; keltään en saa mitään koskaan pyytää. Ymmärsin myös, että epäilys Kristusta ja hänen Lakiaan kohtaan niin hyvin henkisessä, siveellisessä ja älyllisessä kuin taloudellisessakin suhteessa, olisi tämän jälkeen syntiä. Kaiken tämän yhteydessä selvisi minulle myös, missä asemassa oli silloinen ylisihteerimme P. E. Kokemuksessa sanoin itselleni: tuon ihmisen edessä on turhaa mitenkään näytellä, sillä kaikki on kuitenkin siveellisesti läpinäkyvää. Ja niin minä jo silloin tulin asettuneeksi hierarkiseen elämänjärjestykseen. Älysin selvästi, että Johtajaamme voi luottaa niin hyvin henkisissä, siveellisissä ja älyllisissä kuin taloudellisissakin suhteissa. Johtajamme oli johtaja kaikissa suhteissa, joten minun olisi ollut turhaa ryhtyä häntä missään suhteessa neuvomaan tai johtamaan. Ja jos minulla on elämässäni jostain syytä iloita, on se siitä, että tulin omaksuneeksi tällaisen näkökannan suhteessani Johtajaamme.

No niin, Ruusu-Ristillä on ollut oma koeaikansa. Sekä Ruusu-Ristillä kokonaisuudessaan että kullakin yksilöllä on nyt omat kokemuksensa. Nyt on neuvottelun aika. Nyt kysytään, onko koeaika jäävä uranuurtamisemme täyttymykseksi vai menemmekö uusiin valtuuksiin, muodostuuko koeaikamme varsinaiseksi sopimukseksi Mestarin työssä.

Jos yhteistyömme päättyisi tähän, olisihan silloinkin tehokkaalla tavalla palveltu Suomen kansaa ja välillisesti ihmiskuntaa, ja olisihan Johtajamme kirjoissa ainutlaatuinen kirjallinen perintö kansallemme ja ihmiskunnalle. Mutta epävarmaa on, toteutuisivatko silloin monien tietäjien lausumat ennustukset Pohjolan Valkeasta Valtakunnasta, jonka edellytyksenä on Kristuksen oppia esittävä uskonto. Sillä tällainen ennustus ei toteudu automaattisesti, vaan se merkitsee, että kohtalo tarjoo tilaisuuden ja on suopea asialle, jos kaikin voimin ponnistamme ja teemme työtä asian puolesta.

On siis kyseessä kuin universaalinen vihkimys ihmiskunnan elämässä, liittoutuminen Jumalan ja ihmiskunnan välillä Mestarin johdolla.

Puhutaanhan kahdestakin liitosta eli testamentista Jumalan ja ihmiskunnan välillä, vanhasta, Melkisedekin liitosta ja uudesta, joka on tehty Jeesuksen Kristuksen kautta.

Mutta kuinka oikeastaan on tämän n.s. uuden liiton laita? Eikö liitto edellytä, että se hyväksytään ja vahvistetaan molemmin puolin? Mutta onko niin tapahtunut? Kristus, tavallaan välimiehenä Jumalan ja ihmiskunnan välillä, esitti liitto- eli sopimusluonnoksen. Se sopimusluonnos on se opetus, jota Jeesus opetti. Ikäänkuin keskitettynä asiakirjana se esiintyy Vuorisaarnassa. Onko nyt tuo Jeesuksen esittämä asiakirja vahvistettu molemmin puolin? Ymmärrämme, että kosmillisen Kristuksen vuodatus kyllä jäi pysyväiseksi maapalloon ja ihmiskuntaan. Välimies kyllä pysyi ja jäi uskolliseksi tehtävässään, uskolliseksi kuolemaan saakka, vieläpä sitoutui jäämään uskolliseksi ajan loppuun saakka. Mutta miten ihmiskunta menetteli? Hyväksyikö ja allekirjoittiko ihmiskunta tuon liittosopimuksen? Ei. Ihmiskunta kieltäytyi. Ihmiskunta halusi säilyttää itsekkään vapautensa, menetelläkseen oman mielensä mukaan niin tai näin.

Näinollen tämä uusi liitto jäikin yksipuoliseksi. Kristus ihmiskunnan Korkeampana Minänä ei päässytkään julkiseksi johtajaksi ihmiskunnan elämässä, vaan hän joutui, niinkuin sanotaan, kärsivän vapahtajan asemaan. Ja siinä asemassa nyt on eletty nämä lähes parituhatta vuotta.

Tulemme tärkeään kysymykseen: milloin ihmiskunnalla olisi uudelleen tilaisuus liittosopimuksen allekirjoittamiseen?

Periaatteellisesti tuollainen tilaisuus on aina olemassa. Mutta käytännöllisesti on se tuskin muulloin kuin silloin, kun kosmillinen Kristus on ruumistuneena ihmiskunnassa. Siis ihmiskunnalla olisi tilaisuus allekirjoittaa Kristuksen laatima ja esittämä liittosopimus vasta silloin, kun kosmillinen Kristus seuraavan kerran ruumistuisi.

Tällä asialla on rinnakkaisuus yksilön elämässä. Ei yksilökään voi tehdä liittosopimusta korkeamman minänsä kanssa muulloin kuin silloin, kun hän on jälleensyntyneenä lihallisessa ruumiissa. Ellei ihminen eläessään liittoudu korkeampaan itseensä, ei hän kuolemansa jälkeen voi sitä tehdä. Vainaja voi tässä tapauksessa vain katua ja murehtia sitä peruserehdystään, syntiään, että hän jätti liittoutumatta Kristukseen, korkeampaan Itseensä. Uusi tilaisuus hänelle tarjoutuu vasta seuraavassa jälleensyntymässä.

Sama on laita suuren ihmisen, ihmiskunnan. Kun ihmiskunta kieltäytyi tai laiminlöi liittoutumisen Kristuksen ruumistuksen aikana, on se tuskin ollut mahdollista Jeesuksen kuoleman jälkeen. Sentähden virallinen kristikunta on ollut siinä asemassa kuin vihkiytymätön vainaja, joka ei suorastaan voi astua taivaaseen, vaan joutuu purgatorioon, kiirastuleen, synnintuntoon ja katumukseen. Juuri tällaista kiirastulta, ellei suorastaan manalaa, on kristikunnan elämä maan päällä ollut. Kirkotkaan eivät ole osanneet uskoa edes mahdolliseksi liittosopimuksen, Mestarin jälkeensä jättämän testamentin, täytäntöön panemista. Korkeinta, mihin kirkot ovat kyenneet innoittumaan on se, mikä on vainajalla kiirastulessa: katumuksen ja synnintunnon lietsonta. Sillä kirkkoja painaa se perusvirhe, perussynti, että on kieltäydytty allekirjoittamasta Kristuksen esittämää liittosopimusta.

Ennenkuin siis ihmiskunnalla olisi uusi tilaisuus allekirjoittaa Kristuksen kautta yksipuolisesti muodostunut liitto, täytyisi jälleen tapahtua kosmillisen Kristuksen inkarnatio, täytyisi jälleen esiintyä suuri Jumalan Poika, joka Jumalan puolelta valtuutettuna välimiehenä esittäisi Vuorisaarnan pohjalta lähtevän liittosopimuksen ihmiskunnan hyväksyttäväksi ja allekirjoitettavaksi.

Tässä suhteessa ihmiskunta elää nykyään tärkeässä ajassa. Niinkuin ajan pyörä Jeesuksen aikoina alkoi uuden kierroksen koko eläinradassa, astuen Kalojen merkkiin, kulkeakseen kaikkien merkkien läpi noin 25.000 vuoden kuluessa, niin on ajanpyörä nyt noin parintuhannen vuoden kuluttua siirtynyt Vesimieheen. Ja tässä yhteydessä on tapahtunut uusi kosmillisen Kristuksen inkarnatio. Niinkuin Johtajamme on Ruusu-Ristissä 1929 julkaistussa esitelmäsarjassaan sanonut, alkoi kosmillinen vuodatus 1875, joka osaksi näkyy siinä, että teosofinen liike sinä vuotena aloitettiin. Noin 50 vuotta myöhemmin tapahtui toinen kosmillinen vuodatus Sirius-tähdestä, keskusauringosta, joka vuodattautui aurinkokuntamme Logoksen välityksellä maapalloomme. Tässä suhteessa allekirjoittanut mainitsee huomionaan, että näinä vuosina on tuntunut tapahtuneen muutos maapallomme atmosfäärissä, ilmapiirissä. Siihen on tullut uutta kuulakkuutta, eteeristä sisältöä. Ihmisiin se vaikuttanee kahdella tavalla. Ne ihmiset, jotka eivät vastusta eivätkä epäile Kristuksen oppia, vaan asettuvat myönteiselle kannalle, koettavat ymmärryksellään, sielullaan ja voimallaan omaksua Kristuksen elämänymmärryksen, ne ihmiset saavat apua tästä vuodatuksesta, niin että he paremmin ymmärtävät ja jaksavat. Toinen vaikutus vuodatuksesta on se, että muu maailma, joka pitää Mestaria ja hänen oppiaan epäkäytännöllisenä, se käy entistä levottomammaksi, sen pulmat muodostuvat uudella tavalla pulmallisiksi, sen keinot, tieto ja taito riittämättömiksi, sen oma käytännöllisyys todellakin epäkäytännölliseksi.

Elämme näinollen keskellä uutta kosmillisen vuodatuksen aikaa. Vuodatuksen ytimenä on se, että taas esitetään Kristuksen liittosopimus nykyaikaiselle ihmiskunnalle, ihmiskunnan hyväksyttäväksi. Niinkuin edellä sanoimme, teosofinen liike kokonaisuudessaan on valmistanut maaperää. Tältä näin valmistetulta maaperältä on Ruusu-Ristin Johtaja täällä Suomessa jo lähes neljänkymmenen vuoden aikana esittänyt Kristuksen liittosopimusta, teosofian ja Vuorisaarnan mukaista elämänymmärrystä. Ruusu-Ristin 13-vuotisen koeajan päättyessä on tämä esittelytyö nyt suoritettu. Meillä on miettimisaikaa. Meiltä kysytään, tahdommeko nyt uhrata epäilyksemme, itsekkyytemme, laiskuutemme, kunnian- ja vallanhimomme? Tahdommeko Mestarimme suhteen luopua siitä vapaudestamme, että ajattelemme, toimimme ja menettelemme niinkuin itse tahdomme? Vai tahtoi-

simmeko, että Mestarimme kiltisti asettuisi meidän personallisen itsekkyytemme tukipylvääksi?

Ei ole vaikea ymmärtää, että ellei ihmiskunta nytkään menisi liittosopimukseen Kristuksen kanssa, niin yhdeltä puolen Kristus jäisi edelleenkin kärsivän vapahtajan asemaan, mutta toiselta puolen ihmiskunta myöskin jäisi elämään yhä lisääntyvässä rauhattomuudessa, synnintunnossa, omantunnontuskassa ja katumuksessa, kurjuudessa ja kärsimyksessä. Ja ehkä parintuhannen vuoden kuluttua, kun ajan pyörä jälleen siirtyisi toiseen eläinradan merkkiin, ihmiskunnalle Kaitselmuksen isälliseltä taholta tarjoutuisi uusi tilaisuus Kristuksen liittosopimuksen allekirjoittamiseen.

Miksi emme näinollen tekisi kaikkeamme? Miksi emme Mestarimme suhteen nujertaisi epäilyksiämme? Miksi emme antaisi hänelle luottamustamme kaikissa suhteissa, niin taloudellisessa kuin älyllisessä ja henkisessä suhteessa? Miksi emme sanoisi Marian tavalla: katso, Herran palvelijatar, tapahtukoon minulle sanasi mukaan. Ja miksi emme lisäisi Pietarin tavalla: kenen luo me menisimme, sillä sinulla on iankaikkisen elämän sanat.

J.R.H.
1933: 252—259

USKONTO JA KRISTUS

III

Uskonpuhdistukset ja teosofia.
1933: 282—289

IV

Luostarit henkisinä kouluina ja Mysterio-opisto.
1934: 35—40 ja 65—69

V

Kulku Kristuksen johdolla Jumalan valtakuntaan.
1934: 99—102 ja 125—130

Kirjoitussarja julkaistu kirjana:

»Uudestisyntyvä temppeli»
I painos v. 1940

Ruusu-Risti 1934

Tien varrelta:

60 vuotta täyttäessäni sain Ruusu-Risti-ystävien puolelta paljon hyvää osakseni. Erikoinen iltatilaisuus puheineen, lahjoineen ja virvokkeineen oli Helsingissä, Tampereella, Viipurissa ja Jyväskylässä. Tämä kaikki oli minulle uusi ja yllätyksellinen kokemus. Kannatti elää 60 vuotta joutuaksensa tämänkin elämyksen kokemaan. Olen todella kiitollinen. Kiitän sydämellisimmin ystäviäni kaikista ajatuksista, puheista, runoista, kirjeistä ja sähkösanomista ja lahjoista.

J.R.H.
1934: 48

PEKKA ERVASTIN JÄÄHYVÄISJUHLASSA

Rakkaalla lapsella on monta nimeä, sanotaan. Niinpä mekin puhuttelimme Sinua monilla nimillä, milloin Pekka tai Ystävä, milloin Veli tai Opettaja j.n.e.

Näillä nimillä, joita me lausuimme joko ääneen tai ajatuksissamme, emme me kuitenkaan saaneet tyhjennetyksi sitä Mysteriota, emme esille sitä Todellisuutta, mikä Sinä näinä vuosikymmeninä keskuudessamme olit, ja mikä Sinä edelleen olet. Kukaties me opimme ymmärtämään Sinua vähitellen, ymmärtämään sikäli kuin kuljemme Jeesuksen Kristuksen ja Sinun neuvoissasi ja käskyissäsi.

Tällä kertaa puhuttelen Sinua yhdellä Sinulle kuuluvista monista arvonimistä. Se nimi on asteettainen, joten jokainen voi sitä yrittää ymmärtää oman henkisen kehityksensä näkökulmasta. Se alkaa alimmasta asteestaan, josta se porras portaalta ylenee ja syvenee ja avartuu, kunnes se yhtyy itse elämän Keskukseen. Se arvonimi on Mestari. Niinpä nyt tervehdän Sinua, rakas Johtajamme Pekka Ervast, Valkoisen Veljeskunnan Mestari-Lähettiläänä! Tervehdän Sinua, rakas Mestari, kymmenellä valkoisella ruusulla. Ne edustavat täydellisintä ihmistä. Tässä tapauksessa ne edustavat Valkoisen Veljeskunnan täydellisintä Mestaria ja mestariutta. Näihin ojentamiini kymmeneen valkoiseen ruusuun sisältyy myöskin minun yksinkertainen kiitollisuuteni, kunnioitukseni ja rakkauteni.

(Tämä puhe siis pidettiin P. E:n paarien ääressä Ruusu-Risti temppelissä 27. V. 1934)

J.R.H.
1934: 175

INSPIRATION YMMÄRTÄMINEN

I

Teosofinen, ruusuristiläinen sanoma tulee yksilölle vapauttavana ja kutsuvana. Voimme erottaa ainakin kaksi jaksoa tutkimuksissamme. Ensimmäinen on suoranainen tutustuminen teosofisiin oppeihin, jälleensyntymiseen, karmaan, kehitykseen ja elämän tarkoitukseen. Toinen jakso alkaa siitä, kun teosofian valossa ryhdymme syventymään uskonnollisiin dogmeihin siinä tarkoituksessa, että löytäisimme niihin kätkeytyvän alkuperäisen totuuden. Niinpä ryhdymme tässä penkomaan muutamia uskomuksia.

Aloitamme laestadiolaisuudesta. Keskustellessani laestadiolaisten kanssa olen huomannut, että heille on muodostunut eräs hyvin keskeinen uskomus. Se liittyy anteeksiantoon. Uskovaisen on ajoittain tunnustettava syntinsä toiselle uskovaiselle, joka tunnustuksen kuultuaan ääneen julistaa synninpäästön. En ryhdy enempiin johtopäätöksiin. Sensijaan kysymme: mikä lienee alkuperäinen totuus tässä asiassa? Kuka on se lähin uskonveli ja -isä, jolle tunnustus on tehtävä ja jolta anteeksianto on saatava? Se on oma Korkeampi Minämme. Sen velvoittava vaikutus tuntuu »synnintekijän» omassatunnossa. Korkeamman minänsä edessä uskovaisen on katumuksessa ja elämän parannuksessa mukauduttava niin perusteellisesti, että Jumalan ääni omassatunnossa sanoo: »En

minäkään sinua tuomitse, mene, mutta älä enää syntiä tee».

Lutherilaisilla on keskeisenä uskomuksena: Sielu pelastuu uskossa Kristuksen vereen.

Mikähän lienee totuus tämän uskomuksen takana?

Asettukaamme Lutherin kannalle. Hän oli nuori totuudenetsijämunkki. Siihen aikaan kirkko harjoitti verenvuodatusta inkvisitsionissaan ja sodissaan. Harrastettiin n.s. hyviä töitä ja rahojen keräystä kirkolle. Tämän keskellä Luther joutui vakavasti miettimään: mikä todella pelastaa sielun? Mietiskelyn inspiratiossa hänelle selvisi: sielu pelastuu uskossa Kristuksen vereen. Niinkuin monasti tällaisessa tapauksessa: ihminen ei malta syventyä inspiratioonsa. Niin kävi Lutherillekin. Hän lähti suoraa päätä julistamaan kuulemaansa totuutta, malttamatta itselleenkään selvittää, mitä se käytännössä merkitsee. Ja mitä se siis olisi käytännössä merkinnyt?

Ensiksi: uhria. Vanhassa liitossa oli korkein ja velvoittavin uhri sotilasuhri. Uhrautuessaan sodassa saavutti sielu verensä kautta paratiisin kuoleman jälkeen. Mutta tämä veri ei pelastanut sielua, se ei tehnyt ketään täydelliseksi; sielun oli yhä uudelleen ruumistuttava. Uudessa liitossa ihminen muuttaa miekkansa ristiksi. Hänen uhrinsa on siinä, että hän uhrautuu Kristusta seuraten elämälle, eikä enää kuolemalle. Tämä Kristusta seuraten elämälle uhrautuminen on vaikeampaa kuin aseissa uhrautuminen kuolemalle. Se vaatii hyvää tahtoa. Se vaatii järkevyyttä. Ja uskoa Lakiin: »älkää peljätkö niitä, jotka ruumiin tappavat». Kysytään uskollisuutta marttyyriuteen, kuolemaan saakka. Niin kävi Kristukselle, niin Stefanukselle ja apostoleille. Samoin tuhansille kristityille alkuseurakunnassa.

Täten siis Kristus ja hänen seuraajansa saivat myös uhrata verensä. Pääsivätkö hekin näin uhratun verensä kautta paratiisiin? Epäilemättä. Ja enemmänkin. Sillä ollessaan näin uskollisia kuolemaansa saakka he pelastuivat, he liittyivät Kristukseen. Sielu asuu veressä. Kenelle siis ihmisen veri menee, sinne sielukin yhtyy. Sodassa ihminen uhraa verensä kuolemalle, joten sielu pysyy kuolevaisena. Kun aseista luopunut Kristuksen seuraaja joutuu marttyyriksi, menee hänen verensä ja sielunsa elämälle. Kuolinhetkellään Stefanus ja muut marttyyrit saivat vihkimyksen Kristuksen yhteyteen.

Näin siis sielu pelastuu käytännöllisessä uskossa Kristuksen vereen. Luther ei malttanut syventyä inspiratioonsa. Hänestähän tulikin perin sotainen olento.

Tämän asian ymmärtäminen tulee olemaan käänteen tekevä kristikunnan ja ihmiskunnan historiassa. Sentähden kiinnitämme huomiomme käytännölliseen uhriin. Vuosina 1914—18 uhrasi verensä Europan pelastukseksi noin 9 miljoonaa valikoitua miestä. Pelastuiko Eurooppa? Kaukana siitä! Maapallon verenjano paisui entistä suuremmaksi, ja Europa valmistuu yhä valtavampien veriuhrien suorittamiseen. Ajatellaanpa päinvastaista tapausta, jospa olisi ollut 9 miljoonaa valikoitua kristittyä miestä, jotka olisivat muuttaneet miekkansa ristiksi, ja jotka sentähden olisivat joutuneet marttyyreiksi, joiden veri olisi vuotanut Kristuksen veren tavalla!

Totuudenetsijöinä nyt hyvin ymmärrämme, mikä olisi ollut Lutherin inspiration ydin.

Kalvinisteilla on taas oma uskomuksensa. He uskovat, että yksi osa ihmisistä joutuu loputtomaan helvettiin, toinen osa taivaaseen. Jumala on jo aikojen aamuna niin määrännyt, ja kukaan ei sitä voi muuttaa. Ken on helvettiä varten luotu, se menee sinne, ken on luotu taivasta varten, se myös sinne joutuu.

Onko tämänkin kaamean opin takana joku väärinymmärretty totuus? On. Totuus on se, että jokaisessa ihmisessä on tavallaan kaksi ihmistä, taivaallinen ja maallinen. Näistä kahdesta maallinen ihminen, itsekäs persoonallisuus, on kadotuksessa, kuoleman alaisuudessa. Voimme sanoa, että aikojen aamuna on jo päätetty, että personallinen ihmisemme itsekkyydessään menee kadotukseen, mutta jokaisen ihmisen taivaallinen ihminen pelastuu. Ei siis ole niin, että toinen osa ihmisiä kokonaan menisi kadotukseen ja toiset pelastuisivat, vaan totuus on niin, että jokaisessa ihmisessä personallisuus elää kadotuksessa ja taivaallinen olemus on pelastuksessa.

Mutta tämäkin on vain puoli totuutta. Sillä tarkoitus on, että ihmisen maallinen, kuolevainenkin puoli pelastuisi. Sitävarten elämänkoulu on olemassa. Sitävarten Kristus on tullut, ja sitävarten työtä tehdään. Kristus on tullut kadotettuja pelastamaan. Eivät terveet tarvitse parantajaa.

Kalvinistit eivät siis ollenkaan ymmärrä omaa uskomustaan.

Katolinen kirkko uskoo taas omalla tavallaan. Kuoleman jälkeen sielu joutuu joko taivaaseen tai helvettiin, kiirastuleen. Mutta Isä antoi vallan Pojalle ja Poika puolestaan Pietarille, joka valta sitten on paavilla, kirkon päämiehellä. Tämän vallan ja messujen ja esirukousten avulla katolinen kirkko selittää voivansa nostaa vainajan kiirastulesta taivaaseen. Tätä oppiaan kirkko on tehokkaasti käyttänyt ainakin oman valtansa tukemiseen.

Onko tässä opissa joku totuus takana? On. Sillä sellainen »kirkko» on olemassa. Mutta se ei ole paavin eikä muukaan nykyinen »kristillinen» kirkko. Alkuseurakunta sensijaan oli sellainen kirkko. Alkuseurakunnan hävittyä jäivät tiedon ja vastuunalaisuuden avaimet vain Salaisen Veljeskunnan Mestareiden käytettäväksi. Mutta tarkoitus luonnollisesti on, että sellainen kirkko astuu julkisuuteen. Ehtona on, että se kirkko itse kulkee Kristuksen Vuorisaarnan neuvojen ja käskyjen mukaan. Teosofis-ruusuristiläinen sanoma tähtää tällaisen kirkon aikaansaamiseen. Ellei sellaista syntyisi tällä vuosisadalla, niin joskus se kuitenkin syntyy. Ainakin yksilöitä nyt voidaan kasvattaa teosofis-ruusuristiläisen elämänymmärryksen avulla. Sen avulla voidaan vapautua dogmeista ja löytää alkuperäinen totuus.

J.R.H.

1934: 358—361

INSPIRATION YMMÄRTÄMINEN
II

Kristus »saarnasi vankeudessa oleville hengille» kirjoittaa apostoli Pietari. Mutta vangittuja henkiä ei ole vain tuonelassa. Monet kahleet sitovat myös maan päällä eläviä sieluja. Niinpä muodostavat lujia kahleita kirkkojen dogmit, jotka ovat muodostuneet väärinymmärretyistä totuuksista. Totuuden valossa nekin kahleet avautuvat. Sillä totuus tekee vapaaksi, se totuus, mikä saavutetaan Kristusta, s.o. hänen vuorisaarnansa käskyjä seuraamalla.

Edellisessä availimme muutamia dogmeja. Nyt pysähdymme erääseen uskomukseen, joka on hyvin keskeinen n.s. ortodoksisessa kirkossa, joskin myös roomalaiskatolisessa. Se on oppi neitseestä, taivaan kuningattaresta. Molemmilla katolisilla kirkoilla Jumalan Äiti, taivaallinen neitsyt, on perin keskeisessä asemassa, melkeinpä yhtä tärkeässä kuin Poikakin. Ja onhan totta, ettei poikaa voisi olla ilman Äitiä. Madonnan palvojan on turvallista vetäytyä Neitsyt-Äidin turviin Pojan tuomioistuimen edessä.

Tietysti historiallisella Kristuksella oli äiti, niinkuin ihmisillä yleensä; tällä kertaa emme kuitenkaan puutu tähän historialliseen asiaan. Katsomme asiaa yksilöllisen sieluelämän kannalta. Silloin sanomme heti aluksi näin: jokaisen ihmisen sielu on tuleva taivaalliseksi neitseeksi, joka tulee totuuden Pyhästä Hengestä raskaaksi ja synnyttää Kristuslapsen.

Ihmisen sielu, niin naisten kuin miesten, voi olla joko maallisen tai taivaallisen neitseen tilassa.

Mutta mikä ylimalkaan on tuo sielumme neitsyt? Täytyy muistaa, että älymme esiintyy kahtena puolena, mielikuvituksena ja harkintana, joista edellistä sanotaan naiselliseksi ja jälkimäistä miehelliseksi ominaisuudeksi. Mielikuvitus on välittäjänä, jotta älymme voi joutua tunteen innoitukseen ja hurmioon. Hurmiomme puolestaan voi kohdistua joko maallisiin tai taivaallisiin. Jos joudumme hurmioihin maallisten asioiden tähden, silloin sielumme on maallisesti neitseellinen. Sielua hurmaavia maallisia asioita on moninaisia. Tavallaan korkein niistä on vanhatestamentillinen veriuhri, sota. Mutta sotapa saa yhä hurmioihinsa ne jalot sielut, jotka vielä ovat maallisesti neitseitä. Tosin he yhdeltä puolen pelkäävät sotaa. Etenkin kun sota julistetaan, kun he itsekin joutuvat sodan piiriin, joutuvat he sielussaan peljästyksen valtaan. Mutta pelko muuttuu hurmioksi, joka ylivoimaisesti tempaa harkitsevan älyn mukaansa. Oikeastaan ei mikään muu asia kykene niin perusteellisen järkyttävästi hurmioittamaan maallisen neitsyyden tilassa olevaa sielua kuin juuri sota.

Tämä sodan peljättävä hurmio saa myöskin huolehtimaan väkiluvun lisääntymisestä. Lapsirikkaille perheille täytyy järjestää joitain taloudellisia etuja ja huojennuksia. Siten tämä sodan pelko ja hurmio pitää jonkunlaisessa tasapainossa sitä päinvastaista pyrkimystä, joka yrittää rajoittaa lapsien määrää mahdollisimman vähään. Maailma yleensä ei vielä ole tullut siihen, että se suojelisi ja rakastaisi lapsia heidän itsensä tähden, heidän inhimillisen ja kuolemattoman sielunsa ja jumalallisuutensa tähden yksinomaan ja sellaisenaan.

Siirtykäämme nyt madonnan palvontaan. On ihmisiä, jotka ovat tulleet (jälleensyntymien kuluessa) taivaallisesti neitseiksi. Edellisissä ruumistuksissaan he luultavasti ovat joutuneet sodan jalkoihin, kenties ovat useankin kerran sodissa kaatuneet, ehkä sankareinakin verensä uhranneet. Tästäkin syystä he ovat kyllästyneet. Omalta kohdaltaan he eivät ehkä ensisijassa pelkää sotaa tai kuolemaa. Mutta myöskään, tai ehkä juuri siksi he eivät liioin joudu hurmionkaan valtaan. Kun sota julistetaan, tulee tuollainen ihminen päinvastoin sielussaan murheelliseksi. Hän näkee ja ymmärtää, että sodassa voi olla hurmiota, sankariutta ja uhrautuvaisuutta, mutta siinä ei ole järkeä. Ei ole järkeä siinä, että ihmiset, järjellä ja rakkaudella varustetut olennot surmaavat toisiaan, hävittävät rakentamansa kaupungit, vuosisataiset työnsä ja sivistyksensä, vieläpä n.s. kristillisen sivistyksensä tulokset. Sentähden hän tulee murheelliseksi, eikä hän löydä lohtua maailmasta.

Tällöin sielu voi tulla neitseeksi. Ja hänelle kuuluu Kristuksen lupaus: »Autuaita ovat murheelliset, sillä he saavat lohdutuksen». He saavat lohdutuksen ylhäältä päin. He saavat Kristuksen lähettämän Lohduttajan, Pyhän Hengen. Vertauskuvallisesti puhuen heidän neitseellinen sielunsa tulee raskaaksi totuuden hengestä ja heissä syntyy Kristuslapsi. Tämä sisäinen hengen lapsi lohduttaa ihmistä kuin ainakin lapsi äitiään. Ja isä, järki, saa myös osansa lohdutuksesta.

J.R.H.
1935: 30—31

EGYPTILÄINEN RENESANSSI

I

Kalevala ja Kristusmysterio

Vettenhovi-Aspa ja jotkut muutkin tutkijat ovat kiinnostuneet huomioistaan, että on jotain yhteyttä Kalevalan ja muinaisen Egyptin välillä.

Emme kuitenkaan syöksy ilman muuta asian ytimeen. Panemme ensin merkille, että Kalevala on tärkeä tekijä täällä kotona. Taiteilijoille se antaa sekä aiheita että innoitusta melkeinpä loppumattomiin. Kieleemme se on vaikuttanut uudestisynnyttävästi. Tieteelliset tutkijat löytävät myös aineistoa Kalevalasta. Ja Suomen kansalle kokonaisuudessaan Kalevala on kuin täysi-ikäisyyden todiste sen tullessa itsenäiseksi kansaksi kansojen joukkoon. Jo tässä mielessä Kalevala on kuin Sampo, joka panee kansamme jauhamaan hengen ravintoa.

Tieteellisellä totuudenetsimisellä on omat vaikeutensa. Ellei tutkija ole varsinainen »syntyjen syvien» etsijä, niin hän on taipuvainen pinnallisuuteen. Kuitenkin tieteilijöittenkin joukossa on niitä, jotka katselevat Kalevalaa henkevämmältä kannalta, ja varmaankin heidän lukunsa yhä lisääntyy.

Kaikkein henkisimmät tutkijat puhuvat avaimista, joita he yleensä sanovat olevan seitsemän. Ensimmäinen ja tärkein on psykologinen avain. Se perustuu siihen, että ihminen itse on pienoismaailma ja sellaisena maailmankaikkeuden avain.

Psykologisen avaimen löytää varsinaisesti se ihminen, joka itsekasvatustyössään pääsee vuorisaarnan siveysopin ahtaasta portista taivasten valtakunnan aarteistoihin; toiset avaimet löytyvät sitten psykologisen avaimen avulla. Mainitsemme tässä erään, joka ehkä voisi olla jonkunlainen avain. Tämä avain on se t i e t o, mikä jo on tullut julkiseksi. Tämä julkiseksi tullut tieto puolestaan ryhmittyy erilaisiksi elämänymmärryksiksi. Sellaisia ovat ennen kaikkea suuret uskonnot. Niinpä jos esim. buddhalainen lukee Kalevalaa tai jotain samanlaatuista kirjaa, ymmärtää hän sitä oman tietonsa, oman elämänymmärryksensä valossa. Samoin tekee islaminuskoinen juutalainen ja kristitty. Kaikilla heillä on jonkunlainen avain — kun he vain käyttävät sitä.

Kaikissa uskonnoissa, elämänymmärryksissä, on taas kaksi puolta, opillinen ja käytännöllinen. Niinpä oikeaoppisen lutherilaisuuden opillinen puoli on lyhyesti seuraavanlainen: Jumala loi maailman ja kaikki mitä siinä on sanansa voimalla tyhjästä; syntiinlankeemus turmeli kaiken: tuli tuskaa, sairautta ja kuolemaa. Kaikkeen tähän tuskaan Luoja itse osallistui Pojassaan. Sitten tulee viimeinen tuomio, jolloin osa ihmiskuntaa pääsee taivaaseen ja osa loputtomaan piinaan.

Tämä opillinen puoli on jo suppea, mutta vieläkin suppeampi on käytännöllinen puoli. Sillä oikeastaan se supistuu siihen, että uskotaan eli pidetään totena tuota opillista puolta. Jos opissa näkyisikin ristiriitoja, niin niitä ei saa ajatella.

Kaikesta huolimatta tämä kirkollinenkin elämänymmärrys olisi jonkunlainen avain Kalevalaankin. Kristitty saattaisi huudahtaa: mutta Kalevalassahan oikeastaan puhutaan samoista asioista! Siinä puhutaan maailman ja ihmisen luomisesta, sitten jatkuvasta pahan ja hyvän välisestä kamppailusta. Ja oikeastaanhan Kristuksen kärsimyshistoria kuvastuu Lemminkäisessä, lemmen eli rakkauden pojassa. Lemminkäinenkin kuolee hyvän ja pahan kamppailussa, joutuu tuonelaan, mutta äitinsä avulla nousee jälleen elävien ilmoille.

Kuitenkaan ei oikeaoppinen kristitty uskalla tällaista ajatella, joten hänen avaimensa jäänee ruostumaan. Emmekä mekään sitä yritä käyttää, vaan otamme julkiseksi tulleen teosofisruusuristiläisen avaimen. Siinäkin luonnollisesti on mainitsemamme kaksi puolta. Opillinen puoli sanoo, että ihmisen tarkoituksena on täydellisyyden saavuttaminen, sen täydellisyyden mikä on Isällämme, niinkuin Kristus sanoo. Täydellisyys saavutetaan kehityksen kautta, levon ja toiminnan, syntymän ja kuoleman vaihtelussa. Ensimäisenä, välittömänä opettajana on Karma, syysuhteen laki. Käytännöllinen puoli toteutuu vuorisaarnan neuvojen toteuttamisessa.

Mutta nykyään Jumala, Kristus, on vielä kärsimässä. Onhan Kristus julistettu epäkäytännölliseksi ja sysätty syrjään, ja hän kärsii kaikesta siitä vääryydestä mitä ihmiset toisilleen tekevät.

Täten Kristus on jatkuvasti yhteiskunnassa ristiinnaulittuna. Ja myöskin ne harvat ihmiset, Mestarit, joissa Kristus on ylösnoussut, ovat siinä suhteessa Lemminkäisen asemassa, että maailma ei heitä ymmärrä, joten he saavat tavallaan sortua. Siitä huolimatta he yhä jälleensyntyvät ja vapaaehtoisesti valitsevat vaikeimman osan elämässä. He valitsevat palvelijan aseman, henkisen työn ihmiskunnan auttamiseksi, kun me tavalliset ihmiset yleensä yritämme valita helpoimman osan.

Näinollen Lemminkäisen kuolema ja ylösnousemus sisältää yleisen Kristusmysterion. Mutta samalla Lemminkäisen kuolema ja ylösnousemus sisältää yleisen kuoleman ja jälleensyntymisnäytelmän. Jokainen ihminen on Lemminkäinen, on syntynyt lemmestä, jumalallisesta ja inhimillisestä rakkaudesta. Me kuolemme, joudumme tuonelaan, mutta äiti, suuri luonto ja tavallinen äiti yhdessä »haravoivat» meidät ylös, synnyttävät jälleen tänne maiseen elämään.

Myöskin oppi karmasta sisältyy Kalevalaan. Väinämöinen käy elävänä tuonelassa ja näkee miten vainajat kärsivät kukin omista erehdyksistään. Päivätajuntaan tultuaan Väinämöinen sitten opettaa ja varoittaa eläviä ihmisiä: älkää tehkö syytä syyttömälle, se tuonelassa pahoin kostetaan. Joskin ihmisillä maan päällä on vapaus yrittää valita helpoin ja kehnoin osa, niin tuonelassa ei ole valinnan varaa. Valinnan

tekee kohtalo. Vainajan on luovuttava pois synnistä, pois helpoimmasta osasta, ja on kuljettava kohti totuutta, kohti Jumalaa.

Myöskin täydellisyyden ihanne näkyy Kalevalassa. Väinämöinen on valinnut vaikeimman osan, veljiensä auttamisen ja opettamisen. Hän ei tyrkytä sokeata uskoa, vaan koettaa herättää Ilmarisessa ja muissa oppilaissaan samaa tietoa, viisautta ja taitoa, mitä kohti hän itsekin kulkee. Ja hänkin osallistuu Kristuksen kärsimysnäytelmään, kansansa hylkäämäksi hänkin joutuu. Mutta siitä huolimatta hän lupaa tarvittaessa takaisin tulla. Se on välttämättömyys Väinämöiselle ja jokaiselle hänen kaltaiselleen Kristuksen oppilaalle, ihmiskunnan auttajalle.

J.R.H.

1935: 101—104

EGYPTILÄINEN RENESANSSI
II

Sivistyksien jälleensyntyminen

Ei vain ihminen, vaan kaikki muukin tässä muotojen maailmassa kuolee ja jälleensyntyy. Niinkuin Salomo aikoinaan sanoi: ei ole mitään sellaista auringon alla, joka ei jo ennenkin olisi ollut.

Kuitenkaan eivät asiat jälleensynny aivan samoina, sillä kehitys pyrkii eteenpäin. Niinhän Kristus sanoo henkisesti heräävälle oppilailleen: teidän on tuotava esille uutta ja vanhaa. Tämä on yleinen sääntö. Niinhän on laita ihmisenkin jälleensyntymässä: personallisesti hän on uusi, mutta henkenä hän on ikuinen ja karmansa puolesta vanha. Samoin on laita kansojen ja sivistysten. Niinpä Suomen kansa ja sivistys yhdeltä puolen on uutta ja nuorta. Ulkonainen historiammehan melkein alkaa piispa Henrikistä. Sitten keisari ja suuriruhtinas Aleksanteri I julisti Suomen »kansaksi kansakuntien joukkoon». Ja valtiollinen itsenäisyys saavutettiin vasta v. 1917. Mutta toiselta puolen Suomen kansassa esiintyy ja jälleensyntyy jotain hyvin vanhaa. Siitä on Kalevala ilmauksena.

Ymmärtääksemme kulttuurien jälleensyntymistä ja siinä vallitsevaa järjestelmällisyyttä otamme taustaksi nykyisen juurirotumme kokonaisuudessaan. Sillä sekin muodostaa siten kokonaisuuden, alaspäisen ja ylöspäisen kaaren, että kolme ensimäistä sivistystä, hinduismi, persialainen ja egyptiläinen muodostavat alaspäisen kaaren, neljäs eli kreikkalais-roomalainen, on kaaren pohjassa. Ylöspäisen kaaren muodostavat viides, eurooppalainen, ja kaksi edessä olevaa. Kokonaisuus on siinä, että alaspäisen kaaren sivistykset jälleensyntyvät ja tulevat tavallaan lunastetuiksi ylöspäisen kaaren sivistyksissä. Kaaren kummallakin puolella on kolme ja ne vastaavat toisiaan siten, että viides lunastaa, tai ellei kykene lunastamaan niin ainakin kertaa, kolmannen, egyptiläisen; kuudes tulee lunastamaan tai kertaamaan toisen, persialaisen, seitsemäs ensimmäisen, hindulaisen.

Eurooppalainen sivistys on siis ensimmäinen juurirotumme ylöspäisellä kaarella, ja sen on varsinaisesti lunastettava tai kerrattava kolmas, egyptiläinen sivistys.

Entä neljäs, se siellä kaaren pohjassa, kreikkalais-roomalainen? Se taas on nähdäksemme kaiken aikaa mukana jonkunlaisena tasoittajana tai painolastina. Niinpä vaikka eurooppalainen sivistys on itsenäinen ja uusi, niin kreikkalais-roomalainen on kulkenut siinä kaiken aikaa mukana sekä innoittajana että painolastina.

Sanotaan, että Jumala luo sanallaan. Koko juurirotu luodaan Sanalla. Mutta niinkuin auringon valossa on seitsemän väriä, niin myös juurirodun Sana jakautuu seitsemään säteeseen seitsemää sivistystä varten. Sanana on, tai sen antaa, kunkin sivistyksen Mestari. Mitkä ovat nämät sanat? Hinduismissa t y ö, parsilaisuudessa p u h t a u s, egyptiläisyydessä t i e t o. Neljäs meni tavallaan kahtia, joten se on kreikkalaisuudessa t a i t o, roomalaisuudessa v o i m a. Viidettä varten Kristus on antanut sanan kokonaisuudessaan, ja se on r a k k a u s. Kuitenkin kuudes ja seitsemäs sivistys selventävät sitä edelleen omalla tavallaan. Ja sitten vielä kuudes ja seitsemäs juurirotu.

Näemmehän esitetyissä sanoissa johdonmukaisuuden? Ensin on työ. Työ hyvin suoritettuna vie (omantunnon) puhtauteen. Puhtaus vie tietoon (sydämestään puhtaat näkevät Jumalan). Tieto vie taitoon, taito voimaan, voima on varsinaisesti rakkaudessa.

Eurooppa ei suinkaan ole osannut pysyä sille annetussa Sanassa. Ja selväähän on, ettei Kristusta, rakkautta, ymmärretä, ellei ymmärretä edellisiä profeettoja ja heidän esittämiään opetuksia. Ja nehän kristikunta on hyljännyt. Sentähden se ei ole ymmärtänyt omaansakaan, vaan on joutunut sokeaan uskoon, umpikujaan, sotaan, yhä suurempaan väkivaltaan.

Kristikunnasta on todellinen tieto hävinnyt. Kun taas Egyptin sivistys perustui tietoon, niin toteutuu Europan suhteen tuo vanha sana: »Egyptistä katson minä poikani». Puhkeaa egyptiläinen renesanssi Europassa.

Onko kenties jotain sellaista jo tapahtunut?

Ulkoisena ilmiönä huomaamme, että meidän päivinämme on erittäin innokkaasti kaivettu esille muinaista Egyptiä. Tavallaan sekin on ollut omiaan tiedoillaan vapauttamaan kristikunnan siitä omahyväisestä uskosta, että maailma luotiin kuusituhatta vuotta sitten, ja että me kristityt vasta olemme oikein ymmärtäneet Jumalan ja elämän.

Kuitenkin näissä egyptiläisissä löydöissä niin arvokkaita kuin ne ovatkin, puhuvat vain mui-

naisen sivistyksen muodolliset jätteet. Onko huomattavissa muinaisen Egyptin jumalallisen viisauden ja elävän tiedon ylösnousemista Euroopassa?

On. H. P. Blavatsky oli egyptiläisen sivistyksen ensimmäinen valtava ylösnousemus meidän ajallamme. Häntähän pidetäänkin egyptiläiseen Looshiin kuuluvana okkultistina. Hänen esittämänsä teosofinen elämänymmärrys on se tiedon valo, jota kristikunta tarvitsee. Teosofinen sanoma ei ole sokeata uskoa, vaan tietoperäistä, kokemukseen perustuvaa ja kokemukseen pyrkivää tietoa. Tiedoistaan ylpeilevän Euroopan edessä Blavatsky egyptiläisenä sfinksinä kysyy: Tiedättekö te mitä on Ihminen, mitä on Elämä, mitä Jumala?

Eurooppa ensin hämmästyi tämän ihmeellisen ilmestyksen edessä, mutta pian se tunsi itsensä nöyryytetyksi tietämättömyydessään ja se suuttui. Eurooppalainen tieto vaati hyvitystä nöyryytyksestään, ja sitä se luuli saavansa julistamalla Blavatskyn petkuttajaksi. Siitä huolimatta se yhä seisoo H. P. B:n »Salaisen Opin» edessä kuin laiska, läksyjänsä taitamaton koululainen.

Palaamme nyt siihen jo lausumaamme ajatukseen, että elämänymmärrykseen kuuluu vähintään kaksi puolta: tietopuolinen ja käytännöllinen. H. P. B. esitti ennenkaikkea tiedollisen puolen. Tosin hän julkaisi »Hiljaisuuden Äänen», joka epäilemättä on käytännöllistä, siveysopillista laatua. Ja »Teosofian Avaimessa» hän huudahtaa: »Jos tahdotte olla kristittyjä, niin seuratkaa vuorisaarnaa!» Täten hän tavallaan laski tai jätti työnsä Kristuksen jalkojen juureen.

Nyt voidaan kysyä: eikö oikeastaan pitäisi olla kaksi renesanssia, tieteellis-filosofinen ja käytännöllis-siveysopillinen? Vai nimittäisimmekö niitä paremminkin vanhan liiton ja uuden liiton sysäyksiksi? Vanha liitto on yhä olemassa. Siihen kuuluvat kaikki vanhat uskonnot. Ja omaksuessaan vanhan liiton (Mooseksen) siveysopin, n.s. kristinuskokin kuuluu vanhaan liittoon. Jos siis Euroopassa puhkeaa egyptiläinen renesanssi, niin puhkeaa siinä aluksi parhain kummastakin liitosta. H. P. B. selvitti vanhoja uskontoja, ottaen itse buddhalaisen vaipan päällensä. Onko tapahtunut uuden liiton puhkeaminen? Onko kukaan missään »pukeutunut kristilliseen vaippaan»?

Muistakaamme erästä seikkaa »Salaisen Opin» suhteen. Blavatsky itse julkaisi kaksi osaa. Kolmas osa on koottu jälkeenpäin. Ensimmäiseen osaan hän pani motoksi säkeitä Veda-kirjoista. Täten tuli kuin alleviivatuksi se seikka, että jos tahdotaan saada parhain tietopuolinen käsitys elämästä ja maailman rakenteesta, niin on käännyttävä Intian puoleen. Siellä on syvempi tieto parhaiten säilynyt. Mutta toiseen osaan hän ei valinnut mottoa Veda-kirjoista, vaan — Kalevalasta. Tällä tuli tavallaan alleviivatuksi se seikka, että Kalevalan kansa tarjoaa erikoisen mahdollisuuden egyptiläisen renesanssin ja teosofisen elämänymmärryksen moraalisen puolen ylösnousemukseen.

Nyt tiedämme ilman muuta, että Kalevalan ylösnousemus on tapahtunut Suomessa. Mutta onko Suomessa tapahtunut jokin erikoinen moraalinen ilmiö?

Ehkä joku kiiruhtaisi huudahtamaan: ainakin rikollisuus on puhjennut suureen vauhtiin! Niin on. Tämä kyllä kuuluu moraalin alaan. Mutta onko jotain myönteistä huomattavissa? Eräs pieneltä näyttävä seikka on huomattava: Suomi on ainoa kansa, joka on ryhtynyt maksamaan n.s. sotavelkojaan Amerikalle. Se on todellista moraalia. Muistakaamme mitä Pekka Ervast useasti huomautti: Suomi on tuleva Euroopan omaksitunnoksi. Nyt näemme, että P. E. tiesi mitä puhui. Sillä valtiollisessa ja kansojenvälisessä elämässä Suomi on jo alustavasti Euroopan omanatuntona.

Mutta jos teosofinen sanoma sellaisenaan oli tietopuolinen egyptiläinen renesanssi Euroopassa, niin kysymme: huomaammeko teosofisessa liikkeessä tapahtuneen toista, moraalista renesanssia?

Sekin on jo tapahtunut. Se on tapahtunut juuri teosofisen työntekijän Pekka Ervastin työssä. Hänen työssään on otettu täysin huomioon H. P. B:n teosofinen sanoma; oppi jälleensyntymisestä, karmasta, Mestareista ja ihmisen täydellisyyden päämäärästä. Mutta tämän lisäksi P. E:n työssä otetaan kiinni Blavatskyn huomautuksesta: »Jos tahdotte olla kristittyjä, niin seuratkaa vuorisaarnaa». On nimenomaan huomattava, että P. E. on ainoa opettaja teosofisessakin liikkeessä, joka on opetuksineen astunut vuorisaarnan ahtaasta portista sisälle.

Mutta muissakin P. E:n kirjoissa kuin hänen »Vuorisaarnassaan» elää ja valaisee vuorisaarnan oppi. Se näkyy jo hänen nuoruudenkirjassaan »Valoa kohti». Samoin jo varhain ilmestyneessä »Jeesuksen salakoulussa». Sitten yhä valtavampana kirjoissa »Christosophia», »Paavali ja hänen kristinuskonsa», »Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa» j.n.e. P. E. julkaisi noin 60—70 kirjaa, ja sama henki puhuu niissä kaikissa.

Suomessa, Kalevalan kansan keskuudessa, on siis jo tapahtunut egyptiläisen renesanssin ja teosofisen sanoman toinen, siveysopillinen puhkeaminen. On tapahtunut Blavatskyn sanoman valmistavalta pohjalta Kristuksen opin uudestisyntyminen. Valo on jo tullut. Valo puhkesi Suomessa.

Toinen asia on, miten Suomen kansa, miten kristikunta ja ihmiskunta tämän valon vastaanottaa. Huomattava on, että valo puhkesi aikanaan Palestiinassa siitäkin huolimatta, että valon tuoja surmattiin, että Kristuksen kielsi ennenkaikkea hänen oma kansansa. Samoin H. P. B. toi teosofisen valon siitä huolimatta, että hänet julistettiin petturiksi.

Pekka Ervastkin kuuluu nyt jo historiaan. Mutta hänen kauttaan puhjennut valo vaikuttaa elävänä voimana elämässä ja säteilee hänen kirjoissaan. Siten se valo on edelleenkin tarjolla, on tilaisuudessa opettamaan, lohduttamaan ja valaisemaan niitä ihmisiä, jotka Valoa rakastavat, jotka itsekin etsivät, jotka toteuttaen kolkuttavat.

J. R. H.

1935: 141—145

EGYPTILÄINEN RENESANSSI
III

Pahan ja hyvän pulma

Niinkuin kaikessa jälleensyntymisessä, niin sivistyksienkin renesanssissa seuraa mukana entisyyden karma, hyvä ja huono. Egyptiläisyyden hyvänä karmana puhkesi teosofis-ruusuristiläinen elämänymmärrys. Siinä ei tarjota sokeata uskoa, vaan elävää tietoa ja elävää siveysoppia. Olemme jälleen saaneet kuulla ja oppia ymmärtämään mitä elämä on, mitä on ihminen ja Jumala, mitä Kristus ja Kristuksen uskonto ja oppi.

Mutta luonnollisesti tulee myös pahaa karmaa esille. Rappeutuihan Egyptikin aikanaan.

Eräs puoli egyptiläisyydessä oli, että siinä oli huomattava osa seremonioilla. Selvää näinollen on, että egyptiläisessä renesanssissa juhlakulkueet ja erilaiset seremoniat myös esiintyvät. Sinään ne eivät ole henkistä elämää. Mutta ne voivat antaa järjestystä ja juhlallisuutta hengen toiminnassa. Paha onkin vasta siinä, että muotomenot ja ulkonainen kuri ja järjestys valtaa etualan, sillä silloin se tukahduttaa hengen elämän.

Tässäkin suhteessa Pekka Ervast esiintyi uudistajana. Vuorisaarnan oppi, hengen työ, täytyy olla pääasiana, jota muotomenot ja ulkonainen järjestys palvelevat.

Tulemme nyt egyptiläisen karman huonoon puoleen. Sillä vaikka Egyptin sivistys oli pitkiä aikoja valoisa ja henkevä, niin myöhemmin hengen ääni tukahutettiin. Ulkonainen katastrofi oli, niinkuin se aina on, vain muodollinen loppuseuraus.

Kalevalassa kuvastuu tämä katastrofi myös Sammon särkymisenä. Siinä on oikeastaan kaikua atlantilaisen sivistyksen romahduksesta, suuresta sodasta valkoisten ja mustien välillä. Siinä särkyi suuri Sampo: kokonainen manner sivistyksineen ja miljoonine asukkaineen vajosi mereen. Osa Sammon muruista ajautui rannalle siinä muodossa, että osa väestöä, ne jotka olivat pysyneet uskollisina hyvän voimille, johdettiin pois ennen kukistumista. Egyptin sivistys puhkesi näistä muruista. Aikanaan Egyptikin sortui itsekkyyteen. Tästä johtunut paha karma sai jo Suomessakin onnettomuuden aikaan. Sensijaan että olisimme, niinkuin »routavuosina» jo aloitimme, lyöneet kädet käsihin, parahia pannaksemme, yrittäneet yhteisvoimin luoda onnellista sivistystä, sensijaan leimahti keskinäinen sota. Siinä Sampo jo uhkasi särkyä. Seuraus oli, että kansamme oikeuskäsitys hämmentyi. Emme enää osaa luottaa edes niinkään paljon totuuteen ja oikeuteen kuin mainittuina routavuosina.

Kansalaissodasta seurasi myös, että rikollisuus puhkesi suureen määrään. Ja nyt pohditaan, miten rikollisuus saataisiin vähenemään. Monet jo turvautuisivat teloituksen käytäntöön ottamiseen.

Mutta totuushan on, ja Kristushan opettaa, että paha ei lopu pahalla. Seuraus päinvastoin on, että mennään yhä synkempään pahaan. Sillä pahassa on asteita niinkuin hyvässäkin. Toiset ovat tavallisia rikollisia ja joutuvat vankiloihin, mutta toiset ovat treenatumpia ja osaavat pitää pahansa salassa. Niinpä musta maagikko, joka sielultaan on kuin raateleva susi, kykenee esiintymään lammasten vaatteissa, joten hän yleensä, ainakin toistaiseksi, osaa säilyttää yhteiskunnallisen vapautensa. Blavatsky huomauttikin, että yksinpä paavin istuimella on joskus hallinnut mitä raatelevin, mustin itsekkyys.

Miten siis on paha voitettava?

Paha on voitettava hyvän lisäämisellä, pimeys valon avulla. Ei taistelemalla lihaa ja verta vastaan, niinkuin apostoli sanoo, vaan pimeyden valtoja vastaan taivaan avaruuksissa, siis sisäisessä, näkymättömässä maailmassa.

Ensin on saatava »vanhurskauden sota-asu» s.o. oikea tieto elämästä, jälleensyntymisestä, karmasta, elämän tarkoituksesta, täydellisyyden päämäärästä.

Tämä on järjen valistus. Siinä on apuna H. P. B:n teosofinen sanoma, tietopuolinen elämänymmärrys.

Tämän jälkeen, tai ohella, alkaa käytännöllinen pahan voittaminen. Ja se tapahtuu sydämessä. Sydämessä asuu pimeyden maailma, josta lähtevät valhe, saasta, petos, murha. Mutta sydämessä piilee myös hyvän valtakunta. Sentähden ilmavallan ruhtinas on sydämessä voitettava. Sydän on puhdistettava pään avulla. Sellaiset »ilmavallan ruhtinaan» joukot kuin viha, kateus ja mustasukkaisuus, ylpeys, kunnian- ja vallanhimo, tyytymättömyys ja katkeruus, kosto ja väkivalta, ihanteellinen julmuus, kaikki ne on voitettava. Se ei ole sotaa, ei edes omassa sydämessä olevaa pahaa vastaan, vaan se on yhtämittaista pahan voittamista hyvässä. Voiton merkkinä on rauha, rauhallisuus sydämessä. Siten valon voimat kansoittavat sydämen. Sydämessä vallitsee totuuden ja rakkauden hyvä henki.

Tässä toisessa tehtävässä, sydämen puhdistamisessa, tuleekin avuksi egyptiläisen renesanssin toinen sysäys: Ruusu-Ristin sanoma, Jeesuksen Kristuksen vuorisaarna, Pekka Ervastin elämäntyö.

On näet huomattava, että Egyptin päivien jälkeen on Jeesuksen Kristuksen kautta tapahtunut perinpohjainen muutos maapallomme elämässä. Vertauskuvallisesti puhuen oli Jeesukseen asti vain hyvän ja pahan tiedon puu julkisesti fyysillisellä tasolla. Hyvän ja pahan tiedon puu on tavallaan siinä, että hyvää asiaa ajetaan huonoilla keinoilla. Tämä kaksinaismoraali näkyy Kalevalassakin.

Kristus on elämänpuu. Jeesus oli ensimmäinen ihminen, joka osasi syödä vain elämänpuusta. Elämänpuusta syötäessä tarkoitus ei pyhitä keinoja. Täytyy tyytyä vain »kanteleen soittoon». Miekka muuttuu ristiksi, tai kanteleeksi. Molemmiksi. Sillä miekasta tulee myös

kannel, kunhan vain kielet pingoitetaan terän ja kahvan väliseen kulmaan.

Tämä on se kirkastus, se nousu ylöspäisellä kaarella, minkä on määrä tapahtua meidän päiviemme egyptiläisessä renesanssissa. Väinämöinenkin on nyt jo, niinkuin Pekka Ervast useasti sanoi, luopunut miekasta. Väinämöinen on omaksunut Kristuksen hengen, opin ja elämän. Hänkin kuuluu Kristuksen opin ja työn valiojoukkoon. Siihen joukkoon yksilöitä kutsutaan.

J. R. H.

1935: 172—175

PAHAN VASTUSTAMATTOMUUS

»Pahan vastustamattomuus on koko rakennuksen kulmakivi. Ilman sitä kaikki hajoaa», sanotaan Pekka Ervastin kirjassa »Suuri seikkailu» ja lisätään: »Juuri niin Jeesus meni kuolemaan sen näkemyksen ja uskon nimessä».

Tässä on ero vanhan ja uuden liiton välillä. Vanhassa liitossa oli siveellisestikin suurta taistella pahaa vastaan ja kaatua sodassa. Kristus osasi rakastaa kaikkia, hyviä ja pahoja. Hänhän sanoikin: »Sillä jos rakastatte niitä, jotka teitä rakastavat, mitä palkkaa teillä siitä on? Eivätkö publikaanitkin tee samoin? Ja jos osoitatte ystävällisyyttä ainoastaan veljillenne, mitä erinomaista te siinä teette? Eivätkö jokapäiväiset ihmisetkin tee samoin».

Kristikunta on kokonaan unohtanut Mestarinsa opin ja esimerkin. Mutta seurauksena onkin ollut, että kristikuntaa uhkaa se suuri kaatuminen, josta Jeesus vuorisaarnassaan mainitsee. Sillä se ei ole rakennettu rakkauden ja totuuden kalliolle, vaan väkivallan hiekalle. Sen alkavat ajattelevimmat ihmiset yleensä jo ymmärtääkin. Mutta me olemme niin eläytyneet vanhaan ajatustapaan, että meidän on vaikea päästä siitä eroon. Mutta jos meillä on tarve etsiä ja kolkuttaa, ja jos meillä on luottamusta Kristukseen, niin mahdotonta ei ole siirtymisemme vanhasta elämänymmärryksestä uuteen.

Yrittäessämme ymmärtää tätä kysymystä lähdemme siitä ajatuksesta, että kristikuntakin tulee silloin tällöin n.s. kriitilliseen kohtaan, jolloin sen on valittava vanhan ja uuden välillä. On joko omaksuttava Kristuksen elämänymmärrys tai ryhdyttävä sotaan. Ellei edellistä ole mietitty ja omaksuttu rauhallisina aikoina, ei ole mitään toivoa, että sitä enää kriitillisenä hetkenä osattaisiin omaksua, vaan joudutaan jotensakin automaattisesti sotaan. Ja kun sota on syttynyt, silloin ihmiset, oman luonteensa ja kehityksensä mukaisesti, suhtautuvat sotaan neljällä eri tavalla: 1) osa tuntee pelkoa ja kauhua, mutta heidät pakotetaan menemään sotaan; 2) osa tuntee innoitusta, uhrautumisen tarvetta, ja siksi he vapaaehtoisesti rientävät sotaan; 3) osa ottaa asian ansaitsemisen kannalta, he tahtovat tulla rikkaiksi, he yllyttävät toisia sotaan, mutta itse pysyttelevät rintaman takana; 4) Kristuksen seuraajat jäävät murheellisina syrjään tai sitten heitä surmataan sen tähden, että he eivät voi tarttua aseisiin.

Jokainen ryhmä määrää ratkaisullaan oman kohtalonsa, on määrätyn inspiration alainen ja niin ollen toiminnallaan vetää määrätyt voimat näkymättömistä maan päälle ja vahvistaa sitä.

Mitä sitten ovat nämä neljä henkivoimaa ja mitä ne aikaansaavat maan päällä.

Ne, jotka vasten tahtoaan pakoitetaan sotaan, ovat pelon ja kauhun vallassa, jollaisina he joko tulevat surmatuiksi tai jäävät elämään. Nyt kysymme: minkä »palveluksen» he tekevät ihmiskunnalle? He vetävät pelon ja kauhun hengen maan päälle ja vahvistavat sitä. Kansat alkavat yhä enemmän peljätä ja varustautua. Tämän ymmärrämme muistaessamme, että elämme lakisiteisessä maailmassa, jossa jokainen teko ja sanakin vaikuttaa oman luontonsa mukaisen seurauksen, »mitä ihminen kylvää, sitä hän niittääkin». Kun siis esim. pelkoa ja kauhua kylvetään, niin myös pelkoa ja kauhua niitetään.

Ne, jotka vapaaehtoisesti rientävät uhrautumaan sodassa, vuodattamaan verensä jonkun heitä innoittavan asian tai aatteen nimessä, kuolevat tai jäävät eloon tässä uhrautumisen mielessä. Minkä hengen he vetävät maan päälle? Olisi luonnollista sanoa, että he vetävät maan päälle uhrautumisen henkivoiman. Kuitenkin erikoisesti nyt Kristuksen jälkeen siellä takana on toinenkin henkivoima: nöyryytyksen ja syvän katumuksen henki. Taistelun ja sodan jälkeen ihminen joutuu, joko tuonelassa tai maan päällä, itsetutkisteluun, jolloin, etenkin tuonelassa, käy niin, että asian toinen puoli astuu selvemmin esille hänen tajunnassaan. Sotaan mennessään hän oli lumoutunut siitä ajatuksesta, että hän uhraa oman verensä ja elämänsä. Mutta tuonelassa tämä ajatus loittonee ja etualalle astuu ajatus: »Mutta minähän uhrasin ja vuodatin toisen ihmisen veren...» Vainaja joutuu ihmeisiinsä: »Kuinka saatoinkaan olla niin ajattelematon? Tuijotin silmäni sokeiksi siihen ajatukseen, että uhraan vereni, enkä tullut ajatelleeksi sitä puolta, että menin toisten ihmisten verta vuodattamaan! Enhän minä ollenkaan omaa vertani vuodattanut. Minähän olisin voinut jäädä eloonkin. Niinkuin jotkut toverini jäivätkin. Minä vaan satuin kaatumaan sodassa. Oikeastaan se ei ollut tarkoitus. Tarkoitus oli minullakin jäädä eloon. Se ei ollut rehellistä. Puhuttiin oman veren uhraamisesta, ja kuitenkin jokainen uhrasi vain toisen ihmisen verta». Syvä katumus valtaa hänet. On selvää, että mitä enemmän ihmiset vapaaehtoisina sankareina rientävät sotaan, sitä vilpittömämpi on heillä katumus ja nöyryytys.

Entä sitten ne, jotka haluavat hyötyä sodasta, jotka pitävät sotaa liikeyrityksenä, jotka yllyttävät toisia sotaan, mutta itse eivät mene, vaan kaikin mokomin tahtovat säilyttää oman »kalliin nahkansa» rintaman takana. Mikä henki-

voima on heitä inspiroimassa? Se on kapinan ja vallankumouksen henki — joka sitten saattaa pyyhkäistä heidätkin mukanaan. On selvää, että mitä enemmän keinotellaan sodalla ja ihmisverellä, sitä enemmän ja sitä suurempia kapinoita ja vallankumouksia. On myös selvää, että tämä ihmisluokka on kaikkein vastenmielisin. Se on suurimpana sodan syynä, ja ehkä vaikeimmin voitettavissa Kristukselle.

Minkä henkivoiman vetävät maan päälle Jeesuksen Kristuksen oppilaat, jotka pidättyvät verenvuodatuksesta? Sitä ei ole vaikea ymmärtää. He vetävät maan päälle rauhan ja rakkauden henkivoiman, Jumalan valtakunnan. He ovat rauhan päivinä kasvattaneet itseään vuorisaarnan siveysopin neuvoissa ja hengessä, ja nyt he toiminnan kriitillisellä hetkellä osaavat teossa toteuttaa rukouksen: »Tulkoon Sinun valtakuntasi». Kun he ovat kriitillisellä hetkellä koetuksen kestäneet, saavat he, niinkuin Jeesus sanoo, palkan Isältä. Se palkka on sisäinen ilo ja riemu, ja tämän lisäksi viisaus ja varmuus, joka on kokemuksessa saavutettu.

Jos jossakin kansassa on »kymmenen vanhurskasta», jos on riittävän lukuisa joukko tällaisia ihmisiä, jotka täten vetävät Jumalan valtakunnan maan päälle, silloin se kansa on onnellinen. Ja jos muutkin sen kansan jäsenet ovat siksi viisaita, etteivät he surmaa tällaisia ihmisiä, vaan sallivat heidän elää ja olla, silloin se kansa totisesti tekee itsensä valituksi kansaksi muiden kansojen joukossa.

J. R. H.
1935: 257—259

MINUUS JA JOULU

Se oli alussa vain jokin olio. Sellainen se oli ollut jo maailmojen aikoja. Oli kulkenut elämän virtojen mukana ja niiden vastuulla.

Kerran sitten »oliolle» sattui jotakin. Siinä puhkesi jokin, ja se jokin oli ajatus: »Minä olen Minä».

Tämä vastasyntynyt Minä ei enää kulkenut virran mukana niin kuin ennen. Hän tajusi olevansa vastuussa. Hän tähysteli ja ryhtyi melomaan. Hän ahersi paljon ja monenlaista. Hän oppi seisomaan omilla jaloillaan, — osittain ainakin. Hän oppi Minänä kävelemään.

Sitten tuli Elämä tiellä vastaan ja sanoi: »Mitä näet, oi Minä?» Minä käänsi päänsä ja näki näyn: monta oliota ja monta minää kompuroi siellä ja täällä. Silloin Minässä puhkesi käsitys: »Nuo eivät osaa kävellä».

»Aivan oikein», sanoi Elämä ja lisäsi: »Opasta heitä!»

Minä ryhtyi opastamaan. Hän oppi puhumaan neuvon sanoja. Opastaessaan Minä saavutti palkkanaan puhumisen taidon. Hän puhui taitavasti. Minän sanat eivät vain kävelleet — ne toisinaan lensivät. Lentäessään ne loistivat. Ja hän itsekin loisti.

Mutta silloin tapahtui jotakin: Minä väsyi, ja hän nukahti. Kun Minä jälleen heräsi, tuntui kuin hän olisi nukkunut ainakin tuhat vuotta. Ja hän oli unohtanut. Hän ei ollenkaan muistanut olleensa loistava puhuja. Eikä hän liioin muistanut Elämän sanoneen: »Opasta heitä!» Mutta häntä ihmetytti se, että hän osasi kävellä ja melkeinpä lentää, kun monet muut vain kompuroivat. Minää harmitti. Sillä hänestä näytti, etteivät he oikein yrittäneetkään. Minästä näytti niinkuin oliot olisivat tahallaan kulkeneet huonoja teitä ja välttäneet hyviä teitä. Sentähden Minä puhkesi puhumaan: »Jos te kuljette tuota tietä, käy teille huonosti, mutta kulkiessanne tätä tietä teille käy hyvin».

Ja mitä tapahtui? Kävi niinkuin Minä oli sanonut, ja kokemuksesta oppineet oliot sanoivat: »Hän on profeetta!»

Ja hän olikin. Minä itsekin tiesi sen. Hän loisti taas. Hän miltei häikäisi loistollaan.

Mutta oltuaan eräitä aikoja profetallisessa loistossaan Minä väsyi ja nukahti jälleen.

Herättyään tasan tuhannen vuoden kuluttua Minä jälleen ihmetteli. Ympärilleen katsottuaan häntä etenkin ihmetytti se, että hän seisoi ja kulki voimakkaana tiellään, kun olioiden suuri joukko heikosti hoiperteli.

Tämä herätti Minässä ajatuksen: »Heille on näytettävä voiman tie!» Ja Minä näytti. Minä näytti voimatekoja. Hän siirteli vuoria uskollaan.

Ja kansa ihmetteli. Kansa sanoi: »Hän on Ihme!» Ja Minä loisti jälleen. Hän tiesi sen itsekin.

Mutta hän väsyi. Ja herättyään tasan tuhannen vuoden kuluttua unestaan Minä yhä ihmetteli. Minä ihmetteli kansan heikkoutta.

Keskellä ihmettelyä heräsi Minässä ajatus: »Kansaa on ruualla vahvistettava». Silloin Minä tahtoi ruokkia heikkoja ja nälkäisiä. Ja monet tulivat kylläisiksi. Ja kylläisinä he istahtivat tien viereen.

Silloin Minä väsyi, ja nukkui pois.

Kun Minä aikanaan taasen heräsi, ei hän mitään tiennyt eikä muistanut.

Mutta Minässä heräsi aavistus. Minä aavisti, että häneltä odotetaan jotakin. Kansa odottaa. Elämä itse odottaa. Minä jo aavisteli, mitä häneltä odotetaan. Mutta tätäpä Minä melkein pelkäsi. Sillä Minästä tuntui, kuin häneltä olisi odotettu heittäytymistä tunnetusta tuntemattomaan, lämpimästä kylmään, kodista kodittomuuteen... Sentähden Minä melkein pelkäsi.

Kuitenkin Minä hillitsi pelkoaan ja oli varuillaan. Ei sitonut itseään mihinkään. Ei piilottautunut. Oli vain, kuunteli ja odotti.

Tällöin tapahtui suuria. Joulu oli aikojen aamuna lähtenyt avaruuteen, saavuttaen ja sivuuttaen yhden maailman toisensa jälkeen. Tällä avartumisellaan Joulu läheni Maaemoakin. Ja niin kävi, että Maaemo tuli neitseellisesti raskaaksi ja synnytti Joulun. Syntyi Kristus. Syntyi Rakkaus.

Minä kutsuttiin myös aikanaan syntymäjuhlaan. Minä sai katsella, miten Rakkaus tenhosi.

Minä näki, miten Rakkaus puhetta piti, miten profetoi, ruokki ja voimansa osoitti.

Minässä heräsi ihailu, kunnioitus, luottamus Rakkauteen. Minästä tuntui kuin Joulun juhla olisi kuiskannut: »Jospa rakastaisit!» Ja Minä lisäsi puolestaan: »Niin, silloinpa voisit heittäytyä tunnetusta tuntemattomaan, lämpimästä kylmään, kodista kodittomuuteen...»

Ja Minä kokeili. Kokeili toisella jalallaan. Kunnes toinenkin jalka seurasi mukana. Sillä rakkaudessa oli elämä. Sentähden rakkaus voitti pelon.

Silloin heräsivät myös vanhat muistot. Minä muisti miten Elämä oli kerran sanonut: »Opasta heitä!» Nyt Minä ymmärsi, että kun opastaessaan rakastaa, niin jaksaa. Silloin ei väsy, ei tarvitse nukkua pois.

Minä joutui uuteen kouluun. Rakkaus herätti hänessä vanhat nukkuneet kyvyt. Hänen oli puhuttava. Mutta Minä rajoitti itseään puhuessaan. Hän ei sallinut itsensä puhuvan enempää kuin mitä hän kykenisi puhumaan rakkaudessa. Aluksi se kävi hitaasti. Sillä sanat olivat synnytettävät uudestaan rakkaudessa. Aluksi Minällä oli vain pieni varasto rakkaudessa synnytettyjä sanoja. Mutta uusia sanoja syntyi rakkaudessa. Sillä Minä kieltäytyi puhumasta rakkaudettomia sanoja. Minä sanoi itselleen: »Vaikka minä puhuisin ihmisten ja enkelien kielillä, mutta minulla ei olisi rakkautta, olisin minä vain helisevä vaski tai kilisevä kulkunen».

Myöskin Minässä heräsi vanha profetoimisen taito. Sillä hänen järkensä oli moraalisesti selvänäköinen. Hän ymmärsi, mitä mistäkin seuraa. Sentähden hän osasi profetoida. Mutta Minä rajoitti profetoimisensa rakkauteen. Hänen sanansa eivät saaneet olla vain loistavia, ei jyliseviä, vaan niiden täytyi olla rakkaudessa syntyneitä. Hänen sanojensa arvo ei liioin saanut olla niiden vuoria siirtävässä voimassa, vaan niiden uudestisynnyttävässä hedelmällisyydessä. Minä puheli itselleen: »Vaikka minulla olisi profetoimisen lahja ja minä tietäisin kaikki salaisuudet ja kaiken tiedon, ja vaikka minulla olisi kaikki usko, niin että voisin vuoria siirtää, mutta minulla ei olisi rakkautta, niin en minä mitään olisi».

Ja Minä tunsi, että hänen täytyi ruokkia nälkäisiä. Mutta siinäkin hän viimein huomasi olevansa pakoitettu rajoittumaan rakkauteen. Sillä ihminen ei elä vain leivästä, vaan jokaisesta sanasta, joka tulee Jumalan suusta. Minä ymmärsi: »Vaikka minä jakelisin kaiken omaisuuteni köyhäin ravinnoksi, ja vaikka antaisin ruumiini poltettavaksi, mutta minulla ei olisi rakkautta, niin ei se minua mitään hyödyttäisi».

Minä oppi vähitellen ymmärtämään, että jälleensyntymien pyörässä katoaa kaikki, mikä ei mahdu rakkauteen: »Profetoiminen, se katoaa, kielillä puhuminen lakkaa, ja tieto katoaa, mutta Rakkaus, se ei koskaan häviä». Vain rakkaus sellaisenaan voi siirtyä kuoleman yli seuraavaan jälleensyntymään. Vain ikuinen rakkaus vuorostaan voi herättää entiset kyvyt, tehdä ne lapsikseen, palvelijoikseen ja ystävikseen.

Kunnes itse Minäkin kerran yhtyi Rakkauteen, Kristukseen, maailmojen Vapahtajaan.

J. R. H.

1935: 339—341

MITEN VUORISAARNAN OPPILAANA SUHTAUDUN ISÄNMAAHAN?

Vuorisaarnan oppia seuratessaan tulee totuutta tietämään. Tulee tietämään m.m. sen totuuden, että ihminen on jälleensyntyvä olento. Karmansa ja tehtävänsä mukaan ihminen ruumistuu eri kansoihin, milloin minnekin. Me täällä Suomessa olemme kahden kansan välillä, yhdellä puolen on Ruotsi, toisella Venäjä. Oletakaamme ihminen, joka on ottanut vuorisaarnan siveelliseksi ojennusnuorakseen. Otaksukaamme edelleen hänen tulleen siihen kohtaan työssään ja toiminnassaan, että Mestari katsoo tarpeelliseksi huomauttaa hänelle yhdestä tai useammasta hänen edellisestä ruumistuksestaan. Hänelle kukaties selviää, että hän oli ennen Ruotsissa, jolloin hän miekkamiehenä taisteli Ruotsin suuruuden puolesta. Samalla hänessä herää salaperäinen tunne Ruotsia kohtaan. Hän ihmettelee asemaansa, ja historia näkyy hänelle uudessa valossa.

Kuluu aikaa ja Mestari katsoo tarpeelliseksi väläyttää oppilaansa tajunnassa tiedon siitä, että myöhemmin hän on ollut ruumistuneena Venäjällä, jolloin hän taisteli taas Venäjän suuruuden puolesta. Samassa yhteydessä hänessä herää mystillinen tunne Venäjää kohtaan. Hän ihmettelee yhä enemmän omaa asemaansa ja historian kulkua. Sillä nyt hän on Suomessa. Sitäkin kohtaan hän luonnollisesti tuntee mystillistä yhteenkuuluvaisuutta.

Tällöin hän joutuu itseltään kysymään mikä tässä nyt on minun isänmaani? Hänelle muistuu mieleen Jeesuksen sanat: »Isämme, joka olet taivaissa». Olen ihmisenä henkiolento, korkeuksista syntynyt. Isäni maa on taivaissa. Tehtäväni on rakastaa ensin Jumalaa ja Kristuksen valkoista veljeskuntaa, totella sen lakeja, edustaa sitä täällä maan päällä. Ja sitä minä voin edustaa vain silloin, kun pystyn sulkemaan kaikki ihmiset, kansat ja isänmaat suvaitsevaisuuteeni, rukousteni ja rakkauteni piiriin. En saa »häväistä» tätä maallistakaan isänmaatani vuodattamalla toisen ihmisen verta.

Tästä periaatteesta kiinni pitämällä sielumme rajoitetut, alemmat rakkausvoimat muuntuvat ylevämmiksi rakkausvoimiksi. Tapahtuu alkemiallinen muuntuminen. Alkemistit puhuivat pulverista, jonka avulla alemmat metallit muuttuivat kullaksi. Alkemistit näkivät paljon vaivaa tämän pulverin kehittämisessä. Harvalle se onnistui. Sellaista kerrotaan kuitenkin tapahtuneen. On kerrottu eräästä amerikkalaisesta rouvasta, joka ryhtyi keittämään nuorentavaa eliksiiriä. Jonkun aikaa kokeiltuaan hänen luokseen ilmestyi tuntematon mies, joka neuvoi, miten eliksiiri on valmistettava. Eliksiirin valmistaminen oli niin tarkkaa työtä, että keitosta oli tarkastettava joka 15 minuutin kuluttua yöt ja päivät. En muista kestikö keittäminen vuoden vai enemmän, mutta se onnistui. Rouva nautti tätä valmistusta sillä seurauksella, että hän tuli aivan terveeksi ja nuorekkaaksi. Rouvan mies, joka oli auttanut vaimoaan vuorottelemalla, sai myös nauttia eliksiiriä samoilla seurauksilla.

Tämä on hyvin kuvaavaa. Sillä myös moraalisen itsekasvatuksen tiellä on noudatettava ankaraa itsekuria ja täsmällisyyttä. Ajatelkaamme, että ihminen samalla peräänantamattomuudella kasvattaa itseään vuorisaarnan siveellisten neuvojen mukaan. Ajatellaan, että vuorisaarnan oppilas tarkastaa omaa tajuntaansa aina 15 minuutin kuluttua yöt ja päivät. Hän tarkastaa, onko hänen tajuntansa yhdessä Kristustajunnan kanssa, vai onko se jo puikahtanut johonkin toiseen »kattilaan». Sanoohan Jeesus oppilailleen: »Valvokaa siis, sillä ette tiedä minä päivänä Herranne tulee». Alkemistisesti puhuen Herran tuleminen merkitsee sitä, että vuorisaarnan täsmällinen oppilas saavuttaa sielullisen voiton. Sellainen hetki on aina kriitillinen. Otaksukaamme, että ihminen toiminnan kriitillisellä hetkellä osaa olla vastustamatta pahaa kuolemankin uhalla. Silloin hän voittaa, silloin hän saa »pulverin». Hän tuntee Jumalan rakkauden, siunauksen, riemun. Ellei hän »valvo», ellei hän yhtämittaa pidä tajuntaansa, niin toiminnan kuin levonkin hetkinä, Kristustajunnan yhteydessä, ei ole takeita, että hän toiminnan kriitillisenä hetkenä osaa pysyä rauhallisena, vaan hän voi vaistomaisesti ja vanhasta tottumuksesta esim. tarttua aseeseen. Ja silloin tulee riemun sijaan katumus. Hän on kriitillisenä hetkenä astunut askeleen takaperin katumuksentekijäin luokalle elämänkoulussa.

Näin puhuu kokemus Kristuksen vuorisaarnan koulussa.

Sentähden vuorisaarnan oppilas voi kokeilla pienissä asioissa. Silloin pääsee kokemusperäiseen alkuun. Ihminen voi puhua itselleen: »Kaikkien täytyy kuolla. Oliko Kristus pienempi sankari kuollessaan aseettomana, rukoillessaan anteeksiantoa surmaajilleen? Totisesti ei. Siten Kristus näytti esimerkin, laski perustuksen uudelle ajalle, uudelle sankariudelle. Miksi minäkään siis pelkään? Minä luotan Häneen. Opettelen elämään ja kuolemaan Hä-

nen oppinsa ja esimerkkinsä mukaan. Kuolevathan toisetkin miekkoineen sodassa, tämän maailman päämiestä seuraten. Miksen minä kuole, jos niin tahdotaan, aseettomana oman isänmaani puolesta, Jumalan valtakunnan puolesta? Miksi pelkäisin niitä, jotka ruumiin tappavat? Hengessä olen kuolematon. Ruumiin olen saanut lainaksi. Voinhan syntyä jälleen maan päälle uudessa ruumiissa, jos elämä niin sallii ja tahtoo. En enää halua luottaa puoleksi Jumalaan ja puoleksi aseihin. Haluan oppia luottamaan kokonaan Jumalaan, Jumalaan niin elämässä kuin kuolemassa.

On ihmisiä, jotka ovat ryhtyneet järjestämään elämäänsä tälle kannalle. Nöyrtyen he tietoisesti pyrkivät olemaan maan suolana ja valona. Sillä sitä Kristus nimenomaan heiltä pyytää.

J. R. H.

1936: 16—18

VALITTU KANSA

Elämme uskonpuhdistuksen aikoja. Erikoista on se, että nyt ei enää riitä muodollinen puhdistus. Puhdistuksen täytyy läpäistä uskonnon koko olemus. Uskonnon täytyy olla selvillä ja tietää mitä elämä on, mitä se tarkoittaa ja mihin se pyrkii. Uskonnon on itse osattava kulkea elämän tarkoittamaan ja viitoittamaan suuntaan. Sentähden uskonnon johdossa täytyy olla Viisautta.

Ellei näin ole, silloin uskonto ei kykene ratkaisemaan edessä olevia pulmia. Ja pulmien ratkaisuun uskonnon on kyettävä. Uskonnon on, kaikkien pulmien ja vaikeuksien keskellä, osattava ilmentää Jumalan valtakuntaa maan päällä.

Valmistavia tehtäviä tällöin on, että vapaudumme uskonnollisista harhapäätelmistä. Ei vapauduta umpimähkään, ei heittäytymällä uskonnottomiksi. On osattava nähdä totuus, puhdas, alkuperäinen totuus, ja on osattava kulkea siitä eteenpäin. On osattava astua sisälle elämään, sisälle elävään totuuteen, Jumalaan. On osattava elää, tuntea, ajatella ja toimia Jumalassa.

Aluksi siis käsitteiden puhdistus. Nykyisissä kirkoissa on opetettu, että syntiinlankeemuksessa ihmiskunta joutui pois Jumalan tahdon toteutumisen piiristä. Meistä tuli pakanoita, ulkopuolella olevia, jotka eivät tunne Jumalaa. Vain yksi kansa, Juuda eli Israel, oli siten valittu ja armoitettu, että Jumala on profeettainsa kautta pitänyt sitä erikoisessa liitossa kanssaan siinä tarkoituksessa, että Vapahtaja, Jumalan Poika, voisi syntyä tuohon valittuun kansaan.

Sitten kirkot selittävät yksityiskohtaisesti, miten pelastus Jumalan Pojan avulla tapahtuu. Mutta itse pääasian, Jumalan valtakunnan toteutumisen ihmisten keskuudessa maan päällä, kirkot kuitenkin yleensä ovat pitäneet mahdottomana. Nykyisten kirkonoppien mukaan Jumalan valtakunta toteutuisi vasta kuoleman tuolla puolen ja maailmanlopun jälkeen. Kirkot yleensä eivät välitä Mestarin sanoista: »Tulkoon sinun valtakuntasi, tapahtukoon sinun tahtosi maassakin niinkuin taivaissa».

Pekka Ervast sanoo jossain kirjoissaan, että kirkkojen dogmit yleensä ovat väärin ymmärrettyjä totuuksia. Niinpä nyt teosofisen elämänymmärryksen valossa ymmärrämme, että kaikki kansat, jotka ovat sivistystä luoneet, ovat olleet siten »valittuja», että heidän keskuudessaan on elänyt ja vaikuttanut joku profeetta, jumalallisesti viisas olento, joka sille kansalle on ilmoittanut ja näyttänyt kehityksen tien Jumalan luo. Täten kaikki kansat ja sivistykset ovat alkuaan olleet valittuja, tai heillä on ollut mahdollisuus tulla valituksi kansaksi. Kuitenkin toiselta puolen on totta, että vain harvat yksilöt kunakin aikana ja kussakin kansassa ovat kuunnelleet vakavasti noiden viisaiden neuvoja. Sentähden kansat ja sivistykset, yksi toisensa jälkeen, ovat rappeutuneet ja sortuneet.

Mutta onko sitten mitään erikoista valittua kansaa? On. Mutta tämän muodostavat ne harvat yksilöt kaikkien kansojen keskuudessa, jotka ovat koko olemuksellaan kuunnelleet profeettainsa neuvoja, ovat ottaneet elämän henkisenä kouluna, ovat yrittäneet mukautua jumalallisen Lain järjestykseen. Pakanoita, ulkopuolella olevia, ovat sensijaan kaikki ne ihmiset kaikissa kansoissa ja kaikkina aikoina, jotka ottavat elämän vain aineelliselta, aistilliselta, itsekkäältä kannalta; jotka vain pyrkivät rikkauteen, kunniaan ja valtaan, jotka käyttävät pakkoa, väkivaltaa ja sortoa suhteessaan toisiin ihmisiin.

Valittu kansa on siis henkinen todellisuus. Sen muodostavat kaikkien aikojen profeetat, Mestarit ja heidän oppilaansa, ne, jotka lähtevät siitä ajatuksesta, että ihminen on henkiolento, olento, joka ei elä vain aineellisesta leivästä, vaan hänen todellinen ravintonsa on hengen yliaistillinen leipä.

Näiden ihmisten sisäisen elämän kautta Jumalan valtakunta lähestyy. Sillä Jumalan valtakunta on ihmisissä sisäisesti. Näiden ihmisten keskuuteen voi myös silloin tällöin, ajan tullen ja tarpeen vaatiessa, syntyä joku erikoisen kehittynyt ihminen, jumalallisesti viisas olento, jollaisia uskontojen suuret Mestarit ovat olleet. Mutta jokaisessa »valitussa» on jo alustavasti hereillä ja vaikuttavana se sama sisäinen Kristus, Jumalan täydellisyysajatus, Jumalan ainosyntyinen poika, joka Jeesus Kristuksessa ensi kerran saavutti sellaisen täydellisyyden, että se laski kokonaan uuden perustuksen ihmiselämälle, aloitti uuden, paremman koulun, niinkuin Paavali sanoo. Sillä kukaan ihminen ei ole määrätty pysymään pakanana, olemaan ulkopuolella Jumalan valtakuntaa. Päinvastoin jokainen ihminen on sisimmässään määrätty ja saanut kutsun pyrkiä sisälle taivasten eli Jumalan valtakuntaan.

Vielä yksi asia. Vanhassa Testamentissa kerrotaan, että valittu kansa meni kahtia, muodostui, Salomon jälkeen, kaksi kuningaskuntaa. Kuvaako tämä jotain todellisuutta hengen kuningaskunnassa? Onko vihittyjen valittu kansa jotenkin mennyt kahtia?

On. Sillä totuudenetsijäin keskuudessa on nyt kaksi henkistä koulua. Yhtä sanotaan vanhan liiton kouluksi ja toista uuden liiton kouluksi. Vaikka Jeesus Kristuksessa alkoi uusi aika, uusi henkinen koulu, niin ei ihmiskunta, ei edes tuo vihittyjen valittu kansa kokonaisuudessaan, ole astunut uuden liiton henkiseen kouluun. Vanhan liiton vihittyjen koulu on edelleen olemassa. Heidän mielestään Buddha on yhä korkein saavutus, korkein henkinen opettaja. Puhuessaan Jeesuksesta puhuvat he nykyään eräästä syyrialaisesta Viisaasta, joka eli noin 105 vuotta ennen ajanlaskumme alkua. Mutta, he sanovat, hän on yksi Mestareista, ja Buddha on yhä korkein.

Länsimainen salatiede sensijaan on Paavalin tavalla kokenut, että ajanlaskumme alussa eli toinen Jeesus-niminen olento, ja hän on se, jossa kosmillinen Kristus, Jumalan Poika, ensi kerran täydellisemmin tuli fyysilliseen ihmiskuntaan. Paavali puhuu järkyttävän kokemusperäisellä varmuudella siitä, kuinka vanha koulu, jota hän nimittää Melkisedekin kouluksi, tuli riittämättömäksi, joten uusi koulu, joka Jeesuksessa Kristuksessa alkoi, tuli välttämättömäksi. Ja tämä uusi henkinen koulu on nyt olemassa. Kirjassaan »Christosophia» Pekka Ervast antaa perusteellisen selvityksen näistä asioista.

Näin ollen valittu kansa, vihittyjen yleismaailmallinen hengen kuningaskunta, on mennyt tavallaan kahtia. Sanon »tavallaan», sillä tämä kahtena oleminen on todellisuus vain katsottuna alhaalta päin. Katsottuna ylhäältä päin se kuitenkin on yksi. Sillä kaikki lopuksi tähtää yhteen, iankaikkisuudessa syntyneeseen kaikkiallisen Isän täydellisyysajatukseen, ainosyntyiseen Jumalan Poikaan, Kosmilliseen Kristukseen. Alhaaltapäin katsoen vihittyjen valittu kansa siis toimii kahtena, vanhan ja uuden liiton kouluna.

Tässä yhteydessä voimme muistaa, miten tri Besant ja piispa Leadbeater »Idän Tähden» innostuksen korkeimmillaan ollessa puhuivat, että vain »valituista valitut» kykenisivät ymmärtämään ja vastaanottamaan Kristuksen sen nykyäänkin tapahtuvassa vuodatuksessa. Mutta on syytä kysyä: ketä ovat nuo »valituista valitut»?

Eipä luulisi olevan mahdotonta tai edes vaikeata ymmärtää, että vihittyjen valitun kansan yksilöt tulevat oikeastaan toisen kerran valituiksi, silloin, kun he omaksikin elämänymmärrykseksi omaksuvat sen elämänymmärryksen, jonka Jeesus Kristus opetuksessaan, vuorisaarnassaan, esittää. Vasta nämä näin »valitut» yksilöt kykenevät todella ymmärtämään eron vanhan ja uuden liiton välillä. He osaavat kunnioittaa vanhan liiton uskontoja, Buddhan, Mooseksen, Zarathustran ja muiden, mutta ymmärtävät samalla, että Jeesuksessa Kristuksessa alkoi uusi aika, laskettiin uusi perustus henkiselle työlle ja elämälle. Heillä, vanhojen uskontojen kunnioittajilla ja Kristuksen vuorisaarnan elämänymmärryksen omaksujilla, on edellytys ymmärtää nykyistä hengen vuodatusta ja auttaa Kristusta Hänen työssään.

Mutta miksi jo Salomon ajoista, joka eli kauan ennen Kristusta, osattiin puhua valitun kansan kahtia menosta?

On huomattava, että tämä uusi tyyppi, n.s. toinen Aadam, vaikutti jo ennen Kristustakin. Mutta vasta Jeesuksessa Kristuksessa tämä uusi tyyppi tuli niin täydellisenä esille, että se teki sekä mahdolliseksi että välttämättömäksi uuden henkisen koulun muodostumisen.

J. R. Hannula
1936: 111—114

ELÄMÄN KAKSINAISUUS

Ihmiskunnan keskuudessa on aina joko aavistettu tai tiedetty, että on olemassa kaksi elämän järjestystä. Yksi on tämä yleinen elämä yhteiskuntineen ja valtioineen. Se muodostaa tavallisen historian.

Mutta tämän takana on toinen, jota on nimitetty milloin taivasten milloin Jumalan valtakunnaksi. Se toteutuu hengen maailmassa ja pyrkii vähitellen hapatuksen lailla ilmenemään maan päälle. Sen edustajina ovat olleet suuret profeetat, täydellistyneet ihmiset. Huomaamme, että nämä ihmiset eivät oikein sovellu tavallisen historian kulkuun. Sentähden heidän historiansa pukeutuu enemmän tarujen, myyttien muotoon. Muodostuu sellaisia »historioita» kuin Vanha Testamentti, Ilias, Kalevala j.n.e. Ne sisältävät joukon sellaisia tapauksia, jotka sellaisinaan eivät sovellu tavallisen elämän menoon. Tavallinen historia ei saa puitteihinsa sopimaan sellaisia tapauksia kuin Väinämöisen käynti tuonelassa ja Vipusen vatsassa. Tavallisen järjen kannalta Kalevala on kyllä taiteellisesti, runollisesti, hyvin järjestetty, mutta käytännöllisen historian kannalta se on jonkunlainen merkillisyyksien kokoelma. Kuvaannollisesti puhuen se on kuin suuri varasto rakennusaineita, joista taitava rakentaja voi pystyttää asuttavaksi kelpaavan rakennuksen.

Mutta ken kykenee tuollaisista rakennusaineista rakennuksen pystyttämään?

Ainoastaan sellainen ihminen, joka itse on rakentunut sisäisen Jumalansa temppeliksi, joka rakentuessaan on astunut sisälle Jumalan valtakuntaan.

Nyt teemmekin pitkän hyppäyksen sanoessamme, että meillä Suomessa on Kalevalan rinnalla toinen yhtä arvokas kirja: Kalevalan Avain. Voimmekin sanoa, että Kalevala ja Kalevalan Avain ovat kuin kaksi ihmistä. Kalevala sellaisenaan edustaa järjestymätöntä ihmistä,

joka kyllä tavallaan on ehjä ja elävä olento, niinkuin Kalevalakin on katsottuna runouden kannalta, mutta jossa kuitenkin erilaiset voimat, hyvät ja pahat, järjestymättöminä myllertävät. Henkisesti järjestymättömässä ihmisessä on kyllä suuri paljous erilaisia rakennusaineita, mutta ne eivät vielä ole järjestyneet käyttökelpoiseksi Jumalan asunnoksi, hengen temppeliksi.

Kalevalan Avain sensijaan edustaa sellaista ihmistä, joka omassa itsessään on hengen rakennustyöhön ryhtynyt ja täydellisyyden temppelin rakentanut, on rakentanut sen niiden piirustusten mukaan, jotka elämän suuri Arkkitehti käytännöllisissä neuvoissaan, vuorisaarnan siveysopeissaan, on antanut. Siksipä Kalevalan Avain onkin samalla ihmisen avain.

Muistankin Kalevalan Avaimen tekijän Pekka Ervastin sanoneen (ehkä jossain kirjassaan), että joutuessaan kosketuksiin kalevalaisten mysterioiden kanssa oli hän jo sitä ennen kokenut niitä asioita elämän mysterioissa. Toisin sanoen hän oli nuoruudessaan kulkenut henkisen elämän tiellä ja sitten kokenut elämän ja kuoleman mysteriot.

Asia käynee paremmin ymmärrettäväksi, jos tässä yhteydessä ajattelemme nykyään kiintoisiksi tulleita Nostradamuksen ennustuksia. Nämä kuuluisat ennustukset ovat myös omalla tavallaan sekaisin. Sanotaan, että Nostradamus kirjoitti ne alkuaan historialliseen aikajärjestykseen, mutta sitten sekoitti ne tahallaan. Tästä syystä ne ovat käyneet ymmärrettäviksi vain sikäli kuin ennustukset ovat ajan kuluessa toteutuneet.

Sama on laita Kalevalan kuvausten. Ken omassa henkisessä elämässään kokee Kalevalassa esitetyt tapaukset, hän tietää mitä ne merkitsevät, ja hän kykenee järjestämään ne oikeaan ja asiallisesti ymmärrettävään muotoon ja järjestykseen. Näin oli Pekka Ervastin laita. Hän oli elänyt Kalevalan itsessään, ja siksi hän kykeni tekemään Kalevalan ymmärrettäväksi, s.o. hän kykeni kirjoittamaan Kalevalan Avaimen.

Otamme pari tapausta: Väinämöisen matkan tuonelaan ja Vipusen vatsaan. Tavallinen vainaja ei voi palata takaisin kertomaan tuonelan asioista. Sehän näkyy Jeesuksenkin kertomuksessa rikkaasta miehestä ja Lasaruksesta. Mutta Väinämöinen astui päivätajunnassaan tuonelaan, koki miten asiat siellä olivat, joten hän kokemustensa perusteella tiesi opettaa ihmisille, miten on oltava, miten elettävä. Niin kävi Pekka Ervastillekin. Kirjassaan »Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa» hän kertoo, miten hän noin 21 v. iässä sai tutkia vainajien maailmaa. Esitelmissään ja kirjoissaan hän sitten kuvailee vainajien maailman erilaisia olotiloja.

Vipusen vatsa taas yhdessä merkityksessä on devakhani, taivasmaailma. Tavallisen vainajan devakhani nielee loppusyleilyssään, niinkuin Kalevalan Avaimessa sanotaan. Mutta Väinämöistä se ei niellyt, vaikka uhkaavalta näyttikin. Sillä devakhani nielee ihmisen, vainajan, niin kauan kuin hänessä vallitsee personallisen onnen kaipuu. Väinämöistä sellainen ei enää vallitse. Häntä kannustaa Mestarin työ ihmiskunnan hyväksi. Hän paneekin heti pajansa pystyyn ja ryhtyy työhön. Siksi ei taivas häntä niele, vaan hän astuu tietäjänä suuremman Mestarin johtamaan työhön.

Tämäkin tapahtui Pekka Ervastille. Samassa kirjassaan, »Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa», hän kertoo kuinka hän kaste-kokemuksessa syntyi uudeksi olennoksi, tunsi olevansa Jumalan Poika. Eikä Vipunen häntä niellyt. Ei hän lähtenyt julistamaan omaa suuruuttaan, vaan epäröimättä alistui Elämän käskyyn: pane alulle teosofinen työ Suomessa.

Näin Pekka Ervast tulikin meidän ajallamme uuden Sammon saattajaksi, uuden päivän päästäjäksi.

J. R. Hannula
1936: 183—185

MITEN RATKAISEN USKONNON?

I

Tällä kertaa on tutkittavanamme kysymys: »Miten ratkaisen uskonnon?» Kristikunnassa yleensä on jo herännyt tällainen kysymys. Ei olla enää varmoja siitä, että kaikki on niinkuin pitäisi olla. Onhan Suomessakin arvonannolla vastaanotettu kristillisiä työntekijöitä aina Intiasta ja Japanista saakka ja kuunneltu heidän puheitaan. Eikä ole ihme jos näin on, sillä onhan teosofinen liike työskennellyt jo noin puoli vuosisataa. Ja erikoisesti Suomessa on toiminut noin 40 vuotta sellainen työntekijä kuin Pekka Ervast. Sentähden tilanne on nyt toinen kuin 50 vuotta sitten. Silloin oli erittäin vaikea saada ymmärryksellistä käsitystä elämästä. Nyt sensijaan on laaja ja monipuolinen teosofis-ruusuristiläinen kirjallisuus niiden käytettävissä, jotka todella tahtovat päästä elävään ja ymmärrykselliseen suhteeseen elämän kanssa.

Mutta vaikka tietoa on olemassa, vaikka meillä nyt jo on sangen huomattava teosofis-ruusuristiläinen kirjallisuus, on siinä esitetyn elämänymmärryksen omaksuminen kuitenkin aina työn ja vaivan takana. Henkiseen elämänymmärrykseen ei tulla sisälle vain lukemisella ja älyllistunteellisella pohtimisella ja liikehtimisellä, vaan siihen tarvitaan tämän lisäksi, niinkuin hyvinkin sopii sanoa, kaikkinielevä henkinen uudestisyntyminen. Vaikka siis kirjallista tietoa ja hengen elämää on nyt olemassa, niin jokaisen ihmisen on kuitenkin omalta kohdaltaan ponnistettava elämän kaidalla tiellä uudestisyntymisen ahtaasta portista sisälle.

Ajattelen niitä aikoja, jolloin emme vielä olleet edes tilaisuudessa tutustumaan teosofis-ruusuristiläiseen elämänymmärrykseen. Silloin oli opetuksen kautta saamamme elämänkäsitys hyvin pyöristelty. Siinä esitettiin muutamia oppeja Jumalasta, maailman luomisesta, syntiinlankeemuksesta, Jumalan vihasta, ikuisesta helvetistä, valitusta kansasta, Jumalan Pojasta, Kristuksen sovintokuolemasta ja kaiken tämän totena pitämisestä, todeksi uskomisesta. Eri ihmiset suhtautuivat tähän eri tavalla. Suuri osa ei vaivannut päätään tällaisilla asioilla, vaan tyytyi elämään maailman mukaan. Toiset tunsivat tarvetta elää uskossa ja otaksuivat uskon olevan siinä, että tukahduttivat epäilevän ja tutkivan järkensä ja yrittivät uskoa todeksi sen, mitä heille kirkon tai lahkojen taholta opetettiin. Eräs tyyppi oli vakavia totuudenetsijöitä, jotka yrittivät päästä asioihin sisälle. He miettivät hiljaisuudessa ja tulivat siihen tulokseen, että kirkkojen ja lahkojen opit olivat kuin suljettu lipas, johon ei ollut avainta. Kukaan ei lopulta varmaan tiennyt, mitä siinä lippaassa oli. Uskottiin vain, että siinä oli meidän autuutemme. Avainta ei kellään ollut, kumma kyllä. Yhtä »avainta» kirkko kuitenkin oli rohjennut käyttää. Se ei malttanut edes odottaa opettamaansa maailman loppua ja viimeistä tuomiota, jolloin Jumala jokaisen tuomitsisi, vaan kirkko kiiruhti jo ennakolta julistamaan toisinajattelijat ikuiseen helvettiin.

Täten oli eräs tyyppi uskonnollisia ja ajattelevia ihmisiä jäänyt oikeaoppisten kirkkojen ulkopuolelle. He olivat hiljaisia, vakavia mietiskelijöitä.

Mutta samaan aikaan, kirkkojen oppeja ja uskonnollisia asioita pohtiessaan, olivat he tehneet erään huomion oman itsensä suhteen. He huomasivat, että heidän sisällään oli kuin joku toinen olento, joka joko oli hyvillään tai pahoillaan, riippuen heidän menettelystään. Oli kuin heidän sisällään olisi ollut kaksi lipasta jotka kumpikin aukenivat eri tavalla. Eräät teot, ajatukset ja tunteet vaikuttivat, että heidän sisässään tuntui levottomuutta, syytöstä, häpeää. Eräät toiset teot, ajatukset ja tunteet vaikuttivat päinvastoin niin, että heidän sisässään oli vapaus, rauha ja onni. Tästä nämä ihmiset tekivät sen johtopäätöksen, että täytyy kieltäytyä niistä teoista, jotka aiheuttivat sisäisiä syytöksiä, levottomuutta ja vaivaa, mutta sensijaan jatkaa niitä, jotka aiheuttivat sisäistä hyväksymistä, iloa ja rauhaa. Heille muodostui täten oma yksityinen ojennusnuoransa, elämänkatsomuksensa, uskontonsa. He saattoivat nimittää sitä vaikkapa omantunnon uskonnoksi. Täten nämä ihmiset sisäisesti yksilöityivät, he järjestyivät sisässään olevan ja vaikuttavan elävän mittapuun mukaan.

Kaiken tämän lisäksi tuo sisäisessä omantunnon uskonnossaan elävä ihminen kuitenkin kaipasi tietoa myös ulkopuolellaan olevasta suuresta elämästä, elämästä ja kuolemasta, Jumalasta ja maailmasta.

Ja niin tuo ihminen kerran kohtasi teosofis-ruusuristiläisen elämänymmärryksen. Hän huomasi, että siinä puhuttiin nimenomaan avaimista. Ne avaimet ovat sekä suuressa elämässä että jokaisessa ihmisessä itsessään. Ne täytyy vain löytää. Ja tosiaan, nyt hän huomaa, että hänessä itsessään on aina ollut jonkunlainen avain. Hänen sisällään on ollut kuin lipas, tai kaksi lipasta, joista yksi sisältää rauhaa ja iloa, toinen rauhattomuutta ja syytöstä. Hän on osannut ne avata ja sulkea. Tai ainakin hän on tullut tietämään, millaiset teot avasivat hänen sisässään syytösten ja rauhattomuuden lippaan, mitkä taas ilon ja onnen. Nyt hän siis lisää tietoa. Hän on löytänyt tietäjän, jolla on avaimia elämän suuriin aarteistoihin. Teosofis-ruusuristiläinen elämänymmärrys avaa etsijälle useita laajoja ja syviä näköaloja. Seuraamme tässä muutamia niistä.

Ensimmäisenä on epäilemättä oppi jälleensyntymisestä. Me ihmiset emme olekaan puikahtaneet noin vaan olemattomuudesta olevaisuuteen. Henkinä me olemme ikuisia olentoja. Jo ennen tätä nykyistä luomiskautta olemme me olleet jossain toisenlaisessa olotilassa. Luomiskausien välillä olemme me olleet jonkunlaisessa lepotilassa, paratiisissa. Kaikki olemme olleet mukana tuossa paratiisissa, josta lähdimme aineellisen elämän kouluun. Ruumiillisesti olemme monia kertoja syntyneet ja kuolleet, ja niin tulemme edelleenkin tekemään. Sillä päämäärämme on täydellisyys, johon sisältyy elämän ja kuoleman salaisuuksien voittaminen.

Oppi jälleensyntymisestä oli epäilemättä se, joka päästi kehästä ja avasi ymmärrykselle liikkumisalaa sen ihmisen elämässä, joka edellä esitetyllä tavalla oli tullut yksilölliseen omantunnon uskontoon.

Toiseksi tulee oppi »Jumalan vihasta» ja »viimeisestä tuomiosta». Opimme nyt ymmärtämään, että Jumala on totuuden ja rakkauden henki, jossa ei vihaa ole. Onhan Jeesuksen ensimmäinen yksityiskohtainen käsky ihmisillekin: »Älä suutu». Kuinka siis Jumala, elämän täydellisyys, voisi vihata ja suuttua? Asia selviää ymmärtäessämme, että elämä tällä pallolla on sellaista koulua, jossa Jumalan tahto ei vielä suoranaisesti tapahdu. Jumalan tahto tapahtuu vain välillisesti siten, että vallitsee syyn ja seurauksen laki, karma, joka mittaa jokaiselle tekojensa mukaan. Ja koska meidän sisällämme on tavallaan kaksi lipasta, pahan ja hyvän varasto, ymmärrämme helposti, miten olemme saattaneet joutua eli erehtyä puhumaan »Jumalan vihasta». Sillä toimiessamme siten, että pahan lipas avautuu, silloin paha meissä karttuu, se voi tavallaan astua meistä ulos, liittyä kohtaloomme ja sieltä päin purkautua päällemme. Silloin voimme erehtyä puhumaan »Jumalan vihasta», vaikka se on vain meidän omaa pahaamme, kehittymättömyyttämme, joka meidän on hyvällä voitettava.

Ja sitten se »viimeinen tuomio». Lähinnä meitä koskevalla tavalla tämä tapahtuu kunkin maallisen elämämme lopussa. Kuoltuaan jokainen joutuu sen Mestarin eteen, jonka siveysoppiin on luottanut. Niinpä kirkkojen kristityt joutuvat Mooseksen tuomittaviksi sentähden, että he yrittävät kunnioittaa ja noudattaa Mooseksen kymmenen käskyn siveysoppia. Voisimme lisätä, että teosofeina me kuoltuamme joudumme tuomittaviksi sen perusteella, että olemme yrittäneet tunnustaa yleisen veljeyden. Kristittyinä, ruusuristiläisinä, me joudumme

Jeesuksen Kristuksen eteen sen perusteella, että elämässämme olemme yrittäneet tunnustaa ja seurata Jeesuksen käskyjä. Lisättävä on, että Kristuksella jo on valta kuolemanjälkeisessä maailmassa, joten kaikki ihmiset vähitellen ja lopulta joutuvat Kristuksen tuomioistuimen eteen.

Miten sitten tapahtuu tuo jakaminen kahteen joukkoon? Lyhyesti sanoen siten, että vainaja menee kuin kahteen osaan. Jokaisen ihmisen ylempi minä menee rakkaustekoineen Jumalan luo devakhaniin, taivasmaailmaan, mutta alempi, itsekäs minä jää itsekkäine tekoineen tuonelaan. Uudessa Testamentissa olevasta Jeesuksen kuvauksesta näemme, millaiset teot jäävät helvettiin, kiirastuleen, ja millaiset nousevat Jumalan luo. Helvettiin jäävät, paitsi suoranainen rikollisuus, valheellisuus ja vääryys, myöskin sellainen »hyväntekeväisyys», jossa on ollut itsekäs, omahyväinen vaikutin. Jos siis harrastamme hyväntekeväisyyttä siksi, että haluamme esiintyä hyväntekijöinä, jää sellainenkin teko kiirastuleen, jossa saamme oppia vapautumaan tästä salapukuisesta itsekkyydestä. Jumalan luo nousee korkeampi minämme vain niiden tekojemme kanssa, jotka olemme tehneet Kristushengessä, totuuden ja rakkauden välttämättömyydessä, ilman mitään sivutarkoitusta.

Jääkö sitten alempi minämme lopullisesti helvettiin? Ei. Se puhdistuu itsekkyydestään, se tavallaan kuolee ja herää sitten taivaassa, sulautuu korkeampaan minäänsä. Korkeammasta minästä puhkeaa sitten uusi persoonallisuus, joka jälleensyntyy lapseksi maan päälle. Ja niin jatkuu ihmisen kehitys edelleen.

J. R. Hannula
1936: 282—286

MITEN RATKAISEN USKONNON?
II

Vielä uusi avain, joka ratkaisee kysymyksen: mikä on valittu kansa, se kansa, joka valmistaa Kristuksen tuloa? Saamme kuulla, että alkuperäinen valittu kansa on vaeltanut, ei vain jonkun »välimeren» tai »punaisen meren» yli täällä maan päällä, vaan että se on tullut avaruuden ulapan yli naapuritähdistä Venuksesta ja Merkuriuksesta. Se on alkuperäinen Valkoinen Veljeskunta. Nämä avaruuden »siirtolaiset» eli »vaeltajat» ovat ottaneet oppilaita tämän planeetan ihmiskunnasta kasvattaakseen siten yksilöitä sisäisesti vastaanottamaan Kristuksen.

Nyt seuraa kysymys: miten löydämme tämän valitun kansan? Ensiksi kaikkien uskontojen alkuperäisessä keskushenkilössä, Mestarissa. Heidän kanssaan tulemme sielulliseen kosketukseen tutkimalla ja seuraamalla Mestarin käytännöllistä siveysoppia. Mooseksen kanssa tulemme kosketukseen seuraamalla hänen kymmentä käskyään. Buddhan kanssa joudumme kosketukseen seuraamalla hänen siveysoppiaan, n.s. kahdeksankertaista tietään. Jeesuksen Kristuksen kanssa tulemme yhteyteen seuraamalla vuorisaarnan siveysoppia.

Tähän on lisättävä, että alkuaan nuo jumalalliset olennot olivat julkisina johtajina, hallitsijoina ja opettajina. Mutta Atlantiksella alemmat voimat saivat ylivallan, itsekkyys pääsi johtoon ja jumalalliset johtajat joutuivat syrjään. Niistä ajoista asti he ovat toimineet tuntemattomina, salaisena veljeskuntana. Nyt he kolkuttavat ihmisten sydämen ovella. Sisäisestä maailmasta, ihmisten sisältä, heitä ei ole voitu karkoittaa. Kyllä sitäkin on yritetty. Ihmisiä on pakoitettu tekemään hirveitä valoja, joissa heidän olisi pitänyt kieltää tai tukahduttaa parempi itsensä. Kuitenkin Jumalan valtakunta on ihmisissä sisäisesti edelleen, niinkuin Jeesus sanoo. Ja sieltä Mestari on löydettävä. Niinpä voimme esim. Vanhan Testamentin esityksen Mooseksesta ja Israelin kansan vaelluksesta luvattuun maahan ymmärtää sielullisesti, vertauskuvallisesti.

Mooses on tietysti historiallinen henkilö. Mutta Vanhan Testamentin kertomus ei ole vain historiallinen, vaan se on myös sielullinen. Mooses symbolisoi tällöin ihmisen korkeampaa minää, joka tavallaan kuin pienenä lapsena syntyy tai löytyy persoonallisesta sieluelämästä. Ihminen on tullut totuuden etsijäksi, jolloin hänen sielunsa on puhdistunut, on tullut kuninkaallisesti neitseeksi, Faraon tyttäreksi. Ihminen on tullut tuntemaan kuninkaallisen ihmisarvon. Hän on sisäisesti kuin kuninkaan tytär, jonka ei sovi kuljeskella missä tahansa. Hän löytää neitseellisestä sielustaan Mooseslapsen, s.o. hän alkaa kuunnella jumalallisen järjen ääntä. Ihminen tulee tällöin siihen yksilölliseen omantunnon uskontoon, josta edellä puhuimme. Nykyaikainen teosofi tulee tähän kohtaan ja ihmettelee: »Oikeastaanhan minä olin jo nuorena tässä kohdassa. Minulla oli jo nuorena Mooses sielussani. Mooses ja hänen laintaulunsa. Jumalan ääni puhui minulle vuorelta, s.o. korkeammasta minästäni. Se puhui minulle omassatunnossani. Minä en vaan ymmärtänyt näitä asioita. Sillä kirkko ei kyennyt yhtään minua auttamaan, ei asioita valaisemaan. Nyt tuli teosofis-ruusuristiläinen valo, joka auttoi ymmärtämään omia kokemuksiani».

Näin joutuu totuudenetsijä itsekseen puhumaan. Hän joutuu valtaamaan luvatun maan, s.o. oman sielunsa siinä asuvilta alkuasukkailta, himojen ja itsekkyyden voimilta. Hyvin keskeinen ja mahtava varustus on Jeriko. Mikä on tämä Jeriko? Se on astraaliruumis, myös himoja kuuruumiiksi nimitetty. Jeriko onkin suomennettu: »kuu, haju». Astraaliruumista voidaan sanoa kuuruumiiksi senkin perusteella, että se on lähinnä edellisen eli kuumanvantaran eläimellisen kehityksen tuote meissä. Jeriko on saarrettava seitsemän kertaa, koska astraali-

ruumiimme itsessään on seitsenkertainen. Sen voittaminen, oman itsekkyytensä ja eläimellisyytensä kukistaminen käy päinsä Herran eli Mestarin avulla, Mestarin siveysopillisia neuvoja seuraten.

Samoin toiset »alkuasukkaat», filistealaiset ja muut, edustavat ihmisen persoonallisia haluja, alempia taipumuksia, tapoja ja tottumuksia. Ne kaikki täytyy voittaa. Ihmisestä täytyy tulla itsenäinen olento, Herran eli Jumalan palvelija. Ja kerran hän onkin »herra talossaan». Hän kulkee kuin kuningas, aina rehellisenä, hilliten ja halliten itseänsä, jakaen sielunsa aarteita ympärilleen, käyttäen kuninkaallista armahtamisoikeuttaan, auttaen, valaisten ja opastaen. Keltään hän ei mitään pyydä eikä vaadi, ollen aina valmis kaatumaan ja kuolemaan aatteensa saralle, Herransa palvelijana, Hänen käskynsä ja viestinsä viejänä.

Kulkien näin sisäisen Mooseksen johdolla tulee ihminen kerran eräänlaisen täyttymyksensä rajoille. Sisästä päin hän johtuu kysymään ja miettimään: »mikä on kaiken lopullinen päämäärä? Sanotaan, että se on täydellisyys. Mutta mitä se merkitsee? Jospa minusta tulisi vaikka mestari, vaikka aurinkokunnan korkein Logos, tai jotain vielä suurempaa, niin mitä sitten? Kuka siitä iloitsisi? Kuka siitä hyötyisi? Eikö kaikki kuitenkin vajoa tuntemattomaan ehdottomuuteen, josta se tullutkin on? Eikö olisi ollut parasta, että kaikki olisi pysynytkin ehdottomassa? Eikö olemattomuus olisi järkevintä ja parhainta kaikesta?»

Näin ajatellessaan asioita, maailmoja halkovassa järjen valossa, on kuin kaikki häipyisi hänen ulottuviltaan. On kuin hetkeksi kaikki pyörät pysähtyisivät. Mitään tarkoitusta ei näy. Hän kysyy: »olenko sittenkin ymmärtänyt väärin koko elämän?»

Hän on hetken aivan vaiti. Kaikki pyörät hänen olemuksessaan ovat pysäyksissä. Mutta tässä avaruuksia hipovassa hiljaisuudessa tapahtuu sitten jotakin. On kuin hiljainen ääni hänen olemuksessaan alkaisi puhua. Se ei kiellä, etteikö näky ja johtopäätös olisi ollut oikea. Se oli oikea. Se on korkea lopputulos järjen kannalta katsoen. Mutta järki tällaisenaan on vain yksi mittapuu, jolla elämää ja sen tarkoitusta mittaillaan. Se on oikeamielisen järjen lopputulos. Parasta on olemattomuus. Mutta on olemassa toinen mittapuu, toinen elämä, joka liittyy edelliseen, ja se on rakkaus. Järki on välttämätön. Sillä se juuri ahdistaa ihmistä siihen asti, että ihminen pelastuu, s.o. siirtyy rakkauteen. Rakkaudessa on pelastus. Rakkaudessa on täydellisyys. Rakkaus ei ole järjetöntä. Rakkaus sulkee itseensä korkeimmankin järjen. Kun aina elät rakkaudessa, silloin aina elät täydellisyydessä.

Ihminen tajuaa tämän selvästi omassa itsessään. Ja tällä on varma seurauksensa: ihminen kokee ja läpikäy mystillisen kuoleman. Hän elää, eikä enää elä, vaan Kristus elää hänessä.

Onko työ nyt loppu? Kaukana siitä. Nyt työ vasta oikein alkaakin. Sillä Ääni sanoo: »Aseta kynttiläsi pöydälle!» Oppilas ymmärtää, että se on välttämättömyys. Hän tekee sen vavisten. Hän toisinaan tahtoisi vetäytyä pois, vaikkapa suureen luontoon, eläinten ja kasvien luo. Siellä on hiljaisempaa. Vaatimukset ovat pienemmät. Kukat iloitsevat ystävällisyydestä. Eläimet ovat tyytyväisiä päänsilityksestä. Mutta ihmisten keskuudessa ovat vaatimukset paljoa suuremmat. Totuuden ja Mestarin kynttilä hermostuttaa maailmaa. Siinä valossa näkyvät itsekkyyden likapilkut, henkisen laiskuuden tummat läikät.

Ja kuitenkin Mestari sanoo, ja silloin tällöin aivan erikoisella tavalla: »Ei kynttilää sytytetä ja panna vakan alle, vaan kynttiläjalkaan, ja niin se loistaa kaikille huoneessa oleville». Voi olla, että silloin tällöin, tuota neuvoa ja kehoitusta seuratessaan, tuon kynttilän valaistessa, tuntuu kuin oppilaalta itseltäänkin vajoaisi maa jalkojen alta. On kuin avautuisi kuilu hänen eteensä. Hän tahtoisi peräytyä kauhun lyömänä. Mutta minne? Helvettiin hän ei kelpaa, Jumalalle hän ei ilkiä kasvojansa näyttää. Hän seisoo tyrmistyneenä. Mestari ei virka mitään. Kuitenkin oppilas aavistaa, että Mestari seisoo lähellä, kenties tarkastellen, miten oppilas menettelee, miten hän tuon avautuneen kuilun täyttää. Ja silloin, ollessaan kauhun lyömänä, hänen ruumiinsa vuotaessa tuskan hikeä, oppilaalle selviää, että vain rakkaudella hän voi tuon kuilun täyttää. Ei mikään muu riitä eikä auta. Rakkaus ainoastaan. Ei ole enää mikään muu kysymyksessä. Pois häviävät turhat luulot omasta itsestään, omasta suuruudestaan. Vain rakastamalla kuilut täyttyvät. Hän kuuntelee ihmisten ja Jumalan ääntä. Hän löytää itsensä »shravakana», kuuntelijana, oppilaana jumalallisessa koulussa ihmisten kesken. Shravaka hän on, »ikuinen kuuntelija» — tai kristitty, teosofi, ruusuristiläinen. Kaikki muu häipyy korkeuksiin. Palvelija hän on, ei orja. Vain rakkaus kaiken yhdistää, kaiken täyttää. Sillä rakkaus on itsessään täydellisyys.

J. R. Hannula
1936: 320—323

Vapaa sana:

Kuolemantuomio. Kovin menee veriseksi tämä ihmiskunnan elämä. Näihin mietelmiin on antanut erikoisen aiheen Helsingin ratapihalla äskettäin tapahtunut tuhoisa onnettomuus. Erikoisesti joudumme tällöin ajattelemaan, ei vain ihmisten puutteellista toimintaa, vaan myös karmaa, kohtaloa. Sillä tässähän ei kukaan tahtonut pahaa, onnettomuus vaan tuli. Toista on esim. sodassa. Sen ihmiset itse toimeenpanevat. Kun Euroopan kansat parhaallaan varustautuvat veriseen itsemurhaan, niin se on heidän omaa hommaansa. Sota sisältyy heidän elämänymmärrykseensä. He tahtovat sotaa. He eivät vielä tosissaan tahdo rauhaa, eivät rakenna rauhaa. Siksi he rakentavat sotaa. Oman uskonsa mukaisesti he luovat aseellisen ruhjemyllyn, joka heidät itsensä sitten jauhaa murskaksi. Sotien karmallinen syy on ilmei-

nen: sotien syynä on ihmisten tietämättömyys, itsekkyys, ahneus ja vallanhimo. Mutta toista ovat onnettomuudet, sellaiset kuin äsken Helsingin ratapihalla sattunut. Eräs mies hajamielisyydessään kääntää vaihteen, jonka taas tekee mahdolliseksi vaihteen hoidosta annettu ohjesääntö. Tämä kaikki on kuin kohtaloa. Ja me kysymme: mitä kohtaloa? Ensiksi: tämä ei välttämättä tarvitse olla muinaisen teon seuraus. Ja muistettava on, etteivät onnettomuuden uhrit tarvitse olla yhtään sen syntisempiä kuin nekään, jotka jälelle jäivät. Mutta mikäli joku joutuu onnettomuuden uhriksi ilman, että se on hänen karmansa, sikäli karma hyvittää häntä tulevaisuudessa.

Mutta onnettomuuksista on opittava, ja siksi syvennymme asiaan.

Karmaa voi olla sekä yksilöllistä että joukkokarmaa. Ajattelemme nyt seuraavantapaista näytelmää muinaisuudessa: on pystytetty mestauslava, jossa eräs ihminen teloitetaan vääräoppisena. Ympärillä ovat syyttäjät ja kuolemantuomion toimeenpanijat, samoin ryhmä sellaisia ihmisiä, jotka hyväksyvät kuolemantuomion ja seuraavat teloitusta jonkunlaisella siveellisellä nautinnolla. Etäämpänä on joukko yleisöä, joka uteliaisuudesta on tullut tilaisuuteen, ja joista ainakin osa joutuu järkytyksen valtaan teloitusta katsellessaan. Teloitettava pysyy vakaumuksessaan ja vetoaa teloituksensa tähden jumalalliseen oikeuteen, karmaan, syyn- ja seurauksen lakiin. Koko näytelmän teki mahdolliseksi vallitsevat lait.

Toinen näytös tapahtuu sitten aikojen kuluttua Helsingin ratapihalla. Siinä ovat osat vaihtuneet. Keskeisenä henkilönä joutuu tällöin olemaan eräs ihminen, joka ajattelemattomuudessaan kääntää vaihteen; niinkuin muinoin oli keskeisenä henkilönä se ihminen, joka teloitettiin. Silloin tuo teloitettu vetosi jumalalliseen oikeuteen, ja nyt eräs ihminen joutuu, tuon karmallisen oikeuden perijänä, omalla kädellään aiheuttamaan kuoleman muutamille; koska muutamat muinoin olivat toimittaneet erään ihmisen teloituksen. Vaihteen onnettoman kääntämisen teki mahdolliseksi vaihteen hoidosta annettu ohjesääntö, jossa oli otettu huomioon liikenteen kiireellisyys, mutta ei kyllin tietoisesti ihmishenkien turvallisuus; siis niinkuin muinaisen teloituksenkin oli tehnyt mahdolliseksi yleinen lainsäädäntö. Eräällä miehellä oli nyt vaihteen avain, koska eräs ihminen muinoin oli saanut kohtalon avaimen käteensä sillä hetkellä, kun hänet vääräoppisena teloitettiin, ja kun hän sen johdosta vetosi jumalalliseen oikeuteen.

Eräät ihmiset saivat nyt ruhjevammoja, vaikeampia tai lievempiä, koska eräät ihmiset muinoin seurasivat teloitusta hyväksyen, antoivat sille siveellisen kannatuksen ja tunsivat siveellistä, vahingoniloista, heidän mielestään oikeutettua tyydytystä. Suuri yleisö seurasi muinaista teloitusta uteliaana, joskin osa joutui järkytyksen valtaan. Samoin nytkin osa suurta yleisöä joutui järkytettynä seuraamaan tapausten kulkua.

Henkisinä tutkijoina, totuuden etsijöinä, ihmisyyden puolesta työskentelijöinä joudumme nyt kysymään: mitä meidän kaikesta tästä on opittava? On opittava: 1) Lainsäädännöstämme on saatava poistetuksi kaikki kuolemantuomion ja sen toimeenpanemisen mahdollisuuskin. 2) Mielikuvituksestamme ja ajattelustamme on meidän kokonaan poistettava teloituksien hyväksyminen. 3) Yksilöinä meidän on opittava suhtautumaan vainoojiimmekin Kristuksen tavalla: »Isä, anna heille anteeksi, sillä he eivät tiedä, mitä tekevät».

J. R. H.

1936: 379—380

»UUSI USKO POHJOISESTA»

Maapallomme on yksi suuri koulu muiden samanlaisten rinnalla. Mutta tässäkin koulussa on kaksi koulua, pahan koulu ja hyvän koulu. Pahan koulussa suorastaan luodaan kärsimyksiä. Tästä johtuukin se kummallinen seikka, että mitä enemmän joku ihminen on kyennyt kärsimyksiä luomaan, niinkuin suuret valloittajat, sitä enemmän heidän nimensä historiassa loistaa.

Mutta Valkoisen Veljeskunnan perustama ja ylläpitämä hyvän koulu on myös olemassa. Ja kaikesta huolimatta hyvän koulu jatkuvasti vahvistuu, joten olemme menossa sitä ratkaisevaa aikaa kohti, jolloin pahan koulu häviää tältä planeetalta, ja vain hyvän koulu jää jälelle. Ne ihmiset, jotka eivät siihen mennessä ole siirtyneet hyvän kouluun, ne joutuvat siirtymään johonkin toiseen planeettaan, jossa pahan koulu edelleen, toistaiseksi, jatkuu.

Tästä asiasta on jonkunlainen ennakkokuvaus Matteuksen 25 luvussa. Siinä ihmiset erotetaan kahteen joukkoon, oikealle ja vasemmalle. Määräävänä seikkana tällöin ei ole, ovatko ihmiset tehneet pahaa vai eivätkö ole. Liioin ei asiaa ratkaise sokea usko, ei sijaissovitukseen tai johonkin muuhun dogmiin. Asian ratkaisee yksinomaan se seikka, ovatko ihmiset tehneet hyvää hyvän itsensä tähden, ilman mitään sivutarkoituksia. Oikealla puolella ovat ne, jotka ovat Kristusta ruokkineet nälkäisissä ihmisissä; jotka ovat Kristusta vaatettaneet alastomissa; ottaneet Kristuksen kotiinsa Hänen pienemmissä veljissään; Kristusta hoivanneet sairaissa ja vankeudessa olevissa. Jumalan valtakunta on työtä hyvässä, se on työtä totuudessa ja rakkaudessa, se on työtä Kristushengen vahvistamiseksi kaikissa ihmisissä.

Vasemmalla puolella ovat ne jotka eivät tätä työtä ole tehneet, jotka eivät Kristuksessa ole eläneet ja toimineet. Silloin, ratkaisevalla hetkellä, ei ollenkaan kysytä, mitä muuta he mahdollisesti ovat tehneet: ovatko he ruokkineet sotaisuuden henkeä ihmisissä, ovatko ravinneet ihmisissä oikeaoppisuuden ja sokean uskon henkeä. Sillä sellainen kuuluu itsestään alempaan elämänkouluun, pahan kouluun.

Tätä ratkaisevaa hetkeä varten on ihmisiä kasvatettava. Molemmat koulut, pahan koulu ja hyvän koulu, toimivat rinnan. Hyvän koulu, Valkoinen Veljeskunta, tekee jatkuvasti uusia alotteita. Sellaisia ovat olleet suurten uskontojen alkuperäiset vuodatukset. Ne ovat olleet elävää Kristushengen herättämistä ja vahvistamista ihmisissä. Mutta pahan eli itsekkyyden koulu on omalla orjantappuraisella kylvöllään yleensä tukahduttanut Mestareiden kylvämän hyvän siemenen. Sensijaan että uskonnot, lahkot ja kirkot olisivat jatkaneet Mestarin kylvämän hyvän siemenen viljelyä, sensijaan ne ovat sen tukahduttaneet omalla organisoinnillaan, dogmatisoinnillaan ja virallistuttamisellaan.

Näin on käynyt ennen kaikkea Kristuksen kylvämälle hyvän siemenelle. On käynyt niin, että kristikunnan kirkot, uskonnot ja lahkot ovat järjestäneet oppinsa sopusointuun n.s. tämän maailman näkökantojen kanssa. Kristuksen antama oppi, vuorisaarna, on syrjäytetty »epäkäytännöllisenä», ja tilalle on asetettu kirkkojen suoma ja järjestämä »kristillinen siveysoppi». Kirkot kulkevat käsikädessä kansojen ja valtojen mukana kohti sotia ja kärsimyksiä.

Mutta sellaista ei voi jatkua loppumattomiin. Pahallakin on rajansa. Ellei niin olisi, silloinhan paha jäisi lopullisesti voitolle, eikä Jumalan valtakunta milloinkaan toteutuisi tässä maailmassa. Tästä syystä tapahtuu uusia hengen vuodatuksia. Kristuksen veljeskunta tekee työtä ja vaikuttaa, että tapahtuu uusia uskonpuhdistuksia, että syntyy uusia uskontoja.

Niinpä kristitty maailma onkin jo astunut alkaneeseen tilinteon päiväänsä. Hirmuisissa sodissaan se saa niittää oman kylvönsä satoa. Täytyy taas aloittaa alusta. Niinpä suuri uskonpuhdistus on jo alkanut. Jopa niin, että se ensimmäisessä vaiheessaan on jo suoritettu. Uskonpuhdistuksen työ on jo siirtynyt uuteen vaiheeseen, niinkuin Pekka Ervast sanoo kirjassaan »Suuri seikkailu». Niinpä Pekka Ervast itse on jo kuoleman kautta siirtynyt jatkamaan aloittamaansa työtä toisessa olotilassa.

Valmistavaa työtä nykyiselle uskonpuhdistukselle on tehnyt H. P. Blavatskyn alkuunpanema teosofinen liike kokonaisuudessaan. Saimme taas asiallisen käsityksen elämästä yleensä. Saimme tutustua uudelleen vanhoihin totuuksiin, oppiin jälleensyntymisestä ja syyn ja seurauksen laista, karmasta ja ihmiselämän täydellisyystarkoituksesta. Elämä on koulua, jossa pyritään täydellisyyteen.

Mutta täydellisyys ei toteudu automaattisesti, ei ilman kunkin yksilön omia ponnistuksia. Ja osatakseen pyrkiä oikeaan suuntaan ja parhaalla tavalla, täytyy ihmisellä olla parhain opas: elävä totuus itse. Tästä syystä uskonnossa tuleekin olla keskeisimpänä asiana käytännöllinen siveysoppi. Parhain, ystävällisin, samalla

kertaa sekä jumalallisin että inhimillisin siveysoppi on se, mikä on annettu Kristuksen vuorisaarnassa. Luonnollista näinollen on, että nykyisessä uskonpuhdistuksessa syntyvässä uudessa uskossa tulee vuorisaarnalla olemaan perustava ja johtava asema kaikessa opetuksessa, valistus- ja kasvatustyössä.

Tältä pohjalta katsoen puhuvat jo tapahtuneet tosiasiat seuraavaa: Pekka Ervast puolestaan on se henkinen työntekijä ja uudistaja, joka on liittänyt Kristuksen siveysopin, vuorisaarnan, nykyiseen uskonpuhdistukseen keskeiseksi pohjaksi, perustukseksi ja kallioksi. Niin oli Pekka Ervastin omalta osalta jo hänen nuoruudestaan asti. Kirjassaan »Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa», puhuessaan nuoruuden kokemuksestaan ja itsekasvatuksestaan Pekka Ervast sanoo: »En tiennyt että koskaan olisin rikkonut Jeesuksen käskyjä vastaan». Tämä erikoinen itsekasvatus alkoi 14 vuoden iässä ja kesti seitsemän vuotta, jolloin se vei syvälliseen Jordankaste-kokemukseen, Jumalan Pojan kokemukseen. Kun nyt, etenkin Pekka Ervastin kuoleman jälkeen, syvennymme näihin asioihin, niin huomaamme selvästi, että vuorisaarnan käytännöllinen siveysoppi vallitsi Pekka Ervastin elämässä, siinä vakavassa sivistystehtävässä, siinä henkisessä, kristillisessä, teosofisessa, ruusu-ristiläisessä ihmiskunnan palvelustehtävässä, jota hän täällä fyysillisellä tasolla suoritti noin neljänkymmenen vuoden aikana. Tämä näin syntynyt henkinen elämänymmärrys jatkuu nyt sekä itse elämässä että niissä kirjoissa, joita Pekka Ervast työnsä tuloksena jälkeensä jätti.

Tässä yhteydessä ei tarvitse unohtaa, että jo Nostradamus vuosisatoja sitten ennusti, että uusi uskonto lähtee pohjoisesta. Vielä vähemmin tarvitsee meidän unohtaa sitä ennustusta, josta Pekka Ervast silloin tällöin huomautti, että nim. H. P. Blavatsky oli useasti teroittanut ystävälleen kreivitär Wachtmeisterille: »Tulee vaikeita aikoja, jolloin teosofitkin hämääntyvät niin, etteivät ole selvillä siitä, mitä teosofia on: muista, kreivitär, jos silloin vielä elät, että valo tulee pohjolasta, että se tulee Suomesta». Tähän voisimme lisätä ne monet ulkomaalaiset ennustukset Suomesta ja sen tehtävästä, joita aikoinaan julkaistiin »Tietäjässä» ja »Ruusu-Ristissä». Nykyjään monet ulkomaalaiset syntyjen syvien tutkijat ovat kääntäneet katseensa Suomeen. Suomesta yhä odotetaan. Pekka Ervast huomauttikin kerran eräässä kokouksessa, kun oli kysymys hänen kirjojensa kääntämisestä ulkomaalaisille kielille: »Tämä työ pitäisi päästä ensin Suomessa oikein leimuamaan, ja vasta sitten se voisi päästä laajenemaan muihin maihin».

Näinollen on meidän ensimäinen tehtävämme syventyä asiaan, on päästävä mahdollisimman asialliseen selvyyteen siitä, mistä oikein kysymys on, mitä jo on tapahtunut ja mitä ja miten on työtä edelleen jatkettava.

Omasta puolestani olen selvästi ymmärtävinäni, että sille uskonpuhdistukselle, josta on ennustettu, on jo pohja laskettu. Kirjallisesti se on olemassa Pekka Ervastin levittämänä hänen kirjoissaan. Mutta se on myös jo elettynä ja yhä elettävänä elämänä. Sillä Pekka Ervast itse käytännöllisesti eli sen mukaan, ja sitä yrittävät elää ne ihmiset, jotka tutkimuksissaan ja elämässään yrittävät elävöityä näin syntyneeseen uuteen elämänymmärrykseen.

Ensimmäinen vaihe näinollen on jo suoritettu. Toinen vaihe on alkanut.

J. R. Hannula
1937: 22—25

Tien varrelta:

Rouva Tyyne Liukkonen, Ruusu-ristin jäsen, kuoli viime marrask. 24 p:nä. Saarenmaan emäntänä Tyyne Liukkonen oli viimeinen ja monivuotinen Pekka Ervastin taloudenhoitaja.

Kiitos, Sinulle, rakas ystävämme, kaikesta tästä ja myöskin siitä, mitä Sinä olit kaikille meille Saarenmaassa vierailijoille. Veljellinen kiitollisuutemme ja rakkautemme seuratkoon Sinua sille matkalle, jolle Sinä nyt Kaitselmuksen kutsumana olet lähtenyt. Olkoon Rauha ja Rakkaus mukanasi!

J. R. H.
1937: 38

Tien varrelta:

Kirjallisuutta. Allekirjoittanut on Pekka Ervastin kuoleman jälkeen julaissut seuraavat kirjat.

Vuonna 1935. Vuorisaarnan oppilaan näkökulmasta, 84 sivua, hinta 10:—. Tämän kirjan ilmestyttyä kirjoitti siitä maisteri Sven Krohn Ruusu-Ristissä.

Samana vuonna ilmestyi Vuorisaarnan oppilaan näkökulmasta II, 112 sivua, hinta 12:—. Kirjassa on 10 lukua: »Personallisuus ja yksilöllisyys», »Siinain vuori ja lain taulut», »Syntiinlankeemus ja pelastus», »Kaksoismoraali», »Viinitarhan työssä», »Uusi viini uusiin leileihin», »Vihkimyksiä», »Isä meidän ennen Kristusta», »Isä meidän, jälleensyntyminen ja karma», »Isä meidän ja temppelin rakentaminen».

Vuonna 1936. Vuorisaarnan oppilaan näkökulmasta III, 164 sivua, hinta 18:—. Kirjassa on 11 lukua: »Henkinen nukkuminen ja kuolema», »Henkinen hereilläolo», »Pikkujoulut maalliselta kannalta», »Pikkujoulut henkiseltä kannalta», »Mikaelin voitto lohikäärmeestä historiallisesti», »Mikaelin voitto yksilön elämässä», »Johannes Kastajan oppilas siirtyy Jeesus Kristuksen oppilaaksi», »Miten paastoan», »Kuolema Kristuksessa», »Uudestisyntyminen» ja »Työntekijä on ruokansa ansainnut».

Kaikki nämä kolme kirjaa sisältävät niinkuin nimestäkin voi päättää, vuorisaarnan oppilaan käytännöllis-sielutieteellisiä tutkimuksia.

Samana vuonna eli 1936 ilmestyi uusittu painos kirjaa Sisäisen opettajan seurassa, 96 sivua, hinta 10:—. Tämän kirjan ensimm. painoksen ilmestyttyä v. 1916 kirjoitti Pekka Ervast »Tietäjässä» seuraavaa: »Tämän kirjan olen lukenut todellisella nautinnolla. Se on sujuvasti ja lennokkaasti kirjoitettu, mutta mikä on parempi, se on täynnä henkistä elämää, kokemusta ja opetusta. Se on sydämen kirja ja vaikuttaa vilpittömyydellään ehdottomasti. J. R. H. on uusi, mutta huomattava tulokas teosofisten kirjailijoittemme joukkoon — eikä ainoastaan kirjailijoitten, vaan opettajien. En voi muuta kuin toivoa, että hän rohkeasti ja horjumatta kulkee eteenpäin aloittamallaan tiellä».

Vuonna 1937, aivan näinä päivinä, on ilmestynyt uusi pieni kirjanen: Kalevala, teosofia ja ritarius, hinta 4 mk. Kirjanen on mielestäni ajankohtainen.

Suosittelen näitä kirjoja ostajille ja lukijoille. Helsingissä niitä saa ostaa luentokirjakaupasta, ja sekä ostaa että tilata Ruusu-Ristin Kirjallisuusseuralta, Helsinki, Meritullinkatu 33, ovi 2. (Ilm.)

J. R. H.
1937: 113

VALO POISTAA PIMEYDEN

Pyhissä kirjoissa puhutaan siitä valosta, joka valaisee jokaisen ihmisen, joka maailmaan tulee. Toiselta puolen kuitenkin sanotaan, että ihmiset rakastavat pimeyttä, eivätkä tahdo tulla valoon. Syyksi, miksi he eivät tahdo tulla valoon, mainitaan, ettei heidän pahat tekonsa tulisi näkyviin. Kuitenkin puhutaan pienestä joukosta, joka rakastaa valoa, joka tahtoo valossa elää.

Näinollen ihmiskunta kokonaisuudessaan elää alituisessa ylimenotilassa kulkien pimeydestä valoon. Vaikka ehkä suurin osa ihmisiä vielä tahtoo piilottautua tietämättömyyden pimeään ja siinä elää, niin kuitenkin kasvaa niiden yksilöiden joukko, jotka rakastavat valoa ja tahtovat oppia siinä elämään.

Mikä siis on se voima, joka jatkuvasti herättää ja saa ihmisiä siirtymään valoon?

Se voima on ensisijassa valo itse. Mutta tämän ohella vaikuttavat toiminnan seuraukset, syyn ja seurauksen laki, karma. Ensin ihmisiä herättelevät seuraukset, kunnes he oppivat tarkkailemaan syitä.

Tarkastakaamme hiukan näitä asioita. Toiminta ilmenee kolmessa asteessa: ajatuksessa, tunteessa ja teossa. Toiminnan ilmentyessä tekona on se jo ennen ilmennyt tunteessa, joten tunne on teon äiti. Mutta sitäkin ennen teko on jo ilmennyt ajatuksena, joten ajatus on teon isä. Millaiset ovat teon vanhemmat, ajatukset ja tunne, sellainen on lapsi eli teko.

Näin huomaamme yhden toiminnan eli syitten sarjan. Seurausten sarja, psykologisesti katsoen, näkyy vuorostaan siinä, että teko puolestaan vaikuttaa takaisin tekijäänsä, tunteeseen ja ajatukseen, herätellen niitä.

Ottakaamme alkeellinen toiminnan sarja nähdäksemme, miten teon seuraus vaikuttaa takaisin tekijäänsä. Olettakaamme, että ihminen tekonsa seurauksena joutuu vankilaan, menettää yhteiskunnallisen vapautensa. Tällöin sielullinen vastavaikutus kohdistuu ensin teon äitiin, tunteisiin. Äiti eli tunne joutuu ensiksi kärsimään kehnosta lapsestaan, kehnosta teostaan. Vankilassa, vapautensa menettäneenä, ihminen ensiksi kärsii tunteissaan. Ikävä valtaa hänen tunne-elämänsä, äiti-prinsiippinsä. Pulaan joutunut tunne vuorostaan vaikuttaa lapsen eli teon isään, älyyn. Kärsimys tunteissa herättää ajattelua. Ihminen joutuu älyssään miettimään ja kysymään: »Miten tässä näin kävikään, miten minun elämäni kulku saattoi johtaa siihen, että jouduin vankilaan? Tällainen ei sovi. Täytyy ryhtyä ajattelemaan, tutkimaan seurauksen syitä». Vankilan epävapaudessa ja tunteittensa tuskassa ihminen ajattelee ja päättelee: »Ei, kyllä sentään täytyy ajatella seurauksia, hillitä itseään, tunteitaan ja tekojaan ja ajatuksiaan, ettei enää vankilaan joutuisi». Ja niin alkaa jonkunlainen itsekasvatus.

Jätämme nyt tämän ja siirrymme toiseen toiminnan sarjaan. Ihminen yrittää järjestää ajatuksensa, tunteensa ja tekonsa niin, että säilyttää yhteiskunnallisen vapautensa. Ja hän onnistuukin siinä. Hänen toimintansa on sellaista, että se vielä vapauden lisäksi tuottaa hänelle arvonantoa, kunnioitusta ja hyvän nimen.

Mutta sitten tekee ihminen merkillisen huomion. Sillä kaikesta yhteiskunnallisesta mallikelpoisuudestaan huolimatta saattaa ihminen huomata joutuneensa siihen sielulliseen vankilaan eli torniin, josta vuorisaarnassa puhutaan. Ja taas teon äiti eli tunne joutuu ensiksi kärsimään. Ihminen joutuu tunteessaan kärsimään ja häpeämään sisäisen itsensä edessä ja tekonsa tähden. Hän tuntee olevansa sielullisesti kuin tuomittu ja vangittu, vaikka onkin yhteiskunnallisesti vapaa, jopa arvossa pidetty.

Tässä sielullisessa vankilassa käy samoin kuin yhteiskunnallisessakin: kärsivä äiti eli tunne kääntyy isän eli älyn puoleen apua ja neuvoa saamaan. Vähitellen ihminen huomaa koko olemuksessaan, ettei riitä vain se, ettei joudu ulkoiseen vankilaan. Sisäinen, sielullinen vankila voi olla vieläkin vaikeampi. Hän alkaa ymmärtää, että se tiedon ja taidon valo, jota hän on yrittänyt seurata, sekin on vielä riittämätön. Ihminen alkaa kaivata ja etsiä sitä valoa, joka tekisi hänet sisäisesti vapaaksi.

Ja kolkuttavalle avataan. Valo alkaa tulla ylhäältä ja sisästä päin. Se läpäisee ihmisen taas kolmessa vyöhykkeessä. Ensin älyllisesti. Älys-

sään ihminen näkee eli ymmärtää, että on kahdenlainen ajatusten maailma eli vyöhyke. On ajatuksia, jotka heräävät ja kasvavat pimeässä, joko täydellisessä pimeässä tai siinä »pienemmässä valossa», kuvaannollisesti puhuen kuun valossa, siinä heijastuneessa alemman älyn valossa, joka ei kuitenkaan kykene henkisen itsekkyyden ja tietämättömyyden pimeätä poistamaan. Mutta on myös, vaikka syvemmällä, sellaisia ajatuksia, jotka heräävät ja kasvavat vain ehdottoman rehellisyyden, totuuden ja rakkauden valossa, ja jotka vain siinä valossa menestyvätkin.

Toiseksi ihminen huomaa, että samoin on myös kahdenlaisia tunteita, toisia, jotka heräävät, itävät ja kasvavat pimeässä, aistillisuudessa, turhamaisuudessa, vihassa, ja jotka vain sellaisessa viihtyvät. Samoin on tunteita, jotka elävät valossa, puhtaudessa, kauneudessa ja hyvyydessä, ja jotka vain sellaisessa viihtyvätkin.

Valon näin läpäistessä ajatukset ja tunteet huomaa ihminen edelleen, että tekoja on myös kahdenlaisia, pimeydestä ja valosta lähteviä. On tekoja, joiden äiti ja isä ovat pimeitä, jotka syntyvät pimeistä tunteista ja ajatuksista. On myös tekoja, jotka syntyvät valon äidistä ja isästä, valon tunteista ja ajatuksista.

Tämä on varsinainen kahtiajako ihmisen elämänymmärryksessä. Se on niinkuin Punainen meri jaettaisiin kahtia, tai paremminkin niinkuin erotettaisiin vuohet ja lampaat vasemmalle ja oikealle.

Seuraava tehtävä on asettua passiivisen vastarinnan kannalle vasemmalla puolella oleviin pimeyden ajatuksiin, tunteisiin ja tekoihin. Se on välttämätön kielteinen puoli asiassa. Pimeyden puoli kyllä houkuttelee ja kutsuu, vieläpä kykenee esiintymään valon enkelinä, vedoten velvollisuuteen, palvelevaisuuteen ja uhrautuvaisuuteen, kiihoittamalla esim. puolueriitoihin ja sotaan. Ja ihminen saattaa langeta. Mutta täytyy nousta eikä ryhtyä erehdystä puolustamaan. Kokemuksesta voi siten oppia. Erehdyksestäkin. Mutta erehdystä ei huoli ryhtyä, niinkuin jo sanoimme, toistamaan eikä puolustelemaan. Päinvastoin on opittava seisomaan yhä lujemmin ja tietoisemmin passiivisen vastarinnan kannalla suhteessa pimeyden ajatuksiin, tunteisiin ja tekoihin.

Tämän ohella ihminen sensijaan pyrkii ja oppii asettumaan myönteiselle kannalle oikealla puolella oleviin valon ajatuksiin, tunteisiin ja tekoihin. Äly- ja tunneolentona hän vakavassa mietiskelyssä syventää itseään suurempaan valoon, kaikkialliseen totuuden ja rakkauden henkeen. Siten ihminen voi tulla yhteyteen sen kaikkiallisen Isän kanssa, jonka yhteyteen mietiskelijälle on vuorisaarnan neuvoissa tie viitoitettu. Siten ihminen puhdistuvassa sielussaan voi tulla ajattelussaan hedelmöityneeksi valoksi. Hän ajattelussaan ihannoi ja rakastaa valoa.

Sitten ihminen oppii älyolentona laskemaan näin hedelmöittyneen valoajatuksen alas tunnesieluunsa. Ihminen oppii tunteessaan yhtymään valoajatukseen, oppii tunteessaan tulemaan valossa hedelmöityneen ajatuksen äidiksi. Siten ajatus saa väriä, hartautta, lempeyttä. Ihminen ihannoi ja rakastaa valoa jo sekä tunteessaan että ajatuksessaan.

Sitten tulee teon vuoro. Ajatuksissa ja tunteissa hedelmöitynyt ja syntynyt valon lapsi ilmenee tekona.

Tällainen teko puolestaan aiheuttaa vapauttavaa iloa tunne-äidille. Siten lapsi, valon lapsi, opettaa ja siunaa äitiään, ihmistä tunne-sielussaan. Samoin ajatus-isä saa siunauksen, rauhan ja lepohetken siltä lapseltaan, joka on valossa syntynyt ja oikein suoritettu teko.

Näin vaikutus käy edestakaisin, ajatuksista tunteisiin ja tekoon, teosta tunteisiin ja ajatuksiin. Elämä ja valo etenee kierteessä, spiraalissa. Siten ihminenkin elämän välttämättömyydessä tulee eteneväksi valoksi maailman pimeydessä. Vaikka ihminen on passiivinen pimeydelle, on hän kuitenkin aktiivinen eli toimiva valossa. Valo etenee ihmisessä ja ihminen valossa, jotta valo siten avartuessaan poistaisi kaaoksen alkuperäisen pimeyden.

J. R. Hannula
1937: 182—185

RAUHAN TEMPPELI

Uskonnollisessa elämässä on puhuttu kahdenlaisista seurakunnista, joista toista on sanottu taistelevaksi ja toista rauhan seurakunnaksi. On tuumailtu, että kirkko on taisteleva seurakunta, ja vainajat, »uskossa» kuolleet, muodostaisivat rauhan seurakunnan.

Näin voitiin ajatella, kun jälleensyntymisoppi kiellettiin ja unhotettiin. Todellisuudessa vainajat jatkavat sielullista elämäänsä maallisen elämänsä sävyssä, puhdistuen ja viisastuen, ja aikanaan tapahtuu sitten uusi jälleensyntymä.

Missä näinollen on rauhan seurakunta, tai missä pitäisi sen olla? Todellisuudessa kaikkien uskontojen pitäisi olla rauhan seurakuntia. Mikä sitten olisi taisteleva seurakunta? Sellaisen muodostaa ilman muuta tavallinen yhteiskunta kansoineen, rotuineen, sivistyksineen. Siinä ihmiset elävät taistelun hengessä. Se siis on sellaisenaan taisteleva »seurakunta». Uskonnot olivat alunperin tarkoitetut muodostamaan rauhan seurakunnan ihmisten keskuudessa maan päällä. Mutta siinä on perinpohjin epäonnistuttu. Senkin tähden uskonpuhdistus on välttämätön. Täytyy syntyä rauhan luova seurakunta.

Mutta tällöin on tietoisesti omaksuttava pari yleistä periaatetta, ja käytännössä pysyttävä niissä. Ensimmäinen on: Rakastakaa Jumalaa yli kaiken. Rakastakaa totuuden ja rakkauden elävää henkeä. Ravitkaa sieluanne tällä hengellä, seuraamalla Jeesuksen Kristuksen ilmoittamaa Taivaallisen Isän viittä käskyä: älä suutu, ole puhdas, älä vanno, älä ole pahaa

vastaan, älä sodi, vaan rakasta kaikkia ihmisiä. Ellet niin tee, muodostuu sinun uskonnollisuutesi, teosofiasi, okkultismisi ennemmin tai myöhemmin vain jonkunlaiseksi lallatukseksi, ja sinut löydetään jälleen taistelevan seurakunnan jäsenenä.

Toinen yleinen periaate: rakastakaa toisianne Kristuksen rakkaudella, on yhtä tärkeä rauhan seurakunnan muodostamisessa. Tämä oli Jeesuksen Kristuksen henkinen testamentti oppilailleen. Sitä Johannes-opetuslapsi vanhoilla päivillään yhä teroitti veljilleen. Sama oli myös Pekka Ervastin henkinen testamentti.

Nämä ovat ne kaksi yleistä periaatetta, jotka kristikunta on hyljännyt, mutta joiden huomioiminen ja seuraaminen on välttämätön rauhan seurakunnan, todellisen uskonnon, aikaansaamiseksi.

Vanhoista ajoista periytyy puhe, että temppelissä on kolme osastoa: eteinen, pyhä ja pyhin. Luonnehdimme hiukan tehtäviämme näissä kolmessa osastossa. Mikä on tehtävämme eteisessä? Lyhyesti sanoen: siinä meidän on riisuuduttava kaikista aseista, ulkoisista ja sisäisistä. Se on ensimäinen tehtävämme tullaksemme sisälle rauhan temppeliin. Käytännöllisesti tähän pyritään vaikenemalla. Tämä vaikeneminen, joka on luonteeltaan sekä passiivinen että aktiivinen, on jo tavallaan vaikea tehtävä. Sillä vanha taistelija meissä nousisi mielellään esiin panemaan vanhurskaan vastalauseensa. Se haluaisi iskeä. Mutta — vaikene, ole hyvä. Kuuntele! Ole vaiti! Se on aktiivista vaikenemista. Sinä kukistat itsessäsi taistelijan, ettei se kukistaisi sinua.

Mitä tämä hyödyttää? Oh, sinä opit paljon. Ensiksi, siten opit ymmärtämään veljiäsi, toisia ihmisiä. Toiseksi: kun taistelija sinussa kaatuu, niin luoja sinussa nousee. Sielussasi nousee hiljainen ääni, luova sana. Tämä sana on samalla tunnus, pääsysana eteisestä temppelin pyhään.

Ja mikä on nyt tehtävämme? Nyt on opittava puhumaan, kysymään ja vastaamaan. Mutta ei mitään taistelua. Ei aseita. Ei syyttäjää eikä tuomaria. Oppimista vain. Oppimista totuuden rakkaudessa ja keskinäisessä rakkaudessa. Oppimista siten, että 12-vuotinen Kristus-nuorukainen voi aina olla eloisasti mukana sekä kysymyksissä että vastauksissa.

Näin tehden Kristus meissä avaa oven pyhimpään — jonne vertauskuvallinen ylimmäinen pappi meni kerran vuodessa uhraamaan sekä omien että kansansa syntien puolesta.

Totuus tässä — psykologisesti katsottuna — on se, että opetuslapsi vetäytyy päivittäisessä mietiskelyssä tajuntansa pyhimpään, saaden siten aikaan, että sisäinen Kristus-aurinko hänenkin tajuntansa maailmassa joka aamu nousee. Vain siten hän voi elää valon lapsena. Vain siten hän voi korjata aamuisin mannaa, taivaallista leipää. Siten jatkuvasti uhrautuen hän sovittaa omaa ja kansansa karmaa, syntiä. Kaikkein pyhimmästä on siten tuotava Sana pyhään ja eteiseen, josta se valona säteilee ja äänenä kaikuu kaikkeen maailmaan.

J. R. H.
1937: 275—276

Tien varrelta:

Juho Kervinen, joka monien vuosien aikana yhteistoiminnassa allekirjoittaneen kanssa järjesti julkisia Ruusu-Risti-esitelmätilaisuuksia Kemissä, kuoli elok. 19 pnä. Kiitos uskollisesta avusta ja rauhaa ja siunausta uudessa työalassa siellä rajan toisella puolella. — J. R. H.
1937: 331

J. R. H:n kirjoitukset jatkuvat edelleen v. 1940 toimintansa aloittaneessa Pohjolan Valossa.

SISÄLLYSLUETTELO

	sivu
»Jos ihminen ruumistuu...» (kysymys) ...	7
»Koska ihmiskunta vuosittain lisääntyy...» (kysymys)	7
»Kuinka täydellisen hyvä, kaikkivoipa ja kaikkitietävä jumala...» (kysymys)	7
»Oliko kuuketjun fyysillinen planeetta...» (kysymys)	7
Vaikutelmia teosofisilta kesäkursseilta	9
Teosofia Somerolla	10
Pyramidin rakentajat	10
Veljeystyö	12
Teosofia Somerolla	13
Lapsen mieli	14
Salatiedettä omin päin	15
Aateveljille	15
»Ei ole muuta perustusta»	16
Teosofinen työvainio	17
Kristusuhri	17
Vihan astiat	18
Tietäjälle	19
Keskinäinen luottamus ja ymmärtämys	20
»Lomahetkinä» (kirja-arvostelu)	21
Kaksi tietä	21
Väärä taloudenhoitaja	22
Teosofisten tutkijain työ	23
Teosofinen työ	24
Temppelin puhdistus	27
Vaimon siemen on rikkipolkeva käärmeen pään	28
Hääkutsu	31
Jälleensyntyminen	34
»Kalevalan Avain»	35
Hääkutsu	36
Lopun merkkejä	38
Vuorisaarnan jatko eli mietiskelyosasto	39
Palvelus	41
Isämeidän lupauksena	43
Kaksi maailmaa	47
Autuaita ovat rauhantekijät	49
»Marjatan rengas»	50
»Uusi Jumala»	50
Lutherusta muistellessa	50
Rajan takaa	52
Aseman tähystelyä	53
Teiden risteyksissä	54
Yksi on teidän Mestarinne	56
Teiden risteyksissä	57
Veljeys ja teosofinen työ Suomessa	57
Teiden risteyksissä	59
Ihmisarvon nousu	61
Ellette käänny ja tule lasten kaltaisiksi	62
Tulevaisuuden porras	63
Elävinä kuolleet	64
Mikä on ihmisyksilön suhde luomistyön täyttymiseen?	66
Sielu kaikkeuden avaimena	68
Kaksi tietä	69
Katso Jumalan Karitsa	70
Salomon avioliitto, uni ja tuomio	71
Teosofian harrastajille	72
Mihin velvoittaa jäsenyys Teosofisessa Seurassa?	73
Puhuja- ja Kirjakauppaliitto	74
Mihin velvoittaa jäsenyys Teosofisessa Seurassa?	75
Mihin velvoittaa jäsenyys T. S:ssa?	76
Mihin velvoittaa jäsenyys T. S:ssa?	77
»Seuramme kahtiajaon johdosta...»	78
»Teosofisia esitelmiä»	79
Uuden ajan ihminen	79
Aate ja elävä ihminen	81
Ihminen ja maailma — piste ympyrän keskellä I	81
Ihminen ja maailma — piste ympyrän keskellä II	83
Ihanne, sydän ja järki	84
Ihminen ja maailma — piste ympyrän keskellä III	85
Ihminen ja maailma — piste ympyrän keskellä IV	85
Ihminen ja maailma — piste ympyrän keskellä V	87
Elämmekö ajassa ennen vai jälkeen Jeesusta Kristusta?	89
Viha vie viljan vainiolta ...	90
Ystävien kirjeenvaihtoa sodasta ja veljeydestä I	92
Ystävien kirjeenvaihtoa sodasta ja veljeydestä II	92
Totuudenetsijäin tuttavallista kirjeenvaihtoa III	93
Mitä minulta puuttuu?	94
Minkä osan sinä valitset?	95
Kaksi tietä	96
»Seikkailu Rosenkreuziläisten luona»	98
Valkoisen ja mustan veljeskunnan osuus sodassa	98
Luomisen voimavipu	99
Miksi minusta tuli teosofi?	100
Uskollisuus	102
Sydämen ja mielen puhdistus	103
Avatkaa portit...	105
Mikä on elämässä pysyväistä?	106
Rakkaudessa synnyttäytyminen	107

sivu

Typistettyä veljeyttä ... 109
Muistoja ja kokemuksia 1—4 ... 111
Missä tiedon raja? ... 113
Muistoja ja kokemuksia 5—7 ... 114
Sammon taonta ... 116
Muistoja ja kokemuksia 8—10 ... 118
— » — 11—13 ... 121
»Kirjoittaessani muistojani päämajasta...» 122
Vuosikokouksemme tunnelmassa ... 123
Eräs historiallinen hautaustilaisuus ... 124
»Christosophia» ... 124
Jeesuksen Kristuksen veri... ... 125
Näenkö Mestarin? ... 127
Siveellinen heilahtelu ja rytmi ... 128
Missä paratiisimme? ... 130
Elämä jälleensyntymisen valossa I ... 132
Pekka Ervast: Kadonnut Sana ... 135
Kadonnut Sana ... 136
Pojan vuodatus ... 140
»Vuorisaarna» ... 142
»Valoa kohti» ... 143
Mitä ymmärrän Kristuksen tulemisesta? ... 143
Kristuksen sanomako Rooman kotkien turvissa? ... 145
»Materialismi vaiko teosofia?» ... 146
Suuruudenhulluus ... 147
Asiat ja ihmiset ... 148
Missä tie Kristuksen luo? ... 150
Matkan varrelta ... 152
»Kristus on jo todella tullut» ... 153
Matkan varrelta ... 154
Seurakunta-asiamme ... 155
Miksi seuraan johtajaa? ... 156
Matkan varrelta ... 157
Murhe- ja riemunäytelmä ... 158
Matkan varrelta ... 160
Hierarkisuus, välttämättömyys ja vapaus ... 161
»Marttyyrien historia» ... 162
Panteismi I ... 163
Matkan varrelta ... 165
Mustan maagikon kohtalo ... 168
Panteismi II ... 169
Matkan varrelta ... 172
— » — ... 174
Mustan maagikon kohtalo ... 176
Panteismi III ... 177
Matkan varrelta ... 181
Panteismi IV ... 182
Yksi on teidän Mestarinne ... 188
Auttamisen magia ... 189
Matkan varrelta ... 190
»Teosofinen Seura ja Ruusu-Risti» ... 191
Kestävän valtakunnan rakentaminen ... 192
Ikäänkuin tulen läpi ... 194
»Maan suola» ... 195
Pistis Sophia ... 196
Mestarin tarve ja etsiminen ... 197
Ruusu-Risti-seuran vuosikokous helluntaina 199
Kuoleman ja elämän valtakunta ... 201
Painajaisen voittaja ... 202
Ruusu-Risti-työntekijämme ... 203
Erilaisia inspiratioita ... 204
Kansainvälisyys ... 206
»Vihitty» kirjan päähenkilönä ... 206
Mistä on kysymys? ... 207
Suomen kansan kohtalo ... 208
Kummituksestakin apua ... 209
Suomen kansan kohtalo ... 210

sivu

Näky ... 212
Hevosen näky ... 212
Nykyinen maailmankäsitys ... 213
Kristillinen siveysoppi ... 214
Keskellä kiusausten koulua ... 215
Penedosta vieläkin ... 217
Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa ... 218
Ruusu-Risti totuudenetsijäin aikakauskirja 219
Mustasta magiasta vieläkin ... 220
Joulumietelmiä ... 220
Kristillisen elämänymmärryksen rappeutuminen ... 222
Helsingissä jouluna ... 223
Kristillisen elämänymmärryksen puhdistus 224
Uskonpuhdistuksen vaikeudet ... 226
Jatkuvia vaikeuksia uskonpuhdistuksessa ... 227
»Mitä te arvelette Krishnamurtista?» ... 228
Aseet ... 230
Penedo ... 231
Matematiikan sielu I ... 231
Luottamus ... 233
Matematiikan sielu II ... 235
Kesäkurssit ... 236
Mietelmiä kesäkurssien jälkeen ... 239
»Kuka auttaa meitä kuolemassa» ... 241
Pyhän Hengen temppeli I ... 241
Kesäkiertueelta ... 243
Samarialainen ... 245
Ennustuksia ... 246
Oberonin haaksirikko ... 246
Pyhän Hengen temppeli II ... 247
»Kristuksen tutkimaton rikkaus» ... 249
Pyhän Hengen temppeli III ... 250
Raittiustyö, kieltolaki ja Kristus ... 252
H. P. B:tä ajatellen ... 254
»Nuortuva maailma» ... 256
»Tähtikoulut» ... 256
Mietelmiä ... 257
Ruusu-Ristin kustannustoiminta ... 258
Muoto ja henki, sovinnaisuus ja totuus ... 260
Jälleensyntymismuisti ... 262
Jatkanko työtäni? ... 262
Hierarkisuus ja auktoriteettius ... 264
Kirjassa »H. P. B» on seuraava 266
»Omassa asiassaan...» ... 268
Valittujen luku I ... 269
F. E. Sillanpään kirjasta »Nuorena nukkunut» ... 271
Valittujen luku II ... 271
»Kyll' on kuololla seuraa» ... 273
Valittujen luku III ... 273
Saunan sakramenttaalisuus ... 275
Prometheus ... 276
Kesäkurssit ... 278
Oikaisuja ... 281
Miten parhaiten autamme? ... 282
Juhlamietteitä ... 284
Tapaninpäivänä ... 286
Ruusu-Ristin Kirjallisuusseura ja propaganda ... 287
Maapallomme muuttuminen kuninkaan pojan häähuoneeksi ... 288
Viisaususkonto ... 290
Arjunan taistelu ... 291
Rahan mahti Zebaothin ja Kristuksen alttarilla ... 292
Uni ja sen selitys ... 294
Mestari ja me ... 295

	sivu
60 vuotta täyttäessäni	299
Pekka Ervastin jäähyväisjuhlassa	299
Inspiration ymmärtäminen I	299
— » — II	301
Egyptiläinen renesanssi I	302
— » — II	303
— » — III	305
Pahan vastustamattomuus	306
Minuus ja Joulu	307
Miten vuorisaarnan oppilaana suhtaudun isänmaahan?	309
Valittu kansa	310
Elämän kaksinaisuus	311
Miten ratkaisen uskonnon? I	312
— » — II	314
Kuolemantuomio	315
»Uusi usko pohjoisesta»	317
Rouva Tyyne Liukkonen	318
Kirjallisuutta	318
Valo poistaa pimeyden	319
Rauhan temppeli	320
Juho Kervinen	321

ASIAHAKEMISTO

Aadam 14, 28—29, 311
aalaja 232
aallonmurtaja 274
aarteet 15, 22, 23, 94
aate 81
aateveli 15
aatma 31, 42, 44, 168
aatteelle uhrautuminen 28
aatteellinen epävarmuus 282
» liike 103, 98
» päämäärä 89
» totuus 77
» työ 13, 64, 72, 76
» uudelleen muodostuminen 67
» yhtymä 89, 90
aatteelliset ihmiset 128
aatteen uhraaminen itselleen 27
aatteet 47, 64
aavistus 44, 79, 86, 307
Abraham 278
Absalom 230
adepti 7, 98, 207, 230
Adoniram 252
Agmadh 168—169
Agricola, Mikael 35
Ahasverus 160, 166—168, 173, 175, 182, 190—191, 191—192, 196—197
ahdas portti 242
ahdistus 236, 249
ahkeruus 118, 186, 211
Ahlqvist 260
aika 219, 278
aikaansaamisen ilo 248
aika ennen Jeesus Kristusta 89—90
»Aikain Viisaus» 12
aika Jeesus Kristuksen jälkeen 89—90
aikakausi 47
aikakauskirjat 23, 200, 219
aine 54—55, 76—77, 164, 176, 213, 219, 248
aineellinen apu 20, 112
» leipä 45, 310
» maailma 13
» paratiisi 76
» puute 282
» rikkaus 201, 272
» ruumis 195
» taso 20
aineellinen toimeentulo 172
» tuki 76, 112
aineellis-aistillinen 63, 71
aineellisuus 22, 25, 47, 54—55, 243, 248
aineen hypnoosi 249
» liikunto 54, 55
» rikkaudet 294
Aine-Äiti 219
Ainoan Pojan ihanne 194
ainoa oikea uskonto 241
ainosyntyinen Jumalan Poika 311
aioonien mysteriot 196—197
aistihavainto 82
aistillisuus 98, 127, 130, 152, 271, 277, 285, 320
aistimuselämä 29, 277
aistimusmaailma 19
aivot 213—214
ajan merkit 38—39
» täyttymys 270
ajanvieteharrastukset 219
ajan voittaminen 278
ajattelija 67, 135
ajattelijakeskus 25
ajatuksen köyhyys 260
» rikkaus 260
ajatus 54, 182, 193, 283, 290—291, 307, 316, 319—320
ajatusmaailma 67, 320
ajatusmuotojen luominen 25
aktiivinen toiminta Jeesusta vastaan 149
aktiivinen vaikeneminen 321
alaspäinen kaari 188
alastomuus 17, 29
Aleksanteri I 303
alemman luonnon hallitseminen 285
alemmat mysteriot 208
» taipumukset 315
» tunteet 271
alempi ihminen 63
» koulu 22
» maailma 64
» minä 28, 36, 45, 49, 65, 70, 104, 105, 130—131, 161, 201, 220, 227, 228, 242, 247, 284, 292, 314
alempi tajunta 102, 128, 320
» äly 130—131
alistuvaisuus 45
alitajunta 165, 251
alkeelliset tiedot 23
alkeisvoimat 64
alkemia 309
Alkmenes 276—278
alkoholi 167, 257
alkuihminen 75, 130
alkukristillisyys 114, 162, 198, 240, 300
alkuperäinen teosofia 229, 230
» ääni 160
alkuperäiset uskonnot 132
aloitekyky 117
alotteellisuus 185
Amerikan Yleinen Veljeys 138
Amerikka 208
ammatillinen taituruus 197
ammatti 273
anastus 13
Andreias 87
ankaruus 130
anominen 71—72
ansaitseminen 306
ansiot 183
ansiotyö 226, 227
antaminen 40, 62
antaumuksen tie 143
antaumus 43, 143, 158, 184
antautuva hartaus 25, 43
anteeksiantaminen 46, 236, 284, 299, 317
anteeksipyyntö 191—192
Antikristus 93, 110, 191, 226, 267, 270, 285
Antroposofinen Seura 103, 106, 137
aplodit 174
»Apolloniuksen marttyyrio» 162
Apollonius 185
apostoli Johannes 203, 226, 227
» Paulus 214
apostolinen uskonto 171—172
apostolin tehtävä 288
apostolit 240, 285, 293, 300
Ariel 196
Arjuna 291—292
arkipuku 33, 36, 38
arkipäivätietoisuus 36
armahtaminen 64, 65, 236, 245, 315
armeijat 61, 119—120, 260

armeijastamme vapautuminen 209
armo 59, 131
armopalat 115
arvojen ilmentäminen 86
» tasot 81—82
arvokkuus 152
arvonanto 319
arvosteleva järki 286
arvostelu 230
aseellinen ritarius 271
» voimankäyttö 98
» väkivalta 98
aseet 75, 80, **119—120**, 156, 208, 211, **230—231**
aseettomuus **209, 231**
aseista kieltäytyminen 181, 263
aseistautuminen **294**
asevelvollisuus **120, 218**, 230, 282, **239**, 258
asia **148—149**
asiansa ajaminen 63, 77
asioista keskustelu **149**
asketismi 24, 235, 257, 285
Assisilainen, Fransiskus 26, 247
asteettaisuus 239
astraaliruumis 35, 41, **117**, 226, 277, 314
astraaliset henkivallat 226
astraalis-fyysilliset nautinnot 104
astraalis-ruumiilliset värähtelyt 104
astraalitason maagikko **116**
astrologia 9
astromentaalinen taso 208
ateisti 54
atlantilainen sivistys 305
Atlantis 160, 198, 250, 305, 314
Augustinus 60
auktoriteetit 110, 276
auktoriteettius **229—230**, 770—774
auktoriteettiusko 74
aura 32
aura (viljelysväline) **118**
auringon pilkut 38, **39**
aurinko **34**, 38, 43, 82, 88, 123, 231, 284
aurinkoihminen 123, **147**
aurinkokunta 68
aurinkokuntamme Salaiset Koulut **256**
Austraalia 208
auttajat **249**
auttaminen 20, **189**, 202, 249, **282—283**, 285
autuudenjulistukset 39, **49**, 139, 195, 201
autuus 15, **49, 195**, 201
avaimet elämän ymmärtämiseen 313
avain **68**
avioliitto 156
aviollinen vihkimys 201
aviorikokset 196
A. V., rouva 212
avunanto 20
Barabbas 16
Barker, A. T. 200
Beelsebuli 95, 277
Beeringin salmi 160—161, 166, 191
Besant, Annie 12, 19, 110, 119, 138, 141, **174—176**, 311
Betania 28
Betlehem 285
Betlehemin tähti 255
Bhagavad Gitaa 26, 138, 171, 175, 291,
bhikkut 169
Biblia 203
Blavatsky, H. P. 24, 25, 58, 95—96, 110—111, 120, 122, 132, 133, 137—139, 140—141, 144—145, 146, 148, **149**, 153, 165, 168, 188, 197, 199, 208, 216, **219**, 223, 228, 229—230, 234, 238, 245, **254—256**, 258, 259, 260, 261, 265, 274, **279—280**, 283, 293, 296, 304, 305, 317—318
Blavatskyn ennustus **223—224**
» satavuotisjuhla 262
bolshevismi 258, 294
Bonsdorff 66
Boodhisattva 144, 167
brahmalaisuus 51
Brasilia 217, 218, 231
Buddha, Gautama 17, 103, 110, 111, 133, 134, 135, **137—139**, 141, 142, 144, 146, 148, 153, 165—167, 171, 179, 182, 185, 192, 208, 215, 216, 219, 230, 238, 240, 247, 248, 265, 274, 291, 311, 314
Buddhalainen katkismus 167, 169
buddhalaisuus 16, 24, 51, 106, **133**, 240
Buddhan kahdeksankertainen tie 167, 188, 192, 198, 205, 251, 314
Buddhan siveysoppi 133, 198
buddhinen taso 12, 44
buddhiset voimat 277
bulla 198
byrokratia **264**
Canossa 229
Capitol-teatteri 174
Cato, vanhempi 215
»Christosophia» **124**, 138—139, 141, 280, 304, 311
Corelli, Maria 257
Coulomb 261
Coulombit 279
»Cyprianuksen kehoitus marttyyriuteen» 162
Damaskon tapaus 30
Damaskos-kokemus **113**, 281
Daniel 62
darvinismi 34
Deeva 32, 58
demokratia 264
devakhani 170, 312—314
»Dhammapada» 138, 150
dharma 123
diktaattorikaipuu **295**
diktaattorivaltuudet 295
Diogenes 285
dogmit 223, **299—300**, **301**, 310
dualismi **163—164**
duhoborit 93
Eckhart 12
edelliset ruumistukset 309
eduskunta **193—194**
edut 61, 69, 73
eetillinen elämä 263
eetteri 85
eetteriruumis 277
Eeva 14, **29**
Egypti **10**, 71, 168, 305
egyptiläinen Looshi 304
egyptiläinen renesanssi **302—305**
egyptiläinen sivistys 303
egyptiläiset löydöt 303
ehdoton ihmisessä **106**
» pimeys **150**
» valo **150**
ehdottomuus 150, 213
ehtoollisen sakramentti 14
elementit 54
Elias 70—71, 133
elinkeinot **273**, 167
elintarvikkeiden tuhoaminen 263
»Ellette käänny...» **62—63**
Eloniemi, Yrjö 199
eläimellisyys 152, **180**, 276
eläinihminen 64—65, 179—180
eläinkunta 54, 55, 130, 174, 250
eläinradan merkit 277
eläintajunta 130
eläinuhri 278
Elämä 197
elämä Jumalassa 165
elämän alaspäinen kaari **188**
» arvot **81**, 83
elämänhalu 133
elämän ja kuoleman mysteriot 83, 229, 312
elämän jatkuminen 83, **85**
» kaksinaisuus 163, **311—312**
elämänkoulu **82**, 231, 260, 310
» lain kunnioittaminen 226
» laki 148, 152, 153, 227, 232, 258
elämänlanka 176
Elämän Lintu **277—278**
elämän ohjelma 273
» pienemmät mysteriot 208
» pituus 59
elämänpuu 305
elämän sisäinen koulu **247—249**
» siveellinen tasapaino 131
» suuremmat mysteriot 208 208
» syvin salaisuus 158
» taakat **249**
» tarkoituksettomuus 129
» tarkoitus 43, **178**, 193, **197**, 315
elämän tasot 82, 83
elämäntehtävä 69, 233, **280**
elämän tie 21, 56, 57, 168
» todellinen auktoriteetti **230**
» täydellisyysvaatimus **264**
» valtakunta **201—202**

elämän ykseys 275
» ylöspäinen kaari 188
elämänymmärrys 34, 47—49, 89, 102, 302, 312—313
elämä ylemmässä minässä 43
elävä Mestari 150, 198, 230
elävän temppelin rakentaminen 242
elävä Jeesus Kristus 218
» siveysoppi 305
» tieto 305
» työntekijä 216
» usko 243
» uskonto 243
elää ikuisuudelle 65
» kuolemalle 65
Englannin maailmanvalta 167, 175, 188, 192
Englannin tieteellinen psyykkinen seura 260
Englanti 145, 167, 208
»Enkelein lankeemus» 7
enkeli 32, 150
enkelikunta 248
enkelin neuvo 150
enkelit 133—134, 270
enkelitajunta 130
enkelit Jeesuksen haudassa 249
ennakkoluulottomuus 132
ennaltamääräääminen 59
ennaltamääräysoppi 300
ennenaikainen kuolema 69—70
ennustukset 163, 246, 318
ennustus henkisen opettajan tulosta 144
ensimmäinen sija 12
ensimmäiset kesäkurssit 9
enteet 90, 152
ennakkoluulo 15
epäily 25, 30, 54, 108, 224, 268, 271—272, 274, 283, 295
epäitsenäisyys 291
epäjärjestys 282
epäkäytännöllisyys 157
epäluottamus 20, 53
epäluulo 53, 91, 108
epäonnistumiset 226
epätoivo 128, 357
epätäydellisyys 97
epäveljeys 73, 75, 102, 128, 249
erakko 238
erehdykset 82, 320
erehdyksien korjaaminen 236
eri ajatussuunnat 53
erikoispyyteiden ajaminen 53
eripuraisuus 101, 210
eristys 12—13, 221
eristäytyminen 43
eroottis-hysteerinen mystisismi 223, 224
erottamiskyky 71, 148—149
Eräjärvi 174
erämaa 70, 105
Ervast, P. E., asessori 265
Ervast, Pekka 32, 36, 50, 58, 69, 78, 85, 110, 111—112, 113—114, 120, 122, 124, 125, 135, 136—139, 140—141, 142—143, 145, 153, 155, 156, 168, 188—189, 191—192, 199—201, 207—208, 216—217, 218, 223—224, 229, 234, 236, 241, 245, 246, 249—250, 256, 257, 258—260, 265—266, 278—281, 286, 288, 295—297, 299, 304, 305, 306, 310—311, 312, 317—318, 320
Esaias profeetta 70
Esau 209
esikunta-kohtaus 119
esitelmä 13, 17, 53
esittää vaatimuksia Elämälle 26
esivalta ja miekka 258
esoteerinen opetus 199, 223
esoteerinen tie 97
esoteristi 232, 235
etenemisvapaus 107
esteet 64, 149, 150
etiikka 250
etsikkoaika 12
etsiminen 34, 196
etu 48
Eurooppa 198, 226, 230, 240, 300, 303
europalainen sivistys 47, 303
europalais-kristillinen maailma 47
Europan kohtalo 266
Europan vajoaminen 158
Europan Yhdysvallat 230—231
evankeelinen kirkko 106
evankelinen suunta 14
evankelis-lutherilainen elämänymmärrys 50, 62
evankeliumin Kristus 16
evankeliumit 146
famulus 98
Farao 10, 71
Faraon tytär 71, 314
farisealaisuus 19, 70
Felicitas 162
Filippus 87
filistealaiset 315
filosofia 98, 250
filosofinen kirjallisuus 219
filosofinen kritiikki 171
filosofinen suvaitsevaisuus 177
filosofinen veljeskunta 93
filosofit 135, 157
filosofoiva järki 93
Finne, Emma 143
Fransiskus Assisilainen 248
fyysillinen ruumis 199
fyysillinen sota 92
fyysillinen taso 67
fyysillisen tason palvelus 41
Galilea 203
Galilei 77
Getsemane 15, 19
af Geijerstam, K. 95, 254
Gibeon 71
Giblimiläiset 252
Golgata 15, 19, 49, 131, 257
» sielussa 232
Golgata-uhri 14, 49
Goljat 291
Gomorra 198, 231, 278
gordilainen solmu 77
Graalin malja 277
Guru 207
Haaparanta 166
»Haaveilija» 265
hajanaisuus 233
Halikko 273
Halliparta 116—117
hallitsija-asema 247
hallitus 242
hallitustaito 243
Haltia 32
haluttomuus 25
halu vetäytyä pois 315
halveksuminen 128, 129
hammasten kiristys 36
hapatus 269—270
harhakäsitykset 287
harhan maailma 197
harhaopit 196
harjoittelu Mestarin oppilaana 131
harkinta 301
harmaat veljet 267
» voimat 279
harrastukset 233, 290
hartaus 65, 286
Hartmann, Franz 98
Hartola 53
hautaustilaisuus 124
Hebe 276—278
hebrealaiskirje 125
(Hebr. 1: 1, 2) 166
(Hebr. 7: 3, 15, 22) 166
(Hebr. 7: 12) 251
(Hebr. 8: 6, 13) 166
heikkouden perussyy 225
heikkous 233
Heindell'in Ruusu-Risti 137
Heindell, Max 125, 137—138
Heliö, Iida 259
helluntaijuhla 43
hellyys 130
Helsingin ratapiha 316
» työväentalo 174
Helsinki 223, 299
helvetti 14, 15, 18, 21, 101, 108, 179, 194, 218, 227, 300, 314
hengen maailma 22, 63
» ruoka 45, 238, 310
» ylösnousemus 250, 251
hengestä syntyminen 225, 275
henki 54, 76, 85, 100, 121, 164, 213, 214, 219, 260—261
henkinen manaus 24
henki-ihminen 184
henki-itse 168, 176
henkilökysymys 208
henkinen aallonmurtaja 274
» apu 76, 96
» aurinko 38, 39, 43
» auttaja 20, 86
» avioliitto 71
» elämä 19, 44, 46, 71, 86, 87, 122, 157, 176, 226, 228, 233
» ihminen 24, 25, 36, 78
» isä 227
» itsenäistyminen 76, 180
» johtaja 157
» kasvu 45

henkinen keskus 79
» kokemus 15, 113, 116, 220
» kolminaisuus 44, 403
» kulttuuri 78
» kuolema 103
» kypsyys 117
» köyhyys 36, 37, 243, 260
» laiskuus 178, 291, 315
» lukutapa 85, 136
» makuaisti 144
» minä 76
» nuorukainen 226—227
» nälkä 88
» opettaja 21, 86, 197—198
» pimeys 219
» raskaus 72
» rikkaus 22, 243, 260, 294
» ruumis 194, 195
» sivistys 121
» sota 92
» suojaaja 52
» synnyttäminen 72
» sysäys 95
» tajunta 275
» talous 23
» taso 25, 48
» tieto 23, 116, 135
» tietäjä 86,
» todellisuus 55
» tutkimustyö 23
» työ 69, 70, 72, 75, 96, 134, 163, 172, 180, 182—187, 302
» työntekijä 217
» uudelleen muodostuminen 67
» uudestisyntyminen 132—133, 218, 220, 225, 250, 312
» valiojoukko 274, 296
» valistustyö 294
» valo 86, 224
» veljeys 101
» voimakeskus 9
» voima 26, 112, 222
» vuodatus 32, 95, 317
» väkivalta 98
» ykseys 178
» ylpeys 169
henkipatto 79
henkisen auttajan vaikuttimet 20
» elämän asteet 226
» » sisäinen puoli 27
» elämänymmärryksen omaksuminen 312
» kasvamisen mahdollisuus 17
» kehityksen laki 21
» kokemuksen kynttilä 180
» tajunnan taivas 102
» temppelin ääriviivat 136—139
» tiedon tie 284
henkisen työn alku 183—187
» » tuhoaminen 278
henkisesti järjestymätön ihminen 311
henkiset aloitteet 156
» liikkeet 93, 95, 98, 107, 132, 274
» pyrkimykset 85
» saavutukset 226
» valosoihdut 121
henkisten maailmoiden rikkaudet 23
henkisten tasojen työntekijä 69
henkisyys 54, 55
henkivoimien inspiratiot 306—307
Henrik piispa 162, 303
Hera 277
Herakles 276—278
hermostuneisuus 222—223, 225
Herodes 150
Herra Jumala 28
Herran palvelija 315
» palvelijatar 30, 72
» tuleminen 70
herätyshuuto Suomen kansalle 9
hevosen näky 212
hidastuttavat voimat 64
hieho (symbolina) 117—118
hienotuntoisuus 130
hierarkinen elämänjärjestys 296
hierarkisuus 161—162, 264—266
Hiiram 252
»Hiljaisuuden Ääni» 23, 141, 304
hiljaisuuden ääni 150
Himaalaja 274, 283
himo 28—29, 42, 44, 54, 63, 92, 249, 284, 314
himoelementaali 182
himojen taakat 249
hinduismi 137—138, 303
hiudulainen 24
historia 274
historiallinen Jeesus 139
» Kristus 49, 65
» Mestari 198, 208, 229, 230, 242, 265
» perintätieto 132—135
historiallis-filosofiset selitykset 93
historiallisten Mestarien työ 255
historian käännekohta 32
hitaus 46, 47
hopeakausi 47
Hodgson, R. 95
»Hoosianna Daavidin pojalle» 28
horoskooppi 9
»H. P. B.» (näytelmä) 266—267, 279
»H. P. Blavatsky ja hänen teosofiansa» 288
Huittinen 243
Hume 291
huomaavaisuus 147
huomattavampi askel henkisyyttä kohti 20
huomion kääntäminen 94
huoneustollisen kodin ylläpitäminen 123
huono teko 129
hurmio 99, 301
hurskaus 101
huutavan ääni 70, 71
hyljätty veli 101
hypnoottinen lumo 197
hysteeris-mystillinen kristinoppi 223
hyveellinen tyranni 162
hyveet 159, 205, 226, 233, 276—277
hyvitys 159, 225
hyvyys 18, 46—47, 96—98, 102, 128—130, 163—164, 172, 227, 228, 233, 248, 249, 288—290, 305
Hyvä Laki 291
hyvän ja pahan tiedon puu 305
hyvän koulu 209, 210, 288—290, 317—318
hyvän lisääminen 97, 128
hyvän sanoman levittäminen 185
hyväntekeväisyys 92, 93, 100, 314
hyvän voima 100
hyvän ylösnousemus 251
hyvässä voittaminen 246
hyvä tahto 165, 190, 199, 225, 243, 286, 290
hyvä teko 92, 129, 189
Häme 121
Hämeenlinna 154
häpeä 197, 282, 291—292
häpeälliset hautaamiset 134
häpäiseminen 149
hätäileminen 160
hävittäminen 89, 134
hävittävät voimat 235
häviö 168, 220
hääkutsu 31—33, 36—38
häät 31, 36
häävaatteet 31, 33, 36, 37—38
häävertaus 54
Ialdabaoth 196—197
iankaikkinen armopäätös 17
» elämä 109
iankaikkisuus 57
Ibsen 155
Idän tähden joululehti 17
Idän tähti 16, 137—138, 153, 188, 266, 311
Ignatius, Kyllikki 98
ihanne 17, 25, 30, 64, 69, 84, 89, 102—103, 193
ihannekuva 17, 34, 104, 194
ihanneyhdyskunta 239
ihanteellinen innostus 72
» väkivalta 107, 258
ihanteellisuuden tila 29
ihanteen palvelu 89
»ihmekaappi» (Coulombit) 279
ihmettely 222
ihminen 76, 81, 148—149, 194, 213,
ihmisarvon nousu 61—62
ihmiselämän tarkoitus 170, 286
ihmisen arvo 86, 148, 158, 263, 314
ihmisen avain 312

ihmisen ikäkaudet 34, 47
» luominen 302
» minuudet 64—65
ihmisen pienoismaailma 147
Ihmisen Poika 87, 133, 264, 270
» Pojan tuleminen 39
ihmisen prinsiipit 199
» päämäärä 22
» rakenne 44
» ruumiillinen alku 183—184
» tehtävä 67
ihmisten kahtiajako 300
ihmiskunnan auttaminen 24, 267
» eetillinen elämä 263
» hyväntekijät 255
» hätä 13
» karma 293
» kohtalo 80
» kulku aineeseen 248
» lisääntyminen 7
» luominen 302
» sielullinen kehitys 242
» suurimmat viisaat 135
» tilanteen muuttuminen 143
» vapautuminen 76, 88
» yhteenkuuluvaisuus 107
ihmiskunta 7, 54, 55, 250
ihmissyönti 174
ihmisten erilaisuus 59, 60, 87
» erottaminen kahteen joukkoon 317
» jakautuminen kahteen sukupuoleen 248
» nujertaminen 149
ihmisveren vuodattaminen 181—182
ihmisyksilön säilyminen 67
ihmisyyden luova uhri 158
» uskonto 178
ihmisyys 61, 75, 81, 150, 152, 178, 179, 195, 233, 235, 263—264, 271, 302
Iisalmi 154
ikuinen 107
» autuus 131, 194
» elämä 227, 286
» helvetti 300, 313
» kadotus 16, 25, 194
» taivas 300
ikuisuuden maailma 106
ikävä 67, 319
Ilias 311
ilmakoe 234
Ilmarinen 35, 116—118, 163—165, 169—171, 177, 187, 276, 303
Ilmarisen emäntä 164, 170—171
ilmavallan ruhtinas 119, 133, 305
ilmentymätön 176
» maailma 66
ilmentynyt 176
(Ilmestyskirja 14: 11) 57
(Ilmestyskirja 14: 13) 56
(Ilmestyskirja 20: 12) 92
(Ilmestyskirja 22: 2) 45
Ilmestyskirja 289
ilmiantaminen 94
ilmiöllinen maailma 66, 82
ilo 158, 211, 228, 246
»Immanuel» 145
indialainen ajattelu 279
inhimillinen minä 131, 251
» rakkaus 149
inkvisitio 110, 172—173
innostus 46
inspiratio 114, 120, 136—137, 204—205, 233, 299—301
Intia 148, 215, 216, 304, 312
»Intian polkujen Kristus» 216
intuitio 24
Iole 276—278
Iraani 215
irstaisuus 279
irtojäsenet 9, 23, 199
islamilaisuus 51
Iso-Britannia 229
Iso-entente 106
Israel 310
Israelin profeetat 215
Israelin kansan vaellus luvattuun maahan 314
Isä 42, 43, 44—47, 63, 109, 143, 184, 187, 197, 220, 270, 300
isä Ahasverus 166—168, 191—192, 196—197
Isältä tuleva palkka 242
Isämeidän 43—47, 113, 139
Isän kannalle asettuminen 97
Isän käsky 55
Isän lähettiläs 21, 44
isänmaa 309—310
isänmaanrakkaus 156
Isän tahto 18, 42, 45, 79, 102, 289
Isän täydellisyys 95, 302, 311
» valtakunnan lait 44
» vihkimysryhmä 256
»isä perkele» 133
Isä taivaissa 63
Itse 42, 44, 276
itsearvostelu 232, 284
itseensä takertuminen 226
itsehalveksuminen 129
itsekasvatus 74, 91, 128, 170, 173—174, 186, 221, 229, 240, 274, 275, 302, 319
itsekeskeisyys 232
itsekkyyden taakat 249
itsekkyyden voimat 314
itsekkyys 30, 194, 195, 261, 267, 271, 285, 289, 291, 314, 315
itsekkään ihmisen persoonallisuus 168
itsekkäät ajatukset 283
» tunteet 283
itsekritiikki 232, 257, 263, 275
itseluottamus 152
itsemme sijoittaminen 273—274
itsemurha 129, 142, 143, 292
itsensä kaksintaminen 96
» koroittaminen 144
» löytäminen 178
itsensä nöyrryyttäminen 291
» tarkkailu 38, 53, 98
» tunteminen 131
» uhraaminen 71, 94, 186
» unohtaminen 246
» voittaminen 130, 159, 226, 243, 278
itsenäisen Suomen politiikka 237
itsenäisten ihmisten veljeskunta 179
itsenäistyminen 170
itsenäistyvä ihminen 90
itsenäisyys 151, 161—162, 179, 186—187, 229, 230, 239, 275, 276, 291, 296
itsenäisyytemme saavuttaminen 303
itsepuolustus 271
itserakkaus 149, 176, 180, 226
itsesyytös 128—130
itsetietoinen tutkija 23
itsetietoisuus 194
itsetutkistelu 94, 210, 306
itämainen kulttuuri 269
Itävalta 120, 212
Jaakob 113
jaarittelu 195, 228
jakolasku 236
jalkojen peseminen 185
Japani 312
jatkuva kehitys 67
» toiminta 47
Jeesuksen asema 222
Jeesuksen elämänymmärrys 89, 102—103, 108, 110, 127, 222, 232, 237
Jeesuksen historiallisuus 124
» jumalkäsite 134
Jeesuksen Kristuksen henkinen testamentti 320
Jeesuksen Kristuksen koulu 155
» » liitto 297
Jeesuksen Kristuksen nimessä pysyminen 102
Jeesuksen Kristuksen opetuslapset 97
» » seuraaja 89
» » tehtävä 268
» » veri 125—127
» » Vuorisaarna 251
Jeesuksen kuoleman salaisuus 126
Jeesuksen Kristuksen kuolemantuomio 103, 183
Jeesuksen käskyt 30, 56, 99, 100, 103, 104, 138, 167, 218, 222, 224, 270, 313
Jeesuksen liitto 175
Jeesuksen moraali 43, 142, 153, 182, 192, 193, 194—195, 207, 208, 214, 215, 226, 230, 242, 274
Jeesuksen oppilaat 133, 206, 307
»Jeesuksen salakoulu» 85, 139, 280, 304
Jeesuksen seuraaminen 181, 238

Jeesuksen seuraajat 103, 145, 147, 222
Jeesuksen työ henkimaailmassa **196—197**
Jeesuksen veri 126, 194
Jeesus 18, 22, 27, 31, 32, 34, 39, 43, 45, 61, 71, 85, 86, 87, 94, **122**, 126, **133—135**, 142, 144, **145—146**, 147—148, 149, 150, 153, **165—167**, 170—171, 172—173, 177—178, 181, 192, 193, 194, **196—197**, 201, 204, 206, 207, 226, 228, 237, 245, 247—248, 252, 257, 268, 279, 285, 306, 311, 314
Jeesus Kristus 17, 32, 49, 69, 70, 81, 89, 94, 95, 96, **102—103**, 104, 110—111, 122, **125—127**, **137—139**, 140, 142, **143—145**, **153**, 155—156, 162, 165, 171, **177—179**, 185, 189, **194—195**, 208, 216, 222, 230, 232, 240, 247, 248, 249, 251, 252, 253, 255, 256—257, 258, 260, 264, 265, 269, 271, 272, 274, 275, 277, 278, 279, 285, 286, 293, 311, 314, 321
Jeesus Kristus perustana 194
»Jeesus Maria» 145
Jeesus Natsarenus 204
Jehova 58, 93
Jeremia 133, 161
Jerikko 245, 295, 314
Jerusalem 26, 27, 245
Jerusalemin seurakunta 272
» suutari 154, **157—158**
» temppeli 108
(Jesaja 9: 3) 75
jesuiitat 198, 204, 207
J. K., herra 212
Jinarajadasa, C **145—146**
Jobin kirja **218**
»Johanneksen evankeliumi teosofian valossa» 119
Johannes (opetuslapsi) 216, 218, 222, 224, 226, 227, 258, 321
Johannes 144, 165—168, 172—174, 181—182, 190—191, 192, 196—197
Johannes Kastaja 26, 32, 33, **70—71**, 133, 150, 215, 284, 285
(Joh. 1: 1—3, 14) 166
(Joh. 3: 5) 85
(Joh. 4: 34) 26, 45
(Joh. 10: 9) 167
(Joh. 10: 9, I) 169
(Joh. 12: 21—23) 87
(Joh. 13: 34) 56
(Joh. 13: 35) 148
(Joh. 14: 15) 56
(Joh. ev. 1) 70
Johannes-persoonallisuus 70
Johannes-valo 70
johdonmukaisuus 135, 213
johtaja 64, **156—157**
johtajakaipuu 295
johtajan seuraaminen **156—157**
johtajapaikka 74
johtavat kristilliset kirkot **134—135**
johtava teosofinen työntekijä **189**
johtopäätöksen teko 174
jokapäiväinen leipä **45**
jooga 275
Joogi Ramatsharaka 259
Jordanin kaste **216**, **218**, 318
Josef **29**, 150, 228
Josefin epäilys **30**
» uni 30
Joukahainen 116—117, 163—164, 171—172
joukkoetsintä 34
joukkokarma 316
joukkomietiskely 9
joukkoteurastus 62, 102
joulu **268**, **284—285**, **307—308**
joulu Helsingissä 223
jousi 117
joustavuus 26, 64
J. R. H:n dharma 294
» kiitos 299
» 60-vuotisjuhla 299
» matkat **243—244**
» muistot **111—112**, **114—115**, **118—122**
» osuus R-R:n kustannustoiminnassa **259**
J. R. H:n pyöräilymatkat **262—264**
J. R. H. teosofisena kirjailijana (P. E:n arvostelu) 319
J. R. H. teosofisena opettajana (P. E:n lausunto) 319
J. R. H:n työ **262—264**
juga 47
juhannus **284—285**
juhlahetket **155—156**
juhlakulkueet 305
juhlistustyö 287
julkinen Mestari 144
» opetus 230
» peruutus **192**
» teosofinen työntekijä 145
» tieto 302
julkiset esitelmät 287
julmuus 130
Jumala 7, 14, 18, 22, 68, 99, 112, 116, 130, 131, **133—134**, 147, 149, 156, 159, 164, 166, 195, 220, 227, 247, **255**, 302, 310, 313
Jumalaan yhtyminen 185
Jumala itsessä 129
jumalakaipuu **114**, **116**
jumalallinen järki 314
jumalallinen opastus 71
jumalalliseen viisauteen nouseminen 24
jumalalliset ilmestykset 114
jumalalliset voimat 68
Jumalan apu **179**, 186
» aspektit **63**
» etsiminen 68, **91**, 116, **179**
» Karitsa 70
» kolminaisuus 184
Jumalan lahjat 22
»Jumalan lasten vapaus» 133
Jumalan mielisuosio 247
jumalanmiesten kohtelu 128
Jumalan palvelija 315
jumalanpalvelus 27, 30, 32
»Jumalan pelastussuunnitelma» 223
Jumalan Poika 28, 49, 113—114, 116, 168, 195, **218**, 270, 286, 297, 310—311
Jumalan Poika-kokemus **114**, **218**, 312, **318**
Jumalan rakkaus 126, **133**
» sana 251
» sotatorvi 162
» suunnitelmat 43, **167**
» tahto 22, 112, 133, 179, 251, 265, 268, 276, 313
Jumalan taloudenhoitaja 22, 25, 102
Jumalan täydellisyysajatus 310
» uhri 22
Jumalan valtakunnan lähettiläs **228**
»Jumalan valtakunnan salaisuudet» 139
Jumalan valtakunnan sanoman levittäminen 185
Jumalan valtakunta 25, **61**, 76, 95, 208, 215, 264, 268, 281, 283, 287, 307, 310, 311, 314, 317
Jumalan viha **313**
» voima 99
» äiti 286, **301**
Jumala toisissa 129
jumalattomuus 197
jumalien pantheoni 177, 179
jumal-ihminen 64, **116**
jumalsyntyinen henki-itse 168
jumaluuden pyhä tahto 193
jumal-vanhemmat 220
juokseva olomuoto 83
juopon uni **152**
juoppous 52, 152—153, 172, 253
juoruaminen 195, 278
Jupiter-planeetta 137
juridiset mainetodistukset **155**
juriidinen elämisen oikeus 78
» tappamisoikeus 182
juriidisen yhteiskunnan suhde eläimellisyyteen **181**
Juudan kansa 310
Juudas 216, **229**, 268
Juudas Iskariot 33
juurirodut **303**
juutalainen papisto 204
» sivistys 32
juutalaisten Jumala-käsite 126
juutalaisuus 51, 70, 86, 146, 240
» nykyajassa 86
Jyväskylä 53, 201, 236, 278, 299
jälleenruumistumisen pakko 17
jälleensyntyminen 18, 29, **34—35**, 36, 50, **59—61**, 65, 88, 100, 101, 123, **132—135**, 140, 149, 154, 165, 194, 195, 211, 223, 227, 240, 241, 261, **262**, 278, 288, 299, 302, 304, 309, **313**, 317

jälleensyntymismuisti **262**
Jämsä 53
jännitys 210
järjellinen vapautuminen 224
järjen kaksinaisuus **128**
järjen kyvyt 100, 315
» pojat 276
» puute **264**
» taso 377
» ylösnousemus 251
järjestelmällinen varustautuminen 91
järjestymätön ihminen 311
järjestys 177, 184
järjestöt 206, **264**
järki 12, 31, 42, 63, **84**, **89**, 90, **116**, 146, 184, 185, 193, 223, 224, **250**, 276, 286
järkiminuus 271
jäsenkirjat 280
jäykistystilat 23
Kaade, Valdemar 259
Kaala Hamsa 277, 278
Kaanaan häät 18, 20
kaaos 95
kaasumainen olomuoto 83
»Kadonnut Sana» **135—139**, 198, 204
kadotuksen lapsi **226**
kadotus 16, 100, 134, 300
kahden herran palvelu **19**, 22, **103**, **109**, **146**, 188, 272
kahden maailman välinen silta **67**, **77**
kaiho 86
kaikesta luopuminen 69, 257
Kaikkeuden ääni 68
kaikkeus **68**
kaikkiallinen Itse 135, 276
kaikkijumalaisuus **164**
kaiku **160—161**
Kaila, Eino 213—214
kaipuu **63**, 67, 83, 86, 123
kaita tie 45, 57, 69
kaitselmus 80, 128, 232, 289
kaksi kehityskautta 22
» maailmaa **47—48**, 67—68
kaksi tietä **21**, **69—70**, **96—97**
kalastus 175
Kalat (eläinradassa) 231, 297
Kalervon looshikokous v. 1915 24
Kalevala 58, 66, 116, 211, **302**, 303—304, 305, **311—312**
Kalevalan Aino 170
»Kalevalan Avain» **35—36**, **311—312**
Kalevalan sankarit 71, 276
» suuri tammi 230
»Kalevala, teosofia ja ritarius» 319
Kalifornia 295
kalijuga **48**
Kallinen, Yrjö 281, 282
Kalvin 51
kalvinismi **300**
kammo 79, 210
Kamppuri, Uuno 10, 114
kanava **23**, 25, 34, 53, 67, 78, 87
kannattajajoukko 216
kanne **96**
kannel 131
kansainliitto 62, 65
kansainvälinen eduskunta 62
» juutalainen 206
» rauhantuomioistuin 65
» riitakysymys 62
» Teosofinen Seura 140, 207
» vapaamuurarijärjestö 207
» yhteisvapaamuurarijärjestö 208
kansainvälisyys **206—208**
kansakunnat **177**
kansalaissota 305
kansallinen sivistys 58
» tehtävä 58, 177
kansallishaltija 17, **58**, 238
kansallishenki 58
Kansallisteatteri 200, 255
kansamme sisäinen riitaisuus **246**
» vaikeudet **208**
kansan eheys 247
kansanliike 237, 274
kansantalous 106
kansat **177**
kansojen erikoistehtävät 58
» liitto 182
kansojenvälinen veljeys 93, 100
kansojenväliset vaikeudet **208**
kantajoukko 33
kanteleen soitto 305
Kapilavastun perintöruhtinas 247
kapinan henki 307
Karadja, Mary 143
Karitsa 71, 126
Karjala 66, 203
karma 11, 18, 30, 38, 41, **45**, 46, 57, 60, **69**, 100, 108, 123, 129, 146, 149, 150, 158, 181, 208, 227, 240, 241, **246—247**, **248**, 250, 261, 265, 270, **271—272**, 278, 283, 289, 299, 302, 304, 305, **313**, **315—316**, 317, 319, 321
karma ja jälleensyntyminen 24, 25, 208
karmallisen kohtalon henkevöittäminen 123
karmalliset siteet 33, 273
karman herra 271
Karman Herrat 272, 293
karman kantaminen **158**
kasarmit 239
kassakreditiivilaina 259
kaste **71**, **222**
kasvatustyö 13, 170, 231—232, 258
kasvikunta **34**, 55, 250
Katariina II 252
Katekismus 177
kateus 91, 149, 201, 210, 271
katkeruus 201, 228, 236, 237
katoamaton **107**
katolilainen 240
katolinen kirkko 106, 198, **300**
katsoa taakseen 46
katumus 75, 176, **196**, 272, 284, 297, 299, 306
kauhu 70, **202**, 306
kaupanteko 27
kauppaetu 61—62
Kauppala, Jalmari 162
Kauvatsa 244
»Kavahtavat kai Poikaani» 56
kehittymismahdollisuus 14
kehitys 12, 34, 43, 54, 60, 67, **73**, 77, 80, 87, 88, 165, 250, 269
kehityssuunnitelma 45
kehotuskirje 49
kelvottomaksi julistaminen **89**, 102
Kemi 321
kerettiläisen vainoaminen 157
»kerskaaminen» **113**
kertolasku **235**
Kervinen, Juho 321
keskihakoisuusvoima 75
keskinäinen luottamus **20—21**, 123
» rakkaus 148—149, 252
keskipakoisuusvoima 75
keskitetty työnjako 259
keskusaurinko Sirius 297
keskustelu **149**, 164
keskustemppeli 189
keskusvallat 100, 106, 235
Kestilä 244
kesäkiertue **243—244**
kesäkurssit 9, 112, 114, 201, 218, **236—238**, **239—241**, 262, **278—281**
kesäpäivän seisaus 284
Kettunen, professorin rouva 201
Keuruu 53
kevätpäivän tasaus 284
kidutuskammiot 134
kielillä puhuminen 60
kielletyt teot 82
kielteinen jumala-käsite **133—134**
» kanta 99, 171
» opettaja 82
kielteisyys 70, 154, 284
kieltolaki **172—173**, 239, 240, **252—254**, **257**, **258**
kieltäytyminen 142
kiertokirje teosofisille seuroille 255
kiertotähdet 177
Kiikala 115
Kiikka 244
Kiikoinen 244
Kiina 215
kiinteä olomuoto 83
kiintymys 53, 158
kiirastuli 275, 297, 300, 314
kiire 47, 215
kiitollisuus 228, 286
kiitos 96
kiivailu 86, 117
kilpailu 13, 64, 147
kiristäminen 236
kirjaimellinen lukutapa 85
kirja- ja paperikauppa 259
kirjakauppias 11, 16

kirjallisuuden levittäminen 16, 24, 74, 111, 118, 121, 185—186, **203—204**
kirjallisuus 184, 198, **200**, 219, **287**
kirjanoppineet 27, 86
kirjapainot 76, 185
kirjelmä teosofisille loosheille 141
kirje T. S:n jäsenille **78—79**
kirkastuksen polku 88
kirkastus **87**, 306
kirkkojen dogmit **301**
kirkkojen johtajat 134, 234,
» »kristillinen siveysoppi» 317
kirkkojen opit 100, 103, 122, 237, 240, 258, 263
kirkollinen raamatunselitys 194
kirkolliskokoukset 14, 194
kirkonkiroukset 134
»Kirkonoppi» 146
kirkon uudistus 252
kirkot 50, 73, 106, 122, 135, 162, 177, 198, 214—215, 237, 240, 251, 260, 317
kiro **202**
Kiteen kesäkurssit **9**, 112
kiusaaja 26, 226, 242, 249
kiusaus **46**, 226
»Kiusausten koulussa» 259
Kivi, Aleksis 260
kivien muuttaminen leiviksi 282
kivi Kristuksen haudalla 249
kivikunta 250, 54—55
koditon vaeltaja 162
koeaika **296**
koettelemus 104
koetus 72, 192, 241, **248**
kohtalo 45, 60, 69, 79—80, **119—120**, 129, 132, **173**, 248, 246, 303, 313, 315—316
kohtalon kolaukset 128
kohtuus ruoka-asioissa 257
Koivunen, Kustaa 124
kokemukset 15, 16, 45, **52**, 108, **111—112**, **114—115**, **118—122**, 220, 225, 241
kokemusperäinen tieto 60, 86, 132, 232, 248
kokemusten kertominen **203**
Kokemäenjoen laakso 118
kokonaisuuden palveleminen 64
kokonaisuus 47
kokoontumisvapaus 119
kokoukset 76—77, 139, 200
Koli 244
Kolkkala, Lyyli 278
Kolkkala, Väinö 195
kolkuttaminen 34
kolmetoista **140—141**
kolme-ulottuvaisuus **213—214**
kolminaismaailma 84, 127, 213
»Kolmioiden viisaus» 167
(Koloss. 2: 16, 17) 65
(Koloss. 2: 20) 64
(Koloss. 3: 3) 64
(Koloss. 3: 5, 8) 64
(Koloss. 3: 12, 13) 65
komentamisen halu 291
kommunismi **237**
Konfutse 215
kongressit 273
kontemplatio 184—185
Kontiomäki 244
Koot' Hoomi 291
(I Kor. 3: 10—15) 194
(I Kor. 6: 3—5) 131
(I Kor. 10: 27) 257
(I Kor. 13) 54
(I Kor. 13: 12) 55
(II Kor. 5: 7) 54
Kordelinin säätiö 143
korkeampi elämä 65, **286**
» Itse 30, 46
» johto 156
» järki 275
» minä 7, 34, 36, 44, 45, 46, 63, 64, 65, 85, 162, 165, 227, 228, **233**, 242, 245, 278, 284, 286, **292**, 299, 314
korkeampi paha 221
Korkee, Iivari 243
Korpi, F. 21
Korpilahti 53
Kosken työväen talo 10
» T. L. työväen talo 114
kosmillinen elämänkoulu 256
» järjestys 177
» järki 160
» kaiku 160
» kokonaisuus 66
» Kristus 123, 233, **249—250**, 251, 269, 270, 275, **297**, 311
kosmillinen rakkaus 160
» rytmi 160
» tahto 160
» tietäminen 256
» vuodatus **140**, **297**
kosmillisen Kristuksen inkarnatio **297**
» Kristus-lapsen vertauskuva 123
kosmoksen hierarkisuus 264
kosmoksen Laki 264
kosmos 66—67, 95, 264
kosto 220, 225, 236, 267, 271, 273, 291
koti **220**
kotitarkastus 26
kotityranni 162
koulut 193, 237
Kreikka 215
kreikkalainen jumaltarusto **276—278**
kreikkalaiset 86—87
kreikkalais-katolinen 50—51
kreikkalais-roomalainen sivistys **303**
kriitillinen hetki 20—21, 109, 127, 131, 309
kriitillinen kohta 306
Krishna 291—292
Krishnamurti, J. **153**, 208, 216, **228—230**
kristikunnan kaksoiselämä **204—205**
pelastus 303
kristillinen elämänymmärrys **222—223**, **224—225**, 226
kristillinen luottamus 234
» maailma 14, 100, 122
»kristillinen nöyryys» 261
kristillinen sofismi 146
kristilliset kirkot 100, 122, 234, 242
kristillis-materialistinen elämänymmärrys 47
kristillisten kirkkojen historia 134
» » lankeemus 134
kristinusko 124, 133, 145, **222—223**
kristinuskon leviäminen 145, 153
kristitty 16
kristosofinen elämänymmärrys 219
Kristuksen alttari **293**
» apostoli 146
» asia 269
» haudalla **249**
» johto 270
» kanssa kätketty elämä 65
» karkoittaminen 252
» koulu 22
» kuuliaisuus 93
Kristuksen kärsimyshistoria 252, 302
» kärsimysnäytelmä 303
» käskyt 275, 296
» laki 227
» lunastustyö 137
» läsnäolo 153
» marttyyrius 162, 252, 284
» merkitys 138
» nimessä kokoontuminen 293
» ohjelma 39, 274, 293
» opin puolustaminen 270
Kristuksen oppi 206, 237, 258
» planetaarinen tuleminen 143
» ruumis 165, 191
» sanoma 95, **145—146**
» seuraaminen 146, 162, 222, 225, 234, 293, 306
Kristuksen siveysoppi **214—251**, 240, 270, 285, 287, 293, 306
Kristuksen syntyminen 57, 93, 153, 156, **225**, 245, 284, 301, 307
Kristuksen tuleminen 110, 119, **143—145**, **153**, **225**, 314
Kristuksen tunteminen **285**
» tuomioistuin 314
» tutkimaton rikkaus **249—250**
»Kristuksen tutkimaton rikkaus» 259
Kristuksen työ 153
» vaikutus ihmiseen 250
» varjo 135
Kristuksen veljeskunta **317**

Kristuksen veri 14, **125—127**, 137, 240, **300**
Kristuksen ylösnousemus 284
Kristus 13, 14—15, 16, **17—18**, 19, 20, 22, 27, 31—32, 49, 57, 58, 65, 69, 70, 71, **75—76**, 99, **114**, 116, 119, **122**, 125, 135, 138, **143—145**, 146, 148—149, **150—151**, 156, 159, **165—166**, 175, 179, **216**, 219, 228, 230, 234, **249—250**, 268—269, 271, 275, 282, 283, **292—294**, 300, 301, 302, 303—304, 305—306, 309, 310—311
Kristus-elämä 16, 19, 175, 252, 317
Kristushenki 26, 27—28, 30, 317
Kristus-ihminen 252, **296**
Kristusinspiratio 205
Kristus Karman Herrana 294
»Kristus kuoleman portilla» 136
Kristus keskellämme **150—151**, 153
Kristus-kysymys 124, 199
Kristuslaki 18, 40
Kristuslapsi 30, 42, 65, 123
Kristus meissä 233, 234, 315
Kristusmysterio **302—303**
Kristus Opettajana 18
Kristustajunta **131**, 252, 309
Kristustie 69, 70
Kristusuhri **17—18**, **49**, **122**, 125
Kristus »uhrilampaana» 146
Kristus valo 71
Kristusveli **75**
Kristus-vihkimys 153
kritiikki 164, 171
Krohn, Sven 318
Kuhmalahti 174
Kuhmoinen 174
Kuhmoniemi 243, 244
»Kuinka saavutetaan tietoja korkeammista maailmoista?» 138
»Kuka auttaa meitä kuolemassa?» **241**, 259
kulkutauti 181
kullasta rakentaminen 195
Kullervo 164—165, 170—171, 182—187, 211
kulmakivi 25
Kulmakoulu 223, 286
»Kultainen Vasikka» 272
kultakausi 47
kulttuuri 67, 87, 269
kulttuurien jälleensyntyminen **303—304**
Kumaara 140, 144, **166**
kummitus **209—210**
kuningas 14, 31
» Salomo 242
kuninkaallinen armahtamisoikeus 315
kuninkaan kutsu 37
» lähettiläät 21
» palvelijat 36
» pojan häät 21, 31—33, 36—38, 288—290
kuninkaan viha 32, 36
kunnia 29, 96, 225, **238**, 282, 291, **292**
»Kunnia Jumalalle korkeuksissa» 225
kunnianhimo 169
kunnioitus 238, 286, 319
kuolema 11—12, 14, 29, 38, 39, 67, 69—70, 82, 83—84, 86, 106, 123, **131**, **155—156**, **176**, 179, 195, 216, **220**, **227**, 228, 240, 272, 273
kuoleman enne **152**
kuoleman kotka 278
kuolemantakainen elämä 85, **137**, 154, 271
kuoleman tie 21
kuolemantuomio 220, **315—316**
kuoleman valtakunta 17, **201—202**
kuolematon itse 46, **227**
kuolematon minä 104, 161
kuolemattomuus 60, 65
kuolevainen minä 104, 161
» ruumis 154, 277
»kuolleet muistot» 288
kuoreen vetäytyminen 53
kuormitettuna oleminen **105—106**
Kupittaa 162
Kurikka, Matti 76
kurjuuden syy 192, 197
kurjuus 277, 282
Kustannusosakeyhtiö Tietäjä 74, 281
kustannustoiminta 123, **258—260**, 280, **281**
Kuthuumi 291
kutsu henkiseen työhön 32, 171
kutsunnoista kieltäytyminen 209
kutsutut **32**, **37**, 270
kuu 38, 320
»Kuudennen- ja seitsemännentoista vuosisadan rosenkreuziläisten salaiset merkit» 98
kuudes juurirotu 302
kuuketju 7, 314
kuuliaisuus 71, 232
kuunteleminen 315
kuuntelemisen taito 232
kuuntelija 86
kuuruumis 314
kveekkarit 93
kyllästyminen **158**
Kynnyksen Vartija **290**
kysymysillat 223
kyvyt 195, **68**, 71, 233, 272
käärmeen pään rikkipolkeminen **30—31**
kärsimys 29, 38, 45, 53, 82, 99, 108, 179, 227, 228, **267**, 271
kärsivällisyys 45
kärsivä vapahtaja **286—287**, 297
käräjöiminen 49, 195
käsien taputus 174
käsitteiden puhdistaminen 287
käskyjen purkaminen 102
kätketty elämä 65
käärme 52
käyttövälineet 82
käytännöllinen minä **104**
paratiisi 131
käytännöllinen siveysoppi 171, 318, 204
» sovitustyö **228**
käytännöllisen elämän asettama koe 234
käytännölliset vaikeudet 24
käytännöllis-sielutieteelliset tutkimukset 319
käytännöllis-siveysopillinen renesanssi 304
käytännön maailma **157**, 184
käytännön kriitillinen hetki 107, 109
köyhien auttaminen **189**
köyhä hengessään 49
köyhyys 11, 17, 94, 201, **243**, 280, 282—283, 285
köyhyys rakkaudessa **94—95**
Laakso, R. 281
Laatokka 121
laestadiolaisuus 154, **262**, **299**
lahjat 233
lahjoitukset 120
Lahti, Väinö 200
laillistettu tappaminen 182, **193**
laiminlyönti 77
lainoppinut 56
lainlaadinta **193—194**, 316
lain täyttäminen 57
laiskuus 196, 219
Laitila 243
laittomuus **227**, **258**
Laki **69**, **193**
lakiasäätävä eduskunta **193—194**
laki ja profeetat 57
lakisiteisyys 247
Lalli 162
Laotse 215
Lapin tietäjä 202, 203
lapsen enkelimäisyys 251
lapsenkaltaisuus **14—15**, **62—63**, **123**, **148**, 225
lapsen kasvatus 225
lapset 7, 225, **301**, 240
lapsen syntymä **155**, 184, **225**, 251
lapsikaste 240
lapsiluvun rajoittaminen 301
Lapuan liike **237**, **257—258**
Lasarus 25, 312
laskutavat **233**
Laukaa 53
laululla luominen 134
lavea tie 69
Leadbeater, C. W. 110, 119, 138, 175, 311
leipähuolet 41
Leiviskä, tohtori 66
» Helvi 236, 278
Lemminkäinen 35, 163—165, 171, 177—181, 187, **302**
Lemuria 140, 250, 276
lentolehtinen 53
Libanon 242, 252
Lieksa 244
lietsominen (luonnonvoimien) 118
lihansyöjä 78
liikutus **222—223**
liiton arkki 198, 251

liitto 82
» Mestarin kanssa **296—298**
Linnankoski 210
Liukkonen, Tyyne 318
logiikka 175
Logoksen elämä 125
» kolminaisuus **143**
» rakkaus **126**
» ruumis 165
» uhri **122, 125**
» veri 126
Logos 126, 143, 177—178, 251
Lohduttaja 301
lohdutus 152, 228
lohikäärme 30—31, 196, **270, 271—272**
Loimaa 118
loitsut 90
»Lomahetkinä» 21
loogillisuus 213
looshi 13, 23, 199
looshikokoukset **279**
loukkaantuminen 149, 204
Lounais-Suomi 121
luennoiminen **114—115**, 118, 121, 185, 189
luentotekniikka 114
lukkarin ja papin keskustelu 172—173
lukujen arvot **232**
luku kolmetoista **140—141**
lukupiiri 13, 17
lunastustyö 28
Luojan työtoveriksi liittyminen 97
luomisen ilo 63, 64, 158—159
luomiskaudet 251—252
luomistyö **66—67**, 99—100, **118**
luonne 232
luonnollinen intuitsioni 24
luonnon alkuvoimat 117—118
» asettamat vaikeudet **208**
» lait 34
» perustilat 84
» totuus 132
luontainen alkeisvoima 66
luonteen puhdistuminen 94
luopuminen 69, 73, **112**, 114—115
luostarit **193**
luotava voima 99
luottamus **20—21**, 87, **112, 118**, 120, 123, **156**, 185, **216, 217, 233—235**, 236, 238
luottamus elämään **233**
» Johtajaan **217**, 296
» Jumalaan 310
» Kristukseen 234, 306
» Mestariin 144, 221, 224, 233, 236, 238, **255—256**, 277, 298
» totuuteen **234**
luova ajatustyö **193**
luovailla 42
luova kanta **97**
» lämpö 174
» syntysana 198
» tahto 63—64
» työ 134, 142
luova voima 99, 107, 108
luovuttaminen 13
lupaus 20, **103**, 104, 225
lupautuminen korkeimmalle 64
Lusifer **75**
Luther 14, 43, **50—51**, 88, 154, **300**
lutherilainen kirkko 198, 206, 224
lutherilaisuus 50, 240, **300, 302**
(Luukk. 6: 40) 94
(Luukk. 6: 42) 94
(Luukk. 6: 46) 169
(Luukk. 10: 8) 257
(Luukk. 11: 47, 48) 96
(Luukk. 14: 26) 37
(Luukk. 16: 1—13) 22
luvattu maa **314**
luvut **232**
»lähestyköön sinun valtakuntasi» 61
lähetystyö 287
Längelmäki 263
länsimainen kulttuuri 263, 269
» salatiede 311
Länsimaitten moraalinen luonne **266**
Lönnrot, Elias 35, 58
maaemo 277
maagikko 116—117, 220
maailmalle kuoleminen 69
maailman hallinto 175
Maailman Herra **166**
maailmankatsomus 81, **164**, 198
maailman loppu **38—39**, 310
maailman luominen 302
maailman muna 88
»maailmanopettajan tuleminen» 196
maailmanopettaja 49, 62, 148, **175**, 192, 229
maailmanparantaja 76
maailman pimeät voimat 252
»Maailman pyhät kirjat» 259
maailmanrauha 73, 209
maailmansota 73, 81, 100, 110, 140, 167, 174, **192**, 198, 202, 208, 236, 266, 289, 293
maailman uskonnot 132
maailmanuskonto 145
maailmanvaltakunta 22, **61, 62**
»maailmanäiti» 229
maaketju 7
maakoe **217**, 234
maallinen ihminen 300
» neitsyys 301
» tajunta 275
maalliset kiintymykset 284
» velvollisuudet 207
maallisten arvojen tavoittelu 87
maankamaran muutteleminen 66
Maanselkä 244
maan suola 239, 310
»Maan Suola» **195**
maanviljelys 294
maapallo 7, **38**, 68, 269, 284,
maapallomme Salainen Koulu **256**
maapallon alempi minä 126
maapallon atmosfäärin muuttuminen **297**
» hallinto 270
» korkeampi minä 125—126
» tilanteen muuttuminen 143
» ulkoinen johto 289
maaran jalokivi 176, 179
maatalous 258
madonnan palvonta **301**
magia 109
magnetismi 54
Mahat-Tshoohan 144, 167
Mahavira 215
maine 29, 238
Maitreja 153, 165
»malli»-ihmiskunta 128
Malmin hautausmaa 124
mammona **217**
manalat 211, 227
manas 42, 44
Manu 144, 167
Maria **29—30, 150**, 216, 228, 298
marraskuun suurlakko **209**
Mars-planeetta **136**, 231
Mars-vihkimys 257
»Marttyyrien historiaa» **162**
marttyyrius 149, **162**, 181, 231, 261, 289, 300
matematiikan esoterismi 232
» laki 236
matematiikka **231—233, 235—236**
materia 160
materialismi 55, 95, 123, **146—147, 168**, 226
materialisti 54, 146, 168
matkat 111, **121—122**, 152, **165—168**
matkojen sisäinen ydin 152
(Matt. 4: 9) 96
(Matt. 5—7) 39—40
(Matt. 5: 3—10) 49
(Matt. 5: 17) 57
(Matt. 5: 20) 94
(Matt. 5: 22) 89
(Matt. 5: 39) 108
(Matt. 5: 44—48) 95
(Matt. 5: 48) 167
(Matt. 7: 16) 169
(Matt. 9: 36) 181
(Matt. 10: 1) 96
(Matt. 10: 36) 37
(Matt. 16: 13, 14) 133
(Matt. 16: 27) 92
(Matt. 18: 3) 62
(Matt. 18: 1—4) 148
(Matt. 19: 29) 37
(Matt. 21: 12—13) 27
(Matt. 22: 1—14) **31—33**
(Matt. 23: 34) 86
(Matt. 23: 24) 110
(Matt. 25: 26) 13
(Matt. 25) 14, 56, 317
meditatio 256
mediumisuus 153, 197, 230
meijerin isännöitsijä **115**
Melartin, Erkki 200

Melkisedek 140, 143, 166
Melkisedekin koulu 311
Melkisedekin liitto 175, 297
» tie 144
melu 147
menestys 208, 210
Meriläinen, Iiti 153
Merkurius 314
Messias 28, 295
»Mestareiden Kirjeet A. P. Sinnett'ille» 200
Mestareiden työ 255, 263
» Veljeskunta 218
Mestari 31—32, 44, 48, 56, 68, 87, 98, 116, **127**, 131, 142, 144, **156—157**, 176, 178—179, 181, **185—186**, **197—198**, 206—207, 218, **230**, **232—233**, 236, 239, 241—242, 255, **264—266**, 269, **283**, **285**, **287**, 290, 291, 292, **295—298**, **299**
Mestarien sanoma 188
Mestari Moorja 267
Mestarin asettama kulmakivi 251
Mestarin ehdot 176
» epäily **255**, 277
» esimerkki 127
» etsiminen 230
» johtama valistustyö 272
» johto 156—157, 189, 243, 277, **283**, **286**, 291
» kaipuu **197—198**, 295
» kehoitus 315
» kuningaskunta **239**
» kutsu 288
» kuunteleminen 128
mestarin käskyjen purkaminen **102**, **170**
Mestarin käskyjen seuraaminen **112**, 162, 172, 177, 224, 233, 261
Mestarin käskyt 100, 103, 139, 170, 173, 176, 234
Mestarin käytännölliset neuvot **156—157**, **191**, 227, 241, 245
Mestarin löytäminen 159, 218
» mestaroiminen 232
» mittapuu 138
» näkeminen **127**
» opetukset 95, 145, **170**, **171**, **173**, 176, 193, 204, **274**, 275
» opetuslapset 171, **138**
mestarin oppilaan persoonallisuus 95
Mestarin periaatteet **92**
» ruumis 165, 242
» siveysoppi 205, 264, 314
» suojeleminen **283**
» tajunnan vaikutuspiiri 165
» temppeli 291
» tunteminen **150**, 285
» työ 9, 75, 96, 127, 183—184, **185—187**, 189, 192, 216, 312
» täydellisyys **130**
» viisaus 254
Mestarit 62, 133, **134**, **170**, **188—189**, 254, 261, 274, 278, 293, 302, 304, 310, 314
»Mestarit ja polku» **165—167**, 175
Mestari-tajunta 31, 131
mestarius 7, **150**
mestauslava 316
Metsämaa 273
miekan muuttaminen ristiksi **300**, 305
miekan pistäminen tuppeen 192
miekka 93, 234
mielenhäiriö 129
mielenkiinto sotalaitosta kohtaan 182
mielenmasennus 128—129
mielenmuutos 224
mielen puhdistus **104**
mielentila 195
mielen turva 112
mielikuvitus 146, 301, 316
mielipide **148**
mietiskelijä 67
mietiskely 39—40, **43**, 47, 54, 59, **60**, 164, 184, 240, 249, 256, 275, 321
mietiskelyaihe 26, 54
mietiskelykokemuksia **40**, 57
mietiskelyn aika 296
mietiskelyosasto **39—41**
Mikael 30, **270**, 272
mikrokosmos 233
»Mikä on uskoni» 89
militarismi 73, 95, 226
Minuus 31, 44, 64—65 104, **307—308**
mittapuu 97
»Mitä hyödyttää meitä tämä teosofia?» 232
»Mitä on magia?» 288
»Mitä on teosofia?» 16
»Mitä on usko?» 124
»Mitä teosofit sanovat sodasta?» 110
mobilisointi 235
moittiminen 77
mongolislaavi 165
monijumalaisuus 163
moninaisuus 163, 188, 214
monismi **163—164**,
»Monte Criston kreivi» 256
Moorja 266, 291
mooseksselaisuus 137
Mooseksen istuin 18
» käskyt 30, 57, 251, **274**, 313
» ohjelma **274**, 304
Mooses 144, 215, **274**, 280, 311, 313, 314
Mooseslapsi sielussa **314**
»Moraali ja ylimoraali» **206—207**
moraalinen itsekasvatus 309
» rappeutuneisuus 172
» Tie 169, 251
muhamettilaisuus 106, 240
Muhos 244
muiden puolesta tekeminen **25**
muinaissuomalainen kansa **21**
muinaissuomalaiset mysteeriot 275
muistot (J. R. H:n) **105—106**, **111—112**, **114—115**, **118—121**, **121—122**
mukavuus 148
Multia 53
muoto **260—261**
muotojen maailma 47
murha 142, 172, **181—182**, 220
murhe **277**, 301
murhenäytelmä **158—160**, 247
murskaaminen 110
musiikki 139, 232, 236
mustaaminen **149**
musta magia 43, 110, 111, **144**, 148, **168—169**, **176**, 197, **220**, 230, 251, 261, 305
mustasukkaisuus 149, 271
Musta Veljeskunta **98—99**
mustat voimat 48, **279**
Muurame 53
myrkkymalja 293
mysteriot 160, **196—197**, 208, 232, 276
Mystica 200, 201, **259**
mystiikka 119
mystikko 113
mystillinen Kristus 125, 189, 251, 267
» kuolema 316
» lapsi 72
» yhteenkuuluvaisuus (kansan) 309
mystillisen Kristuksen veri **127**
mystisimi **226**
myydä tilauksella kirjoja 53
myönteinen kanta **97**, 99, 171, 189
» opettaja 82
myötäkäyminen 208, 210
myötätunto 22, 53, 64
Mäntsälä 173
mässääminen 180
määräämishalu 285
mökin emännän elämästä 90
nainen 72
Napinvalaja 155
nautinto 29, 98, **104**, 118, 152, **158**, **276—277**
neitseelliset henget 248
neitsyt Maria 29, 158
Neitsyt-Äiti 301
neljä-ulottuvaisuus 213
neuvottelukokous 73
Neptunus-planeetta 137
nerokkuus 184—186
neuvotteleminen **149**, **296**
Nevalainen, Unto 281
nimimerkki A. V. 48
» E. P. 146—147
» H. E. V. 17, 19
» K. V. 191—192
» O. E. K. 257
» P. H. 146—147
noituus 43, 110, 144
nolous 282
Nooa 104, 198, 287
Nostradamus 312, 318
nujertaminen 149

nukkuminen 176
numerot 232—233
»Nuorena nukkunut» 271
nuorentava eliksiiri 309
nuorisokysymys 237
nuortumisteoria 256
»Nuortuva maailma» 256
nuoruuden jumalatar 276—277
nurinpäinen uhri 158
nykyinen hengen vuodatus 311
näkemys 60, 191
näky 112, 169, 212
näkymätön johto 156
» maailma 82,
» Mestari 265
nälkä 83
Näsijärvi 161
nöyrtyminen 90, 129, 227
nöyryys 17, 25, 26, 28, 45, 64—65, 94, 128, 149, 185—186, 196, 221, 243, 259, 306
nöyryytys 28
Oberonin haaksirikko 246—247
Odysseia 58
ohjelma 24
oikaiseva lisäys 122
oikealla paikalla oleminen 263
oikeamielisyys 40, 201—202
oikea opetus 153
oikeaoppiset kirkot 100
» seurat 100
» valtiot 100
oikeaoppisuus 59, 86, 91, 103, 117
oikeat elinkeinot 167
oikeudentunto 20, 24
oikeuden tuomio 85
» vaatimus 104
oikeudet 73
oikeuskäsitys 96, 181—182, 225, 236, 273, 305
oikeusmurha 102, 122, 125, 182
oikeustajunta 104
oikeuteen vetäminen 96
ojennus 261
okkultiset romaanit 259
Olcott, H. S. 280
olemassaolon huolet 227
» tarkoitus 197
olemattomuus 197, 315
oleminen 89
olevainen 106—107, 176
oljista rakentaminen 195
olomuodot 83
omahyväisyys 221, 267
omaiset 37
omalla vastuulla puhuminen 153
omanarvontunne 25, 7, 129
oman edun tavoittelu 20, 42
omantunnon uskonto 313, 314
oma perintö 22
» personallisuus 230
omasta tahdosta luopuminen 64
oma syyllisyys 94
Omatahtoinen 196—197
»Omatunto» 17, 111, 197, 254, 255, 265
omatunto 15, 46, 90, 100, 113, 150, 195, 249, 254, 284, 299
oma vanhurskaus 22
omavarainen periaat 293
oma viisaus 254
omena 29
omistamisen halu 63
Ommenin leiri 148
onnettomuudet 246, 316, 90
onnettomuus Helsingin ratapihalla 316,
onni 104, 231
opettaja 13, 15, 20, 56, 57, 64, 82, 95, 171, 197—198, 230
opettajan ja oppilaan yhteistyö 20
opettajan tunteminen 144—145, 169, 198, 228, 228—230, 261
opettajapaikka 74
opetus 22, 153, 170, 268
opetuslapset 14, 15, 22, 62, 86—87, 96, 181, 234, 287
opetuslapsius 17, 87, 103, 127
oppi 148
oppilaan suhde Mestariin 139
oppilas 20, 127, 131, 185—186, 315
oppineisuus 233, 243
orjalaitos 61
ortodoksinen kirkko 198, 301
otollinen aika 272
Oulu 121, 244
Oulunkylän teosofinen »päämaja» 266
oveluus 248
»ovi lammastarhaan» 167, 169
Paavali 14, 22, 25, 30, 31, 36, 43, 50, 54, 58, 59, 60, 64, 65, 86, 88, 93, 95, 102, 106, 107, 113—114, 131, 133, 140, 143—144, 149, 167, 194, 226, 237—238, 241, 244, 257, 281, 293, 310—311
»Paavali ja hänen kristinuskonsa» 304
Paavalin kirjeet 237, 281
paavi 300, 305
paavin bulla 198
Padasjoki 174
paha 30, 46—47, 53, 96—98, 102, 118, 128—130, 133, 163—164, 172, 227, 289—290, 305—306, 313
pahan edustajat 97, 226, 227—228
» koulu 208, 211, 288—290, 317—318
» ominaisuudet 251
» tekeminen 92, 149, 319
» vastustaminen 102
» voittaminen 211, 228
» ylösnousemus 251
»paha silmä» 90
paheet 158—159, 226
paimen 33, 171—172
painajainen 202—203
painiskelu paholaisen kanssa 129
painovoima 54
pakanat 310
Pakinkylän päämaja 294
pakkokeinot 122, 125, 128—129, 135, 145, 171, 172—173, 183, 201, 272
pakollinen jälleensyntyminen 227, 278
pakollinen kuolema 277
» uhraus 11
pakollisesta jälleensyntymisestä vapautuminen 289
»Palaammeko maan päälle?» 16, 17
Palestiina 32, 145, 160, 206, 304
»Paljastettu Iisis» 254
palkatut paimenet 171—172
palkka 194—195
Paloheimo, Toivo 281
Paltamo 244
palvelevaisuus 41—43, 64, 80, 84, 149, 202, 221, 228, 248, 257, 277, 291, 293
Panacea 279
Pandora 276—278
Pandun poika 292
panettelu 196, 279—280, 291
panna 93
panteismin temppelin peruskivi 163, 165
panteistinen uskonto 144
pantheoni 177, 179
papin ja lukkarin keskustelu 172—173
papisto 95, 149
»Parantaminen sielun voimilla ja hengellä» 259
paratiisi 130—131
»Parempi on sinun raajarikkona . . .» 200
Pariisi 199, 208
parjaus 149, 228, 255, 267, 279, 291, 293
parlamenttaarinen puoluejuonittelu 258
parsilaisuus 303
passiivinen vaikeneminen 321
» vastarinta 209, 320
» veljeys 48
passiivisuus 272
Paulus 214
»pelasta meidät pahasta» 47
pelastus 56, 134, 194, 300
pelastussuunnitelma 29, 55
pelko 99, 210, 219, 271, 301, 306
»Pellonpoika» 21
Penedo 217—218, 231
P. E:n asema 139, 208
» elämäntyö 305
» johtaja-asema 208
» kirjat 304
» kirjojen kustantaminen 259
» Kootut teokset 200—201
» koulu 138—139
P. E:lle lausuttu ennustus 246
P. E:n aloite teosofisten seurojen lähentymiseksi 238
P. E:n henkinen testamentti 320
» Jordankaste-kokemus 312, 318
» julkiset luennot 236, 238
» jäähyväisjuhla 299
» kirjallinen tuotanto 139
» kirjasto 280
» lahjoituskirja 281
» lapsuus 265

P. E:n luennot 200, 207, 223, 280
» opetus 139
» sairaus 199—200
» työn tukeminen 139, 199—200, 216—217, 259, 269, 280, 296
» ulkomaanmatkat 199
P. E:n velat 120, 258—259, 280, 295
» syntymäpäivä 188—189, 245—246
» 50-vuotispäivä 141
» taloudenhoitaja 318
» teosofinen työ 136—139, 141, 216—217
P. E:n vetäytyminen kirjalliseen työhön 296
» äiti 265
Per Gynt 155
perhe 220
perikato 212
perikuva täydellisestä ihmisestä 102, 116
perintötieto 116
perintö-osa 22, 65
perisynti 33, 45
perkele 126, 129, 134
Perniö 53
»Perpetuan ja Felicitaksen marttyyrio» 162
persialainen sivistys 303
personallinen erilaisuus 149
» ihminen 300
personallinen karma 201, 278, 289
» minä 223, 276
persoonallinen tahto 45
personallisen onnen kaipuu 312
persoonalliset halut 271, 314
persoonallisuuden kuolema 29
» puhdistaminen 28
personallisuuden rajoitukset 123
persoonallisuus 26, 27, 28, 36—37, 70, 116, 221, 230, 242
persoonapalvonta 208, 264
Perustajaylisihteeri 78
perustus 16—17, 184
perustuslaki 193—194, 239—240
Pestalozzi 232
petollisuus 292
Petäjävesi 53
Pielisjärven Mahosaari 244
pienemmät mysteriot 208
»Pieni Ruusu-Risti-Katekismus» 124
Pietari 18, 144, 150—151, 167, 233, 272, 298, 301
Pietari K. 262
Pietilä, Antti J. 113—114, 214—215
Pihlajamäki, Aapo 200
» Hilda 200, 266
Piippala 120
»Piirteitä ihmiskunnan historiasta» 13
»Piirteitä Suomen teosofisen Seuran 25-vuotistaipaleelta» 281—282
piispa Henrik 162
piispa Wedgwood 160
Pikku-entente 106
Pilatus 16, 18
pilkkapuheet 228, 295
Pimentola 105—106
pimeyden enkeli 270
» sotajoukot 292
pimeys 150, 319—320
pimeät voimat 278—279
»Pistis Sophia» 196—197
pitkämielisyys 64
pitkäperjantai 284
planeetat 88, 136—137, 264
planeettojen koulukunnat 136—137
» liikevoima 158
Pohjanlahti 66, 203
Pohjanmaan kansa 66
» radalla 152
Pohjanmies, Jussi 235, 278
Pohjola 117, 165, 223, 234
Pohjolan emäntä 117, 164, 170—172
Pohjolan Valkea Valtakunta 296
pohjolasta tuleva valo 318
Poika 42—43, 63, 143, 166, 184, 300, 301
Pojan liitto 143
» vihkimysryhmä 257
» vuodatus 140—141
poliisikunta 240
politiikka 106, 140—141, 145, 176, 192, 198, 239, 243, 251, 258, 273
polku kohti vihkimyksiä 167
» Mestarin luo 169
polkupyörämatkat 17, 53, 203—204
polttoroviot 93, 134
polyteismi 163—165
Pontius Pilatus 153
Pori 118
Porvoo 154
postietuanti 53
Potemkinin kulissit 252
prinsiipit 44
»Prinssi Lugio» 257
profeetallisuus 71, 307
profeetat 70, 86, 96, 166, 285, 303, 310
profeetta Jeremia 161
profeettojen historia 311
profetoiminen 60, 308
Prometheus 276—278
propaganda 287—288
protestanttinen kirkko 106
(Ps. 17: 15) 55
psykologinen avain 302
psyykkiset enteet 90
» kyvyt 138, 176
publikaanit 86
Puhdistuksen tie 29, 88, 94, 103—104, 216, 224, 227, 284, 287
puhe 290—291
puhtaan järjen valtakunta 193—194
puhtaus 228, 275—276, 297, 290, 303
Puhuja- ja Kirjakauppaliitto 74
puhuja- ja kirjanmyyntimatka 53—54, 112
puhuminen 307, 321
puhuttu sana 68
pukeutua rakkauteen 65
Pukkila 115
pula 282
pula-aika 278
Punaisen meren kahtiajako 320
Punkalaidun 243
Puolanka 121
puolueet 90, 103, 237, 258
puolustautuminen 108
purgatorio 297
Pursuvainen, Aatami 202—203
de Purucker, tohtori 238
pyhien kirjojen kirjotukset 27, 142
pyhimykset 59
pyhimysten haudat 288
pyhitetty tappaminen 126
pyhityksen tie 44, 101, 148
Pyhä Henki 42—43, 72, 89, 140, 143, 184, 220—221, 270, 301
»pyhäin miesten päivä» 284—285
pyhäkön harjalta hyppääminen 282
Pyhän Hengen liitto 143
Pyhän Hengen vihkimysryhmä 257
» » vuodatus 140
» Veljeskunnan Suuri Mestari 62
pyhät kirjat 28, 35, 85, 99, 117, 124, 132, 142, 155, 170, 171
Pyhä Veljeskunta 61, 88
»pyhä viha» 149
Pylkönmäki 53
pysyväinen 106
Pythagoraan koulu 232
Pythagoras 9, 26, 181, 185, 215, 232, 236
pyytäminen 43
pyöveli 174
päihtymys 104
Päijänne 161
päivätajunta 102, 165, 252, 270, 292
Päivölä 105—106
päämaja 76, 120—121, 122, 216, 280, 281—282, 294
pääsiäinen 119, 284—285
pöyhkeys 152
Raahe 166
raakatila 88
raamattu 28, 55
raamatunkäännöskomitea 143
raamatunselitykset 194
raekuurot 174
raha 11, 13, 122, 127, 158—159, 201, 217, 234—235, 272, 278, 280, 283, 288, 292—294
raha-asiat 111—112, 258—259
rahanvaihettaja 27
rahasta luopuminen 112
rahastot 216
raittiusasia 172—173, 239, 252—253, 257—258
Raja-Karjala 121
rakennuksen perustus 194
rakentava työ 30, 82, 117
rakentavat voimat 235

Rakkauden Herra 17
rakkauden käsky 60, 137, 147
Rakkauden sanoma 95
Rakkauden syntymä 308
rakkauden taso 134
rakkauden tie 69—70
rakkauden vapaaehtoisuus 172
rakkauden vapaus 158
rakkaudessa sulautuminen 108
rakkaudettomuus 94, 149
rakkaus 15, 16, 17, 18, 22, 42—43, 53, 54, 60—61, 63, 65, 68, 69, 72, 84, 89, 91, 94—95, 96, 107, 126, 127, 128, 130, 131, 134, 142, 148—149, 152, 158, 165, 184, 186, 195, 201, 228, 233, 277, 283, 284, 303, 306, 315
»Rakkaus, avioliitto ja sukupuolielämä, uudenaikuisen ajattelun valossa esittänyt eräs 'Vihityn Mestarin' oppilas» 206—207
rakkaus ihmisiin 87
rakkaus Jumalaan 320
rakkaus Mestariin 87
rakkaus totuuteen 104
rakkauteen pukeutuminen 65, 170, 308
Ramatsharaka 259
rankaiseminen 128
rappeutuminen 226
ratkaisu 131
raudan syntysanat 116
rauha 145, 192, 199, 225, 227, 246
rauhanaate 78
rauhankonferenssi 209
rauhan rakentaminen 49—50
rauhantuomioistuin 62
rautakausi 47
Rautio, Olga 273
rehellisyys 64, 114, 237, 239
Reijonen, Annikki 201
rettelöiminen 195
riemu 99, 112
riemunäytelmä 158—160
riitakysymys 49—50, 65, 202
rikas mies 22, 55, 312
rikas nuorukainen 112
rikkaus 11, 12, 22, 189, 201—202, 243, 272, 293
rikkomukset 57, 85
rikollisuus 172, 193, 304, 305
risti 131—132, 158
ristiinnaulitseminen 149, 166
Ristin ja Ruusun Tie 240
ristinpuu 293
ristiriidat 40, 54, 60, 175, 183, 233
ristiriita Jeesuksen Kristuksen opin kanssa 103
Ristonmaa, Aino 273
ritarillisuus 262
rohkaisu 26, 197
Ronimus, Rafael 168, 176
Rooma 145, 215
roomalainen sivistys 32, 61, 145, 162
roomalaiskatolinen 50, 206, 301
Rooman kotkat 145, 153
Rooman paavi 147—148
»Rosenkreutziläinen maailmankatsomus» 125, 137
rosvojen kohtelu 128
rotu 51
Rousseau 232
routavuodet 209, 211—212, 294, 305
ruhjoutuminen 203—204
rukoileminen 43, 45, 87, 95—96
rukouksella lukeminen 135
rukoushuone 27
ruoka 24, 45
ruoka-asiat 257
Ruotsi 209, 309
rutto 181
ruumiillinen helvetti 180
ruumiillinen kuolema 67, 132
ruumiillinen maailma 82, 84
ruumiillinen syntymä 132, 220
ruumiillinen toimeentulo 227
ruumiillisen rodun jatkamistyö 29
ruumiin hautaaminen 156
ruumiin polttaminen 156
ruumiin rakentaminen 82
ruumiin ravitseminen 29
ruumis 160, 176, 214
ruumistuminen 7, 31, 234, 240, 251
ruumistunut Mestari 265
Ruusu-Risti 101, 103, 106, 137, 191—192, 206, 207, 216—217, 250—252, 265—266, 274
Ruusu-Risti-aikakauskirja 200, 219, 288
Ruusu-Risti-elämänymmärrys 225, 305
Ruusu-Risti-esitelmätilaisuudet 321
Ruusu-Risti järjestön sisäinen johtaja 189
Ruusu-Risti järjestön ulkonainen johtaja 189
Ruusu-Risti-Kirjasto 124
Ruusu-Risti kongressi 207—208
Ruusu-Risti-lapsi 123
ruusu-ristiläinen 100
Ruusu-Ristin auktoriteetti 265
Ruusu-Ristin Johtaja 124, 125, 145, 199—201, 229, 234, 236, 238, 245, 255, 265—266, 268—269, 278—281, 286
Ruusu-Ristin Johtajan esitelmät 223, 231—232, 287
Ruusu-Ristin Johtajan kiertokirje 255
Ruusu-Ristin Johtajan opetus 280
Ruusu-Ristin Johtajan syntymäpäivä 223—224, 268—269
Ruusu-Ristin jäsenluettelot 155, 280
Ruusu-Ristin kesäkurssit 236—238, 278—281
Ruusu-Ristin Kirjallisuusseura 287—288, 319
Ruusu-Ristin koeaika 296
Ruusu-Ristin kokoukset 139, 189, 199—201, 279
Ruusu-Ristin kustannustyö 288
Ruusu-Ristin matinea 266
Ruusu-Ristin rahastonhoitaja 292
Ruusu-Ristin ryhmätyö 139
Ruusu-Ristin siveysoppi 280
Ruusu-Ristin synty 199, 269, 280, 296
»Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa» 216, 217, 218, 259, 304, 312, 318
Ruusu-Risti-propaganda 287
Ruusu-Risti-seura 155, 264—265
Ruusu-Risti-seuran rakenne 199
Ruusu-Risti-seuran vuosikokous 264
Ruusu-Risti-temppeli 199, 278
Ruusu-Risti työ 217, 235, 293—294
Ruusuristi-Vapaamuurarius 189, 198, 279
Ruusu-Risti-Veljeskunta 241
ryhmittyminen 24, 264, 282
ryhmätajunta 165
ryhmätyö 103, 139
rytmi 177
ryöstetty ihminen 245
»Ryövärinä ristillä» 115
räjähdys 108
Saarenmaa 243, 318
Saarijärvi 53
Saatana 79, 92, 99, 119, 126, 257
Sahalahti 174
Saimaa 161, 244
sairaus 181, 282, 285
sakramentit 14, 138, 275—276
Saksa 192
Saksan keisarikunta 120, 160
»Salainen Oppi» 201, 234, 267, 279, 304
Salainen Veljeskunta 137, 144, 314
salainen ylpeys 129
Salaisen Veljeskunnan lähetti 224
Salaisen Veljeskunnan Mestarit 300
Salaiset koulut 256
salamat 174
salapukuinen itsekkyys 314
salatiede 176, 230
salatieteellinen kirjallisuus 198
salatieteen oppilas 96
salatieteilijä 58, 103, 111, 113
salattu maailma 67, 82
sallimus 203
Salomo 71, 106—107, 210, 242, 251—252, 303, 311
Salomon temppeli 242—243, 250
samankaltaisuus 7
samarialainen 16, 56
Sampo 35—36, 116—118, 302, 305, 312
Sana 125—126, 135—136, 166, 303, 321
sanalla luominen 134
Sanat Kumaara 166
sankari-ihanne 238
sankaripalvonta 208
sankaritarut 276

sankarius 109, 181, 238, **277**, 309
sanoista solminen 33
sanojen arvo 308
sanomalehdistö 50, 182, 279
Saulus 30, 113
sauna **275—276**
Savo 203
Savo-Karjala 121
Savolinna 257
seitsemäs juurirotu 7—8, 302
selvänäköisyys 24
seremoniat 86, **139**, **155—156**, 223, 225, 305
seurakunta **240—241**, **320—321**
seuramme suurten perustajain tarkoitus 24
seurat 273
shravakana 315
Siddhårtha, Gautama 247
sielu **68**, 100, 146, 213—214, 300, **301**
sielullinen ruumis 195
» sairaus 193
» vankila **319**
» voitto 309
sielullis-teknillinen taituruus 132
sielullisten kykyjen tavoittelu 38
sielun neitseys 301
sielunruoka 238
sielun sotajoukot 291—292
» toiminnat **146—147**
»sielunvaellus» **133—134**
Siinain vuori 40
siirtolaisuus 231
siirtola-kysymys 201, **217—218**
siirtomaaetu 61
siirtymissilta 26
sijais-Kristus 65
sijaissovitus 14, 17, 22, 24, 28, **55—56**, 57, **125—127**, 223, 240
sijaissovitusoppi 240, 287
Sillanpää, F. E. 271
silmän oppi 69
silta kahden maailman välillä **77—78**
Siltasaaren laukaukset **209**
sinapin siemen 87
»Sininen lippu» 74
Sirius 297
sisu 258
sisäinen ihminen 77, 135
» Itse 44, 64
» Jumala 129, 134, **170**
» Jumalan valtakunta 134, 310
» kokemus 150
» Kristus 134, **143**, **151**, 180, 205, 310
» kuolema 85, 88
» laki 20, 57
» lapseus 150, 220
» lupaus 225
» maailma 77
» Mestari 43
» nälkä 86, 83
» onni 307, 313
» opastaja 57
sisäinen paine 242
» puhtaus 292
» rauha 313
» sota 53
» syntyminen **85**, **107**, 220
» syytös 313
» työ 25
» työnantaja 41—42
» uudestisyntyminen 88
» vapaus 313
» voima 71
» ymmärrys 28, 43, **114**, 117
»Sisäisen opettajan seurassa» 319
sisäisen puhdistuksen tie 96, **104**
sisäiset ominaisuudet 25, 28
sisäkohtainen tieto 86, 96, 108, **114**
sisätajunta 82
sitoumus 44, 46
siveellinen ahdistaminen 129
» ilmiantaminen **93—94**
» kaksinaisuus 139
» kehitys 128, 261
» mittapuu 130, 265
» myönteisyys 284
» oikeuskäsite **209**
» omatunto **254**, 284
» paha **128—130**
» ristiriitaisuus 131, **128—130**
» rohkeus **192—193**
» täydellisyystarkoitus **178**
» uudestisyntyminen 131
» vastuunalaisuus 132
» virhe **181—182**
» voima **99—100**, 201
» väkivalta 129, 171
siveellisesti ristiinnaulituksi tuleminen 131
siveelliset ponnistukset 284
siveellis-henkiset neuvot 99
siveellisyys **128—130**
siveettömyys 181, 279
siveysoppi 133, 250, 317
siviilirekisteri **155**, 240
sivistykset 87, 310
sivistyksien jälleensyntyminen **303—304**
sivistystyö 118
Snellman, Jussi 200
sodan ihannoiminen 93, **290**
sodasta kieltäytyminen 73, 79, 119, 162, 231, 289,
Sodoma ja Gomorra 198, 231, 236, 238, 239, 278, 295
sofismi 250
Sointula-aate 76
sokea auktoriteettius **229—230**
» taikausko **132—133**
» usko **14—15**, 55, 224, 225, 226, 228, **241**, 286
Sokrates 159, 181, 215, 221, 284, 293
Solon 172
Solovieff 95
solut **165**
Somerniemi 115
Somero 10, 13, 17, 111, 115, **118**
sopusointu 82, 89, 177, 236
sosialistit 50
sota 39, 53, 62, 73, **78**, 89, **92**, **93**, **98—99**, 102, 108, **110**, **119—120**, **133**, 140—141, **142**, 148, 162, **167**, 172, **175**, 182, 192, 198, 199, **202—203**, **215**, 231, 237, 248, **267**, **272**, **289**, **290—291**, 295, 300, **301**, **306—307**, 315—316, 317
sotaan yllyttäminen **99**, 306—307
»Sota ja rauha» 153
sotakysymys 153, **196**, **230—231**
sotalaitos 146, **182**, 204, 247
sotarukoukset 134, 144, 148, **261**
sotasankarius 239
sota sielulliselta kannalta **99**
» taivaassa 30—31
sotavala 258
»sotavelat» Amerikalle 304
sotaväestä kieltäytyminen 231
sotilasuhri **300**
sotilasvallat 230
Sotkamo 244
sovinnaisuus 157—158, **260—262**
sovittelun tie 65
sovitusoppi 57
sovitustyö 29, **228**
spiritistinen kirjallisuus 143
» medio 153
spiritualismi 55
Stefanus 245, 257, 300
Steiner, Rudolf 111—112, **138**, 286, 294
stoalainen koulutus 147
suhde eläinkuntaan **174**
» omaisiin 37
suhteellinen tyhjyys 176
sukupuolielämä 156, 176, 206—207, 277
sukupuolipalvonta **279**
sukupuoliset jumalanpalvelusmenot **279**
» tunteet 222
sulautuminen 108
suljetut looshikokoukset **279—280**
sulkea kaikki itseensä 165
sumu 20
suojelu 52, 93
suojeluskunta **239—240**
suola ja hapatus 25
suomalainen sivistys 66—67
suomalaiset tietäjät **116—118**
Suomen apostoli 162
» auttaminen 278
» itsenäistyminen **78**, **112**, **119**, 209, **212**
» itsenäisyys **209**, **211**, **303**
Suomen kansa 16, 32, 58, 66, **78**, 90, **208—209**, **210—212**, 239, 258, 260, 294, 303
Suomen Kansallishaltia 13, 58
»Suomen Kansallishaltia» 32
Suomen kansan historia 282
» » luonne **208—209**, 239

Suomen kansan tehtävä 78
» » vaikeudet 90, 211
» maantiede 66
» politiikka 239
» Ruusu-Risti 206
» Ruusu-Ristin johtaja 141, 145
» »sotavelat» Amerikalle 304
» suvun kantaisät 163
» Teosofinen Seura **140—141**, 216, 259, 264, 296, **281—282**
» Teosofisen Seuran päämaja 294
» T. S:n ylisihteeri 229, 259
»Suomen tulevaisuus» 200
Suomesta lausutut ennustukset **318**
» siirtyminen 231
» tuleva valo 223
Suomi 66, 165, 203, 234, 274
» Euopan omanatuntona 304
Suomussalmi 121
suoruus 237
»suruttomat» 96
sutratma 168
suuremmat mysteriot 208
» tiedot 23
»Suuret Uskonnot» 113, 218
suuret uskonnot 132, 302, 317
suuri Maailmanopettaja 61
Suuri Opettaja 13, 78
»Suuri seikkailu» 306, 317
suuri tajunta 83
» uhri 289—290
suurlakko **209**, 274
suurlooshi 199
suuttuminen 190
suvaitsemattomuus 30, 91
suvaitsevaisuus 77, 95, 107, 165, **177, 188, 261**, 268
Sveitsi 138
sydämellisyys 65
sydämenkovuus 197
sydämen puhdistaminen 27, 57, 91, 103—104, **305**
sydämen sivistys 243
» taso 134
» lapsi 72
» oppi 69
» porttien avaaminen **105—106**
» viisaus 92, 275
sydän 81, **84**, **89—90**, 286
synkkämielisyys 129
synninpäästö **299**
synnin tie **93—94**
synnintunto 297
synnynnäiset kyvyt 195
synnyttää uudelleen 87
synnytystuska 108
synti 46, 57, 60, **93—94**, 146, 195, 285, 321
syntien sovitus **49, 57, 299**
syntiinlankeemus **28—29**, 302, 310
syntinen **94, 101**
syntyminen 84, 85, 88, **107**, 123, **155**
» vedestä ja hengestä 85
syntymän ja kuoleman laki 97
syntysana 198
Sysmä 53
syyllisyyden tunto 149
syyn ja seurauksen laki **35**, 57, 63, 140, 146, 165, **197**, 227, 261, **313, 316, 319**
syyrialainen Viisas 311
syyspäivän tasaus 284
syyttäminen 60, 78, 94, 96, 128, 278, 279
sähkö 54
Säräisniemi 244
sävelherkkyys 68
sävyisyys 64, 186
säädyt 209
sääli 17, 64, 137, **180—181**, 245, 277
taakat 16, 249
tahdikkuus 94
tahdon taso 89
tahto 25—26, 44, 63, 82, **84**, 86—87, 146, 222, 225, **241**, 276
tahtoperäinen lukutapa 135
» toiminta 82—83, 87
taide 87, **159**, 242
taikausko 135
taisteleva järki 81, 92, 116
taistelu **12**, 80, 81, **89—90**, 97, 98—99, 103, 104, 107, 108, **117—118**, 128, 164, 179—**180**, 223, 231, 248
taistelun henki 320
taitamattomuus 284
taiteellinen kauneusaisti 118
taito 272, 303
taituruus 197
taivaallinen Isä 44, 63—64, 95, 102—103, 186
» leipä 321
taivaallinen ihminen 300
Taivaallisen Isän viisi käskyä **320**
taivas 14, 21, 84, 160, 194, 270, **300**, 312
taivasten valtakunnan ottaminen väkirynnäköllä 60
taivasten valtakunta 14—15, 22—23, 31—32, 36, 61, **62—63**, 142, **147**, 283
tajunnantilat 20, 31, 77, 251
tajunta 88, 147, **165**
talentit 13, 23, **234—235**
taloudellinen pula **216—217**, 258, 259, **263**, 263, 282, 292—294
taloudenhoitaja 22, 202
talouselämä 242
talvipäivän seisaus **284**
Tampere 299
tanha 133
tappamattomuus **167, 175**
tappaminen **78**, 102, 126, 144, **175**, **193**, 267
tappio 99, 179
tappo astraalisella tasolla 85
tasa-arvoisuus 89, 272
tasapaino **247—248**
Tattarinsuon juttu **278**, 279
taudit 181
tavallinen historia 311
tavat **292**
teiden risteykset 21, **36—37**, **55**
tekemättä jättäminen 46, **186**
teko 89, 129, 183, 290, **319—320**
tekojen maailma 25
» seuraukset 60
tekopyhä nöyryys 70
teloitukset 102, 175, **182**, 305, 316
temppeli 17, 27—28, 38, 43, 74, 120, 135, **136—139**, 173, **247—249**, 283, 294, **321**
temppelirahasto 199
temppelin rakentaminen **241—243**, 312
Teofilus 161, 165—168, 172—174, 175—176, 181—182, 190—191, 192, 196—197
teoria 233, 269
teosofia 14, 15—**16**, **47—48**, 51, **100**, 118, **120**, 124, **147**, 194, 197, 202, 208, 216, **250—252**, 254
»Teosofia» 113—114
»Teosofia ja nykyinen ajattelu» **145**
»Teosofian Avain» 24, 110, 120, 137, 144, 145, 168, 197, 230, 261, 279, 280, 304
teosofian leveneminen 15, 16, 17, **24—26**, **72**, 74—75, 118
»Teosofian Valon» joulualbumi v. 1913 265
»Teosofia paljastettuna» 254
teosofia Somerolla 13, 112
teosofiksi tuleminen **100—101**, **111—112**
Teosofi-lehti 264
teosofinen elämänymmärrys 24, 47—48, 232
» juhla 10, 13
» kirjallisuus 11, 23, 53, 58, **112**, 124, 132, 219
Teosofinen Kustannusliike 265—266, **280**
teosofinen liike 100, 103, 132, **140—141, 216, 219**, 279, 312, 317
Teosofinen lukupiiri 112
teosofinen lupaus 100
» päämaja **120, 216**, 266, 280, 294
Teosofinen ryhmä 112
sanoma 34, 165, 224, 232, 274
Teosofinen Seura 13, 21, 24—25, 48—49, 53, **57**, 73—74, 81, 103, 106, **120—121**, 140, 146, 188, **191—192**, 196, 198, **199—200**, 206, 207, **216**, 229, **234**, 255, 266, 274, 280, **281—282**
Teosofinen Seura Indiassa 137
teosofinen tehtävä 93, 140

teosofinen työ 11, 24—26, 53, 72, 75, 138, 258—259, 268, 280, 312
» työ Suomessa 57—58, 72, 218
teosofinen viisaus 58
teosofisen liikkeen historia 137—139
» » moraalinen renesanssi 304
» » toimivat jäsenet 100
» » ulkoinen johto 100
» » 50-vuotispäivä 141
» » yhtyminen 141
» merkin kolmiot 282
» Seuran esoteerinen osasto 279
» » johtajat 146, 191—192, 199, 208, 228—229
» » jäsenyys 23, 73—74, 75—78, 121
» » kokoukset 77
» » korkein johto 208
» » lupaus 100
» » Mestarit 13
» » presidentti 174
» » raha-asiat 76, 111—112
» » suhde aineeseen 76—77
» » suhde henkeen 77—78, 121
» » tehtävä 76
»Teosofisen Seuran tulevaisuus» 24
Teosofisen Seuran työvälineet 76
» » vuosijuhlat 77, 111
» » ylisihteeri 208, 268, 280
teosofisen työn aloittaminen 280
teosofisen työn tekijä 25, 120, 121
teosofiset aikakauskirjat 23
» esitelmät 23, 25, 53, 72, 79
» keskukset 121
teosofis-kristosofiset keskukset 121
teosofis-ruusuristiläinen elämänymmärrys 251, 305, 313
teosofis-ruusuristiläinen kirjallisuus 227, 258—260, 312
teosofis-ruusuristiläinen työ 264
teosofisten seurojen opettajat 103
teot 92, 179, 194
terveys 29, 275
teurastus 175
»The Initiate in the new world, A Sequel to, . . .» 207
tie 23, 54, 89, 96—98, 143, 261, 286
tiede 87, 242—243, 250
tiedon hinta 267
» kaipuu 87, 313
» saavuttaminen 261
tienraivaaja 67
tieteellinen kalevalatutkimus 35
» kulttuuri 67
» totuudenetsiminen 66, 302
tieteen »puuttuva rengas» 250
tieto 23—24, 34, 71, 86—87, 92, 113, 116, 272
tietojen välittäjä 23
Tietäjä 15, 17, 19, 23, 265
Tietäjä Oy 259
tietäjät 58, 116, 202, 282
tietämättömyys 15, 192, 219, 221, 284, 319
tilintekovelvollisuus 156
Timoteus 22, 257
todellinen auktoriteetti 9, 230
toiminnalliset ihanteet 64
toiminnan asteet 92, 319
» vaikuttimet 29, 42, 76
toiminta 43
toimintakeskuksen siirtäminen 28
Toimittajalta (P. E.) 78, 122
toinen Aadam 311
toisen asioihin sotkeutuminen 93—94, 149
toivo 277
toivottomuus 277
Tolstoi, Leo 89, 144—145, 163—165
Tonttula 120, 201, 281
Tornio 166
tottumukset 291—292
totuudenetsijä 70, 314
totuuden etsiminen 214, 219, 277
totuudenjulistajien tuhoaminen 279
totuuden Pyhä Henki 63, 220, 228, 240, 242
totuudenrakkaus 135
totuus 64, 68, 69, 77, 84, 107, 129—130, 131, 188—189, 191—192, 219, 222, 233, 234, 240, 260—262, 276, 277, 294, 310
tsaarivalta 160, 209, 211, 294
»Tubal-Kain» 204
»tuhatvuotinen valtakunta» 153
tuhoaminen 93, 179
Tukiainen, Juho 281
tulen herrat 276
tulen jumala 276—278
tulevaisuuden voima 63
tulevaisuus 147
tuleva sivistyskausi 62
tuli 85
»Tulkoon sinun valtakuntasi . . .» 161—162
tullietu 61
tunne 28, 54, 82, 84, 86—87, 104, 146, 220, 222—223, 250, 272, 277, 286, 301, 319—320
tunnustuksellinen 86, 88—89
» kirkkokunta 102
tunnustus Opettajalle 56
tunteellinen lukutapa 135
tuomari 86
tuomio 14, 36, 56, 60, 61, 91, 98, 101
tuomionaika 98
tuonela 84, 211, 218, 227, 302, 312, 313
Tuonenkylä 120, 216, 281—282
Turenki 243
turhamaisuus 291
Turku 273
Turun Ruusu-Risti-ryhmä 273
turva 26, 112
turvattomuus 282, 283, 285
tuska 18, 99, 112, 179, 267
tuskallisten ponnistusten koulu 248
tuskastuminen 159
tuskien tie 289
tyhjäksi tuleminen 83, 168
tyhjyys 107
tyhmyys 14
tyrannius 162, 264—265
tyyneys 26
tyytyväisyys 26
työ 64, 65, 68, 69, 71, 72, 74, 78, 106, 116, 118, 160, 174, 186, 303
työ evankeliumissa 172, 185
työlle uhrautuminen 77, 180, 185, 286
työ Mestarin kanssa 180
työn keskus 120
työn Mestari 185
» sankarius 174
työpuku 286
työ teosofisten aatteiden hyväksi 26
työväenliike 209
»Tähtikoulut» 256—257, 259
tähtitiede 34
»tämän maailman ruhtinas» 96, 133, 221, 222, 269
täydellinen ihminen 130, 254
täydellisen ihmisen perikuva 102
täydellisyys 7, 60, 65, 130, 167, 170, 178, 186, 254, 264, 286, 302—303, 304, 313, 315, 317
täyttämätön velvollisuus 183
Törnroos, M. 281
uhrautuminen 40, 71, 109, 120, 158, 159, 243, 267, 291, 300, 306
uhri 40, 122, 131, 184, 185, 207, 230—231, 300
uhrieläin 277
uhri hyveelle 159
»uhrilammas» 146
Uimonen, Annikki 200
ukko Halliparta 116
Ukko utra uunilta 164, 171—172
ulkonainen maailma 147
» ihminen 135
ulottuvaisuudet 213—214
unet 21, 55, 152, 169, 294
»Uni» 50

universaalinen vihkimys 296
Untamola 211
Uranus-planeetta 137
uranuurtaja 67, 117, 234
urhoollisuus 99
Urjala 243
usko 14—15, 51, 54, 60, 71, 87, 135, 145—146, 180, 190—191, 193, 194, 222—223, 313
usko aseisiin 211—212, 294
» Jumalaan 100, 129
» Kristukseen 156—157
» Kristuksen vereen 300
uskollisuus 23, 70, 181, 186, 300
uskonkappaleet 103, 223, 269
uskonnollinen tyranni 162
uskonnon merkitys 85, 170
» vapauslaki 214
uskonnot 51, 61, 132, 137, 155, 169—170, 177, 241—242, 317
uskonpuhdistus 51, 224, 263, 310—311, 317—318, 320
uskonto 86—87, 193, 243, 250, 312—314, 315
uskonto ja tiede 34
uskontojen johtajat 132, 135, 156, 170, 171, 314
uskontojen Mestarit 170, 310
» opillinen puoli 302
» tehtävä 265, 302
uskonto-opetus 131
uskontunnustukset 132
usko pahaan 129
uteliaisuus 133, 291
uuden liiton ylimmäinen pappi 166
uudestisynnyttävä seurakunta 156
uudestisyntyminen 57, 88, 141, 220, 257, 312
uudestisyntymisen luku 140
Uurainen 53
Uus, Hendrik 168
uusien jäsenien vastaanotto 199
uusi Jerusalem 100
»Uusi Jumala» 50
uusi jumalkäsite 134
» liitto 40, 69, 166, 257, 297, 300, 304, 306, 311
» sivistys 63, 73, 100, 140, 143
Uusi Suometar 111
Uusi Testamentti 30, 54, 85, 97, 114, 133, 142, 143, 166, 195, 222, 226, 314
Uuskallio, Toivo 231
Vaala 244
vaalilaki 237
vaatimattomuus 25, 26
vaatiminen 75, 104, 120
Wachtmeister 255, 318
»Vaeltajana korvessa» 115
vahingonilo 149
vaikeneminen 321
vaikeudet 208, 282—284
vaikutin 314
vainajan jakautuminen 313—314
» kokemuksia 143
» näyttäytyminen 154—155
vainajat 218, 227, 312
vala 162, 173, 215, 258
valaistus 87
Valakivi, L. 256
valdonilaiset 162
valekuolema 176
vale »vihitty» 169, 176
valhe 179, 261
valiojoukko 296
valistustyö 253, 272, 274, 287
valittujen yhdyskunta 272
valittu kansa 314
Valkoinen Veljeskunta 98—99, 103, 133—134, 141, 155, 156, 167, 176, 185, 186, 188, 207, 221, 226, 229—230, 248, 265, 282—283, 296, 314, 317
Valkoisen lotuskukan päivä 53
»Valkoisen lotuskukan tarina» 168
Valkoisen Veljeskunnan lähetit 155, 283
Valkoisen Veljeskunnan Mestari-Lähettiläs 299
valkoisten ja mustien sota 305
vallanhimo 149, 150, 168, 248, 285
vallassaolijat 268
»Vallitseeko ihmiselämässä laki?» 147
valo 60, 68, 70, 150, 196—197, 234, 319—320
»Valoa kohti» 143, 304
»Valoa Tielle» 46, 148
Valon Aarteisto 196—197
valon valtakunta 105, 272
valo-olennot 68, 270
valta 73—74, 100, 104, 106, 127, 134, 201, 225, 234, 268, 282
valtakunnan sanoman levittäminen 185
valtakuntien romahtelu 192
valtiokirkot 98—99, 114, 122, 145, 155, 198
valtiomies 273
valtion pitämät luettelot kansalaisistaan 155
valtiot 99
Valvanne, V. H. 9, 265—266, 281
Vanha Aadam 194, 202
vanha ihminen 57
» liitto 134, 257, 280, 300, 304, 306, 311
vanhat ajatusmuodot 136
Vanha Testamentti 142, 171, 175, 311, 314
vanhat uskonnot 232, 276, 304
Vanhemmat Veljet 74, 88
vanhurskaus 20, 40, 94, 198
vanhuuden päivät 112
vankilat 93, 193, 319
vapaa-aika 274
vapaaehtoinen opettaminen 132
» palveleminen 77, 173, 258, 290
Vapaamielinen Katolinen Kirkko 137, 138, 188, 192
vapaamuurarius 135—136, 198, 204, 207—208, 251
vapaat harrastukset 273
Vapahtaja 16, 32, 310
vapaus 89, 161—162, 201, 273
vapaus ajatella 174
vapautuminen 80, 115, 224
varjojen vartija 135
varovaisuus 284
varustautuminen 272
vaskikausi 47
vastakkaisuuksien parit 108—109
vastenmielisyysvärähtelyt 53
vastoinkäyminen 208
vastustus 161
vastuunalaisuus 25, 55, 93, 121, 151, 161, 170, 179, 238, 307
vatsakatari 180
Veda-kirjat 304
vedellä kastaminen 71
vedestä ja hengestä syntyminen 86, 88, 225, 275
Wedgwood 160
veedalaisuus 51
vegetarismi 174—175
vehkeily 237
veljellinen teko 249, 261
veljeskunta 101, 178, 179, 206
veljesrakkaus 149
veljessota 274
veljeyden ydin 73—74, 75—79, 92
veljeys 13, 22, 25, 48, 57—58, 73—74, 75—76, 80, 84, 89, 92, 93, 94, 95, 101, 103, 108, 109—110, 121, 188, 192, 206, 233, 241, 248
veljeyslupaus 140—141
velvollisuudet 73, 105, 138, 144, 158, 183, 235, 245
vene (symbolinen) 117
Venna, Antti 50
Venus 143, 166, 314
Venäjä 120, 208, 212, 237, 293, 309
veren vuodattaminen 127, 181—182, 307
veriuhri 125—127, 301
»verivihollisuus» 90
verot 272
vertaileva uskontotutkimus 34, 51
vertauskuvasto 142, 171, 279
»Vesimiehen merkissä» 231
Vesimies (eläinradassa) 231, 297
Vettenhovi-Aspa 302
via dolorosa 289
viha 18, 85, 90—91, 149, 175, 228
vihitty 31—32, 143, 206—207, 311
»Vihitty uudessa maailmassa, jatkoa...» 207
vihkimyksen tie 88, 104, 284
vihkimykset 156, 165—168, 225, 257, 296, 300
vihkimystilaisuudet 284—285
vihkiytyminen 32, 36
viimeinen tuomio 56, 98, 302, 313
viini 180, 257
Viipuri 161, 299
viisaat 74, 254
»Viisauden Mestarien kirjeet» 291
Viisauden Mestarit 33, 214
viisauden sali 261

viisaus 74, 113, 116
Vipunen 211
virallistetut uskonnot 132
virastot 209, 242
Virta, Ilmari 200
Voideltu 70
voima 54, 71, 89, 93, 184—186, **189**, 303
voimakeinot 135, 145
voiman lähde **189**
voitonhimo 150
voittaminen 165, 179—180, **247**, **278**, 285
Wrede, Matilda 193
vuodenajat 284
»Vuorisaarna» 138, **142—143**, 145, 153, 280, 304, 317—318, 319
Vuorisaarna 30, 39, **40**, 43, 49, 89, 91, 102, 108, 137—138, 142—143, 144—145, 146, 150, **155**, **156—157**, **160—161**, 162, 167, 169, 170, **171**, 173, 176, 177—181, 185, 188, **191**, **192—193**, 195, **198**, 201, 205, 214, 215, 216, 221, 226, 228, 230, 232, 234, 237, 239—240, 251, **253**, 261, **265**, 266, 270, 272, **274**, 275, 278, 288, 293, 294, 300, 301, 302, 304, 305, 306, **309—310**, 311, 312, 314, 320
Vuorisaarnan autuudenjulistukset 139
» käskyt **125**, 127, 139, 144
Vuorisaarnan Mestari **157**, 162
»Vuorisaarnan oppilaan näkökulmasta I—III» **318**
vuosijuhlat 77, **123**, **199—201**
vuosisatasysäykset **140**, 144
vähennyslasku 235
Väinämöinen 35, 58, **116**, 134, 163—165, 169—172, 177—181, 182—187, 211, 238, 246—247, 258, 294, 302, 306, **311—312**
väittely 117, 223
väkijuomat **253**
väkiluvun lisääntyminen 301
väkivalta 89, 98, 100, 104, 108, 120, 145, 167, 176, 181, 225, 228, 249, 253, 257, **258**, 282
välinpitämättömyys 168
välttämättömyys 158, **161—162**, 174, 261, 315
väsymys 46, **158**, **307—308**
Vääksy 53
väärät profeetat **168—169**, 226, 261, 295
X-säteet 82
yhdenkaltaisuus 7, 272
yhdessäolo 109, 238, 248, 278
yhdistykset 273
yhdysside 61
yhteenlasku **233**
yhteiskunta 61, 106, **160—161**, 181, 192, 319
yhteistoiminta 20, 64, **72**, **79**, 130, **235**, 259, 288
yhteistyö 77, **82**, **83**, **216**, **219**, **223**, 224, 228, 261, 291
Yhteis-Vapaamuurarius 137, 138, 188, 207
ykseys **75**, **161—162**, 163—164, **188—189**, 214
yksilöityminen **82**, **83**, 86, 313
yksinkertaisuus 24
yksityisomaisuus 76
yleinen mielipide 211, 242
Yleinen Veljeys 137
yleinen veljeys 95, 100, **103**, 138, 233, 235, 261, 313
yleinen veljeyslupaus **140**
yleisen veljeyden ydin 13, **73**, 95, 100, **107**
yleistajunta 165
ylempi minä 26, 42, 49, 70, 104, 105, 130, 161, 201, 220, **247**
yliopistollinen sivistys 66
ylipappi 27
Ylisihteeri 9, 15, 111
ylösnousemus 108, 123, 179
ylöspäinen kaari **188**, **248**
ymmärrys 189
ymmärtäminen sisästäpäin **114**, 117
ymmärtämys **20—21**, 236
ympärileikkaus 238, 240
ympärysvallat 100, 106, 235
yrittäminen 183
ystävyyden ehto **190**
Yöntilän kartano 273
Zarathustra 215, 311
Zebaoth **292—294**
Zeus **276—278**
äitiyden salaisuus 72
äly 29, 41—42, 59, 63, 82, 84, 86—87, 130, 220—221, 222—223, 225, 250, 272, 301, **319—320**
älykkyys 185
älyn kaksinaisuus **130**
Äänekoski 53
äänestykset **76—77**, 156, 223
Öljyvuori 198

KRISTOSOFIAN
POLULLA

sekä muuta kristosofista kirjallisuutta
saa tilata osoitteella

NEITI ALMA ALLINNIEMI

Tampere
Santalahdentie 7 E 13.

Hinta 2000 mk